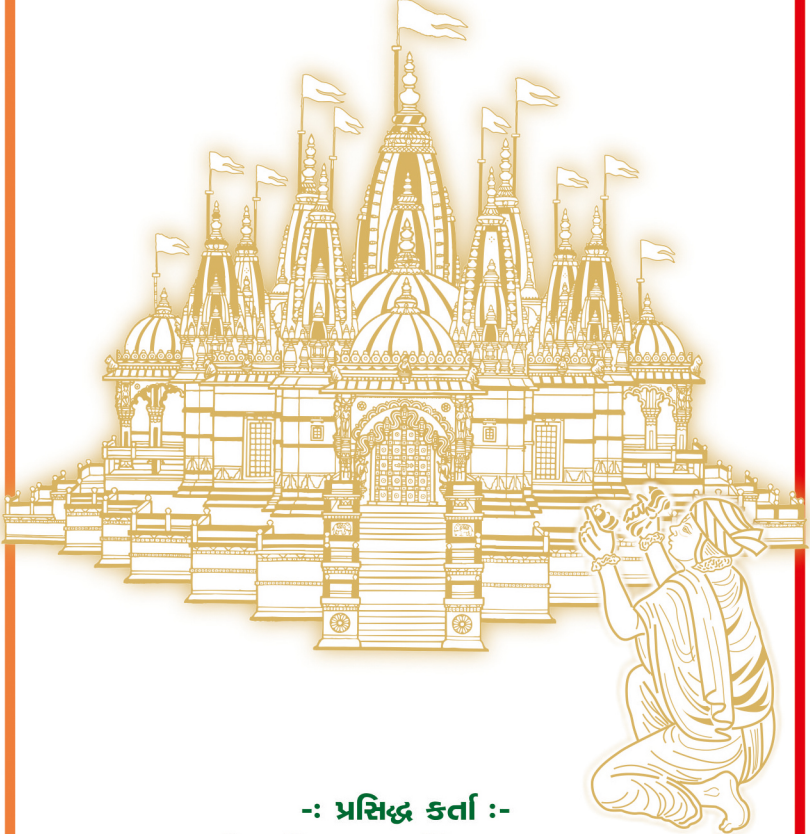

॥ वृत्तालये स भगवान् जयतीह साक्षात् ॥

सद्. श्री मुक्तानंद स्वामी विरचित पद्यो नो संग्रह

॥ कीर्तनमुक्ताहारम् ॥

-: प्रसिद्ध कर्ता :-

श्री स्वामिनारायण मंदिर, वडतालधाम

॥ वृत्तालये स भगवान् जयतीह साक्षात् ॥

सद्. श्री मुक्तानंद स्वामी विरचित पद्योन्नो संग्रह

कीर्तनमुक्ताहारम्

-: संपादन :-

शास्त्री संतवल्लभदास (M.A., Ph.D., D.Litt)

साधु पूर्णवल्लभदास

दक्षिण विभाग वडताल श्रीलक्ष्मीनारायण देव

गाढीना सनातन धर्ममार्तण्ड

प.पू.ध.धु. १००८ आचार्य श्री राकेशप्रसादजु महाराजश्रीनी आज्ञाथी

:: प्रसिद्धकर्ता ::

वडताल मेनेजुंग ट्रस्टी बोर्ड पती

मुખ्य कोठारी प.पू. सद्. शास्त्री श्री धनश्यामप्रकाशदासजु स्वामी

गुरु : प.पू. सद्. को. श्री नंदकिशोरदासजु स्वामी

वडताल—संस्थान

કીર્તનમુક્તાહારમ્

પ્રકાશક :

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - વડતાલ

મુ. વડતાલ, તા. નડિયાદ, જી. ખેડા.

પીન : ૩૮૭૩૭૫ (ગુજરાત)

ફોન : (0268) 2589728, 2589776.

E-mail : vadtaldhamvikas@gmail.com

Web : www.vadtalmandir.org

પ્રકાશન તિથિ : વિ.સં. ૨૦૭૫, ચૈત્રી સમૈયો,

તા. ૧૪ એપ્રિલ થી તા. ૧૯ એપ્રિલ - ૨૦૧૯

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, સંસ્થાન-વડતાલ

શ્રી વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ સં. ૨૦૭૬ ઉપક્રમે

સંશોધિત આવૃત્તિ : દ્વિતીય

પ્રત : ૩૦૦૦

ISBN : 978-81-939354-9-1

સેવામૂલ્ય : સૌજન્યને આભારી રૂ ૧૦૦/-

પ્રાપ્તિ સ્થાન : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, વડતાલ

મુદ્રક : શ્રીજી આર્ટ, અમદાવાદ

ફોન નં. (079) 40086686, (મો.) 9879606686.

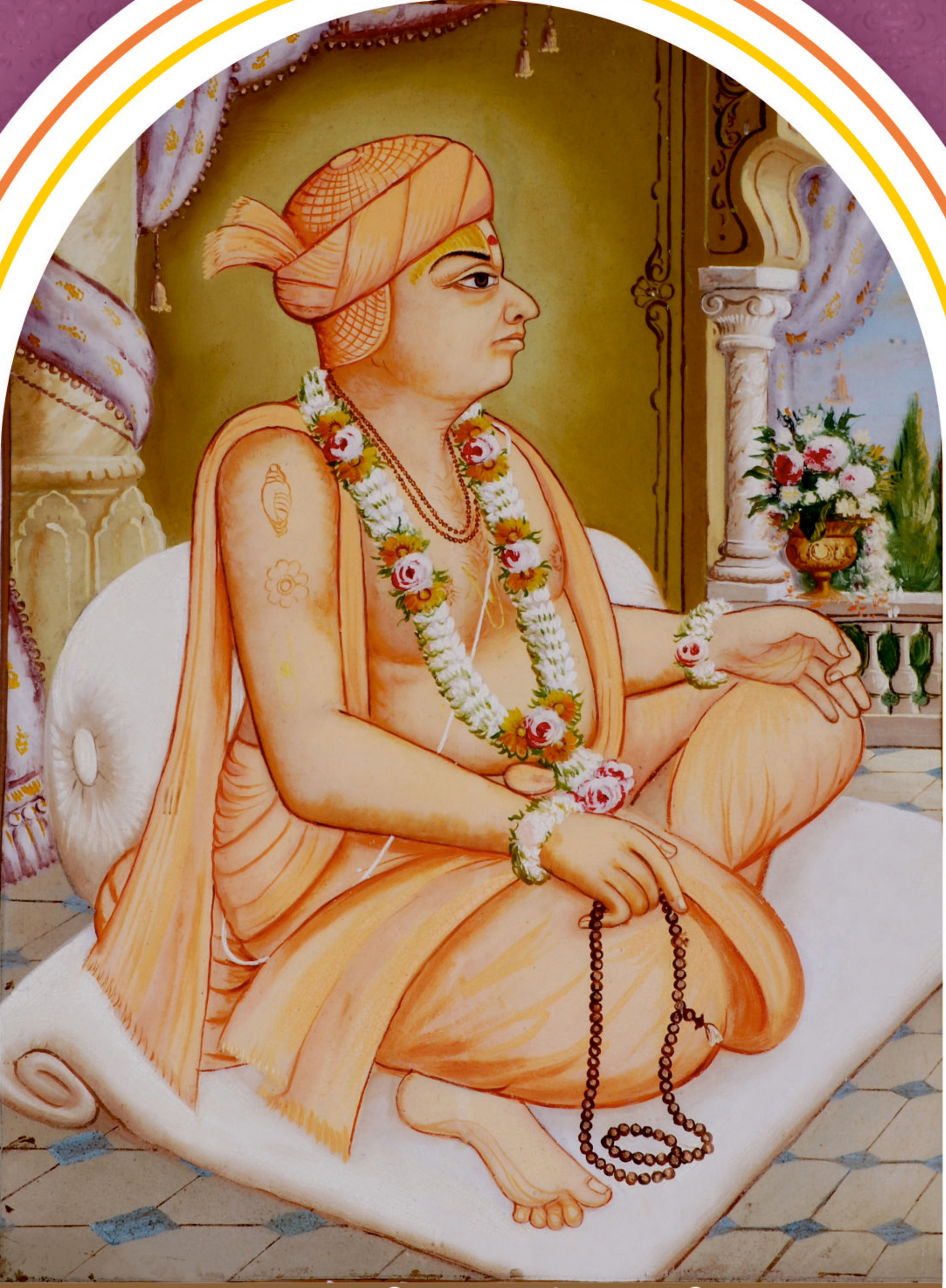
E-mail : shreejiart@gmail.com

Web : www.shreejiarts.org

શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ - વડતાલધામ

પ્રચિન્નાભિષેક

स.गु. श्री मुक्तानंद स्वामी

व्याचख्यौ व्याससूत्रं व्यतनुत भगवत्स्वामिनारायणस्य ।
स्तोत्रं छन्दोमयं यो ह्यकुस्त भगवद्वाक्सुधासङ्ग्रहं च ।
आत्मज्ञानादिपूर्णं गुप्तरिति भगवान् मन्यते यं मुनीन्द्रं ।
तं मुक्तानन्दमीडे शमदमनिलयं साधुगोष्ठीगरिष्ठम् ॥

॥ શ્રીહરિ ॥

સનાતન ધર્મધુરંધર આચાર્ય શ્રી ૧૦૦૮

શ્રી રાકેશપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ દક્ષિણ દેશ ગાદી
સંસ્થાન : વડતાલ - પીન : ૩૮૭ ૩૭૫

આશીર્વાદ પત્ર

વડતાલવાસી શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ તથા આરાધ્ય ઈષ્ટદેવ શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજના ચરણકમળ સમીપથી વડતાલવાસી શ્રી લક્ષ્મીનારાયણદેવ ગાદીના પીઠાધિપતિ પ.પૂ.ધ.ધુ.૧૦૦૮ આચાર્યશ્રી રાકેશપ્રસાદજી મહારાજશ્રી નાં સન્નેહ જય શ્રી સ્વામિનારાયણ વાંચશો.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ મહાપ્રભુ આ ભાગ્યવંતી ભારતની વસુંધરા પર અનંત જીવાત્માઓના આત્યંતિક શ્રેય માટે અવતર્યા, સાથે અક્ષરમુક્ત નંદ સંતોને લાવ્યા, તે સંતો પેઢી સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી અદ્વિતીય એવં અજોડ હતા. અનેક પ્રકારની વિધાઓના વારિધિ હતા. તેઓશ્રીએ સંસ્કૃત તેમજ પ્રાકૃત ભાષામાં વિપુલ સાહિત્ય સત્સંગને ભેટ આપ્યું છે. કેવળ જીવાત્માઓના કલ્યાણને માટે સ્થપાયેલા સંપ્રદાયની પુષ્ટિ માત્ર સંપ્રદાય સંબંધી અને ઈષ્ટદેવ સંબંધી શાસ્ત્રથી થાય છે. એ ન્યાયે સ્વયં ભગવાન શ્રીહરિએ સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીને કહ્યું, “તમે પણ પોતાના સંપ્રદાય સંબંધી ને પોતાના ઈષ્ટદેવ સંબંધી જે વાણી તથા શાસ્ત્ર તે જ દેહ પર્યંત કરજ્યો ને તમારો દેહ રહે ત્યાં સુધી તમને એ જ આજ્ઞા છે.” મુનિવર મુક્તાનંદજીએ વિવિધ રાગ-ટાળમાં અનેક કાવ્ય પદો રચ્યા, તે સમસ્ત કાવ્ય પદોનો સંપુટ એટલે “કીર્તનમુક્તાહારમ્”. આ ગ્રંથની દ્વિતીય સંશોધીત આવૃત્તિ વડતાલ સંસ્થાન દ્વારા પ્રકાશિત થઈ રહી છે તેમાં અમો અત્યધિક પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરીએ છીએ.

આ પ્રકાશન કાર્યમાં સહભાગી થનાર શા.પૂર્ણવલ્લભદાસજી સ્વામી વગેરે સહયોગી સંતો-ભક્તો તથા યશસ્વી યજમાનશ્રીનું વડતાલ વિહારી શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ મંગળ વિસ્તારો; એવી એમના ચરણમાં સહૃદય પ્રાર્થના સહ અમારા ભાવથી જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

આચાર્ય મહારાજ શ્રી
રાકેશપ્રસાદજી

શ્રી નિલકંઠ ! હરિકૃષ્ણ ! હરે ! દયાલો, સ્વામિન્ ! પરત્પરવરાક્ષર ધામવાસિન્ ॥

હરિપ્રસાદ ! પુરુષોત્તમ ! ધર્મપુત્ર ! નારાયણં સુખનિર્ભિપ્રણમામ્યહ ત્વામ્ ॥

વચનામૃતમાં સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીનો મહિમા

“ મુક્તાનંદ સ્વામી ઉપર અમને ઘણું હોત છે. - (વ. મ. પ્ર. ૬૨)

“ મુક્તાનંદ સ્વામીને અમે પ્રથમ લોજપુરમાં દીઠા હતા અને જેવી જાણ ને ભગવાનનું મહાત્મ્ય હતું તેવું ને તેવું જ આજ દિવસ સુધી નવું ને નવું છે.” - (વ. સી. ૩)

“ ભગવાનના સંત જે મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા મોટા હોય તેના નામ લઈને તેની પ્રાર્થના કરવી તો ઘાટ સર્વે રાત્રી જાય ને નિરાંત પાય, પડા એ વિના બીજો એવો ઘાટ રાખ્યાનો ઉપાય નથી. - (વ. લી. ૬)

“ આ મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા સંતને વિષે એ નારાયણને લઈએ તો એમને પણ ભગવાન જેવા કહેવાય.” - (વ. લી. ૧૩)

“ અમે સ્વામીના દર્શન પછી, મોર નવ મહિના સુધી મુક્તાનંદ સ્વામીની અરામાં રહ્યા.” - (વ. લી. ૩)

“ શ્રીજી મહારાજે ભગવાન અને સંતના મહિમાના મુક્તાનંદ સ્વામીના કીર્તન ગવરાવ્યાં.” - (વ. પ્ર. પ્ર. ૧૪)

“ અમે ગીલીકમાં ગયા ત્યાં ભગવાનના અનંત પાર્શ્વ દીઠા. તેમાં કેટલાક તો પરમેશ્વરના કીર્તન ગાય છે. તે કીર્તન પણ મુક્તાનંદ સ્વામી ને જાણનાંદ સ્વામીના ગાય છે.” - (વ. મ. પ્ર. ૨૯)

“ કામ ક્રોધાદિકના જોરને હટાવે એવો જે વિચાર તે તો ગુણ પકીપર છે અને તે તમારા (મુક્તાનંદ સ્વામીના) જીવમાં રહ્યો છે તે પૂર્વ જન્મનો સંસ્કાર છે.” - (વ. મ. પ્ર. ૨૭)

“ મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સાધુના જે કાવ્ય કીર્તન તે ગાયવા ને સાંભળવા.” - (વ. મ. પ્ર. ૩૫)

“ એવા તો આ મુક્તાનંદ સ્વામી તથા ગોપાલાનંદ સ્વામી છે. તે એમને કોઈ બીજો ગમે તેવો હોય ને અમરકાંડ દેખાડે તો પણ તેનો કોઈ રીતે ભાર આવે જ નહિ.” - (વ. અ. પ્ર. ૩૩)

“ શ્રીજી મહારાજે મુક્તાનંદ સ્વામીને કહ્યું જે તમે પણ ખોતાના સંપ્રદાય સંબંધીને ખોતાના ઈષ્ટદેવ સંબંધી જે વાહી તથા રાસ્ત તે જ દિહપર્વત કર્યા કરજ્યો. ને તમારો દેહ રહે ત્યાં સુધી તમને એ જ આશા છે. - (વ. મ. પ્ર. ૫૮)

“ આ શુકમુનિ બહુ મોટા સાધુ છે.... મારે એ તો મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા છે.” - (વ. કા. પ્ર. ૩)

“ મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા હોય તે સર્વેથી સરસ વર્તમાન પાડતા હોય... - (વ. લી. પ્ર. ૬)

॥ वृत्तालये स भगवान् जयतीह साक्षात् ॥

सप्रेम लेट

प.ભ.શ્રી.....

ગામ.

“કલૌતદ્ધરિ કીર્તનાત્” એ ન્યાયે કળીયુગમા કીર્તનભક્તિ શ્રેષ્ઠ માર્ગ છે. સત્સંગ શિરોમણિ સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના અનન્ય ઉપાસક સંત હતા. જેમ સ્વામીને શ્રી હરિમા હેત હતું તેમ શ્રીજી મહારાજને સ્વામી પ્રત્યે હેત હતું તે વચનામૃત ગ.મ.દર મા કહ્યું “મુક્તાનંદ સ્વામી ઉપર અમને ઘણું હેત છે.” તેમજ ગ.મ.ઉપ મા કહ્યું “મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સાધુના જે કાવ્ય, કીર્તન તે ગાવવા ને સાંભળવા તથા ભગવાનનાં અવતારચરિત્રે યુક્ત એવાં કાવ્ય, કીર્તન બીજા કવિના હોય તો તેને પણ ગવવા ને સાંભળવા.”

પ્રગટ પ્રભુના સાક્ષાત્ સંબધને પામેલ આ “કીર્તનમુક્તાહારમ્” સંપુટના પઠન, શ્રવણ અને ગાન થી આપના પરિવારમાં આધ્યાત્મિક માર્ગની ઉન્નતિની સાથે જીવનમાં સુખ, શાંતિ એવં આનંદની અભિવૃદ્ધિ થશે. એ જ અભ્યર્થના સહ...

આપનો સ્નેહાધિન

.....

તારીખ.

પ્રકાશકીયમ્

આજથી ૧૯૪ વર્ષ પહેલા ગઢપુરમાં ભગવાન શ્રીસ્વામિનારાયણે સ્વયં સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીને કહ્યું હતું કે, પછી શ્રીજીમહારાજ બોલ્યા જે, “લ્યો, એ પ્રશ્નનો ઉત્તર અમે કરીએ જે, સંપ્રદાયની પુષ્ટિ તો એમ થાય છે જે, જે સંપ્રદાયના ઈષ્ટદેવ હોય તેનો જે હેતુ માટે પૃથ્વીને વિષે જન્મ થયો હોય અને જન્મ ધરીને તેણે જે જે ચરિત્ર કર્યા હોય ને જે જે આચરણ કર્યા હોય, તે આચરણને વિષે ધર્મ પણ સહજે આવી જાય અને તે ઈષ્ટદેવનો મહિમા પણ આવી જાય. માટે પોતાના ઈષ્ટદેવનાં જે જન્મથી કરીને દેહ મૂકવા પર્યંત ચરિત્ર તેનું જે શાસ્ત્ર, તેણે કરીને સંપ્રદાયની પુષ્ટિ થાય છે. તે શાસ્ત્ર સંસ્કૃત હોય અથવા ભાષા હોય, પણ તે જ ગ્રંથ સંપ્રદાયની પુષ્ટિ કરે; પણ તે વિના બીજો ગ્રંથ પોતાના સંપ્રદાયની પુષ્ટિ ન કરે. જેમ રામચંદ્રના ઉપાસક હોય તેને વાલ્મીકિ-રામાયણે કરીને જ પોતાના સંપ્રદાયની પુષ્ટિ થાય; અને શ્રીકૃષ્ણભગવાનના જે ઉપાસક હોય તેને દશમસ્કંધ અને એકાદશસ્કંધ એ બે જે ભગવાનના સ્કંધ તેણે કરીને જ પોતાના સંપ્રદાયની પુષ્ટિ થાય; પણ રામચંદ્રના ઉપાસક તથા શ્રીકૃષ્ણના ઉપાસક તેને વેદે કરીને પોતાના સંપ્રદાયની પુષ્ટિ ન થાય. માટે પોતાના સંપ્રદાયની રીતનું જે શાસ્ત્ર હોય તે જ પાછલે દહાડે પોતાના સંપ્રદાયને પુષ્ટ કરે છે. એમ કહીને શ્રીજીમહારાજે મુક્તાનંદ સ્વામીને કહ્યું જે, “તમે પણ પોતાના સંપ્રદાય સંબંધી ને પોતાના ઈષ્ટદેવ સંબંધી જે વાણી તથા શાસ્ત્ર, તે જ દેહપર્યંત કર્યા કરજ્યો ને તમારો દેહ રહે ત્યાં સુધી તમને એ જ આજ્ઞા છે. પછી એ જે શ્રીજીમહારાજનું વચન તેને મુક્તાનંદ સ્વામીએ અતિ આદર કરીને માથે ચડાવ્યું અને શ્રીજી મહારાજને બે હાથ જોડીને નમસ્કાર કર્યા.” મુક્તાનંદ સ્વામીને આજ્ઞા કરી છે તેમાં સાંપ્રદાયિક પુષ્ટિનું રહસ્ય પણ સમાયેલું છે. આપણા સહુની કલ્પનામાં પણ ન આવે એટલું સાહિત્ય આપણા સંતોએ ઈષ્ટદેવના વચને રચ્યું છે. આજ બે બે શતાબ્દીઓ પુરી થવા જઈ રહી છે છતાં આપણે એ સાહિત્યનું પ્રકાશન પણ કરી શક્યા નથી. પરમહંસોએ ટાંચા સાધનો દ્વારા પણ એટલું સાહિત્ય રચ્યું છે કે સંપૂર્ણ સાધન સુવિધાઓ હોવા છતાં સંપૂર્ણ સાહિત્ય પ્રકાશન નથી થઈ શક્યું; એ સત્ય તથ્ય છે. જો કે સાહિત્ય પ્રકાશનનું કાર્ય નથી જ થયું; એવું પણ નથી. શ્રદ્ધેય શાસ્ત્રી શ્રી હરિજીવનદાસજી સ્વામી - વડતાલ તથા શ્રદ્ધેય પ્રભુ શાસ્ત્રીજી - જુનાગઢ દ્વારા ઘણું કાર્ય થયું છે. અને વર્તમાન સમયમાં શા. સ્વામી શ્રી

હરિપ્રકાશદાસજી તથા શા. સ્વામી જ્ઞાનપ્રકાશદાસજી કરી રહ્યા છે., ઘણું કરી રહ્યા છે છતાં અસંખ્ય હસ્તપ્રતો અલભ્ય બની રહી છે એ પણ વાસ્તવિકતા છે. આજ એ હસ્તપ્રતો અથવા દુર્લભ થવા જઈ રહેલા સાહિત્યનું વિરાટ કાર્ય પૂજ્ય જ્ઞાનજીવનદાસજી સ્વામીએ મંદિરો અને સંતોના સહયોગથી કર્યું છે. પરિણામ સ્વરૂપે નામશેષ થવા જઈ રહેલ હસ્તપ્રતો ચિરંજીવી બની છે.

આ સાંપ્રદાયિક સાહિત્યમાં મહામુનિ શ્રી મુક્તાનંદસ્વામીની કલમે લખાયેલ કીર્તનોના સંકલનનો વિચાર આવ્યો. પૂર્વે પ્રભુ શાસ્ત્રીજી દ્વારા થયેલ કાર્યનું પુનર્મુદ્રણ કરવું; એવું નક્કી કરીને તે કાર્ય શાસ્ત્રાભ્યાસી પૂર્ણવલ્લભ સ્વામીને સોંપ્યું. તેમણે લગભગ લગભગ અશક્ય કહી શકાય એટલી મહેનત કરી. ૪૭ જેટલી હસ્તપ્રતોના એક એક અક્ષર જોઈને પ્રકાશિત પદોનું સંશોધન શરૂ કર્યું. એ કાર્ય કરતા કરતા ઘણા અત્યાર સુધી અપ્રકટ પદો મળી આવ્યા. ૧૮ મહિનાની મહેનત ભક્તિભરી રહી. એમાં પૂ. જ્ઞાનજીવનદાસજી સ્વામી કુંડળધામ દ્વારા હસ્તપ્રતો મળી. એક જ કીર્તન દરેક હસ્તપ્રત જોઈને અક્ષરશઃ મેળવવાના કાર્યમાં ડૉ. ચંદ્રશેખર કરંદીકર સહયોગી બન્યા. શાસ્ત્રી અમૃતવલ્લભદાસજી એ અઘરા શબ્દો ખોળવામાં મદદ કરી છે. પૂર્ણવલ્લભ સ્વામીએ અઘરા શબ્દોના અર્થો કર્યા છે. આમ ટીમ વર્ક દ્વારા આ ૧૩૮૦ પદોનો સંગ્રહ તૈયાર થયો છે. જેમાં બહુધા પદો પૂર્વપ્રકાશિત જ છે. માત્ર ૭૫ પદો ૨૦૦ વર્ષ બાદ પ્રથમ વાર પ્રકાશિત થઈ રહ્યા છે.

પ્રભુશાસ્ત્રીએ પ્રથમ આવૃત્તિનું સંપાદન કર્યું હતું તેનું જ આ વિશેષ દ્વિતીય સંશોધિત આવૃત્તિ છે જે વડતાલ મંદિર દ્વારા વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી ઉપક્રમે પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજ શ્રી રાકેશપ્રસાદજી મહારાજશ્રીની આજ્ઞાથી પ્રકાશિત થઈ રહી છે ત્યારે વડતાલ મંદિરના મુખ્ય કોઠારી પ.પૂ. શા. શ્રી ઘનશ્યામપ્રકાશદાસજી સ્વામી એવં ચેરમેન શ્રી દેવપ્રકાશદાસજી સ્વામી વગેરે તમામ વડીલોના આ કાર્યમાં સહયોગીઓ પર આશીર્વાદ રહે; એ અપેક્ષા રાખીએ છીએ.

આ કાર્ય દ્વારા શ્રીહરિની આજ્ઞાનુસાર મુક્તાનંદજી સ્વામીએ લખેલ પદોનું સંપાદન કરીને; તેમની ભક્તિ રચનાઓ આપ સહુ સમક્ષ મુકી રહ્યા છીએ. અહીં જે કંઈ ક્ષતિ જણાય તે અમારી અલ્પમતિની છે અને સારુ છે તે તો ગુરુજનોના આશીર્વાદ છે.

ભવદીપ

— શા. સંતવલ્લભદાસ - Ph.D., D.Litt

સંપાદકીયમ્

શ્રી હરિકૃષ્ણાય નમો નમઃ ।

તસ્યૈવ સર્વથા ભક્તિઃ કર્તવ્યા મનુજૈર્ભુવિ ।

નિઃશ્રેયસ્કરં કિઞ્ચિત્તતોઽન્યન્નેતિ દૃશ્યતામ્ ।

ગુણીનાં ગુણવત્તાયાઃ જ્ઞેયં હોતત્પરં ફલમ્ ।

કૃષ્ણો ભક્તિશ્ચ સત્સંજ્ઞોઽન્યથા યાન્તિ વિદો વ્યથઃ ॥ (શિક્ષાપત્રી)

શિક્ષાપત્રીના આ પરમ રહસ્ય વચનોનુસાર પરાત્પર પરમાત્માની નિરંતર ભક્તિ કરવી એ મનુષ્ય જન્મનું પરમ કર્તવ્ય છે. માનવ તનની સાથી સાર્થકતા છે. પ્રભુભક્તિ વિનાનું તે સર્વ અધોગતિ-દુઃખનું કારણ છે. આવો શિક્ષાપત્રીનો સુસ્પષ્ટ નિર્ણય છે. દેવી આત્માઓને માટે આ વચન અમૃત સંજીવની છે. સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી ભક્તિ પરંપરાના શિરમોર આચાર્ય છે, જે સર્વ સુવિદિત છે. સમસ્ત સત્સંગને માતૃત્વની પ્રેમાળ હૂંફ આપનારા સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીએ પોતાનું જીવન અખંડ ભગવદ્ભક્તિ પરાયણ વિતાવ્યું હતું. જેનો સાંપ્રદાયિક ગ્રંથોમાં સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ જોવા મળે છે.

મોક્ષરસાયણ એવા ભક્તિના વિધવિધ સ્રોતોને ઝંખતો મુમુક્ષુ આ અમૃતમય કાવ્યકુંભના સુધાપાનથી અમરત્વને પામે, તેવા શ્રેયસ્કર હેતુથી અને પોતાને ભગવદ્ગુણાનુરાગનું આધિક્ય હોવાથી સર્વાવતારી શ્રીહરિ, શ્રીહરિના અવતારો, ઉપદેશ એવં ઉત્સવ પરંપરા વગેરેની પદાવલીરૂપ મુક્તા મણિની હારમાળા પ્રગટ પ્રભુના કંઠમાં અર્પણ કરીને સાંપ્રદાયિક ગ્રંથ રચનાઓમાં મુક્તમુનિએ સર્વોચ્ચ યોગદાન આપ્યું છે.

મુક્તાહારમૂની પ્રત્યેક કાવ્યમણિ માત્ર ભાવોર્મિઓનું શબ્દ સ્વરૂપ નથી, સ્તુતિ-ભક્તિભાવનું તે મૂર્તિમાન ચૈતન્ય સ્વરૂપ છે. તે ચૈતન્ય કાવ્યરત્નોના પ્રકાશ-પ્રભાવને શ્રી સ્વામિનારાયણ મહાપ્રભુએ સ્વમુખે વર્ણવ્યો, “ભગવદ્ગીતા ઉપર જે રામાનુજ ભાષ્ય છે, તેની કથા સાંભળીને અમે આજ રાત્રિએ સૂતા હતા. પછી અમને સ્વપ્ન થયું જે, અમે ગોલોકમાં ગયા; ત્યાં ભગવાનના અનંત પાર્ષદ દીઠા. તેમાં કેટલાક તો ભગવાનની સેવામાં રહ્યા છે તે તો સ્થિર સરખા જણાયા અને કેટલાક તો પરમેશ્વરનાં કીર્તન ગાય છે, તે કીર્તન પણ મુક્તાનંદ સ્વામી ને બ્રહ્માનંદ સ્વામીનાં ગાય છે અને તે કીર્તન ગાતા જાય અને ડોલતા

જાય, જેમ કેફે કરીને ગાંડા થયા હોય ને તે ડોલે ને ગાય તેમ કીર્તન ગાય ને ડોલે. પછી અમે પણ એ ગાવતા હતા તે ભેળા જઈને મળ્યા ને કીર્તન ગાવવા લાગ્યા.” (ગ.મ.૧૯)

પ્રગટ પરમાત્માના સાક્ષાત્ સંબંધને પામેલ આ મુક્તા મણિ ઉપનિષદની ઋચાઓને ઈર્ષ્યા કરાવે તેવી ચડિયાતી છે. શ્રીહરિ મુક્તમુનિના કાવ્યકુસુમની ફોરમથી મુગ્ધ હતા, “સૌ કરતાં ભગવાનના ભક્ત થાવું ઘણું કઠણ છે અને ભગવાનના ભક્તનો સમાગમ મળવો ઘણો દુર્લભ છે, એમ કહીને તે ઉપર શ્રીજી મહારાજે ભગવાન અને સંતના મહિમાના મુક્તાનંદ સ્વામીના કીર્તન ગવરાવ્યાં.” (ગ.પ્ર.૧૪) આમ રહસ્ય વાતોની સાથે મુનિવરની કૃતિઓને સાંકળી લીધી. પૂર્ણ ભાવ ગાંભીર્ય સાથેની તેમની રચનાઓ ઉપનિષદ સમોવડીયું પ્રાકૃત શાસ્ત્ર બની રહી. ઉપનિષદ કહે છે ‘શાન્ત ઉપાસીત’ એ ન્યાયે માયાના સર્વ વિકારો, ભાવો અને ગુણોથી રહિત, પાણીના ધરા જેવું શાંત-અગાધ વ્યક્તિત્વ તેમજ પ્રગટ પ્રભુની પરાભક્તિથી નિતરતું સ્વામીનું જીવન સંપૂર્ણ અક્ષત હતું. પરમ શાંત હતું. “હરિકે દાસ હિ દાસ તિનકે દાસ હોઈ કર ।” આ પંક્તિ સ્વામીના જીવનમાં મૂર્તિમંત ચરિતાર્થ હતી. આવા પરમ નિર્દોષ, પરમ શાંત વ્યક્તિત્વથી પરિશુદ્ધ થયેલું કાવ્ય ઝરણું મુમુક્ષુને પાવન કરે છે. જન્માંતરોના કલ્મષ દૂર કરે છે.

મુક્તાહારમ્ કાવ્યગ્રંથની વિવિધતા, સરસતા, શબ્દોની આહ્લાદકતા, મર્મોની માધુર્યતા, ભાવોની પ્રગાઢતા એવં ગંભીરતાને જાણવા-માણવા આ કાવ્ય સરિતામાં ડુબકી મારવી અનિવાર્ય છે. વિરહ વ્યથાના પદો પ્રેમી ભક્તોને ઘાયલ કર્યા વિના રહે જ નહીં એવા હૃદયસ્પર્શી છે. જીવાત્મા અને પરમાત્મા સ્વરૂપ સ્વભાવે સજાતીય હોવાથી માયાથી પરિલીપ્ત જીવ પરબ્રહ્મને પણ સ્વસમાન કલ્પ્યા કરે છે, તે કુતર્ક રૂપી માયા જીવને માટે અક્ષમ્ય દોષ છે. આવા કુતર્કોથી વેગળા રહેવું ને આરાધ્ય શ્રીહરિને સદા નિર્દોષ - નિર્વિકાર સમજવા એ અધ્યાત્મ માર્ગની સર્વોચ્ચ સાધના છે. મહામુનિ વિરચિત આ ચૈતન્ય પદો આવા કુતર્ક-દોષોથી મુમુક્ષુઓની સંપૂર્ણ રક્ષા કરે છે. આરાધ્ય પ્રભુને અતિશય નિર્દોષ સમજવા એટલે દૂરત્યય માયાને સહજમાં તરી જવું. આવી વિરલ ઘટનાને સામાન્ય કેમ કહેવાય ? રાસકીડાના વર્ણનમાં પ્રભુને કર્તા થકા અકર્તા વર્ણવવાની કળા મુક્તમુનિની રચનાઓ સિવાય અન્યત્ર અલ્પપ્રાય જોવા મળે છે. મુનિવર લખે છે,

આલિંગન ચુંબન પરસ^૧, કરત વિનોદ વિશાળ ।
 બાળ જ્યું નિજ પ્રતિબિંબ સંગ, ત્યું ખેલત નંદલાલ ॥
 અલ્પ શબ્દગાગરમાં વિરાટ ભાવસાગરને સમાવવો એટલે મુક્તમુનિની
 ચૈતન્ય મુક્તામણિઓ.

મારો નિરમોહી નાથ વશ્ય કીધો રે, ધન્ય તે વ્રજનારી ।
 તેના ચરણની રજ થઈ ચાલુ રે, જે હરિને પ્યારી ॥
 જે પરમાત્મા કોઈનાયે બંધનમાં ન આવે, જેમનું નિરતિશય સ્વાતન્ત્ર્ય છે
 તે પ્રભુ પ્રેમ વિહવળા ગોપાંગનાઓ ને વશ્ય વર્તે છે. તેવી ધન્યભાગ્યા ગોપીકાના
 ચરણરજ થઈને રહેવાની તત્પરતા દાસત્વભક્તિની ઉત્કૃષ્ટ અવસ્થા છે. આમ
 દાસત્વભક્તિને ઉજાગર કરતી આ પંક્તિ કંઈ નાનો સુનો બોધ નથી આપતી.
 પ્રભુની બાળલીલાનાં વર્ણનમાં મહામુનિ મુક્તાનંદજીએ ઉપનિષદોનો સાર
 સહજમાં ભરી દીધો.

ચાર વેદ જાકે શ્વાસસે ઉપજે, સબ ઈતિહાસ પુરાન ।
 સોઈ તોતરાય બાલ જ્યું બોલત, માનુ શિશુ અલ્પ અજાન ।
 કાળકે કાળ સો કંસકે ડર મિષ, નંદ ગૃહ આયે સુજાન ॥
 વિરહ વ્યથાને વર્ણવતાં થાકે છે ત્યારે મુમુક્ષુઓને પ્રેમભક્તિનો પ્રભાવ
 ઘોતિત કરતી બે પંક્તિ ગુંથી,

આંખ્યનો ફરુકડો થાય જુગ જેવો, તમથી તે અળગું રે'તા ।
 જેવું મન તલપે મળવાને, તેવું તે નવ બને કે'તા ॥
 સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયનો દાર્શનિક ગ્રંથ વચનામૃત તેના દાર્શનિક
 પરિપ્રેક્ષ્યમાં સર્વોચ્ચ એવં પરિપૂર્ણ છે. કેમજે તેના પ્રબોધક સ્વયં સર્વાવતારી
 સ્વામિનારાયણ ભગવાન છે. એ વાત સર્વ સુવિદિત છે કે તત્કાલીન નંદ સાહિત્યમાં
 વચનામૃતોનો સીધો પ્રભાવ દૃષ્ટિગોચર થાય છે. તે સાહિત્ય સંસ્કૃત હોય કે
 પ્રાકૃત, ગદ્ય હોય કે પદ્ય કે પદ્ધિ વાર્તા ગ્રંથ હોય. અંતતો ગત્વા વચનામૃતના
 સિધ્ધાંતોને જ તે પરિપુષ્ટ કરે છે. બ્રહ્મ પરબ્રહ્મના સંવાદ સ્વરૂપ આ ગ્રંથમાં સર્વતો

અધિક મુનિવર મુક્તાનંદજી ૮૦ પ્રશ્નો છે. તે સર્વ પ્રશ્નોમાં વાત્સલ્ય-કરુણા ઝરે છે. પ્રસ્તુત કીર્તનમુક્તાહારમ્માં વચનામૃતના અમૃત બિંદુઓ ઉડીને આંખે વળગે તેવા છે. સ્વામીશ્રીએ પ્રગટ પ્રભુ પાસેથી સંપાદિત કરેલા જ્ઞાનને નિજ કાવ્યોમાં ગુંથ્યું છે. સ્થાલી પુલક ન્યાયે એક દૃષ્ટાંત લઈએ.

મુક્તમુનિએ પૂછ્યું, ‘કલ્યાણને ઈચ્છે તેને કેમ રાજનીતિ ભણવી ?’ (ગ.મ.૧૨) તથા ગ.અં.૯ માં વચનામૃતના પ્રશ્નોત્તર સંવાદને આ રીતે કાવ્યદેહ આપ્યો.

શ્રીસહજાનંદ સ્વામી, મેરે શિર શ્રીસહજાનંદ સ્વામી;
કર ગુરુ જ્ઞાન ખડગ લે નિશદિન, મોહ ફોજ સબ મારું;
રણસે પાવ ધરુ નહિ પીછા, હિંમત કબહુ ન હારું. મેરે. ૨
મોહ પ્રપંચી મારું રણબીચ, સબ ઝગડા મીટ જાઈ;
મુક્તાનંદ મગન રહું હરિ સંગ, ચરન કમળ લપટાઈ. મેરે. ૩

વળી ઉત્તરપદમાં લખ્યું,
કરડી ફોજ ફીરાઉ ચહુ દીશ, ચોર રહન નહી પાવે;
રાજ અકંટક કરી સ્થિર બેઠું, સબ ટંટા મીટ જાવે. અબ. ૨
ભજન ભક્તિ બીચ કરત અડંગા, તીનકા શીશ ઉડાઉ;
મુક્તાનંદ મોહદલ હનિકે, મોજ ચરનરતિ પાઉં. અબ. ૩

વચનામૃતના રહસ્યાભિપ્રાયને જોતા ધર્મની પ્રાથમિકતા એવં અનિવાર્યતા પર ઘણોજ ભાર મુકવામાં આવ્યો છે. “ધર્મ ન હોય તો તે માથે પાણો લઈને સમુદ્રને તરવા ઈચ્છે એવો જાણવો” (ગ.મ.૩૫) શિક્ષાપત્રી કહે છે “ધર્મઃ સર્વાર્થદોઽસ્તિ હિ” ધર્મ છે તે જ સર્વ પુરુષાર્થને આપનારો છે.” (શિ.૭૩) ધર્મના પરમ પ્રાપ્ય ફળને સ્વામીએ આ રીતે વર્ણવ્યું.

અષ્ટ સિદ્ધિ નવનિધિ ધર્મકો, ભુવન સંવારત જારિ ।

ચાર પદારથ કરત ચાકરી, મુક્તિ ચ્યાર પનિહારિ ॥

મુક્તમુનિની કૃતિઓમાં જે પ્રૌઢતા છે, ભાવાર્થોની ગંભીરતા તેમજ ઉંડાણ છે તે મનીષીઓને મન રત્નોનો ખજાનો છે, મુમુક્ષુઓને મન અમૃત સંજીવની છે. મહામુનિ મુક્તાનંદજીનું જીવન સર્વ શુભગુણોથી સંપન્ન હતું. સર્વતઃ પરિપૂર્ણ હતું. કોઈ વાતની અંશાંશમાં પણ ઉણપ ન હતી. તેઓ જેવું સમજતા-વર્તતા તેવું શબ્દોની કેટલીક મર્યાદાઓ હોવાથી યથાર્થ લખી શક્યા નથી.

અગમ્ય, અવણ્ય અનુભવોને શબ્દદેહમાં ઢાળવા તે જ કાવ્યનું ખરું કાવ્યત્વ કહેવાય. તેમાં મુક્તમુનિએ મહત્તમ પ્રયાસ કરીને ભક્તિ પરંપરાની સર્વોચ્ચ કૃતિઓ સત્સંગને અર્પણ કરી છે. જે કીર્તનગંગામાં નાહીને આવનારી પેઢીઓ પવિત્ર થાશે. વિશેષ તો આવી અનેક મુક્તમણિઓને માણવાથી મુમુક્ષુઓ સાચા અર્થમાં લાભાન્વિત થશે.

આ દ્વિતીય સંશોધિત આવૃત્તિમાં ૭૫ પદો બસો વર્ષના સમયાંતરે પ્રથમવાર પ્રકાશિત થઈ રહ્યા છે, જે આ આવૃત્તિની વિશેષતા ગણી શકાય. ઉપલબ્ધ સર્વ પ્રતોને ઝીણવટપૂર્વક તપાસતા સંતોષપૂર્વક કહી શકાય કે સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી વિરચિત સંપૂર્ણ સાહિત્ય પ્રકાશિત થઈ રહ્યું. હવે અપ્રકાશિત સાહિત્યની શક્યતા નહિવત્ રહી. પ્રથમવાર પ્રકાશિત નૂતન પદોની આગળ (b)ચિન્હ કરવાનો વિચાર થયો. જેથી જીજ્ઞાસુને નૂતન પદોને જોવા-જાણવા-તારવવા હોય તો સાનુકૂળતા રહે.

સાંપ્રત સમયમાં કથાવાર્તાના માધ્યમથી સત્સંગને પોષણ આપતા કુંડળધામના પ્રણેતા પ.પૂ. સદ્. શ્રી જ્ઞાનજીવનદાસજી સ્વામી, જેઓએ સાંપ્રદાયિક સાહિત્ય પ્રકાશન સેવામાં નોંધપાત્ર યોગદાન આપ્યું છે, તેઓશ્રી દ્વારા આ કીર્તન મુક્તાહારમ્ની પુનઃ પ્રકાશન વેળાએ નાની-મોટી ૪૭ જેટલી હસ્તપ્રતો પ્રાપ્ત થતાં સંશોધનમાં અમારો ઉત્સાહ બેવડાયો. સત્સંગની માં સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી પ્રત્યે પ્રથમથી જ ઉંડો લગાવ રહેલો ને એમાં આ ગ્રંથ પ્રકાશનમાં આટલી સંખ્યામાં પ્રતો પ્રાપ્ત થઈ તેથી પૂ. સ્વામીશ્રીનો કૃપાપ્રસાદ માનીને સાહિત્ય સેવાનું અનેરું પ્રેરણાબળ મળ્યું. ‘કીર્તનમુક્તાહારમ્’ કાવ્યગ્રંથ જુનાગઢના વિદ્વત્ત્વર્ય અ.નિ. પ.પૂ. સદ્. શા. શ્રી પુરુષોત્તમવલ્લભદાસજી સ્વામી (પ્રભુશાસ્ત્રી) એ સંવત્ ૨૦૪૩ ને અક્ષયતૃતીયાએ પ્રથમવાર પ્રકાશિત કર્યો હતો. તે સમયનું આ અતિપ્રયાસ સાધ્ય કાર્ય હતું. તે સમયે ચાર હસ્તપ્રતોના આધારે પ્રથમ આવૃત્તિ તૈયાર થયેલી. પરંતુ આ દ્વિતીય આવૃત્તિમાં ૪૭ જેટલી પ્રતોને આદ્યોપાન્ત જોઈ-સરખાવી ખુબજ ચીવટપૂર્વક સંશોધન કરતા ૭૫ જેટલા નૂતન કીર્તન મુક્તામણિઓ પ્રાપ્ત થયા. જેમાં ત્રણ નાનકડા ગ્રંથો પ્રાપ્ત થયા. ૧. કૃષ્ણપ્રસાદ (સંક્ષિપ્ત), ૨. સત્સંગિજીવન પ્રાકૃત, ૩. ભાગવત સાર ચિરંજીવી પદ. આ ત્રણેય ગ્રંથો આસ્વાદ્ય છે, એમાંયે ભાગવત સાર ચિરંજીવી પદોનો ઉપદેશ તો મુમુક્ષુને માટે

દીવાદાંડી છે. ભૂલ્યા ભટક્યાને સાચો રાહ દેખાડનારો છે. ઉપદેશ સાખીઓની ૨૧ કડીઓ તો મોટા ત્યાગી-વૈરાગી-પંડિત-મહંતોને પણ વિચાર કરવા બાધિત કરે તેવી બેનમુન છે. વસંતના પદો, ઉપદેશના પદો અને સમય સમયના ઉત્સવના પદો, લીલાભક્તિના પદો અનેરુ આકર્ષણ ઉપજાવે તેવા જીવંત છે.

કેટલીક પ્રતોમાં પાઠભેદ દેખાયા. તેમાં ઉત્તરોત્તર જુની એવં સર્વગ્રાહ્ય પ્રતોને આધારે તે તે શબ્દોને કીર્તનોમાં સમાવિષ્ટ કર્યા છે. જુજ માત્રામાં ઉલ્લેખખીત શબ્દોને અહીં આ આવૃત્તિમાં સમાવ્યા નથી. પૂર્વ આવૃત્તિમાં પણ ‘પાઠાન્તર’ના મથાળા સાથે ઉલ્લેખ હોવાથી કોઈ શંકા કે દ્વિધાનો વિષય ન બનતા સરળતાથી યોગ્ય પાઠોને સ્વીકારી શકાયા છે. જુનાગઢની એક પ્રતમાં ઉત્સવોની રીતભાત મળી આવી તેને પણ પરિશિષ્ટના રૂપમાં સમાવિષ્ટ કરી છે.

આશા ન હતી કે આ ‘કીર્તનમુક્તાહારમ્’ આવો દળદાર ગ્રંથ બની રહેશે. આ સાહિત્ય સેવા કાર્યમાં મારા વડીલ ગુરુબંધુ પૂ. શા. શ્રી સંતવલ્લભદાસજી સ્વામીએ સમયે સમયે માર્ગદર્શન એવં પ્રેરણાબળ પુરુ પાડ્યું છે. વડોદરાના પ.ભ. ડૉ. શ્રી ચંદ્રશેખર કરંદીકર, જેવાએ સમર્પણભાવે આદિ થી અંત સુધી સંપૂર્ણ સહયોગ આપીને ભગવાન શ્રીહરિ એવં મુનિવર મુક્તાનંદસ્વામીના કૃપાના પાત્ર બન્યા છે. ગુરુબંધુ શા. શ્રી અમૃતવલ્લભદાસજી સ્વામીએ અઘરા શબ્દોને શોધવામાં સહયોગ આપ્યો છે તેમજ સ્વામીશ્રીના જીવન વૃત્તાંતમાં ખૂટતી વિગતો પૂરી કરીને સંતોષજનક કાર્ય કર્યું છે. તેઓ પણ ઉભયના આશીર્વાદના અધિકારી બન્યા છે. શ્રીજી આર્ટના કંપોઝર શ્રી પ્રણવભાઈએ અંતરના ઉત્સાહથી આ કાર્યમાં સહયોગ આપ્યો છે, તેની નોંધ ભૂલી શકાય એમ નથી.

અંતમાં આ ચૈતન્ય કીર્તનગંગામાં કેટલીયે વાર નિરંતરાય સ્નાન કરવાનો લાભ પ્રાપ્ત થયો એ મારા જીવનની ધન્ય ઘડી માનું છું. આ ભગવદ્ ભક્તિ સભર સેવા કાર્યથી વરતાલવાસી શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ, શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ આદિ દેવો, મુનિવર મુક્તાનંદ સ્વામી વગેરે સહુ કોઈ ભગવદ્ ભક્તો આ સેવાકાર્યના નામી અનામી સર્વે સહયોગી પર પ્રસન્ન થઈ અંતરના આશીર્વાદ આપે એજ સત્સંગ સ્વરૂપ પરમાત્માના ચરણોમાં પ્રાર્થના.

સત્સંગકૃપાભિલાષી

— સા. પૂર્ણવલ્લભદાસના જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

હાર્દિક અભિનંદન

સર્વાવતારી આરાધ્ય ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તેમજ

ઉદ્ધવાવતાર સદ્. શ્રી રામાનંદ સ્વામી

ઉભયના શિષ્યત્વને પ્રાપ્ત કરનાર

સત્સંગ શિરોમણી, સર્વ સદ્ગુણ સંપન્ન, સત્સંગની માં

સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી વિરચિત વિવિધ કાવ્ય પદોનો સંગ્રહ

‘કીર્તનમુક્તાહાર’

કાવ્યગ્રંથની દ્વિતીય સંશોધિત આવૃત્તિ વડતાલ સંસ્થાન દ્વારા

શ્રી વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ ઉપક્રમે

પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ છે.

આ સેવા કાર્યમાં વડતાલ મંદિરના મુખ્ય કોઠારી

પ.પૂ.સદ્. શા. શ્રી ઘનશ્યામપ્રકાશદાસજી સ્વામીના સેવક

આ.કો. ડૉ. શા. શ્રી સંતવલ્લભદાસજી સ્વામીની

શુભપ્રેરણાથી

શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજના એક સન્નિધ સત્સંગી હરિભક્તએ

વરતાલવાસી શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ,

શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ વગેરેની પ્રસન્નતાર્થે ઉદાર હાથે

આર્થિક સહયોગ આપ્યો છે.

આ શુભ અવસરે શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ આ સેવાભાવી

સમસ્ત પરિવારનું સર્વ પ્રકારે મંગલ વિસ્તારે

એજ હાર્દિક પ્રાર્થના.

સત્સંગ કૃપાભિલાષી

સાધુ પૂર્ણવલ્લભદાસના જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

“શ્રીહરિકૃષ્ણાય નમઃ”

સદ્. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીનું જીવન વૃત્તાંત

પ્રાભૂદવાર્તા પ્રવાહોઽમિતહરિયશસાં પાપતાપપ્રણાશઃ
દિવ્યાનાં યન્મુખેન્દોરિવ તુહિનગિરેઃ પૂર્ણગઙ્ગાપ્રવાહઃ ।
તં નિર્વેદાતિતુચ્છીકૃત્સકલમહાલોકભોગં પવિત્રં
મુક્તાનન્દાભિધાનં મુનિમનુદિવસં નૌમિ સદ્વૃન્દમુખ્યમ્ ॥

નમુ મુક્તાનંદ પ્રભુપદતણા સેવક સદા,

મહાશાસ્ત્રાભ્યાસી વ્યરથ ન ગુમાવે પળ કદા ।

કરે વાર્તા જ્યારે સુરસરિત ધારા સમવહે

કુસંગી સત્સંગી સકળ જન ચિત્તે અતિ ચહે ॥

(હરિલીલામૃત)

પૂર્વ ભૂમિકા

કોઈ પણ સમાજ કે સંસ્થાના વિકાસમાં તેના સ્થાપક કરતા પણ વધારે બલિદાન - સમર્પણ, તેના અનન્ય ઉપાસક અનુયાયીઓના હોય છે. ઇતિહાસના પાછલા પૃષ્ઠો ઢંઢોળતા જાણવા મળે છે કે, - ઈશુના ૧૨ એપોસ્ટલ્સ, - મહાવીરના ૧૧ ગણધર, શ્રી બુદ્ધના પાંચ આઘ ભિક્ષુઓ, શ્રી શંકરાચાર્યજીના ચાર પટ્ટશિષ્યો, અને શ્રી વલ્લભાચાર્યજીના અષ્ટસખાઓ, સ્વધર્મમાર્ગના સ્તંભો બનીને રહ્યા હતા. પાયાના પથ્થરો બનીને કૂરબાન થઈ ગયા, જેમના પર આજે ધર્મ - સંપ્રદાયના મહેલ રચાયા ને ઊભા છે.

પરંતુ, શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય ૪-૫- કે ૧૧ નહિ પણ ૫૦૦-૫૦૦ પરમહંસ નંદ-સંતો જેવા પાયાના સ્તંભો પર સ્થાપિત થયેલો છે. સુર્ય કે ચંદ્ર ફરતી નક્ષત્રમાળની જેમ શ્રીહરિની ફરતી બ્રહ્મચર્યની મૂર્તિસમી સંતમાળા હતી. આ ૫૦૦ પરમહંસમાળાનો મેર અને સત્સંગ ઈમારતનો મોભ જો કોઈ હોય તો - “મુનિવર મુક્તાનંદજી” છે.

તેઓ જ્ઞાનમાં દેવગુરુ બૃહસ્પતિ કરતા ઊંચું સ્થાન ધરાવતા. તેઓ એક કરતા વધારે ભાષાઓના જાણકાર અને અનેક વિદ્યાઓના સ્વામી હતા. રાગ-રાગણીઓને મૂર્તિમાન કરવાનું એમનામાં અનેરું કૌશલ્ય હતું. વિધર્મી અને વિદ્વેષીઓને પણ વશ કરી શકે એવું વાગ્માધુર્ય તેમને કુદરતી બક્ષીશમાં મળ્યું હતું. એમની શબ્દ છટા

શ્રોતાઓને મંત્રમુગ્ધ કરતી. અને હા, સ્વર તો એવો જાણે કંઠમાં કોયલનો માળો ન હોય ! રૂહાની સંગીત અને વાગેશ્વરીની વીણા પર એમનો પૂર્ણ અધિકાર હતો. એમણે ઈષ્ટદેવ અને સંપ્રદાયને લક્ષ્યમાં રાખી વિવિધ ભાષાઓમાં વિપુલ સાહિત્યનો જે રસથાળ આપ્યો છે તે સત્સંગમાં જ નહિ વિશ્વ સાહિત્યના ઇતિહાસમાં વિરલ પ્રસંગ છે. ગુજરાતી - હિન્દી - સંસ્કૃત અને વ્રજ જેવી ભાષાઓ, વ્યાસસૂત્ર ભાષ્ય જેવી ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાનપ્રધાન તથા રાસલીલા જેવી રસપ્રધાન રચનાઓ અને સંગીતના ત્રણે પાસાનું પ્રખરજ્ઞાન એ એમનો વિશ્વવિક્રમ છે.

અને એટલે જ એમની ભગવી ચુંદડીએ સારાય ભારતવર્ષનાં સનાતન કાષાયવસ્ત્રને ગૌરવ આપ્યું છે, એમ કહેવું અતિશયોક્તિ નહીં કહેવાય. આધ્યાત્મિક સદ્ગુણ સમ્પત્તિની દૃષ્ટિએ તેઓ કુબેર ભંડારી હતા, છતાં શ્રીહરિના દાસ થઈને રહેતા. પરિણામે પરબ્રહ્મ શ્રીહરિએ તેઓને પોતાના “ગુરુસ્થાને” બિરાજીત કર્યા હતા.

વિકાસ અને ઇતિહાસની દૃષ્ટિએ સત્સંગ જ્યારે પા-પા પગલી ભરતો હતો ત્યારે તેમણે વાત્સલ્યમયી માતાની ભૂમિકા નિભાવી હતી.

ઉદ્ભવ સમ્પ્રદાયના સંસ્થાપક સદ્ગુરુશ્રી રામાનંદસ્વામી અને પ્રવર્તક શ્રીહરિ, બન્નેના કૃપાપાત્ર સેવક અને પાંચસો પરમહંસોના પ્રમુખ વિદ્વદ્ગણી - ગુરુવર્ય મુનીન્દ્ર મુક્તાનંદજીના કાવ્ય રસાસ્વાદનું આસ્વાદન કરતા પહેલાં તેમના આદર્શ જીવન ચરિત્રામૃતનું આચમન કરી, ધન્યતા અનુવીએ.

જન્મ

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના આદ્યકવિ સંતવર્ય સદ્ગુરુશ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીનો જન્મ સંવત્ ૧૮૧૪-પોષ-સુદ-૭ ના રોજ સૌરાષ્ટ્રમાં અમરેલી મુકામે થયેલો. માતા રાધાબાઈ, પિતા આનંદરામ... બાળપણનું નામ-“મુકુંદદાસ.”-એક બહેન; તેનું નામ ધનબાઈ. મહાત્મા મૂળદાસનો આશ્રમ તેમના માટે સંસ્કાર મંદિર સાબિત થયો. આશ્રમનું સાત્ત્વિક વાતાવરણ, પૂર્વના ઉત્તમ સંસ્કાર અને વેદાંત અધ્યયનના ફળ સ્વરૂપે બાળપણમાં પ્રભુ મીલનનો તીવ્ર તલસાટ જાગ્યો. પિતા આનંદરામ અને મહાત્મા મૂળદાસજીના શિષ્ય એવા પંડિતપ્રવર હાથીરામ તથા જદુરામને તેમણે સંસ્કૃતભાષાના ગુરુ બનાવ્યા.

શિક્ષા

વિદ્વાન્ પિતા આનંદરામને પુત્ર મુકુંદદાસમાં ધ્રુવ-પ્રહ્લાદની ઝાંખી થઈ. પુત્રની કુશાગ્રબુદ્ધિ અને દિનપ્રતિદિન વધતી પ્રતિભા જોઈને એક વિદ્વાન્ અને ભક્તપુત્રનું

સ્વપ્ન માત-પિતાએ જોયું. એમની શૈશવોચિત ક્રિયાઓમાં પરિવારજનો માધુરી, મોહની, માદક, સુરીલી - ગંધ અનુભવતા. ગૌરવર્ણ - સુંદર શરીર અને મુખાકૃતિમાં સૌમ્યતા - સજ્જનતાના કાવ્યો વાંચવા મળતા પણ એમનું વર્તન વિરક્ત સંન્યાસ જીવનના સંકેત આપતું હતું. પરિણામે ચિંતિત માત-પિતાએ લગ્નનો વ્યૂહ ગોઠવી રચનાત્મક રીતે બંધનમાં લેવાનો નિષ્ફળ પ્રયત્ન કર્યો. માતાનું વાત્સલ્ય, પરિવારની હૂંફ અને પત્નિનો પ્રેમ, આ મોહમય ત્રિવેણીના વમળમાં પણ બાળક મુકુંદની વિરાગભાવના અક્ષુણ્ણ રહી. મર્ના આગ્રહને માન આપી બાળલગ્ન કર્યા. પરંતુ,

મર્ના માયામાં પડ્યા વિના મુકુંદદાસે વિદ્યાભ્યાસ ચાલુ જ રાખ્યો. રામાનુજ વેદાંતનું ગહન તત્ત્વજ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું. સંસ્કૃતની સાથે સાથે ગાંધર્વ વિદ્યામાં પણ પ્રવીણતા પ્રાપ્ત કરી. ધનુર્વેદ (આયુર્વેદ)માં પણ તેમણે સારી એવી ગતિ પ્રાપ્ત કરી. સરોદના તાર તાણી અંતરના ઉંડાણ સાથે “તુલસી રામાયણ”નું ગાન તેઓને ખૂબજ પ્રિય હતું. કોકિલ કંઠ - વાગ્માધુર્ય અને સંગીતના ગાનના પ્રભાવે મુકુંદદાસ એક શ્રેષ્ઠ કથાકાર તરીકે ઉપસી આવ્યા. ચોગરદમ તેમના ગુણોની ચર્ચા થવા લાગી. આસપાસ અવાર નવાર થતી કથાઓમાં અસંખ્ય માનવ મહેરામણ ઉભરાવા લાગ્યો.

ગૃહત્યાગ

માત-પિતાએ લગ્નની ગૂઢ ગ્રન્થીથી બાંધ્યા છતાં મુકુંદદાસ મુક્ત હતા. ગૃહસમૃદ્ધિ, કંચન - કામિનિ અને કથાકાર તરીકેની કીર્તિ (પ્રતિષ્ઠા શૂકરીવિષ્ણ) કાકવિષ્ણ તુલ્ય જાણી છતાં માત-પિતાના આગ્રહને વશ થઈને ગૃહત્યાગ કરી ન શક્યા. પણ “જાનન્નપિ હિ મેધાવી જડવલ્લોકમાચરેત્” ઈત્યાદિ શાસ્ત્રીય વચનોને પ્રેરક અને આદર્શ માની ગાંડપણનું નાટક શરૂ કર્યું. “રામ ગટાગટ મહૂડી ફુલી” - “રામ ગટાગટ મહૂડી ફુલી”ના નારા લગાવતા ગાંડા - છોકરાને શરમાવે એવા ગાંડા કાઢવા લાગ્યા. સમજુ - આદર્શ - અતિશય પ્રતિભા સંપન્ન પુત્રની આ હરકત પરિવાર કે ગ્રામજનો વેઠી ના શક્યા. પરિણામે મુકુંદદાસને પોતાના લક્ષ્ય તરફ આગળ વધવાની સફળતા મળી.

ગુરુની શોધમાં

“યદિચ્છન્તો બ્રહ્મચર્ય ચરન્તિ” જેવા શાસ્ત્રીય વચનો તથા ભીષ્મ જેવા પાત્રોને નજર સમક્ષ રાખી નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્ય સિદ્ધ કરાવી પરબ્રહ્મની પ્રાપ્તિ કરાવે એવા ગુરુદેવની શોધમાં મુકુંદદાસ ધ્રાંગધ્રા દ્વારકાદાસની મઢીએ પહોંચ્યા. ત્યાંથી તેમને પ્રસિદ્ધ મહાત્મા કલ્યાણદાસનું નામ મળ્યું. તેથી વાંકાનેર આવ્યા. સેવા-શુશ્રુષાથી અંગત સંબંધ કેળવી એક દિવસ મુકુંદદાસે પોતાની ઝંખના કહી ત્યારે કલ્યાણદાસ

ચકિત થઈ ગયા. તેમને મુકુંદદાસની મુમુક્ષા નજર સમક્ષ તરી આવી - પણ ઊંડો શ્વાસ લઈ નિઃસાસો નાંખતા કહ્યું -

કળિયુગમાં કામ જિતાય, એવી વાત કહી ન મનાય ।
કાશી જાત્રાનો કરવા પ્રવાસ, ગયો જ્યારે હું ઉજ્જૈન પાસ ॥
કોઈ બાઈને રસ્તો પુછાવ્યો, કર લટકો કરીને બતાવ્યો ।
પેહું લટકું તે અંતરમાંઈ, હજી વિસરતું નથી ભાઈ ॥
(હરિલીલામૃત - ૪/૧૧/૨૬-૨૭)

આ શબ્દો સાંભળતા મુકુંદદાસની માથે આભ તૂટી પડ્યું. એક પછી એક અધ્યાત્મના અજોડ માંધાતાઓ પાસે માથા ઘસ્યા પણ તેમની આશાના વજ્રસ્તંભો ઝાડ પરના પીળા પાંદડા ખરે તેમ તૂટી પડ્યા. ધોર નિરાશાની ગર્તમાં ધકેલાય ગયા. આશાઓ પર પાણી ફરી વળ્યું. આશાની અમરવેલ લંઘાવા લાગી - કારણકે તેના મૂળમાં શંકા-કુશંકાઓની ઉધઈ લાગી હતી... બ્રહ્મચર્ય સિદ્ધ ન થાય અને પરબ્રહ્મની પ્રાપ્તિ ન થાય; એવા જીવનના ભારને શા માટે ઉપાડવો! કલ્યાણદાસને છોડીને જતા રસ્તામાં કોઈ એક ઝાડ પર ચડીને વ્યર્થ જીવનના અંત માટે મુકુંદદાસ શરીર પડતુ મુકવા તૈયાર થયા. પણ પ્રભુ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ ક્યારેય વ્યર્થ જતા નથી. શરીર પડતુ મેલે તે પહેલા આકાશમાં આશાની તેજ રશ્મિઓ દેખાણી- દેવવાણી થઈ - “મુકુંદ - સરધાર જા”. આકાશવાણી સાંભળી અંતરમાં ફરી આનંદના સ્રોત વહુટ્યા... સરધાર આવ્યા... મહાત્મા તુલસીદાસને ત્યાં રહ્યા. વિદ્વતા-ઋજુતા-સાધુતા-વાણિ-વર્ણન શક્તિ જોઈને તુલસીદાસ દંગ થઈ ગયા. ટુંક સમયમાં જ તેમના આશ્રમના મહંતપદે નિયુક્તિ કરી. મુકુંદદાસ સરોદ લઈને ચોપાઈઓ ગાતા ને સંસ્કૃતિનો શાશ્વત ઉપદેશ લલકારતા ત્યારે ગ્રામીણજનોની ભીડ જામતી.

પણ એક દિવસ અચાનક શ્રોતાઓમાં ઓટ આવી. તપાસ કરતા ખ્યાલ આવ્યો. એક રામાનંદ સ્વામી કરીને સંત આવ્યા છે.

ગુરૂની પ્રાપ્તિ

ઉદ્ધવાવતાર સદ્ગુરુ શ્રીરામાનંદ સ્વામીના દર્શનની ઉત્કટ ઈચ્છાએ મુકુંદદાસ સ્વયં એક સાધક શિષ્યની જેમ સ્વામીના દર્શને ગયા. પ્રથમ દર્શને જ અંતરમાં હા પડી ગઈ. મને આકાશવાણીએ કહ્યું હતું તે જ આ મહાપુરુષ છે. શરણાગત થઈને રહેવાની ઈચ્છા પ્રગટ કરી. પણ તેમના ગુરુ દ્વારા પોતાના શિષ્યો પર કરવામાં આવતા ઉપદ્રોહના ડરે સ્વામીએ તુલસીદાસની રજાચિઢી માંગી. મુકુંદદાસને માન-મોટાઈના બંધન તોડવા સહજ વાત હતી. તેણે આશ્રમમાં બેફામ સીધું સામાન-

આપવા માંડ્યું. તુલસીદાસ ગુસ્સે થયા. “કહ્યું ત્યારે તો તુલસી દાસે, આવી રીતે પુરૂ કેમ થાશે ?” ત્યારે સ્વામી કહે “જ્યારે ભંડાર થે જાશે નરવા, ત્યારે તો જાશુ તીરથ કરવા” - તુલસીદાસનો પારો ઉપર ચડી ગયો. “એવુ ધારો તો આજ સિધાવો” - મુકુંદ કહે લખી આપો. “મળે મને કોઈ રાખનાર, તે ઉપર નહિ દાવો લગાર”. આમ લેખિત મંજુરી મળી ગઈ પણ ત્યાં સુધીમાં તો સ્વામી સરધાર છોડીને જતા રહ્યા હતા. તેની શોધમાં “બંધીયા” આવ્યા. ત્યારે ગુરુએ આકરી કસોટી આદરી પણ સોનું તો જેમ તાવે તેમ શુદ્ધ જ થાય. રામાનંદ સ્વામીએ તેમને આજ્ઞા કરી.

“વેષ કણભીનો કાચાચે લઈ, હાંકો હળ મુળુભાઈનું જઈ” પણ મુકુંદદાસ તો આદર્શ મુર્તિ હતા. તેઓ સ્વામીના પેપરમાં સો ટકા પાસ થઈ ગયા. અને ૧૮૪૨ની વસંત પંચમીના શુભ દિવસે “દીક્ષા વૈષ્ણવી દીધિ તે ઠામ, મુક્તાનંદજી ધારિયું નામ.” ૨૮ વર્ષની વયે મુકુંદમાંથી મુક્તાનંદ બની ગયા. ગુરૂ આજ્ઞાના પાલન સાથે મુક્તમુનિ સોરઠમાં સત્સંગ પ્રસાર માટે વિચરણ કરવા લાગ્યા. સમય જતા રામાનંદ સ્વામીના પટ્ટશિષ્ય તરીકે તેમની ગણના થવા લાગી.

સદ્ગુરુશ્રી રામાનંદ સ્વામીએ મુક્તમુનિ અને દેવાનંદમુનિને ભુજ સંસ્કૃતના અધિક અભ્યાસ અર્થે મોકલ્યા. મુક્તમુનિની વાણિ અને વર્તનના પ્રભાવે ભુજનરેશની કચેરી સુધી ઉદ્ભવી સમ્પ્રદાયની કંઠી પહોંચી. અભ્યાસ પૂર્ણ કરીને જ્યારે સ્વામી આવ્યા ત્યારે રામાનંદ સ્વામીએ તેમને લોજ આશ્રમના મહંત બનાવ્યા.

વર્ણીન્દ્ર અને મુનીન્દ્રનું મિલન

વિ.સ. ૧૮૫૬ના શ્રાવણવદ - ૬ની તિથિ મુક્તાનંદ સ્વામીના જીવનની એક ઐતિહાસિક તિથિ બની રહી. સંપ્રદાયના સૂત્રધાર સાધુવેશે આવી ચડ્યા. ૧૮ વર્ષની કિશોર અવસ્થા - નીલકંઠનામ, માથે જટાજુંડ - મૃગછાલા - માળા અને મુખપર ચંદ્રજેવી તેજસ્વી છતા સૌમ્ય પ્રભા... જીવનમાં પહેલીવાર મુક્તમુનિનું ચિત્ત આકર્ષાયું. વર્ણીન્દ્ર બ્રહ્મચારીએ શ્રોત્રિય અને બ્રહ્મનિષ્ઠની કસોટીરૂપ પાંચ પ્રશ્નો પૂછ્યા. મુનીન્દ્રએ વિનય, વિવેક સહ સંતુષ્ટ ઉત્તર આપ્યા. અને અંતમાં કહ્યું, ‘કર્યા ઉત્તર મે સુણ્યા પ્રમાણે, યથારથ તો સદ્ગુરુ જાણે’ આટલું સાંભળતા જ વર્ણીન્દ્રનાં તમામ પ્રશ્નોની સાથે પોતાની કલ્યાણ યાત્રા પણ મુનીન્દ્રમાં પૂર્ણવિરામ પામી. મહારાજ શ્રી હ.ચ.સા.૩/૩૩ માં કહે છે કે, ‘આપ મહાન બુદ્ધિમાનોમાં શ્રેષ્ઠ છો. તુમ એક કારન હોઈ, અબ હિ રૂઠા લગ ટકે હમ ’ અર્થાત્ આપના એકના કારણે જ હું અહીંયા અત્યાર સુધી ટક્યો છું. આમ ભારતભરની યાત્રામાં જે પ્રશ્નોના ઉત્તર

નો'તા મળ્યા તેના ઉત્તર મળતા નીલકંઠ પ્રસન્ન થયા. આશ્રમમાં રહ્યા. પાયાના ફેરફાર કર્યા. રામાનંદ સ્વામીને મળ્યા દીક્ષા લીધી. અને સ્વામી તેમને ગાદી આપીને સ્વધામ સીધાવ્યા.

મુક્તાનંદની સંભળી વાણી, રામાનંદ બોલ્યા હેત આણી ।

સ્વામી બુદ્ધિ તમારી છે ધન્ય, તમ જેવા ડાહ્યા નહી અન્ય ॥

સર્વ સંતમાં મુખ્ય છો તમે, એવું અંતરે જાણીએ અમે ॥ ૪-૨૧-૪૬

જે ગુરુ હતા તે શિષ્ય થયા અને જે શિષ્ય હતા, જે લોજમાં છાણ વીણતાં, વાસણ સાફ કરતા, લાકડાં વીણી લાવતા, મુક્તમુનિએ તેમની આંખના ઈશારે જીવન - વર્તનનો સફળ પ્રયત્ન કર્યો અને આદર્શ શિષ્ય જ નહિ સ્વયં શ્રીજી મહારાજે તેમને ગુરુ તરીકે સ્વીકાર્યા તેટલી ઊંચી યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરી.

સદ્ગુરુશ્રી મુક્તમુનિના જીવન-કવનના મંથનના આધારે આપણે તેમના વૈદુષ્ય, કવિત્વ, વક્તૃત્વ, વાગ્માધુર્ય, વ્યવહાર-કૌશલ્ય, માતૃત્વ, દાસત્વ, સંગીતજ્ઞતા જેવા અનેક ગુણોની આછી ઝાંખી મેળવીએ. કારણ કે એમના સાગર જેવા વ્યક્તિત્વને આ નાનકડાં લેખમાં સમાવવું અતિ કપરું કામ છે. માટે અત્રે કેટલાક અગત્યના ગુણોની ઝાંખી માણીએ.

સત્સંગ વિકાસમાં મુક્તમુનિની ભૂમિકા

આજે જે કોઈ પોતાને સ્વામિનારાયણ ભગવાનનો આશ્રિત ગણાવે છે તે સર્વે અનુયાયીઓ આ સંતના ઋણી છે. સત્સંગના સમ્રાટ શ્રી સહજાનંદજી મુક્તમુનિની ભેટ છે. જ્યારે નીલકંઠ વર્ણીરૂપે મહારાજ લોજ પધાર્યા ત્યારે મુક્તમુનિની વિદ્વતા-ઉપાસના શુદ્ધિ અને સાધુતાના પુણ્યપ્રતાપે તેઓ લોજમાં રહ્યા. રામાનંદ સ્વામીને મળ્યા અને આપણને આ સંપ્રદાય મળ્યો. હું ફરી એકવાર કહું છું, આ સંપ્રદાયના લાખો અનુયાયીઓ મુક્તમુનિના સદૈવ ઋણી રહેશે. જો તેઓ લોજમાં શ્રીનીલકંઠવર્ણિને રોકવામાં સફળ ના થયા હોય તો આ દિવ્ય સત્સંગની કલ્પના કેવી રીતે કરી શકાય?

સત્સંગની સ્થાપના અને વિકાસમાર્ગના તેઓ ભોમિયા હતા. તેઓએ અનેક મોટા-મોટા શહેરમાં રોચક શૈલીમાં કથાવાર્તા કરી નવા અનુયાયીઓ તૈયાર કર્યા હતા. તેમના વિચાર-વાણિ અને વર્તનની એકતા શ્રોતા - દર્શકોને આકર્ષિત કરતી. આ ઉપરાંત શ્રોતાઓના મનના સમાધાન તેઓ પૂઠ્યા વિના પણ કરી દેતા પરિણામે મોટા-મોટા શહેરોમાં મોટા-મોટા બુદ્ધિજીવી લોકો પણ સંપ્રદાયમાં જોડાયા હતા. જેનો ખ્યાલ નીચેના પ્રસંગો પરથી આવશે.

ભુજ

સાંપ્રદાયિક વિકાસ વિદ્વાન - સાધુઓ દ્વારા જ થઈ શકશે. એમ વિચારીને સદ્ગુરુશ્રી રામાનંદ સ્વામીએ મુક્તમુનિ અને દેવાનંદમુનિને ભુજ વધુ વિદ્યાભ્યાસ માટે મોકલ્યા. રાજ તરફથી ચાલતી પાઠશાળામાં પાઠ લેતા. રામવાડીમાં રહેતા અને ભિક્ષાવૃત્તિ કરીને દેહનિર્વાહ કરતા. ભિક્ષાવૃત્તિ દરમ્યાન રાજના દિવાન સુંદરજીભાઈ સુથારના માતૃશ્રી પર આ સંતોના વર્તનની અસર થઈ. તેમણે સંતોને રહેવા એક ઓરડી આપી. ઓરડી પાસેના વડમાં રહેતા ભૂતોને મુક્તમુનિએ બદરિકાશ્રમમાં મોકલ્યા અને આનંદપૂર્વક રહેવા લાગ્યા. ત્યારે દિવાનશ્રી સુંદરજીભાઈ આશ્ચર્યચકિત થયા. તેમના અંતરમાં સ્વામી પ્રત્યે અપાર લાગણી થઈ. રાજના દિવાનના મુક્તમુનિ ગુરુ બન્યા. ધીરે ધીરે શહેરના આગેવાનોને સુંદરજીભાઈએ સ્વામીનો પરિચય કરાવ્યો. અને ગંગારામ મલ્લ આદિ અસંખ્ય અનુયાયીઓ તૈયાર થયા.

ભુજની પાઠશાળામાં પિંગળશાસ્ત્ર - અલંકારશાસ્ત્ર અને સંગીતવિદ્યાનો વિશેષ અભ્યાસ પૂર્ણ કરી મુક્તમુનિ જ્યારે લોજ આવ્યા ત્યારે તમામ નવા ભક્તોને સાથે લાવ્યા હતા અને બધાને શ્રીરામાનંદ સ્વામીના આશ્રિત કર્યા હતા. ત્યારબાદ સ્વામી પ્રતિવર્ષ ભુજ પધારતા. અને સત્સંગને પોષણ આપતા. આમ ભુજમાં સૌ પ્રથમ સત્સંગના પાયા નાંખનાર મુક્તમુનિ હતા.

વરતાલ

શ્રીજી મહારાજ બોચાસણથી વરતાલ થઈને જેતલપુર પધાર્યા. મુક્તમુનિને મળ્યા. અને વરતાલ તથા તેની આસપાસના ગામમાં ફરવાની આજ્ઞા કરી. મુક્તમુનિ મંડળ સહિત વરતાલ આવ્યા અને લક્ષ્મીદાસ - કુબેરદાસ જેવા અનેક ભક્તો થયા. અરે ! જોબન જેવા લૂંટારાને પણ સ્વામીના શબ્દ આરપાર ઉતરી ગયા. વર્તમાન ધારણ કર્યા. બામરોલી આદિ ગામોમાં સ્વામીએ ખૂબ જ વિચરણ કરેલું. આ તમામ કથાઓ **હરિલીલા કલ્પતરુ - ૫, વિ. ૨૦માં** વર્ણવી છે.

સામ્પ્રત સમયમાં દક્ષિણદેશના પાટનગરના રૂપમાં રાજતા વરતાલધામમાં સત્સંગના પાયા મુક્તિમુનિની વિદ્વત્તા અને સાધુતાયુક્ત કથા-વાર્તાના પ્રભાવથી નંખાયા હતા.

પ્રકાંડ પાંડિત્ય

મુક્તમુનિને પાંડિત્ય પરંપરાગત રીતે પ્રાપ્ત થયેલું. અમરેલીના પ્રતિભાશાળી ચમત્કારિક શક્તિ સમ્પન્ન મહાત્મા મૂળદાસના શિષ્યો પાસે શૈશવકાળમાંજ તેમણે સંસ્કૃત-સંગીત અને ધનુર્વેદમાં સાડે એવું પ્રભુત્વ મેળવેલું. તેમના પિતાશ્રી શ્રી

આનંદરામ પણ કાશીમાં ભણેલા એક વિદ્વાન પુરુષ હતા. તેમની પાસે પણ તેમણે ખૂબ જ તીક્ષ્ણબુદ્ધિ સાથે અભ્યાસ કરેલો. સમય જતા ત્યાગી થયા. પછી પણ ભુજમાં જઈને પિંગળશાસ્ત્ર-અલંકારશાસ્ત્ર અને સંગીતનો ઉત્તમ અભ્યાસ કરેલો.

સ્વામીના સાહિત્ય પર નજર કરતા સ્પષ્ટપણે કહિ શકાય કે, સ્વામી પ્રસ્થાનત્રયી પર પૂર્ણ પ્રભુત્વ ધરાવતા હતા. બ્રહ્મસૂત્રભાષ્ય, ગીતાભાષા ટીકા અને સત્સંગિજીવન પ્ર.૩ અ.૨૮માં તેમના પૂછવાથી શ્રીહરિએ પ્રત્યક્ષ અને ધામમાં રહેલા સ્વરૂપનું કરેલું ઐક્ય પ્રતિપાદન તેમાં સબળ સાક્ષી બનીને ઉભા છે. છોટી કાશી વડોદરાની વિદ્વત્સભામાં સંપ્રદાયનો વિજય ધ્વજ ફરકાવનાર સંતને આજ ઘણા વક્તાઓ એ જ પ્રસંગે સ્વામીને અભણ કહેવાનું દુઃસાહસ કરે છે. આજ સંપ્રદાયમાં તેને કોઈ પૂછનાર નથી રહ્યું. સત્સંગિજીવનમાં તો સ્પષ્ટ લખ્યું છે - “મુક્તાનંદમુર્તિ પ્રોચે વિદ્વાંસં સ્વાગ્રતઃ સ્થિતમ્” નાથજીત આદિએ પ્રાર્થના કરી ત્યારે શ્રીહરિએ સભામાં પોતાની આગળ બેઠેલા વિદ્વદ્વેષ્ય મુક્તમુનિને વટપુર જવા કહ્યું. (સ.જી. ૪/૨૮/૨૭) છતાં મુક્તમુનિને અભણ કહેનાર વિદ્વાનોને વિનંતિ, કોઈની કેસેટો સાંભળીને નહિ - ગ્રન્થ વાંચીને કથા કરે.

અસ્તુ જો કોઈ વાસ્તવિકતાને સમજવા તૈયાર હોય તો એક વાત હું છાતી ઠોકીને કહું છું કે - **“મુનિવર મુક્તાનંદજી ૧૮મી સદીમાં ભારતના સર્વશ્રેષ્ઠ વિદ્વાન હતા.”** શાંતચિત્તે વિચાર કરજો - શ્રી નીલકંઠવર્ણિ ભારતભરના પ્રમુખ તીર્થોની યાત્રા કરીને લોજપુર આવ્યા હતા. સાત-સાત વર્ષના વિચરણ દરમિયાન અનેક યોગી-જ્ઞાની-તપસ્વી-વિદ્વાનો - મઠાધીશો-મહંતો અને ધર્માચાર્યોને મળ્યા હતા. જ્યાં કંઈક આશા જણાય ત્યાં નીલકંઠ જીવ-ઈશ્વર-માયા-બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મના સ્વરૂપ પૂછતા.. અને જ્યાં ઉત્તર મળે ત્યાં રહેવા વિચારતા હતા. સારાય ભારતમાં નીલકંઠવર્ણિને જે પ્રશ્નોના ઉત્તર કોઈ વિદ્વાન નથી આપી શક્યો તે પ્રશ્નોના સંતોષપ્રદ ઉત્તર મુક્તમુનિએ સં. ૧૮૫૬માં આપેલા. સ્વામીના પાંડિત્ય માટે આનાથી મોટું કોઈ પ્રમાણ ઈતિહાસ પાસે નથી.

વડોદરાની જેમ જ જામનગરમાં પણ સ્વામીએ અનેક વિદ્વાનોને પરાસ્ત કરેલા. જેનો વિસ્તૃત અહેવાલ હરિલીલાકલ્પતરૂ ભાગ-૨, ત્રીજા સ્કંધના ૩૩/૩૪માં અધ્યાયમાં લખાયેલ છે. ગ.મ. ૩૨માં વચનામૃતમાં શ્રીજી મહારાજે “વિષયા વિનિવર્તન્તે નિરાહારસ્ય દેહિનઃ” શ્લોકનો અર્થ પૂછ્યો છે ત્યારે સ્વામીએ રામાનુજભાષ્ય સહિત અર્થ કર્યો છે. અચાનક સામે આવેલા શ્લોકનો ભાષ્ય સહિત ઉત્તર સારા વિદ્વાન માટે પણ કપરું કાર્ય થઈ પડે છે. જ્યારે સ્વામીએ સહજમાં અર્થ કરી મહારાજને રાજી કરેલા.

આ ઉપરાંત સ્વામીની વિદ્વત્તામાં પુરક તેમની પાસે રહેતા વિદ્યાર્થી સંતો છે. વિહારીલાલજી મહારાજે લખ્યું છે—

**જે જે સાધુ હતા ભણનારા, મુક્તાનંદ પાસે રહેનારા ।
મુક્તાનંદ સાથે સહુ એહ, ગયા સરસવણી ગામે તેહ ॥**

વિશેષ વિદ્યાભ્યાસ માટે થોડા-ઘણા સંતો મુક્તમુનિની સાથે જ રહેતા એવી સ્પષ્ટતા કરવાની અહીં જરૂર રહેતી નથી. ઇતિહાસ તો ત્યાં સુધી કહે છે કે, યોગીરાજ ગોપાળાનંદ સ્વામી પણ મુક્તમુનિ પાસે રામાનુજ ગીતાભાષ્ય ભણ્યા હતા.

ખુશાલ વિપ્ર રહાયે જેહી, ઘરકે ત્યાગ કરિકે તેહી ।
આદરોજ ગામ આત ભયેઝુ વિદ્યારથી હોકર રહે તેઝુ ॥
મુક્તાનંદમુનિ કે રહે પાસા, શ્રીહરિ કે ધ્યાન કે અભ્યાસા ।

(હ.ચ.સા. ૧૮/૪૧)

ખુશાલ વિપ્ર કહે તેહિ, મુક્તમુનિ જો તાકે ।
પલ ભર સંગ ન છોડ હિ, સાધુ ગુન સિખન વાકે ॥
મુક્તાનંદમુનિ તિનમે, સાધુ કે ગુન જેતે ।
સતત રહે નિવાસ કર, અંગ અંગ હિ તેતે ॥

મુક્તમુનિવર સાધુતા તાકી, નિત કરત રહે બાત વાકી ।
તેહિ બાત કુ સિખને હીતા, ખુશાલ વિપ્ર કરિકે પ્રીતા ।
મુક્તમુનિ કે સંગ હિ તામે, કરત રહે રુચિ અતિશય યામે ॥

(હ.ચ.સા. ૧૮/૪૨)

મુક્તમુનિ તેહિ પાસ, ખુશાલ ભટ રહે આય કર ।
જગ સે હોય ઉદાસ, ગીતા ભાષ હિ પઢન હિત ॥

(હ.ચ.સા. ૨૦/૩૨)

મહારાજ કહે છે કે, વિપ્ર ખુશાલ ભટ્ટ રામાનુજાચાર્યની ટીકા સાથે ગીતાને હવે મુક્તાનંદ સ્વામી પાસે ભણશે. તેઓ ખ્વાન, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, ધર્મ, તપ અને યોગ પરાયણ રહે છે.

‘મુક્તમુનિ વિન તાકુ, રુચિ ન હોવ હિ ઓર મે, યહ જાનત રહે વાકુ ।’ અર્થાત મુક્તાનંદ સ્વામી સિવાય તેમને બીજામાં ક્યાંય રુચિ થશે નહીં. મુક્તાનંદ સ્વામી ભટ્ટને ઓળખે છે. (હ.ચ.સા. ૧૮/૧૧)

વિશેષમાં સદ્ગુરુ, શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો ઉછેર પણ માં મુક્તાનંદનાં ખોળે થયાનો સંપ્રદાય ઇતિહાસ સાક્ષી છે. (જુઓ પેજ નં. ૨૪ મુનિવરની બ્રાહ્મી સ્થિતિ)
હરિલીલામૃતમાં સ્વામી માટે એમ લખાયું છે કે -

નમુ મુક્તાનંદ પ્રભુપદતણા સેવક સદા,
“મહાશાસ્ત્રાભ્યાસી” વ્યરથ ન ગુમાવે પણ કદા”

તેઓ મહાશાસ્ત્રાભ્યાસી હતા. આ ઉપરાંત એ જ ગ્રંથમાં શ્રીહરિ સંતોને સંસ્કૃત અધ્યયન કરવા પ્રેરણા આપી રહ્યા હતા ત્યારે જ મુક્તમુનિ આવ્યા. અને તેઓએ પણ સંતોની પ્રેરણા માટે કહ્યું કે

એવે સમે મુક્તમુનિ પધાર્યા, એણે વળી શબ્દ ભલા ઉચ્ચાર્યા ।
હું જ્ઞાન ગીર્વાણતણું ધરું છું, ભાષા તણા કાવ્ય વળી કરું છું. ॥

“ગીર્વાણવાણીષુ વિશેષબુદ્ધિસ્તથાપિ ભાષારસલોલુપોઽહમ્ ।
યથા ત્વમર્ત્યા અમૃતેષુ સત્સુ, ગદ્ગોદકે સન્તિ સદૈવ લુબ્ધાઃ ॥

હે સંતો ! મારી દેવભાષા સંસ્કૃતમાં વિશેષ ગતિ છે. હું ગીર્વાણ સારી રીતે જાણું છું. તથાપિ ગુજરાતી-હિન્દીના કાવ્યો પણ કરું છું. જેમ સ્વર્ગમાં અમૃત હોવા છતાં દેવતાઓ ગંગાજળ પીવા લાલચિત રહે છે તેમ મને સંસ્કૃતનું જ્ઞાન હોવા છતાં ભાષામાં રુચિ વધારે છે.

અહીં સ્વયં મુક્તમુનિએ સ્વપાંડિત્યનો પરિચય આપ્યો છે. સ્વયં શ્રીજી મહારાજે પણ સ્વામીના મુખેથી “શ્રીભાષ્ય”ની કથા સાંભળેલી. અને કથાની ખૂબ જ પ્રસંશા કરેલી તથા કથા સમાપ્તિમાં ધનતેરશને દિવસે સ્વયં મહારાજે મુક્તમુનિની પૂજા કરેલી. આ સઘળી વાત સત્સંગિજીવન પ્ર.૪/અ.૧૩માં ગૂંથાયેલી છે.

શ્રીભાષ્યેણ સહેવાસૌ વ્યાસસૂત્રાણિ તત્ર ચ ।
અપરાહણેઽન્વહં રાજન્ શુશ્રાવ પરયા મુદા ॥ ૨૨

રામાનુજાચાર્યકૃતિં પ્રશંસંસ્તત્કથાં હરિઃ ।
તિથૌ ધનત્રયોદશ્યાં સમાપ્યાઽઽર્ચચ્ચ વાચકમ્ ॥ ૨૩

વાચકમ્ (કથાવક્તાર) શ્રી મુક્તાનંદમુનિમ્ ઇતિ હેતુટીકાયાં શુકમુનિઃ ।

આમ સમ્પ્રદાયના ઇતિહાસના પાનાઓમાં મુક્તમુનિની વિદ્વત્તા સુવર્ણાક્ષરે અંકિત થયેલી છે. બ્રહ્મસૂત્રભાષ્યરત્નમ્, નિર્ણયપંચક, હનુમત્કવચ-પંચકાદિ સ્વામીની વિદ્વત્તાના હસ્તાક્ષર છે.

વડોદરા : મુક્તમુનિએ જ્યાં સત્સંગના પાયા નાંખ્યા હતા ત્યાં શ્રીજીની આજ્ઞાથી બ્રહ્મમુનિએ મંદિરના પાયા નાંખ્યા. વરતાલ અને ચરોતરના સત્સંગીઓના સમર્પણના પ્રતાપે ત્યાં નયનરમ્ય ગગનચુંબી મંદિર થયું. શ્રીહરિને વિશ્વાસ હતો કે, ગુજરાતનો ભક્તસમાજ જ્ઞાની કરતા પ્રેમી વધારે છે અને મુક્તમુનિમાં આત્મીયતા ધરાવે છે તેથી સ્વયં પોતાનું સ્વરૂપ પધરાવવામાં કંઈ તકલીફ નહીં થાય... વરતાલ મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સભામાં વડોદરાના નાથભક્તે પ્રાર્થના કરી. મતવાદિઓને જીતીને સત્સંગના મૂળ ઊંડા નાંખે એવા કોઈ સમર્થ મુનિને અમારા પુરમાં આવવા આજ્ઞા આપો. શ્રીજીની આજ્ઞા શીરે ધારીને મુક્તમુનિ વટપત્તન પધારે છે. છોટી કાશીનો દરજ્જો ધરાવતા આ નગરમાં રાજાએ ભારતભરમાંથી વિદ્વાનોને બોલાવી રાજમાં વસાવ્યા હતા. તેથી જ તેને વિદ્વદ્નગરી યા છોટી કાશી તરીકે ખ્યાતી મળેલી. આ નગરીના શોભારામ - નરભેરામ - જેવા શાસ્ત્રીઓને હરાવવા મુક્તમુનિનું વટપુરમાં આગમન થયું. પોતાના દિવ્ય અલૌકિક વ્યક્તિત્વથી ડઘાય ગયેલા પંડિતોને સ્વામીએ પરાજયનો સ્વાદ ચખાડ્યો. અને **“શ્રીસ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ”** સૂત્ર આપ્યું. (શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ૪/૩૪) સિંહજીતરાજા વિગેરે ખૂબજ પ્રભાવિત થયા. નિત્ય સ્વામીના સમાગમમાં રહેવા લાગ્યા. મહારાજને તેડાવ્યા. ધામધૂમથી ગજરાજપર સવારી નીકળી.

મુક્તમુનિ આવ્યા. વિજય ધ્વજ લહેરાવ્યો અને વટપુરમાં સત્સંગના મૂળ જામ્યાં. ત્યારબાદ ગોપાળાનંદ સ્વામી પણ અવાર-નવાર પધારતા... પણ પાયાનો પથ્થર મુનિવર્ય મુક્તાનંદજી હતા.

ઉમરેઠ : ગુજરાતમાં સંસ્કૃતના જ્ઞાતાઓ માટે એ સમયમાં વડોદરા પછી ઉમરેઠનું નામ હતું. આ ગામમાં મુક્તમુનિ સૌ પ્રથમ પધાર્યા. છ માસ સુધી નિત્ય સંગીતના સથવારે શ્રીજીચરિત્ર અને સદ્બોધની સરવાણી વહાવી. વિદ્વાનો વાણીથી અને મુમુક્ષુઓ ચારિત્ર્યથી પ્રભાવિત થયા અને ધીરે ધીરે સત્સંગના રંગમાં રંગાયા. ત્યારબાદ નિત્યાનંદમુનીન્દ્ર પધાર્યા અને પાંડિત્યપૂર્ણ પ્રવચનોથી પ્રબુદ્ધ વર્ગને સંતુષ્ટ કર્યો અને કહ્યું **આ બ્રહ્માની સૃષ્ટિમાં મુક્તાનંદસ્વામી જેવા બીજા કોઈ સમર્થ નથી.** એતો એક જ છે. પંડિતોની આંખો ફાટી ગઈ. આ એક જુઓ ને એક ભૂલો એવા આ સાધુઓ છે તો સ્વયં સ્વામિનારાયણ કેવા હશે ? ઉત્કંઠાના નિવારણ માટે મહારાજ ઉમરેઠ પધાર્યા છે. આમ ઉમરેઠ જેવા નગરમાં સત્સંગના પાયા નાંખનાર મુક્તમુનિ જ હતા. ગોંડળના નરેશ મોતીભાઈને પણ **“મુનિ મુક્તાનંદે પ્રથમ વચમાં તે નૃપતિને, કરાવેલી પોતે પ્રગટ પ્રભુમાં પૂર્ણ રતિને”** એવો ઉલ્લેખ છે.

આમ આવા નાના-મોટા અનેક પ્રસંગોના આધારે મક્કમ સ્વરે કહિ શકાય કે આ સંપ્રદાયના વિકાસમાં શ્રીહરિ પછી સૌથી મોટું યોગદાન-સમર્પણ-ભૂમિકા હોય તો તે અમારા ગુરુવર્ય મુક્તમુનિની છે.

સુરત : સુરતમાં સત્સંગ રંગની લગ્નિ લગાડનાર પણ મુક્તમુનિ જ હતા. સં. ૧૮૬૬માં ખોખરામાં વૈરાગીઓએ અતિ ઉપદ્રવ કર્યો ત્યારે શ્રીહરિએ ચારસો સંતો સાથે મુક્તમુનિને સુરત મોકલ્યા. સુરતમાં કોઈનો ઉપદ્રવ ન હોવાથી સંતોની સુરક્ષા થાય. ૪૦૦ સાધુઓ સાથે સ્વામીએ સુરતમાં સત્સંગનો શિલાન્યાસ કર્યો. શેઠ ભિખારીદાસ - ભાલચંદ્ર જેવા નગરશ્રેષ્ઠીઓ અને અરદેશર પીલુ - જેવા અધિકારીઓ સત્સંગી થયા. શ્રીજી મહારાજને સુરતમાં પધરાવ્યા.

આ સુરતમાં હાલમાં જ્યાં સભા મંડપ છે ત્યાં કેટલાક ભૂતિયા ઘર ખાલી હતા. સુથારની જાન ઘોઘા બંદરે ગયેલીને વળતા વહાણ ડૂબી ગયેલું. વાસનાના વમળમાં ફસાયેલા આ જાનૈયા બધા ભૂત થયેલા. ઘરમાં રહેતા. તેમાં બીજું કોઈ જઈ શકતું નહિ. આ પ્રસંગ બન્યા પછી નજીકના ભવિષ્યમાં અંગ્રેજનું રાજ આવ્યું. તેણે જાહેરાત કરી. ભૂત કાઢે તેને મકાન આપી દેવા. ભાલચંદ્ર શેઠે શ્રીજી મહારાજ પાસે તેવા સંતને મોકલવા પ્રાર્થના કરી. મુક્તમુનિ પધાર્યા ભૂતોનો ઉદ્ધાર કર્યો અને અંગ્રેજોએ તે તમામ મકાનો લખી આપ્યા.

સુરત શહેરમાં આ વાત વાયુ વેગે પ્રસરી ગઈ. કારણ કે સ્વામીની પહેલા તંત્ર-મંત્રના બળે ઘણા સિદ્ધ તાંત્રિકો સરકારની ચેલેંજ ઉપાડી ચમરાજના દરબારમાં જઈને ચિત્રગુપ્તના ચોપડામાં પોતાનો હિસાબ કરાવી ચૂક્યા હતા. પણ આ સંતે તો ભૂતોનો ઉદ્ધાર કર્યો. સમ્પ્રદાયની કીર્તિલતા સુરત મહાનગર ને ફરિ વળી અને સત્સંગનો અતિ ઉત્કર્ષ થયો. લોકોએ આ પ્રસંગને ચમત્કાર માનીને નમસ્કાર કર્યા.

મુનિવરની બ્રાહ્મી સ્થિતિ

‘ब्रह्मविद् ब्रह्मैव भवति’ શ્રુતિ અનુસારે ‘ભક્ત ભગવાનને જેવા જાણે એવો એ પોતે થાય છે.’ સ્વામી મહારાજને યથાર્થ જાણતા જ હતા. માટે મહારાજે પોતાનું સામર્થ્ય મુનિવરને આપ્યું હતું. (હ.ચ.સા. ૧૮ / ૫) વળી મહારાજે માહાત્મ્યજ્ઞાને સહિત નિશ્ચયમાં મુનિવરને પ્રમાણિત કર્યા વ.લો. ૩ માં. ‘અમે અનેક જીવને સમાધિ કરાવીએ પણ મુક્તાનંદ સ્વામી તથા ગોપાળાનંદ સ્વામીને સમાધિ કરાવીએ નહી, એ અમારામાં અવગુણ છે.’ આ સ્વમુખના વચન પ્રમાણે મહારાજે મુનિવરને ક્યારેય સમાધિ નથી કરાવી. પરંતુ ‘પછી મુક્તાનંદના વચને થાય સમાધિ બહુ જનને । દેખે સ્વર્ગ કેલાસ વૈકુંઠ, તેમાં જરાય ન મળે જૂઠા ॥ (ભ.ચિં.પ્ર. ૪૯)

સ્વામીના વચને કેટલાય મુમુક્ષુઓને સમાધિ થતી અને મહારાજનો નિશ્ચય પણ. કેમ જે, મુક્તાનંદ સ્વામીને જ્ઞાનની સ્થિતિ. પોતાને બ્રહ્મરૂપ માનીને ભગવાન માંહી રહ્યા છે, એમ માનવું એ જ્ઞાનની સ્થિતિ. (જ્ઞાનની સ્થિતિ અને ઉત્તમ નિર્વિકલ્પ સ્થિતિ બન્ને પર્યાય શબ્દો છે.) જ્ઞાને કરીને સ્થિતિ કરવી તે દેખવા (સમાધિ) કરતા પણ અધિક છે. અર્થાત્ પુરુષોત્તમ નારાયણનું ધામરૂપ અક્ષર તે રૂપે પોતે રહ્યો થકો પુરુષોત્તમની ઉપાસના કરે તેને ઉત્તમ નિર્વિકલ્પ નિશ્ચયવાળો કહીએ (વ.લો.૧૨) આવા નિશ્ચય સંપન્ન સ્વામી પોતે અક્ષરસ્વરૂપ છે તો પણ અક્ષરાતીત જે પુરુષોત્તમ ભગવાન, તેના દાસ થઈને વર્તતા હતા. એટલું જ નહીં પરંતુ ‘હરિ કે દાસ હી દાસ, તીન કે દાસ હોઈ કર’ માટે સ્વામીને સમાધિ નહોતી તો પણ મૂર્તિને દેખતા ખરા. આ વચનો અનાદિમુક્તની ભૂમિકાએ રમનાર મહામુનિવરની બ્રાહ્મી સ્થિતિનું દર્શન કરાવે છે.

આદિકવિ મુક્તમુનિનું કવિત્વ

સંસ્કૃત સાહિત્ય જગતમાં આદ્યકવિ વાલ્મિકિ છે. અને ઉદ્ભવ સમ્રાટાયમાં આદ્યકવિ મુનિવર મુક્તાનંદજી છે. અનુભૂતિ, અભ્યાસ અને આશિષનો ત્રિવેણી સંગમ કાવ્યોમાં થયો છે. તેઓશ્રીએ શૈશવાવસ્થામાં અભ્યાસ કરી અનુભૂતિના આધારે નૂતનકાવ્યોનું સર્જન કરી ગુરુજનોના આશિષ પ્રાપ્ત કરેલા એટલું જ નહિ, સદ્ગુરુશ્રી આધારાનંદ સ્વામી તો ત્યાં સુધીની નોંધ લે છે કે, મુક્તમુનિ વિરચિત કાવ્યો રામાનંદ સ્વામી પણ ગાતા. - સંવત્ ૧૮૫૭માં વસંતોત્સવમાં તાલમૃદંગની રમઝટ વચ્ચે જ્યારે રામાનંદ સ્વામીએ ભરસભામાં મુક્તમુનિ વિરચિત પદો ગાયા ત્યારે ભક્તો આનંદથી ઝૂમી ઉઠેલા.

તાલ મૃદંગ વગાડીને, રામાનંદ પદ ગાય ।

રચેલ મુક્તાનંદના, સુણી સૌ જન રાજી થાય ॥

હરિલીલામૃત ક.૪/વિ.૧૭

ગુરુદેવના રચિતપદો શિષ્યો ગણગણે એમાં કંઈ નવાઈ નહિ, પણ રામાનંદ સ્વામી જેવા સમર્થ ગુરુ - સંપ્રદાયના સ્થાપક એક શિષ્યના રચેલા પદો જાહેર જનતાની વચ્ચે ગાય, એ મુક્તમુનિ અને તેની કવિતા બન્ને માટે ગૌરવાસ્પદ બાબત ગણાય.

આ ઘટનાથી એક બીજો પણ ઘટસ્ફોટ થાય છે કે જ્યારે બીજા કોઈ કવિનું અસ્તિત્વ પણ ન હતું ત્યારથી મુક્તમુનિના કીર્તનો જનસમૂહમાં આદરણીય બની ચૂક્યા હતા. અને વચનામૃતમાં દૃષ્ટિ કરીએ તો છેક અષ્ટ આવરણપાર સ્વામીના કીર્તનોનો ધ્વનિ ગુંજતો... ગોલોકધામમાં સ્વામીની કવિત્વ શક્તિની ધજા ફરકતી

હતી. ગ.મ.૧૯માં વચનામૃતમાં સ્વયં શ્રીજી મહારાજે આ પ્રસંગ કહેલો છે. મુક્તમુનિના કીર્તનો આલોકમાં જ નહિ પરલોક - ભગવદ્ધામ-નિવાસી મુક્ત પુરુષોને નાયવા વિવશ કરી દે છે. કીર્તનોના ભાવમય પ્રવાહમાં મુક્તોને પણ ડોલાવવાની તાકાત મુક્તમુનિમાં હતી. નરસિંહ અને મીરાની પ્રેમભક્તિ - અખાના ચાબખા- સુરદાસનું બાળલીલામાધુર્ય કવિની કવિતામાં ઝીલાયું છે. એમનાં કાવ્યો અપાર ભક્તિ સૌન્દર્યથી ભરપૂર છે. **કનૈયાલાલ મુનશીના શબ્દોમાં કહિએ તો** - “આ કવિઓમાં મુક્તાનંદ ઘણા લોકપ્રિય થયા હતા. શૃંગારના ભાવો અને વાક્યરચનાઓને તે અવનવું સ્વરૂપ આપી ગયા. આ કવિની કલા સમકાલીન ધોરણે જોતાં ઊંચા પ્રકારની હતી. એ ઉદ્ભવગીતા અને સતીગીતા પરથી દેખાય છે. એમણે પુરોગામી સાહિત્યમાં નવી ઘાટી અને નવી મોહકતા આણ્યાં.” પ્રસ્તુત ગ્રંથ જ કવિવરેણ્ય મુક્તમુનિના કવિત્વની મહોરછાપ (સ્ટેમ્પ) છે.

સંગીતજ્ઞ : સંગીતનો જાદુ અજબ - ગજબનો હોય છે. તેની અસર માણસને નહિ, પશુઓને પણ થાય છે. મદારીની વાંસળીએ સાપ જેવું ઝેરી જાનવર સામે આવીને ડોલવા લાગે છે. પારધીના સ્વરમાં મુગ્ધ હરણ જેવું ચપળ પ્રાણી સ્થિર થઈને પ્રાણ ન્યોછાવર કરે છે. તો માણસની શી ગતિ ? પાંચ હજાર વર્ષ પછી પણ કૃષ્ણની વાંસળીને આપણે ભૂલી શક્યા નથી. સંગીત માત્ર આપણી સૃષ્ટિ ને જ નહિ સૃષ્ટિના સર્જકને પણ અતિ પ્રિય છે. એટલે જ નારદની વીણા , નરસૈયાની કરતાલ, સુરદાસનો એકતારો (તંબૂરો) સદાય ગૂંજતા રહે છે.

આ સંગીતના ગીત-વાદ્ય અને નૃત્ય આ ત્રણ પ્રકાર છે. બ્રહ્માની આ સૃષ્ટિમાં કોઈ અદ્વિતીય ગાયક-કોઈ અજોડ વાદક અને કોઈ અજાયબ નૃત્યકારો થયા છે. પણ **આજ સુધીમાં આ બ્રહ્માંડમાં ગાયન-વાદન અને નૃત્યનો બેતાજ બાદશાહ મુક્તમુનિ સિવાય કોઈ જ નથી થયો.** સંગીતની દુનિયામાં આજે પણ મુક્તમુનિ જેવા બીજા કોઈ સમ્રાટ નથી થયા. એમની સંગીતવિદ્યાને સમજવા કેટલાક પ્રસંગો જોઈએ.

૧. ગાયક : જ્યારે શ્રીહરિ પ્રથમવાર સરધાર પધારેલા ત્યારે થાળ જમ્યા પછી બહાર પાટ પર બેસીને મુક્તમુનિ પાસે વાંજીત્ર સાથે કીર્તન ભક્તિ કરાવી ત્યારે તેમના કોકિલકંઠના નાદમાં સભા મુગ્ધ થઈ ગયેલી. એટલું જ નહિ શ્રીજી મહારાજ પણ ભાવથી ઝૂમી ઉઠેલા અને કહેલું કે - **‘તુલસીદાસ અને સુરદાસ જેવા જ તમારા પદ છે, તે અમને ગમે છે. તે બન્ને કવિ સૂર્ય અને ચંદ્ર જેવા જગતમાં**

થયા. પણ તેમને તમારા જેવો યોગ નહોતો એટલો ફેર છે. (હરિચરિત્રામૃત સાગર પૂર-૩-ત.૫૪)

સંગીતમાં સ્વરમાધુર્ય પૂરનાર પરબ્રહ્મ પણ મુક્તમુનિના પ્રેમભીના સ્વરથી ભીંજાય જતા. વિશ્વરંજીત કરતા ગાયકો તો ઘણા થયા છે ને થશે પણ મુક્તમુનિ તો વિશ્વસૃષ્ટાને રંજીત કરનાર ગાયક છે.

૨. વાદક : મૂળીમાં એકવાર મહારાજે સંગીતની મહેફીલ જમાવેલી. સુખાનંદ સ્વામી સિતાર. પ્રેમાનંદ સ્વામી દુકડ, દેવાનંદ સ્વામી તંબૂરો, નિર્વિકારાનંદ તાલ મુક્તમુનિ- યુગન, અને બ્રહ્મમુનિએ મુગન નામના મોર યંત્રો બજાવ્યા. મહાર રાગના સુર છેડાયા અને આકાશમાં વાદળ છવાય ગયા. અને બીજો રાગ ગાયો ત્યારે વાદળા વિખાય ગયા. (હરિચરિત્રામૃત સાગર - પૂર-૬-તરંગ-૩૩)

શતાનંદ સ્વામી નોંધ લે છે કે - વૃત્તાલયમાં દોલોત્સવ પ્રસંગે “મુક્તાનંદસ્તદા વીણાં વાદયન્ ષટ્પદીં જગૌ ॥” (સ.જી.પ્ર.૩/અ.૬૩) મુક્તમુનિએ વીણા વગાડીને ષટ્પદીનું ગાન કર્યું. મુક્તમુનિ જ્યારે વીણા વગાડતા ત્યારે નારદ-પર્વત જેવા વીણાસમ્રાટો પણ શરમાતા. કારણ કે નારદજીને પ્રભુને પ્રસન્ન કરતા યુગો વીતી ગયેલા અને મુક્તમુનિ જ્યારે વીણાવાદન કરતા ત્યારે શ્રીજી મહારાજ “દદત્ તાલં કરેણ ચ” હાથથી ચપટી વગાડીને તાલ આપતા અને ડોલતા. આવા અનેક પ્રસંગો છે. જેનાથી મુક્તમુનિની એક ચતુર નિપૂણ- વાદવાદક તરીકેની સિદ્ધિ થાય છે. તેમના બુદ્ધિચાતુર્યના અખૂટ ખજાનાએ તેમને એક કરતા વધારે વાંજીત વગાડવામાં નિપૂણતા અપાવી હતી.

૩. નર્તક : વરતાલમાં એક સમયે શ્રીજી મહારાજે સંગીત સભાના વિસર્જન સમયે પૂછ્યું ? કોઈને નૃત્ય આવડે છે ? બસ. આ સાંભળીને ૫૦૦ પરમહંસોમાં અને જેને સ્વયં મહારાજ ગુરુસ્થાને માનતા, એવા વિદ્વત્પરેણ્ય મુક્તમુનિ પગે ઘુંઘરા બાંધીને ઉભા થયા. તાલબદ્ધ કરતાલ વગાડતા જાય, નાચતા જાય અને ગાતા જાય. પોતાની તમામ મોટપ ભૂલીને પ્રેમ દિવાના સ્વામી એક કલાક સુધી નૃત્ય કરતા રહ્યા. **એક પછી એક નૃત્યના ભેદ જોઈને શ્રીહરિ અત્યંત પ્રસન્ન થયા અને પોતાને માથે બાંધેલ જરીમચ ફેંટો સ્વામીને ઓઢાડ્યો.** ગુલાબનો હાર પહેરાવ્યો. અને ભુજાઓ ભરીને ભેટી પડ્યા. આકાશમાં ઉભા દેવતાઓ આ દિવ્ય દ્રશ્ય જોઈ ને મનમાં બળતા રહ્યા. શ્રીહરિને સંતોષ ન થયો તેમણે મોજ માંગવા કહ્યું. ત્યારે મુક્તમુનિ મૂર્તિની સતત સ્મૃતિ માંગી.

એકવાર અવિનાશી દાદાના દરબારમાં સભા ભરીને બેઠા હતા. એવામાં અહંના ઓડકાર ખાતા ગ્વાલિયરના ગર્વિષ્ઠ ગાયકો આવ્યા. અને સંગીત સાંભળવાની

ખેવના પ્રગટ કરી. શ્રીજીના ઈશારે અષ્ટ કવિ મંડળીએ ગાન કર્યું. પણ તેમાં મુક્તમુનિએ તો કમાલ કરી. રૂહાની સંગીતના સુર સાથે નયનરમ્ય ચિત્રમય નૃત્ય કર્યું. પગમાં ઘુંઘરું, હાથમાં કરતાલ, મુખમાં મધુર સ્વર અને ભોંય તળિયે કંકુ.. આ કંકુની વચ્ચે ઉભા રહીને સ્વામીએ નૃત્ય સાથે ગાયન શરૂ કર્યું. સ્વામીની સુર સરિતામાં ગ્વાલીયરના ગાયકોનો ગર્વ ગળી-ગળીને વહેવા લાગ્યો. આંખો સ્થિર થઈ ગઈ. અવાકુ બેસી અપલક નયને નિહાળતા રહ્યા. સ્વામીએ પોતાની ભાવમય સંગીત સાધનાને જ્યારે અલ્પવિરામ આપ્યું ત્યારે ધરા પર ગજરાજનું ચિત્ર ઉપસી આવ્યું હતું.

આહા... સંગીતનું ગાન - વાદન અને નૃત્યનો ત્રિવેણી સંગમ ! તેમને જીંદગીમાં પ્રથમવાર જોવા મળ્યો હતો. તાજુબ નજરે તે મુક્તમુનિના મુખ સામું જોઈ રહ્યા. આ કોઈ વિભૂતિ છે કે શું ?

ટુંકમાં સંગીતક્ષેત્રને મુક્તમુનિ જેવા સાક્ષર આજ સુધી ફરી કોઈ ક્યારેય મળ્યા નથી.

વચનામૃતના આદ્યસંપાદક મુક્તમુનિ

વેદ, વેદાંગ, વેદાન્ત, સ્મૃતિ-ઈતિહાસ-પુરાણાદિના અર્કસ્વરૂપ-પરાત્પર - પરબ્રહ્મ - વરતાલ વિહારીની પરાવાણીનો બ્રહ્મહૃદ એટલે વચનામૃત - અજ-અલ્પજ-સર્વજ્ઞ સર્વને માટે સમાન માર્ગદર્શક આ ગ્રન્થ સંપ્રદાય માટે જ નહિ કોઈપણ મંદિર મઠ કે મઝહબના સાધકને માટે પ્રાણ સંજીવની છે.

શ્રીજી મહારાજના અંતરમાં ઉઠેલા તેજવલયોનો અક્ષરદેહ વચનામૃત આજે આપણા હાથમાં છે તેનું સમ્પૂર્ણશ્રેય મુનિવર મુક્તાનંદજીને ફાળે જાય છે. ઉપાસ્ય અને ઉપાસકની જ્ઞાનગોષ્ઠીમાં - પરિપ્રજ્ઞાવલિમાં વરતાલ વિહારીના અંતરમાં તેજ પ્રવાહ સ્વરૂપે પ્રગટેલી પરાવણીને અક્ષરદેહ આપવાનું સૌ પ્રથમ કાર્ય મુક્તમુનિએ કર્યું હતું એ પણ અવિનાશીની આજ્ઞાથી.

શ્રીવચનામૃતની ભૂમિકામાં મહામુનિવર.

ગઢપુરધામ, વિ.સં.૧૮૭૬ માગગશ સુદ ૪ (ચોથ) તા. ૨૦-૧૧-૧૮૧૯ શનિવારનો દિવસ હતો. આ દિવસ બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મ વચ્ચેની અધ્યાત્મ ગોષ્ઠિનો સાક્ષી બન્યો. જેમાં મુનિવરને નિમિત્ત થવાનો અવસર સાંપડ્યો. રાત્રી ઢળવા લાગી. ચાલી રહેલી કાતીલ ઠંડીમાં પણ હરિવર પોતાના અક્ષરભવનની આગળ સુંદર ચોકની વચ્ચે, મુકુંદાનંદ વર્ણી દ્વારા પલંગ ઉપર સુંવાળી ગાદી બિછાવી હતી, તે ઉપર સૂતા. જ્યારે રાત દોઢ પહોર ગઈ ત્યારે મુક્તાનંદ સ્વામી તત્પર (તૈયાર) થઈ, હાથમાં સરોદ લઈ, બિહાગ

રાગનાં પદ ઊંચે સ્વરે અત્યંત પ્રસન્ન મનથી ગાવા લાગ્યા. તેમણે પોતાનાં ચિત્તને ભગવાનનાં સ્વરૂપમાં જોડી દીધું હતું. સ્વામીના કીર્તનને શ્રીહરિ સાંભળતા હતા. શ્રીહરિના પલંગને ફરતા દસ-બાર પાર્ષદો સૂતા હતા. તેમને મહારાજે કહ્યું, ‘મુક્તાનંદ સ્વામી કીર્તનગાન કરતા જણાય છે.’ પાર્ષદોએ કહ્યું, ‘મુક્તાનંદ સ્વામીનો સ્વર આટલો ઉંચો નથી. માટે અમને તો બ્રહ્માનંદ સ્વામી જણાય છે.’

ત્યારે શ્રીહરિની પાસે પચ્છમ ગામના દેવજીભક્ત હતા. તેમને મહારાજે જોવા મોકલ્યા. દેવજીભક્તે સંતોની જાયગાના બારણાની આગળ આવીને પૂછ્યું કે, ‘આ કોણ ગાઈ રહ્યા છે?’ ત્યારે બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ કહ્યું, ‘અમે ગાઈએ છીએ’ એટલું સાંભળી દેવજીભક્ત શ્રીહરિ પાસે આવીને કહે, ‘બ્રહ્માનંદ સ્વામી ગાય છે.’ ત્યારે મહારાજ કહે, ‘આ બ્રહ્માનંદ સ્વામી ગાતા નથી. માટે ચાલો આપણે ત્યાં જઈએ અને સાચી વાત નક્કી કરીએ.’

મહારાજ કીર્તનગાનને બહાને સંતોને દર્શન દેવા માટે સંતોની જાયગામાં આવ્યા. એક મુક્તાનંદ સ્વામી પ્રેમરસમાં મગ્ન થઈ કીર્તનગાન કરતા હતા. આ સમયે મહારાજને પ્રત્યભિજ્ઞા થઈ. મુનિવરની સાથે આધારાનંદ સ્વામી પણ મહારાજમાં મસ્ત થઈ ગાતા હતા. શ્રીજી પધાર્યા સાંભળીને સહુ ઊભા થયા. અને ચોકની વચ્ચે ચોતરા ઉપર ગાદી-તકિયા ઉપર દક્ષિણ દિશા તરફ મુખ રાખીને મહારાજને વિરાજીત કર્યા. પછી બધા સંતો આવીને આસન પર બેઠા, જોત જોતામાં સભા ભરાય ગય.

પછી મહારાજે પૂછ્યું, ‘અત્યારે કીર્તન કોણ ગાતું હતું? અમે તે સાંભળીને અહીં આવ્યા છીએ.’ ત્યારે સહુ સંતોએ કહ્યું, ‘મુક્તાનંદસ્વામી ગાતા હતા. સ્વામીને રોજ કીર્તન ગાવાનો નિયમ છે. તેઓ એકપણ દિવસ આ નિયમને ભૂલતા નથી. સ્વામી જ્યારે કીર્તન ગાય છે ત્યારે અતિ આનંદીત થઈ જાય છે. અને પોતે ભગવાનમાં ખોવાઈ જાય છે.’

ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું, ‘અમને કીર્તન ગાતા આવડતું નથી, પણ કીર્તન ઉપર ખૂબ પ્રેમ રહે છે. કીર્તન સાંભળતા તૃપ્તિ થતી નથી. કેમ કે કીર્તન અને કથામાં ભગવાનની મૂર્તિ ચરિત્રોએ સહિત પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ રહે છે. વગેરે.... આમ મુનિવરના માધ્યમે હરિવરની પરાવાણી શ્રીવચનામૃતની સરવાણી ફૂટી.’ (હ.ચ.સા.૨૧-૧,૨) સમગ્ર વચનામૃતમાં મુનિવરના ૮૧ પ્રશ્નો છે. અધ્યાત્મિક માર્ગમાં ન સમજાય એવા અત્યંત ગહન (ગૂઢ) રહસ્યોને, સહેજે આત્મસાત કરી શકાય એવી સુગમતા મુનિવરનાં માધ્યમે પ્રાપ્ત થઈ. એમાં માં મુક્તાનંદની આપણી જેવા ઉપર કેવળ દયા, કરુણા જ. એક કલ્પના કરીએ, શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતામાં એક અર્જુન ન હોત તો? એમ સંપ્રદાયમાં મુનિવર ન હોત તો? અસ્તુ. આટલો વિચાર જ આપણે સ્વામીના વ્યક્તિત્વ (જીવન-સ્થિતિ) વિશે ઘણું સમજાવી જાય છે.

“શ્રીહરિએ મુક્તમુનિને આજ્ઞા કરી કે, અમે જે વાત કહીએ તે સંભાળપૂર્વક લખી લેવી. શ્રીહરિ જેમ જેમ વાત કરતા તે મુક્તમુનિ બરાબર યાદ રાખતા. શ્રીહરિ તેમને પૂછતા પછી શુકમુનિ, આધારાનંદમુનિ, શાંતમુનિ, તથા દહરમુનિ આ ચાર મુક્તમુનિ કહે તે પ્રમાણે શ્રદ્ધાપૂર્વક લખી લેતા”.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃત સાગર પૂર. તરંગ ૩-૧૪ ૨૧)

અને પછી શ્રીજી મહારાજ તેનું સંશોધન કરતા. જેમ મુક્તમુનિને મેં ક્યારે શું વાત કરી છે એમ પૂછતા તેમ સંપાદકો લઘ્વા સંતો લેખોનું કેવું સંપાદન કરે છે તેની પણ કાળજી લેતા. વચ. લોયાના સાતમાં શ્રીજી મહારાજે વચનામૃત મંગાવીને વાત કરી છે.

ટુંકમાં સદ્ગુરુશ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી જેમ સંપ્રદાયના આદ્ય કવિ છે તેમજ ગ્રન્થરત્ન વચનામૃતના આદ્ય સંપાદક પણ છે.

માવૃત્ત્ય : મુક્તમુનિના વર્તનમાં વડીલ હોવાની તોછડાઈ ન હતી. વિદ્વાન હોવાનો ભાર ન હતો. સંગીતજ્ઞ હોવાનો રૂઆબ ન હતો. શ્રીજી મહારાજ તેમને ગુરુ માનતા પણ તેઓ સત્સંગમાં દાસભાવ સાથે સદા દિવ્ય બુદ્ધિ રાખીને માતાની જેમ વર્તતા. નાના મોટા દરેકની સ્વામી વાત્સલ્ય અને મહિમાપૂર્વક સંભાળ લેતા. તેથી સ્વયં મહારાજે તેમને “સત્સંગની મા”નું બિરૂદ આપ્યું હતું.

૧. ચૈત્ર-વૈશાખના ધગધગતા તાપમાં, મારવાડમાં ફરતી ૫૦ સાધુની મંડળી ત્રણ-ત્રણ દિવસથી ઉપવાસી છે. હજુ તો સત્સંગના શ્રીગણેશ પણ નથી થયા. આ દેશ બિલકુલ નવો હોવાથી સત્કારની જગ્યાએ અસત્કાર, લાગણીની જગ્યાએ લાકડી અને જમવામાં ભોજનને બદલે ગાળો મળતી.

એક તો મારવાડ જેવો દેશ, દુષ્કાળ જેવું વર્ષ અને ૫૦ની મંડળી. કોઈ દયા કરે તો પણ ભારે પડે. પણ એક બ્રાહ્મણે મુક્તમુનિ તથા સંતોના વર્તનથી પ્રભાવિત થઈને જમવાનું આમંત્રણ આપ્યું. સંતોએ રસ-ક્ષના નિયમની વાત કરી. ભૂદેવે ખીચડી બનાવી, બાલમુકુંદને નૈવેદ્ય ધરાવી, સંતોને જમવા બેસાડ્યા. ખીચડી પીરસાણી ત્યારે આત્માનંદજી ઉભા થઈ ગયા અને ત્રાડક્યા. આમાં ઘી નાંખ્યું છે? બ્રાહ્મણ ગંભીર સ્વરે બોલ્યો. હે દયાળુ ! ખીચડીમાં નહીં પણ નૈવેદ્યમાં નાંખ્યું હતું. અને તે ખીચડી આ ખીચડીમાં પ્રસાદીરૂપે નાંખી છે.

આત્માનંદ સ્વામી ઝોળી લઈને ઉભા થઈ ગયા. નૈવેદ્યમાં પણ ઘી નાંખ્યું છે. તો નિયમ તો તૂટે જ ને... નિયમ એ નિયમ... બ્રાહ્મણની આંખમાં જળજળિયા આવી ગયા. ચાર-ચાર દિવસના ભૂખ્યા. આ ભગવાન જેવા સંતો ભૂખ્યા જશે. હાય

રામ ! મુક્તમુનિ પણ મૂંઝાય ગયા. નાના-નાના સંતો છે ચાર-ચાર દિવસના કોરા કડાકા થયા છે. અને બ્રાહ્મણ પણ દુઃખાય છે. સ્વામીનું હૃદય કરૂણાથી ભરાય આવ્યું. સ્વામી કહે - સંતો ! જમી લો, હું પણ આપની સાથે જમીશ. આજ્ઞાભંગનો દોષ મારે માથે... હું મહારાજને કહીશ. મારા કહેવાથી સંતો જમ્યા છે માટે મને જ દંડ દો.” સંતોના હૃદયમાં વાત્સલ્યમૂર્તિ મુક્તમુનિના શબ્દો કંડારાય ગયા.

સ્વામીના શબ્દો “ગણગણતા સંતો જમવા બેસી ગયા. અને આત્માનંદ સ્વામી ગઢપુર દોડી ગયા. મનમાં મૂંઝાતા... હં.... મહારાજે જેને મોટા કર્યા ગુરુ માન્યા, તે જ માથે રહિને આજ્ઞા લોપાવે છે.” ગઢપુર આવી મહારાજ ને માત્ર મુક્તમુનિએ નિયમનો ભંગ કરાવ્યો છે. એટલી જ વાત કરી. અંતરયામી શ્રીહરિ જાણતા હતા. હસ્યા અને કહ્યું. આવે એટલી વાત છે.

સ્વામી મંડળી લઈને ગઢપુર આવ્યા. સભામાં બિરાજતા શ્રીજીના દર્શન કરી, સઘળી હકિકત કહી પોતાનો ગુનો કહીને દંડની માંગણી કરી ત્યારે શ્રીજીની આંખમાંથી પાણી આવી ગયું. સત્સંગ - સંતોની આટલી ચિંતા તો “મા”ને જ હોઈ શકે. સ્વામી ! તમે આ સત્સંગની “મા” છો. મહારાજે મુક્તમુનિના વાત્સલ્યસભર માતૃત્વની અને આત્માનંદજીના આજ્ઞાપાલનની બંનેની પ્રશંસા કરી અને રાજી થઈને ભેટ્યા.

૨. ભણનાર સંતો મુક્તમુનિની સાથે રહેતા. સંતો શ્રીજી અને સંતોને રાજી કરવા રાત્રી દિવસ મહેનત કરતા. વરતાલમાં એકવાર નાના વિદ્યાર્થી સંતો રાત્રે વાંચતા હતા. સખત પરિશ્રમને કારણે લાગેલી કડકડતી ભૂખ તેમને રસોડામાં ખેંચી ગઈ. એ જ સમયે સ્વામીની ઊંઘ ઉડી ગઈ ને જોયું તો દિવા બળે છે ને વાંચક કોઈ નથી. ઉભા થયા ને જોયું તો સંતો રસોડામાં બપોરના ટાઢા રોટલાના ટુકડા જમતા હતા.

ગુરુદેવ મુક્તમુનિને જોઈને સંતો અતિશય ક્ષોભ પામ્યા. ગભરાય ગયા. મૂંઝવણમાં મૂકાય ગયા. માર્યા... હવે મોટો દંડ થશે.. પણ સ્વામીનું માતાનું હૃદય. તે સંતોની મૂંઝવણને સમજી ગયા અને બોલ્યા. સંતો મને ભૂખ લાગી છે એટલે રાત્રે રસોડામાં આવ્યો છું. આ સાંભળી સંતોના શ્વાસ હેઠા ઉતર્યા અને મુક્તમુનિ સાધુ દુઃખાય નહિ એટલે વિના કારણ-વિના ભૂખ રાત્રે વિદ્યાર્થી સંતો સાથે જમ્યા... આ ઉપરાંત... ગઢાળીના આંબાશેઠ - સરધારનો બોદો કમાનગર આદિકના પણ આવા અનેક પ્રસંગો સ્વામીના માતૃત્વના પૂરક છે.

વાગ્માધુર્ય : સ્વામીની વાણિ મેજીક સ્ટીકની જેમ અસરકારક અને મધુર હતી. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે, “**મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા સંત વાર્તા કરતા હોય ને ૧૦૦૦ માણસની સભા બેઠી હોય તો પણ બધાની શંકાના સમાધાન થતા જાય.**” એમની વાણિ માટે સાહિત્યકારોએ ગંગાના નિર્મળ પ્રવાહની ઉપમા આપી છે.

વરતાલમાં એકવાર મહારાજ સભા ભરીને બેઠા હતાં ત્યાં મારપીટ કરવા લાલચોળ આંખોવાળા અડબંગા બાવાઓ ચીપીયા ખખડાવતા આવતા દેખ્યા. મહારાજે તત્કાળ પાર્ષદને મોકલીને મુક્તમુનિને બોલાવી લીધા. જેવું ધૂવાપૂવા થતું બાવાનું ઝુંડ આવ્યું કે સ્વામીએ તેના તીવ્ર ક્રોધ પર વાગ્માધુર્યનું બ્રહ્માસ્ત્ર છોડ્યું. તમો તો સાક્ષાત્ ધર્મરાજના પાર્ષદો છો. આજ ધર્મરાજે અમારી રક્ષા માટે અહીં મોકલ્યા છે. હવે અમે નિર્ભય થયા. બસ... બાવાઓનો ક્રોધાગ્નિ શાંત થઈ ગયો. દુષ્ટોને પણ પ્રિયવાણીથી વશ કરવા એ એક લોકરંજનની નીતિ છે. તે મુક્તમુનિ સારી રીતે જાણતા. તેમણે તેનો ઉપયોગ માત્ર અને માત્ર સત્સંગ વિકાસ માટે જ કર્યો છે.

દાસત્વ : ભેંસજાળના મોતીરામ વિપ્ર મુક્તમુનિના ગુણગાન સાંભળીને દર્શને આવ્યા. સ્વામીએ તેમને થોડી વાતો કરી પછી મહારાજનો સંબંધ કરાવવાનો સંકલ્પ કર્યો. વિપ્રને ઉદ્ભવગીતા શીખવાની ઈચ્છા હતી. સ્વામીએ સ્વયં પ્રેમથી તેના રાગ શીખવ્યા. સમાગમ થતા સ્વામીનો મહિમા સમજાયો. સ્વામીએ તેને મહારાજનો મહિમા સમજાવ્યો. શિષ્ય શાંતાનંદજી પાસે તપાસ કરાવતા ખ્યાલ આવ્યો કે મહારાજ સ્નાન કરે છે. ત્યારે સ્વામી ! મોતીરામને લઈને ત્યાં ગયા અને જ્યાં ધોરિયામાં શ્રીહરિના સ્નાનનું પ્રસાદિનું જળ વહેતું હતું. ત્યાં જઈને માથે ચડાવ્યું અને હર ગંગે હર યમુને કહેતાક ખોબો ભરીને પીધુ અને કહ્યું, મોતીરામ ! આ જળ જન્મ-મરણના રોગ ટાળી નાંખે એવું છે. અમારા ઈષ્ટદેવ ભગવાન સ્વામિનારાયણ સ્નાન કરે છે તેનું આ પ્રસાદીનું જળ છે. આ સાંભળીને તે વિપ્રે પણ જળપાન કર્યું. અને દર્શને ગયા. ત્યાં મહારાજે દિવ્યરૂપે દર્શન આપ્યા. ત્યારે તે વિપ્ર બોલ્યો હે સ્વામિન્ ! આપે મને નિશ્ચય કરાવ્યો.

સ્વામીનું દાસત્વ આ પ્રસંગ વાંચ્યા પછી વર્ણન કરવાની જરૂર નથી. વચનામૃત ગ.મ.દરમાં એટલે સ્વયં શ્રીહરિએ કહ્યું છે કે “**એવા દાસત્વભક્તિવાળા તો આજ ગોપાળાનંદ સ્વામી અને બીજા મુક્તાનંદ સ્વામી છે.**”

નિધિક્ષનાં આચાર્ય મુનિવર

મુક્તાનંદ સ્વામી કિર્તનમાં કહે છે.

‘જી રે સંત સદા શીતળ રહે, કે’દિ ન તપે રે, કામ કોધની જાળ...’ સંત તપે નહીં અને તપેલા ને પણ શીતળ કરે. મહામુનિવર એક સમયે વડતાલમાં વિરાજમાન હતાં. આ સમયમાં કોધે ભરાઈને, મારમાર કરતા સ્વામીને મારવા ઢસી આવતા વૈરાગીઓનો કોધ મુક્તાનંદ સ્વામીનાં શીતળ દર્શનથી જ ઠરી ગયો. સ્વામીએ તેઓનો ફૂલ-હાર ને શ્રીફળથી સત્કાર કર્યો, ને મધુરવચ્ચને કહ્યું, ‘આવો, પધારો ધર્મરાજનાં પાર્ષદો’ એટલામાંતો વૈરાગીઓ સ્વામી પાસે પાણી પાણી થઈ ગયા. આમ જેમ કોઈ જીવ તાપથી બળતો-જળતો વૃક્ષ નીચે આવે તો તરત ટાઢો થાય. તેમ ત્રિવિધ તાપથી તપતો કોઈ પણ માં મુક્તાનંદની ગોદમાં આવે, તો આવતાની સાથે જ શીતળ (બ્રહ્મરૂપ) થઈ જાય.

કારેલી નામનું ગામ. મુક્તાનંદ સ્વામી અને બ્રહ્માનંદ સ્વામી વિચરણ કરતા-કરતા આવ્યા. ગામમાં એક દ્વેષી બાવો રહેતો હતો. તેને આ બંને સંતોને ઓરડામાં પૂરી બહારથી સાંકળ દઈ બહાર પોતે છરો ઘસવા બેઠો ને મોઢેથી બકતો જાય, ‘આજ સ્વામિનારાયણના મૂંડયા હાથ આવ્યા છે. તેના નાક-કાન કાપવા છે.’ આ સાંભળીને બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ કહ્યું, ‘સ્વામી માથું કપાય તે સારું, પણ નાક-કાન કપાય તે સારું નહીં’ મુક્તાનંદ સ્વામી કહે, ‘સ્ત્રી સારુ ને દ્રવ્ય સારું ઘણી વખત નાક-કાન કપાવ્યા છે. માટે આજ તો મહારાજ માટે ભલે નાક-કાન કપાય.’ ત્યારે બ્રહ્માનંદ સ્વામી કહે, ‘નાક-કાન કાપે તો બહું ભૂંડુ કહેવાય, ને મોં શું દેખાડીએ?’ મુક્તાનંદ સ્વામી કહે, ‘મહારાજને સંભારો, મહારાજ કાપવા દેશે તો બાવો કાપશે? બાવાના નાડી પ્રાણ કોના હાથમાં છે? માટે ભજન કરો.’ પછી મહારાજે રાઘવજી જતમાં પ્રવેશ કરીને રક્ષા કરી. બાવાના દ્વેષને પીગાળવાની તાકાત મુનિવરમાં નહોતી ??? છતાં પણ અલ્પજ જોવા જીવોનો માર-અપમાનને મહારાજની મરજી સમજી સહી લેતા.

सब गुन को निर्मान हे मूरा, और रखना धीरज ही उरा ।

निर्मान धीरज क्षमा जोउ, साधु के भूषन हे सोउ ॥

આમ નિર્માન, ધીરજ અને ક્ષમારૂપી સાધુતા મુનિવરની આગવી વિશેષતા છે. જેને કારણે ‘મૈ નિર્બંધ હુ આકાશ હિ જેસા, કોઈકે બન્ધન મે આવે ન એસા । સાધુતા જામે દેખુ અનંતા, તાકે બન્ધન મે આઈ રહંતા ॥’ મહારાજ તેવોના બંધનમાં અર્થાત્ વશ વર્તતા હતા. અર્થાત્, મુનિવર એટલે નિધીક્ષનાં મૂર્તિમંત સ્વરૂપ.

મુક્તમુનિનું ગૌરવ

મુક્તમુનિ ગમે તેટલા મહાન હતા છતા શ્રીહરિના દાસ હતા. દાસનું ગૌરવ સ્વામીની પ્રસન્નતા જ હોય છે. મુક્તમુનિના અનેકવિધ ગુણોથી - સેવા- ભક્તિ -

મહિમા અને વાત્સલ્યથી સ્વયં મહારાજ તેમના પર અતિ પ્રસન્ન રહેતા - વચનામૃતમાં નોંધ છે. **“અમને મુક્તાનંદ સ્વામી પર ઘણું હેત છે.”** (ગ.મ.દર) શ્રીજીના આવા કૃપાસ્પદ મુક્તમુનિના કેટલાક પ્રસંગો જોઈએ.

૧. વરતાલમાં વિરાજમાન શ્રીહરિને હરિભક્તોએ ચંપા-કેવડાના પુષ્પોની ગૂંથેલી ટોપી મસ્તકે ધરાવી. તત્કાળ મહારાજે તે ટોપી મુક્તમુનિને મસ્તકે ધરી દીધી...

પછી હરિજને હેતે કરી, કાજુ કેવડાની ટોપી ધરી ।

તેતો હરિએ લીધી છે હાથે, મેલિ મુક્તાનંદજીને માથે ॥ ભ.ચિ. પ્ર. ૭૧

આમ શ્રીજી મહારાજ અનેકવાર મુક્તમુનિ પ્રત્યે પ્રીતિ દર્શાવતા.

૨. એક સમયે લોજમાં બિરાજતા મહારાજે કહ્યું “ મુક્તમુનિ તમે માંગરોળ જાઓ” એટલે તૈયાર થઈ દંડવત્ પ્રણામ કરીને ભેટીને ચાલતા થયા ત્યારે શ્રીહરિ કહે સ્વામી! પાછા વળો. **“અમારા હાથ-પગના નખ લેતા જાઓ”**. સ્વામીએ પૂજાની ધાબળી પર મહારાજને બેસાડીને પોતાના ખેસિયામાં પગ રાખીને પગના નખ ઉતાર્યા, પછી હાથના નખ પણ ધીરેથી ઉતાર્યા. અને તેને પ્રસાદી માની ખેસિયાના છોડે બાંધીને માંગરોળ ગયા. સ્વામીને શ્રીહરિએ સામે ચાલીને પ્રસાદી આપી. એ એમના પ્રત્યે કેટલો પ્રેમ ભાવ હશે તે સૂચવે છે.

૩. દાદાના દરબારમાં લીલૂડાં લીમડાની છાંયે બેસી શ્રીહરિ ટાઢા પોરના સ્વૈર વિહાર-રમુજ કરતા હતાં. ત્યાં કોઈ પાર્ષદે કહ્યું, પ્રભો ! મુક્તાનંદ સ્વામી આવે છે. મહારાજ તત્ક્ષણ ચૂપ થઈ ગયા. રમૂજ બંધ કરી બીજી વાતો કરવા લાગ્યા. મુક્તમુનિ તો દિવ્ય - માનુષી - બધાજ ચરિત્રોને કલ્યાણપ્રદ સમજતા છતાં શ્રીહરિ તેમની ગુરુ તરીકેની મર્યાદા રાખતા - આથી તેમનું ગૌરવ સ્વતઃ સિદ્ધ થાય છે.

૪. મર્યાદા રાખતા એટલું જ નહિ માન પણ એટલું જ આપતા. સિંહજીત રાજાની પ્રાર્થનાથી જ્યારે શ્રીહરિ વડોદરા પધાર્યા ત્યારે પ્રથમ હાથી પર સ્વયં બિરાજ્યા અને બીજા હાથી પર મુક્તમુનિને બેસાડ્યા હતા. પ્રેમાનંદ સ્વામીએ નોંધ્યું છે. **“દૂસરે ગજ પર બૈઠે, શુકમુનિ મુક્તાનંદ સ્વામી”** તથા જ્યારે શ્રીહરિ સુરત પધાર્યા ને રૂસ્તમ બાગથી સવારી નીકળી ત્યારે ભક્તોએ દર્શન દેવા શ્રીહરિને પ્રાર્થના કરી શ્રીહરિ પ્રાર્થના સ્વીકારી માણકી પર બિરાજ્યા અને પોતાના માટે શણગારેલી મેનામાં મુક્તમુનિને બેસાડ્યા. આમ અવસર પ્રાપ્ત થતા શ્રીહરિ પોતાના ગુરુનું ગૌરવ જાળવતા.

૫. મુક્તમુનિ વડોદરામાં શાસ્ત્રાર્થ જીત્યા ત્યારે કેટલાક સંતો પ્રસન્ન ન થયા અને કટાક્ષ કર્યા. ત્યારે શ્રીહરિ કહે - “મુક્તમુનિ જે સર્વોપરિ સંત છે અને અમે પણ ગુરુ માનીએ છીએ. તોય અમારી પણ મહોબત રાખી નહિ. ઉદાસ થઈ ગયા અને લાધા ઠક્કરને કહ્યું “હવે અમે રહેવાના નથી, જે પૂંછવું હોય તે પૂછિ લો ત્યારે તેણે દિલગીર થઈને ખૂબ ક્ષમા માગી. ત્યારે શ્રીહરિ કહે - સાડું બધા સંત ભેગા થઈને વિચારજો. લાધા ઠક્કરે જેતલપુરથી બ્રહ્મમુનિ, નિત્યાનંદમુનિ અને ચૈતન્યાનંદ મુનિને કરજીસણ તેડાવ્યા.

મહારાજ કરજીસણ પહોંચ્યા તેના વળતા દિવસે સવારે બ્રહ્મમુનિ પણ કરજીસણ આવ્યા. મહારાજે પોતાનો સંકલ્પ કહ્યો. “અમે વનમાં જઈને રહીશું” ત્યારે બ્રહ્મમુનિએ રોકડું પકડાવ્યું. - “મુક્તમુનિ આવે ત્યારે રજા દઈશું. ત્યાં સુધી રહો.” તમને સત્સંગનો અધિકાર મુક્તમુનિએ આપ્યો છે. તમે બંને ગુરુ શિષ્ય તમારી વાત જાણો. અમે એમાં કંઈ જાણીએ નહિ. (પેજ નં. ૨૨૫) ... કરજીસણથી આદ્રોજ આવ્યા.

આદ્રોજમાં દિવાળીના દિવસે સવારથી શ્રીહરિ મુક્તમુનિના આગમનની રાહ જોવા લાગ્યા. દોઢ પહોર દિવસ ચઢતા મુક્તમુનિ વડોદરાથી આવ્યા. શ્રીહરિ તેમની સન્મુખ ચાલ્યા. પુરથી દક્ષિણ બાજુ શ્રીહરિ એક ખેતર જેટલુ સામે આવ્યા. મુક્તમુનિ મંડળ સાથે માર્ગમાં કમાનમાંથી તીર છુટે તેમ શ્રીહરિની સન્મુખ ચાલ્યા આવતા હતા.

હરિકે મુનિ નજર ભયે જબહિ, દંડવત એક કરે હરિ તબહિ (પે.૨૩૧)
મુક્તમુનિ નજરે પડ્યા કે તરત શ્રીહરિએ દંડવત્ કર્યો. તે જોતા સંત હરિભક્તોએ દંડવત કર્યા. શ્રીહરિ તેમને બાથમાં લઈને મળ્યા. (પેજ. નં. ૨૩૨)

... આજે દિવાળીનો શ્રેષ્ઠ દિવસ છે. આજે સૌ સંત હરિભક્તોમાંથી જેને મોટાઈનો સ્વાદ લેવો હોય તેને અમે મોટાઈ આપીએ. આજ સુધી કોઈને તેનો સ્વાદ આપ્યો નથી. કોઈના મનમાં મોટાઈના સંકલ્પ થતા હોય તો અમે રાજી થઈને આપીએ છીએ. અમારી આપેલી મોટાઈ કોઈથી મિથ્યા થશે નહિ. ન આવડે તે બોલશો નહિ. અને અમે અમારી મરજી પ્રમાણે મોટપ આપીશું તો તેની પછી ઈર્ષ્યા કોઈથી થશે નહિ. મન, કર્મ, વચને તેમના વચનમાં વર્તવું પડશે. અમે પણ તેમના વચનમાં વર્તી સેવા કરીશું.

ત્યારે સૌ સંત બોલ્યા કે, તમે જેમ પ્રસન્ન થાઓ તેમ વિચારીને કરો. એમ કહીને સૌ ઊઠીને પગે લાગ્યા. પછી શ્રીહરિએ મુક્તમુનિને બોલાવીને પોતાના પલંગ ઉપર બેસાડ્યાને પોતે પલંગ ઉપરથી ઊતરી સંત ભેગા બેઠા. ને શ્રીહરિએ મુક્તમુનિની આરતી ઉતારી. સદ્ગુરુ કર્યા.

આમ મુક્તમુનિની મોટાઈ ઉઘાડી છે. તેને બતાવવાની કોઈ જરૂર નથી. આ સઘળું વૃત્તાંત શ્રીહરિચરિત્રામૃત સાગર પૂર. ૧૮ તરંગ-૧૪ થી ૩૧માં સવિસ્તર અતિરોચક રીતે આધારનંદમુનિએ વર્ણવ્યું છે.

૬. સારંગપુરમાં શ્રીજી મહારાજે ભરૂચ પાસે નર્મદા કાંઠે ‘‘તવરાના મેળા’’માં સૌ સંત હરિભક્તોને આવવાની આજ્ઞા કરી. ગામ ગામના ભક્તજનો અધિક વૈશાખના તવરા ગામના મેળામાં મોહનવરના દર્શન માટે દોડી આવ્યા. અલગ પડાવ નંખાયા અને મહારાજની રાહ જોવા લાગ્યા. પણ આગામી વર્ષ દુષ્કાળનું હોવાથી સોરઠમાં ગામડે-ગામડે ફરીને હરિભક્તોને ચેતવણી આપવાનો નિર્ણય કરીને તવરા પત્ર લખ્યો.

**લખાવ્યું હરિએ પત્રમાંય, અમે તવરે નહીં જ અવાય ।
માટે અમને પૂજો જેવી રીતે, મુક્તાનંદને પૂજજો પ્રીતે ॥**
(હરિલીલામૃત - ક - ૭. વિ-૩૩/૩૧)

શ્રીજી મહારાજની આ આજ્ઞા શીરે ચડાવી સર્વ ભક્તોએ જે જે વસ્ત્રાલંકાર મેવા - મીઠાઈ - હાર - તોરા ધૂપ-દીપ-નૈવેદ્ય - આરતી શ્રીજી મહારાજ માટે તૈયાર કર્યા હતા. તે સર્વ તેવા જ પ્રેમથી મુનિવર શ્રી મુક્તાનંદજીને અર્પણ કર્યા.

૭. એક સમયે અદ્ભુતાનંદ સ્વામી કાનમમાં ફરતા - ફરતાં વેમારડી (તા. કરજણ) આવ્યા. ત્યાં ભક્તિભાઈ પટેલ આદિને સત્સંગ કરાવ્યો. ધીરે - ધીરે આખું ગામ સત્સંગી થયું. પછી બધા જ ભક્તોએ શ્રીહરિને વેમારડી તેડી લાવવાની પ્રાર્થના કરી. અદ્ભુતાનંદસ્વામી શ્રીહરિને તેડવા ગઢપુર ગયા. ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું, આ મુક્તાનંદ સ્વામીને તેડી જાઓ, પછી અદ્ભુતાનંદ સ્વામી મુક્તમુનિને તેડી ગયા. અને સત્સંગીઓએ મુનિરાજને મહારાજની જેમ ભારે ભારે વસ્ત્રો કીમતી ઘરેણા હાર-તોરા પહેરાવી ગામને પાદર તળાવને કાંઠે વડની ડાળે હિડોળો બાંધીને ઝુલાવ્યા. અઢાર દિવસ સુધી આમ નિત્ય ઉત્સવ કર્યો. શ્રીહરિએ આ વાત જાણી ત્યારે અતિ પ્રસન્ન થયા. આમ શ્રીહરિએ મુક્તમુનિને સ્વગુરુ સ્થાને માની તેમનું બહુમાન કરાવતા.

સર્વોપરી કાર્યમાં મુનિવર

શ્રીજી મહારાજ સર્વનું કારણ. અર્થાત સર્વોપરી. તો પછી સ્વભાવિક છે કે તેઓ દ્વારા નિર્માણ થનાર પણ સર્વોપરી. સ્વધામગમન પહેલા શ્રીહરિવરે સત્શાસ્ત્રોની રચના કરાવી, આચાર્ય પદની સ્થાપના કરી અને શિખરબદ્ધ મંદિરો રચાવી સ્વમૂર્તિઓની પ્રતિષ્ઠા કરી. આ સર્વોપરી કાર્યમાં મુખ્ય નિમિત્ત છે મુક્તાનંદ સ્વામી.

વિ.સં.૧૮૭૭ નો પ્રસંગ છે. શ્રીહરિજી પંચાળામાં વિરાજમાન હતા. અહીં મહારાજે મંદવાડ ગ્રહણ કર્યો. આ સમયે ઝીણાભાઈના દરબારગઢની પાછળ વાડામાં ખાસ શમિયાણો બંધાવ્યો હતો, તેમાં મહારાજ પોઢયા હતા. આ સમયે મુક્તાનંદ સ્વામી, ગોપાળાનંદ સ્વામી, નિત્યાનંદ સ્વામી, બ્રહ્માનંદ સ્વામી વગેરે સંતો મહારાજની ખબર લેવા આવ્યા.

મંદવાડને ગ્રહણ કરી રહેલા હરિવરનું શરીર કાપતું હતું. આ જોઈ નાડી નિરીક્ષક મુનિવરે હરિવરનો હાથ લઈ નાડી તપાસી. હરિવરનો અસહ્ય જવર જોઈને મુનિવરની આંખો, અશ્રુથી ભરાઈ આવી. તેથી અશ્રુબિંદુ મહારાજ ઉપર પડ્યું. મહારાજ ચમક્યા, ને સ્વામી સામું જોઈને કહે, ‘આપ આટલા બધા દુઃખી કેમ થાવ છો?’ સ્વામીએ આંખો લૂછતા કહ્યું, ‘મહારાજ ! આપની માંદગી તથા ઉદાસીનતા જોઈ કોણ ઉદાસ ન થાય? આપનો વિષમજવર અમારાં કાળજીને ભાંગી નાંખે છે.’ આટલું સાંભળતા મહારાજે એક ઊંડો નિઃશ્વાસ કર્યો. ફરી સ્વામીએ કહ્યું, ‘હે નાથ, આપ પરાત્પર પુરુષોત્તમ નારાયણ આ અવનિમાં પધાર્યા. વળી આપે અવનિ પરના અધર્મ સર્ગનો ઉચ્છેદ કરી એકાંતિક ધર્મનું સ્થાપન કર્યું. જગતે કદી ન જોયેલા સ્ત્રી-ધનનાં, પરમ એકાંતિક સાધુ બનાવી, સાધુઓ માટે એક શુદ્ધ આદર્શ સ્થાપ્યો. વગેરે વગેરે... આપ જો ઉદાસ થઈ જશો તો શું થશે? આપનું કાર્ય આગળ કેમ ચાલશે?’ મહારાજે ધીરા રહીને કહ્યું, ‘સ્વામી, તો શું કરવું? એ આપ જ જણાવો.’ ત્યારે સ્વામીએ કહ્યું, ‘મહારાજ આ લોકમાં કોઈ સંત, અતીત કે ભક્ત આવે તો, તે તેમની નિશાનીરૂપે મઠ કે આશ્રમ બાંધતો જાય છે. તેમ આપના સ્વરૂપની શુદ્ધ ઉપસનાની કોઈ સ્મૃતિ-નિશાની રાખ્યા વગર જ આમ ઉદાસ થઈ જશો તો કેટલા જીવોને તમારો યોગ થશે?’

પછી મહારાજ બોલ્યા, ‘સ્વામી, આપણું કહેવું બરાબર છે. આપ વિચારીને કહો, એ પ્રમાણે અમે કરીશું.’ થોડા દિવસ પછી સ્વામીએ કહ્યું, ‘મહારાજ, સંપ્રદાયનાં મૂળ જળવાય રહે એ માટે આપની ઉપાસનારૂપી મોટા શિખરબદ્ધ મંદિરો કરવા. તથા આચાર્ય કરવા. અને સત્શાસ્ત્રો રચાવવા.’ પછી મહારાજે મંદવાડને મૂકી આ કાર્યનો પ્રારંભ કર્યો. આમ મુનિવર આ સર્વોપરી કાર્યમાં નિમિત્ત થયા.

સાહિત્ય રચનાની આજ્ઞા

આ સદ્ગુરુવર્ય મુક્તમુનિને સ્વયં શ્રીજી મહારાજે સંપ્રદાયની પુષ્ટિને લક્ષ્યમાં રાખીને ગ.મ.૫૮નાં વચનામૃતમાં આજ્ઞા કરી “જે તમે પણ પોતાના સંપ્રદાય સંબંધી અને પોતાના ઈષ્ટદેવ સંબંધી જે વાણિ તથા શાસ્ત્ર તે જ દેહ પર્યંત કથા કરજો ને તમારો દેહ રહે ત્યાં સુધી તમને એ જ આજ્ઞા છે.” શ્રીહરિની આ આજ્ઞાને મુક્તમુનિએ છેલ્લી ઘડી સુધી પાળીને સમ્પ્રદાયને વિપુલ સંસ્કૃત-પ્રાકૃત

સાહિત્યથી સમૃદ્ધ કર્યો છે. હાથમાંથી લખતા-લખતાં કલમ પડી જતી હતી છતાં સ્વામી ધર્મખ્યાન લખવાનું છોડતા ન હતા. ત્યારે નિત્યાનંદ સ્વામીએ કહ્યું ગુરુદેવ ! એ હવે રહેવા દો. અધુરું હું પુરું કરીશ. ત્યારે કલમ મેલી... ત્યાં સુધીમાં હજારો કીર્તનો અને સંસ્કૃત-પ્રાકૃત થઈને નાના-મોટા ૩૨ જેટલા ગ્રંથો સ્વામી રચી ગયા છે.

મુક્તમુનિનું સાહિત્ય

મુક્તમુનિ કાવ્યની દૃષ્ટિએ ઉત્તમ ગણી શકાય એવી શાંત, સરળ અને વેધક ભાષાના ઘડવૈયા છે. તેમને સાહિત્યકાર તરીકે ઉપસી આવવાનો કોઈ જ મોહ નથી. ગૂઢ - ગહન - શાસ્ત્રોના રહસ્યો સર્વગ્રાહી બને એવો સફળ પ્રયાસ કર્યો છે. એમની કવિત્વ શક્તિ અભિનવ ગ્રંથ નિર્માણમાં સમર્થ હોવા છતાં તેમણે અનુવાદ ગ્રંથો વધારે રચ્યા છે.

બ્રહ્મમુનિ વીર રસપ્રધાન કવિ છે તો મુક્તિમુનિ જ્ઞાન પ્રધાન કવિ છે. એમાં કોઈ સંદેહ નથી. એમણે અનુવાદ ગ્રંથોની સાથે વિપુલ પદસાહિત્ય પણ સંપ્રદાયને અર્પણ કર્યું છે. પણ તેમના કેટલાક પદો અપ્રકાશિત રહ્યા છે.

સ્વામીના સાહિત્યમાં શાંત તર્કસરણી, સૂક્ષ્મ પૃથ્થકરણ, વિપુલ જ્ઞાનનો ભંડાર, ભાષા વૈભવની સાથે પદ લાલિત્યની સાથે સહજ લોકગ્રાહી દૃષ્ટાંતો દૃષ્ટિગોચર થાય છે. ચિત્ત નિરોધની યૌગિક પ્રક્રિયા સ્વામીના શબ્દોમાં જોઈએ તો

વેગે વહેતા વારિમાં પ્રતિબિંબ ન ભાસે રે

તેમ જ્યાં લગી ચિત્ત ચળવળે બ્રહ્મ નવ પ્રકાશે રે

અનુભવી આનંદમાં બ્રહ્મ રસના ભોગી રે

સ્વામીના પદોને મહારાજ સુરદાસ અને તુલસીદાસના પદ જેવા કહેતા. ભક્તિ-જ્ઞાન-વૈરાગ્ય અને પ્રગટની ખુમારી સ્વામીના કાવ્યમાં પહોંચી પહોંચી વહેતા નિર્મળ ઝરણાંની જેમ વહેતી રહી છે. એટલે મહારાજ કહેતા. અમને સ્વામીના કીર્તનો અતિપ્રિય છે. અને “મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સંતના જે કાવ્ય કીર્તનો છે તે ગાવવા.” (વચનામૃત)

મુક્ત મુનિના કાવ્યોમાં ભક્તિ શૃંગારની સાથે લાગણીના પ્રવાહો ઉછળતા ઉછળતા શમી જતા હોય. વહી જતા હોય એમ લાગે છે. “છાંડી કે શ્રીકૃષ્ણદેવ” પદો સાક્ષી છે. ભાષાવૈભવ ગૌણ હોવા છતાં પદ લાલિત્ય - અલંકાર કે પ્રસંગનું જોશભર્યું વર્ણન હૃદયને હચમચાવી નાંખે છે. જ્ઞાની કવિ હોવાથી ચાબખા વૃત્તિનો અનુભવ કરાવતી કવિતાઓની કમી નથી. સ્ત્રીનિંદાના અંગમાં કવિએ સ્ત્રીને તરવારની ઉપમા આપતા કહ્યું છે કે -

મુક્ત નારી તરવાર સમ, ઘુવત કાટે અંગ ।

રાવન કે દશ શિશ ગયે, પરનારી કે સંગ ॥

ભાષાની દૃષ્ટિએ સરળ, શૈલીની દૃષ્ટિએ પુરાણશૈલી અને જ્ઞાનની દૃષ્ટિએ ઉત્તમ તથા વૈવિધ્ય સભર હોવાને કારણે વાચક આશ્ચર્યમુગ્ધ બનીને કવિતા-વાંચન કરવા પ્રેરાય છે. ફ્રાંસની એક યુવતી “મેલીજો ફ્રાંજવાએ” ફ્રેંચ ભાષામાં સતીગીતા પર મહાનિબંધ લખીને પેરિસમાં પ્રકાશિત કર્યો છે. તે લખે છે કે મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા સ્ત્રીધર્મો હજુ સુધી કોઈએ લખ્યા નથી.” ગોરાલોકોને પણ આકર્ષિત કરતી સ્વામીની કૃતિઓને સંપ્રદાયે જોઈએ એટલી માન્યતા આપી છે છતાં પણ આજે પૂજ્ય સ્વામીના ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરવો જરૂરી છે.

આ પ્રસંગે વરતાલના વિદ્વાન, ધર્મનિષ્ઠ, સંતવર્ય શાસ્ત્રીશ્રી હરિજીવનદાસજીસ્વામીને ઇતિહાસ ક્યારેય નહિ ભૂલે. તેમણે મુક્તમુનિના અપ્રાપ્ત સાહિત્યનું સંકલન કરીને “મુક્તાનંદ કાવ્ય”ના રૂપમાં મહા મોંઘવારીના સમયમાં અતિ મહેનતથી પ્રકાશિત કરેલ. તેમાં સ્વામીની જે સાહિત્યિક કૃતિઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે તેના નામ નીચે મુજબ છે.

૧. ધર્માખ્યાન	૨. પંચરત્નમ્
૩. વિવેકચિંતામણિ	૪. ઉદ્ધવગીતા
૫. સત્સંગ શિરોમણિ	૬. સતીગીતા
૭. શિક્ષાપત્રીભાષા	૮. મુકુંદબાવની
૯. ધામવર્ણન ચાતુરી	૧૦. વાસુદેવાવતારચરિત્રમ્
૧૧. અવધૂતગીતમ્	૧૨. ગુરુ ચોવિશી
૧૩. કૃષ્ણપ્રસાદ	૧૪. નારાયણચરિત્રમ્
૧૫. નારાયણ કવચમ્	૧૬. વૈકુંઠધામદર્શનમ્
૧૭. ભગવદ્ગીતાભાષા	૧૮. કપીલગીતા
૧૯. ગુણવિભાગ	૨૦. નારાયણગીતા
૨૧. રૂઢિમણી વિવાહ	૨૨. રાસલીલા
૨૩. હનુમત્પંચક	૨૪. હનુમત્ નામાવલિ

આ સિવાયની અન્ય રચનાઓ નીચે મુજબ છે.

૧. બ્રહ્મસૂત્રભાષ્યરત્નમ્	૨. નિર્ણયપગ્ચકમ્
૩. હનુમત્મન્ત્રપુરશ્ચરણ વિધિ	૪. સત્સંગિજીવન માહાત્મ્ય
૫. કૃષ્ણપ્રસાદ (સંક્ષીપ્ત)	૬. ભાગવત સાર ચિરંજીવી પદ
૭. સત્સંગિજીવન પ્રાકૃત	૮. રાસ પંચાધ્યાયી

સામ્પ્રદાયિક સાહિત્યમાં મુક્તમુનિ

સાહિત્ય સમાજનો અરીસો છે. અને એ પણ વિશિષ્ટ અરિસો. એની ખાસ વિશિષ્ટતા એ છે કે સમાજના પ્રતિબિંબ પોતાના અસ્તિત્વ પર્યંત ટકાવી શકે છે. રામાયણમાં રામરાજ્યનું પ્રતિબિંબ ઝીલાયું છે જે આજે પણ જોઈ શકાય છે.

બસ, એ જ ન્યાયાનુસાર સામ્પ્રદાયિક સાહિત્યમાં દૃષ્ટિપાત કરતા શ્રીજી મહારાજ પછી સૌથી વધારે પ્રતિબિંબો મુનિવર મુક્તાનંદજીના દેખાય છે. જેનાથી તત્કાલીન સમયમાં મુક્તમુનિનું સામ્પ્રદાયિક મહત્ત્વ સ્પષ્ટ થાય છે. શ્રીહરિની જીવન ડાયરી કહી શકાય એવા “શ્રીહરિચરિત્રામૃત સાગર”માં ૫૦૦ થી વધારે જગ્યાએ મુક્તમુનિના નામનો ઉલ્લેખ થયો છે. એનાથી આપણે તેમના મહત્ત્વને સમજી શકીશું. અહીં વિશિષ્ટ પ્રસંગોને જોઈએ.

(૧) ‘રામાનંદ સ્વામી ધામમાં ગયા પછી શ્રીહરિએ મુક્તાનંદસ્વામીમાં ગુરુભાવ રાખ્યો.’ (સત્સંગિજીવન પ્ર-૨)

(૨) ‘અને મુક્તાનંદસ્વામીના પૂછવાથી બ્રહ્મધામસ્થ ભગવત્ સ્વરૂપ અને ભૂતલસ્થ ભગવત્ સ્વરૂપ એક જ છે. - એવી વિશદ છણાવટ શ્રીહરિએ કરી’ (સત્સંગિજીવન પ્ર-૩)

(૩) ‘ગઢપુરમાં મહાનકૂટ પ્રસંગે મુક્તાનંદ સ્વામીએ દરેક સંતો-ભક્તોને ભોજન વખતે પંક્તિ સ્વરૂપે લાઈનબંધ બેસવાની આજ્ઞા કરી અને પીરસવાની સુંદર વ્યવસ્થા કરી. પ્રથમ પોતે પીરસવા પધાર્યા.’ (સત્સંગિજીવન પ્ર-૩)

(૪) ‘વડોદરાની વિદ્વત્સભામાં મહાશાસ્ત્રાર્થ કરી પંડિતોને પરાજિત કરીને મુક્તાનંદ સ્વામીએ મહાદિગ્વિજય કર્યો.’ (સત્સંગિજીવન પ્ર-૩)

(૫) ‘મયારામ ભટ્ટ, ગોંડલના દરબાર અને મહારાજના મોટાભાઈ રામપ્રતાપભાઈ આદિક મોટા મોટા ભક્તોને પૂર્ણપુરુષોત્તમનો નિશ્ચય કરાવ્યો. તેમ જ ગોંડલ, રાજકોટ, વરતાલ, વેમારડી, વડોદરા અને સુરત આદિક મુખ્ય શહેરોમાં પણ મુક્તાનંદ સ્વામીએ સારો એવો સત્સંગ કરાવેલો, અને સદાવ્રતો બંધ કરાવ્યા.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૩, તરંગ-૪૩, ૬૦, ૬૧)

(૬) ‘આ મુક્તાનંદ સ્વામી સર્વ સંતમાં શ્રેષ્ઠ છે, સત્સંગની ‘મા’ છે અને અમારા ગુરુ પણ છે.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૪, તરંગ-૭૬)

(૭) ‘સદ્. મુક્તાનંદ સ્વામીને હાથીની અંબાડીમાં પધરાવ્યા.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૬, તરંગ-૬૯)

(૮) ‘આચાર્યપદ સ્થાપવા અંગે શ્રીહરિએ મુક્તમુનિની અંગત સલાહ લીધી.’
(‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૭, તરંગ-૪)

(૯) ‘શ્રીહરિએ મુક્તાનંદ સ્વામીનું સામર્થ્ય, મહિમા અને સદ્ગુણોની વાત સભામાં કરી.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૭, તરંગ-૨૫)

(૧૦) ‘શ્રીહરિએ મુક્તાનંદ સ્વામીને સંપ્રદાયના આઘકવિ સંબોધીને તેમના ગાયનની ખૂબ જ પ્રશંસા કરી.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૮, તરંગ-૬)

(૧૧) ‘બંને આચાર્યોને ઉપદેશ કરવાની આજ્ઞા શ્રીહરિએ મુક્તાનંદ સ્વામીને કરી.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૧૧, તરંગ-૨)

(૧૨) ‘શ્રીહરિએ પોતાની પાઘ મુક્તમુનિને પહેરાવી.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૧૬, તરંગ-૧૨)

(૧૩) ‘મુક્તમુનિના ધ્યાનથી મોક્ષ થાય છે કે ન થાય ? એવો પ્રશ્ન સ્વયં શ્રીહરિએ જ પૂછ્યો.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૧૭, તરંગ-૮૨)

(૧૪) ‘મુક્તમુનિની આરતી ઉતારી શ્રીહરિએ મુક્તમુનિને સદ્ગુરુ કર્યા.’
(‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૧૮, તરંગ-૩૧)

(૧૫) ‘અમારી પેઢે જ આ મુક્તાનંદ સ્વામીની આભૂષણોથી પૂજા આરતિ કરજો.’ (‘હરિચરિત્રામૃત સાગર’ પૂર-૧૯, તરંગ-૩૦)

‘મુક્તાનન્દાદયો સે સ્યુઃ સાધવાશ્ચાશ્ચિલા અપિ ।’ (શિક્ષા.)

તથા સર્વમંગલ સ્તોત્રમાં પણ

‘મુક્તાનન્દાનુગઃ’, ‘મુક્તબ્રહ્મસ્તુતયશઃ’

“મુક્તાદિષ્ટેત્પથઃ મુક્તાત્મા” ।

- આમ, અનેક શાસ્ત્રોમાં અનેક જગ્યાએ સ્વામીની મહત્તા દર્શાવવામાં આવી છે.

અને વળી પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા ભગવાન શ્રીહરિનાં મુખ કમળમાંથી દિવ્ય પ્રવાહરૂપે નીકળેલા ‘વચનામૃત’ ગ્રંથમાં પણ મુક્તાનંદ સ્વામીની પ્રશંસા અને પ્રસંગો કંઈ ઓછા નથી. તો... ! આપણે એમાં પણ ડોકિયું કરી લઈએ.

‘જેમ મુક્તાનંદ સ્વામીને અમે પ્રથમ લોજપુરમાં દીઠા હતા. અને જેવી શ્રદ્ધા અને ભગવાનનું માહાત્મ્ય હતું, તેવું ને તેવું જ આજ દિવસ સુધી નવું ને નવું જ છે. (વચનામૃત સારંગપુર-૩)

શુક્રમુનિનાં ચઢતા રંગની પ્રશંસા કરતા થકા સાખ્ય મુક્તાનંદ સ્વામીની આપી કે; ‘એ તો મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા છે.’ (કારિયાણી-૩)

શ્રીહરિએ કહ્યું કે; ‘સ્વામી ! અમારી નાડી જુઓ તો’ (કારિયાણી-૧૦)

‘અમે સ્વામીનાં દર્શન થયા મોર્ય નવ મહિના સુધી મુક્તાનંદ સ્વામીની આજ્ઞામાં રહ્યાં’ તથા ‘માહાત્મ્ય જ્ઞાને સહિત નિશ્ચયવાળા ભક્તોની નામાવલિમાં સંતોમાંથી મુક્તાનંદ સ્વામીનું એક જ નામ આવ્યું.’ (લોયા-૩)

જેના મંગળનામ સ્મરણ સાથે પ્રાર્થના કરવાથી વિષયોનાં ઘાટ ટળી જાય અને સર્વથી સરસ વર્તમાન પાળવામાં મુક્તમુનિનું ઉદાહરણ આપતા થકા શ્રીહરિએ કહેલ છે કે ;

‘ભગવાનનાં સંત જે મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા મોટા હોય તેના નામ લઈને, તેની પ્રાર્થના કરવી તો ઘાટ સર્વે ટળી જાય ને નિરાંત થાય.’ તથા ‘મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા હોય ને તે સર્વથી સરસ વર્તમાન પાળતા હોય’ (લોયા-૬)

વાણીની ચંચળતા ટાળવા માટે પણ સ્વામી તરફ અંગૂલિનિર્દેશ કરાયો છે કે; ‘મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા વાર્તા કરતા હોય તથા કથા વાંચતા હોય તેમાં વચમાં ડહાપણ કરીને બોલવું નહીં ને જો બોલાય જાય તો પંચવીશ માળા ફેરવવી તો વાણીની ચંચળતા ટળે.’ (લોયા-૮)

‘અને હમણા આ મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા સંતને વિશે તે નારાયણને લઈએ તો એમને પણ ભગવાન જેવા કહેવાય.’ (લોયા-૧૩)

‘અમે ગોલોકમાં ગયા ત્યાં ભગવાનના અનંત પાર્ષદ દીઠા... તેમાં કેટલાક તો ભગવાનનાં કીર્તનો ગાય છે. તે કીર્તનો પણ મુક્તાનંદ સ્વામી અને બ્રહ્માનંદ સ્વામીના ગાય છે.’ (મધ્ય -૧૯)

‘કામકોષાદિકનાં જોરને હઠાવે એવો જે વિચાર તે તો ગુણ થકી પર છે અને તે તમારા જીવનમાં રહ્યો છે... તે પૂર્વ જન્મનો સંસ્કાર છે.’ (મધ્ય-૨૭)

અને મુક્તમુનિનાનાં કીર્તનને પ્રમાણિત કરતા રહે છે કે; ‘મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સાધુના જે કાવ્ય-કીર્તનને ગાવવા ને સાંભળવા.’ (મધ્ય-૩૫)

સંપ્રદાયના સમુત્કર્ષ માટે આજ્ઞા કરતા થકા શ્રીજી મહારાજે મુક્તાનંદ સ્વામીને કહ્યું જે; ‘તમે પણ પોતાના સંપ્રદાય સંબંધી અને પોતાના ઈષ્ટદેવ સંબંધી જે વાર્તા તથા શાસ્ત્ર તે દેહ પર્યંત કર્યા કરજો. તમારો દેહ રહે ત્યાં સુધી તમને એ જ આજ્ઞા છે.’ (મધ્ય-૫૮)

વળી, દાસત્વ ભક્તિનું સ્થાપન કરતા થકા શ્રીજી કહે છે કે; ‘એવા દાસત્વ ભક્તિવાળા તો આજ ગોપાળાનંદ સ્વામી અને બીજા મુક્તાનંદ સ્વામી છે... અને આ ત્રણ અંગની જે અમે વાર્તા કરી છે તે બહુધા તો આ મુક્તાનંદ સ્વામી સારુ કરી છે, અને મુક્તાનંદ સ્વામી ઉપર અમારે ઘણું હેત છે.’ (મધ્ય-૬૨)

‘મુક્તાનંદ સ્વામી સંગાથે અમે એમ ઠરાવ કરી રાખ્યો હતો જે... આપણે બે જણ વનમાં જઈને ભગવાનનું અખંડ ધ્યાન કર્યા કરીશું.’ (અંત્ય-૧૩)

‘મુક્તાનંદ સ્વામીને અમારી પ્રસન્નતા કરવી તથા અમારો વિશ્વાસ એ અંગ’ (અંત્ય-૨૪)

મહારાજ પોતાનો સિદ્ધાંત દર્શાવતા થકા કહે છે કે; ‘અમારો પ્રથમ ત્યાગી સ્વભાવ હતો પણ જો શ્રી રામાનંદ સ્વામીનાં દર્શનનો ખપ હતો તો મુક્તાનંદ સ્વામીની આજ્ઞાને અનુસારે વર્ત્યા પણ અમારું મનનું ગમતું કાંઈ ન કર્યું.’ (અંત્ય-૨૭)

વળી, સદ્. મુક્તાનંદ સ્વામીમાં પોતાના ઈષ્ટદેવના નિશ્ચયની મહત્તા અને દૃઢતા કેટલી અજોડ હતી તે બતાવતા થકા શ્રીહરિ કહે છે કે; ‘ધન, દોલત, સ્ત્રી અને પુત્ર એ આદિક જે પદાર્થ તેણે કરીને જેની બુદ્ધિમાં ફેર આવે નહીં એવા તો સત્સંગમાં થોડાંક ગણતરીના હરિભક્ત હોય પણ ઝાઝાં હોય નહીં.’ એમ કહીને વળી બોલ્યા જે; એવા તો મુક્તાનંદ સ્વામી તથા ગોપાળાનંદ સ્વામી છે. તે એમને કોઈ બીજો ગમે તેવો હોય ને ચમત્કાર દેખાડે તો પણ તેનો કોઈ રીતે ભાર આવે જ નહીં. (અંત્ય ૩૩)

ભક્તો ! આમ ઉદ્ધવ સંપ્રદાયના પ્રમાણિત શાસ્ત્રો અને સાહિત્યમાં સદ્. મુક્તાનંદ સ્વામીનાં ધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, ભક્તિ, આજ્ઞા, ઉપાસના, મહિમા, દાસત્વપણું અને નિશ્ચયાદિક અનેક મોક્ષોપયોગી સદ્ગુણોના અનેકવિધ પ્રતિબિંબ સ્વયં શ્રીહરિએ શ્રીમુખે અનેકવાર આપ્યા છે. જ્યારે કોઈ સર્વોત્તમ બાબત કહેવી હોય ત્યારે મુક્તમુનિને જ ઉદાહરણ તરીકે બતાવ્યા છે. જ્યારે કોઈ ભક્તવરને કલ્યાણનો કોલ આપતા ત્યારે મુક્તમુનિનાં જેવું કલ્યાણ કરવાનું કહેતા. આથી મુક્તમુનિનાં કલ્યાણની સર્વોત્કૃષ્ટતા સૂચવાય છે.

ધામગમન : આમ ઉપરોક્ત અનેક ગુણગણગરિમામંડિત મુનિવર મુક્તાનંદજી આ સમ્પ્રદાયના આઘકવિ છે. સમ્પ્રદાયના સંસ્થાપક સદ્ગુરુશ્રી રામાનંદ સ્વામી અને પ્રવર્તક સ્વયં શ્રીહરિ બન્નેનાં પ્રથમ કૃપાપાત્ર પરમહંસ છે. વચનામૃત આદિ અનેક ગ્રંથોમાં શ્રીહરિના મુખે પ્રશંસા પામેલા મુનિવર મુક્તાનંદજી વેદ, વેદાંત-સ્મૃતિ-ઈતિહાસ-પુરણાદિના સમ્યક્વેત્તા, શમ-દમ-તપ-ત્યાગ-દયા-દાક્ષિણ્ય-વાગ્માધુર્ય-આદિકના ઉદાહરણરૂપ તથા કારુણ્ય-વાત્સલ્યની સરિતા જેવા પવિત્ર જીવનની સાથે

શ્રીહરિના ગુરુપદે હોવા છતા દાસ થઈને રહેલા મુક્તમુનિ શ્રીહરિ સ્વધામગમન થતા અસદ્ધ વિયોગથી વ્યાકુળ થઈ ગયા. ગોપીનાથજીના મંદિરમાં ગયા અને બહુવિધ આજીજી કરી ધામમાં લઈ જવાની પ્રાર્થના કરી ત્યારે શ્રીહરિ પ્રત્યક્ષ દર્શન આપી મધ્યાહ્ને ધામમાં લઈ જવાનું કહ્યું. સ્વામી આસને આવ્યા. આચાર્યશ્રીને બોલાવી- સત્સંગ સંબંધી ભલામણ કરી. પન્નાસનવાળી શ્રીહરિમાં વૃત્તિ સ્થિર કરીને બેસી ગયા. સંવત્ ૧૮૮૬ના અષાઢ વદ-૧૧ના પવિત્ર દિવસે શ્રીજી મહારાજના સાનિધ્યમાં પધાર્યા. સારોય સમ્પ્રદાય એક અનુપમ અદ્વિતીય સંતના સ્વધામ ગમનથી શોકસાગરમાં મગ્ન થઈ ગયો.

મુનિવર અદ્વિતીય પાત્ર : નિષ્ઠાનાં સ્વરૂપનું ઉત્કૃષ્ટ લક્ષણ જણાવતાં યોગીવર્ય કહે છે, ‘વહાણ બૂડતું હોય તથા દૈવ ઈચ્છાએ કરીને વગડામાં એકલા જ પડી ગયા હોઈએ ને વળી દેહ પણ અતિ માંદો હોય ને પોતાની મેળે ક્રિયા કરવા સમર્થ ન હોય, તો પણ પોતે કાયર ન થાય ને શ્રીજી મહારાજનાં અંતર્યામીપણાનો જે વિશ્વાસ તે પણ લેશમાત્ર ગૌણ પડે નહીં તેની પકવ નિષ્ઠા કહેવાય.’ આ વ્યાખ્યા મુજબ આપણે પૂર્વ કારેલા ગામનો પ્રસંગ સમજ્યા. હવે આગળ... ‘શ્રીહરિજી કે સત્પુરુષ તે નાના સાધુનાં વચનમાં વર્તવિ તો પણ જેમ મહારાજની સમીપે તથા મોટા સંતની સમીપે વર્તતા હોય તેમ જ વર્તે, પણ લેશમાત્ર આડું-અવળું કરે નહીં તેની પણ પકવ નિષ્ઠા કહેવાય.’ અહીં આ વ્યાખ્યા કેવળ અક્ષરથી મંડીત છે. જ્યારે મુનિવર તો આ નિષ્ઠાનું મૂર્તિમાન સ્વરૂપ.

ઉદ્ધવાવતાર શ્રી રામાનંદ સ્વામીના ૫૦-૬૦ શિષ્યોમાં મુનિવર સર્વગુણે સંપન્ન અને શ્રોત્રિય એવં બ્રહ્મનિષ્ઠ હતા. છતાં પણ ગુરુવચને ૨૨ વર્ષના, હજુ આજે જ આવેલ પોતાના શિષ્ય તુલ્ય નીલકંઠવર્ણીનો ગુરુહરિ તરીકે સંપૂર્ણપણે સ્વીકાર કર્યો. તથા હરિવર સ્વધામ ગમન પૂર્વે ત્યાગી-ગૂહીને

‘વળી ધર્મવંશી દ્વિજ રે, અવધપ્રસાદ ને રઘુવીર રે ।

એહ દત્તકપુત્ર છે અમારા રે, તેને કર્યા છે ગુરુ તમારા રે ॥’

આજ્ઞા કરી. એમાં પણ આચાર્યશ્રીનો સ્વીકાર કર્યો. અને અંતમાં

‘સાધુ વર્ણી પાળા સુણી લેજયો રે,

ગોપાળ સ્વામીની આજ્ઞામાં રહેજયો રે ।’

તમામનાં ઉપરી ગોપાળાનંદ સ્વામીને મહારાજે કર્યા. ત્યારે પણ ગોપાળાનંદ સ્વામીનો નિઃશંકપણે સહેજે સ્વીકાર કર્યો. આમ મહારાજની મરજી મુજબ સ્વામીનું આયજું હતું. જેમાં સંપ્રદાયનો ઇતિહાસ સાક્ષી છે.

મહારાજ કહેતા જે, ‘અમારામાં જે ગુણ છે તે કહીએ છીએ જે, અમને આખા બ્રહ્માંડના જીવ માને પણ તેનું અમને માન ન આવે એ અમારામાં ગુણ છે.’ આવા ગુણ ગણ નાયક સર્વેશ્વર તુલ્ય મુનિવરનાં ગુણોની ઝાંખી આ પ્રસંગો પરથી...

‘ક્ષર અક્ષર અરુ અક્ષર પરકી, સબહી સમજ ઉર લાવે ।

સબ ગુન પૂરન પરમ વિવેકી, ગુનકો માન ન આવે ॥’

આ સ્વાનુભવ સિદ્ધ વાણી પણ આપણી દ્રષ્ટિ સમક્ષ તરી આવે છે. આમ, પોતાના ઈષ્ટની મરજીમાં પોતાનું આખું આયખું યાહોમ કરનાર મુનિવર પ્રત્યે હરિવર પોતાનો રાજીપો દર્શાવતા કહે છે,

‘મુક્ત મુનિ સમ સંત ન કેહુ, સર્વોપરિ હમ જાનત તેહુ ।

માહાત્મ્ય કે ગુન હે અધિકાઈ, દિન દિન પ્રતિ લેત ચઢાઈ ॥’ (હ.ચ.સા. ૮-૧૪)

આ પરથી પાંચસો પરમહંસ મધ્યે મુનિવર અદ્વિતીય પાત્ર ઠર્યા.

નીલકંઠમાંથી સહજાનંદ થયેલા પોતાથી ૨૩ વર્ષ નાના યુવકને ગાદી આપવાના ગુરુના નિર્ણયને માન્ય કરી નાના ગુરુભાઈને ગુરુસ્થાને જ્યારે મુક્તમુનિ સ્વીકારે છે ત્યારે ત્યાગીસમાજને નિર્મોહી, નિર્માની અને પરગુણસહિષ્ણુતાની ઉચ્ચ ભૂમિકા દેખાય છે.

આમ એમના જીવન ઝરમરમાંથી ટપકતી અનેક પ્રેરણાઓને ઝીલીને સાધક આત્મશાંતિનું, પરમાત્મ પ્રાપ્તિનું મૃત્યુંજયી મોતી સર્જે તો સમગ્ર અધ્યાત્મ-જગત્-અધિક તેજોમય - આનંદમય જીવનથી મઢેલુ હોય તેવું ઉપસી આવે. આજે આ પુસ્તકના પાને પથરાયેલુ સ્વામીનું વ્યક્તિત્વ સંસારદાહદગ્ધ સાધકોને લીલો છાંયડો પાથરીને પ્રેરણા પીયૂષનું આયમન કરવા આમંત્રણ આપી રહ્યું છે.

વિ.સં. ૧૮૮૧ શ્રાવણ સુદ ચોથનો દિવસ હતો. ઉડુગણ મધ્યે શશી શોભે એમ મુનિમંડળ અને ભક્તમંડળ મધ્યે શ્રીજી મહારાજ શોભાયમાન થકા વિરાજમાન હતા. મહારાજે કૃપા વાક્ય ઉચ્ચાર્યું, ‘જે જે આચાર્ય થયા છે તેના સંપ્રદાયની પુષ્ટિ ઘણાક કાળ સુધી શે ઉપાયે કરીને રહે છે?’ આ પ્રશ્નના નિમિત્તે હરિવરે મુનિવરને આજ્ઞા કરી કે, ‘તમે પણ પોતાના સંપ્રદાય સંબંધી ને પોતાના ઈષ્ટદેવ સંબંધી જે વાણી તથા શાસ્ત્ર તે જ દેહપર્યન્ત કર્યા કરજ્યો, ને તમારો દેહ રહે ત્યાં સુધી તમને એ જ આજ્ઞા છે.’ પછી એ જે હરિવરનું વચન મુનિવરે અતિ આદર કરીને માથે ચડાવ્યું. અને શ્રીહરિજીને બે હાથ જોડીને નમસ્કાર કર્યા.

એ પછી સમય વ્યતિત થતો ગયો. ‘વિ.સં. ૧૮૮૪ના આસો સુદી ૧૦ દશેરાને દિવસ ગઢપુરમાં પ્રસન્ન (રાજી) થઈને મહારાજે મને છાતીમાં ચરણાર્વિદ આપ્યા હતા. અને ચરિત્રો કહેવાની આજ્ઞા કરી હતી. પછી મેં (મુક્તાનંદ સ્વામી) ‘ધર્માખ્યાન’ ગ્રંથ

લાખવાનો આરંભ કર્યો. થોડા દિવસો ના વાણા વીત્યા, ગ્રંથ સંપૂર્ણ થયો ગઢપુરમાં. 'સ્વામીનું આયખું પુરું થવાને આરે હતું. છતાં પણ સ્વામી ત્યાં સૂતા-સૂતા ગ્રંથને શુદ્ધ કરતા હતા. એ સમયે કાગળ હાથમાંથી વારાઘડીએ પડી જતો, તો પણ કાગળને લઈને શુદ્ધ કરતા હતા. અહીં આપણી સમક્ષ 'તવ મૂર્તિ અરુ વચન તુમારો, અનાદર કરે ન મન હમારે।' ની ચરિતાર્થતા દ્રષ્ટિપાત થાય છે.

તે સમયે નિત્યાનંદ સ્વામી ત્યાં આવ્યા. આ જોઈને સ્વામીને કહે, 'આપની મરજી હશે તે રીતે હું તેમાં (શુદ્ધ કરવામાં) રસ લઈને કામ કરીશ. આપ કૃપા કરીને મને કહો. હું તેમાં લેશમાત્ર પણ ફરક પડવા નહીં દઉં.' આવા સ્નેહ નીતરતા વચનો સાંભળી ને મુક્તાનંદ સ્વામી રાજી થયા, ને પોતાના બંને હાથ નિત્યાનંદ સ્વામીના શિર ઉપર મુક્યા. પછી ભલામણનાં વચનો કહ્યા. પછી ધર્માખ્યાન ગ્રંથ નિત્યાનંદ સ્વામીને આપ્યો. આમ મહારાજ અને મહારાજનાં વચનનો અભેદપણે સ્વીકાર કરી, પોતાનું આખું આયખું યાહોમ કર્યું. એ મુનિવરની મુખ્ય વિશેષતા છે.'

આ વસુંધરા પર 'નિજાત્માનં બ્રહ્મરૂપમ્' ની ભાવનાથી વિચરતા એવા મુનીન્દ્રને આજે 'વાયુરનિલમમૃતમથેદં ભસ્માન્તં શરીરમ્ । ઓમ ક્રતો સ્મર કૃતં સ્મર ક્રતો સ્મર કૃતં સ્મર ॥' આ શ્રુતિના સ્પન્દનો રગેરગમાં રોમાંચ ઉપજાવતા હતા. મુનિવરે હવે આજ્ઞારૂપી વૃત્તિઓને સંકેલી, હૃદયસ્થ શ્રીહરિવરમાં એકાકાર કરી. એ ક્ષણે સ્થૂળ, સૂક્ષ્મ અને કારણ એ ત્રણ દેહથી પૃથક્ થઈ ગયાં. જેવો મૂર્તિનો પ્રકાશ હતો તેવો પ્રકાશ તે વખતે પોતાના દેહનો થયો. અર્થાત્ માયાતીત એવું ગુણાતીત દૈદીપ્યમાન ભગવદાકારે થઈ ગયા. પછી સ્વામીએ મહારાજમાં નિવાસ કર્યો. પછી શ્રીહરિવરે પ્રેમ ભાવથી પોતાની પાસે દિવ્ય વિમાનમાં બેસાડી દીધા. મહારાજની સાથે સ્વામીને લેવા માટે બીજા અગણિત મુક્તો પણ વિમાન લઈને આવ્યા હતા અને તેઓ સાથે વાજિંત્રો લાવ્યા હતા તેનો દિવ્ય ધ્વની કરવા લાગ્યા અને મુખથી જય જય જય જય નો નાદ કરતા થકા, મુનિવરને સ્વધામ લઈ ગયા. આ રીતે મહામુનિવર મુક્તાનંદ સ્વામી વિ.સં. ૧૮૮૬ અષાઢ વદ-૧૧ એકાદશીના શુભ દિવસે ગઢપુરમાં મનુષ્યતનું સંકેલી દિવ્યતનું ધારણ કર્યું. અને શ્રીહરિવરે મુનિવરને ઘણા પ્રેમથી પોતાની સેવામાં રાખ્યા. આમ મુનિવર વિ.સં. ૧૮૧૪ પોષ સુદ-૭ સાતમે હરિવરના સંકલ્પે પ્રગટ થઈ, મહારાજે આપેલું પાત્ર ભજવીને અદ્રશ્ય થઈ ગયા. મહારાજ સ્વધામ સીધાવ્યા પછી સ્વામી ૧ મહિનો અને ૧૫ દિવસ સુધી (૭૨ વર્ષ) અવની પર દેખાણા. આજે પણ સ્વામી પ્રગટ છે. જેને જેવી નિષ્ઠા-શ્રદ્ધા. બસ માણનારા જોઈએ. (સંદર્ભ- હ.ચ.સા.૭-૪૮, ૪૯)

ઉપસંહાર : જાનના જોખમે કાશ્મીરના કુદરતી સૌંદર્યને માણવા ગયેલા માનવને પ્રકૃતિ જ્યારે સો-સો પાંખડીથી મંડિત અને સુગંધથી તર-બ-તર થતા સોહામણા શતદલકમલને નિહાળવાની તક આપે ત્યારે સૌંદર્યપ્રેમી આ માનવના

મનમાં મીઠી મૂંઝવણ એ થાય કે એની કઈ પાંખડી ને બિરદાવવી અને કઈ પાંખડીની પ્રશંસાની તક જતી કરવી.

બસ, બરાબર એજ રીતે, સો સો નહિ પણ સહસ્ર ગુણોથી મંડિત અને સંયમ સુવાસથી તર-બ-તર થતાં મહાપુરુષોના જીવનને - ગુરુવર્ય મુક્તમુનિના જીવનને નિહાળવાની, માણવાની, આલેખવાની તક મળી ત્યારે સદ્ગુણપ્રેમી મારા અંતરમાં મીઠી મૂંઝવણ થઈ કે - આ નાનકડા લેખના પાનાઓમાં એમના કયા ગુણની પ્રશંસા કરવી. અને કયા ગુણ જતા કરવા ? એમના ગુણોની અમાપતા અને વાણિ અથવા લેખનીની મર્યાદાને કારણે મને અમુક મર્યાદિત ગુણોની જ પ્રશસ્તિ કરવાની ફરજ પડી છે.

એમના દિવ્ય જીવનમાં અદ્વિતીય ઉપદેશ શૈલી, સેંકડો સાહિત્યિક રચનાઓ, સંખ્યાબંધ સત્સંગીઓના પ્રેરણાસ્ત્રોત, સંસ્કૃતટીકાના નવ સર્જનથી લઈને બ્રહ્મસૂત્ર ભાષ્ય જેવા ગહન ગ્રંથોની રચના, ગંગાના પ્રવાહ જેવી નિર્મળવાણી, જોઈ આંખ વિસ્મય પામે છે. કલમ સ્થિર થઈ જાય છે. છતાં ગુણોની રૂપરેખા આપવાનો આ મારો નમ્ર પ્રયાસ મુનિવરની પ્રસન્નતા માટે છે.

અધ્યાત્મ સાધનાના ધનવાન આ મહામુનિનું અદ્ભૂત કંઠમાધૂર્ય, સુંદર ગાનશૈલી અને એથીય ચડિયાતો ભક્તિભાવ, આ ત્રિવેણી સંગમ નિહાળી તેમને સ્વયં શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને ગુરુ માન્યા. સત્સંગ સમાજમાં “મા”નું સ્થાન આપ્યું.

આજ સો કરતા વધુ વર્ષોના વાયરા વીતિ ગયા પછી પણ અસંખ્ય પ્રાણ - સંતો-ભક્તોના અંતરમાં એમની પ્રતિભા અંકિત થયેલી છે. એમની સદ્ગુણ જ્યોતિની કીર્તિ રશ્મિઓ જળક્યા કરે છે. એમની પ્રભુ ભક્તિ કેવી બેમિશાલ હશે એની તો કલ્પના જ કરવી રહી.

આવા અદ્ભૂત ભક્તિ વૈભવ અને અઢળક ગુણવૈભવના સ્વામી ગુરુવર્ય મુક્તમુનિની ગુણિયલ શિષ્ય પરંપરામાં જ મને સ્થાન મળ્યું છે.

અંતમાં આ ગ્રંથના પ્રકાશન પ્રસંગે અદ્ભૂત ગુણગરિમા મંડિત ગુરુજનોના આશિષની આશા સાથે મારા આ શબ્દસુમન તેઓશ્રીના ચરણોમાં ચડાવું છું. અંતે...

ગુણથી ભરેલા ગુરુજન દેખી, હૈયું માઝું નૃત્ય કરે,

એ સંતોના ચરણકમલમાં, મુજ જીવનનું અર્થ વહે....

સેવક : શા. સંતવલ્લભદાસ

વિષયવાર અનુક્રમણિકા

(૧) આધુનિક પ્રકરણ	૧-૬૬	— રૂપચતુર્દશી	૧૫૧
— પ્રભાત પદ	૩-૧૦	— દીપોત્સવ	૧૫૧-૧૫૩
— થાળ સંગ્રહ	૧૧-૧૫	— ગોવર્ધનપૂજા	૧૫૩-૧૫૭
— ગોડી પદ સંગ્રહ	૧૬-૫૧	— પ્રબોધિની એકાદશી	૧૫૭-૧૫૮
— આરતિ પદ સંગ્રહ	૫૨-૬૪	— ધર્મજન્મોત્સવ	૧૫૮-૧૬૨
— રાત્રી શયન પદ	૬૫-૬૬	— દેવદિવાળી	૧૬૨-૧૬૩
(૨) પ્રભાત પદ સંગ્રહ	૬૭-૮૮	— ભક્તિજન્મોત્સવ	૧૬૪-૧૬૬
(૩) ઉત્સવ પદ સંગ્રહ	૮૮-૨૧૪	— મકરસંક્રાંતિ	૧૬૭-૧૬૮
— રામજન્મોત્સવ	૮૮-૧૦૨	— કુલમંડલીના પદો	૧૬૮-૧૭૦
— શ્રીહરિ જન્મોત્સવ	૧૦૩-૧૧૬	— વસંતના પદો	૧૭૧-૨૧૪
— ચંદનયાત્રાના પદો	૧૧૭-૧૧૮	(૪) રાસ પંચાધ્યાયી	૨૧૫-૨૨૮
— નૃસિંહ જયંતી	૧૧૮-૧૨૦	(૫) રાસલીલા	૨૨૮-૨૩૫
— રથયાત્રાના પદો	૧૨૦-૧૨૨	(૬) રૂક્મિણી વિવાહ	૨૩૬-૨૪૧
— હિંડોળાના પદો	૧૨૨-૧૩૩	(૭) કૃષ્ણપ્રસાદ	૨૪૨-૨૪૬
— પવિત્રા એકાદશી	૧૩૩-૧૩૪	(૮) સત્સંગિજીવન	૨૪૭-૨૬૦
— કૃષ્ણજન્મોત્સવ	૧૩૪-૧૪૧	(૯) ભાગવત સાર પદ	૨૬૧-૨૬૬
— ગણપતિ ઉત્સવ	૧૪૧-૧૪૨	(૧૦) ઉપદેશ પદ સંગ્રહ	૨૬૭-૩૨૮
— રાધાઅષ્ટમી	૧૪૨-૧૪૩	(૧૧) છંદ સંગ્રહ	૩૩૦-૩૪૨
— દાણલીલાના પદ	૧૪૪-૧૪૬	(૧૨) લીલા ભક્તિ પદ સંગ્રહ	૩૪૩-૪૭૩
— વામન જન્મોત્સવ	૧૪૬-૧૪૮	(૧૩) વિરહ પદ સંગ્રહ	૪૭૪-૫૦૦
— વિજયાદશમી	૧૪૮-૧૫૦	(૧૪) પરિશિષ્ટ	૫૦૧-૫૦૨
— ધનતેરસ	૧૫૦		

અકારાદિ અનુક્રમણિકા

પદ	કીર્તન	વિભાગ	રાગ	પૃષ્ઠ
૪	અક્ષરપતિ સોઈ નંદકુંવર ભયે	કૃષ્ણજન્મોત્સવ	આશાવરી	૧૩૬
૪	અધિક પ્યારે મોહે પ્રગટ ગોવિંદ	લીલા-ભક્તિ	પૂરવ	૪૬૨
૪	અનિહાં રે રંગ હિંડોરે વિહારી, જૂલત	હિંડોળા ઉત્સવ	સામેરી	૧૨૨
૪	અનંતજી ન જાઓ (૨) રસિક પિયા	વિરહ પદ	કલ્યાણ	૪૮૪
૩૬	અનિહારે-મુરલીકો નાદ સુની વ્રજબાળા	રાસપંચાધ્યાયી	સામેરી	૨૧૫
૪	અનુભવી આનંદમાં બ્રહ્મરસના ભોગી રે	ઉપદેશપદ	કાફી	૨૮૪
૪	અબ તો મોય હાં, અબ તો મોય લગન	લીલા-ભક્તિ	ખામાય	૩૮૨
૩	અલબેલા તમારે કાજ ફરું હું તો ઘેલી રે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૩૫૮
૪	અલમસ્ત સો અતિત હે જીન આસ	સંત મહિમા	રેખતા	૩૧૬
૧	અલૌકિક આદિત્ય ઉદિયા રે, સહજાનંદ	ઉપદેશપદ	ધોળ	૨૭૪
૪	આઓ ઘનશ્યામ પિયા, શામ પિયા રે	વિરહ પદ	નાયકી	૪૮૨
૪	આઓ રસિક ઘનશ્યામ રે, પ્રાનન સે	વિરહ પદ	બિહાગ	૪૯૪
૪	આઓ રસિક ઘનશ્યામ વિહારી	વિરહ પદ	કાનરો	૪૭૮
૪	આઓ રસિક નંદલાલ વિહારી	શયનપદ	બીહાગ	૩૭૯
૨	આઈ કૃષ્ણ ચતુર્દશી આજરી	રૂપચતુર્દશી	ગોડી	૧૫૧
૪	આજ અનુપમ દિવસ સખીરી	વસંતના પદ	વસંત	૧૭૧
૫	આજકો દિન સુખકારી, સખીરી	કૃષ્ણજન્મોત્સવ	ધનાશ્રી	૧૩૪
૪	આજ વસંત ધન્ય આજ ધરી રે	વસંતના પદ	વસંત	૧૮૨
૪	આજ દિવાળી રે નટવર નિરખતાં રે	લીલા-ભક્તિ	સામેરી	૪૨૬
૫	આજની ઘડી રે ધન્ય આજની ઘડી	ગોડી	ખામાય	૧૯
૬	આજ મારું ભાગ્ય અલૌકિક સજની	લીલા-ભક્તિ	સામેરી	૪૫૯
૪	આજ પ્રબોધની આઈ, અનુપમ	પ્રબોધિની એકાદશી	સારંગ	૧૫૭
૪	આજ રથ બેઠે ગિરિધારી રે	ઉત્સવ	સામેરી મલાર	૧૨૦
૪	આજ સપરમો દિવસ સખિ રે	વસંત હોળી	વસંત	૧૮૪
૪	આજ હે દેવદિવારી; અનુપમ	દેવ દિવાળી	યમન કલ્યાણ	૧૬૨
૧	આજે આ શ્રીઘનશ્યામ મૂર્તિ દ્વારે રે	લીલા-ભક્તિ	-	૪૭૩
૪	આવો નટવર નંદ દુલારા રે, મને પ્રાણ	લીલા-ભક્તિ	ધોળ	૪૫૮
૨	આરતિ ઉમંગ સહિત મંગલા ઉતાડું	આરતિ	ભૈરવ	૫૨
૧	આરતિ કરુ ગુરુદેવ તુમારી	આરતિ	-	૬૩
૧	આરતિ કીજે સહજાનંદ સ્વામી	આરતિ	-	૫૫

૫	આરતિ કીજે સદા સુખકારી	આરતિ	-	૫૮
૧	આરતિ ભક્તિ માતકી કીજે	આરતિ	-	૬૩
૨	આરતિ શ્રીકૃષ્ણ દેવ મંગલ તુમારી	આરતિ	ભૈરવ	૫૨
૧	આરોગો પ્રભુ રાજભોગકો થાળ	થાળ	-	૧૧
૪	આલિ મોય શામ બિન (૨) જુગસમ	વિરહ પદ	પૂરવ	૪૮૭
૪	આલિ મોય નંદનંદન વસ્ય કીને	પ્રભાત	રામકલી	૯૫
૪	ઉધો મનકી મનમેં રઈ રે	વિરહ પદ	સોહની	૫૦૦
૧	ઉદ્ધવજીને શ્રીકૃષ્ણજી કહું પ્રીતે રે	સંત મહિમા	ધૂન	૨૯૧
૬	એક સમે બિરાજે વાલો, નૌતમરૂપે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૩૪૯
૪	એ પ્યારો નંદલાલ (૨) અધિક પ્યારો	ગોડી	કલ્યાણ ધ્રુપદ	૨૬
૬	એસી ભક્તિ કરો હો મન મીતા	ઉપદેશપદ	કાફી	૩૨૬
૪	ઓધાજી અમે શ્યામને શું કહી મેલું રે	વિરહ પદ	મેવાડો	૪૭૫
૪	ઓરા આવો ગિરધારી રે, નટવર	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૩૫૯
૪	અંતકાળે આવી રે સંભાળી લેજો	ઉપદેશપદ	મેવાડો	૨૭૧
૧	અંત સમયમાં રે સૌ ભક્તને રે	ઉપદેશપદ	મેવાડો	૨૭૪
૨	ઋતુરાજ તબે જબ મિલહી રામ	વસંત હોળી	-	૧૮૩
૯	કર્ણસેં દાની ધનાઢ્ય કુબેરસેં	છંદ	છંદ	૩૩૩
૪	કનૈયા જાગો કૌતક દ્વાર દેખાઉં	પ્રભાત	રામકલી	૩
૪	કનૈયા તેરી બંસીમેં જાદુ જોર, મર્મભરી	લીલા-ભક્તિ	જંગલો	૩૮૯
૧	કરત સિંગાર આરતિ ભોર, વિરહકો	આરતિ	બિલાવલ	૫૪
૧	કરુ સિંગાર આરતિ સુંદર, હરિ ચરનેં	આરતિ	ભૈરવ	૫૪
૪	કહત ગોપસોં બાત, નંદ જુ	ગોવર્ધનપૂજા	સારંગ	૧૫૩
૪	કાન ધુતારે રે, બેની મને કાન ધુતારે રે	પ્રભાત	બિભાસ	૯૦
૪	કિન વેરન વિલમાયે, હો પ્યારે	વિરહ પદ	જંગલો	૪૭૬
૧	કીજે પ્રેમ સહિત, આરતિ કીજે પ્રેમ	જન્મોત્સવ આરતિ	બિહાગ	૧૦૮
૨	કુલ કીરતિ મોસેં ઉલટી પરી,	પ્રભાત	બિલાવલ	૯૮
૪	કુંવર કનૈયા ખેલે હોરી રે	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૧
૧૫	કુંદનપુર વિ'વા રચ્યો, ભૂપતિ ભીમકરાય	રુકિમણી વિવાહ	ધોળ	૨૩૬
૪	કેમ રમીયે રે કેમ રમીયે ફાગુણ માં ફાગ	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૩૯૨
૬	કોઉ કામ ન આવે, પ્રભુ વિના	ગોડી	પૂરવ	૪૫
૪	કોડીલે કાને હરયું મન કોડીલે કાનેં	લીલા-ભક્તિ	મારૂ	૪૨૯
૧	કોય પઢે સર્વે પુરાણ રે, કોય સર્વે લોક	ઉપદેશ સાખી	સાખી	૨૮૨
૧	કૃષ્ણકે નેમમેં વ્રજવાસી	ગોવર્ધનપૂજા	કાફી	૧૫૫
૪	ખેલત શ્રીગિરિધારી દશેરા	દશેરા ઉત્સવ	પૂરવ	૧૪૮

૪	ગણપતિ સુખકારી, ગજાનન	ગણપતિ ઉત્સવ	મારૂ	૧૪૧
૪	ગિરધર છેલ ગુમાનિ, રે મેં તેરે હાથ	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૩૯૪
૪	ગુણવંત ગિરધારી, પ્રગટ થયા	લીલા-ભક્તિ	મારૂ	૪૦૮
૧૫	ગુણસાગર ગુણના ધામ છો	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૩૪૩
૩	ગુરુ અવિગતકી ગતિ કલી ન જાય	સંત મહિમા	વસંત	૩૨૮
૪	ગોપીનાથ આવો મારે ઓરે	લીલા-ભક્તિ	ધોળ	૪૨૦
૬	ચઢી માણકીએ મહારાજ આવત	ગઢપુરલીલા	ધનાશ્રી	૩૫૩
૧૦	ચાલ્ય ચાલ્ય સખી સુંદર વર સાથે	વસંતના પદ	વસંત	૧૭૮
૧	ચિરંજીવ પદ ઈછલિ જોઈ, તીનહિ કે	ભાગવતસાર	દોહા ચોપાઈ	૨૬૧
૪	ચંદનસેં ઘનશ્યામ, વિરાજત	ઉત્સવ	ગોડી	૧૧૭
૪	છબિ ધામ શામ બને ગિરધારી	ઉત્થાપન	પૂરવ	૯
૪	છાંડી કે શ્રીકૃષ્ણદેવ, ઓર કી જો	પ્રભાત	બિભાસ	૭૨
૪	છોગાળા રણછોડની શોભા, જોઈ મોહું	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૬૬
૪	જન અંતર કિ તુમ જાનહો...	ગોડી	યમન કલ્યાણ	૪૭
૪	જનમ સુધાર્યો રે હો મારો	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૧૦
૪	જમુના તટ રે (૨) હાંજી મનમોહન	લીલા-ભક્તિ	ખ્યાલ	૩૬૨
૪	જળકીડા ગિરિધારી, કરત નિત્ય	ઉત્સવ	સારંગ	૧૧૯
૧	જય ગજમુખ સ્વામી, જય ગજમુખ સ્વામી	આરતિ	-	૬૨
૪	જય અંતરજામી; વાસુદેવ જગવ્યાપક	આરતિ	-	૫૬
૮	જય નારાયણ દેવ અખિલ કારણ	છંદ-છપઈ	છંદ છપઈ	૩૩૦
૨	જયશંકર સ્વામી, જયશંકર સ્વામી	આરતિ	-	૬૧
૪	જહાં વાસુદેવ ખેલત વસંત	વસંતના પદ	વસંત	૧૭૩
૪	જાઈશ હું તો જળ ભરવા રે	લીલા-ભક્તિ	ખંભાતી	૪૫૬
૪	જાગો જગજીવન બોલે, પંખીડાં વાણી	પ્રભાત	પ્રભાતી	૮૮
૪	જાના હે નર જાના હે, ઘર છોડી	ઉપદેશપદ	કાફી	૨૬૮
૨	જીરે ધન્ય ધન્ય આ ભૂમિનાં ભાગ્ય	લીલા-ભક્તિ	ધોળ	૪૪૦
૩	જીય જયું જતન કર્ય પ્યારી, તોય	છંદ	છંદ	૩૩૨
૧	જિતસકલાસુરમણડલ	અષ્ટક	ગુર્જરી	૧૫
૪	ઝૂલત નવલ વિહારી, હિંડોરેમેં	હિંડોળા ઉત્સવ	ગોડ મહાર	૧૨૪
૪	ઝૂલત પાલનેમેં પરમ દયાલ, ઝૂલત	ઉત્સવ	બિલાવલ	૧૧૨
૪	ઝૂલત પાલનેમેં ધર્મકુમાર, ઝૂલત	ઉત્સવ	રામકલી	૧૧૧
૪	ઝૂલત બાળમુકુંદ પાલનેમેં	કૃષ્ણજન્મોત્સવ	સારંગ	૧૩૯
૪	ઝૂલત સુંદર શ્યામ, હિંડોરેમેં	હિંડોળા ઉત્સવ	પૂરવ	૧૨૫
૪	ઝૂલત સુંદર શ્યામ, હિંડોરેમેં ઝૂલત	હિંડોળા ઉત્સવ	મહાર	૧૨૮
૪	તન ધન તૃણ સમ પરહરે, સોઈ	ઉપદેશપદ	પરજ	૩૨૫

૪	તહાં વૃંદાવન આનંદ વિલાસ	વસંતના પદ	વસંત	૧૭૫
૪	તારી બાનકની બલહારી રે, નટવર	લીલાન્ભક્તિ	પરજ	૩૬૮
૧૧	તીન પુરુષનુંકું ધન્ય હે, જીન જાને	છંદ-કુંડળીયા	છંદ	૩૩૬
૫	તુમ હોરી કે ખેલમેં ગુમાન ન કરો	વસંત હોળી	અડાણો હોરી	૨૧૧
૪	તુમસે પ્રીત હમ કીનાં રે, રસિલા રે	લીલાન્ભક્તિ	જંગલો	૩૯૦
૪	તુમસે લગી હૈ મેરી પ્રીતિ (૨) સુનો	વિરહ પદ	-	૪૯૯
૪	તેં રસ હુંટ લિયો મૃગ નેનિ	લીલાન્ભક્તિ	કનડો	૩૮૮
૪	તેરી છબિ મનમે વસીરે, કનૈયા	પ્રભાત	ભૈરવ	૯૪
૪	થાસેં મન માન્યો છે હોજી શ્રી વ્રજચંદ	લીલાન્ભક્તિ	સોરઠ	૩૮૬
૪	દાની બને નંદલાલ, નવલ પિયા	દાણલીલા	સારંગ	૧૪૫
૯	દિન દિન અધિક પ્રતાપ બઢ્યો	છંદ	છંદ	૩૩૮
૪	દીજીયે દરશન દાન દયાનિધિ	ઉત્થાપન	નટ	૮
૪	દીઠે આજ દિવાળી, મોહન મુખ	ગોડી	કલ્યાણ	૨૧
૪	દીપમાળ સુખકારી, કનૈયા જુકી	દિવાળી	કનરો	૧૫૨
૨	ધનતેરસકે દિન કાનરી, સબ ધેનુ	ધનતેરસ	ગોડી	૧૫૦
૪	ધન્ય ધન્ય વૃંદાવન ભૂમિકું હો	વસંત હોળી	ધમાર	૧૯૧
૪	ધન્ય ધન્ય ધર્મજનમકી વસુધા	ધર્મજન્મોત્સવ	આશાવરી	૧૬૧
૧	ધર્મદેવકી કીજે આરતિ	આરતિ	સારંગ	૬૨
૧૦	ધીર ધુરંધરા શૂર સાચા ખરા	સંત મહિમા	સિંધુડો	૩૦૩
૮	ધ્યાન ધર ધ્યાન ધર ધર્મના પુત્રનું	પ્રભાત	કેદારો	૭૪
૪	નટવર નંદલાલ રૂપ દેખી કેં લોભાણી	ગોડી	પૂરવ	૩૨
૨	નટવર શ્રી ગિરધારી, જીમત પ્રભુ	રાજભોગ	સારંગ	૭
૫	નયનભરી કબ દેખું કરતાર	લીલાન્ભક્તિ	યમન કલ્યાણ	૪૦૦
૪	નયણુની આગે મારા નાથજી રેજયો	ગોડી	ધનાશ્રી	૩૯
૪	નવલ શ્યામ નૌતમ વ્રજવનિતા	વસંતના પદ	વસંત	૧૭૪
૪	નરહરિરૂપ મુરારિ, પ્રગટ ભયે	ઉત્સવ	ગોડી	૧૧૮
૪	નાઓ ચઢે વ્રજચંદ, નવલ પિયા	દાણલીલા	સારંગ	૧૪૪
૪	નાથ વિચાર્યો યું મન માંઈ, નાથ.	ઉત્સવ	કનરો	૧૦૬
૪	નિજ સુત નિરખી ધર્મ હરખાંને	ઉત્સવ	કાફી	૧૧૪
૪	નિરખત આજ દિવારી, નવલ પિયા	દિવાળી	કલ્યાણ	૧૫૧
૧૦	નીતિપ્રવીન સબે નિગમાગમ	છંદ	છંદ	૩૩૪
૮	નેહ નિભાવન નાથજી, જુગ જુગ	વિરહ પદ	અર્ગજા	૪૯૬
૫	નેહ લગ્યો નિજ નાથકે સાથ	છંદ-સવૈયા	છંદ-સવૈયા	૩૪૧
૪	નેનનસે ન્યારે ના રહો હો	વસંત હોળી	ધમાર	૧૯૩

૪	નેનનસેં નંદલાલ, હર્યો મન નેનનસેં	ગોડી	યમન કલ્યાણ	૪૯
૪	પહિરત શ્રી બલવીર પવિત્રા	ઉત્સવ	સારંગ	૧૩૩
૪	પિયકારી મત ડારો કનૈયા, મેં તો	વસંત હોળી	કલ્યાણ હોરી	૨૦૦
૪	પુરુષોત્તમ પ્રાણથી પ્યારા રે, આવો	લીલા-ભક્તિ	ધોળ	૪૨૪
૪	પૂર્વ દેશકે હમ વાસી, જાને સોઈ જો	ગોડી	પૂરવ	૩૩
૪	પોતે પ્રગટ થયા પુરુષોત્તમ, ધર્મભુવન	ઉત્સવ	વધાઈ	૧૦૫
૪	પોઢે પ્રભુ સકલ મુનિકે શ્યામ	શયનપદ	બિહાગ	૬૫
૪	પ્રગટકે ગુન હમ ગાવે, પ્રગટ દરશકું	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૪૦૯
૪	પ્રગટે ધર્મ સુખકંદ, જેહિ વિધિ	ધર્મજન્મોત્સવ	સારંગ	૧૫૯
૪	પ્રભુપદ પ્રેમ અપાર, બાલાકો	ભક્તિજન્મોત્સવ	ગોડી	૧૬૫
૪	પ્રાતઃ ભયો પ્રાન પ્યારે, જાગો ગિરધારી	પ્રભાત	બિભાસ	૪
૧૦	પ્રાતઃ સમે શ્રીપુરુષોત્તમની, મૂર્તિ મનમાં	પ્રભાત	ભૈરવી	૬૭
૪	પ્રાન પિયા સંગ માનકીયો, અબ ચાતુરી	લીલા-ભક્તિ	અડાણો	૩૮૭
૪	પ્રાણજીવન ધનશ્યામ પિયા હે	ગોડી	ગોડી	૩૪
૪	પ્રાણી જાવું છે જરૂર મરી	ઉપદેશપદ	કાફી	૨૯૯
૪	પ્રિતમ અંતર અગનિ ઝરત હે	સંત મહિમા	નટ	૩૧૮
૪	પ્રેમવતી સુત જાયો અનુપમ,	ઉત્સવ	માલીગડો	૧૦૮
૪	પ્રેમવતી જેહિ ભાંતિ, પ્રગટ ભઈ	ભક્તિજન્મોત્સવ	પૂરવ	૧૬૪
૪	પ્રેમવશ શ્યામરો આધીન હોઈ આવે	પ્રભાત	ભૈરવી	૮૨
૪	પ્યારે પ્રિતમ અબ મેં તો ભિંજ રહી	વસંત હોળી	દીપચંદી હોરી	૨૧૧
૪	પ્યારે લગન લગી તો તનસેં, મન માન્યો	ગોડી	ધનાશ્રી	૩૬
૧	ફરર ફરર ફર રાય પ્રીત પટ અતિ	છંદ-છપઈ	છંદ-છપઈ	૩૪૨
૪	ફૂલ મંડલી આજ બનીહે, બેહદ	ફૂલ મંડલી	પૂરવ	૧૬૮
૪	ફૂલમંડલી પ્યારી છબિલાજુકી	ફૂલ મંડલી	કલ્યાણ	૧૬૯
૪	ફૂલ હિંડોરો બનાઈ, જૂલત દોઉ	હિંડોળા ઉત્સવ	મલાર	૧૩૨
૪	ફૂલકે હિંડોરે જૂલે પિયા ધનશ્યામરી,	હિંડોળા ઉત્સવ	જેજેવંતી	૧૨૭
૧	ફૂલન હિંડોરે રે સો જૂલે પ્યારો,	હિંડોળા ઉત્સવ	બિહાગ	૧૩૧
૧	ફૂલન હીંડોરે જૂલે સુંદર સુજાન	છંદ-કવિત્ર	છંદ	૩૩૦
૪	ફૂલના પે'રી રે જામા ફૂલના પે'રી	ગોડી	ગોડી	૧૬
૪	બડભાગી વૃષભાન, સબહિસે	રાધા અષ્ટમી	સારંગ	૧૪૨
૪	બરનું સુજશ તિહારો ધર્મદેવ,	ઉત્સવ	આશાવરી	૧૧૦
૪	બાળ ઠાઠો તજી માન, વિષ્ણુ ઢિંગ	વામનજન્મોત્સવ	નટ	૧૪૭
૪	બાળ સનેહી કનૈયા મેરા મીત વે	લીલા-ભક્તિ	જંગલો	૩૯૯
૪	બંસિકે બજૈયે મેરો મન હર લિનો	પ્રભાત	બિલાવલ	૯૬

૪	બંસીમે જાદુ ભારી વે પિયા તેરી	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૩૯૭
૪	બાંસુરી મોય પ્યારી શ્યામ તેરી	લીલા-ભક્તિ	-	૩૮૫
૪	બાંસુરી બજાય મેરો મન હર લીના રે	લીલા-ભક્તિ	હુમરી	૩૮૩
૪	બાંસુરી બજાય કે મોહનને હરે મેરે પ્રાન	વિરહ પદ	હમીર કલ્યાણ	૪૮૬
૪	બ્રજરાજ લાડીલે શામરે, અબ ના	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૧૩
૪	ભજ મન ધર્મતનય નંદ નંદ	પ્રભાત	બિલાવર	૮૬
૪	ભજ મન રસિક શ્યામ સુજાન	ઉપદેશપદ	બિહાગ	૩૧૧
૪	ભજ લેને ભાવશું ગિરિધારી રે	સંત મહિમા	ગરબી	૩૦૭
૧	ભજો ભાવ શું અખંડ જપમાળા રે	ઉપદેશપદ	ગરબી	૨૬૭
૧	ભટકી ભવમે બહુકાલ સખી	છંદ	છંદ	૩૪૨
૪	ભલા વ્રજચંદ શામ હમારે, જીન ભવ	લીલા-ભક્તિ	સોહની	૩૬૭
૫	ભરન કેસેં જાઉ મેં પાની રે,	લીલા-ભક્તિ	સોહની	૩૬૩
૨	ભાગ્ય બડે સદ્ગુરુ મેં પાયો મનકી	સંત મહિમા	જંગલો	૩૨૨
૧	ભુલ્યો નર ભ્રમરા તું ક્યાં ભમ્યો	ઉપદેશપદ	પરજ	૩૨૯
૧	મનહું રંગાયા વિના રે ભક્તિ ન ભાવે રે	લીલા-ભક્તિ	-	૪૭૨
૪	મન મૂઢ મંદમતિ, હરિ તજી અન્ય	ઉપદેશપદ	કાફી	૨૯૮
૮	મનમોહન મંદિર આવો રે, વાટડી જોઉ	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૩૦
૪	મનમોહન પ્યારો ખેલત વ્રજજન સંગ	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૩
૪	મન રે માન્યું નંદલાલ શું, જોઈ પાઘ	પ્રભાત	રામગ્રી	૮૦
૪	મનવા ભજ વ્રજચંદ રે, મનવા ભજ	ઉપદેશપદ	કાફી	૨૯૪
૪	મનોહર મૂરતિ મનોહર મૂરતિ	લીલા-ભક્તિ	વેરાડી	૪૪૩
૪	મનોહર શામ સુહાગી મુને તારી	લીલા-ભક્તિ	પરજ	૩૭૧
૩	માત જસોદા કૃષ્ણ કું કરી બિનય જગાવે	પ્રભાત	બિલાવલ	૫
૪	માનભંગ મુરઝાંનો, યું સુરપતિ	ગોવર્ધનપૂજા	સારંગ	૧૫૬
૧	મારા વાલાજી શું વાલપ દીસે રે	સંત મહિમા	મલાર	૩૦૩
૪	મારું તમ સાથે મન મોહું રે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૪૧
૪	મારું મન મોહું રે મા જોઈ નંદલાલ	પ્રભાત	રામકલી	૯૧
૬	મારું મન મોહન સંગ માન્યું	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૧૯
૪	મારું શ્યામળા સંગાથે મન મોહું રે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૩૬
૪	મારે ઘર આવોની મોરારિ, હો પ્રિતમ	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૩૯૧
૧૦	મારે ઘેર આવ્યા રે. સુંદર વર શ્યામળીયો	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૪૫
૪	મારે પ્રીત બંધાણી રે કે શ્યામળીયા સંગે	લીલા-ભક્તિ	ધોળ	૪૦૨
૧	મારે મંદિર આવ્યા માવજી રે	થાળ	ગરબી	૧૪
૪	મારે મંદિર પધારો ગિરિધારીજી	લીલા-ભક્તિ	જંગલો	૪૬૧
૫	મારો મત કહું તે સાંભળો વ્રજ વાસીજી	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૩૪

૪	મારો નિરમોહિ નાથ વશ્ય કીધો રે	લીલા-ભક્તિ	સામેરી	૩૪૭
૮	માયા જગ ઠગની મે જાની	ઉપદેશપદ	જંગલો	૩૧૪
૧	મિલે સહજાનંદ આનંદ સ્વરૂપ,	થાળ	ખટ	૧૩
૪	મુખ પંકજ પર વારી, શ્યામ તેરે	ગોડી	કલ્યાણ	૫૦
૧	મુજ ઘેર આવોને અલબેલા	વસંત-થાળ	વસંત	૧૫
૪	મૂરતિ તમારી મારા શ્યામ, શોભા ધામ	પ્રભાત	ભૈરવી	૭૯
૪	મેં તુમસેં જોરી પ્રીત નવલ પિયારે	વિરહ પદ	બિહાગ	૪૯૨
૪	મેં હું તિહારો ઢાઢી, શ્રીરઘુવીર	ઉત્સવ	સારંગ	૧૦૦
૪	મેરી છેડ કરત પ્યારો ગિરધારી	વસંત હોળી	પૂરવ હોરી	૨૧૦
૪	મેરે અંગને આય પ્યારો, રંગકી ધૂમ	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૪
૬	મેરે તો તુમ જીવન બાલ મુકુંદા	ગોડી	યમન કલ્યાણ	૨૨
૪	મેરો મન કાનર કારે બાંસુરી બજાય	વિરહ પદ	જંગલો	૪૮૩
૧	મોર મુગટ શિરપર ધર્યો, કર મુરલી	રાસપંચાધ્યાયી	દોહા	૨૧૫
૪	મોહન તારી મૂરતિ મુને પ્યારી રે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૬૯
૪	મોહનને ગમવાને ઈચ્છો માનની	ઉપદેશપદ	ગરબી	૨૬૯
૪	મોહન મતવારે રે મોહન મતવારે	લીલા-ભક્તિ	હમીર કલ્યાણ	૪૦૪
૪	મોહન માધુરી મૂરત્ય, વ્રજજન કો	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૩૯૮
૪	મોહન મારી છો જીવન દોરી	લીલા-ભક્તિ	સોરઠ	૪૬૭
૪	મોહન મેરા મિતવે (૨) શ્રીધનશ્યામ	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૩૯૫
૪	મોહન મોય પ્યારો, નટવર નંદ દુલારો	ગોડી	કલ્યાણ	૪૮
૪	મોહની લગાઈ મેરી મૈયા	લીલા-ભક્તિ	-	૪૬૮
૪	મોય મોહન મુખકી પ્યાસરી	ગોડી	ગોડી	૨૩
૧	મંગળ આરતિ ઉતારુ, કનૈયાજુકી	આરતિ	રામકલી	૫૩
૧	મંગલ આરતિ કૃષ્ણકી, દેખન સબ	આરતિ	બિલાવલ	૫૩
૧	મંગલ આરતિ કીજે વિશાલ	આરતિ	રામકલી	૫૩
૩	મંગલકારીરી (૨) સદ્ગુરુ સત્યદેવ	ગોડી	કલ્યાણ ધ્રુપદ	૨૯
૪	યમુના તટ ગોકુળ ગામ રે, એ છે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૩૭
૪	યુંહિ કહત ચહુ વેદ પોકારી, શ્રીવ્રજચંદ	ગોડી	ધનાશ્રી	૩૭
૪	રજનીને અંતરે રે રસિયાજી આવિયા રે	લીલા-ભક્તિ	પંચમ	૪૫૩
૪	રસિક ધનશ્યામ મોહન મેરે પ્રાન	ગોડી	કલ્યાણ	૨૫
૪	રસિક છેલ ધનશ્યામ પિયાસંગ	લીલા-ભક્તિ	કાફી	૩૯૬
૪	રસિક પ્રિતમ રંગ ડારી ગયોરી	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૧૯૫
૪	રસિક રંગ ધુમ મચાય, મોકુ	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૬
૪	રસિક રંગભીને હો પ્યારા, મોંસે નિમખ	વિરહ પદ	કાફી	૪૮૧

૪	રસિક સલુને તેરે રૂપમેં લોભાની	વિરહ પદ	ખટ	૪૯૫
૪	રસિયા લાગી હે તુમ સંગ પ્રીત	લીલા-ભક્તિ	જંગલો	૪૨૮
૪	રસિયાજી રે તારું રૂપ જોઈ મોઈ	લીલા-ભક્તિ	સામેરી	૩૭૬
૪	રસિયાવર કુંજ વિહારી રે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૩૫૬
૪	રસિયાવર કુંજવિહારી, હું તો વાલમ	લીલા-ભક્તિ	ધોળ	૪૫૭
૪	રસિયાવર સુંદર શ્યામ હસીને બોલાવો	લીલા-ભક્તિ	સામેરી	૩૬૦
૪	રહેનો હજૂર સુહાવે મોહન મોય	વિરહ પદ	પૂરવ	૪૮૮
૪	રાજત આનંદ કંદ દુરગપુર રાજત	ગઢપુરલીલા	સારંગ	૩૫૨
૧	રાજભોગકી કીજે; આરતિ શ્રી	આરતિ	સારંગ	૫૫
૨	રામ કૃષ્ણ મુખ નિરખી મનોહર	આરતિ	-	૬૦
૪	રામ લલાકું જૂલાવે; પાલનેમેં રામ	ઉત્સવ	પૂરવ	૧૦૧
૪	રે ગોપી સબ આઈ, નિરખન	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૫
૪	રે નર હરિ બિન કોઈ ન તેરા	ઉપદેશપદ	કાફી	૨૯૫
૫	રે પ્રાણજીવન પ્રિતમ પ્યારા, રહો કેમ	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૩૨
૧	રંગભીનો કનૈયો કારો, જગજીવન	વસંતના પદ	ધનાશ્રી	૧૮૨
૪	રંગભીનો ખેલે શામરો હો	વસંત હોળી	ધમાર	૧૮૬
૪	લગત સુખકારીરી (૨) ઘનકી ઘટા મોય	લીલા-ભક્તિ	મલાર	૩૭૨
૫	લગન લગી મૂરત માધુરીસે	ઉપદેશપદ	જંગલો	૩૧૨
૨	લગન લગાયકે રહે ન્યારે	વિરહ પદ	યમન કલ્યાણ	૪૮૫
૪	લગની લાગી રે મારે લગની લાગી	ગોડી	ગોડી	૧૭
૪	લગી મોય પ્રીત પિયા તુમ સંગ	વિરહ પદ	પૂરવ	૪૮૯
૪	લે લાગી રે મારે લે લાગી, મરમાળા	લીલા-ભક્તિ	પરજ	૪૦૧
૧	વાટડી જોઈ છું રે વહાલા, હજી કેમ	વિરહ પદ	ગરબી	૪૭૪
૯	વાલા રમઝમ કરતા કાન, મારે ઘેર	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૧૪
૪	વાસુદેવ નારાયણ સ્વામી, પ્રાતઃસમે	પ્રભાત	ભૈરવી	૮૩
૪	વેદ પુરાન પોકારે, સુનહુ સબ	ગોડી	ગોડી	૪૪
૪	વંદુ શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકટ, સહજાનંદ	ઉત્સવ	આશાવરી	૧૦૩
૨૩	વંસી વજાડી ગિરધારી વૃંદાવન	રાસલીલા	ગરબી	૨૨૯
૪	વૃષ ઘર બાજત આજ બધાઈ	ઉત્સવ	ધનાશ્રી	૧૧૫
૪	વ્રજમેં વસત અવિનાશી, ભક્તહિત	ગોડી	ગોડી	૪૦
૪	વ્રજમેં હરિ ખેલત રંગ હોરિ	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૯
૨	વ્યાઝ કીજે ઘનશ્યામ, બિનય સુની	થાળ	બિહાગ	૧૨
૨	વ્યાઝ કીજીએ નવલ વિહારી	થાળ	કનરો	૧૧
૪	શામ ઘટા ચડી આયો સખીરી	લીલા-ભક્તિ	ગોડ મલાર	૩૭૫
૪	શામ રે વશ કીની રે મોહન	વિરહ પદ	કાફી	૪૭૭

૪	શામરા ગુમાની તુમ સે લોભાની	લીલા-ભક્તિ	સોહની	૩૬૬
૨	શીતલ આરતિ કીજે, શ્રીકૃષ્ણકી	આરતિ	બિહાગ	૫૪
૩	શોભા કહી ન જાય, ધર્મ કિ શોભા	ઉત્સવ	ધનાશ્રી	૧૦૪
૫	શ્રીધનશ્યામસો ભેટ ભઈ રે	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૭
૪	શ્રીધનશ્યામકો રંગ લાગ્યોરી	ગોડી	પૂરવ	૩૦
૪	શ્રી ધનશામ સોં પ્રીત ભઈ હે	વિરહ પદ	બિહાગ	૪૯૩
૪	શ્રી ધનશામ ચતુર સુંદર વર, મન	શૃંગાર	બિભાસ	૬
૧	શ્રી ધનશ્યામ (૨) કંસકે વિનાશ કર	હિંડોળા ઉત્સવ	ધ્રુવપદ	૧૩૧
૧	શ્રીનારાયણ કૃષ્ણહરિ ભજી લ્યો પ્રાણી	ધૂન	કલ્યાણ	૬૩
૪	શ્રી વામન સુખધામ, પ્રગટ ભયે	વામનજન્મોત્સવ	સારંગ	૧૪૬
૩૪	શ્રી સહજાનંદ ગુરુદેવ, સો પરબ્રહ્મરૂપ હે	સત્સંગિજીવન	મંગલ	૨૪૭
૧	શ્રી સહજાનંદ સ્વામીના દાસ જે રે	આત્મિક	ધોળ	૧
૪	શ્રીસહજાનંદ સ્વામી, મેરે શિર	ગોડી	ગોડી	૪૨
૪	શ્યામ રે મે તો ભીંજ રઈ રે	વસંત હોળી	કાફી	૧૯૬
૬	શ્યામરો નીકી બેન બજાવે	વસંત હોળી	કાફી	૧૯૭
૪	સખી આજ સપરમો દિવસ અમુલ્ય	કૃષ્ણજન્મોત્સવ	ગરબી	૧૩૮
૩	સખી આનંદની વાત કહું આજ રે	થાળ	ગરબી	૧૩
૮	સખી ધન્ય ધન્ય વ્રજનો વાસ	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૪૮
૪	સખી નંદનંદન મુજને મળ્યા	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૬૧
૪	સખી મારે શામફા સંગાથે રે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૩૫૭
૧	સજની કોડે આનંદ મારે ઘેર શ્રીજી	લીલા-ભક્તિ	સારંગ	૪૭૧
૮	સત્સંગી સૌ પરમ વિવેકી, ગ્રહી ત્યાગી	ઉપદેશપદ	ગરબી	૨૭૮
૪	સબ એક ટક રહી દ્રગ જોરરી	ગોડી	ગોડી	૪૧
૧	સબ ઋતુરાજ વસંત હે, મોર્યો શ્રીહરિ	વસંતના પદ	દોહા	૧૭
૪	સબ સુખધામ ધનશામ મેરે મહલ આયે	લીલા-ભક્તિ	મલાર	૩૭૪
૪	સમઝ મતિમંદ રહેનાહે દિન ચાર	ઉપદેશપદ	-	૨૯૬
૪	સહજાનંદ સહજાનંદ, સંત સબ ગાવહિ	સંત મહિમા	જેજેવંતી	૩૧૭
૪	સહજાનંદ સ્વામી રે, ભજ દઢ ભાવ કરી	ઉપદેશપદ	ગરબી	૨૭૫
૪	સહજાનંદ સ્વામી રે, ન પ્રગટત	ઉપદેશપદ	ગરબી	૩૦૦
૪	સુખદાયક રે સ્વામી સહજાનંદ	લીલા-ભક્તિ	ધોળ	૪૬૩
૪	સુખદાયક રે, (૨) સાચા સંતનો સંગ	સંત મહિમા	ધોળ	૨૮૮
૪	સુખસાગર મંદિર આઈએ હો	વસંત હોફી	ધમાર	૧૮૮
૪	સુરંગ હિંડોરેમેં જૂલત શ્યામ,	હિંડોળા ઉત્સવ	સોરઠ	૧૨૬
૪	સુન શામ રે ગુમાની તેરે રૂપમેં લોભાની	વિરહ પદ	રૈરવ	૪૭૯
૪	સંત જન સોઈ સદા મોઈ ભાવે	સંત મહિમા	ભૂપાલી કલ્યાણ	૨૮૭

૪	સંતન સંગ હોલી ખેલિયે હો	વસંત હોળી	ધમાર	૧૮૯
૪	સંતનકો મહિમા અતિ અપાર	વસંતના પદ	વસંત	૧૭૭
૪	સંત સુખી સંસાર મેં ઉદ્ધવ સંત સુખી	સંત મહિમા	સારંગ	૨૮૬
૬	સાંભળ સૈયર અમે પતિવ્રતા નારી	ઉપદેશપદ	રામકલી	૩૦૯
૧	સુંદર શ્યામ સુજાન, પોઢે પ્રભુ	મધ્યાહ્ન શયન	સારંગ	૮
૪	સુંદર શ્યામ શામના પ્યારી	લીલા-ભક્તિ	બિહાગ	૩૭૮
૪	સુંદર શામ સુજાન રસિક પિયા	મકરસંક્રાંતિ	સારંગ	૧૬૭
૪	સ્વામિનારાયણદેવ ભજ્યા વિના	ઉપદેશપદ	ધોળ	૩૨૦
૧	સ્વામિનારાયણનું સ્મરણ કરતાં	પ્રભાત	ભૈરવ	૭૨
૪	સ્વામિનારાયણ કૃષ્ણ હરિ ભજ	ઉપદેશપદ	-	૨૯૩
૪	સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ કહો રે	પ્રભાત	ભૈરવ	૭૦
૫	સ્વામી સહજાનંદ સુજાણ રે. દ્વારકા	કૃષ્ણપ્રસાદ	ગરબી	૨૪૨
૧	સ્વામીને શરણે થઈ સિદ્ધ અગણિત થયા	પ્રભાત	કેદાર	૯૮
૧	સ્નેહભર્યા નયણે નિહાળતા હો	લીલા-ભક્તિ	-	૪૭૧
૮	હરિ ભજતાં સહુ મોટપ પામે	લીલા-ભક્તિ	સામેરી	૪૦૫
૪	હરિગુણ ગાતાં (૨) દુરિજનિયાનો ધડક	ઉપદેશપદ	સોરઠ	૨૭૭
૪	હરિ હરિ હરિ, કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ	પ્રભાત	ભૈરવી	૯૨
૪	હરિ બિન સાધન કોટિસેં ભવપાર	ઉપદેશપદ	બિલાવલ	૨૯૭
૯	હરિ હેયાના હાર છો, જીરે તમે	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૧૧
૬	હો ગિરધારી મુગટ પર વારી	લીલા-ભક્તિ	જંગલો	૪૨૩
૫	હોજી મેરે તો તુમ એક આધારા	પ્રભાત	ભૈરવી	૮૪
૪	હો નવરંગી ગ્વાલની ગોરી, તજી માન	લીલા-ભક્તિ	ગરબી	૪૩૯
૪	હો નંદનંદા આવોને મારે મો'લ રે	લીલા-ભક્તિ	કલ્યાણ	૪૪૪
૪	હો શામળાજી છેલ ગુમાની, મેં તો થાંકે	લીલા-ભક્તિ	પરજ સોહની	૩૬૪
૪	હો વ્રજચંદ કુંજવિહારી, તેરે વદન	લીલા-ભક્તિ	સોહની	૩૬૫
૩	હો સુખકારી સલુના મેરા શ્યામ રે	ગોડી	કલ્યાણ	૨૯
૪	હાંજી મન માને હો કુંજવિહારી	લીલા-ભક્તિ	-	૩૮૦
૪	હાંજી રસિયાજી હો સુંદર શ્યામ,	વિરહ પદ	સોરઠ	૪૯૦
૪	હાંરે શામળિયા ચિત્તચોર રે, ઓરા	લીલા-ભક્તિ	પરજ	૩૭૦
૪	હાંરે હો કોન તોસેં ખેલત હોરી	વસંત હોળી	કાફી હોરી	૨૦૨
૪	હાંરે હો મેં ઢાઢી વ્રજચંદ પિયાકો	કૃષ્ણજન્મોત્સવ	આશાવરી	૧૪૦
૭	હાંરે સોઈ સાધુ હરિકી સાધ્ય	સંત મહિમા	જંગલો	૩૨૨
૪	હાંરે મે તો નિરખ્યા સહજાનંદ રી	ગોડી	કલ્યાણ	૨૭
૪	હાં રે હો નૃપ દશરથ ઘર બજત બધાઈ	ઉત્સવ	આશાવરી	૯૯
૪	હીંડોરેમેં જૂલત શ્રી વ્રજચંદ	હિંડોળા ઉત્સવ	ગોડ મલાર	૧૨૯

॥ वृत्तालये स भगवान् जयतीह साक्षात् ॥

॥ कीर्तनमुक्ताहारम् ॥

આહ્નિક પ્રકરણ

માનસી પૂજનું ઘોળ

૧.

પદ-૧ (રાગ-ઘોળ)

શ્રી સહજાનંદ સ્વામીના દાસ જે રે,
કરે પ્રીતે નિત્ય ઉઠી પ્રભાત રે, પ્રભુની પૂજા માનસી રે...ટેક.
પહેલું શ્રીહરિનું રૂપ સંભારવું રે,
જેવા નિરખ્યા હોય સુંદર શ્યામ રે...પ્રભુની. ૧
ધરી ધ્યાન અચળ નિજનાથનું રે,
પ્રેમે પૂજવા હરિ સુખધામ રે...પ્રભુની. ૨
દંતધાવન આદિ ક્રિયા તે કરાવવી રે,
હરિને પાવલાં પહેરાવવાં પાય રે...પ્રભુની. ૩
સર્વે સેવાની સામગ્રી પાસે રાખવી રે,
હરિની પૂજા વિષે વિધન ન થાય રે...પ્રભુની. ૪
પહેલું સુગંધી ફુલેલ અંગે યોજવું રે,
ઢાળી ચંદન બાજોઠીયો સાર રે...પ્રભુની. ૫
પછી નીર ઉનેથી નવરાવવા રે,
હરિને સજવા સુભગ શણગાર રે...પ્રભુની. ૬
હરિને પીતાંબર વસ્ત્ર પહેરાવવું રે,
અંગે ઉપરણી સોનેરી શિરપાઘ રે...પ્રભુની. ૭

પ્રેમે ઢોલીડો ઢાળીને પધરાવવા રે,
 કરવો શ્યામને ચંદન અગરાગ રે...પ્રભુની. ૮
 કંઠે પુષ્પના હાર પહેરાવવા રે,
 હરિને ચોખલીયા ચોડવા સુંદર ભાલ રે...પ્રભુની. ૯
 માથે મોતીડાના તોરા ધરાવવા રે,
 હરિને હસવા ટીબકડી કરવી ગાલ રે...પ્રભુની. ૧૦
 મોંઘા મોતીડાના હાર આરોપવા રે,
 હાથે હેમકડાં^૧ નંગ જડાવ રે...પ્રભુની. ૧૧
 કાને મકરાકૃતિ^૨ કુંડળ ધરાવવા રે,
 બાંયે બાજુબંધ બાંધી શોભે માવ રે...પ્રભુની. ૧૨
 હરિના ચરણને ચંદન ચડાવીને રે,
 ચાંપી ઉરમાં પામવી ઘણી શાંત રે...પ્રભુની. ૧૩
 ધરી બાળભોગ આરતિ ઉતારવી રે,
 કરવું સ્તવન પ્રકમા બહુ ભાત રે...પ્રભુની. ૧૪
 કરી અષ્ટઅંગે દંડવત દેવને,
 પછી પૂજવા પ્રભુજી કેરા દાસ રે...પ્રભુની. ૧૫
 હરિને ખટરસ ભોજન ભાવતા,
 પીરસી પ્રેમેથી બેસવું પ્રભુ પાસ રે...પ્રભુની. ૧૬
 ઘણી જુકતે જમાડી જગદીશને,
 પ્રેમે પાનબીડા દેવા મુખવાસ રે...પ્રભુની. ૧૭
 પ્રીતે પલંગે પોઢાડી પગ ચાંપવા,
 હરિનો કરવો નિજમંદિર નિવાસ રે...પ્રભુની. ૧૮
 રહેવું નિશદિન હરિની હજૂરમાં,
 કરવી પ્રભુના ચરણ કેરી સેવ રે...પ્રભુની. ૧૯
 મુક્તાનંદ એવી રીતે પૂજા માનસી રે,
 કરતાં ભવજળ તરે તતખેવ રે...પ્રભુની. ૨૦

પ્રભાત પદ

૨.

પદ-૧ (રાગ : રામકલી)

કનૈયા જાગો કૌતક^૧ દ્વાર દેખાઉં...ટેક.

ચતુરાનન પંચાનન ષટ્મુખ, જાગી દેખો બલ જાઉં...કનૈયા. ૧
વનિતા વૃંદ અલૌકિક ગાવત, સુનત સુનત ન અઘાઉં^૨...કનૈયા. ૨
દેવ ગજાનન જુગલ નારીજુત, કહાં લગ બરની સુનાઉં...કનૈયા. ૩
મુક્તાનંદ કહત યું જસોમતી, વરનત પાર ન પાઉં...કનૈયા. ૪

૩.

પદ-૨

પ્રિતમ પ્યારે જાગો ભયો હે અબ ભોર...ટેક.

દીપક જ્યોત મલિન ભઈ મોહન, ચિડિયા કરન લાગી શોર...પ્રિતમ. ૧
ગુનિજન ગાન કરત હરિ મંદિર, હોત મૃદંગ કે ધોર...પ્રિતમ. ૨
ગ્વાલ બાલ દર્શન કે કારન, દ્વાર ખડે હે કરજોર...પ્રિતમ. ૩
મુક્તાનંદ કહે દર્શન દીજે, નટવર નંદકિશોર...પ્રિતમ. ૪

૪.

પદ-૩

દેખીરી સખી રસિક મોહનકો રંગ...ટેક.

નયે નયે ભૂષન વસન વિરાજત, અતિ સોહત સખ અંગ...દેખીરી. ૧
કરત કતોહલ ચતુર શામરો, હસત સખા કે સંગ...દેખીરી. ૨
પ્રેમ મગન ગુનિજન ગુનગાવત, બાજત તાલ મૃદંગ...દેખીરી. ૩
મુક્તાનંદ કે નાથકી છબિ પર, વાડ કોટિ અનંગ...દેખીરી. ૪

૫.

પદ-૪

હર્યો રિ મન રસિક છેલ ઘનશ્યામ...ટેક.

મોરલીકી ટેર^૩ સુનાયકે મોહન, વિસરાયો ધનધામ...હર્યો. ૧
રસિક પ્રિતમકી રટન લગી હે, ઉર વિચ આહું જામ^૪...હર્યો. ૨
બિન દેખે વ્રજ રાજ રસિલો, હોય ન પલ વિસરામ...હર્યો. ૩
મુક્તાનંદ કે નાથ ગ્રહી કર, ભઈ મે તો પૂરન કામ...હર્યો. ૪

૧. કુતૂહલ ૨. તૃપ્ત થવું ૩. રાગરાગિણીનો ઉચ્ચ પ્રકાર-તાર ૪. પ્રહર

૬.

પદ-૧ (રાગ : બિભાસ)

પ્રાતઃ ભયો પ્રાન પ્યારે, જાગો ગિરધારી. પ્રાતઃ
 સખા સબ આયે દ્વાર, લે લે કર પુષ્પહાર;
 કૃષ્ણ કહી ટેરત હે, મંડલી તુમારી. પ્રાતઃ ૧
 સંગ લે પૂજા કો સાજ, ગ્વાલની આઈ મહારાજ;
 સબહી કે હાથ સોહે, કંચન કી થારી. પ્રાતઃ ૨
 સંગ લે સખી સમાજ, આઈ હે દરશન કાજ;
 દ્વાર પે ખડી હે, વૃષભાન^૧ કી દુલારી. પ્રાતઃ ૩
 દરસ કો દાન દીજે, નયના સુફલ કીજે;
 મુક્તાનંદ વારંવાર, જાત બલિહારી. પ્રાતઃ ૪

૭.

પદ-૨

બંસરી બજૈયા કા'ન, મેરે ઘેર આયો...ટેક.
 ભૂષન વસન^૨ ધારી, વેગે આયો ગિરધારી,
 મોરલી મેં મીઠી રાગની સુનાયો...બંસરીઃ ૧
 લગ્યો હે તુમારો ધ્યાન, ભઈ મેં તો એક તાન,
 રસિક મોહન મોયે, કંઠસું લગાયો...બંસરીઃ ૨
 તન કર્યો તુમ કાજ, છોડી સબ લોકલાજ,
 અધર સુધાસો પ્યારે, પ્રેમ કરી પાયો...બંસરીઃ ૩
 તુમહી સે પ્રીત જોરી, ઓર સબહી સે તોરી,
 મુક્તાનંદ એહી માંગે, નેહકું નિભાયો...બંસરીઃ ૪

૮.

પદ-૩

છોડો મેરો ચીર^૩ શ્યામ, પ્રાત ભયો પ્યારે...ટેક.
 ચિડિયા કરત શોર, હોત હે ઘંટા ઘોર,
 નયનીકો મોતી ઠર્યો, હાર હું તુમારે...છોડો. ૧
 મુખકો તંબોલ ગયો, દીપક સો ખીન્ન^૪ ભયો,
 માનની મથત મઈ^૫, પિયા મતવારે...છોડો. ૨

કુમુદની સકુચાની, કમલીની બિકસાની,
તુમતો નિશંક સદા, નંદકે દુલારે...છોડો. ૩
તુમહો જીવન પ્રાન, નિમખ^૧ ન છોડું ધ્યાન,
મુક્તાનંદ ગોપીકા યું, વચન ઉચારે...છોડો. ૪

૯.

પદ-૪

આજકી શોભા શ્યામ, બરની ન જાવે...ટેક.
ભૂષન વસન શોભે, દેખ દેખ મન લોભે;
કુંડળકી જોત્ય શશી, સુરકું લજાવે...આજકી. ૧
સોહત હો ભીનેવાન, બોલની અનંગ^૨ બાન;
ઉર પર પુષ્પહાર, અધિક સોહાવે...આજકી. ૨
સુરવન્નિતાકે વૃંદ, નાયત અતિ આનંદ;
નારદ તુંબરૂ ગાય, તવ ગુન ગાવે...આજકી. ૩
શ્યામ રે શોભા તુમારી, સંતનકું સુખકારી;
મુક્તાનંદ એહી રૂપ, સદા ઉર ધ્યાવે...આજકી. ૪

૧૦.

પદ-૧ (રાગ : ઝિલાવર)

માત જસોદા કૃષ્ણ કું કરી બિનય જગાવે,
ભોર^૩ ભયો મેરે લાડિલે યું કહી ઢિગ^૪ આવે...ટેક.
કરસે તારી બજાયકે કરે હરિગુન ગાના,
એહી વિધિ લાલ જગાવને લગી પરમ સુજાના...માત. ૧
માત વચન સુની કે હરિ જાગેઉં વ્રજચંદ,
વદન વિલોકી શ્રીકૃષ્ણકો સબ પાયે આનંદ...માત. ૨
મુક્તાનંદ કે નાથકું જસોમતી યું જગાયે,
મુખ યુંબન દે કૃષ્ણકું હસિ કંઠ લગાયે...માત. ૩

૧૧.

પદ-૨

દાતુન કીજે લાડિલે મેરે કુંવર કનૈયા,
કનક ચોકી પર આયકે બેઠે દોઉં ભૈયા. ટેક.

૧. પળ-આંખના પલકારા જેટલો સમય ૨. કામદેવ ૩. પ્રાતઃ ૪. નજીક

જમુના જલ ઝારીભરી રોહિણી^૧ લે આઈ,
 દાતુન કરન ઉમંગ સે બેઠે દોઉં ભાઈ. દાતુન. ૧
 દાતુન કરી કે દયાલજી માતા ઢિંગ આયે,
 કરન કલેઉ પ્રેમસે મંદિર પધરાયે...દાતુન. ૨
 રામકૃષ્ણ દોઓ દેખી કે જસોમતી હરખાની,
 મુક્તાનંદ કે નાથ સોં બોલત ભઈ બાની...દાતુન. ૩

૧૨.

પદ-૩

કૃષ્ણ કલેઉં કીજીયે મિલકે દોઉં ભૈયા,
 મેવા મિસરી લાયકે આગે ધરે મૈયા...ટેક.
 ઓટ્યો દૂધ કે ધેનુકો નવનીત સોહાયો,
 જો ચૈયેં સો લીજીએ મોહન મન ભાયો...કૃષ્ણ. ૧
 દધિ પકવાન અતિધને આગે ધરે આની,
 એહી વિધિ સુતકું જમાય કે રીઝી નંદરાની...કૃષ્ણ. ૨
 બાલભોગ કરી કે હરિ મોરલી કર લીની,
 મુક્તાનંદ કે નાથકી નિત લીલા નવીની...કૃષ્ણ. ૩

૧૩.

પદ-૧ અથ સિંગાર કે પદ (રાગ : બિભાસ)

શ્રી ઘનશામ ચતુર સુંદર વર, મન ભાવન પિયા કરત સિંગાર,
 તેલ ફુલેલ અંગ સબ ચરયો, સ્નાન કરનહિત ભયે હેં તૈયાર. શ્રી. ૧
 શ્રી કંચન ચોકી ઢારી અતિસુંદર, તા પર રાજત નંદકુમાર,
 અતિ સુગંધિ ઉખોદક લાએ, નાવન લગેઉ અખિલ આધાર. શ્રી. ૨
 પ્રેમ સહિત રસબસ ગ્વાલ મંડલી, સ્નાન કરાવત કરી બહુ પ્યાર,
 મુક્તાનંદ કે શામ ચતુરવર, એહિ વિધિ, નાયે હેં પરમ ઉદાર. શ્રી. ૩

૧૪.

પદ-૨

સુભગ સિંગાર કરત અતિ સુંદર, અંગ અંગ શોભત મદન ગોપાલ,
 અંગો અંગ પોંછી કે ચતુરસાંવરે, પીતાંબર પ્રભુ પે'રો વિશાલ. ૧

૧. દેવકી

પાદુકા પે'રી આયે મનમોહન, સિંહાસન બેઠેઉ તતકાલ.
સોહે રતન સિંહાસન ઉપર, જયું પંકજ પર રાજમરાલ. ૨
ચંદન ખોર કિનિ અતિ સુંદર, કુમકુમ ચંદન કિનો હે ભાલ,
મુક્તાનંદ કે નાથ રસિકવર, ઉર ધારી મુક્તાફલ માલ. ૩

૧૫.

પદ-૩

કરત સિંગાર સબહિ શોભાનિધિ, નિજ જન મન રંજન ઘનશ્યામ,
કનક કડા પોંચિ બાજુબંધ, ઉર મનિમાલ ધરી અભિરામ. ૧
કાનનમેં મકરાકૃત કુંડલ, શીશમુકટ ઝલકત છબિધામ,
કટિ કિંકનિ પાય નેપૂર બાજત, ઉર રાજત વૈજંતિદામ^૧. ૨
શોભાધામ નિરખી નટવરઉં, નિજ જન મન પાવત વિશ્રામ,
મુક્તાનંદ કહે મદનમોહનકી, છબિ પર વાઝું કોટિકકામ. ૩

૧૬.

પદ-૪

બાલ ભોગ કિજેં મનમોહન, મેવા મિસરી દધિ પકવાન,
ઓટયો દુધ ધેનુ ધુમરકો^૨, રૂચિ કરી પીજેં શામ સુજાન. ૧
બંદિજન^૩ સબ દ્વાર હિં ઠાડે, કરત પ્રેમજુત તવ ગુનગાન,
દરશન હિત તલપત ગોપીજન, તુમ સબ વ્રજકે જીવન પ્રાણ. ૨
બાલભોગ કરી કેં અતિ સુંદર, આરોગો પ્રભુ બીરીપાન,
મુક્તાનંદ કે નાથ સબહિઉં, દિજેં દયાનિધિ દર્શનકો દાન. ૩

૧૭.

અથ રાજભોગ સમય કે પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

નટવર શ્રી ગિરધારી, જીમત પ્રભુ નટવર શ્રી ગિરધારી;
અધિક પ્રેમભરી પિયાકું જીમાવત, શ્રી વૃષભાન દુલારી...જીમત. ૧
ઘર ઘરસેં ગોપી સબ આઈ, કરત કતોહલ ભારી;
નવલ પ્રિતમકું નિત દુલહાલખિ, મર્મસેં ગાવત ગારી...જીમત. ૨
જીવતિ બચન સુનિ લાલ લાડલી, હસત લેત કરતારી;
મુક્તાનંદ મદનમોહનકી, યા છબિ પર બલહારી...જીમત. ૩

૧. માળા ૨. શ્યામા-કપિલા ૩. પરાક્રમ તથા યશ ગાનાર મંગળ સ્તુતિ પાઠક

૧૮.

પદ-૨

અખિલ ભુવન આધાર, જીમત પ્રભુ અખિલ ભુવન આધાર;
 કનક થાર રૂક્મિણિ ધરયો, આનિ ભોજન વિવિધ પ્રકાર...ટેક.
 છપ્પન ભોગ છતિસઉં વિંજન, શ્રી^૧ કિને ચિત્ત લાય;
 પ્રેમ સહિત નિજ પતિકુ જીમાવત, શોભાવરની ન જાય...જીમત. ૧
 ષટ રસ ચાર પ્રકારકે ભોજન, રુચિજીત ખાવત શામ;
 નિજ જન મન રંજન સુખદાયક, શ્રીપતિ પૂરન કામ...જીમત. ૨
 ભોજન કરત પ્રશંસા કરિકે, જીમન પ્રસાદી દેત;
 શુક નારદ સનકાદિક સે^૨ સિદ્ધ, પ્રેમ મગન હોઈ લેત...જીમત. ૩
 એહિવિધ નિત નિત નૌતમ લીલા, દ્વારામતી મહી હોય;
 મુક્તાનંદ યહ મર્મ અલૌકિક, જાનત ભેદુ^૩ હે સોય...જીમત. ૪

૧૯.

પદ-૨ મધ્યાહ્ન સમયનું શયન પદ (રાગ : સારંગ)

સુંદર શ્યામ સુજાન, પોઢે પ્રભુ સુંદર શ્યામ સુજાન;
 રાજભોગકી આરતિ કીની, ભયો હે દિવસ મધ્યાન...ટેક.
 સેવક જનકું પ્રસાદી દીની, દીને હે બીરા પાન;
 બંદિજન સારંગ આલાપત, કરત મધુર સુરગાન...પોઢે. ૧
 કમળા કરત સુખદ પગચંપી, સોવત શ્રીભગવાન;
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ સુખ સાગર, ગોવિંદ ગુનકે નિધાન. પોઢે. ૨

૨૦.

પદ-૧ ઉત્થાપન સમયનું પદ (રાગ : જટ)

દીજીયે દરશન દાન દયાનિધિ, દીજીયે દરસન દાન;
 સુર નર મુનિ તવ દરશકે કારન, આયેહે પરમ સુજાન... ટેક.
 ગંધર્વ સિદ્ધ ચારણ વિદ્યાધર, કરતહે તવ ગુનગાન;
 ગુણિજન ગાન કરત અતિ સુંદર, તોરત નૌતમ તાન...દયા. ૧
 વૈષ્ણવ વૃંદ કીયે તુમ ઉપર, તન મન ધન કુરબાન;
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ મન વાંછિત, કીજીએ શ્રીભગવાન...દયા. ૨

૨૧.

૫૬-૨

દિજિયે દર્શ ગોવિંદ, મનોહર દિજિયે દર્શ ગોવિંદ;
ઉથાપનકો સમય જાનિકેં, આયે હેં વૈષ્ણવવૃંદ...ટેક.
શોભાધામ શામ તવ મૂર્તિ, નિરખત હોત આનંદ;
તુમકું નેક વિલોકત દ્રગભરી, સો છુટત ભવફંદ. મનોહર. ૧
નિજજન બચન સુનત હરિ જાગે, કેવલ કરુણાકંદ;
મુક્તાનંદ કે નાથ દર્શ દિયો, વાસુદેવ જગવંદ. મનોહર. ૨

૨૨.

૫૬-૩

વારિમેં સુંદર શ્યામ વદન પર, વારિમેં સુંદર શ્યામ;
કોટી મદન મદહરન, મનોહર તવમુખ શોભાધામ...ટેક.
મૃગમદ તિલક ભાલ બિચ સોહત, મૂર્તિ અતિ અભિરામ;
શિશ મુકટ મકરાકૃત કુંડલ, ઉર વૈજંતિદામ...વારિમેં. ૧
રસિકરાય તવ રૂપ વિલોકત, લાજત કોટિક કામ;
મુક્તાનંદ કહે રહોરિ દ્રગનભીચ, એહી છબિ આહુંજામ. વારિમેં. ૨

૨૩.

૫૬-૪

સબ વિધિ રૂપ રસાલ, તિહારો શામ, સબ વિધિ રૂપ રસાલ;
નવ રસ સદા રહત પ્રભુ તુમમેં, ભક્તનકે પ્રતિપાલ...ટેક.
પ્રથમ સિંગાર હાસ્ય રસ સુંદર, કરુણા રૌદ્ર કરાલ;
બિર ભયાનક વિભસ્ય રસ, અદ્ભુત શાંત સુખદ ગુનજાલ. તિહારો.
જાકો જે ભાવત તાહિ ત્યું, ભાસત હોત તતકાલ;
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ તુમ જનહિત, દ્રગ ગોચર હો દયાલ. તિહારો

૨૪.

૫૬-૧ (રાગ : પૂરવ)

છબિ ધામ શામ બને ગિરધારી, ગિરધારી પ્યારો ગિરધારી. ટેક.
ભાલ તિલક કેસર કો સોહત, નયન કમલદલ અનુસારી. છબિ.
ગિરિ ગોવરધન કર પર ધાર્યો, ઈન્દ્રકો ગર્વ હર્યો ભારી. છબિ.
લલીત ત્રિભંગી બંસી બજાયકે, વસકીની સબ વ્રજનારી. છબિ.
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ ગિરધરકી, બાનક ત્રિભુવનસેં ન્યારી. છબિ.

૨૫.

૫૬-૨

વ્રજરાજ લાડીલો સુખદાંની, સુખદાંની પ્યારો સુખદાંની. ટેક.
 સેવક કું સુરતરુ^૧ ચિંતામનિ, લેત હે અંતરકી જાંની. વ્રજરાજ. ૧
 સુખપ્રદ રૂપ ક્રિયા સબ સુખપ્રદ, અતિ સુખપ્રદ બોલત બાંની. વ્રજરાજ. ૨
 શરણાગત વચ્છલ અતિ સમૃથ, જાહી જપત મુનિ વિગ્યાંની. વ્રજરાજ. ૩
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુકી મનોહર, માધુરી મૂરત મનમાંની. વ્રજરાજ. ૪

૨૬.

૫૬-૩

શોભાનિધિ નટવર સુખરાશિ, સુખરાશિ પ્યારો સુખરાસી. ટેક.
 શ્રી ઘનશ્યામ ભક્ત ભયહારી, અકલ સ્વરૂપ હેં અવિનાસી. શોભાનિધિ. ૧
 જાકે પદ પંકજ સેવનહીત, શ્રી ચંચલ મીટ ભઈ દાસી. શોભાનિધિ. ૨
 જાકે દર્શપર્શ વંદન સેં, મીટત હે કાલ કર્મ ફાંસી. શોભાનિધિ. ૩
 મુક્તાનંદ કો નાથ ભક્તહિત, ગૌ ચારત હોઈ વ્રજવાસી. શોભાનિધિ. ૪

૨૭.

૫૬-૪

ભયભંજન મોહન કૃષ્ણહરિ, કૃષ્ણહરિ પ્યારો કૃષ્ણહરિ. ટેક.
 શરણાગતકું સદા પ્રતિપાલત, રાખત સુખ આનંદભરી. ભયભંજન. ૧
 ગ્રાહકે મુખસેં ગજકું છોડાવન, ગરૂડ તજ્યો ધીરજ ન ધરી. ભયભંજન. ૨
 દ્રુપદ સુતાકી ટેર^૨ સુનિ મોહન, પુરે હેં ચીર^૩ ન વિલંબ કરી. ભયભંજન. ૩
 મુક્તાનંદ કો પ્રભુ જેહિ રક્ષક, તાસ વિઘન સબ જાત જરી^૪. ભયભંજન. ૪

૧. કલ્પવૃક્ષ ૨. પોકાર ૩. વસ્ત્ર ૪. બળી

થાળ સંગ્રહ

૨૮.

પદ-૧ (રાજભોગકો થાળ)

આરોગો પ્રભુ રાજભોગકો થાળ,

ષટરસ ચાર પ્રકાર સમારિકે, કમલા કિને હેં તૈયાર...ટેક.

ખાટે ખારે તિખે તમતમે, ભોજન અનંત પ્રકાર;

મેવા અરુ મીઠાઈ અનંતવિધ, અતિ સુંદર રસ સાર. આરોગો. ૧
ગીનત ન આવત પાર, રુચિ રુચિ ગ્રાસ હાસ જુત હોરેંહિ^૧;

ભોજન કીજેં ઉદાર... આરોગો. ૨

જો ચૈએ સો માગી કેં લીજેં, તુમ હો ચતુર સુજન;

ભોજન કરી કે આયમન કીજે, લીજે બીરીપાન. આરોગો. ૩
ભોજન કરી કેં ચતુર સાંવરે, દિનોહે દરશન દાન;

મુક્તાનંદ કે નાથ રમાપતિ, ભક્તવત્સલ ભગવાન. આરોગો. ૪

૨૯.

પદ-૧ (રાગ : કાનરો)

વ્યાઝ^૨ કીજીએ નવલ વિહારી, ટેક.

કનક થારમહિં ભોજન બહુવિધ, પ્રેમસે લાઈ હે રાધિકા પ્યારી. વ્યાઝ. ૧
ખાટે ખારે તીખે અનુપમ, મધુર સ્વાદ જુત અતિ સુખકારી;

છપનભોગ છર્તીશુ વ્યંજન, વેગસેં લાઈ સબહી વ્રજનારી. વ્યાઝ. ૨
દુધ ભાત મીસરી મનમોહન, રૂચિકર લીજીએ શ્રીગિરિધારી;

અતિ સુગંધી શીતળ સુખદાયક, ધરી હે આની જમુના જળ ઝારી. વ્યાઝ. ૩
આયમન કરીકે શ્યામ સુંદર વર, પાનબીરી પિયા લીજીએ હમારી;

મુક્તાનંદ ચરનકો ચેરો, સંગ સદા પ્રસાદ અધિકારી. વ્યાઝ. ૪

૩૦.

પદ-૨

શ્યામ સુંદરવર વ્યાઝ કીજે. ટેક.

ખટ રસ સહિત ચતુરવિધ ભોજન, કમળા કીયે હે સ્વાદ સબ લીજે. શ્યામ. ૧

રૂચિજુત શાક પાક સબ જમીકે, પય મીસરીઓ પ્રેમજુત પીજે;
પટરાનીકો પ્રેમ લખી પ્રિતમ, ખુબ જમો મન સબકે પતિજે. શ્યામ. ૨
આયમન કરીકે રૂકમનિ કરસે, પાન બીરી મુખવાસ ગ્રહીજે;
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ જદુનાયક, સિત^૧ પ્રસાદી દાસકું દીજે. શ્યામ. ૩

૩૧.

પદ-૧ (રાગ : બિહાગ)

વ્યારૂ કીજે ઘનશ્યામ, બિનય સુની વ્યારૂ કીજે ઘનશ્યામ;
નિજ જન મનરંજન કરનેકું, આઓ સદા સુખધામ. ટેક.
કનક થાળ મહીં ભોજન બહુવિધ, ધરે હે પ્રેમીજન આની;
રુચિ રુચિ ગ્રાસ લેહુ મનમોહન, સ્વાદકી બિગત બખાની. બિનય. ૧
સેવકજનકું સદા સુખદાયક, જમત દરશન દીજે;
વ્રજ જનકે મનમોદ બઢાવન, હાસ વિનોદહું કીજે. બિનય. ૨
દુધભાત મીસરી મનભાવન, લીજે પરમ સુખકારી;
આયમન કર મુખવાસ મનોહર, કીજીયે કુંજવિહારી. બિનય. ૩
વ્રજ વનિતાકું સદા સુખદાયક, તુમ પ્રભુ પૂરનકામ,
મુક્તાનંદ કે નાથ ભક્ત હિત, રાજત ગોકુળ ગામ. બિનય. ૪

૩૨.

પદ-૨

વ્યારૂ કીજે વિહારી, રસિક પિયા વ્યારૂ કીજે વિહારી;
કમળનયન કમળાવર કેશવ, સંતનકે સુખકારી. ટેક.
કનક ભૂવન મધ્ય મણિમય મંડપ, તા બીચ^૨ ચોકી ઢારી;
રૂકમની આદિ રાની સબ આઈ, ભરભર કંચન થારી. રસિક. ૧
સબકે થાળ એક સંગ આયે, ભઈ શોભા અતિ ભારી;
ભાવ સહિત પ્રભુ ભોજન કીજે, અકળ રૂપ અવતારી. રસિક. ૨
શુક નારદ સનકાદીક મુનિ સબ, સુરપતિ અજ ત્રિપુરારી;
મહાપ્રસાદકું એ સબ ચાહત, ગાવત કીર્તિ તુમારી. રસિક. ૩

સત્યભામા આચવન^૧ કરવાવત, લેકર કંચન ઝારી;
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મુખવાસ લે, ઠાડિ^૨ દિનેશદુલારી. રસિક. ૪

૩૩.

પદ-૧ (રાગ : ખટ)

મિલે સહજાનંદ આનંદ સ્વરૂપ, જીમાવત જન મન મોદ^૩ ભરે
કંચન થાળ વિશાળ વિરાજત, વ્યંજન બહુવિધ મધ્ય ધરે. ટેક.
ખટરસ ચાર પ્રકાર સમારીકે, નિજ કર કમલા આપ કરે;
રુચિ રુચિ ગ્રાસ હાસ જુત હોકર જન, મનકો ઉરકો દોષ હરે. મિલે. ૧
અતિ ઉતંગ જમુના જળ જારી, સૌગંધાદિક આદિસરે;
અચમન કિયો દિયો હરિજનકું, મહાપ્રસાદ કલિ કલુષ હરે. મિલે. ૨
ભીરી દેત લેત હરિ હસી કે, પ્રેમ વિનોદ કહ્યો ન પરે;
જય જય શબ્દ કહે જન સબહિ, જન મુકુંદ હરિસંગ ફીરે. મિલે. ૩

૩૪.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી થાળ)

સખી આનંદની વાત કહું આજ રે, મેંતો નેહ કરી નોતર્યા મહારાજ રે. ૧
પ્રેમે ચોક વચ્ચે ચોકી ઢાળી રે, ઉઠ્યા નાવા મોહન વનમાળી રે. ૨
અંગ ચોળી મેં આનંદે નવરાવ્યા રે, પે'રી પીતાંબર મન ઘણું ભાવ્યા રે. ૩
પે'રી પાવલાં પધાર્યા લટકાળો રે, મારે મંદિરિયે આવ્યા મરમાળો રે. ૪
પાટે બેસારીને પૂજિયા મોરારિ રે, અતિ આનંદ શું આરતિ ઉતારી રે. ૫
બેઠા જમવા જગના આધાર રે, મેં તો પ્રેમ કરી પીરસ્યો કંસાર રે. ૬
શીરો પૂરી સુંવાળી સાબુડી રે, ખાજાં ખાજલાં ને ખાંડ ઘણી રૂડી રે. ૭
સાટા મેસુબ જલેબી જુગતાળી રે, ગાઠાં ઘેબર પેંડાની ભરી થાળી રે. ૮
દૂધપાક પુરી પુરણપોળી રે, ઘણે ઘીએ રસ રોટલી ઝબોળી રે. ૯
દહીંથરા ભાત ભજ્યાં ને દાળ રે, કેળાં રોટલી ને પૂડલા રસાળ રે. ૧૦
ગળી મોળી બિરંજ કઢી કારેલાં રે, મગ મેથીએ વધારી કર્યા ભેળાં રે. ૧૧
તપ્યું સૂરણ ઘણું ઘી ઘાલી રે, વડી વાલાને લાગે છે ઘણી વાલી રે. ૧૨
તપ્યાં પરવળ વાલોળ ને વંતાક રે, તપ્યાં તુરિયાં કંકોડાં કેરાં શાક રે. ૧૩

ટાંકો તાંદળજો ને સુવા ભાજી રે, મેથી મોગરી મૂળાથી ઘણું રાજી રે. ૧૪
 જમે જુગતે શું દીન દયાળ રે, પાસે અનુપમ અથાણાં રસાળ રે. ૧૫
 કેરી કાયરી તળેલ આથ્યાં આદુ રે, ડાળાં ગરમર ને શેલરાં સ્વાદુ રે. ૧૬
 કાજુ કેરડાં પાપડ પ્રભુ જમે રે, પીયે જળ ગ્રાસોગ્રાસ મને ગમે રે. ૧૭
 જમે મધુર મધુર જદુરાય રે, હુંતો વીંઝણે ઢોળું વાય રે. ૧૮
 જમી આયમન કર્યું અવિનાશ રે, પ્રીતે પાનબીડી કરી મુખવાસ રે. ૧૯
 સુર મુનિને દુર્લભ સ્વાદ રે, પામ્યા મુક્તાનંદ પરસાદ રે. ૨૦

૩૫.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી થાળ)

મારે મંદિર આવ્યા માવજી રે, જમવા જીવન પ્રાણ;
 મેં તો પ્રેમ ઘણે પધરાવિયા રે, સુંદર શ્યામ સુજાણ. ૧
 પૂજા કીધી મેં પ્રેમશું રે, અંગે ઘણો ઉમંગ;
 જોતા રસિયાજીના રૂપને રે, રાચી એને રંગ. ૨
 મેં તો ભોજનીયા બહુ ભાતનાં રે, પીરસ્યો પૂરણ થાળ;
 ધર્યો શ્યામ સલુણા આંગણે રે, હસિયા દીનદયાળ. ૩
 મને ભુખ ઘણી છે ભામની રે, તે માટે તતકાળ;
 તમે પ્રેમ ઘણે કરી પ્રમદા રે, લાવ્યા અન્ન રસાળ. ૪
 આજ તો ભાવ વધ્યો છે ભામની રે, જમવા તારે હાથ;
 એવું કહીને આનંદ પામિયા રે, જાણ ઘણા જદુનાથ. ૫
 ભાવે ભોજન ચાર પ્રકારના રે, શાક પાક બહુ અન્ન;
 મારે હાથ જમ્યા છે માવજી રે, ટાઢું થયુ તન. ૬
 મેં તો છપ્પન ભોજન સૂચવી રે, જમાડ્યા જદુરાય;
 પ્રેમે પાન બીડી દઈ મુખમાં રે, લાગી હરિને પાય. ૭
 વાલે હાસ કરી હસાવિયાં રે, સુંદર કરી સંવાદ;
 આપ્યો મુક્તાનંદને પ્રેમશું રે, થાળ ભરી પ્રસાદ. ૮

૩૬. b

૫૬-૧ (રાગ : વસંત થાળ)

મુજ ઘેર આવોને અલબેલા, તમ ઉપર જાઉં ઘોળી,
પ્રીત કરી પરસાદ કરાવું, દુધપાકને પોળી. મુજ. ૧
લાડુ કંસાર સેવો ને પુરી, કંચન થાળ ભરાવું
શાક સુરણ પરવળ કારેલા, ઘી માં તળીને લાવુ. મુજ. ૨
જાણી દાસી જમો અવિનાશી, તો ઘણી આનંદ થાઉં,
પછે એકાંતે હોલી રમીયે, ફૂલડે સેજ બિછાઉ. મુજ. ૩
તમ સંગ હોંસ ઘણી પાતળિયા, રમવાને રંગ ભર હોળી,
અબીર ગુલાલ ના છાંટણા છાંટુ, કેસર ચંદન ઘોળી. મુજ. ૪
બેઠા જમવા ગોપી મનગમવા, રસિક છબિલો સુજાન,
ઉઠ્યા આરોગી સહુ રસના ભોગી, ભક્ત વત્સલ ભગવાન. મુજ. ૫
પાન સોપારી લવિંગ એલચી, મુખવાસ લ્યો ને મુરારિ,
સાંવરી સૂરત માધુરી મૂરતપર, મુક્તાનંદ બલહારી. મુજ. ૬

૩૭. b

(ગુર્જરી રાગેણ ગીયતે પ્રતિમંઠ તાલે)

જિતસકલાસુરમણ્ડલ ધૃતકૃણ્ડલ એ ।

સ્થલજલપુષ્પસુમાલ જય હરિકૃષ્ણ હરે ॥ ૧

નિજજનચર્ચિતચન્દન વૃષનન્દન એ, પ્રમુદિત પરમમરાલ જય૦ ૨
કુસુમશરાસનમોહન શ્રુતિદોહન એ, વૃષકુલનલિનદિનેશ જય૦ ૩
સિતઘનવસનસિધારક સુખકારક એ, કુટિલનીલતનુકેશ જય૦ ૪
કમલદલાયતલોચન ભવમોચન એ, જલધરરુચિરશરીર જય૦ ૫
કનકમણિમયભૂષણ જીતદૂષણ એ, પદ્મજમુખમિતહાસ જય૦ ૬
મુનિજનમણ્ડલમણ્ડન ખલદણ્ડન એ, મદનમનોહરવેશ જય૦ ૭
વૃષરિપુતિમિરદિવાકર ગુણસાગર એ, ધૃતકર શોણ સરોજ જય૦ ૮

॥ ઇતિ અષ્ટપદી સમાપ્તા ॥

ગોડી પદ સંગ્રહ

૩૮.

પદ-૧ (રાગ : ગોડી)

ફૂલના પે'રી રે જામા ફૂલના પે'રી;
ફૂલો રસિક સુજાણ જામા ફૂલનાં પે'રી;
ફૂલનો મુગટ કુંડળ ફૂલનાં છે કાન,
ઓઢી ઉપરણી ફૂલોની શોભે, વા'લો ભીને વાન. ફૂલ. ૧
સુગંધી ફૂલોના શોભે હેડે સુંદર હાર;
માથે ફૂલના તોરા અંગે, તેજનો અંબાર. ફૂલ. ૨
ફૂલડાના ગજરા બાજુ, ફૂલની છડી;
કરે ઈન્દ્ર ઉપરથી પ્રેમે, ફૂલની ઝડી. ફૂલ. ૩
ફૂલડાનાં ઝાંઝર ચરણે પે'રી સુંદર શ્યામ,
મુક્તાનંદને વાલે કીધું, ઘેલું ગોકુળ ગામ. ફૂલ. ૪

૩૯.

પદ-૨

ફૂલડાં ધારી રે અંગે, ફૂલડાં ધારી,
શોભે શામળિયો સુજાણ, અંગે ફૂલડાં ધારી;
જરકસી પાઘડલીમાં ફૂલના તોરા,
માથે ભમર ગુંજાર કરી, આવે છે ઓરા. ફૂલ. ૧
હેડાં ઉપર હાર સુંદર, ફૂલના પે'રી,
ચોરે માનનીઓનાં મનને પ્યારો, લટકાળો લે'રી. ફૂલ. ૨
ફૂલોના શણગાર પે'રી પ્રિતમજી પ્યારો,
અતિ આનંદ વધારે નિત, નંદનો લાલો. ફૂલ. ૩
મુક્તાનંદનો વા'લો ફૂલ્યા, ગોપીને સંગે;
ગોપી અંગો અંગ ફૂલી રહી, શામળા સંગે. ફૂલ. ૪

૪૦.

પદ-૩

નેણને બાણે રે મારી નેણને બાણે;
મુને મોહનજી મરમાળે મારી, નેણને બાણે.

નેણુંને નઝારે પ્રિતમ પ્રાણ હર્યા મારા;

એક ઘડી અલબેલો વા'લો, નહીં મેલું ન્યારા. નેણ. ૧
નંદકુંવરનાં નેણું કેરાં, જાદુડાં ભારી;

એની આંખડિયુંને જોતાં સર્વે, મોહી રહી નારી. નેણ. ૨
જોયા વિના જંપ ન થાય શું કરીએ બે'ની ?

હું તો વાલાને વશ થઈ છું, લાગી મોહની એની. નેણ. ૩
મુક્તાનંદને વા'લે મારું ચિત્ત લીધું ચોરી;

એનું મુખ જોઈ જીવું જેમ, ચંદ ચકોરી. નેણ. ૪

૪૧.

પદ-૪

પ્રીતડી વાધી રે મારે પ્રીતડી વાધી;

સખી શામળિયા સંગાથે મારે, પ્રીતડી વાધી.

નંદકુંવર નવરંગી સંગે લાગી રંગઝડી;

મારે ગોવરધનધારી શું ગાંઠ, પ્રેમની પડી. પ્રીત. ૧
હૈડાં કેરો હાર મોહન, નહિ મેલું ન્યારો;

મારા જીવડલા સંગાથે, જડ્યો નંદદુલારો. પ્રીત. ૨
સુંદરવરને સંગે મારું અંગ રહ્યું ફૂલી;

એને સુખે હું સંસાર કેરો, મારગડો ભૂલી. પ્રીત. ૩
મુક્તાનંદને પ્યારે પ્રેમે બાહ્ય ગ્રહી મારી;

પ્રિતમને પ્રતાપે સે'જે, થઈ રહી જગન્યારી. પ્રીત. ૪

૪૨.

પદ-૧ (રાગ : ગોડી)

લગની લાગી રે મારે લગની લાગી;

સખી ! શામળિયા સંગાથે મારે લગની લાગી. ટેક.

મીઠે સ્વરે મોહનજીની મોરલી વાગી;

સાંભળતામાં ચટકી લાગી ઝબકી જાગી. લગની. ૧

વૃંદાવનની વાટે ચાલી કુળલજજા ત્યાગી;

વાંસળી વગાડતા જોયા શ્યામ સોહાગી. લગની. ૨

રસિયા સંગે રમતાં સર્વે ભ્રમણા ભાંગી;
 મેં તો અખંડ સોહાગ લીધો મુખડે માગી. લગની. ૩
 મુક્તાનંદ કહે પળ એક ન્યારા નહિ મેલું વા'લો;
 શિરને સાટે ક્યાંથી મળે નંદનો લાલો. લગની. ૪

૪૩.

૫૬-૨

ગિરધારી રે સખી ! ગિરધારી
 મારે નિરભે અખૂટ નાણું ગિરધારી....ટેક.
 ખરચ્યું ન ખૂટે એને ચોર ન લૂંટે;
 દામની પેઠે રે ગાંઠે, બાંધ્યું નવ છુટે. ગિર. ૧
 અનગણ નાણું સંચી અંતે, નિરધનિયા જાયે;
 તેની પેઠે નિરભે નાણું, દૂર ન થાયે. ગિર. ૨
 સંપત્ત વિપત્ત સર્વે સ્વખુ જાણું;
 હરિના ચરણની સેવા, પૂરણ ભાગ્ય પરમાણું. ગિર. ૩
 મુક્તાનંદ કહે મોહનવરને, ઉરમાં ધારી;
 હવે દુઃખને દારિદ્ર થકી, થઈ છું હું ન્યારી. ગિર. ૪

૪૪.

૫૬-૩

સુખ પામી રે સખી ! સુખ પામી;
 હું તો શામળીયાને શરણે જાતાં સુખ પામી. ટેક.
 શરણાગતને પાળે સદા બહુનામી;
 મારે હરિનો ઉપર હાથ કશી ન રહી ખામી. સુખ. ૧
 તપ ને તીરથ મેં તો કાંઈ ન કીધું;
 મારે ઘેર બેઠા શ્યામ થકી કારજ સીધું. સુખ. ૨
 સંસારીનું સુખડું જુદું આવે ને જાયે;
 હરિનો અખંડ સોહાગ કેદી કાળ ન ખાયે. સુખ. ૩
 મુક્તાનંદ કહે હરિ હરિજનની ગતિ છે ન્યારી;
 એને દેહદર્શી દેખે પોતા જેવા સંસારી. સુખ. ૪

૪૫.

પદ-૪

છેલ છોગાળો રે મીઠી મોરલીવાળો;
 મારે મંદિરે પધારે નિત્ય છેલ છોગાળો. ટેક.
 હસતાં હસતાં મુજને દેખી આનંદ પામે;
 એની કરૂણાની દૃષ્ટિ સર્વે દુઃખડાં વામે. છેલ. ૧
 મોતિડાંની માળા પેરી મલપંતો આવે,
 ગાઉ ત્યાં સંગાથે મારે પ્રેમ શું ગાવે. છેલ. ૨
 મેં વ્હાલો વશ કીધા મુજને વ્હાલે વશ કીધી;
 સામાસામી પાનબીડી દીધી ને લીધી. છેલ. ૩
 મુક્તાનંદ કહે મોહન સંગે લા'વ ઘણો લીધો;
 મુખડેથી તંબોળ મુજને મે'ર કરી દીધો. છેલ. ૪

૪૬.

પદ-૧ (રાગ : ખમાય)

આજની ઘડી રે ધન્ય આજની ઘડી;
 મારો પ્રભુજી પધાર્યા ધન્ય આજની ઘડી. ટેક.
 જેની નિત્યે વાટ જોતાં જરૂબે ચડી;
 તે અમઘર આવ્યા કરતા અમૃતઝડી. ધન્ય. ૧
 પિયુજી પધાર્યા એવી ખબર જડી;
 ઉમંગે સું ઉઠી હું તો તજી ચાખડી. ધન્ય. ૨
 મારા મનમાં લોકડીયાંની ના'વે લાજડી;
 હરિને જોઈ જોઈ જીવું એવી ટેવ પડી. ધન્ય. ૩
 મુક્તાનંદ કે' મોહન સાથે લાગી પ્રીતડી;
 તેને સુપના જેવો સંસાર ન શકે નડી. ધન્ય. ૪

૪૭.

પદ-૨

હરિને જોઈરે સખી હરિને જોઈ;
 મારો જનમ સફળ થયો હરિને જોઈ. ટેક.

મોહનજીનું મુખડું જોતાં રહી છું મોઈ;
 હુંતો ત્રિકમજીને તોલે બિજું ન દેખું કોઈ. હરિ. ૧
 લોકડીયાંની લાજ મેંતો ખાંતે શું ખોઈ;
 જાણ્યું કોઈ મુને કાનુડાની કે'છે વગોઈ. હરિ. ૨
 દરદિડાંની વાતું જાણે દરદિડાંની સોઈ;
 હરિને નિમખ ન દેખુ ત્યાં તો મરૂ છું રોઈ. હરિ. ૩
 મુક્તાનંદ કે' મોહનજીમાં મનડું પ્રોઈ;
 મેંતો જાણપણું જગતનું નાંખ્યું છે ધોઈ. હરિ. ૪

૪૮.

૫૬-૩

માવને મળી રે આજ માવને મળી;
 હું તો અતિશે ઉમંગે આજ માવને મળી. ટેક.
 મોહનજીને મળતાં ગયા તાપ ટળી;
 મારી આજ શુભ ઈચ્છા વેલ્ય સુફળ ફળી. માવ. ૧
 પલંગે પધાર્યા પાય લાગી હું લળી;
 મારો કંકણ સહિત કર સાયો છે વળી. માવ. ૨
 રસિયા સંગે રસબસ થઈને રહી છું મળી;
 એની અકળ કળાને તોય ન શકી કળી. માવ. ૩
 મુક્તાનંદ કે' મહા પ્રભુ બળીયા બળી;
 એ છે અબળાને આધીન પ્રીછે પ્રેમની ગળી. માવ. ૪

૪૯.

૫૬-૪

સુખડું દીધું રે મુને સુખડું દીધું;
 મારો વાલોજી સુહાગી મુને સુખડું દીધું. ટેક.
 અધર અમૃત મેં તો પાઈને પીધું;
 મારે ભક્તિ મુક્તિ સોત સર્વ કારજ સીધું. સુખ. ૧
 બ્રહ્મા ભવ જેવાને જે દુર્લભ કીધું;
 તે તો સુખ માવાનું મેં લુંટીને લીધું. સુખ. ૨

મારાં નયણાં ચકોર જોઈ વદન વિધુ;
 અતિ ઉમંગે ભરાણી જેમ ઉમંગ સિંધુ. સુખ. ૩
 મુક્તાનંદ કે' માવજની ગતિ છે ન્યારી;
 મારો વાલોજી વિહારી તોય બ્રહ્મચારી. સુખ. ૪

૫૦.

પદ-૫

પ્રાણથી પ્યારો રે મુને પ્રાણથી પ્યારો;
 સખી નંદજનો લાલો મુને પ્રાણથી પ્યારો. ટેક.
 નેણું કેરે બાણે વિંધ્યો જીવડલો મારો;
 મુને તે દિનથી સંસાર સઘળો લાગે છે ખારો. પ્રાણથી. ૧
 સગાને સંબંધી મુજને દે છે સૌ ડારો;
 મારે શિર સાટાની ભક્તિ લોક કે' કે'ને હારો. પ્રાણથી. ૨
 મારૂ મન મોહનસંગ માન્યુ તજી જુઠ પસારો;
 સિંહ પડે સો લાંઘણ તોય ન કરે ખડ્યારો. પ્રાણથી. ૩
 મારા જીવ સંગાથે જડીયો નાગર નંદદુલારો;
 મુક્તાનંદ કે' છેલ છબિલો ના મેલુ ન્યારો. પ્રાણથી. ૪

૫૧.

પદ-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

દીઠે આજ દિવાળી, મોહન મુખ દીઠે આજ દિવાળી;
 શ્યામ સુંદર મારે મહોલ પધાર્યા, વિઠ્ઠલ વર વનમાળી. મોહન. ૧
 રૂપ અલૌકિક રસિક રાયનું, ભુલી હું તન શુદ્ધ ભાળી. મોહન. ૨
 મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, લોક લજજા સરવે ટળી. મોહન. ૩

૫૨.

પદ-૨

છોગલિયું સુખકારી, સલુણા તારું છોગલિયું સુખકારી;
 જરકસી પાઘમાં છોગું બિરાજે, જોઈને મોહી વ્રજનારી. સલુણા. ૧
 રંગડાનું ભરિયું રસિક તારું છોગું, ગુણસગાર ગિરિધારી. સલુણા. ૨
 મુક્તાનંદ કહે છોગલા ઉપર, વારમવાર બલહારી. સલુણા. ૩

૫૩.

૫૬-૩

મુખડાની મોહની લાગી, મોહન તારા મુખડાની મોહની લાગી;
 મુખ જોઈ માવ હું થઈ મતવાળી, તનસુખ લાલચ ત્યાગી, મોહન. ૧
 આજ સપરમો^૧ દિન સુખકારી, મળ્યા તમે શ્યામ સુહાગી. મોહન. ૨
 મુક્તાનંદ કહે મુખડું તમારું, જોઈને હું અતિ અનુરાગી. મોહન. ૩

૫૪.

૫૬-૪

રસિયાજી રૂપ તમારું, મનોહર રસિયાજી રૂપ તમારું;
 નંદનંદન તારું રૂપ અલૌકિક, જોઈને મોહ્યું છે મન મારું. મનોહર. ૧
 છેલ છબિલા તારા છોગા ઉપર, વાલમ સરવસ વારું. મનોહર. ૨
 મુક્તાનંદના નાથ હું તમને, ઉર થકી પળ ન વિસારું. મનોહર. ૩

૫૫.

૫૬-૧ (રાગ : યમન-કલ્યાણ)

મેરે તો તુમ જીવન બાલ મુકુંદા. મેરે.
 બિન દેખે મોયે કલ ન પરત હે, જયું ચકોરી બિનુ ચંદા. મેરે. ૧
 એહી કારન રહો નેનું કે આગે, નટવર નંદજીકે નંદા. મેરે. ૨
 કરુણા દગન કરી મોયે વિલોકો, મેટન ભવદુઃખ ફંદા. મેરે. ૩
 મુક્તાનંદ કહે નેહ નિભાવન, પિયા પ્રિતમ સુખકંદા. મેરે. ૪

૫૬.

૫૬-૨

મેરે તો સુખદાયક તુમહી મોરારિ. મેરે.
 તુમ બિના ઓર દેવ નહીં જાયું, એહી દઢ ટેક હમારી. મેરે. ૧
 લોભીનકું જેસે ધન સુખદાયક, કામીનકું જેસે નારી. મેરે. ૨
 તુમ કારન જોગન હોઈ બેઠી, અસત્ આશ સબ ટારી. મેરે. ૩
 રસિક સલુના પિયા તેરે મુખ ઉપર, મુક્તાનંદ બલિહારી. મેરે. ૪

૫૭.

૫૬-૩

રસિક તેરે નેનુમેં જાદુ ભારી. રસિક.
 સામરે સુલના તુનેં નેન બાન સમ, મોયે કસી ભરમારી. રસિક. ૧

વેહકી^૧ પીર બઢી મેરે તનમેં, ટરત ન કોઈ બિધિ ટારી. રસિક. ૨
લોકનકી લાજ ન રહી મેરે મનમેં, કર ડારી મતવારી. રસિક. ૩
મક્તાનંદ કે નાથ દગન સે, કર ડારી મતવારી. રસિક. ૪

૫૮.

૫૬-૪

નયન શર^૨ તીખે હે નાથ તિહારે. નાથ.

જન જનકું લગી ચોટ નયનકી, લોટ પોટ કર ડારે. નયન. ૧
દેખન મેં તો કોમલસેં કોમલ, ભેદત અંતર ભારે. નયન. ૨
ચોટ લગી સનકાદિક નારદ, હો રહે જગસેં ન્યારે. નયન. ૩
મુક્તાનંદ કહે કહા કહું મુખસે, જાનત જાનનહારે. નયન. ૪

૫૯.

૫૬-૫

દ્રગન છબિ શામ લગત મોય પ્યારી. ટેક.

પ્યારી લગત મોય દ્રગન છબિ પિયા, નેક ન કરીઉં ન્યારી. દ્રગન. ૧
જા દિનસે મેરી દૃષ્ટિ પરે દ્રગ, તબસે ભઈઉં મતવારી. દ્રગન. ૨
રસિક સલુને પિયા નયનતુમારે, જીવન મુરી^૩ હમારી. દ્રગન. ૩
નાથ તુમરી નયનકમલ પર, મુક્તાનંદ બલિહારી. દ્રગન. ૪

૬૦.

૫૬-૬

તુમારે દ્રગ શામ લગત મોય પ્યારે. ટેક.

ચંચલ ચપલ સદા સુખદાયક, જીવન પ્રાન હમારે. તુમારે. ૧
રક્ત રેખ જુત અતિ અનિયારે, શામલ ઉંસે કારે. તુમારે. ૨
પ્રેમી ભૂંગ^૪ નયનપંકજ પર, ધુમત હૈ મતવારે. તુમારે. ૩
મુક્તાનંદ નયન છબિ નિરખત, તન મન ધન બલિહારે. તુમારે. ૪

૬૧.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડી)

મોય મોહન મુખકી પ્યાસરી, શ્રીકૃષ્ણ વિના કલ ના પરે,
દરશ વિના પલ જુગ સમ વિતે, નિરખે સે નયના ઠરે. ટેક.

જબસે દષ્ટ પડે મનમોહન, તબસે પલક ન વિસરે,
 ક્યા જાનુ ઈન કહાં કરી ડાર્યો, વિન દેખે અંતર જરે. શ્રીકૃષ્ણ. ૧
 સુંદરવદન કમલદલ લોચન, નિજજન હિત નર તન ધરે,
 મુક્તાનંદ મનોહર મૂર્તિ, દરસ પરસ સે પાતક હરે. શ્રીકૃષ્ણ. ૨

૬૨.

૫૬-૨

મેરે આનંદ આઠો જામહિ, શ્રીગોવર્ધનધારી લાલકો,
 કિનિ કૃપા જાનીકે, નિજજન કાઢ્યો કઠીન અંક ભાલકો. ટેક.
 મમતા મોહ મિટયો મનકો, દેખ્યો પ્રતાપ દયાલકો,
 અબ મેં ભઈ શ્યામકે ચરણે, નહિ ડર માયા કાલકો. શ્રી. ૧
 ચૌદલોક સુખ લગે સ્વપ્નજો, ભાગ્યો ભર્મ જંજાલકો,
 મુક્તાનંદ અલૌકિક, આનંદ ગોપીવર ગોપાલકો. શ્રી. ૨

૬૩.

૫૬-૩

મેરે નંદલાલસો નેહરી કોન વહે ભવપૂરમે,
 જાઓરિ જાઓ મેરે કામ, ન કોઉસે, રહુ મેતો હરિકો હુજૂરમે. ટેક.
 સુંદર શ્યામ સલુણી મૂર્તિ, આયે બસીયે ઉરમેં,
 મિલ્યો અમોલીક રત્ન રંકકુ, ક્યે કરી છોડુ ઊરમે. કોન. ૧
 મોહ બેગાર^૧ બહુ નહિ મસ્તક, મિટ ગયો રંક મજૂરમેં,
 મુક્તાનંદ કહે મહાપ્રભુ, બલ સુભટ^૨ ભયો અતિ સૂરમેં. કોન. ૨

૬૪.

૫૬-૪

મોય ભઈહે અચાનક ભેટ રી, સુંદર શ્યામ સુજાનસે,
 તન મન અર્પી રહિ હોય, રસબસ કુંજવિહારી કાનસે. ટેક.
 કરીકે કૃપા મિટાઈ મમતા, ગુણનિધિ અનુભવ જ્ઞાનસે,
 નિજ જન જાનિ વિસારે ઓગુન, ખેંચ લઈ મદ માનસે. સુંદર. ૧
 સંશે શોક મિટાયો મનકો, દર્શ પર્શકે હાનસે,
 મુક્તાનંદ પ્રીત ભઈ પૂરણ, ભક્ત વત્સલ ભગવાનસે. સુંદર. ૨

૬૫.

પદ-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

રસિક ઘનશ્યામ મોહન મેરે પ્રાન. ટેક.

એહી બિન ઓર કછુ ન સુહાવત, ભઈ હરિસોં એકતાન. રસિક. ૧
 ઉર બીચ આય બસ્યો રંગભીનો, સુંદર શ્યામ સુજાન. રસિક. ૨
 વિસાર્યો વિસરત નહિં આલી, કુંજવિહારી કાન. રસિક. ૩
 મુક્તાનંદકે શામકી છબિ પર, કિનો તન કુરબાન. રસિક. ૪

૬૬.

પદ-૨

મોહન મોય મારે હે દ્રગન કે બાન. ટેક.

જબસે લગે મોય બાન દ્રગનકે, ભુલી ગઈ તન ભાન. મોહન. ૧
 વિરહકી પીર બઢાવત ઉર બીચ, ખેંચત હે મન પ્રાન. મોહન. ૨
 ઔષધ મુરી અંગ ન લાગત, ઉર બીચ દરદ હે આન. મોહન. ૩
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ બિન વિતત, પલ એક કલ્પ સમાન. મોહન. ૪

૬૭.

પદ-૩

લગાયો મોય ચેટક શ્રીઘનશ્યામ. ટેક.

નેન સેન મોય જાદુ કિનો, સુખનિધિ શોભાધામ. લગાયો. ૧
 અબ મોય રટન લગ્યો રસિયાકો, ઉર બીચ આહું જામ. લગાયો. ૨
 રસિક છેલ વ્રજચંદ પિયા બિન, ઉર નહિ રહત આરામ. લગાયો. ૩
 મુક્તાનંદકે શ્યામકી છબિ પર, વારું મેં કોટિક કામ. લગાયો. ૪

૬૮.

પદ-૪

લગી હે દ્રઢ લગન મોહન સંગ મોર. ટેક.

રૂપરાશિ વ્રજવાસી શામરો, બિસરત નહી નિશિભોર. લગી. ૧.
 મેરે મન આય વસ્યો રંગભીનો, રસિક છેલ ચિત્તયોર. લગી. ૨
 નાવકો કાગ ભયો મેરો મન, ઓર ન સુજત ઠોર. લગી. ૩
 મુક્તાનંદકે પ્રભુસો લગ્યો મન, જેહિ વિધિ ચંદયકોર. લગી. ૪

૬૯.

૫૬-૧ (રાગ : કલ્યાણ ધ્રુપદ)

એ પ્યારો નંદલાલ (૨) અધિક પ્યારો નંદલાલ,
 અધિક પ્યારો નવરંગી રસિક સુજાન. ટેક.
 જીય જયું જતન કરી રાખુંગી ઉર પર,
 રસિક મોહન મેરો પ્રાન. એ. ૧
 કુંજકો વિહાર સંગ્ય લીયે સબ વ્રજનારી,
 મોરલીમે કરત મધુર સ્વર ગાન. એ. ૨
 મુક્તાનંદ કહે એહિ માધુરી મૂરત્ય પર,
 કિનો મેંતો તન કુરબાન. એ. ૩

૭૦.

૫૬-૨

એ સોહે શ્યામ સંગ (૨) અધિક સોહે શ્યામ સંગ,
 અધિક સોહે શામનાજી^૧ પરમ સયાંની^૨. ટેક.
 સબ ગુન જાન શુભ લઘન નિધાન પ્યારી,
 યાતે મોહન મનમાની. એ. ૧
 પિયાકું રીઝાવનેમેં પરમ પ્રવીન સદા,
 બોલત મધુર મુસકાય પ્રિયબાની. એ. ૨
 મુક્ત કહે મોહન તમાલ તરુ સંગ્ય સદા,
 કનક લતા જયું લપટાની. એ. ૩

૭૧.

૫૬-૩

એ આયે મેરે મોલ^૩ (૨) મોહન આયે મેરે મોલ,
 મોહન આયે પ્રેમભરે પરમ પ્રવીન. ટેક.
 અધિક ઉમંગ ભરી પિયકે હજુર રહી,
 સર્વસ અર્પન કીન. એ. ૧
 શામ મોય સુખ દિનો કરકે આનંદ કેલી,
 રસિક સુજાન મેરો મન હર લિન. એ. ૨

મુક્તાનંદ કહે સબ જાન ભગવાન મેરો,
જનમ સુફલ કરદીન. એ. ૩

૭૨.

પદ-૪

એ રહો રંગભીને (૨) મોહન રહો રંગભીને,
મોહન રહો સુખકારી સુંદર શ્યામ. ટેક.
તુમ બિન બિરહ અનલમેં અંગ જારે,
મારે મોય તિખો બાન કામ. એ. ૧
કરુણાનિધાન કાન સુનિયો અરજ મેરી,
નિમષ ન ન્યારા રેના તજી મેરો ધામ. એ. ૨
મુક્તાનંદ કહે મોય તુમકું વિલોકે બિન,
ઉરમે ન રહત આરામ. એ. ૩

૭૩.

પદ-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

હારે મે તો નિરખ્યા સહજાનંદ રી. ટેક.
નિરખત વદન હરખ અતિ વાધ્યો,
હારે મેરે ઉરમેં અતિ આનંદ રી. હાં. ૧
ત્રિવિધ તાપ ગયે સબ તન સે,
હારે મેરે મિટ ગયે સબ દુઃખ ફંદ રી. હાં. ૨
પૂરન કામ વિશ્રામ સંતનકે,
હારે એ તો વિશ્વ સકલ કે વંદ રી. હાં. ૩
પ્રેમ મગન અતિશે સુખ પાવે,
હારે ગુન ગાવે દાસ મુકુંદ રી. ૪

૭૪.

પદ-૨

હારે સુખસાગર સહજાનંદ રી. ટેક.
સુખસાગર નાગર નર વપુ ધરી,
હારે એ તો સદાય રહત સ્વચ્છંદ રી. હાં. ૧

શરન ગયે સતત સુખકારી,
 હાંરે મોહાદિક મેટન ફંદ રી. હાં. ૨
 શારદ શેષ મહેશ વેદ,
 હાંરે ગુન ગાવત વૈશ્નવ વૃંદ રી. હાં. ૩
 સો પ્રભુ પ્રગટ ભયે તબ સે,
 હાંરે ઉર આનંદ દાસ મુકુંદ રી. હાં. ૪

૭૫.

૫૬-૩

હાંરે એસે સદ્ગુરુ કી બલજાઉ રી. ટેક.
 જીનકે શરણ આય સુખ પાયો,
 હાંરે મોકું ભ્રમત લગાયો ઠાઉ રી. હાં. ૧
 અનભે^૧ ઠામ બતાયો અલૌકિક,
 હાંરે અબ બહુરી ન ભવ જલ પાઉ રી. હાં. ૨
 કાહા અબ ભેટ કરું ગુરુ આગે,
 હાંરે વાકી સરભર કછુ નહિ પાઉ રી. હાં. ૩
 દાસ મુકુંદ આપ કરી અરપન,
 હાંરે મે તો પ્રભુકે ચરણ ચિત્ત લાઉ રી. હાં. ૪

૭૬.

૫૬-૪

સદ્ગુરુ મેરો સબ હરલીનો રી. ટેક.
 તન મન ધન આદિ સબ લીનો,
 હાંરે મેરો જન્મ સુફલ કર દીનો રી. સદ્. ૧
 કામ ક્રોધ મોહાદિક લીને,
 હાંરે કછું ભેદ બતાયો જીનો રી. સદ્. ૨
 ઉલટ ફીરાય બતાયકે નિજ ઘર,
 હાંરે મેરે કર્મ હરાય લીને તિનો રી. સદ્. ૩
 વચન સુનાય લગાયકે ચટપટી,
 હાંરે મોય પરમ સંત સમ કિનો રી. સદ્. ૪

દાસ મુકુંદ કહે કહા મુખસે,

હારે કોઈ જાનત જન પરવીનો રી. સદ્. ૫

૭૭.

પદ-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

હો સુખકારી સલુના મેરા શ્યામ રે. ટેક.

શેષ શારદા પાર ન પાવે, હારે જાકે અમિત ચરિત્ર ગુણનામ રે. હો. ૧
મહિમા અધિક હે કહાલું કવિ, હરિ તાકે સબ કોઈ કરત વિરામ રે. હો. ૨
કમલા આદિ કરત પદપૂજા, હારે સબ સંતનકો વિશ્રામ રે. હો. ૩
મુક્તાનંદ પાવે ગુરુ પૂરા, હારે ભયો ઉરમેં આનંદધામ રે. હો. ૪

૭૮.

પદ-૨

હો સુખકારી સલુને તેરે નેન રે. ટેક.

નેનનમેં કદ્ધુ નવતમ ટોના, હારે ચિતવનિ મેં ચિત્ત હરિલિન રે. હો. ૧
ભાલ વિશાલ બ્રહ્મટી છબિ સુંદર, હારે મધુરે મુખ બોલતે બિન રે. હો. ૨
દંત પંક્તિ દેખત દુઃખ નાસે, હારે હસી હેરો ભક્ત સુખ દેન રે. હો. ૩
મુક્તાનંદ કહે તવ છબિકું, હરિ એક ટક નિરખું દિન રેન રે. હો. ૪

૭૯.

પદ-૩

હો મેરો સબ આયો હે ભલો દાવ રે. ટેક.

નિરખે નાથ જનમ ભયો, સાફલ્ય હારે છુટી સબ મિથ્યા ચાવ રે. હો. ૧
ગરજ ગરજ ગુન ગાઉં તુમારે, હારે તોય નિમષ ન છોડું નાવ રે. હો. ૨
બ્રહ્મા ભવસે^૧ ચરન ઉપાસે, હારે સોતો હમકું મિલે ભરી ભાવ રે. હો. ૩
મુક્તાનંદ ભયો મતવારો, હારે તુમ ભેટેયો મોહ ઉઠાવ રે. હો. ૪

૮૦.

પદ-૧ (રાગ : કલ્યાણ ધ્રુપદ)

મંગલકારીરી (૨) સદ્ગુરુ સત્યદેવ, ટેક.

જાહિ ભજત છૂટે ફંદ મિટત, મોહાદિ રિપુ અતિ અઘહારીરી. મંગલ. ૧
જાહિ નિગમ નિત નેતિ કરી ગાવત.

શારદ શેષ આદિ સુમરત હે, સબ હૃદય ધારીરી. મંગલ. ૨

જનહિત જુગ જુગ મનુજ સ્વરૂપધારી,
કરત આનંદ કેલિ અજ અવતારી,
શ્રીસહજાનંદ સોઈ પ્રગટ સ્વરૂપ શ્યામ,

મુક્તાનંદ ભયો સુખ ભારીરી. મંગલ. ૩

૮૧.

૫૬-૨

કરુણાકે સાગર (૨) કૃષ્ણજી કમલનૈન, ટેક.
ગ્વાલકે સંગ સોઈ ગાવત અતિ, મનભાવન નટવર નાગર. કરુણા. ૧
જેહી હીત નિસદિન નીમ^૧ તત્પર હોઈ,

કરત ઉપાય કોટી મોહ ત્યાગી મતિકે ઉજાગર. કરુણા. ૨
પ્રેમકો પ્રકાશ તાકી સમતા ન કોઉ પાવે,
જાહિકે પ્રતાપ આગે લજીત પ્રભાકર^૨,
મુક્તાનંદ પ્રેમકે આધીન હે પ્રિતમ પ્યારો,

પ્રેમ પીછે ડોલત કૃપા કર. કરુણા. ૩

૮૨.

૫૬-૩

દીનકે દયાકર (૨) અરજી હમારી. ટેક.
એક સુની લીજે સુંદર શ્યામ રે, ઉરમેં અખંડ રહો વદન બંસીધર. દીનકે. ૧
તુમરે દરશ બિન દીનકે દયાલ પ્રભુ,

કોઉ નહિ લહેન, ભજન કે રાહ નેમ તતપર. દીનકે. ૨
કરુણાનિધાન કા'ન, ચરણસમીપ મોય,
વાસ દીજે દયાસિંધુ દાસન દોષ હર,
મુક્તાનંદ ફંદ મેટી લીયો હે સુધારી શ્યામ,

તેસેંહી નિભાઓગે વચન પર. દીનકે. ૩

૮૩.

૫૬-૧ (રાગ : પૂરવ)

શ્રીધનશ્યામકો રંગ લાગ્યોરી (૨)
રંગ લાગો જબ રસિક છેલકો, ઓર સબહી ભ્રમ ભાગો. ટેક.

લોકલાજ કુલકી મરજાદા, તોર દિયો જેસો ધાગો,
 ઈન લોકસે કોન કાજ હૈ, નિંદો કી^૧ અનુરાગો. શ્રી. ૧
 મેરો મન મિલ રહ્યો રસિક મોહન સંગ, જયું સોનેસે સુહાગો,
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ સો પ્રીત ભઈ, જીતકો ડંકો વાગો. શ્રી. ૨

૮૪.

પદ-૨

સુંદર શામ ચિત્ત હર લિનોરી (૨)
 વૃંદાવનકી કુંજ ગલીન મેં, મિલ્યો મોયે છેલ પ્રવીનો. ટેક.
 નેન સેનેમેં ચતુર શામ રે, કછુ જાદુ કર દિનો,
 તા દિન સે મોકું નિશ વાસર, વિસરત નહિં રંગભીનો. સુંદર. ૧
 મુરલીધર સો દિન દિન મેરે, બઢત હે નેહ નવીનો,
 મુક્તાનંદકે શામ ચતુરવર, કહા જાનું ક્યા કિનો. સુંદર. ૧

૮૫.

પદ-૩

મોહનલાલકે સંગ અટકીરી (૨)
 પ્રભુ વિચ ઓટ કરે એસી અબ, લોકકી લાજ સો પટકી. ટેક.
 કમલ નયન શ્રીકૃષ્ણ બિના જો, ઈન સબસેં અતિ હટકી,
 રસિકરાય વ્રજચંદ પિયા બિન, કોઉ ન જાનત ઘટકી. મોહન. ૧
 પ્રીતિ પ્રબલ ભઈ નટવર સો, જગ સે ચલી કર ઝટકી,
 મુક્તાનંદ કે શામ ચતુર સંગ, કુંજનમેં ફીરું ભટકી. મોહન. ૨

૮૬.

પદ-૪

અબ મોય બાન પર ગઈ ભારી રે (૨)
 બિન દેખે પલ રહ્યોરી ન જાવે, નટવર કુંજવિહારી. ટેક.
 શ્રીવ્રજચંદ પિયા બિન મોકું, સબ જગ અતિ દુઃખકારી,
 ભુવન મશાન ચિત્તાસમ સજ્યા, શબ સબ લગત નરનારી. અબ. ૧
 રસિક પિયા બિન રહ્યોરી ન જાવે, મીન જયું બીછડત વારી,
 મુક્તાનંદકો શામ મનોહર, જીવન દોરી હમારી. અબ. ૨

૮૭.

૫૬-૧ (રાગ : પૂરવ)

નટવર નંદલાલ રૂપ દેખી કેં લોભાણી,
 દેખીકે લોભાણી રંગ છેલડો ગુમાની. ટેક.
 અંબુજસમ અરુન નેન, બોલત મુખ મધુર બેન,
 દ્રગન સેન જુવતિનકે, લેવત મન તાનિ. નટવર. ૧
 મુરલી મુખ અતિ રસાલ, ગાવત સંગ ગ્વાલ,
 રાજત ઉર સુમનલાલ, સુંદર સુખદાની. નટવર. ૨
 અગણિત ભુવનેશ ભુપ, સબસેં અતિસે અનુપ,
 મુક્તાનંદકે આધાર, સુખનિધાન જાની. નટવર. ૩

૮૮.

૫૬-૨

મેરો મન મોયલિનો, મોહન ગિરધારી,
 મોહન ગિરધારી, કાન કુંજ કે બિહારી. ટેક.
 મધુરી મોરલી સુનાય, જાદુ દિને લગાય,
 એહી બિન અબ, રહ્યો ન જાય, હોગૈ મતવારી. મેરે. ૧
 નિરખે બિન કમલ નેન, પલભર નાં રહત ચેન,
 ભેટત જબ સુખ નિધાન, મેટત દુઃખ ભારી. મેરે. ૨
 એહી બિન અન્ય સુખ હે જોય, વિષ સમ સબ ભાસે મોય,
 મુક્તાનંદકે આધાર, ઉનમત કરડારી. મેરો. ૩

૮૯.

૫૬-૩

શામરો સુજાન પિયા લાગત અતિ પ્યારો,
 લાગત અતિ પ્યારો, છેલો નંદકો દુલારો. ટેક.
 નિરખત ઘનશામ રૂપ, આનંદ બાટત અનુપ,
 લોચન લલચાય રહત, દેખત મતવારો. શામરો. ૧
 જાની સબ રસિક રીત, પ્રભુ સંગ દ્રઢ લાગી પ્રીત,
 એહી બિન આકાર ઓર, કાલ વ્યાલ ચારો. શામરો. ૨
 ઓરનસે પ્રીત તોરી, પ્રભુ સંગ અબ અધિક જોરી,
 મુક્તાનંદ કહત કૃષ્ણ, પ્રાન હે હમારો. શામરો. ૩

૯૦.

પદ-૪

અબ તો હમ પ્રીત અચલ મોહન સંગ જોરી,
 મોહન સંગ જોરી ત્યું હિં ઓરન સંગ તોરી. ટેક.
 છોડી હમ લોકલાજ, સો તો વ્રજચંદ કાજ,
 દુરીજન મતિમંદ, કહા કરી હે મુખમોરી^૧. અબ. ૧
 સોહત લોચન વિશાલ, ઝલકત ઉતંગ^૨ ભાલ,
 એહિ નંદલાલ સદા, જીવન નિધિ મોરી. અબ. ૨
 મોહન મુખ શરદચંદ્ર, નિરખત હોવત આનંદ,
 મુક્તાનંદ ચિતવત, રહું ચંદ જયું ચકોરી. અબ. ૩

૯૧.

પદ-૧ (રાગ પૂરવ)

પૂર્વ દેશકે હમ વાસી, જાને સોઈ જો સદ્ગુરુ સેવે,
 વચનમેં અચલ નિવાસી. ટેક.
 જો આવે સોઈ અતિ સુખ પાવે, કબઉં ન હોત ઉદાસી,
 જનમ મરણ વા દેશમેં નાહિ, ચિદાનંદ સુખરાશી. પૂર્વ. ૧
 એહી દેશમેં લેશ ન માયા, અવિનાશી તહાં કાશી,
 તરવેણી^૩ પુની પ્રાગરાજ તહાં, મુક્તિ ચતુરધા દાસી. પૂર્વ. ૨
 દેશ અલૌકિક રહસ્ય અલૌકિક, ઉરમે રહ્યો હે પ્રકાશી,
 દાસ મુકુંદ પાય ગુરુ પુરા, ઉરકી બ્રાંતિ વિનાસી. પૂર્વ. ૩

૯૨.

પદ-૨

પૂરવ દેશકું હમ પાએ,
 સદ્ગુરુ કૃપા કરી પરિપૂરન, સંશે સકલ નસાએ. ટેક.
 ભટકત રહે શ્વાન સૂકર જયું, ઠગ ગુરુ રાહ ભુલાએ,
 આપ ચિનાય બતાયકે નિજ ઘર, હરિકે ચરણ લગાએ. પૂર્વ. ૧
 પનર^૪ નવનકો પક્ષ ન જાને, પહોંચત નાંહિ ગિરાએ,
 અકથ કથા વા દેશકી સબહિ, જાને બ્રાંતિ મિટાએ. પૂર્વ. ૨

૧. જીભાજોડી ૨. ઉન્નત ૩. ત્રિવેણી સંગમ ૪. ચોવીશ તત્ત્વનો દેહ

બ્રાંતિ મિટાયકે લિયો અપનકો, સદ્ગુરુ ચરનેં આએ,
દાસ મુકુંદ કહે કહાં મુખસેં, જા ઘર વચન વિલાએ. પૂર્વ. ૩

૯૩.

૫૬-૩

પૂર્વ ભાગ્યસેં હરિ પાએ,

બ્રહ્મા ભવ જાકો ભજન કરતહેં, નિગમ નેતિ કરી ગાએ. ટેક.
અતિ પુનિત અયોધાપુર સેં, સ્વઈચ્છા ચલી આયેં,

કારન નર તારન શરણાગત, વૈરાગાદિ જનાએ. પૂર્વ. ૧
તાપસ વેષ વિશે ઉદાસી, એસે દર્શ દેખાએ,

જાને નહિં જક્ત જીવનકું, મોહ માયામેં ભુલાએ. પૂર્વ. ૨
રાવણાદિ રાક્ષસ સબ મારે, પ્રગટ પ્રતાપ જનાએ,

શ્રીધનશામ સ્વરૂપ વિલોકત, દાસ મુકુંદ મન ભાએ. પૂર્વ. ૩

૯૪.

૫૬-૪

પૂર્વ રીત રાહોરી જાની.

જનહિત જુગ જુગ પ્રગટત હોત હો, વેદ વદત હે બાની. ટેક.
પ્રથમ પ્રહલાદ કાજ પ્રભુ પ્રગટે, શરણાગત સુખદાની,

નરહરિ રૂપ નાથ તુમ ધાર્યો, માર્યો મહા અભિમાની. પૂર્વ. ૧
દ્વિતીય દેવહિત રઘુકુલ પ્રગટે, સંગ જાનકી રાની,

સિયકું હરાય સહાય લે વાનર, દુષ્ટ મારીકે આનિ. પૂર્વ. ૨
કૃષ્ણ સ્વરૂપ તૃતીય તુમ ધાર્યો, મહિમા ન જાય બખાનિ,

સોઈ પ્રગટ ધનશામ મૂર્તિ, દાસ મુકુંદ મનમાની. પૂર્વ. ૩

૯૫.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડી)

પ્રાણજીવન ધનશ્યામ પિયા હે,

પિયા હે ધનશ્યામ પિયા હે. ટેક.

પ્રગટ પુરુષોત્તમકે સંગ,

પ્રેમમગન દૃઢ જોર્યો જીયા હે. પ્રાણ. ૧

રસબસ હોય રહી રસયા સંગ,
 તન મન ધન સબ અરપ દિયા હે. પ્રાણ. ૨
 પૂરન કામ ભઈ પ્રિતમ સંગ,
 જન્મકો લાવો સો અબ મિલિયા હે. પ્રાણ. ૩
 અબમે ભઈહું અધિક બડભાગી,
 કમલ નયન સંગ નેહ કિયા હે. પ્રાણ. ૪
 મુક્તાનંદકે નાથ ગ્રહી કર,
 તેહિ કારન અતિ રંગ રિયા હે. પ્રાણ. ૫

૯૬.

પદ-૨

રસિક શામ ચિત્ત ચોર લીયા રી,
 ચોર લીયા ચિત્ત ચોર લીયા રી. ટેક.
 એહી બિન ઔર કછુ ન સોહાવત,
 એસો કછુ ટોના લગાય દિયા રી. રસિક. ૧
 બિસાર્યો બિસરત નહિં આલી,
 રસિક છેલ ઘનશ્યામ પિયા રી. રસિક. ૨
 સબ સુખધામ શામ સુંદરવર,
 ઈન સંગ મો મન અટક રિયા રી. રસિક. ૩
 મધુરીસી બેન બજાય લાડીલે,
 વશ કર લીનો હે મોય જીયા રી. રસિક. ૪
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ મનરંજન યું,
 મેરે ઉર બીચ વાસ કીયા રી. રસિક. ૫

૯૭.

પદ-૩

અબ એસી મોય ટેવ પરી રે,
 ટેવ પરી મોય ટેવ પરી રે. ટેક.
 બિન દેખે વ્રજરાજ લાડિલે,
 રઘોરિ ન જાયે એક ઘરી^૧ રે. અબ. ૧

મનમોહન સંગ ભઈ મતવારી,
 તેહિ કારન અન્ય આશ ટરી રે. અબ. ૨
 રસિકરાય વ્રજચંદ પિયાકો,
 મુખ નિરખું અતિ પ્રેમ ભરી રે. અબ. ૩
 કૃષ્ણ વિના મોય કલ ન પરતહે,
 તાહિ તે લોક લાજ પ્રહરી રે. અબ. ૪
 મુક્તાનંદ કે' પ્રભુકી મનોહર,
 માધુરી મૂરત ઉરમેં ધરી રે. અબ. ૫

૯૮.

૫૬-૪

મુરલીધર કે મેં હાથ બિકાની,
 હાથ બિકાની મેં હાથ બિકાની. ટેક.
 અરૂન કમલ દલ સમ અનિયારે,
 લોચન દેખી અધિક લલચાની. મુર. ૧
 મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડલ,
 તેહિ શોભા નહિં જાત બખાની. મુર. ૨
 પૂરન શશી સમ વદન વિરાજત,
 મંદ હાસ મેરો મન લીયો તાની. મુર. ૩
 અરૂન અધર તર દશન પંક્તિ વર,
 બોલત શામ સુધા સમ બાની. મુર. ૪
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુકી મનોહર,
 મૂરતિ અલૌકિક મોં મન માની. મુર. ૫

૯૯.

૫૬-૧ (રાગ : ઘનાશ્રી)

પ્યારે લગન લગી તો તનસેં, મન માન્યો સુખદ સાજનસેં. ટેક.
 શામ સુંદર તુમ સર્વસ્વ મેરે, હટકયો મન સાધનસેં. પ્યારો. ૧
 તુમકું રિજાવન ત્રિભુવનકે સુખ, ત્યાગ કિયા તન મનસેં. પ્યારે. ૨
 શામરિ સુરત્ય માધુરી મૂરત્ય, પલ ન ટરોરિ દ્રગનસેં. પ્યારે. ૩
 મુક્તાનંદ મગન રહે નિશદિન, શામ તુમારે ભજનસેં. પ્યારે. ૪

૧૦૦.

પદ-૨

મેરી લગન નિભાયો મોરારિ, મેં તો શામરે શરન તુમારી. ટેક.
મેં બલહીન દીન તુમ બલસેં, નાથ રહું મતવારી. મેરી. ૧
બાહ્યગ્રહેકી લાજહે તમકું, ગુણસાગર ગિરધારી. મેરી. ૨
જન અવગુન તુમ ઉર ના ધરત હો, શામ સુંદર સુખકારી. મેરી. ૩
મુક્તાનંદ કહે તુમ સમરથ, પતિત પાવન અઘહારી. મેરી. ૪

૧૦૧.

પદ-૩

મેરો નેહ નિભાયો પિયા પ્યારે, નવરંગી નંદદુલારે. ટેક.
તુમ ઉપર્ય મેરે વાજે ગાજે, નાથ ન રહો પલ ન્યારે. મેરો. ૧
નહિં નિજબલ નહિં સાધનકો બલ, તવ બલ જોર હમારે. મેરો. ૨
નેહ નિભાવન નેહ નિભાજયો, દેખીકે બિરદ તુમારે. મેરો. ૩
મુક્તાનંદ કહે આયે રસિક પિયા, કર રાખું દ્રગ તારે. મેરો. ૪

૧૦૨.

પદ-૪

તોસે લગન લગી ગિરધારી, એક નિમખ ન રહું અબ ન્યારી. ટેક.
મનમોહન તેરી મૂરતિ રે, જીવન દોરી હમારી. તોસે. ૧
જા દિનસે નેહરો લગ્યો રે, દિન દિન અધિક ખુમારી. તોસે. ૨
રસિકશામ મોય મીન જયું રે, તુમહિ એક સુખકારી. તોસે. ૩
અંગોઅંગ કી છબિ ઉપર રે, મુક્તાનંદ બલિહારી. તોસે. ૪

૧૦૩.

પદ-૧ (રાગ : ઘનાશ્રી)

યુંહિ કહત ચહુ વેદ પોકારી,
શ્રીવ્રજચંદ ચરણચિંતન બિન, મીટત ન ભવદુઃખ ભારી. ટેક.
નંદરાય ઘર ધેનુ ચરાવત, સોઈ પ્રભુ અજ અવતારી,
તેહી પદ પંકજ પ્રીત કીએ બિન, સંસૃતિ ટરત ન ટારી. યુંહિ. ૧
વ્રજ વનિતા સંગ રાસ રમત ભાએ, દૃઢ નૈષ્ઠિક વ્રતધારી,
યહ પ્રતાપ લખી પ્રભુ પદ સેવત, સો ન રહત સંસારી. યુંહિ. ૨
એહી ધનશ્યામ પ્રગટ પુરુષોત્તમ, વિચરત દેવ મોરારિ,
મુક્તાનંદ તાસ શરણાગત, સોઈ ધન્ય ધન્ય નરનારી. યુંહિ. ૩

૧૦૪.

૫૬-૨

જાકું પ્રિય ન રસિક ગિરધારી,
 તજના તાહિ અધિક શત્રુ સમ, યદ્યપિ અતિ હિતકારી. ટેક.
 જન પ્રહલાદ તાતકું ત્યાગ્યો, હરિકી ભક્તિ વશ હોઈ,
 નિજ બંધુ કિયો ત્યાગ વિભીષણ, પરમ સંત ભએ સોઈ. જાકું. ૧
 બલિરાજા ગુરુ કું તજ દિના, પ્રભુકો પૂજન કીના,
 વ્રજ વનિતા પતિ ત્યાગી રાસ મધ્ય, લાઓ અલૌકિક લીના. જાકું. ૨
 જન સંગ બઢત શ્રીકૃષ્ણ પદ પ્રીતિ, સોઈ પૂજ્ય મમ પ્રાન,
 મુક્તાનંદ કહો અપનો મત, સુનિયો સંત સુજાન. જાકું. ૩

૧૦૫.

૫૬-૩

જાકું શ્રીકૃષ્ણ સંગ નહિં પ્રીત.
 સો નર લોક પરલોકમેં નિશદિન, જહાં તહાં હોત ફજીત. ટેક.
 ત્રિવિધ તાપમેં જરત નિરંતર, પ્રભુકી ભક્તિ બિન પ્રાની,
 મનુષ્ય દેહ ચિંતામણી સમ તેહિ, વ્યરથ કરત અગ્યાની. જાકું. ૧
 પ્રભુ બિન અન્ય દેવકું પૂજત, ધરત હે તાકો ધ્યાન,
 ચિત્રકો રવિ રજની નહિં ટારત, કહત હે વેદ પુરાન. જાકું. ૨
 પ્રભુ પદ પંકજ પ્રીત કિયે બિન, જીવ જહાં જહાં જાવે,
 મુક્તાનંદ નિરંતર તહાં તહાં, કાલ વ્યાલ તેહિ ખાવે. જાકું. ૩

૧૦૬.

૫૬-૪

જાહી ન રસિક મોહન સંગ હેત.
 કરત હે જુઠી કાક ચાતુરી, જીવત જેસો પ્રેત. ટેક.
 શુભ કુલ જન્મ સુલછન પૂરન, કવિ કીરતી જગ ભારી,
 વિધવા કે સિંગાર જયું સબ, ગુન કરત ભક્તિ બિનાધારી. જાહી. ૧
 પ્રભુ બિન યોગ યજ્ઞ વ્રત સંજમ^૧, સોઉ ન સુખપ્રદ હોઈ,
 વસન હીન નરત્રીય ભૂષન સજી, શોભા લહત ન કોઈ. જાહી. ૨

કોટિ બાતકી એક બાત હૈ, સુન લીજો બુદ્ધિવંત,
મુક્તાનંદ કૃષ્ણ પદ રતિ બિન, ભવદુઃખકો નહિ અંત. જાહી. ૩

૧૦૭.

પદ-૧ (રાગ : ધનાશ્રી)

નયણુની આગે મારા નાથજી રેજ્યો,
એટલી અરજ વાલા મારી ઉર ધરી લેજો. ટેક.
તમને જોયા વિના જે પલ જાય, તેતો મુને શામળા કલપ સમ થાય. ન. ૧
નેહડો બંધાણો વાલા મારે તમ સંગ્ય ભારી,
મન કર્મ વચને હું તો માવજી તમારી. ન. ૨
બેલડી બંધાણી વાલા મારે તમ સંગ્ય સાચી,
મુક્તાનંદના નાથ હું તો તારા રંગડામાં રાચી. ન. ૩

૧૦૮.

પદ-૨

શામલા સનેહિ લાગ્યો મારે તમ સંગ નેડો,
રસિયા પ્રિતમ કેમ કરી મેલું અબ કેડો. ટેક.
મૂરતિ તમારી વાલા મુને પ્રાણથી પ્યારી,
નિમષ ન ન્યારા મેલું વાલા કુંજવિહારી. શામલા. ૧
રંગડો ચડ્યો છે પુરો મને રસિયા તમારો,
લાગ્યો છો સંસારિયો મુને વિષ સમ ખારો. શામલા. ૨
આંખડિયું આગે રાખું વાલા આવાને આવા,
મુક્તાનંદના નાથ રેજો નહિં દઉં જાવા. શામલા. ૩

૧૦૯.

પદ-૩

દિન દયાલ ભક્ત હિતકારી, રસિક સુંદર હું તો શરણ્ય તુમારી. ટેક.
આશરો તમારો મેલી અલગી ન જાઉં,
અમૃત તજીને હવે હું તો વિષ નહિ ખાઉ. દિન. ૧
નરકના કુંડ જેવા નર સઉં જાણી,
તમ સંગ્ય પ્રીત કીધી શારંગપાણી. દિન. ૨

અચલ થઈ છે મારી મતિ તમ સંગ્યે,
મુક્તાનંદના નાથ હું તો રાચી તારે સંગે. દિન. ૩

૧૧૦.

૫૬-૪

અખંડ બિરાજો વાલા મારે મંદિર મોરારિ,
જન પ્રતિપાલ જાણી મુને દાસી તમારી. ટેક.
નાવના કૌવાની પેર્યે તમસું બંધાણી,
વિષ સમ લાગે મુને વાલા જગતની વાણી. અખંડ. ૧
જીવન દોરી છો મારી રસિયા વિહારી,
તન મન ધન નાખું હુંતો તમ પર વારી. અખંડ. ૨
મોહની લગાડી વાલા મારા અળગા ન રહેજો,
મુક્તાનંદના નાથ અમને સદાય સુખ દેજો. અખંડ. ૩

૧૧૧.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડી)

વ્રજમેં વસત અવિનાશી, ભક્તહિત વ્રજમે વસત અવિનાશી;
પૂરન કામ શ્યામ સુંદરવર, નિજાનંદ સુખરાશિ. ટેક.
જાકે ચરન બસત સબ તીરથ, કોટી ગયા અરુ કાશી;
યા કારન શ્રી ત્યાગી ચપલતા, ચરન સેવે હોઈ દાસી. ભક્ત. ૧
કોટી મદન મદ હરન સોઈ પ્રભુ, અગણીત રૂપ પ્રકાશી;
મુક્તાનંદ કહે વ્રજ વનિતા સંગ, રમત હે રાત વિલાસી. ભક્ત. ૨

૧૧૨.

૫૬-૨

ગૌધન કે સંગ આવે, સાંજ સમે ગૌધન કે સંગ આવે;
નટવર વેશ રસિક નંદનંદન, મધુરી શી બેન બજાવે. ટેક.
ગૌરજ અંગ ઉપર લપટાની, સો છલી અધીક સોહાવે;
ગોપીજન મનહરન મનોહર, મોરલી મેં ગોરી^૧ ગાવે. સાંજ. ૧
મોરલીકો નાદ સુનત બ્રજ વનિતા, અતિ આતુર ઉઠી ધાવે;
મુક્તાનંદ કો નાથ નિરખી સબ, વિરહકો તાપ બુઝાવે...સાંજ. ૨

૧૧૩.

પદ-૩

સાંજ સમે વ્રજવાસી આયે, સાંજ સમે વ્રજવાસી;
 નંદરાય ઘર ભીર ભઈહે, નિરખત શ્રી અવિનાશી...ટેક.
 નટવર વેશ રસિક નંદનંદન, અધિકરૂપ ગુનરાસી;
 વ્રજવનિતા છબિ દેખી અલૌકિક, ભઈ ઉર વિરહ વ્યવરસી. સાંજ. ૧
 પ્રભુ સંગ પ્રેમ મગન સબ ગોપી, ઓરસેં અધિક ઉદાસી,
 મુક્તાનંદ કે નાથ હર્યો મન, વ્રજપતિ અધિક વિલાસી. સાંજ. ૨

૧૧૪.

પદ-૪

વ્રજવાસી બડભાગી, સબહી સેં વ્રજવાસી બડભાગી;
 પ્રગટરૂપ પુરૂષોત્તમ કે સંગ, જાહી લગન દ્રઢ લાગી...ટેક.
 જેહી કારન મુનિ બનમે બસતહે, પંચ વિષે સુખ ત્યાગી;
 સો વ્રજ જનકી પ્રેમ ભક્તિવશ, ધેનુ ચારે અનુરાગી...સબહી. ૧
 વસ્ત્ર હરે તબહી વ્રજ વનિતા, જો લીનો વર માંગી;
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ તેહિ રાસમે, કીની અખંડ સુહાગી...સબહી. ૨

૧૧૫.

પદ-૧ (રાગ : ગોડી)

સબ એક ટક^૧ રહી દ્રગ જોરરી, કાન કુંવર સંગ ઘેર્યો કામની;
 ચંદ્ર વદની ઝુકરહિ ચઉં દિશમે, માનુ ઘન ઘેર્યો હે દામની...ટેક.
 નૌત્તમ વેષ ધર્યો નંદનંદન, સો છબિ અધિક સોહામનિ;
 જરકસી પાઘમેં તોરા રહ્યા ઝુકી, નિરખીત ભઈ ભામની...કાન. ૧
 ઉર બનમાલ માધુરી મૂરતિ, મદનકો માન નસાવની;
 મુક્તાનંદ મન આય વસીહે, છબિ સુંદર સુખ ધામની...કાન. ૨

૧૧૬.

પદ-૨

કરી કરુણા નંદકુમાર રે, રાજત ગોકુલ ગામરિ,
 નિજ જન હિત ધરી વિવિધ બસન, તન અતિ સોહત સુખધામરિ. ટેક.

ઉર વિશાલ ભુજ દંડ પ્રલંત, ગલ શુભ સુમન દામરિ;
 કોટિક કામ વારુ શોભાવર, મૂરતિ મન અભિરામરિ^૧...રાજત. ૧
 બંક દ્રગન હસિ હેરત સબકું, વ્રજ જનકો વિશરામરિ;
 મુક્તાનંદ મન આય બસીહે, એહી છબિ આહું જામરિ...રાજત. ૨

૧૧૭.

૫૬-૩

મિલે કુંજ ભુવન મધ્યે મોયરી, સુંદર શામ સુજાનરિ;
 નિરખત રૂપ ચક્રીત ભઈ સજની, ભુલ ગઈ તનભાનરિ. ટેક.
 પાઘકે પેચમે તોરા વિરાજત, તીહા સબ જનકો તાનરિ;
 મુનિ મધુકર વપુ^૨ ધારી રહે, ઝુકી કરત સદા ગુન ગાનરિ...સુંદર. ૧
 અંગ અંગ પેરી પુષ્પ કે ભૂષન, દિયે હિ દરસકો દાનરિ;
 મુક્તાનંદ કે નાથકી છબિ પર, કીનોહે તન કુરબાનરિ...સુંદર. ૨

૧૧૮.

૫૬-૪

મેરો ચિત્ત ચોર્યો છબિ દેખરી, નટવર શ્રી નંદલાલસે;
 મુખ વિધુ^૩ દેખી મગન ભઈ સજની, ગુનસાગર ગોપાલસે. ટેક.
 અંગો અંગ ભૂષન વસન બિરાજત, ઉર સોહત બનમાલસે;
 મંદ હાસજુત મોય કૃપાનિધિ, નિરખી નયન વિશાલસે...નટ. ૧
 જગસેં તોરી જોરી મે દ્રઢ કરી, પ્રીતિ ભક્ત પ્રતિપાલસે;
 મુક્તાનંદ કે નાથ યહી કર, છુટી સબ જંજાલસે...નટ. ૨

૧૧૯.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડી)

શ્રીસહજાનંદ સ્વામી, મેરે શિર શ્રીસહજાનંદ સ્વામી;
 હિમત્ય સહિત મોહદળ માડું, તો સાચા નિષ્કામી. ટેક.
 કામ કોધ મદ લોભ મેવાસી^૪, કાહુકિ શંક ન લાવે;
 અબ ઈનકી જડમૂળ ઉખાડું, બહોરિ ન શીશ ઉઠાવે. મેરે. ૧
 કર ગુરુ જ્ઞાન ખડગ^૫ લે નિશદિન, મોહ ફોજ સબ માડું;
 રણસે પાવ ધરુ નહિ પીછા, હિંમત કબહુ ન હાડું. મેરે. ૨

મોહ પ્રપંચી માઝું રણબીચ, સબ ઝગડા મીટ જાઈ;
મુક્તાનંદ મગન રહું હરિ સંગ, ચરન કમળ લપટાઈ. મેરે. ૩

૧૨૦.

પદ-૨

હરિકે હુકમસેં શૂરા અબ મેં હરિકે હુકમસેં શૂરા;
શ્રીનારાયણ દેવ રિઝાઉં, ખેલ મચાઉં પૂરા. ટેક.
શીલ સંતોષ હજૂરી ચાકર, નિશદિન રાખું પાસા;
સાવધાન રહુ રણ બીચ, ઠાડા^૧ તોડું સબ વાસા...અબ. ૧
કરડી ફોજ ફીરાઉ ચહુ દીશ, ચોર રહન નહી પાવે;
રાજ અકંટક કરી સ્થિર બેહું, સબ ટંટા^૨ મીટ જાવે. અબ. ૨
ભજન ભક્તિ બીચ કરત અંગા, તીનકા શીશ ઉડાઉં;
મુક્તાનંદ મોહદલ હનિકે, મોજ ચરનરતિ પાઉં. અબ. ૩

૧૨૧.

પદ-૩

શ્રીનારાયણ દેવા, મેરે પ્રભુ શ્રીનારાયણ દેવા;
અબ મેં મરજી જાનીહે ઈનકી, કઢૂરી નિરંતર સેવા. ટેક.
પિંડ બ્રહ્માંડસેં પ્રીત મીટાઉં, શરન રહું હોઈ શૂરા;
અબકી બેર ન અવસર ચુકુ, દાવ પડ્યા હે પૂરા. મેરે. ૧
પ્રગટ રૂપ પુરુષોત્તમ પાવે, સબ મુનિવરકે સ્વામી;
કામ કુમતિકો મૂળ ઉખાઝું, હોઈ અતિ નિષ્કામી. મેરે. ૨
અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિ ચતુરધા, ઈનકી આશ ન મોઈ;
મુક્તાનંદ મગન રહું નિશદિન, પ્રભુ ચરને ચિત્ત પ્રોઈ. મેરે. ૩

૧૨૨.

પદ-૪

શ્રીહરિકૃષ્ણ બિરાજે, મેરે ઉર શ્રીહરિકૃષ્ણ બિરાજે;
અબ મેં દીન ખીન હોઈ બોલું, તો નિજસ્વામી લાજે. ટેક.
શૂર સતિ અઝું ગુરુમુખી જ્ઞાની, પીછા ચલત ન કોઈ;
જો પીછા પગ ધરત કુમતિ કરી, જાવત જનમ વિગોઈ. મેરે. ૧

શ્રીનારાયણ દેવ દયા કરી, ટાર દઈ ભ્રમ ફાંસી;
અબ મેં નિમિત્તમાત્ર હોઈ રણબીચ, મારું મોહ મેવાસી. મેરે. ૨
જનમ મરણકા ઝઘડા ચુક્યા, પ્રગટ દેવ ભયે રાજી;
મુક્તાનંદ મગન રહો નિશદિન, નિરભે નોબત બાજી. મેરે. ૩

૧૨૩.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડી)

વેદ પુરાન પોકારે, સુનહુ સબ વેદ પુરાન પોકારે;
શ્રીનારાયણ દેવ ભજયા બિન, ભવજલ કોઉ ન તારે. ટેક.
અનંત ભુવનકે ઈશહે તદપિ, અધિક ભરતખંડ રાજી;
નિજતપ ફળદે ભરતખંડ મધ્ય, કરત સબનકો કાજી. સુન. ૧
જુગજુગ વેદવચન પ્રતિપાલન, ઈશ ધરત અવતારા;
રામકૃષ્ણ આદિક વપુધરીકે, પતિત કીયે ભવપારા. સુન. ૨
એહી પ્રભુ અકળ રૂપ અવતારી, એહી સબ અંતરજામી;
પ્રગટ પ્રમાણ બિરાજત ભૂપર, મુક્તાનંદકે સ્વામી. સુન. ૩

૧૨૪.

૫૬-૨

શ્રીનારાયણ સ્વામી, સબહી પર શ્રીનારાયણ સ્વામી;
નેતિ નેતિ જેહિ નિગમ બખાનત, અતિ બળવંત બહુનામી. ટેક.
નિત્ય નિમિત્ત વપુ ધરત સંતહિત, ભરતખંડ મધ્ય આઈ;
અગણીત જીવ ઓધારત નિજબળ, મહિમા બરન્યો ન જાઈ. સબ. ૧
ઈશકે ઈશ દેવ દેવનકે, જનહિત તપસી હોઈ;
કામકો ગર્વ ક્રોધ બિન ટાર્યો, કૃષ્ણ રૂપ ભયે સોઈ. સબ. ૨
ક્ષર અક્ષરપર પ્રગટ રૂપસો, ચરિત કરત સુખકારી;
કરુણાસિંધુ કમળદ્રગ ઉપર, મુક્તાનંદ બલહારી. સબ. ૩

૧૨૫.

૫૬-૩

હરિ બિન કોઈ ન તેરા, સમજ નર હરિ બિન કોઈ ન તેરા;
ચાર દિનકી ચાંદની બિતે, આગે બો'ત અંધેરા...ટેક.

મનુષ્ય દેહ દયા કરી દીની, તાતે ચેત સવેરા;
 અબકો અવસર ભુલ જાયેગો, સહેગો દુઃખ બહુ તેરા. સમ. ૧
 ભરતખંડ મધ્ય જનમ દિયોહે, જહાં પ્રભુ પ્રગટ બસેરા;
 ધર્મકુંવરકો નામ રટણ કરી, પાર કરો ભવ બેરા...સમ. ૨
 કામ ક્રોધ મદ લોભ માન તજી, હો સંતનકા ચેરા,
 મુક્તાનંદ કહે મહાસુખ પાવે, માન્ય બચન દઢ મેરા. સમ. ૩

૧૨૬.

પદ-૪

ધન ધુતા ગુરુ ડોલે, હંસ હોઈ ધન ધુતા ગુરુ ડોલે,
 લોભકે પાશમે આપ બંધાને, સો ક્યા ઓરકું ખોલે. ટેક.
 કામ ક્રોધ અરુ લોભ નરકકે, પંથ સબહિ મુનિ ગાએ,
 ગીતામેં ગોવિંદ બહુત વિધિ, અરજુનકું સમજાએ. હંસ. ૧
 સો મગ ચલિ ગુરુ જ્ઞાન બતાવે, સો ક્યા ભવજળ તારે,
 કામ ક્રોધ સંગ આપ બંધાને, ઓરકે જનમ બિગારે. હંસ. ૨
 યા કારન સાચે ગુરુ સેવો, જાસેં હોત કલ્યાના,
 મુક્તાનંદ કહી હિતબાની, સુનિયો સંત સુજાના. હંસ. ૩

૧૨૭.

પદ-૧ (રાગ : પૂરવ)

કોઉ કામ ન આવે, પ્રભુ વિના કોઉ કામ ન આવે,
 જબ ઘેરે જમ કિંકર^૧ જીવકું, મતલબકું સબ ધાવે. ટેક.
 માત પિતા જીવતિ સુત બંધુ, નિજ નિજ સ્વારથ ગાવે,
 અંત સમે હરિભજન ભુલાવન, આળ પંપાળ બતાવે. પ્રભુ. ૧
 લોહ જંજીર જકડીકે જીવકું, જમપુરમે લઈ જાવે,
 ધર્મરાય જબ લેખાં માગે, તબ પ્રાણી પસ્તાવે. પ્રભુ. ૨
 ભયભંજન ભગવાન ભજ્યા બિન, અબ યાં કોન છોડાવે,
 મેં નહીં માની સત્ય વારતા, યું કહી શીશ ડોલાવે. પ્રભુ. ૩
 જમરા જોરસેં મુદગર^૨ મારે, કાટી કાટી તન ખાવે,
 મુક્તાનંદ વખતસર ચેતે, સો પ્રાણી સુખ પાવે. પ્રભુ. ૪

૧. સેવક-દૂત ૨. મુશળ જેવું લોઢાનું શસ્ત્ર

૧૨૮.

૫૬-૨

ભયભંજન ભગવાન સુમર લ્યો, ભયભંજન ભગવાન,
 જન સુમરે તિન મહાસુખ પાયો, ગાવત બેદપુરાન. ટેક.
 ધ્રુવ અંબરિષ પ્રહ્લાદ વિભીષણ, સુમરે સારંગપાન,
 પ્રગટ પ્રતાપ ભયો આ ભવમેં, જાનત જાન અજાન. સુમ. ૧
 મીરાં લોકલાજકું તજીકે, ભઈ હરિસેં એકતાન,
 કુમતિ વિષકો પાન કરાયો, સો ભયો પીયૂષ^૧ સમાન. સુમ. ૨
 બલિ ગુરુશિખ સુની નહીં શ્રવને, દીનો સરવસ દાન;
 ઉલટે આપ ભયે તાકે બસ, કરી નિજબચન પ્રમાન. સુમ. ૩
 અનંત બાતકી એક બાત હે, સુનિ લેજો સબ કાન;
 મુક્તાનંદ જીયકો જગમે, નહીં હિતકારી આન. સુમ. ૪

૧૨૯.

૫૬-૩

અવસર ક્યું ન સુધારે, અમૂલખ અવસર ક્યું ન સુધારે;
 નરદેહ દેવનકુ દુર્લભ, સો વૃથા રે બિગારે. ટેક.
 યા તન સબકો આદિ કારન, જહાં જહાં લુ મન ધારે;
 સ્વર્ગ નરક અપવર્ગ આંહિ, કરી નિગમ પુરાન પોકારે. અવસર. ૧
 યા તને મિલે પ્રગટ પુરુષોત્તમ, જો અન્ય નેહ નિવારે;
 હરિકે ચરનકમળ ઉર ધરીકે, કુળ એકોતેર તારે. અવસર. ૨
 સાચે સંત મિલે જબ જીવકું, તબ મોહ ફાંસી ટારે;
 મુક્તાનંદ મિલાવે હરિકું, જન્મ કોટી અઘહારે. અવસર. ૩

૧૩૦.

૫૬-૪

વિરથ^૨ ગયે પન^૩ તીન, ભજન બિના વિરથ ગયે પન તીન;
 ના હરિ ભજે ન ભવદુઃખ ભાંગે, રહ્યો રે વિષયમાં લીન. ટેક.
 મમતામેં માથાલગી ખુતો, મનમેં માને પ્રવીન;
 હરિજન દેખિકે હાંસી કરતહે, મહા શઠ મતિકો હીન. ભજન. ૧

૧. અમૃત ૨. વ્યર્થ ૩. બાળ, યુવા, પ્રૌઢ, વૃદ્ધ ચારમાથી આયુષ્યનો એક ભાગ

સ્વારથ કાજે શ્વાન જયું ડોલે, ઘર ઘરમેં હોઈ દીન;
પરમારથકો રાહ ન પ્રીછે, મનમે અધિક મલીન. ભજન. ૨
ના કરણી સો સબ કર બેઠો, કરણી કછુ નહિ કીન;
મુક્તાનંદકે ભજયા બિન મોહન, સબ વિધિ હો ગયો ખીન. ભજન. ૩

૧૩૧.

પદ-૫

દરશ બિના દુઃખ ભારી, શામકે દરશ બિના દુઃખ ભારી;
આઠ પો'ર એહી રટન લગી હૈ, કબ ભેટું સુખકારી. ટેક.
દિવાનીશી હોકર ડોલુ, હાંસી કરત નર નારી;
રેન દિનાં મોય કલ ન પરતહે, મન હર લીને મોરારી. શામકે. ૧
એકહિ આસ પ્યાસ એકહિ કે, ચાગક ટેક હમારી;
સો લંઘન જો પરે સિંહકું, હોય નહી તૃણ હારી. શામકે. ૨
પ્રગટ પિયાકી પ્યાસ લગી હૈ, ઉરસે ટરત ન ટારી;
મુક્તાનંદ કહે મોય રસિયો, કબ મિલે કુંજ વિહારી. શામકે. ૩

૧૩૨.

પદ-૬

કર ગયો નંદકિશોર દિવાનીસી^૧, કર ગયો નંદકિશોર;
નેન બાન સે ઘાયલ કીની, કલ ન પરત નિસિ ભોર. ટેક.
સ્વાંત બુંદકું ચાતક ચાહે, જયું ઘનઘોરકુ મોર;
ત્યું મેરો મન લગ્યોહે શ્યામસો, તજીકે દુજી ઠોર^૨. દિવાનીસી. ૧
ઔષધમુરી અંગ ન લાગે, વૈદ કરે ક્યા જોર;
મેરો મન માન્યો મોહન સંગ, સુની મોરલીકી ઘોર. દિવાનીસી. ૨
મોર મુકુટ મકરાકૃત કુંડલ, ચિતવનિ ચલની મરોર;
મુક્તાનંદ એહી છબિ ચાહે, નિસદિન નયન ચકોર. દિવાનીસી. ૩

૧૩૩.

પદ-૧ (રાગ : યમન કલ્યાણ)

જન અંતર કિ તુમ જાનહો... ટેક.
કરત સૃષ્ટિ એક છિનમેં^૩ અનેકવાર, કરૂણા નિધિ ભગવાન હો... જન. ૧
દાસ કું મોહ નારદ કિ નાઈ હોત, મેટને કુસંગ સદ્ય સુજાન હો. જન. ૨

૧. પાગલ જેવી ૨. ઠામ-ઠેકાણું ૩. ક્ષણમાં

જન કું વિઘન કરે અસુર અવનિ મધ્ય, તિન કો હરન અભિમાન હો. જન. ૩
મુક્તાનંદ કહે શામ ચતુરવર, હમારે જીવન ધન પ્રાન હો. જન. ૪

૧૩૪.

૫૬-૨

તુમ ધર્મ પુત્ર સુખ ધામ હો... ટેક.

શ્રીનરનારાયણ મુનિ વ્રતધારી, જનહિત અધિક અકામ હો...તુમ. ૧
ભક્તહિત વિલસે વૃંદાવન, નિજજન મન અભિરામ હો...તુમ. ૨
તપ ફલ દેત હરત ભવપીરા, પતિત પાવન શુભ નામ હો...તુમ. ૩
વિષ્ણુ જિષ્ણુ^૧ તુમ સબ મુનિ નાયક, મુક્તાનંદ કે શામ હો...તુમ. ૪

૧૩૫.

૫૬-૩

પ્રભુ જુગ જુગ જન પ્રતિપાલ હો... ટેક.

બદરીતલ તપકરત ભક્તહિત, દીનકે જુ દયાલ હો...પ્રભુ. ૧
નિજ જન મનવાંછિત વપુ ધરી કે, બને જુ નવલ નંદલાલ હો...પ્રભુ. ૨
ભક્તકું વિઘન કરત જબ રાક્ષસ, તેહિ મદહર મનુ કાલ હો...પ્રભુ. ૩
મુક્તાનંદ કે મનમાનસ મધ્ય, રાજત રાજ મરાલ^૨ હો...પ્રભુ. ૪

૧૩૬.

૫૬-૪

મેરે દગસેં દૂર નહિં જાવનાં... ટેક.

જયું તુમ બાંચ ગ્રહિ મનમોહન, તેહી વિધિ નાથ નિભાવનાં...મેરે. ૧
તુમ બિન પલ મોય હોત કલપ સમ, તાતે દયા દિલ લાવનાં...મેરે. ૨
વિરહ અનલ મોય જારત તુમ બિન, કીજે પ્રિતમ મન ભાવનાં...મેરે. ૩
મુક્તાનંદ કે શ્યામ સુંદરવર, કરુણાધન બરસાવનાં...મેરે. ૪

૧૩૭.

૫૬-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

મોહન મોય પ્યારો, નટવર નંદ દુલારો...ટેક.

રસિકરાય વ્રજરાજ લાડીલો, ગુન સાગર મતવારો. મોહન. ૧
હિય કો હાર કરી રાખુંગી ઉરપર, નેક ન કરીઉ ન્યારો. મોહન. ૨
મુક્તાનંદ કો શામ ચતુરવર, જીવન પ્રાણ હમારો. મોહન. ૩

૧. દેવગણને જીત્યા માટે જિષ્ણુ ૨. હંસ

૧૩૮.

પદ-૨

રસિક ગિરધારી, ખ્યારો મોય કુંજવિહારી...ટેક.

મોલીકી ટેર^૧ સુનાયકે મોહન, વસ્ય કીની વ્રજનારી...રસિક. ૧
ગ્વાલ બાલ સંગ ધેનુ ચરાવત, કરત કલોહલ ભારી...રસિક. ૨
મુક્તાનંદ કે શામ સુંદરકી, છબિ પર બલહારિ...રસિક. ૩

૧૩૯.

પદ-૩

બાલમ વ્રજચંદા ખ્યારો, મોય બાલમુકુંદા...ટેક.

ઈન પરને મેરો મન અટક્યો, તબસે મીટે હે ભવફંદા...બાલમુ. ૧
શ્રી ઘનશ્યામ માધુરી મૂરત, ઉર ધારે સુખકંદા...બાલમુ. ૨
મુક્તાનંદ કો નાથ મનોહર, ગુણ સાગર ગોવિંદા...બાલમુ. ૩

૧૪૦.

પદ-૪

પ્રિતમ મેરો પ્રાન, શ્રી ઘનશ્યામ સુજાન...ટેક.

આઠ પહોર એહી રટન લગી હે, ભાવત નહિં કુછ આન...પ્રિતમ. ૧
મનમોહન મોય નેન સેનમે, મારે હે વિરહકે બાન...પ્રિતમ. ૨
મુક્તાનંદ કહે રસિક પ્રિતમ સંગ, હોય રહિ એકતાન...પ્રિતમ. ૩

૧૪૧.

પદ-૧ (રાગ : યમન-કલ્યાણ)

નેનનસેં નંદલાલ, હર્યો મન નેનનસેં નંદલાલ,
વંકે^૨ દગન મોય હસિ હેરિ, કર કર નૌતમ ખ્યાલ. ટેક.
નેન બાણ મોય લાગે ઉર બીચ, વિકલ ભઈ તતકાલ,
કિત^૩ ગાગર્ય કિત ચીરન હિ, ભુલી તન સંભાલ. હર્યો. ૧
રસબસ હોય રહિ મેં ઉન સંગ, નિરખત મદનગોપાલ,
મુક્તાનંદ કે નાથ ગ્રહી કર, ભઈ મેં તો અધિક નિહાલ. હર્યો. ૨

૧૪૨.

પદ-૨

જમુના તટ જદુરાય, મિલે મોય જમુના તટ જદુરાય,
રૂપ અલૌકિક રસિક રાયકો, નિરખ રઈરી લોભાય. ટેક.

૧. રાગ-રાગિણીનો ઉંચો પ્રકાર - તાર ૨. ત્રાંસા, વાંકા ૩. ક્યાં

મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડલ, શોભા બરની ન જાય,
ચિતવની મેં મેરો ચિત્ત હરલીનો, મંદ મંદ મુસકાય. મિલે. ૧
ભૂલ ગઈ જમુના જલ ભરનો, લાલન સંગ લલચાય,
મુક્તાનંદ કે નાથ હર્યો મન, એહિ બિન કદ્યું ન સુહાય. મિલે. ૨

૧૪૩.

૫૬-૩

ટેવ અલૌકિક માઈ, પરી મોય ટેવ અલૌકિક માઈ,
બિન દેખે વ્રજરાજ લાડિલો, પલ એક રત્નોરી ન જાય. ટેક.
ભાલ વિશાલ નયન છબિ નિરખત, મો મન રત્નો લપટાય,
મનમોહન મોય મોહિની ડારી, હરિ બિન કદ્યું ન સોહાય. પરિ. ૧
હરિ મુખ ચંદ મેં નવલ ચકોરી, નિરખું સદા સુખદાય,
મુક્તાનંદ કે નાથ ગ્રહિ કર, જોરી બની મન ભાઈ^૧. પરિ. ૨

૧૪૪.

૫૬-૪

રસિકરાય કો રંગ, લાગ્યો મોય રસિક રાય કો રંગ,
તન મન અરપી રહી હોઈ, રસબસ કાન કુંવર કે સંગ. ટેક.
શ્યામ સુંદર છબિ નિરખી લોભાની, જયું પંકજ^૨ મેં ભૂંગ^૩,
અધર સુધા કરી પાન ભયો મોય, ઉરમે અધિક ઉમંગ. લાગ્યો. ૧
રસિક શિરોમણી શામ કું નિરખત, હોત પ્રફુલ્લીત અંગ,
મુક્તાનંદ કે નાથકી છબિ પર, વારુ મે કોટિ અનંગ. લાગ્યો. ૨

૧૪૫.

૫૬-૫ (રાગ : કલ્યાણ)

મુખ પંકજ પર વારી, શ્યામ તેરે મુખ પંકજ પર વારી. ટેક.
મેં બલિહારી તો રે રસિક છેલવર, ગુણ સાગર ગિરધારી. શ્યામ. ૧
મુખ છબિ દેખી પૂરનશશી લાજત, નયન કમલ અનુસારી. શ્યામ. ૨
મુક્તાનંદ કે નાથ નવલપિયા, નિમખ ન રઉં અબ ન્યારી. શ્યામ. ૩

૧૪૬.

પદ-૨

લગન લગી દ્રઢ મેરી, શ્યામ તો સેં લગન લગી દ્રઢ મેરી,
લોક લાજ કુલકો મત^૧ તજીકે, નાથ ભઈ મેં તેરી. લગન. ૧
રંક કે રતન જયું રાખુંગી ઉર પર, અબ મેં ચેતી સવેરી^૨,
મુક્તાનંદ કે નાથ તુમારી, જનમો જનમકી મેં ચેરી^૩. લગન. ૨

૧૪૭.

પદ-૩

નિરખત મોય આનંદ, શ્યામ તોય નિરખત મોય આનંદ. ટેક.
તુમ બિન ઓર કદ્યુ ન સોહાવત, પરી મેંતો પ્રેમકે ફંદ. શ્યામ. ૧
બિન દેખે પલ હો કલપ સમ, તુમ બિન ગોકુલચંદ. શ્યામ. ૨
મુક્તાનંદ કે નાથ દ્રગન બીચ, રહોજી સદા સુખકંદ. શ્યામ. ૩

૧૪૮.

પદ-૪

વારું મેં શ્રીનંદલાલ, વદન પર વારું મે શ્રીનંદલાલ. ટેક.
જરકસી પાઘમેં તોરા રહ્યા જુકી, ઉર રાજત બનમાલ. વારું. ૧
રસિક સલુને તેરે નયન કમલ સમ, શોભિત ભાલ વિશાલ. વારું. ૨
મુક્તાનંદ કે નાથ દ્રગન બીચ, રહો યહ રૂપ રસાલ. વારું. ૩

૧. રીત-પરંપરા ૨. વહેલાસર ૩. ચેલી-દાસી

આરતિ પદ સંગ્રહ

૧૪૯. પદ-૧ (રાગ : ભૈરવ) મંગળા આરતી

આરતિ ઉમંગ સહિત મંગલા ઉતાડું,
 મંગલમય મૂર્તિ પર, તન મન ધન વાડું...ટેક.
 મંગલમય મંડપમેં, રાજત દોઉ ભાઈ,
 નારાયણ નર સમેંત, સંતન સુખદાઈ...આરતી. ૧
 મંગલમય મુનિવર, સબ મંગલ ગુન ગાવે,
 મંગલમય સબ સમાજ, વરન્યો નહિ જાવે...આરતી. ૨
 મંગલમય દરશ કરન, સતિસમાજ^૧ આઈ,
 મુક્તાનંદ મંગલમય, પ્રભુ પર બલ જાઈ...આરતી. ૩

૧૫૦. પદ-૨

મંગલાકો દરશ કરન, મુનિવર સબ આવે;
 નિરખત મુખારવિંદ, પરમાનંદ પાવે...ટેક.
 મણિમય શુભ મંડપ મધ્ય, સિંહાસન રાજે;
 અગણિત રવિ ચંદ્ર કાંતિ, જાહી નિરખી લાજે...મંગળા. ૧
 વાજત તહાં અતિ ઉમંગ, વિવિધ ભાંતિ વાજ;
 નમત કોટી બ્રહ્મા ભવ, ત્રિભુવનકે રાજા...મંગળા. ૨
 અગણિત ભુવનેશ ઈશ બદ્રિપતિ કા'વે;
 મુક્તાનંદ પ્રેમમગન ઠાડો^૨ ગુન ગાવે...મંગળા. ૩

૧૫૧. પદ-૧ (રાગ : ભૈરવ)

આરતિ શ્રીકૃષ્ણ દેવ મંગળા તુમારી,
 આરતિ ઉતાડું ડાડું^૩ તન મન ધન વારી...ટેક.
 ઘંટા ઘરીયાર વાજે હોવત ધુની ભારી,
 અગ્ર ધૂપ પંચબાતી પાવક પ્રજારી...આરતી. ૧

બાજત મૃદંગ તાલ નાયત સુરનારી,
સુરનર મુનિ દ્વાર ઠાડે જય જય રવકારી...આરતી. ૨
અગણિત ભુવનેશ નમત ચરન ચિત ધારી,
મુક્તાનંદ વાર વાર છબિ પર બલહારી...આરતી. ૩

૧૫૨. પદ-૧ (રાગ : રામકલી)

મંગળ આરતિ ઉતાડું, કનૈયાજુકી મંગળ આરતિ ઉતાડું,
મંગળરૂપ અનુપમ મૂરતિ; ઉરસે પળ ન વિસાડું...ટેક.
ઘર ઘરસેં આયે વ્રજવાસી, દરશનકે હિત ધાઈ^૧,
મંગળ ગાન કરત સબ ગોપી, શોભા બરની ન જાઈ...કનૈયા. ૧
બાજત તાલ મૃદંગ ઝાલરી, જય જય ધુનિ ભઈ ભારી,
મુક્તાનંદ નંદનંદનકી યા છબિ પર બલહારી...કનૈયા. ૨

૧૫૩. પદ-૧ (રાગ : ઝિલાવલ)

મંગલ આરતિ કૃષ્ણકી, દેખન સબ આયે,
નિરખી બદન વ્રજચંદકો, લોચન ફલ પાયે. ટેક.
તાલ મૃદંગ શું ઝાલરિ, બાજત બહુબાજ,
આયે દરશ હિત દોરિકે, ત્રિભુવન કે રાજા. મંગલ. ૧
ભવ બ્રહ્માદિક દેવ કી, ભઈ ભીર અપારા,
ગંધર્વ ગુન ગાવન લગે, ભયો જય જયકારા. મંગલ. ૨
શામ સુંદરકું નિરખીકે, લોચન ન અઘાવે^૨,
મુક્તાનંદ સોઈ ભીરમે, ઠાડો ગુન ગાવે. મંગલ. ૩

૧૫૪. પદ-૧ (રાગ : રામકલી)

મંગલ આરતિ કીજે વિશાલ. ટેક.
મિટત અમંગલ મંગલ બાઢત, નિરખત મદન ગોપાળ. મંગલ. ૧
મંગલ મૂલ શામ સુંદર વર, મંગલ મોરલી રસાલ. મંગલ. ૨

૧. દોડી આવ્યા ૨. તૃપ્ત થાય

મંગલ રૂપ ગોવરધનધારી, જુગ જુગ જન પ્રતિપાલ. મંગલ. ૩
મુક્તાનંદ એહિ મહામંગલ, નટવર શ્રી નંદલાલ. મંગલ. ૪

૧૫૫. પદ-૧ (રાગ : ઝિલાવર) શૃંગાર આરતિ

કરત સિંગાર આરતિ ભોર, વિરહકો તાપ સંતાપ મીટત સબ;
નિરખત નટવર નંદકિશોર. ટેક.

કંચન થાર કપૂરકી બાતી, આરતિ ઉતારે ઈન્દ્ર કર જોર;
નાયત નભ અપછરા મુદિતમન, દેવ કરન અતિ દંદુભિ ઘોર. કરત. ૧
ભવ બ્રહ્માદિક આએ દરશ હિત, જય જય શબ્દ હોત ચહુકોર;
મુક્તાનંદ કો નાથ પ્રગટ પ્રભુ, શોભાધામ મદન મદ તોર. કરત. ૨

૧૫૬. પદ-૧ (રાગ : ભૈરવ)

કરુ સિંગાર આરતિ સુંદર, હરિ ચરને ચિત્ત ધારી,
કંચન થાર કપૂરકી બાતિ, ઘૂત જુત અનલ પ્રજારી. ૧
દીપક ધુપ બહુતવિધ કિને, ભઈ સુગંધી અતિભારી,
ઘંટાનાં રવ ઝાલરી બાજત, હોવત ધુનિ સુખકારી. ૨
અંગો અંગ ઉતારી આરતિ, નિરખેઉ શ્રીવનમારી,
અરધાભર અચવન કરવાયો, કર લે કંચન ઝારી. ૩
પુષ્પાંજલિ પ્રકમા સ્તવનઉ, કિનો શ્રુતિ અનુસારી,
મુક્તાનંદ મનમોહનકી, યા છબિ પર બલિહારી. ૪

૧૫૭. પદ-૧ (રાગ : ઝિહાગ) શીતલ આરતિ

શીતલ આરતિ કીજે, શ્રીકૃષ્ણકી શીતલ આરતિ કીજે;
શોભાધામ શ્યામમુખ નિરખત, જન્મ સુફલ કરી લીજે. ટેક.
અગ્રબાતી ઘૂતબાતી અનોપમ, સો પાવકસેં પ્રજારી;
અંગોઅંગ ભૂષન મનિ ઝલકત, ભઈ શોભા અતિભારી. શ્રીકૃષ્ણકી. ૧
સુર નર મુનિ સબ આયે દર્શહિત, બોલત જય જય બાની;
મધુર મધુર વાજંત્ર બજાવત, હોવત ધૂની સુખદાની. શ્રીકૃષ્ણકી. ૨

શ્રીધનશ્યામકી યા છબિ નિરખત, આનંદ ઉર ન સમાવે;
મુક્તાનંદ મદનમોહન પર, વારવાર બલજાવે. શ્રીકૃષ્ણકી. ૩

૧૫૮.

પદ-૨

કરત આરતિ પ્યારી, શીતળ કરત આરતિ પ્યારી;
પ્રેમ મગન પિયુકો મુખ નિરખત, શ્રી વૃષભાન દુલારી. ટેક.
વ્રજ વનિતા સબ આઈ દરશહિત, પ્રેમ મગન ગુનગાવે;
નેન સેન સંકેત બતાવત, શોભા બરની ન જાવે. શીતળ. ૧
મોહન મુખવિધુ દેખી ગોપીકા, કુમુદની^૧ જયું બિકસાની;
રસિક પ્રિતમ સંગ રસ બસ હો રહી, જાની પરમ સુખદાની. શીતળ. ૨
યું વ્રજમેં નિત્ય નૌતમ લીલા, કરતહે કુંજવિહારી;
મુક્તાનંદ મદન મોહનકી, યા છબિપર બલિહારી. શીતળ. ૩

૧૫૯.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ) રાજભોગની આરતિ

રાજભોગકી કીજે; આરતિ શ્રી રાજભોગકી કીજે;
નિરખી વદન શ્રીપતિકો સુંદર, જનમ સફલ કરી લીજે...ટેક.
કંચન થાળ કપુરકી બાતિ, ઘૃત જુત અનલ પ્રજારી,
અગ્ર ધુપ જુત કરત આરતિ, ભઈ શોભા અતિ ભારી...રાજભોગ. ૧
ઘનન ઘંટા ધુની હોવત, શંખ ઝાલરી બાજે,
નોબત બાજત માનઉં ઘન ગર્જત, ધુની સુની ત્રિભુવન ગાજે...રાજભોગ. ૨
સોહે નિરાજન જુત^૨ શ્રીપતિમુખ, સબવિધિ શોભાધામ,
મુક્તાનંદ કે નાથકી છબિ પર, વાઝું કોટીક કામ...રાજભોગ. ૩

સંધ્યા આરતિનાં પદ

૧૬૦.

પદ-૧

આરતિ કીજે સહજાનંદ સ્વામી, નટવર રૂપ પ્રગટ બહુનામી. ટેક.
શારદ શેષ નારદ ગુન ગાવે, નિગમ નેતિ કહી પાર ન પાવે. આરતિ. ૧
સર્વાતીત અકળ અવિનાશી, જાહી જપત મુનિ સહસ્ર અઠ્યાસી. આરતિ. ૨

૧. પોયણું-રાત્રિકમળ ૨. આરતિ સહિત

માયા જીવ ઈશકે કારન, નરતન ધાર્યો પતિતજન તારન. આરતિ. ૩
અંગોઅંગ પુષ્પ ધરે વનમાળી, હરિજનસંગ બજાવત તાળી. આરતિ. ૪
એહી છબિ રહો નિત્ય નેનુકે આગે, મુક્તાનંદ કરજોરી કે માગે. આરતિ. ૫

૧૬૧.

૫૬-૧ (આરતિ)

જયદેવ જયદેવ જય અંતરજામી, જય અંતરજામી;
વાસુદેવ જગવ્યાપક (૨) નિરગુણ નિષ્કામી. ટેક.
તેજોમય તનુધારી, શ્વેતદ્વિપ સ્વામી (૨)
મુનિગણ મધ્ય બિરાજે (૨) અતિ અગણિત નામી. જયદેવ. ૧
અનંત ચંદ્ર રવિ સરખા, મહા મુનિવર સંગે (૨)
ચરણકમળ નિત્ય સેવે (૨) અતિશે ઉમંગે. જયદેવ. ૨
નારાયણ પુરવાસી, અગણિત નરનારી (૨)
પ્રેમ ઘણે કરી પૂજે (૨) પ્રભુપદ સુખકારી. જયદેવ. ૩
બ્રહ્મા ભવ સનકાદિક, નિત્ય દરશન આવે (૨)
શુક શારદ મુનિ નારદ (૨) નિશદિન ગુણ ગાવે. જયદેવ. ૪
પ્રગટ રૂપ પુરુષોત્તમ, હરિ અજ અવતારી (૨)
મુક્તાનંદ મહાપ્રભુ પર (૨) જાએ બલિહારી. જયદેવ. ૫

૧૬૨.

૫૬-૨

જય મંગલકારી, જય મંગલકારી આરતિ ઉતાડું (૨)
તન મન ધન વારી...ટેક.
અકળ રૂપ અવતારી મુનિવર વ્રતધારી (૨)
પદ પંકજ નિત સેવે (૨) નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી...જય. ૧
અગણિત ઈશ ભવાની ચરન કમળ સેવે (૨)
સુરમુનિ સિદ્ધ ઉપાસે (૨) ભાવ અચળ તેવે...જય. ૨
પ્રગટ પ્રમાણ બિરાજો બળવંત બહુનામી (૨)
શ્રીનારાયણ સમર્થ (૨) નિર્ગુણ નિષ્કામી...જય. ૩
જનમ ધરી ધરી જુગ જુગ ભરત ખંડ આવો (૨)
તપફળ દરશન જનને (૨) કરુણાનિધિ કાવો...જય. ૪

કામાદિક મદગંજન કલિ મધ્ય અતિ કીધો (૨)

નિજ સેવક મુક્તાનંદ અચળ કરી લીધો... જય. ૫

૧૬૩.

૫૬-૩

જય ગોકુલચંદા (૨) રસિક છેલ રાધાવર, નટવર નંદનંદા. ટેક.

શ્રી ગોલોકમાં અતિસે, તેજ તણી રાશિ (૨)

ત્યાં નિત નૌતમ લીલા (૨) કરતા અવિનાશી. જય. ૧

કોટિ મદન મદ હરવા, તમે વ્રજમાં આવ્યા (૨)

ગોપીજન મન રંજન (૨) કરુણા નિધિ કાવ્યા. જય. ૨

રાસ રમ્યા ગોપીસંગ, નૈષ્ઠિક વ્રતધારી (૨)

મનમથ^૧ માન ઉતાર્યું (૨) પ્રભુ અજ અવિકારી. જય. ૩

વ્રજજનને વશ થૈને, ગિરિ કર પર ધાર્યો (૨)

ઈન્દ્રતણો મદ અતિશે (૨) તે પણ ઉતાર્યો. જય. ૪

કીધી અધિક અલૌકિક, લીલા અતિ ભારી (૨)

મુક્તાનંદ કે મહાપ્રભુ (૨) જીવનનિધિ મારી. જય. ૫

૧૬૪.

૫૬-૪

જયદેવ જયદેવ, જય સદ્ગુરુ સ્વામી, જય સદ્ગુરુ સ્વામી;

સહજાનંદ દયાળુ (૨) બળવંત બહુનામી ટેક.

ચરણ સરોજ તમારાં, વંદુ કર જોડી (૨)

ચરણે ચિત્ત ધર્યાથી (૨) દુઃખ નાખ્યાં તોડી. જયદેવ. ૧

નારાયણ સુખદાતા, દ્વિજકુળ તનુધારી (૨)

પામર પતિત ઉધાર્યા (૨) અગણિત નરનારી. જયદેવ. ૨

નિત્ય નિત્ય નૌતમ લીલા, કરતા અવિનાશી (૨)

અડસઠ તીરથ ચરણે (૨) કોટિ ગયા^૨ કાશી. જયદેવ. ૩

પુરૂષોત્તમ પ્રગટનું, જે દરશન કરશે (૨)

કાળ કર્મથી છુટી (૨) કુટુંબ સહિત તરશે. જયદેવ. ૪

૧. કામદેવ ૨. બિહારમાં ફલ્ગુ નદીના કાંઠે આવેલું ગયાજી તીર્થ

આ અવસર કરુણાનિધિ, કરુણા બહુ કીધી (૨)

મુક્તાનંદ કહે મુક્તિ (૨) સુગમ કરી સીધી. જયદેવ. ૫

૧૬૫.

૫૬-૧

આરતિ કીજે સદા સુખકારી,

નરનારાયણ પ્રભુ ઉરધારી. ટેક.

જુગ જુગ જનહિત ધરી અવતારા,

હરત સબહી ભૂમંડળ ભારા. આરતિ. ૧

ભરત ખંડ મધ્ય જો નરનારી,

નિજ તપ ફલ તેહિ દેત મુરારિ. આરતિ. ૨

એહિ વિધિ હિતકારી સુરમુનિ રાજા,

ફિરત ભૂમિપર નિજજન કાજા. આરતિ. ૩

પ્રગટ રૂપ પુરુષોત્તમ સ્વામી,

મુક્તાનંદકે અંતરજામી. આરતિ. ૪

૧૬૬.

૫૬-૨

સંધ્યા આરતિ કરઉ વિચારી,

ધર્મકુંવર પ્રભુ પદ ઉરધારી. ટેક.

નિરંતર સુરતકી^૧ દોરી ન તૂટે યું,

કરી ભજન અભય સુખ લુંટે. સંધ્યા. ૧

ચરન કમલ ચિત્ત રહે લપટાઈ,

તેહિ ઉર વાસ કરત હરિ આઈ. સંધ્યા. ૨

પ્રગટરૂપ બિન ઓર ન ચાહે,

તબ સોઈ સંત અચળ પદ પાવે. સંધ્યા. ૩

કહે મુક્તાનંદ સુનો સબ કોઈ,

એહિ વિધ અખંડ આરતિ હોઈ. સંધ્યા. ૪

૧૬૭.

૫૬-૩

આરતિ કરન જોગ્ય સુખકારી,
 નારાયણ મુનિ કૃષ્ણ મુરારિ. ટેક.
 ધર્મતનય ઉત જપ તપ ધારી,
 ઈત નંદલાલ અખંડ વિહારી. આરતિ. ૧
 ઉત મુનિરૂપ મદન મદહારી,
 ઈત વશકીની સકલ વ્રજનારી. આરતિ. ૨
 ઉત મદ કામ કોધ રહે ટારી,
 ઈત રાજત ભૂભાર ઉતારી. આરતિ. ૩
 જનહિત ભોગી જોગી બ્રહ્મચારી,
 મુક્તાનંદ છબિ પર બલિહારી. આરતિ. ૪

૧૬૮. b

૫૬-૪

આરતિ કરુ ગુરુદેવ તુમારી,
 જિન સબ ભ્રમના ટારી હમારી. ટેક.
 ગુરુસમ ઓર દેવ નહી દુજા,
 યા કારન કરુ સદ્ગુરુ પૂજા. આરતિ. ૧
 ગુરુ બિન ગ્યાન ધ્યાન ન પાવે,
 ગુરુ બિન ભક્તિ હૃદે નહી આવે. આરતિ. ૨
 ક્ષર અક્ષર પર હે પ્રભુ જોઈ,
 સદ્ગુરુ તુરત મિલાવત સોઈ. આરતિ. ૩
 ગુરુદેવ મિલે મોય જબહી,
 મુક્તાનંદ મન માન્યો હે તબહી. આરતિ. ૪

૧૬૯.

૫૬-૫

આરતિ કરન જોગ્ય અવતારી, હરિકૃષ્ણ પ્રભુ ભવભય હારી. ટેક.
 પ્રથમ મચ્છવપુ ધાર્યો મુરારિ, વેદ લાએ શંખાસુર મારી. આરતિ. ૧
 દ્વિતીય કમઠ^૧ વપુકીન અઘારી, પીઠ ધર્યો મંદર ગિરિભારી. આરતિ. ૨

૧. કચ્છ (કચ્છાવતાર)

વપુ વરાહ તૃતીય પ્રભુ ધાર્યો, પ્રબલ દૈત્ય હિરણાક્ષ સંહાર્યો. આરતિ. ૩
 ચોથો નૃસિંહ રૂપ ધરી દેવા, હિરણ્યકશિપુ માર્યો તતખેવા. આરતિ. ૪
 પંચમ વામન વપુ સુરકાજી, બલિ છલિ કીન સુતલકો રાજી. આરતિ. ૫
 છઠમાં પરશુરામ અવતારા, હર્યો એકીસ વારા ભૂભારા. આરતિ. ૬
 સાતમે રઘુપતિ રૂપ દયાળા, ભૂકો ભાર હર્યો તતકાલા. આરતિ. ૭
 આઠમે કૃષ્ણ રૂપ અવિનાશી, શોભાધામ સુખદ ગુનરાશિ. આરતિ. ૮
 નવમ શ્રીબુદ્ધ દયાનિધિ જોઈ, અસુર મતિકું મોહપ્રદ સોઈ. આરતિ. ૯
 કલ્કીરૂપ ધરીહે જગ સ્વામી, મુક્તાનંદકે અંતરજામી. આરતિ. ૧૦

૧૭૦.

પદ-૧ (આરતિ)

રામ કૃષ્ણ મુખ નિરખી મનોહર, દોઉ કર લેત બલૈયા,
 આરતિ કરત જસોમતી મૈયા. ટેક.
 કનક ભુવન મધ્યે રત્નસિંહાસન, તહાં રાજત દોઉ ભૈયા,
 પ્રેમ મગન આયે વ્રજવાસી, હરિ ગુનગાન કરૈયા. રામ. ૧
 સુરનરમુનિ સબ આયે દર્શ હિત, ઉર હરિ રૂપ ધરૈયા,
 નાયત નભ અપહરા અનંતવિધિ, કહત હે સબ તાથૈયા. રામ. ૨
 કંચન થાર કપુરકી બાતી, અગ્રકો ધૂપ જરૈયા,
 વિવિધ ભાંતિકે બાજી બાજત, તોરત તાન બજૈયા. રામ. ૩
 ઈશ કે ઈશ દેવન કે દેવા, મદન કો માન હરૈયા,
 મુક્તાનંદકો નાથ ભક્તહિત, નંદ ઘેર ચારત ગૈયા. રામ. ૪

૧૭૧.

પદ-૨ (આરતિ)

જય ગિરિવરધારી (૨) રાધાવર બંસીધર (૨) નટવર સુખકારી. ટેક.
 નિજ ગોલોક મધ્યમા, તેજ પુંજ વાસી (૨)
 રાધા સંગ વિહારી (૨) એહી પ્રભુ અવિનાશી. જય. ૧
 રસિકરાય રંગભીને, શ્યામ અધિક શોભે (૨)
 રાસવિલાસ અનોપમ (૨) નિરખત મન લોભે. જય. ૨
 અનંત ગોપ ગોપી જુત સો વ્રજમે આઈ (૨)
 સબ નિજ રીત પ્રકાશી (૨) નિજજન મનભાઈ. જય. ૩

રસિક વુંદ મનરંજન, કિડા વિસ્તારી (૨)

સો સુખ દેખી અલૌકિક (૨) વશભઈ વ્રજનારી. જય. ૪
પ્રગટ કૃષ્ણ પુરુષોત્તમ, એહિ પ્રભુ અવતારી (૨)

મુક્તાનંદ રસિક પર (૨) પુનિ પુનિ બલિહારી. જય. ૫

૧૭૨.

પદ-૧ (શિવજીની આરતિ)

જયદેવ જયદેવ, જયશંકર સ્વામી, જયશંકર સ્વામી,

આરતિ પ્રેમે ઉતારું (૨) ચરણે શીષનામી. ટેક.

નીલકંઠ નરનાયક, કરૂણાનિધિ કા'વો (૨)

ભોલા થઈ ભક્તોને (૨) ભક્તિ ઉપજાવો. જયદેવ. ૧

કામતણો મદગંજન, કરતા વનવાસી (૨)

મહામુનિ ચરણ ઉપાસે (૨) સાચા સંન્યાસી. જયદેવ. ૨

ઉજવલ અંગ વિભૂતિ, શિરજટા ધારી (૨)

ચરણ કમલ મુનિ સેવે (૨) નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી. જયદેવ. ૩

ત્રિગુણાત્મક વપુ તમારું એક કરી ધ્યાવે (૨)

મુક્તાનંદ કહે તે નર (૨) ગરભવાસ નાવે. જયદેવ. ૪

૧૭૩.

પદ-૨

જયદેવ જયદેવ, જય શિવ સુખકારી જય શિવ સુખકારી,

આરતિ પ્રેમે ઉતારું (૨) તન ધન બલિહારી. ટેક.

ગંગાધર ગૌરીવર, ત્રંબક ત્રિપુરારિ (૨)

શીષ જટા છબિ શોભે (૨) વ્યાઘ્રાંબર ધારી. જયદેવ. ૧

વૃષભારૂઢ બિરાજો, કર ત્રિશુલ લઈને (૨)

સેવક સંકટ હર હર (૨) વાંછિત વર દઈને. જયદેવ. ૨

ભાંગ ધતુરા ભક્ષણ, રૂંઢ ગલેરાજે (૨)

વ્યાલ વિભૂષણ વિષધર (૨) કર ડમરું વાજે. જયદેવ. ૩

નીલકંઠનું નિશદિન, જે સુમરણ કરશે (૨)

મુક્તાનંદ કહે તે જન (૨) શિવગણ થઈ ફરશે. જયદેવ. ૪

૧૭૪.

પદ-૧ (ગણપતિજીની આરતિ)

જય ગજમુખ સ્વામી, જય ગજમુખ સ્વામી,
ચંદ્ર મૌલિ શંભુ સુત (૨) બલવંત બહુનામી. ટેક.
એક દંત અતિ ઉજવલ, શુંઢ સહિત શોભે (૨)
દુંદાળો દુઃખ હરતા (૨) નિરખિ મન લોભે. જય. ૧
ચાર ભુજા અતિ સુંદર, જુગજુગ જય કારી (૨)
વ્યાલ^૧ વિભૂષણ ફરસિ (૨) જપ માલા ધારી. જય. ૨
ગૌરીસુત ગુણ સાગર, મોદક પ્રિય ભારી (૨)
વિધન રાજ અતિ વંકા (૨) આખુ^૨ અસવારી. જય. ૩
ધર્મ વંશી દ્વિજવરને, પૂજ્ય અધિક કહાવે (૨)
તે માટે મુક્તાનંદ (૨) પ્રેમે ગુણ ગાવે. જય. ૪

૧૭૫.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ) ધર્મદેવની આરતિ

ધર્મદેવકી કીજે આરતિ, શ્રી ધર્મદેવકી કીજે;
વદનકમળ નિરખી અતિ સુંદર, લાવ અલૌકિક લીજે. આરતિ. ૧
જાકો દરશ પરશ અતિ દુર્લભ, સુર નર મુનિકું ન હોઈ;
હરિ ઈચ્છા કરી દ્વિજગૃહ પ્રગટે, જગસુખકારી સોઈ. આરતિ. ૨
બ્રહ્માદિક ઈન્દ્રાદિક જાકું, ધારત નિજ સુખકાજા,
સબ મુનિવર નૃપવર જનસબ, જેહિધારી બહત સુખસાજા. આરતિ. ૩
જેહિ આશ્રિત સબહિ નરનારી, મનવાંછિત ફળ પાવે;
જાકો ત્યાગ કરત મનવશ તેહિ, તુરત મહા દુઃખ આવે. આરતિ. ૪
એસે ધર્મદેવ મહાસમરથ, પ્રગટે મહાસુખકારી;
જયજયકાર ભયો ત્રિભુવનમે, મુક્તાનંદ બલિહારી. આરતિ. ૫

૧૭૬.

પદ-૧ (ભક્તિમાતાની આરતિ)

આરતિ ભક્તિ માતકી કીજે, કર જોરી વંદન કરી લીજે; આરતિ.
જ્યાકો મહિમા શુક મુનિ ગાયો, સનકાદિક નારદ ઉર છાયો. આરતિ. ૧
ધર્મ વૈરાગ્ય જ્ઞાનાદિક જેહિ, સબકો મહાફળ ભક્તિ હે તેહિ. આરતિ. ૨
સાધન વ્રત દાનાદિ જોઈ, ઈનકો ફળ ભક્તિસેં હોઈ; આરતિ. ૩
પુરુષોત્તમ નારાયણ સ્વામી, ભક્તિસેં રીઝત પ્રભુ બહુનામી. આરતિ. ૪
એસે પ્રતાપી ભક્તિમાતા, પ્રગટે દ્વિજગૃહ જનસુખ દાતા. આરતિ. ૫
જયજયકાર કરત નરનારી, મુક્તાનંદ ભયો સુખ ભારી. આરતિ. ૬

૧૭૭.

પદ-૧

આરતિ કરૂ ગુરુદેવ તુમારી, જીન સબ ભ્રમના ટારી હમારી. આં ૧
ગુરુ સમ ઓર દેવ નહિ દુજા, યા કારન કરું સદ્ગુરુ પૂજા. આં ૨
ગુરુ બિન ગ્યાન ધ્યાન નહિ પાવે, ગુરુ બિન ભક્તિ હૃદયે નહિ આવે. આં ૩
ક્ષર-અક્ષર પર રહે પ્રભુ જોઈ, સદ્ગુરુ તુરત મિલાવત સોઈ. આં ૪
એસે ગુરુદેવ મિલે મોય જબહિ, મુક્તાનંદ મન માન્યો હે તબહિ. આં ૫

૧૭૮.

ધુન (રાગ : કલ્યાણ)

શ્રીનારાયણ કૃષ્ણહરિ ભજી લ્યો પ્રાણી, વરતન પંચ અયળ ઉર ધારો,
હિંમત રહિત ન વચન ઉચારો, એહિ રીત અતિ સુખદાની. ટેક.
અષ્ટભાંતી^૧ કરી ત્રિયકો^૨ ત્યાગા, ઉરમે રાખુ દૃઢ વૈરાગા,

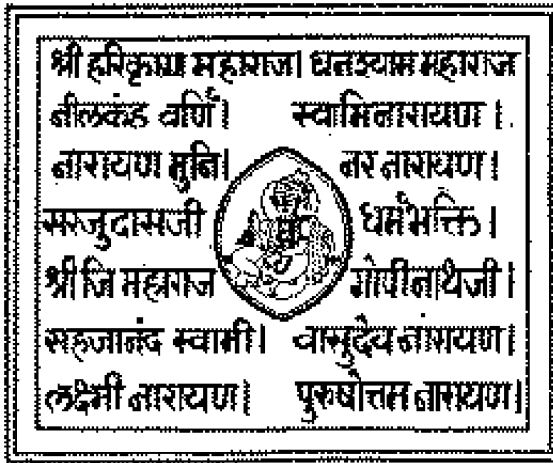
એહી વિધિ કર ગયે સબ જ્ઞાની. શ્રીનારાયણ. ૧
નારીસે પંચહાથ ચલો દૂર, ત્રિય તન વસ્ત્ર ન પરસહુ શૂર,

પરસ કીયે હોવત હાની. શ્રીનારાયણ. ૨
એક ભીંત અંતર ત્રિય હોય, તહા મુનિવાસ કરો મત કોય,

ત્યાગહું નારી મૃત્યુ જાની. શ્રીનારાયણ. ૩
ત્રિય સનમુખ બેઠો મત કોઉ, ચિંતવત વિષસમ વ્યાપત સોઉ,

ત્રિય કારન ન કહો બાની. શ્રીનારાયણ. ૪

જહાં ત્રિય સ્નાનાદિ કરે જાઈ, સો થલ મુનિ ત્યાગહુ દુઃખદાની,
 જ્ઞાન ધ્યાન ઉરમે આની. શ્રીનારાયણ. ૫
 ઈનમે ભૂલ પડે એકવારા, મુનિ ઉપવાસ કરહુ દિનચારા,
 ત્યાગ રીત ઉત્તમ ગની. શ્રીનારાયણ. ૬
 હોઈ જો સુપનમેં વનિતા સંગ, તો વ્રત એક કરહું શુદ્ધ અંગા,
 આગે યું રહી ગયે ધ્યાની. શ્રીનારાયણ. ૭
 જયું ત્રિય ત્યાગ ત્યું ધનકું ત્યાગો, હરિકે ચરનકમલ અનુરાગો,
 સ્વાદ રહિત હોઈ નિરમાની. શ્રીનારાયણ. ૮
 હરિકો પ્રસાદ મિલત હે જેઉ; જલ પ્રોક્ષણ કરી લેના તેઉ,
 ઓર સ્વાદ બિના કહા જ્ઞાની. શ્રીનારાયણ. ૯
 છોટ બડાઈ અચળ ઉર ધરના, જહાં અધિકાર તહાં બેઠક કરના;
 સંતકી રીત ભક્તિ સાંની^૧. શ્રીનારાયણ. ૧૦
 હરિ દરશન હિત જાના જબહિ, ધિંગા મસ્તી ન કરના તબહી,
 તન મસ્તિ અતિ દુઃખદાની. શ્રીનારાયણ. ૧૧
 યહ મરજાદ ન રાખત જેહી, હરિ ગુરુ વચન દ્રોહિ હે તેહી,
 મુક્ત કહે સુનો વિજ્ઞાની. શ્રીનારાયણ. ૧૨

રાત્રી શયન પદ

૧૭૯.

પદ-૧ (રાગ : બિહાગ)

પોઢે પ્રભુ સકલ મુનિકે શ્યામ;

શ્રીનારાયણ દિવ્યમૂર્તિ, સંતનકે વિશ્રામ. ટેક.

અક્ષર પર આનંદ ઘન પ્રભુ, કીયો હે ભૂ પર ઠામ^૧;

જેહી મિલત જન તરત માયા, લહત અક્ષરધામ. પોઢે. ૧

શારદ શેષ મહેશ મહામુનિ, જપત જેહી ગુણનામ;

જાસ પદરજ શીશ ધરી ધરી, હોવત જન નિષ્કામ. પોઢે. ૨

પ્રેમકે પર્યંક પર પ્રભુ, કરત સુખ આરામ;

મુક્તાનંદ નિજ ચરણદિગ^૨ ગુન, ગાવત આઠોજામ. પોઢે. ૩

૧૮૦.

પદ-૨

પોઢે પ્રભુ મદન મોહન શામ, કરન હિત રસકેલિ^૩;

કુંજમે રાધિકા ભુજવામ. ટેક.

કુંજ ભુવનમેં કુસુમ સજ્યા, અધિક મન અભિરામ;

તહાં વિચરત લાલ લાડલી, હોત રતિ સંગ્રામ. પોઢે. ૧

પલક સમ પ્યારીકું, વિતત રેનકે સબ જામ;

રસિક પિયાકુ રખત ઉર પર, જાનિ સબ સુખધામ. પોઢે. ૨

પ્રેમકે આધીન શ્રીપતિ, જદપિ પૂરનકામ;

મુક્તાનંદકો નાથ જનહિત, રહત ગોકુલ ગામ. પોઢે. ૩

૧૮૧.

પદ-૩

આયે પ્રભુ બેઠકે સુખપાલ, જદુપતિ જગદીશ માધવ,

પ્રગટ પરમ દયાલ. ટેક.

રાજદ્વારકે નિકટ નોબત, બજિ હે સુખદ અપાર,

મહલ મહલ મેં આરતિ, સંજોય^૪ કિનિ તૈયાર. આયે. ૧

ઉદ્ભવ આદિક સખા સબકું, દે દે બીરીપાન;

એક અનંત સ્વરૂપ હોય, ચલે મહલ મેં ભગવાન. આયે. ૨
પ્રેમજુત પટરાની સબ નિજ, ભુવન આરતિ કિના;

સબહિ માનત આપ ઢિંગ, પ્રભુ હસત પરમ પ્રવીના. આયે. ૩
સબહિ ભુવનમેં પ્રથક લીલા, કરત ઈશ અનંત;

મુક્તાનંદ કે નાથ મોહન, ભક્ત વશ ભગવંત. આયે. ૪

૧૮૨.

૫૬-૪

પોઢે પ્રભુ દ્વારકા પતિદેવ, રમા રુક્મણી રૂપ સંતત.

કરત ચરન કી સેવ. ટેક.

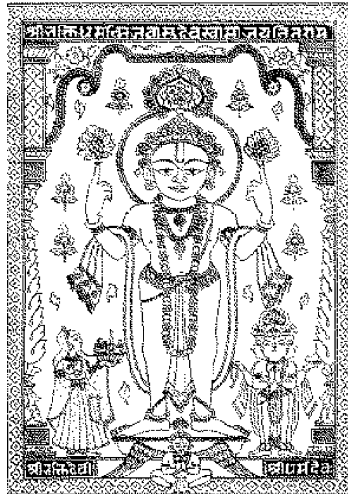
કનક મહલ મેં કુસુમ સજયા તહાં વિરાજત શામ,

ચુવા ચંદન ચરચે, ચઉં દિશ અતિ સુગંધી ધામ. પોઢે. ૧
મનિકે દીપ અનુપ તિનકો, રહત અખંડ પ્રકાશ;

રસિક પિયા સંગ, રસિક રુક્મિણી કરત હાસ વિલાસ. પોઢે. ૨
રમા જુત સુખ સેજ સોવત, કોટિ મદન મદતોર;

કહત મુક્તાનંદ દર્શન સંગ, રહો સદા રતિ મોર. પોઢે. ૩

॥ આદ્નિક પ્રકરણ સમાપ્ત ॥

પ્રભાત પદ સંગ્રહ

૧૮૩.

પદ-૧ (રાગ : ભૈરવી પ્રભાતિ)

પ્રાતઃ સમે શ્રીપુરુષોત્તમની, મૂર્તિ મનમાં સંભારું રે,
 નખશિખ શોભા નિરખી નાથની, કોટિ કામ છબિ વારું રે. પ્રાતઃ ૧
 ચરણ કમળની શોભા જોઈને, મોહી રહ્યું છે મન મારું રે,
 સોળે ચિહ્નસહિત કુચ કુંકુમ, અંકિત પલ ન વિસારું રે. પ્રાતઃ ૨
 જમણે ચરણે નખની કાંતિ, ચિહ્નસહિત ઘણું શોભે રે,
 જુગલ ચરણ નખમંડળ જોતાં, ભક્તતણાં મન લોભે રે. પ્રાતઃ ૩
 જાનુ જંઘા ઉદર અનુપમ, ત્રિવળી સહિત વિરાજે રે,
 ઊંડી નાભિ અજનું^૧ કારણ, સુંદર અતિશે છાજે રે. પ્રાતઃ ૪
 મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડળ, ભૂકુટિ ભાલ વિશાળ રે,
 મુક્તાનંદ કહે કર લટકાં, કરતા દીન દયાળ રે. પ્રાતઃ ૫

૧૮૪.

પદ-૨

પ્રાતઃ સમે પુરુષોત્તમનું મુખ, ચિંતવતાં સુખ થાએ રે,
 શંકર શેષની સમતા પામે, જન્મ મરણ દુઃખ જાએ રે. પ્રાતઃ ૧
 વામ શ્રવણમાં શ્યામ બિંદુની, શોભા અતિશે સારી રે,
 નાસા નિકટ કપોળે જમણે, ટિબકડી સુખકારી રે. પ્રાતઃ ૨
 હસતાં હરિને નલવટ^૨ રેખા, ઉન્નત અતિ રૂપાળી રે,
 ભાલ વિશાળ દંત દાડમ કળી, આંખ્ય અધિક મરમાળી રે. પ્રાતઃ ૩
 ચંદન ખોર સહિત મુખ પંકજ, શોભા વર્ણવી ન જાય રે,
 મુક્તાનંદ હજૂરી હરિનો; ક્યાં થકી અન્ય કવિ ગાય રે. પ્રાતઃ ૪

૧૮૫.

પદ-૩

રાત દિવસ રહો મારે મંદિર, સુંદરવર શ્યામળિયા રે,
 માઝું સર્વે તમાઝું મોહન, બીક મ રાખો બળિયા રે. રાતઃ ૧

તન મન ધન મેં તમને અરખ્યું, લાવણ્યમાં લોભાણી રે,
કમળાકાંત કરો હવે કરુણા, જન પોતાનાં જાણી રે. રાત૦ ૨
ઉર ઉપર રાખું અલબેલા, નિમખ ન મેલું ન્યારા રે,
જીવન તમને જોઈ જોઈ જીવું, પ્રાણથકી છો પ્યારા રે. રાત૦ ૩
સુફળ મનોરથ કરો શ્યામળા, હું છું દાસી તમારી રે,
મુક્તાનંદ કહે મનમાં ધારો, વિનતિ કુંજવિહારી રે. રાત૦ ૪

૧૮૬.

૫૬-૪

પુરુષોત્તમ તમ સાથે મારે, પૂરણ પ્રીત બંધાણી રે,
જે પદપંકજ સેવે મહામુનિ, તે ચરણે લપટાણી રે. પુરુ૦ ૧
બ્રહ્મા ભવ સનકાદિક જેવા, જેનાં દરશન ઈચ્છે રે,
તે તમે પ્રેમીને વશ્ય પ્રિતમ, પ્રેમી હોય તે પ્રીછે રે. પુરુ૦ ૨
મીન સર્વ જેમ નીરસ્નેહી, ચંદ્રસ્નેહી ચકોર રે,
તેમ માઝું મન તમ સંગ બાંધ્યું, નટવર નંદકીશોર રે. પુરુ૦ ૩
તન મન ધન મેં તમને અરખ્યું, પામી અખંડ સોહાગ રે,
મુક્તાનંદ કહે મો'લે આવ્યા, આજ અમારાં ભાગ્ય રે. પુરુ૦ ૪

૧૮૭.

૫૬-૫

નાનકડે નંદજીને લાલે, ગોકુલ ઘેલું કીધું રે,
કામણગારાં વેણ કહીને, સહુનું ચિત્ત હરિ લીધું રે. ટેક.
એકસમે અલબેલે વાલે, હરિયાં વસ્ત્ર અમારા રે,
સૈયર શરમાણી સહુ દેખતાં, જળથી કીધાં ન્યારા રે. નાનકડે. ૧
નંદરાણી નોતરીયાં અમને, જમવા કરી બહુ પ્યાર રે,
દુધ ગાગરી મસ્તક મારે, ઢોળી નંદકુમાર રે. નાનકડે. ૨
નિત્ય નિત્ય એની આખ્યું ગાખ્યું, ગણતાં પાર ન આવે રે,
જેમ જેમ કપટ કરે કાનુડો, તેમ તેમ મનમાં ભાવે રે. નાનકડે. ૩
મુખ દીઠા વિન સુખ ન થાય, લાવનમાં લોભાણી રે,
મુક્તાનંદ કહે મોહન સાથે, પૂર્ણ પ્રીત બંધાણી રે. નાનકડે. ૪

૧૮૮.

૫૬-૬

બહુનામી તમે બોલ દઈને, કેમ મારે મંદિર નાવ્યા રે,
ભુલ્યા ભવન કે ભૂધરજી, કોઈ ભામનિયે ભરમાવ્યા રે. ટેક.
ચાંદલીયો ઉગ્યો ત્યાં સુધી, વાટ જોઈ મે વા'લા રે,
કુસુમની સેજ સુની રહી મારી, ન ઘટે એમ નંદલાલા રે. બહુનામી. ૧
સજી શણગાર રહી હું જોતી, કા'ન કેણે વિલમાવ્યા રે,
સાચું કહો શ્યામળીયા વાલા, રજની ક્યાં રમી આવ્યા રે. બહુનામી. ૨
મુજથી બીક ન રાખો બળવંત, હું છું દાસી તમારી રે,
મુક્તાનંદ કે જે સંગ જાગ્યા, ધન્ય ધન્ય તે વ્રજનારી રે. બહુનામી. ૩

૧૮૯.

૫૬-૭

શ્યામ સુંદર તમે કેમ કરી રીઝો, તે મુજને કહી દાખો રે,
તે હું માનીશ મન કર્મ વચને, અંતર રંચ મ રાખો રે. ટેક.
જે ગુણગ્રહી તમને રિઝવે, બડભાગી કોઈ નારી રે,
તે ગુણ ગ્રહી હું તમને સેવું, નટવર કુંજવિહારી રે. શ્યામ. ૧
સજી શણગાર સુભગ તન ગોરે, ગુણ રાખે અતિ ગેરો રે,
જ્યાં લગી પિયુડો હસી ન બોલાવે, આભૂષણ સર્વે ડેરો રે. શ્યામ. ૨
તે માટે હું તમને પુછું, કરૂણાનિધિ કહો સાચું રે,
મુક્તાનંદ કહે તમે ન રિઝયા, ત્યાં સુધી સર્વે કાચું રે. શ્યામ. ૩

૧૯૦.

૫૬-૮

વ્રજનારી હું વાત કહું તે, તમે એકમનાં ઉર ધારો રે,
રૂપ ગુણો કરી હું નવ રીઝુ, મુજને પ્રેમ પિયારો^૧ રે. ટેક.
પ્રેમીજનનુ એજ પારખું, અવગુણ મન ન આવે રે,
રંગ ઢંગ પલટે ક્ષણ ક્ષણમાં, તે કેમ પ્રેમી કા'વે રે. વ્રજનારી. ૧
પતિવ્રતાને પિયુસંગ પ્રીતિ, અળગું મન નવ ધાવે^૨ રે,
ગુંજા રતન ગણે એક તોલે, તે મુજને નવ ભાવે રે. વ્રજનારી. ૨

૧. પ્યારો ૨. દોડે-જાયે

ચાત્રક સરખી ટેક ગ્રહીને, જાણે રસની રીતિ રે,
મુક્તાનંદ મોહન એમ બોલ્યા, તે સંગ મારે પ્રીતિ રે. વ્રજનારી. ૩

૧૯૧.

૫૬-૯

મોહનજીનું મુખડું જોતાં, મોહી રહ્યું મન મારું રે,
એક પલક મુને એ વિના, બીજે ક્યાંય ન લાગે સારું રે. ટેક.
નટવર નાગર સુખના સાગર, જ્યારે વનમાં જાય રે,
થોડા જળમાં મીનતણી પેર્ય, પળ જુગ જેવી થાય રે. મોહનજીનું. ૧
સાંજ સમે શ્યામળીયો વાલો, વનથકી વ્રજમાં આવે રે,
વાંસલડી વાતા ગોરજના ભરિયા, મન ઘણું ભાવે રે. મોહનજીનું. ૨
દિનનો તાપ દરશથી વિત્યો, અતિશે આનંદ પામી રે,
મુક્તાનંદ કહે મુજપર અઢળક, ઢળિયા અંતરજામી રે. મોહનજીનું. ૩

૧૯૨.

૫૬-૧૦

ધન્ય ધન્ય ધન્ય એ વ્રજનાં વાસી, ગોવિંદને મનગમતાં રે,
ચૌદ લોકમાં થયા જાણીતા, રસીયાને સંગ રમતાં રે. ટેક.
પૂર્ણ બ્રહ્મશું પ્રીત કરીને, લાવ અલૌકિક લીધો રે,
કોટી બ્રહ્માંડનો કર્તા હર્તા, વ્રજવનિતાએ વશ કીધો રે. ધન્ય. ૧
મુનિવરને દર્શન અતિ દુર્લભ, નિગમ નેતિ કહી ગાવે રે,
વ્રજનારી કર તાળી દઈને, ઘર ઘર નાચ નચાવે રે. ધન્ય. ૨
વ્રજવાસીના ચરણતણી રજ, શુકજી સરખા ઈચ્છે રે,
મુક્તાનંદ પ્રેમનો મારગ, પ્રેમી હોય તે પ્રીછે રે. ધન્ય. ૩

૧૯૩.

૫૬-૧ (રાગ : ભૈરવ)

સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ કહો રે મન મેરા,
એહિ હે મહામંત્ર સાર, મીટે ભવફેરા. સ્વામિં ૧
રટહુ નામ અષ્ટ જામ ટરે તાપ તેરા,
માયા મોહાદિ મીટે, ના'વે જમ તેરા. સ્વામિં ૨

અજામિલ આદિ અધમ ઓધરે ઘણેરા,
મહિમા ત્રી લોકમેં, પ્રસિદ્ધ નામકેરા. સ્વામિ૦ ૩
શ્રીમુખ શ્રીહરિ આપ એહિ જાપ પ્રેરા,
મુક્તાનંદ મંત્રરાજ, મેટત અંધેરા. સ્વામિ૦ ૪

૧૯૪.

પદ-૨

સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ જપના,
મનવા એહી મંત્રરાજ ઈષ્ટદેવ અપના. સ્વામિ૦ ૧
હરત ફરત કરત કામ સ્વામિનારાયણ કૈયે,
મોહાદિક શત્રુ મીટે પરમાનંદ પૈયે. સ્વામિ૦ ૨
ઉરમે હરિરૂપ ધારી રસના ગુન ગાવે,
તાપર હરિ અધિક અધિક કરૂણા વરસાવે. સ્વામિ૦ ૩
નિશદિન હરિનામ જપે લોકલાજ ત્યાગી,
મુક્તાનંદ તા સમો નહિ દૂજો બડભાગી. સ્વામિ૦ ૪

૧૯૫.

પદ-૩

સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ સમરો સુખકારી,
મનવા એહી જપત જાપ કટત કર્મ ભારી. ટેક૦
બ્રહ્મા ભવ રટત નામ સનકાદિક ગાવે,
સહસ્રવદન રટત શેષ તૃપતિ ન પાવે. સ્વામિ૦ ૧
અજામિલ ગુનકા ગજ ગીધકું ઓધારે,
નામીજુત નામને અનંત જંત તારે. સ્વામિ૦ ૨
નામીજુત નામ કલ્યો વેદમેં મોરારિ,
મુક્તાનંદ શ્રીમુખકી સાખ રુદે ધારી. સ્વામિ૦ ૩

૧૯૬.

પદ-૪

સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ ભજના,
મનવા એહી મરમ જાની વૃથાવાદ^૧ તજના. ટેક૦

હરિ વિના અન્ય કરત વાત બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ હોવે,
 જેસે પતિવ્રતા નારી ભટકત પત્ય ખોવે. સ્વામિ૦ ૧
 સુંદરવર સુભગ રૂપ તાકે ગુન ગાના,
 તે વિના મન ઓર ઘોર ભુલીકે ન જાના. સ્વામિ૦ ૨
 નારદમુનિ પ્રેમમગન અખંડ નામ લેવે,
 મુક્તાનંદ તાકુ હરિ અખંડ દરશ દેવે. સ્વામિ૦ ૩

૧૯૭.

પદ-૧ (રાગ : ભૈરવી-પ્રભાતી)

સ્વામિનારાયણનું સ્મરણ કરતાં, અગમ વાત ઓળખાણી રે;
 નિગમ નિરંતર નેતિ કહી ગાવે, પ્રગટને પ્રમાણી રે. સ્વામિ૦ ૧
 મંગળરૂપ પ્રગટને મેલી, પરોક્ષને ભજે જે પ્રાણી રે;
 તપ તીરથ કરે દેવ દેરાં, મન ન ટળે મસાણી રે. સ્વામિ૦ ૨
 કથા ને કીર્તન કહેતાં ફરે છે, કર્મ તણી જેમ કહાણી રે,
 શ્રોતાને વક્તા બેઉ સમજયા વિનાના, પેટને અર્થે પુરાણી રે. સ્વામિ૦ ૩
 કાશી કેદાર કે દ્વારકા દોડે, જોગની જુક્તિ ન જાણી રે;
 ફેરા ફરીને પાછો ઘરનો ઘરમાં, ગોધો જોડાણો જેમ ઘાણી રે. સ્વામિ૦ ૪
 પીધા વિના પ્યાસ ન ભાંગે, મર પંડ^૧ ઉપર ઢોળે પાણી રે;
 મુક્તાનંદ મોહન સંગ મળતાં, મોજ અમૂલ્ય માણી રે. સ્વામિ૦ ૫

૧૯૮.

પદ-૧ (રાગ : બિભાસ-પ્રભાતી)

છાંડી કે શ્રીકૃષ્ણદેવ, ઓર કી જો કરું સેવ;
 કાટી ડારો કર મેરો, તીખી તરવાર સેં. છાંડી૦ ૧
 ત્યાગી કે રસિક કાન, ઓર કો જો ધરું ધ્યાન;
 ચીર ડારો છાતી મેરી, કઠિન કુઠાર^૨ સેં. છાંડી૦ ૨
 કૃષ્ણબિન અન્ય જેહી, ઈષ્ટ જાની નમું તેહી;
 ફોર ડારો શિર મેરો, મુશળ પ્રહાર સેં. છાંડી૦ ૩

મુક્તાનંદ કહે મોય, ઓર જો પ્રતીત હોય;
જાનિયો અધિક નીચ, શ્વપચ લબાર સે. છાંડી૦ ૪

૧૯૯.

પદ-૨

છાંડી કે શ્રી ઘનશ્યામ, ઓર કો જો જપું નામ;
કર લે કટારી મેરી, જીભા કાટિ ડારિયો. છાંડી૦ ૧
લોકનકી લાજ ડરું, જો ન ભક્ત ચિહ્ન ધરું;
પાવક કે મધ્ય મેરે, તન કું પ્રજારિયો. છાંડી૦ ૨
જીવિકા^૧ કો લોભ જાની, ભક્તિ જો કરું મેં છાની;
તેહી છીન^૨ તન મેરો, શૈલ^૩ સે પછારિયો. છાંડી૦ ૩
મુક્તાનંદ કહે તેરી, દઢતા જો ડગે મેરી;
શૂળીપેં ચઢાઈ તીખે, તીરન સે મારિયો. છાંડી૦ ૪

૨૦૦.

પદ-૩

હોય મેં શ્રીકૃષ્ણદાસ, ઓર કી જો કરું આસ;
જાનિયો લબાર લુચ્યો, નીચ ઠગ જાર સે. હોય૦ ૧
જંત્ર મંત્ર સત્ય જાનું, તાકી જો પ્રતીત આનું;
જાનિયો અધિક મૂઢ કુમતિ ગમાર સે. હોય૦ ૨
ધર્મહીન ભક્તિ કરું, પ્રભુ સે જો નહિ ડરું;
જાનિયો પ્રબલ પાપી, ભૂમિ હું કે ભાર સે. હોય૦ ૩
મુક્તાનંદ કહે ઈષ્ટ એક, તાકી જો ન રાખું ટેક,
જાનિયો અધિક બૂરો, ગંડક^૪ બિડાર^૫ સે. હોય૦ ૪

૨૦૧.

પદ-૪

પાય કે શ્રીકૃષ્ણ પિયા, ઓર સે જો જોરું જિયા;
જાનો મોય જગ મધ્ય, સબ સેં લબાર જયું. પાય૦ ૧
પ્રગટ સ્વરૂપ ત્યાગું, ઓર સે જો અનુરાગું;
જાનિયો જરૂર મોકું; પાપ કો પહાર જયું. પાય૦ ૨

મદ્યમાંસ ભોગી દેવ, તાકી જો કરું મૈં સેવ;

હોના સદા શિર મેરે, વજ્ર કે પ્રહાર જ્યું. પાય૦ ૩
મુક્તાનંદ કહે મોય, ઓર કી જો આશ હોય;

વેશ્યા સમ વેષ મેરો, જાનો અતિ ખ્વાર જ્યું. પાય૦ ૪

૨૦૨.

પદ-૧ (રાગ : કેદારો પ્રભાતી)

ધ્યાન ધર ધ્યાન ધર ધર્મના પુત્રનું,

જે થકી સર્વ સંતાપ નાસે;

કોટિ રવિચંદ્રની કાંતિ ઝાંખી કરે,

એવા તારા ઉર વિષે નાથ ભાસે. ધ્યાન૦ ૧

શિર પર પુષ્પનો મુગટ સોહામણો,

શ્રવણ પર પુષ્પના ગુચ્છ શોભે;

પુષ્પના હારની પંક્તિ શોભે ગળે,

નિરખતાં ભક્તનાં મન લોભે. ધ્યાન૦ ૨

પચરંગી પુષ્પનાં કંકણ કર વિષે,

બાંયે બાજુબંધ પુષ્પ કેરા;

ચરણમાં શ્યામને નૂપુર પુષ્પનાં,

લલિત ત્રિભંગી શોભે ઘણેરા. ધ્યાન૦ ૩

અંગોઅંગ પુષ્પનાં આભરણ પહેરીને,

દાસ પર મહેરની દૃષ્ટિ કરતા;

કહે છે મુક્તાનંદ ભજ દંઢ ભાવશું,

સુખ તણા સિંધુ સર્વે કષ્ટ હરતા. ધ્યાન૦ ૪

૨૦૩.

પદ-૨

પ્રીત કર પ્રીત કર પ્રગટ પરબ્રહ્મ શું,

પરહર અવર પંપાળ પ્રાણી;

પરોક્ષથી ભવ તણો પાર આવે નહીં,

વેદ વેદાંત કહે સત્ય વાણી. પ્રી૦ ૧

કલ્પતરુ સર્વના સંકલ્પ સત્ય કરે,
 પાસે જઈ પ્રીતશું સેવે જ્યારે;
 તેમ જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ પ્રીછશે,
 થાશે હરિજન તત્કાળ ત્યારે. પ્રી૦ ૨
 પ્રગટને ભજી ભજી પાર પામ્યા ઘણા,
 ગીધ ગુનિકા કપિવૃન્દ કોટી;
 વ્રજતણી નાર વ્યભિચાર ભાવે તરી,
 પ્રગટ ઉપાસના સૌથી મોટી. પ્રી૦ ૩
 શ્રી નારાયણ સ્વામીને પરહરી,
 જાર ભજનાર સર્વે ખ્વાર થાશે;
 કહે છે મુક્તાનંદ પ્રગટ ભજ પ્રાણિયા,
 અઘ તણા ઓઘ તત્કાળ જાશે. પ્રી૦ ૪

૨૦૪.

પદ-૩

રાત રહે પાછલી ચાર ઘટિકા તૈંયે;
 સંતને શયન તજી ભજન કરવું;
 સ્વામિનારાયણ નામ ઉચ્ચારવું,
 પ્રગટ પરબ્રહ્મનું ધ્યાન ધરવું. રાત૦ ૧
 તે સમે આળ પંપાળ બકવું નહિ,
 ચિત્ત હરિચરણમાં પ્રોઈ દેવું;
 ગૃહસ્થને જગત જંજાળને પરહરી,
 કૃષ્ણ ગોવિંદ ગોપાળ કહેવું. રાત૦ ૨
 ભજન તજી એ સમે અન્ય ઉદમ કરે,
 નારકી થાય તે નર ને નારી;
 તે માટે અમુલખ અવસર પામીને,
 હરિજન સર્વ લેજો વિચારી. રાત૦ ૩
 દુર્લભ સાજ તે સુગમ શ્રીહરિ કર્યો,
 ખોયલા દિવસની ભાંગી ખામી;

કહે છે મુક્તાનંદ ભજ દૃઢ ભાવ શું,
શ્રી નારાયણ સત્ય સ્વામી. રાત૦ ૪

૨૦૫.

૫૬-૪

ભજન કર ભાવશું પ્રગટ પરબ્રહ્મનું,
રાખ હરિરૂપમાં મન તારું;
પ્રગટના ભજનથી પરમસુખ પામિયે,
ઉર થકી નાશ પામે અંધારું. ભજન૦ ૧
નખશિખ નાથની મૂર્તિ સોહામણી,
ચરણનાં ચિહ્ન સંતાપ ટાળે;
પ્રેમ શું ચિંતવે ચરણ શ્રી હરિતણાં,
ગ્રંથિ ગાળે સર્વે કર્મ બાળે. ભજન૦ ૨
નખતણી પંક્તિની જ્યોત નિતનિત નવી,
ઉદરમાં ત્રિવળી અધિક શોભે;
ઉર વિષે શ્રીવત્સ ચિહ્નને નિરખતાં,
સંતના ચિત્ત તત્કાળ લોભે. ભજન૦ ૩
નેણ ને વેણ ચિત્તચોર સોહામણાં,
પરમ ઉદાર અતિ ચતુર સ્વામી;
કહે છે મુક્તાનંદ ભજ દૃઢ ભાવશું,
પ્રગટ પ્રમાણ એ અંતરજામી. ભજન૦ ૪

૨૦૬.

૫૬-૫

માવજી મુજ પર ખૂબ અઢળક ઢળ્યા,
માહરું મંદિર ધામ કીધું;
સુખતણા સિંધુ સહેજે મળ્યા શામળો,
તમ થકી માહરું કાજ સીધું. માવજી૦ ૧
દીન દુર્બળતણી પીડ જાણી તમે,
મુજ પર મહેર અતિશે જ કીધી;

દોયલી^૧ વેળાના દામ છો નાથજી,
 શામળા મારી સંભાળ લીધી. માવજી ૦ ૨
 જે સંગ નેહ કરો તેને નવ વિસરો,
 ભક્તવત્સલ તમે અધિક રસિયા;
 બિરુદ પોતાતણું સત્ય કરવા તમે,
 માહરે મંદિર નાથ વસિયા. માવજી ૦ ૩
 આજ અમૃતતણા મેહુલા વરસિયા,
 ભવ તણી ભાવઠ આજ ભાગી;
 આજ મુક્તાનંદ અધિક સુખ ઉપજ્યું,
 તમ સંગ શ્યામ દઢ લગની લાગી. માવજી ૦ ૪

૨૦૭.

પદ-૬

માહરે મંદિર અખંડ રહો માવજી,
 તમ વિના દુઃખ તણો અંત ના'વે;
 આવતું જોબન અનંગ દુઃખ દે ઘણું;
 તન તણા તાપ તે કોણ શમાવે. માહરે ૦ ૧
 આશ સર્વે પરહરી પ્રીત તમશું કરી,
 વરી હું વ્રેહવંતી નાથ તમને;
 મદન રિપુ મારવા તાપને ટાળવા,
 અધર અમૃતરસ પાઓ અમને. માહરે ૦ ૨
 તમ સંગ આશ ઉદાસ સંસારથી,
 નટવર નિમખ કેમ રહું ન્યારી;
 નયણાની આગળે અખંડ રહો નાથજી,
 વિવિધ વિનોદ કરતા વિહારી. માહરે ૦ ૩
 રસિયાજી તમ સંગ રંગ લાગ્યો ખરો,
 ગમે નહિ જગતની ગંધ મુજને;

આજ મુક્તાનંદ આડ સર્વે ટળી,
અર્પી હું તન મન નાથ તુજને. માહરું ૪

૨૦૮.

૫૬-૭

માહરું ભાગ્ય અતિશે જ અધિકું થયું,
નાથજી તમ સંગ નેહ જોડી;
તન તણા તાપ સંતાપ સરવે ટળ્યા,
તન ધન જગતશું પ્રીત તોડી. માહરું ૧
અસત સુખ પરહરી નાથ તમને વરી,
લોકની લાજ નવ ધરી મનમાં;
શૂરાની પેરે તમ સંમુખ ચાલતાં,
અધિક આનંદ નવ માય તનમાં. માહરું ૨
કોટિ બ્રહ્માંડના નાથ કરુણા કરી,
શ્રી હરિ માહરે મોલ આવ્યા;
શરણાગત તણાં લાડ પાળો સદા,
ભક્તવત્સલ તમે નાથ કા'વ્યા. માહરું ૩
દેહડી જાય પણ નેહ નવ છૂટજો,
એ વર આપજો નાથ અમને;
મુક્તાનંદ કહે નાથજી શ્રી હરિ,
નિમિષ ન્યારા નવ મેલું તમને. માહરું ૪

૨૦૯.

૫૬-૮

પુરુષોત્તમ તમે પ્રગટ મુજને મળ્યાં,
આજ આનંદના ઓઘ મારે;
અસતની આશ સર્વે ઉર થકી પરહરી,
શામળા થઈ દૃઢ શરણ તારે. પુરુ ૧
વિષય વાયુ વડે તરણ જેમ ઊડતી,
માવજી મેરુને તુલ્ય કીધી;

કોટિ બ્રહ્માંડના નાથ કર સાઈને,
 અચળ પદવી મુને આજ દીધી. પુરુ૦ ૨
 હાસ વિનોદ બહુ હેત દેખાડતા,
 મહાપ્રભુ આવિયા મોલ મારે;
 નટવર અલૌકિક રૂપ નિહાળતાં,
 રસિયાજી રાચી હું રંગ તારે. પુરુ૦ ૩
 દુઃસહ દુઃખ કાપિયું અખંડ સુખ આપિયું,
 અસ્થિર સ્થિર સ્થાપિયું છેલ રસિયા;
 કહે છે મુક્તાનંદ સર્વે કાસળ ટળી,
 માહરે મંદિરે નાથ વસિયા. પુરુ૦ ૪

૨૧૦.

પદ-૧ (રાગ : ભૈરવી)

મૂરતિ તમારી મારા શ્યામ, શોભા ધામ છે;
 છબિ પર વારું કોટિક કામ કે મન અભિરામ છે. મૂરતિ૦ ૧
 પ્રેમી જનના પ્રાણ, છોજી તમે શ્રીહરિ;
 દર્શન કાજ દયાળ, આવી સર્વે સુંદરી. મૂરતિ૦ ૨
 તલખે છે સહુ વ્રજ સાથ, દર્શન કારણે;
 જાગો મારા જીવનપ્રાણ, કે જાઉં તારે વારણે. મૂરતિ૦ ૩
 મનમોહન ચિત્તયોર, દર્શન આપીએ;
 મુક્તાનંદ કહે નાથ, દુઃસહ દુઃખ કાપીએ. મૂરતિ૦ ૪

૨૧૧.

પદ-૨

તમે મારા પ્રાણ આધાર, છેલવર શ્રીહરિ;
 જાગો મારા જગના જીવન, કે જોઉં નેણાં ભરી. તમે૦ ૧
 કોની સંગ જાગ્યા મારા શ્યામ, રસિક શિરોમણિ;
 તમ થકી તો વ્રજનાર, રસિક અતિશે ઘણી. તમે૦ ૨
 રસમાં કર્યા ચકચૂર, તમને તો શ્રીહરિ;
 મળી કોઈ ચતુર સુજાણ, અલૌકિક સુંદરી. તમે૦ ૩

આવડી શું નિદ્રા મારા નાથ, હસે છે સહુ ભામિની;
મુક્તાનંદ કહે માવ, જાગો તો જુવે કામિની. તમે૦ ૪

૨૧૨.

૫૬-૩

જાગો મારા જીવનપ્રાણ, રજની વિતી ગઈ;
દર્શન કારણ દયાળ, ગોપી ઘેલી થઈ. જાગો૦ ૧
મન માન્યું તમ સાથ, રહે કેમ ધારણે;
તજી કુળ લોકની લાજ, દરશ કેરે કારણે. જાગો૦ ૨
યાતક સરખી ટેક, ધરીને વ્રજસુંદરી;
મન કર્મ વચને નાથ, સર્વે તમને વરી. જાગો૦ ૩
જે શું મન માન્યું મારા શ્યામ, તે તો પ્યારી ઘણી;
મુક્તાનંદ કહે નાથ, પેર્ય શી અમ તણી. જાગો૦ ૪

૨૧૩.

૫૬-૪

વ્રજવનિતાની સુણી વાત, શ્રીહરિ જાગિયા;
ચરણે નમી સર્વે નાર, તાપ સર્વે ભાગિયા. વ્રજ૦ ૧
નિદ્રાનાં ભર્યાં નેણ, ઊઘાડી જોયું શ્રીહરિ;
શોભે જાણે શરદ સરોજ, રક્તરેખા ધરી. વ્રજ૦ ૨
પીતાંબર તનુધારી, અધિક છબિ શ્યામની;
શોભે જાણે રક્ત સરોજ, સહિત ધન દામની. વ્રજ૦ ૩
ફૂલ્યાં છે વદન સરોજ, રસિક રવિ જોઈને;
મુક્તાનંદ કહે માવ, લીધાં મન મોહીને. વ્રજ૦ ૪

૨૧૪.

૫૬-૧ (રાગ : રામગ્રી)

મન રે માન્યું નંદલાલ શું, જોઈ પાઘ પેચાળી;
રીઝી રહી એનાં રૂપમાં, ભૂધરજીને ભાળી. મન૦ ૧
ભાલ તિલક કોઈ ભાતનું, કેસરનું વિરાજે;
નયણાંની શોભા જોઈને, કોટિ રતિપતિ લાજે. મન૦ ૨

ફૂલડાંના તોરા ઝૂકી રહ્યા, ઝળકે કુંડલ કાને;
મુખડાની શોભા જોઈને, મોહી ભીનલેવાને. મન૦ ૩
હોંડલતા શુભ હારને, જોતાં રહી છું લોભાઈ;
મુક્તાનંદના નાથ શું, કીધી અચળ સગાઈ. મન૦ ૪

૨૧૫.

પદ-૨

જનમ સફળ કર્યો માહરો, નટવર નંદલાલે;
સુખડું અલૌકિક શામળે, આપ્યું અતિ ઘણું વા'લે. જન૦ ૧
મનના મનોરથ પૂરિયા, ગુણવંત ગિરધારી;
માવ ઉપર મેં માહરું, નાખ્યું સરવસ વારી. જન૦ ૨
પરવશ થઈ હું તો પ્રેમમાં, શામળિયાને સંગે;
રસિક સલુણા વ્રજરાજને, રાચી હું તો રંગે. જન૦ ૩
જીતનો ડંકો વાગિયો, રીઝ્યા કુંજવિહારી;
મુક્તાનંદના નાથને, વરી થઈ જગ ન્યારી. જન૦ ૪

૨૧૬.

પદ-૩

સગપણ કીધું મેં શ્યામ શું, મનમાં સમજી વિચારી;
આશ તજી સંસારની, ધાર્યા ઉરમાં મોરારિ. સગ૦ ૧
નિમિષ ન મેલું નાથને, નેણુંથી ન્યારા;
પરમ સનેહી શામળો, મને પ્રાણથી પ્યારા. સગ૦ ૨
ભવબ્રહ્માદિક મહા મુનિ, તેને દુર્લભ વા'લો;
તે રસિયો મુજને મળ્યા, નટવર નંદલાલો. સગ૦ ૩
થઈ છું અધિક અલબેલડી, લજજા લોકની મેલી;
મુક્તાનંદના નાથ શું, બાંધી દૃઢ કરી બેલી. સગ૦ ૪

૨૧૭.

પદ-૪

આજ મારું ભાગ્ય ઉઠે થયું, નિરખ્યા વ્રજપતિ વાલો;
છેલ છબિલો શામળો, લે'રી નંદજીનો લાલો. આજ૦ ૧
જરકસી પાઘના પેચમાં, તોરા અધિક વિરાજે;
મુખ શોભા જોઈ માવની, પૂરણ શશી લાજે. આજ૦ ૨

ભાલ વિશાળ વિરાજતું, નેણાં અણિયાળાં;
 અતિ ચંચળ રસના ભર્યા, કંકોળેલ^૧ કાળાં. આજઠો ૩
 અંગોઅંગ મૂર્તિ માધુરી, રસિયો ગિરધારી;
 મુક્તાનંદના નાથની, છબિ પર બલિહારી. આજઠો ૪

૨૧૮.

પદ-૧ (રાગ : ભૈરવી)

પ્રેમવશ શ્યામરો આધીન હોઈ આવે;
 પ્રગટ સ્વરૂપ ધારી લાડ કું લડાવે. પ્રે. ૧
 પ્રેમભક્તિકો પ્રતાપ જાનત બડભાગી;
 અતિઉમંગ શ્યામ સંગ જાહિ લગન લાગી. પ્રે. ૨
 કમલાસિ કિંકરી સેવા નહિ ભાવે;
 ચોરીચોરી છાસ પિયે હિયુમેં હુલસાવે. પ્રે. ૩
 પ્રેમીકું પલક શ્યામ છોડી કે ન જાવે;
 મુક્તાનંદ મર્મસાર પ્રેમીજન પાવે. પ્રે. ૪

૨૧૯.

પદ-૨

પ્રેમકો પ્રતાપ શેષ શંકરસે ગાવે;
 ધન્ય ધન્ય સો પુરુષ નારી પ્રેમરાહ પાવે. પ્રે. ૧
 જોગનેકી જ્યોત નહિ નિશિ કું નસાવે;
 સાધન સબ પ્રેમ આગે ઐસે મન આવે. પ્રે. ૨
 ભાવ વિન ભૂપતિકે ભોજન ન ભાવે;
 વિદુરકી નારી ચિલ છિલ કાછ વાવે. પ્રે. ૩
 ભીલનીકે જુઠે ફલ ભાવ વશ ભાએ;
 મુક્તાનંદ પ્રેમકે પ્રતાપમેં લોભાએ. પ્ર. ૪

૨૨૦.

પદ-૩

સોઈ ધન્ય શ્યામ ચરન જાહિ લગન લાગી. સોઈ.
 તાકી સમતા ન કોઉ પાવત બિતરાગી. સો. ૧

જપ તપ વ્રત જોગ સાધી મુનિજન વર માગે;
 દિજીયો દયાળ પદપંકજ અનુરાગે. સો. ૨
 માયાકૃત મોહકી ઝપેટમેં ન આવે;
 કાળવ્યાળ અતિકરાળ તાહિ ના ડરાવે. સો. ૩
 જક્ત આશસે ઉદાસ પ્રભુપદ રતિ લાવે;
 મુક્તાનંદ તાકે ગુન ગોવિંદ સમ ગાવે. સો. ૪

૨૨૧.

પદ-૪

પ્રેમકી તો રીતિ સબ લોકસે હે ન્યારી. પ્રે.
 દેવે રે દયાળ સોઈ પાવત નરનારી. પ્રે. ૧
 પ્રેમકા પ્રતાપકો મહેશ મર્મ પાયે;
 જોગી કે રૂપ રહે ભોગકું બહાએ. પ્રે. ૨
 પ્રેમરાહ રીતિ સબ સનકાદિક પાઈ;
 લઘુ રૂપ માંગી કે વિટંબના મિટાઈ. પ્રે. ૩
 નારદ શુક પ્રેમરાહ પ્રભુ પ્રતાપ પાયો;
 મુક્તાનંદ સહજાનંદ ચરને ચિત્ત લાયો. પ્રે. ૪

૨૨૨.

પદ-૧ (રાગ : ભૈરવી)

વાસુદેવ નારાયણ સ્વામી^૧, પ્રાતઃસમે જપ કરના રે,
 પ્રાત સમે જપ કરના પ્રભુકો, પ્રાતઃસમે જપ કરના રે,
 તેહિ વિન અન્ય બકવાદ વચનસો, અસત્ જાની પરહરના રે. વાસુ ૧
 શ્રીપુરુષોત્તમ શિરપર ધારે, ઓરનસેં ક્યા ડરના રે,
 કાળ કર્મ માયા જબ મારે, ધડક ન મનમેં ધરના રે. વાસુ ૨
 શ્રીસહજાનંદ ચરન ઉપાસક, તાકે સંગ અનુસરના રે,
 મુક્તાનંદ કહે એહિ ભજનસે, ભવજળ પાર ઉતરના રે. વાસુ ૩

૨૨૩.

પદ-૨

વાસુદેવ નારાયણ સ્વામી^૧, નિશદિન નામ ઉચ્ચારો રે;
 નિશદિન નામ ઉચ્ચારો પ્રભુકો, નિશદિન નામ ઉચ્ચારો રે;

૧. વિષ્ણુ (પ્રતભેદ)

તેંહિ બિન ઓર વાસના ઉરમેં, તાકે મૂળ ઉખારો રે. વાસુ૦ ૧
 કેશવ માધવ કૃષ્ણ મુરારિ, શ્રી ઘનશ્યામ સંભારો રે;
 કામ ક્રોધ મદ લોભ રિપુ હે, એ સબ ઉરસે ટારો રે. વાસુ૦ ૨
 ભક્તિધર્મસુત શ્રીપુરુષોત્તમ, પ્રેમ સહિત ઉર ધારો રે;
 મુક્તાનંદ કહે એહિ શિખામન, શ્વાસઉચ્છવાસ સંભારો રે. વાસુ૦ ૩

૨૨૪.

૫૬-૩

ધર્મકુંવર ઘનશ્યામ હમારે, ઈષ્ટદેવ સુખકારી રે;
 ઈષ્ટદેવ સુખકારી પ્રિતમ, ઈષ્ટદેવ સુખકારી રે,
 કરૂણારસ પ્રગટ કરી કેશવ, મિલે આપ અવતારી રે. શ્વેત૦ ૧
 મોહનકું તન મન ધન દિનો, ઓર બાસના ટારી રે;
 અબ મેં ઓર કહ્યું નહિ જાયું, ભયો કૃતારથ ભારી રે. શ્વેત૦ ૨
 મનહિ વચન પર સો દગગોચર, વિચરત દેવ મુરારિ રે;
 મુક્તાનંદ કહે વાસુદેવ પર, વારવાર બલહારી રે. શ્વેત૦ ૩

૨૨૫.

૫૬-૪

ધર્મકુંવર મહારાજ હમારે, ઈષ્ટદેવ બહુનામી રે;
 ઈષ્ટદેવ બહુનામી બળવંત, ઈષ્ટદેવ બહુનામી રે.
 ત્યાગ સહિત તપ કરત નિરંતર, કરન ભક્ત નિષ્કામી રે. શ્વેત૦ ૧
 અનંત ચંદ્રસમ તેજ પુંજમેં, અતિ તેજોમય સ્વામી રે;
 ઉંચે ભુજ એક પાયોસે ઠાડે^૧, જનહિત અંતરજામી રે. શ્વેત૦ ૨
 સબ અવતારનકે અવતારી, સબહિ ધામકે ધામી રે;
 મુક્તાનંદ મિલે પ્રભુ સમરથ, સબહિ વેદના વામી રે. શ્વેત૦ ૩

૨૨૬.

૫૬-૫ (રાગ : ભૈરવી)

હોજી મેરે તો તુમ એક આધારા,
 એક આધારા તુમ એક આધારા. ટેક.

નાંવ કે કાગકી ગતિ ભઈ મેરી,
 જહા દેખું તહાં જલનિધિ ખારા. હો. ૧
 તુમહિ મિલે મોયે આનંદ અતિશે,
 વિદ્યુરત દુઃખકો અંત ન પારા. હો. ૨
 રસિક શિરોમની તુમ બિન મોકુ,
 લગત હે સબ જગ જરત અંગારા. હો. ૩
 મુક્તાનંદ કે અંતરજામી,
 કહા સમજાવું સબ જાનન હારા. હો. ૪

૨૨૭.

પદ-૨

હોજી મોય તોય દયા કરી કે નિભાવના (૨) ટેક.
 તુમ ગુનઝાઝ^૧ પતિતપાવન પિયા,
 પતિત કે દોષ સકલ વિસરાવના. હો. ૧
 શરણાગત વત્સલ તુમ સમરથ,
 દીન જનકું અધિક અપનાવના. હો. ૨
 નિજજન જાની દયા દીલ ધરી કે,
 નિજપદ પંકજ પ્રીત બઢાવના. હો. ૩
 મુક્તાનંદકી એહિ અરજ હે,
 અખંડ દરશ યહ ઓર ન ચાહના. હો. ૪

૨૨૮.

પદ-૩

હોજી તુમ તો મેરે પ્રાન આધારા, (૨) ટેક.
 હય્યાકો હાર કરી રાખુંગી ઉર પર,
 પલ અક નાથ કરું નહિ ન્યારા. હો. ૧
 જલ બિન મીન મરે એક છિનમેં,
 ત્યું મોય તુમ બિન સબ સંસારા. હો. ૨
 બિન દેખે મોય કલ ન પરત,
 તેહિ કારન કરું દ્રગન કે તારા. હો. ૩

૧. ગુણનો ભંડાર

મુક્તાનંદ કિયો નેહ જો તુમ સંગ,
તુમહિ હો નાથ નિભાવન હારા. હો. ૪

૨૨૯.

પદ-૪

ભલા તુમ તો મેરે બાળ સંગાતી (૨) ટેક.
તુમ બિન વિરહ વ્યથા મોય બાઢત,
તુમકું વિલોક્ત શીતલ છાતી. ભલા. ૧
શ્યામસલુને પિયા તુમ બિન મોકું,
મહાદુઃખ દેતહે અનંગ અરાતિ^૧. ભલા. ૨
કરૂણાસિંધુ દયા દિલ ધરકે,
મોય કરો મહા રસકી માતિ. ભલા. ૩
મુક્તાનંદકી એહી અરજ હે,
ચરન સમીપ રહું દિનરાતિ. ભલા. ૪

૨૩૦.

પદ-૫

ભલા શ્યામરે નિકી બંસી બજાવના (૨) ટેક.
તેરી મોરલીને મેરો મન હરલીનો,
નિકેનિકે રાગ રસિક પિયા ગાવના. ભ. ૧
લોકકી લાજ ભઈ મોય બેરન્ય,
ગોદોહન મિત^૨ મારે ઘેર આવના. ભ. ૨
મેરે પ્રાન ભયે પિયા તુમ વશ,
કરૂણાનિધિ મેરી શુદ્ધ ન ભુલાવના. ભ. ૩
મુક્તાનંદ કહે કુંજભવનમેં,
મન ભાયો કરી તાપ બુઝાવના. ભ. ૪

૨૩૧.

પદ-૧ (રાગ : ઊલાવર)

ભજ મન ધર્મતનય નંદ નંદ. ટેક.
ભજત સબહી ભય ભર્મ નસાવત,
ઉભય રૂપ એક આનંદકંદ. ભજ. ૧

ઉત મુનિવર કે વૃંદ લીયે સંગ,
 ઈત સંગ લે ગોપીનકે વૃંદ. ભજ. ૨
 ઉત તપરત સંયમ વ્રત સેવત,
 ઈત રસકેલિ કરત વ્રજચંદ. ભજ. ૩
 ઉત તપફળ દેત કરત સબકો હિત,
 ઈત દે દરશ હરહિ ભવફંદ. ભજ. ૪
 મુક્તાનંદ કે' ઈષ્ટ એહી પ્રભુ,
 પ્રગટ રૂપ જો સબ જગવંદ. ભજ. ૫

૨૩૨.

પદ-૨

ધર્મતનય ભજ નંદકીશોર. ટેક.
 જનહિત જુગલરૂપ ભાએ મહાપ્રભુ,
 સુર મુનિવૃંદ જપત જેહિ ભોર. ધર્મ. ૧
 ઉત મુનિવૃંદ સહિત બદ્રિપતિ,
 ક્રોધસેં રહિત મદનમદ તોર. ધર્મ. ૨
 ઈત વૃંદાવન નવલ વિહારી,
 ગાન તાન ગોપીન ચિત્તચોર. ધર્મ. ૩
 ઉત ઉપનિષદ્ વચન ઉચારત,
 ઈત મુખ બંશી કરત ઘનઘોર. ધર્મ. ૪
 એહિ વિધિ પ્રગટરૂપ કૃષ્ણાનિધિ,
 મુક્ત લિયો હે ચરન ચિત્તચોર. ધર્મ. ૫

૨૩૩.

પદ-૩

ધર્મતનય સોઈ પ્રભુ નંદલાલ. ટેક.
 શ્રીનારાયણ કૃષ્ણ કલાયકે,
 ગ્વાલન સંગ ખેલત ગોપાળ. ધર્મ. ૧
 ઉત તપ સાધત શિશ જટાધારી,
 ઈત રાજત ધરી મુગટ વિશાળ. ધર્મ. ૨

ઉત વનકળ ધરી રખત બૃહદ્રત^૧,
 ઈત ધરી પીત વસન રસતાળ. ધર્મ. ૩
 ઉત ઈત કરતસો સબહિ ભક્તહિત,
 આપ અગુન સબ શુભ ગુનજાલ. ધર્મ. ૪
 મુક્તાનંદકે મન માનુષ્ય મધ્ય,
 સોઈ પ્રભુ રાજત રાજમરાલ. ધર્મ. ૫

૨૩૪.

૫૬-૪

બદ્રિનાથ બને નંદકુમાર. ટેક.
 સોઈ જુગજુગ શ્રુતિ ધર્મ સંત હિત,
 દુષ્ટ દલન પ્રગટત બહુવાર. બદ્રિ. ૧
 ધર્મકી ગ્લાનિ હોત હે જબ જબ,
 તબ તબ ભૂપર ધરી અવતાર. બદ્રિ. ૨
 અનંત જીવ ઓધારન કારન,
 હરત સબહિ ભૂમંડળ ભાર. બદ્રિ. ૩
 કળિ મધ્ય અધિક કૃપા કરી કેશવ,
 નિજ ભક્તનકે હરેઉ મદમાર. બદ્રિ. ૪
 સોઈ પ્રભુ સહજાનંદ વિરાજત,
 મુક્તાનંદકે પ્રાન આધાર. બદ્રિ. ૫

૨૩૫.

૫૬-૧ (રાગ : પ્રભાતી)

જાગો જગજીવન બોલે, પંખીડાં વાણી;
 તમારી શય્યામાં, મારી સાડી ચંપાણી. જાગો ૧
 લોકડિયાની લાજ મારે, શ્યામળા વા'લા;
 તમે તો નિ:શંક પોઢ્યા, નંદના લાલા. જાગો ૨
 સાસુડી ચકોર મારી, નણંદી ધુતારી;
 ગાવલડી દોવાને મિષે, આવી'તી બહારી. જાગો ૩

થાય છે અસુર^૧ મહી વલોવા જાવું;
મુક્તાનંદના નાથજી, ઘણું શું કહી સમજાવું. જાગો ૪

૨૩૬.

પદ-૨

કાનજી કોડિલા જાગો, પ્રાત થયું વાલા,
જાણીને મારા જીવન મિંચો, લોચનીયાં ઠાલા. ટેક ૦
કંઠથી બાંહડલી મેલો, કાનજી કાળા,
આડોસી પાડોસી જાગ્યા, મોહન મરમાળા. કાનજી ૦ ૧
હવે નહિ રે'વાય, અમે વવારું^૨ નાના,
સવારે શ્યામળીયા વાલા, કેમ રહીએ છાના. કાનજી ૦ ૨
લોકમાં લજજા રહે તેમ, કિજીએ કાના,
મુક્તાનંદના નાથજી, મા થાશો દિવાના. કાનજી ૦ ૩

૨૩૭.

પદ-૩

આજની શોભા અલૌકિક, લાગે છે સારી,
જોઈને હસે છે વાલા, વ્રજની નારી. આજની ૦ ૧
કાજળની રેખા કપોળે, લાગે રૂપાળી;
ગોપીઓ જોઈને કાના, લે છે કરતાળી. આજની ૦ ૨
હૈડા ઉપર હાર ઊઠ્યા, શોભે છે સારા;
પીતાંબર સાટે પટોળી, ઓઢી છે પ્યારા. આજની ૦ ૩
વાંસળીને સાટે વેલણ, કોનું લઈ આવ્યા,
મુક્તાનંદના નાથ આવા, કો' ક્યાં જઈ ફાવ્યા. આજની ૦ ૪

૨૩૮.

પદ-૪

આવોને અલબેલા વાલા પુછું વાતલડી,
રસિયા રમી આવ્યા, કેને સંગે રાતલડી. ટેક ૦
આળસડું અંગે ઘણું, દિસે નિદ્રાળું નેણ,
પાતળા પ્રેમેશું બીતા, બોલો છો વેણ. આવોને ૦ ૧

ડોલતાં ડગલાં ભરો છો, પ્રિતમ પ્યારા,
 કપોળે તંબોળતંતુ, લાગે છે સારા. આવોને૦ ૨
 કેને રંગે રાચ્યા પ્રિતમ, કહો કાના અમને,
 મુક્તાનંદના નાથજી, કાંઈ નહી કઈયે તમને. આવોને૦ ૪

૨૩૯.

પદ-૧ (રાગ : ળિભાસ)

કાન ધુતારે રે, બેની મને કાન ધુતારે રે;
 નેણું કેરે બાણે મારી, કાન ધુતારે રે. ટેક૦
 સાન કરીને શ્યામળે, મુજ સામું જોયું રે;
 ચોટ લગાડી ચિત્તમાં, રસબાણ પ્રોયુ રે. નેણું ૧
 ઘાયલ થઈને ઘર સુધી, પોતી પરાંણે રે;
 જેવી છે વિરહની વેદના, મારું મન જાણે રે. નેણું ૨
 અંગમાં વાધિ આપદા, ભોજન ન ભાવે રે;
 રજની વીતે ઝુરતાં, નિદ્રા ન આવે રે. નેણું ૩
 મન માન્યું નંદલાલશું, બીજી ભ્રમણા ભાગી રે;
 મુક્તાનંદ કહે માવશું, મને લગની લાગી રે. નેણું ૪

૨૪૦.

પદ-૨

શ્યામ સંગાથે રે, બેની મારે શ્યામ સંગાથે રે;
 તે દહાડાનું તાન મારે, શ્યામ સંગાથે રે,
 મહેર કરીને માવજી, મુજ સામું જોયું રે;
 મનડું મારું માવશું, અતિશેજ મોહ્યું રે. તે૦ ૧
 નેહ જણાવ્યો નેણમાં, ભ્રૂકૃટીની સાને રે;
 વ્યાકુળ કીધી વાલમે, મોરલીની તાને રે. તે૦ ૨
 અલૌકિક આપિયું, મને શ્યામ સુહાગી રે;
 મોહનજીની મહેરથી, ભવ ભાવઠ્ય ભાગી રે. તે૦ ૩
 અખંડ સુહાગણ કરી, કોડિલે કાને રે;
 મુક્તાનંદ કહે મોહી રહી, એને ભીને વાને રે. તે૦ ૪

૨૪૧.

પદ-૩

મનહું માન્યું રે, બેની મારું મનહું માન્યું રે;
 મોહનજીને સંગે મારું મનહું માન્યું રે,
 એ માઝું ગમતું કરે, નિત્ય અંતરજામી રે,
 સુંદર વરના સંગમાં, હું આનંદ પામી રે, મોં ૧
 જોબનિયું મેં જાળવ્યું, મોહનજી માટે રે;
 શ્યામ સંગાથે સહિ કર્યું, મેં તો શિરને સાટે રે, મોં ૨
 આડય ન માનું કોઈની, મોહી ભીને વાને રે;
 ગોવિંદ કીધી ઘેલડી, નેણુંની સાને રે. મોં ૩
 આનંદ વાધ્યો અંગમાં, ભૂધરને ભાળી રે;
 મુકતાનંદ કહે માવશું, દઢ લાગી તાળી રે. મોં ૪

૨૪૨.

પદ-૪

પ્રીતડી બાંધીરે, બેની મારી પ્રીતડી બાંધી રે;
 લટકાળા નંદલાલ સાથે, પ્રીતડી બાંધી રે.
 સુંદર નેણ સોહામણાં, મુખ સુંદર વાણી રે;
 સુંદરવરની ચાલમાં, બેની હું લોભાણી રે. લં ૧
 કામણીયાં મુજને કર્યા, કાનુડે કાળે રે;
 દીલહું મારું ડોલવ્યું, મીઠી મોરલી વાળે રે. લં ૨
 નેણાં વેણાં મોરલી સૌ, કામણગારું રે;
 વશ કરી મને વાલમે, હર્યું ધીરજ મારું રે. લં ૩
 કુળ કુટુંબી લોકની, મરજાદા મેલી રે;
 મુકતાનંદ કહે માવશું, દઢ બાંધી બેલી રે. લં ૪

૨૪૩.

પદ-૧ (રાગ : રામકલી)

મારું મન મોહું રે મા જોઈ નંદલાલ, મારું મન મોહું રે મા જોઈ નંદલાલ; ટેક.
 રસિક છેલવર રૂપ ઉજાગર, અંબુજનયન^૧ વિશાળ. મા૩૦ ૧
 મોહનવર મને મોહીની લગાડી, કરી કરી નૌતમ ખ્યાલ, મા૩૦ ૨

મર્મળે મને મર્મ જણાવી, વચને વધારી ઘણી વા'લ. મારૂં ૩
મુક્તાનંદનો નાથ નવલ પિયા, નિરખીને થઈ છું નિહાલ. મારૂં ૪

૨૪૪.

૫૬-૨

શોભે છે છબિલો વાલો આનંદકંદ, શોભે છે છબિલો વાલો આનંદકંદ;
બ્રહ્મા ભવ સનકાદિક નારદ, સ્તવન કરે છે સુરવૃંદ, શોભે છે ૦ ૧
રૂક્મિણીકાંત અબિલજગઈશ્વર, હરણ વિકટ ભવકંદ, શોભે છે ૦ ૨
સોળ હજાર અષ્ટ પટરાણી, રહે વા'લો સદાય સ્વચ્છંદ, શોભે છે ૦ ૩
મુક્તાનંદનો નાથ નવલ પિયા, વાસુદેવ જગવંદ. શોભે છે ૦ ૪

૨૪૫.

૫૬-૩

વાસુદેવ રૂક્મિણી સજે શણગાર, વાસુદેવ રૂક્મિણી સજે શણગાર;
પિયા તન ચંદન ખોર બિરાજે, પ્યારી તન મૃગમદ સાર. વાસુદેવ ૦ ૧
શ્યામ સુંદર ઉર કૌસ્તુભ શોભે, પ્યારી ઉર નવસર હાર. વાસુદેવ ૦ ૨
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ શ્યામ કર, પ્યારી કર ચમર ઉદાર. વાસુદેવ ૦ ૩
મુક્તાનંદ કહે જુગલ રૂપ પર, વારી જાઉં વારંવાર. વાસુદેવ ૦ ૪

૨૪૬.

૫૬-૪

વા'લો મને વાલા લાગે રાજા રણછોડ, વા'લો મને વાલા લાગે રણછોડ,
સત્યભામા રૂક્મિણી પટરાણી, બળભદ્ર બંધવ જોડ. વા'લો ૦ ૧
ચક્રાદિક આયુધ કર શોભે, દુષ્ટ દનુજ^૧ મદ તોડ. વા'લો ૦ ૨
વંકી પાઘ વંકી ભૂકુટીપર, વંકી અજબ મરોડ. વા'લો ૦ ૩
મુક્તાનંદ કહે રસિક પ્રિતમપર, વારૂ મદન કરોડ. વા'લો ૦ ૪

૨૪૭.

૫૬-૫ (રાગ : ભૈરવ)

હરિ હરિ હરિ, કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ, રામ રામ રામ... ટેક.

નારાયણ નારાયણ વાસુદેવ વાસુદેવ,

ગિરિવરધર ગિરિવરધર ગિરિવરધર સુંદર ઘનશ્યામ. હરિ. ૧

જગન્નાથ જગન્નાથ, ગોવિંદ ગોવિંદ,
 નિરંજન નિરંજન વૈકુંઠધામ. હરિ. ૨
 દીન બંધુ દીન બંધુ, દયાસિંધુ દયાસિંધુ,
 સહજાનંદ સહજાનંદ, પૂરનકામ. હરિ. ૩
 શ્રીનિવાસ શ્રીનિવાસ, સતત સબ શક્તિ પાસ,
 મુક્તાનંદ પ્રેમ મગન, ગાવન ગુન ગ્રામ. હરિ. ૪

૨૪૮.

પદ-૨

રાધે જુત કૃષ્ણ કૃષ્ણ, કહિયેં ઉઠિભોર. ટેક.
 નિસ દિન એહિ જપત નામ નાસત મદ મોહ કામ,
 પાપન કે પરવત પર વજ જ્યું કઠોર. રાધે. ૧
 સબહિ સદ્ગ્રંથ જેહિ ઈનકો સિદ્ધાંત એહિ,
 કરુણાનિધિ કૃષ્ણનામ ભવ બંધન તોર. રાધે. ૨
 ગુન પર ગોલોક ધામ તહાં કે નિત વાસી શામ,
 એહિ વ્રજજીવન સંગ લગની દઢ મોર. રાધે. ૩
 મુક્તાનંદ એહિ જાપ મિટત મહા પ્રબલ પાપ,
 મમ ઉર રહો નામ નામી, નિજજન મન ચોર. રાધે. ૪

૨૪૯.

પદ-૩

ગોવિંદ ગોપાલ લાલ નટવર ગિરધારી. ટેક.
 રાધા વર રસિક કાન શ્રી વજ્રચંદ સુખ નિધાન,
 રૂપરાશિ અતિ વિલાસી મોહન વનવારી. ગોવિંદ. ૧
 સુંદર ઘનશ્યામ રૂપ શોભા નિધિ અતિ અનુપ,
 તિનકે સબનામ જ્યું સંતન સુખકારી. ગોવિંદ. ૨
 એહિ વિધ નિત જપત નામ તેહિ ઉર રહે રસિક શામ,
 ગોપી પતિ સુંદર વર કુંજ કે વિહારી. ગોવિંદ. ૩
 મુક્તાનંદ તાસ જિત પ્રભુ સંગ જેહિ અચલ પ્રીત,
 ત્રિભુવન કે મધ્ય સોઈ ધન્ય ધન્ય નરનારી. ગોવિંદ. ૪

૨૫૦.

૫૬-૪

રાધાપતિ રસિક સંગ્ય પ્રીતિ હમ જોરી. ટેક.
 પ્રભુ બિન સબહિ સંસાર જાન્યો દુઃખકો ભંડાર,
 તાતે તેહ કરી વિચાર ઓર સંગ તોરી. રાધાપતિ. ૧
 શોભા નિધિ સુખ નિધાન જબસેં ઉર ધારે કાન,
 તબસેં મસ્તાન ભઈ પલટી મતિ મોરી. રાધાપતિ. ૨
 સુંદર વ્રજચંદ રૂપ સબ સોં અતિસેં અનુપ,
 નિસદિન તેહિ નિરખત રહુ ચંદ જયું ચકોરી. રાધાપતિ. ૩
 કરી કે બહુ વિધ વિહાર દિનો મોય સુખ અપાર,
 મુક્તાનંદ કે આધાર લિનો ચિત્ત ચોરી. રાધાપતિ. ૪

૨૫૧.

૫૬-૧ (રાગ : ભૈરવ)

તેરી છબિ મનમે વસીરે, કનૈયા તેરી છબિ મનમે વસી રે. ટેક.
 તડિત^૧ સમાન સુંદર પિતાંબર, કટિતટ લિયો હે કસી રે. કનૈયા. ૧
 પાઘકે પેચમેં તોરા રહયા ઝુકિ, ઉર બનમાલ લસી રે. કનૈયા. ૨
 સોલકલા પૂરન સુખદાયક, મુખમાનુ શરદ શશી રે. કનૈયા. ૩
 મુક્તાનંદ કે' પ્રભુ તવ મૂર્તિ, જોરસે જીયમે વસી રે. કનૈયા. ૪

૨૫૨.

૫૬-૨

મેરો મન મોય લિયા રે, લંગરવા મેરો મન મોય લિયા રે. ટેક.
 તેરોહિ રટન રહત નિશવાસર, ઐસો કછુ જાદુ કિયા રે. લંગરવા. ૧
 નંદ નંદન તેરે નેન બાન સમ, વેધ્યો હે મોર જીયા રે. લંગરવા. ૨
 નેનબાનકિ ચોટ લગાયકેં, બિરહ બઢાય દિયા રે. લંગરવા. ૩
 મુક્તાનંદ કહે પ્રભુ અબ તુમ વિન, ધરત નહિ ધીર હિયા રે. લંગરવા. ૪

૨૫૩.

૫૬-૩

લગે દગબાન તુમારે, કનૈયા લગે દગબાન તુમારે. ટેક.
 લગત હિ પાર ભયે દગ તેરે, અતિ તિખે અનિયારે. કનૈયા. ૧

૧. વિજળી

રેન દિના ખટકત મેરે ઉર બીચ, શામસુંદર બંસિવારે. કનૈયા. ૨
તેરેહિ નેન બાનકી પીરા, હરત હે પ્રાન હમારે. કનૈયા. ૩
મુક્તાનંદ કે' પ્રભુ દુઃખ મેટન, આય મિલો પિય પ્યારે. કનૈયા. ૪

૨૫૪.

પદ-૪

તુમ સંગ લગન લગી રે, લાડિલા તુમ સંગ લગન લગીરે. ટેક.
રસિક સલુને તેરા રૂપ અલૌકિક, નિરખત ભ્રમણા ભગીરે. લાડિલા. ૧
તેરેહિ ચરન કમલમે મોકું, પ્રીત પ્રબલ જગીરે. લાડિલા. ૨
તુમ બિન લોક પ્રલોક્યકી સંપત્ય, તિનકી તો આસ તગીરે^૧. લાડિલા. ૩
મુક્તાનંદ કે' પ્રભુ તુમ અપને, રંગમે મોય રંગીરે. લાડિલા. ૪

૨૫૫.

પદ-૧ (રાગ : રામકલી)

આલિ મોય નંદનંદન વસ્ય કીને. ટેક.
નેન બાનકે ચોટ લગાયકે, સગરિ^૨ સુધ હર લિનિ. આલિ. ૧
મેં પિયા બસ પિયા મેરે બસ હે, ભઈ યહ વાત નવીની. આલિ. ૨
મુક્તાનંદ કે નાથ ગ્રહિ કર, લોકલાજ તજ દીનિ. આલિ. ૩

૨૫૬.

પદ-૨

માઈ મેં તો શ્યામ સુંદર સંગ્ય રાજી. ટેક.
નિરભે હોય વરી વિઠલવર, લોકનસે નહિ લાજી. માઈ. ૧
જયું જયું લોક કહે મેરી બતિયાં, ત્યું ત્યું ઉલટી ગાજી. માઈ. ૨
મુક્તાનંદ નાથ ગ્રહિકે કર, નિરભે નોબત્ય વાજી. માઈ. ૩

૨૫૭.

પદ-૩

માઈ મેં તો ઉર ધારે ગિરધારી. ટેક.
પ્રેમ મગન પ્રિતમ સંગ્ય રાચિ, નેક ન ટરઉ ટારી. માઈ. ૧
રસિક પિયાકો રૂપ વિલોકત, ઉરમેં આનંદ ભારી. માઈ. ૨
મુક્તાનંદ નિમખ નહિ છોડું, નટવર કુંજવિહારી. માઈ. ૩

૨૫૮.

૫૬-૪

માઈ મેં તો પુરુષોત્તમ વર પાયો. ટેક.

સર્વાતીત અલૌકિક મૂરતિ, મિલત ભયો મન ભાયો. માઈ. ૧
શારદ શેષ પાર નહિ પાવત, નિગમ નેતિ કરી ગાયો. માઈ. ૨
મુક્તાનંદકો નાથ રસિલો, કરુણા કર ઘર આયો. માઈ. ૩

૨૫૯.

૫૬-૧ (રાગ : ઊલાવલ)

બંસિકે બજૈયે મેરો મન હર લિનો,

કૃષ્ણકું નિરખી મેરે નૈન ન અઘાતરિ^૧. ટેક.

જબસે મિલેહે કાન ભુલી મેતો ઓર ભાન,

બિરહ જારકો^૨ ડારી કાંસે કઉં બાતરિ. બંસી. ૧

છોડી હમ લોકલાજ કાન કે દરશ કાજ,

અબ મોય હરિ બિન કધુ ન સુહાતરિ. બંસી. ૨

રસિક સુજાન શામ, સબહિ શોભા કે ધામ,

મોરલીમેં મધુર મધુર સુર ગાતરિ. બંસી. ૩

મુક્તાનંદ ચિત્તયોર, કૃષ્ણકે જાદુકા જોર,

લગે સોઈ જાને મુખબરન ન જાતરિ. બંસી. ૪

૨૬૦.

૫૬-૨

લગીહે લગન મેરી માધુરી મૂરત્યસે,

અબ મેતો યેહિ બિન કેસે ધરું ધીરરિ. ટેક.

રેન દિન યેહિ ધ્યાન, રટુ સદા કા'ન કા'ન ,

કલ ન પરત બિન દેખે બલવીરરિ. લગી. ૧

બંસિકે બજૈયે કા'ન, મારે મોયે નેન બાન,

રસિક મોહન બિન મિટત ન પીરરિ. લગી. ૨

ભૂષન વસન ભોગ, શામ બિન ભાસે રોગ,

કૃષ્ણ બિન એકધાર, બહે દગ નીરરિ. લગી. ૩

મુક્તાનંદ નંદલાલ, શોભિત વિશાલ ભાલ,
મેરે મન માને એહિ શામરે શરીરરિ. લગી. ૪

૨૬૧.

પદ-૩

શામરે સુજાન બિન કલ ન પરત હે,
તારે તો અંગારે ઉધો સેજ ભઈ ખાખસિ^૧. ટેક.
જબસું ગયે હે શામ, જુરુ મેંતો આહુ જામ,
નેનમેં ન નિંદર ન ઉરમે હુલાસસિ. શામ રે. ૧
ભુવન લગે મશાન, ભાવન ન ખાનપાન,
પુરુષ પિશાય લગે ત્રિયા સબ રાખસિ^૨. શામ રે. ૨
આવનકી કહિ કાન, તારેં એ રહત પ્રાન,
મોહનકું મિલનેકી રહે અભિલાષસિ. શામ રે. ૩
મુક્તાનંદકે આરામ, જો ન આવે નંદલાલ,
વિરહ અનલ જરિ^૩ હોઉંગી મેં ખાખસિ. શામ રે. ૪

૨૬૨.

પદ-૪

એતનો સંદેશો ઉધો કૃષ્ણજી શું કઈયો જાય,
આવનકી કહિ સોતો અબહુ હું ન આયોરી. ટેક.
મથુરા નગર જાય, વ્રજ દિયો વિસરાય,
કુબરી કું લિન મિલી ભયે સુખ પાએરી. એતનો. ૧
હમે લિખ ભેજયો જોગ કુબજયાસુ રંગ ભોગ,
એસી રાજ નીતિ પિયા કોનનેં સિખાયેરી. એતનો. ૨
તુમકું ન લોકલાજ ચાહો કરત કાજ,
ગોપીનાથ નામ છોડ કોન કે કહાએરી. એતનો. ૩
મુક્તાનંદ વ્રજનારી કહત રીસકી મારી,
બોલ કોલ ગયે સો તો મનમે ન લ્યાએરી. એતનો. ૪

૨૬૩.

પદ-૧ (રાગ : ઊલાવર)

કુલ કીરતિ મોંસે ઉલટી પરી, ટેક.

મેં હરિ ભજુ તજે વે પામર, એસો કુલ ધર્મ જાઓ જરી. કુલ. ૧
પિતા પિતામહ મરે જો કૂપપરી, તો કહાં એસે મરિયે ગીરી. કુલ. ૨
એહી વિચારી પ્રહલાદ વિભિષણ, જગતકી રીત સબહિ પ્રહરી. કુલ. ૩
કહાં મીરા કિનો કુલકો ધર્મ, સિવરી કહાં કુલ રીત કરી. કુલ. ૪
કહાં શુક ભરત કિન કુલકો ધર્મ, સબકું ત્યાગી ઉર રાખે હરિ. કુલ. ૫
સબહિ કુટુંબી ચલે હે નરક પંથ, મેંતો વાસે ભાગો ડરી. કુલ. ૬
મુક્તાનંદ નમત વાકો હરિકું, ભજત તન સુધ વિસરી. કુલ. ૭

૨૬૪.

પદ-૨

દોષ નિવારણ દીનાનાથ, ટેક.

અશરણ શરણ અધમ ઓધારણ, કરુણા કરકે ગ્રહો મમ હાથ. દોષ. ૧
જબ જબ ચુક પરત ગઈ મોંસે, તબ તબ ચરણે નમાયો માથ. દોષ. ૨
સબહિ કલંક નિવારે સ્વામી, બહુનામી કહિ ગ્યાનકી ગાથ. દોષ. ૩
કુમતિ મિટાય કીયો મોય નિજજન, સદા રહત હરિ મેરે સાથ. દોષ. ૪
મુક્તાનંદ ભયો મતવારો, બહુનામી ભેટેઉ ભરી બાથ. દોષ. ૫

૨૬૫.

પદ-૧ (રાગ : કેદાર)

સ્વામીને શરણે થઈ સિદ્ધ અગણિત થયા, સમાધિનિષ્ઠ હરિભક્ત શૂરા;

પલક હરિ ધ્યાનથી બા'ર નવ નીસરે, પ્રગટ પ્રભુને ભજે પ્રેમી પૂરા. સ્વામી. ૧
ધ્યાનથી કોઈને જગાડે શ્રીહરિ, પ્રહર એક ધ્યાને વીતિ જાતે;
કોઈને જગાડે ધ્યાનમાંથી પ્રભુ, પ્રેમી જાણીને બે પો'ર થાતે. સ્વામી. ૨
કોઈને જગાડે ધ્યાનથી બે દિને, કોઈકને પક્ષ વીતે જગાડે;
કોઈને જગાડે માસ વીતે પ્રભુ, ધ્યાનમાં દિવ્યાનંદ દેખાડે. સ્વામી. ૩
માસ બે ગયે પ્રભુ કોઈને જગાડે, કોઈને જગાડે ત્રણ માસે;
મુક્તાનંદ એમ ધ્યાનમાં શ્રીહરિ, પ્રેમી ભક્તને પ્રભુ રાખે પાસે. સ્વામી. ૪

ઉત્સવપદ સંગ્રહ

(યૈત્ર શુક્લ નવમી)

શ્રીરામ જન્મોત્સવનાં પદો

૨૬૬.

પદ-૧ (રાગ : આશાવરી)

હાં રે હો નૃપ^૧ દશરથ ઘર બજત બધાઈ, કૌશલ્યાસુત જાયો હો;
અસુરનકે ઉર ત્રાસ ઉદે ભયો, સંતન મન મુદ છાયો હો. નૃપ. ૧
બ્રહ્મા ભવ સુરરાજ સબે મિલ, બોલત જય જય બાની હો;
ધન્ય રઘુકુળ ધન્ય નૃપ દશરથ, ધન્ય કૌશલ્યા રાની હો. નૃપ. ૨
યૈત્ર શુક્લ નવમીકે મધ્ય દિન, પ્રગટેહેં જન સુખકારી હો;
અતિ બડભાગ્ય માની પુરવાસી, મુદિત ભયે નરનારી હો. નૃપ. ૩
સુમનવૃષ્ટિ સુરરાજ કરત હે, દુંદુભિ^૨ દેવ બજાવે હો;
મુક્તાનંદકો નાથ પ્રગટ જહાં, પરમ ધામ સોઈ કહાવે હો. નૃપ. ૪

૨૬૭.

પદ-૨

હાં રે હો પુરુષોત્તમ પ્રભુ રઘુકુળ પ્રગટે, ચતુર્મૂર્તિ સુખદાઈ હો;
રઘુવીર લછમન ભરત શત્રુઘન, શોભા બરની ન જાઈ હો. પુરુ. ૧
અવધપુરીવાસી નરનારી, મુદજૃત^૩ મંગળ ગાવે હો;
ગુનિજન ગાવત પ્રેમમગન હોય, બહુ વાજંત્ર બજાવે હો. પુરુ. ૨
દધિ હળદી છંટકત પુરવાસી, આનંદ અંગ ન માવે હો;
ભર ભર મોતી થાર મુદિત મન, પ્રભુકું આય વધાવે હો. પુરુ. ૩
વિપ્ર વેદધ્વનિ કરત મનોહર, જનમ મહોત્સવ જાની હો;
મુક્તાનંદકો નાથ નિરખી સબ, પરમ સુખી ભયે પ્રાની હો. પુરુ. ૪

૨૬૮.

પદ-૩

હાં રે હો નૃપ દશરથ મન મોદ ન માવત, સુત જાયે શારંગપાની હો;
શ્રી રઘુવીર મુખ નિરખી રાની નૃપ, લીયો હે જનમફળ જાની હો. નૃપ. ૧

૧. રાજા ૨. નગરા જેવું મોટું વાઘ ૩. આનંદયુક્ત

ગુરુ વસિષ્ઠ કુળપૂજ્ય બોલાયે, દિયો હે ધેનુ ગજ દાના હો;
ભૂષન વસન દિયે વિપ્રનકું, બહુવિધ કરી સનમાના હો. નૃપ. ૨
બંદિજનકું દાન દિયો નૃપ, ભરી ભરી કંચનથારી હો;
ભૂષન વસન ધેનુ ગજ સુતપર, કરત નોછાવર ભારી હો. નૃપ. ૩
જયજયકાર કરત સુર નર મુનિ, ગાવત ગુન સુખકારી હો;
મુક્તાનંદકે નાથકી છબિપર, તન મન ધન બલહારી હો. નૃપ. ૪

૨૬૯.

પદ-૪

હાં રે હો-રઘુકુળ પ્રગટ ભયે પુરુષોત્તમ, પતિત કરન ભવપારા હો;
અધર્મ મેટી ધર્મ સ્થાપનકું, લીયો હે મનુષ્ય અવતારા હો. રઘુ. ૧
સંતનકી રક્ષાકે કારન, પ્રગટ ભયે સુખદાઈ હો;
સબ સુખધામ રામ રઘુનંદન, ગુન વરને નહિ જાઈ હો. રઘુ. ૨
મરજાદા પુરુષોત્તમ મૂર્તિ, નૃપ દશરથ ઘર જાયે હો;
નિજ કીર્તિ સેતુ વિસ્તારન, ભયેહે ભક્તમન ભાયે હો. રઘુ. ૩
જુગ જુગ વેદવચન પ્રતિપાલન, પ્રગટ રૂપ સુખકારી હો;
મુક્તાનંદ કહે મહા પ્રભુકી, યા છબિપર બલહારી હો. રઘુ. ૪

શ્રીરામજીકે ઢાઢી કે પદ

૨૭૦.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

મેં હું તિહારો ઢાઢી^૧, શ્રીરઘુવીર મેં તિહારો ઢાઢી;
તવ પદપંકજમેં પરિપૂરન, પ્રીત ભઈ મોય ગાઢી. શ્રીરઘુ. ૧
અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિ ન ચાહું, હો રહ્યો પૂરન કામ;
પ્રભુ તવ પદસરોજ^૨ ઉર ધરીકે, મુખસેં જપુ તવ નામ. શ્રીરઘુ. ૨
રઘુકુળતિલક તિહારે યશકો, શેષ ન પાવત પાર;
મુક્તાનંદકે નાથ ભક્તહિત, લિન મનુજ અવતાર. શ્રીરઘુ. ૩

૧. જન્મના અવસર પર વધાઈના ગીતો ગાનારો માંગણ ૨. ચરણકમળ

૨૭૧.

પદ-૨

ઢાઢી મેં રઘુવીર, તિહારો ઢાઢી મેં રઘુવીર;
તુમસેં સંપત્તિ પાય અલૌકિક, અબ સબ મિટ ગઈ પીર. તિહારો. ૧
જ્ઞાન વૈરાગ્ય ભક્તિકું પાયો, અબ સબ ચિંતા ભાગી;
તવ પદપંકજમેં નિશ વાસર, રહુંરિ સદા અનુરાગી. તિહારો. ૨
પ્રભુ તવ દાસકો દાસ રહું નિત્ય, ઓર કધું નહિ ચાઉં;
મુક્તાનંદ કહત યું ઢાઢી, દ્વાર પર્યો ગુન ગાઉં. તિહારો. ૩

૨૭૨.

પદ-૩

જનમ સુન્યો જબ કાન શ્રીરામકો, જનમ સુન્યો જબ કાન;
નિજ પતિસોં ઢાઢન^૧ હાસ બોલી, સુન પિયા ચતુર સુજાન. શ્રીરામ. ૧
વેગસેં જાય દશરથ ગૃહ, કીજે મનોહર ગાન;
પુત્રજન્મકો ઉત્સવ ભારી, દેત હે કંચન દાન. શ્રીરામ. ૨
મેં કરી ગાન કૌશલ્યા આગે, તોરી હું નૌત્તમ તાન;
મુક્તાનંદકો નાથ પ્રગટ ભયે, ભક્તવત્સલ ભગવાન. શ્રીરામ. ૩

૨૭૩.

પદ-૪

ઢાઢી રામગુન ગાવે, મગન હોય ઢાઢી રામગુન ગાવે;
નૃપ દશરથ ઘર સબ બંદિજન, મનવાંછિત ફળ પાવે. મગન. ૧
રામ જન્મ સુની નૃપ દશરથ ઢિગ, જો જો જાયક આવે;
કરી સનમાન તાહિ નૃપ દશરથ, કનકમાળ પહિરાવે. મગન. ૨
જાયક સબહિ અજાયક કીને, દઈ મનવાંછિત દાન;
મુક્તાનંદકો નાથ પ્રગટ ભયે, રામચંદ્ર ભગવાન. મગન. ૩

શ્રીરામલલાના મૂલણીયા

૨૭૪.

પદ-૧ (રાગ : પૂરવ)

રામ લલાકું જૂલાવે; પાલનેમેં રામ લલાકું જૂલાવે;
હરિગુન ગાન કરત કૌશલ્યા, આનંદ ઉર ન સમાવે. પાલને. ૧

૧. ઢાઢીની પત્તિ

અગનિત કોટી બ્રહ્માંડ ઉદરમેં, સોઈ બને લઘુ બાળ;
મરકટ^૧ દેખી ડરત રઘુનંદન, જીનસેં કંપત કાળ. પાલને. ૨
પ્રેમમગન હોય માત જુલાવત, જુલત શ્રી રઘુવીર;
મુક્તાનંદકો નાથ મનોહર, સોહત શ્યામ શરીર. પાલને. ૩

૨૭૫.

૫૬-૨

કૌશલ્યા મુદ પાય, જૂલાવત કૌશલ્યા મુદ પાય;
રામ લલા પલનામેં જૂલત, શોભા બરની ન જાય. જૂલાવત. ૧
રતનજડિત કંચનકો પલના, તા મધ્ય રાજત રામ;
નાના ભાતિ ખિલોના લેંકે, જુલત શોભાધામ. જૂલાવત. ૨
ભૂ કો ભાર હરન કે કારન, ભયે દશરથકે બાળ;
મુક્તાનંદકો નાથ નિરંતર, નિજજનકે પ્રતિપાળ. જૂલાવત. ૩

૨૭૬.

૫૬-૩

જૂલત રઘુકુળચંદ, મુદિત મન જૂલત રઘુકુળચંદ;
મગન હોય કૌશલ્યા માત, જૂલાવત સુખકંદ. મુદિત. ૧
શિર પર કેશ જન્મકે સોહત, બાળ જયું બોલત બેન^૨;
જો દેખત સોઈ અતિ આતુર હોય, પકરત અંબુજનેંન. મુદિત. ૨
રામ લલાકી યા છબિ નિરખત, પ્રેમમગન નૃપરાની;
મુક્તાનંદકો નાથ નિરંતર, સંતનકું સુખદાની. મુદિત. ૩

૨૭૭.

૫૬-૪

શ્વેતદ્વીપપતિ શ્યામ, રામ ભયે શ્વેતદ્વીપપતિ શ્યામ;
અનંત ભુવનપતિ પલને જૂલત, સબવિધિ શોભાધામ. રામ. ૧
વાસુદેવ વિષ્ણુ કમળાપતિ, કૌશલ્યાસુત સોઈ;
અતિ લઘુ બાળ જયું પલના જૂલત, મર્મ ન જાનત કોઈ. રામ. ૨
નિજ ભક્તજનહિત રામ લલા હોય, ચરિત કરત સુખકંદ;
મુક્તાનંદકે શ્યામ ચતુરવર, વાસુદેવ જગવંદ. રામ. ૩

શ્રીહરિ જન્મોત્સવના પદો

(ચૈત્ર શુકલ નવમી)

દોહા

શ્રી સહજાનંદ કૃષ્ણ હરિ, હરિકૃષ્ણ ઘનશ્યામ;
 નારાયણમુનિ ધર્મસુત, નીલકંઠ જેહિ નામ. ૧
 સ્વામિનારાયણ પ્રકટ પ્રભુ, પુરુષોત્તમ સુખરૂપ;
 સો મમ હૃદયમેં વસહું નિત્ય, મંગળ કરન અનુપ. ૨
 શ્રી હરિપદરજ વંદિકે, નિજજનકે સુખદાઈ;
 જન્મ કર્મ ગુન તાહિકે, વરનું પ્રેમ પુલકાઈ. ૩

૨૭૮.

પદ-૧ (રાગ : આશાવરી)

વંદુ શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકટ, સહજાનંદ સુખદાઈ હો;
 આદિ પુરુષકો મહિમા વરનત, સહસ્રવદન સંકુચાઈ હો. વંદુ. ૧
 અનંત કોટિ ઈન્દુ તરનિ^૧ સમ, એસો હે અક્ષરધામ હો;
 તા મહિ સદા વિરાજત સુંદર, દ્વિભુજ ઘનશ્યામ હો. વંદુ. ૨
 અનંતકોટિ મહામુક્ત એકાંતિક, દિવ્ય અક્ષરસમ કાવે હો;
 સેવત સદા ચરન પંકજરજ, નિરખી ત્રપત નહિ પાવે હો. વંદુ. ૩
 માયા કાળ પુરુષ અરુ અક્ષર, સ્તવન કરે પદ નામી હો;
 સબકે પ્રેરક સબકે નિયંતા, મુક્તાનંદકે સ્વામી હો. વંદુ. ૪

૨૭૯.

પદ-૨

જુગજુગ પ્રકટ હોત જનતારન, પરમપુરુષ અવિનાશી હો;
 કરત ચરિત્ર વિશ્વ સુખદાયક, નરતનુ ધરી સુખરાશી હો. જુગ. ૧
 કૃષ્ણ સ્વરૂપ ધર્યો કરૂણાનિધિ, અવનિભાર ઉતાર્યો હો;
 હને અસુર સો વેર લેન હિત, અબ અવનિ તનુ ધાર્યો હો. જુગ. ૨
 તિરોભાવ ભયે જાની જદુવર, અસુરન બળ બહુ કીનો હો;
 અસુર અધર્મ કલિ સબહિ મિલકે, સંતકું બહુ દુઃખ દીનો હો. જુગ. ૩

૧. તણખલું

ફિરતહે વ્યાકુળ ધર્મભક્તિ દોઉ, અસુરકો ભયહે અપાર હો;
મુક્તાનંદ ભુવિ ત્રાહિ પુકારત, સહિ ન શક્ત અઘભાર હો. જુગ. ૪

૨૮૦.

૫૬-૩

ધર્મ ભક્તિ મુનિકો દારૂણ^૧ દુઃખ, દેખી શ્યામ સુખકારી હો;
ભારાકાંત દેખી ધરની બહુ, જાત નરક નરનારી હો. ધર્મ. ૧
ભક્તિ ધર્મ સજજન સુખ દેહું, મારૂ અસુર સબ વેરી હો;
સ્થાપુ ધર્મ એકાંતિક ભૂપર, યેહિ પ્રતિજ્ઞા મેરી હો. ધર્મ. ૨
સદયહૃદય શરણાગત વત્સલ, યું નિજ હૃદે વિચાર્યો હો;
સોઈ શ્રીકૃષ્ણ કમલદલલોચન, પુનિ દ્વિજકુલ તનુ ધાર્યો હો. ધર્મ. ૩
કોશલ દેશ અયોધ્યા ઉત્તર, તહાં સુંદર એક ગ્રામ હો;
પ્રગટે ધર્મગૃહે પુરુષોત્તમ, મુક્તાનંદકે શ્યામ હો. ધર્મ. ૪

૨૮૧.

૫૬-૪

સરવરિયા દ્વિજદેવ ધર્મકી, પત્ની પ્રેમવતી નામ હો;
ગોત્ર સાવર્ણિ શાખા કૌથુમી, પ્રવર ત્રીન વેદ સામ હો. સર. ૧
શરનેતૃરાય કુળ પૂન્ય પ્રતિષ્ઠિત, અટક ઈંદ્રારકે પાંડે હો;
સ્વધર્મનિષ્ઠ વેદમગ વિચરત, અધર્મપથ સબ છાંડે^૨ હો. સર. ૨
એસે દ્વિજવર ધર્મધુરંધર, સબ શુભ ગુનકી ખાન હો;
કામ ક્રોધ મદ લોભ માન તજી, ભજે સદા ભગવાન હો. સર. ૩
એસે ધર્મદેવ અમલાત્મા, તેહિ ઉર કિયો નિવાસ હો;
મુક્તાનંદકે નાથ ધર્મસુત, મેટન ભવરિપુ ત્રાસ હો. સર. ૪

૨૮૨.

૫૬-૧ (રાગ : ધનાશ્રી)

શોભા કહી ન જાય, ધર્મ કિ શોભા કહી ન જાય. ટેક.

ભયો આવેષ આપ મહિં હરિકો, તારેં અધિક સોહાય. ધર્મ. ૧
છાયો વિશ્વ નિજ તેજ પ્રતાપસો, એસે રૂપ નિધાન. ધર્મ. ૨
સોહત ભાનું લોક પાલ જીમિ, ગૃહ ભયો ધનદ સમાન. ધર્મ. ૩

અષ્ટ સિદ્ધ નવનિધિ ધર્મકો, ભુવન સંવારત જારિ^૧. ધર્મ. ૪
ચાર પદારથ^૨ કરત ચાકરી, મુક્તિ ચાર^૩ પનિહારિ. ધર્મ. ૫
એહિ વિધિ ભયો ધર્મ કે ગૃહ મેં, હરિકો પ્રસાદ અનુપ. ધર્મ. ૬
મુક્તાનંદ સબ કહત ધર્મકું, હરિ પ્રસાદ સ્વરૂપ. ધર્મ. ૭

૨૮૩.

પદ-૨

ધર્મ ભયે વિખ્યાત જગત માંહિ, ધર્મ ભયે વિખ્યાત;
હરિપ્રસાદ યહ નામ લઈ જન, બોલાવત સાંખ્યાત. ટેક.
દેવ તુલ્ય નિજ દેહ કાંતિ જુત, દોલત બઢી હે અપાર;
એ લછન સબ દેખિ ધર્મને, નિજ ઉર કિયો હે વિચાર. જગત. ૧
જાનિ લિયો દ્વિજબર નિજ તનમેં, કિયો આવેશ મુરારિ;
તા પિછેં ધર્યો ગર્ભ ધર્મને, ભક્તિ વિષે સુખકારી. જગત. ૨
તેહિ કરી કે ભઈ પ્રેમવતી અતિ, શોભા તેજ નિધાન;
મુક્તાનંદ કહે ભક્તિ ગર્ભમેં, આયે હેં શ્રી ભગવાન. જગત. ૩

૨૮૪.

પદ-૩

પ્રેમવતી છબિધામ સોહત અતિ, પ્રેમવતી છબિધામ;
દેવહુતિ માનુ હોય દેવકી, તે સમ અતિ અભિરામ. ટેક.
અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ રોમ પ્રતિ, એસે શ્રી ધનશ્યામ;
સો હરિ ગર્ભ વિષે ધારી ભઈ, સબ વિધિ પૂરન કામ. સોહત. ૧
પૂરન ચંદ સમાન બદન તન, શોભાશીલ નિવાસ;
વામન માત અદિતિ સમ સતિ, સોહત દિવ્ય પ્રકાશ. સોહત. ૨
ગર્ભવતી દેખી અવનિ પર, એસિ તો કોઉ ન જાની;
મુક્તાનંદ યું અન્ય નારી મીલિ, બોલત પરસ્પર બાની. સોહત. ૩

૨૮૫.

પદ-૧ (રાગ : વધાઈ)

પોતે પ્રગટ થયા પુરુષોત્તમ, ધર્મભુવન સુખદાઈ;
ઈંદ્રાદિક સર્વે સુર આવ્યા, વાજે અધિક વધાઈ. ટેક.

૧. સંજવારી, જાડું કાઢવું ૨. ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ ૩. સારુખ્ય, સામીખ્ય, સાષ્ટિ, સાયુજ્ય

નરનારી મન હરખ ન માયે, જય જય વાણી બોલે હો;
 જગજીવનનું મુખડુ રે જોઈને, મતવાલા થઈ ડોલે રે. પોતે. ૧
 ગાંધર્વ ગીત મનોહર ગાવે, નર્ત કરે સુર નારી હો;
 સુર વિમાને રે અંબર છાયો, થાય કતોહલ ભારી હો. પોતે. ૨
 ફૂલઝડી અંબરથી લાગી, સર્વે તે થયા હુલાસી હો;
 મુક્તાનંદના નાથ મનોહર, થયા અવિનાશી હો. પોતે. ૩

૨૮૬.

૫૬-૪

બરનતહે પુરનારી ભક્તિ ગુન, બરનત હે પુરનારી;
 ગર્ભવતી એસી તેજસ્વી, નાં કોઉ સુનિ નાં નિહારી. ટેક.
 એસિતો શ્રીકૃષ્ણ કી માતા, દેવકી સબ ગુનધામ;
 સુનીહે પુરાનમેં સતિ સોહાગિની, સબવિધિ પૂરનકામ. ભક્તિ. ૧
 એસેં પરસ્પર કહત સોહાગિની, દેખીકેં તેજ અનુપ;
 પ્રેમવતી કે ઉદર વિષે કોઈ, આયે હેં કારન રૂપ. ભક્તિ. ૨
 પ્રેમવતીકો ભાગ્ય મહીમા, કરત હેં નારી ગાન;
 મુક્તાનંદ દશ માસ વિષે, સુત જાયો હે રૂપનિધાન. ભક્તિ. ૩

૨૮૭.

૫૬-૧ (રાગ : કાનરો)

નાથ વિચાર્યો યું મન માંઈ, નાથ.
 મમ પિતુ માત દિવ્ય તનુ દેખી, થકિત^૧ ભયે મમ નિકટ ન આઈ. નાથ. ૧
 સુત સનેહ બિના સુખ નહિ પૈહે, દિવ્ય ભાવ દેખી સંકુચાઈ;
 હોઉં મનુષ્ય શિશુ સમ તબ યે, કરિ હેં સબ વિધિ મમ સેવકાઈ. નાથ. ૨
 દિવ્યભાવ તબ દૂર કિયો પ્રભુ, નિજમાયા દિનિહે છાઈ;
 ભક્તિ ધર્મ ભયે તુરત નેહવશ, લખી નિજ સુત લિયે કંઠ લગાઈ. નાથ. ૩
 ખબર પરી નરનારી સબનકું, પ્રેમવતી સુત જાયો હે માઈ;
 મુક્તાનંદકે નાથ પ્રગટ ભયે, ઘર ઘર હો રહિ નવલ વધાઈ. નાથ. ૪

૨૮૮.

૫૬-૨

મંગલ ગાવતી આવતી નારી, મંગળ.

શશિવદની મૃગનયની સુંદર, નવલ વસન શૃંગાર સંવારી. મંગલ. ૧
કરતી મધુર સુર ગાન માનિની, દધિ હરદિ છિરક્ત ભરી થારી;
ગજમોતિનકે ચોક પુરાયે, મનિમય તોરન બાંધેહેં દ્વારી. મંગલ. ૨
આયે સૂત માગધ^૧ જાયક બહુ, ભીર ભઈ દ્વારે અતિ ભારી;
માગત દેહો ધર્મ નોછાવરી, આયો તિહારે સુત સુખકારી. મંગલ. ૩
બાજત બાજા વિવિધ ભાતકે, ગાવત ગુનિજન પ્રેમ ખુમારી;
જય જય શબ્દ છાય રહ્યો ચહુ દિશ, મુક્તાનંદ છબિ પર બલહારી. મંગલ. ૪

૨૮૯.

૫૬-૩

પ્રગટ ભયે પ્રભુ પૂરણ કામ, પ્રગટ.

જેહિ અવસર પ્રગટે પુરુષોત્તમ, તેહિ અવસર બરનું સુખધામ. પ્રગટ. ૧
સંવત્ અઢારે સાડત્રિશકે વરષે, સંવત્સર વિરોધકૃત નામ;
ઋતુ વસંત ભાનુ ઉત્તરાયન, માસ મધુ સબ સુખવિશ્રામ. પ્રગટ. ૨
શુક્લહે પક્ષ યોગ સુકર્મા, વાર સોમ નવમી અભિરામ;
વૃશ્ચિક લગ્ને કૌલવ કરણે, પુષ્ય નક્ષત્ર પુરી મનહામ. પ્રગટ. ૩
દશ ઘટી ગઈ યામિની તબ પ્રભુ, પ્રગટ ભયે સુંદર ઘનશ્યામ;
મુક્તાનંદ ધર્મકુળભૂષન, ગાવત પ્રેમ મગન ગુનગ્રામ. પ્રગટ. ૪

૨૯૦.

૫૬-૪

મંગલ છાંય રહ્યો ત્રિભુવન મેં, મંગલ.

મંગલમય જાયો સુત ભક્તિ, સુર નર મુનિ હરખે સબ મનમેં. મંગલ. ૧
મંગલ સુમન ઝરી સુર વરષત, મંગલ વાજે બજતહે ગગનમેં;
મંગલ ગાન કરત સુરવનિતા, પ્રેમમગન ફૂલી સબ તનમેં, મંગલ. ૨
મંગલ વેદધ્વનિ દ્વિજ ઉચરત, મંગલ જશ બરનત છંદનમેં;
મંગલ દાન દેત વૃષ સમરથ, મગન કિયે જાયક કંચનમેં. મંગલ. ૩

૧. યશોગાન કરીને માગનારા

મંગલ બાળ શશીસમ મોહન, બઢત રેન દિન પલપલ છનમે;
મંગલ છબિ નિરખિ મુક્તાનંદ, સફળ જન્મ ભયો ધન્ય ધન્યમેં. મંગલ. ૪

૨૯૧. ॥ શ્રીહરિ જન્મોત્સવની આરતિ ॥ (રાગ : બિહાગ)

કીજે પ્રેમ સહિત, આરતિ કીજે પ્રેમ સહિત;
શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગટ ભયેહે, ધર્મ કે ભવન પુનિત. આરતિ. ૧
અક્ષરધામનિવાસી મહાપ્રભુ, ક્ષર અક્ષર પર જોઈ;
પૂરન બ્રહ્મ દિવ્ય તનુ રાજત, નિજ દ્રગ દેખેહેં સોઈ. આરતિ. ૨
અનંત કોટિ બ્રહ્માંડકો ઉદ્ભવ, સ્થિતિલયકર્તા સ્વામી;
સદા સ્વતંત્ર પ્રકૃતિ પુરૂષકે, પ્રેરક પ્રભુ બહુનામી. આરતિ. ૩
બ્રહ્મરૂપ અગનિત મુનિવર જેહિ, પદપંકજકું ઉપાસે;
જેહિ આશ્રિત જનકે સબ દુષ્કૃત, કાલવ્યાલ^૧ ભય નાસે. આરતિ. ૪
મંગળરૂપ મનોહર મૂરતિ, ધર્મ એકાંતિક ધારી;
અતિ કરૂણા રસ પ્રગટ કરી ભયે, દ્રગગોચર સુખકારી. આરતિ. ૫
ધર્મ એકાંતિકકો દઢ સ્થાપન, કરનહું પ્રગટે આઈ;
અગનિત જન કલ્યાન કરનહિત, મુક્તાનંદ બલ જાઈ. આરતિ. ૬

૨૯૨. પદ-૧ (રાગ : માલીગાડો)

પ્રેમવતી સુત જાયો અનુપમ, બાજત આનંદ બધાઈ હો;
પ્રગટ ભયે પૂરણ પુરુષોત્તમ, સુર સજજન સુખદાઈ હો. પ્રેમ. ૧
જય જય શબ્દ ભયો ત્રિભુવનમેં, સુર નર મુનિ જન હરખે હો;
સહસા ત્રાસ ભયો અસુરન ઉર, વામ^૨ નયન ભુજ ફરકે હો. પ્રેમ. ૨
નિર્મળ ભયો આકાશ દશો દિશ, ઉડુગન અમલ પ્રકાશે હો;
પ્રફુલ્લિત ભયે સંતમનપંકજ, ખલ નલિની જીમી ત્રાસે હો. પ્રેમ. ૩
બજત દુંદુભિ વિબુધ ગગનમેં, બરખે સુમન હરખાઈ હો;
પ્રેમમગન નાયત સુરનારી, મુક્તાનંદ બલ જાઈ હો. પ્રેમ. ૪

૨૯૩.

પદ-૨

આનંદ આજ ભયો અવનિ પર, અધર્મ તમ ભયો નાશ હો;
ઉદય ભયો આનંદરવિ વૃષધર, છાયો પ્રબલ પ્રકાશ હો. આનંદ. ૧
અમલ ભયે સરિતા સર વારિ, ત્રિવિધ બહત સમીર^૧ હો;
મગન ભયે દ્વિજ દેવ ધરનિ ગઉ, મગન ભયે મુનિ ધીર હો. આનંદ. ૨
અતિપ્રકાશ લખિ નિજમંદિરમેં, ભક્તિમાત અકુલાની હો;
કોટિવિધુસમ સુખમય શીતળ, નિજતન સુધ વિસરાની હો. આનંદ. ૩
દિવ્ય તેજકે મધ્ય મનોહર, બાળરૂપ ભગવાન હો;
મુક્તાનંદ કહે ભક્તિમાત લખિ, થકિત ભઈ ગુલતાન હો. આનંદ. ૪

૨૯૪.

પદ-૩

શ્રી પુરુષોત્તમ ક્ષર અક્ષર પર, અખિલભુવન આધાર હો;
નિજ ઈચ્છાતેં વૃષધર પ્રગટે, નિજજન સુખ દાતાર હો. શ્રી. ૧
કહા બરનુ છબિ અંગઅંગ પ્રતિ, ઉપમા કહી ન જાઈ હો;
કોટિ મનોજ છબિ ત્રિભુવનકી, એક રોમ સમ નાહિ હો. શ્રી. ૨
સજલ જલદ^૨ તન નયન જલજ દલ^૩, પૂરન શશી મુખ હાસ હો;
રૂપસિંધુસે નિકસી માનુ, રૂપમનિ પ્રકાશ હો. શ્રી. ૩
કરસરોજ આજાનુ^૪ પ્રલંબિત, ચરન કમલસમ શોભે હો;
શ્રીવત્સાંકિત વક્ષઃસ્થલ લખિ, મુક્તાનંદ મન લોભે હો. શ્રી. ૪

૨૯૫.

પદ-૪

ધર્મ ઉઠે પ્રેમાતુર સુતકો, શ્રીમુખ નિરખ્યો આઈ હો;
બહુવિધ દાન દિયે વિપ્રનકું, વસ્ત્ર આભૂષન ગાઈ હો. ધર્મ. ૧
અતિસુંદર છબિ નિરખી શ્યામકી, ધર્મ પ્રેમ પુલકાયે હો;
ગદગદ કંઠ સજલલોચન મુખ, વચન કહત સકુચાયે હો. ધર્મ. ૨
જોરી પાનિ^૫ વૃષ કરત વિનતિ, કરુના કરી સુખકારી હો;
હે શ્રીકૃષ્ણ અખિલ જગદીશ્વર, પરમપુરુષ અવતારી હો. ધર્મ. ૩

૧. વાયુ ૨. વર્ષાઋતુના મેઘ ૩. કમળપત્ર ૪. ઘુટણ સુધી ૫. હાથ જોડીને

ભયે સનાથ નાથ હમતો અબ, દરશ દીયો બહુનામી હો;
જો કદ્દુ કહો સોઈ હમ કિજે, મુક્તાનંદકે સ્વામી હો. ધર્મ. ૪

॥ શ્રીગુમહારાજ કે ઢાઢી કે પદ ॥

૨૯૬.

પદ-૧ (રાગ : આશાવરી)

બરનું સુજશ તિહારો ધર્મદેવ, મેં તો તિહારો ઢાઢી હો;
તિહારે પુત્રજનમ સુનિ આયો, પૂરણ આશા બાઢી હો. બરનું. ૧
મેંતો ગાઉં તિહારિ કીરત, બરનું વંશ પરિવાર હો;
સુર નૃપ સિદ્ધ ઈશ સબ દેખે, તુમ સમ નહિ દાતાર હો. બરનું. ૨
કો કર શકે તિહારી સમોબડ^૧, તુમતો ધર્મ બડદાની^૨ હો;
ભુક્તિ મુક્તિ સબહિ દેતહો, કરત શોક ભયહાની હો. બરનું. ૩
અબ મોહે દેહો મેરો મનભાયો, કીજે પૂરનકામ હો;
મુક્તાનંદ કહે હરિકૃષ્ણમુખ, દેખું આનંદધામ હો. બરનું. ૪

૨૯૭.

પદ-૨

મેંતો તિહારો કુલકો ઢાઢી, ધર્મદેવ મહારાજા હો;
દેહો નોછાવરી સુતપર વારી, ધર્મ ગરીબ નિવાજા હો. મેંતો. ૧
પ્રથમ આયે જાયક અગણિત, બોલતે ગાલ બજાઈ હો;
તિનકું બહુત દિયો તુમ દ્વિજવર, જો જેહી જાચ્યો^૩ આઈ હો. મેંતો. ૨
ઘોડે ગજ રથ કંચન ભૂષન, બસન અમૂલ્ય અનુપા હો;
મોહિ મિલે મારગમેં માનુ, જાત કહુંકે ભૂપા હો. મેંતો. ૩
અબ મેં જાચું^૪ સો મોહે દિજે, મગન ભયો ઘર જાઉં હો;
મુક્તાનંદ કહે નીલકંઠમુખ, નિરખી અતિ સુખ પાઉં હો. મેંતો. ૪

૨૯૮.

પદ-૩

ઢાઢી તિહારે ઘરકો મેંતો, પ્રેમમગન હોઈ ગાઉં હો;
તુમ બિન ધર્મદેવ કોઉ આગે, ભુલે ન શીષ નમાઉં હો. ઢાઢી. ૧
ભવ બિરંચિ^૫ સુર અસુર ઈશ નર, સબહિ રંક બિચારે હો;
ધર્મદેવ સબ તુમરે આગે, આયકે હાથ પસારે હો. ઢાઢી. ૨

૧. તુલના ૨. મોટા દાનેશ્વરી ૩. માચ્યો ૪. માગુ ૫. બ્રહ્મા

ઈન રંકનપેં હું કહા જાયું, હું તો ઢાઢી તિહારો હો;
આશા એક તિહારે ચરનકી, ઓરનકો સિરદારો હો. ઢાઢી. ૩
તિહારે પ્રતાપ રિદ્ધિ સિદ્ધિ, મેરે દ્વાર બુહારન^૧ હારી હો;
ધર્મ તિહારે પુત્ર ચરનપર, મુક્તાનંદ જાયે વારી હો. ઢાઢી. ૪

૨૯૯.

પદ-૪

ધન્ય ધન્ય ભાગ્ય તિહારે ધર્મદેવ, કહા વરનું મેં ગાઈ હો;
ભવ બિરંચિ શુક શારદ નારદ, સહસ્ત્રવદન સંકુચાઈ હો. ધન્ય. ૧
ધન્ય હે કુક્ષિ ભક્તિમાતકી, એસો સુત જન જાયો હો;
ત્રિભુવનમહિ અબહિ તે યાકે, પરિપૂરન જશ છાયો હો. ધન્ય. ૨
અબ મેં ગાઉં બજાઉં રીઝાઉં, ધર્મદેવ સુખદાઈ હો;
હોઉં પ્રસન્ન દેખાઓ હરિમુખ, લાઓ લાલ જગાઈ હો. ધન્ય. ૩
લાખ ન લેઉં કરોર ન લેઉં, ધર્મ તિહારિ સો ખાઉં^૨ હો;
મુક્તાનંદ ધનશ્યામ હસિતમુખ, નિરખી મગન ગુન ગાઉં હો. ધન્ય. ૪

શ્રીહરિના ઝૂલણીયા

૩૦૦.

પદ-૧ (રાગ : રામકલી)

ઝૂલત પાલનેમેં ધર્મકુમાર, ઝૂલત.
રતનજડિત બન્યો સુભગ પાલનો, માતા ઝૂલાવે કરી પ્યાર. ઝૂલત. ૧
ભક્તિ ચુંબી મુખ કંઠ લગાયકે, લેત બલૈયાં વારંવાર. ઝૂલત. ૨
કિલકત હસત વદન વિધુ બરખત, સરસ સુધારસધાર. ઝૂલત. ૩
શ્રીહરિકૃષ્ણ બાળશશી છબિ પર, મુક્તાનંદ જાત બલિહાર. ઝૂલત. ૪

૩૦૧.

પદ-૨

ધર્મકુંવર ઝૂલે પાલને માંઈ; ધર્મ.
શ્રીપુરુષોત્તમ પરમ દયાનિધિ, નિજજનકે સુખદાઈ. ધર્મ. ૧
ભક્તિ ધર્મ શ્રીહરિ નિરખત, પ્રેમમગન પુલકાઈ. ધર્મ. ૨

૧. વાળવાવાળી ૨. હે ધર્મ ! ધનશ્યામનું મુખ જોવા તમારા તો શબ્દ સહન કરું

ભક્તિ માત નિજ ભાગ્ય વિચારત, કોન પુન્ય ફળ પાઈ. ધર્મ. ૩
બાળવિનોદ નિરખી મુક્તાનંદ, હરખી માત બલજાઈ. ધર્મ. ૪

૩૦૨.

૫૬-૩

શ્રીહરિ પલને ઝુલાવત મૈયા; શ્રીહરિ.
હરિગુન ગાવતી મોદ બઢાવતી, કહતી ખમા સુખદૈયા. શ્રીહરિ. ૧
દે કજરા પંકજ નેનમેં, હસિ હસિ લેત બલૈયા. શ્રીહરિ. ૨
હેમજડિત કંટુલા કેસરી નખ, રાજત રુચિર સુહૈયા. શ્રીહરિ. ૩
મુક્તાનંદ નિરખી શ્રીહરિમુખ, પ્રેમ પુલકિ બલજૈયા. શ્રીહરિ. ૪

૩૦૩.

૫૬-૪

પાલને ઝૂલે શ્રીધનશ્યામ; પાલને.
શોભા સિંધુ તે ઉદય ભયો માનુ, બાલ ઈંદુ અભિરામ^૧. પાલને. ૧
સુતમુખ નિરખી ધર્મ હસિ બોલત, પુરી ઈશ્વર મન હામ. પાલને. ૨
પુલકિ કુંવરપર વારિ લુટાવત, નિજ સંપત્તિ ધન ધામ. પાલને. ૩
મુક્તાનંદ છબિ ધરી અંતરમેં, ભયો પરિપૂરન કામ. પાલને. ૪

૩૦૪.

૫૬-૧ (રાગ : ઊલાવર)

ઝૂલત પાલનેમેં પરમ દયાલ, ઝૂલત.
કનકભવન બીચ કનકપાલને, પોઢે ધર્મસુત જન પ્રતિપાલ. ઝુલત. ૧
વિશ્વકર્મા રચિ લાયો પાલનો, પંચરંગી નંગજડિત વિશાલ;
મરકત^૨ વિદુમ^૩ ઈંદુ ફટિક મનિ, પના પિરોજા^૪ મુક્તા^૫ લાલ. ઝુલત. ૨
સોહત પલનો હેમભવનમેં, ઈંદુ ઉદય ભયો ઉડુગન માલ;
તા મધ્ય મોહન રાજત હે માનુ, નીલ બરન તન બાલ મરાલ^૬. ઝુલત. ૩
કોટિ બ્રહ્માંડ રોમપ્રતિ રાજત, જાસે થર થર કંપત કાલ;
મુક્તાનંદ કહે દેખિ ચિરૈયા^૭, ડરત હરિ જીમી પ્રાકૃત બાલ. ઝુલત. ૪

૩૦૫.

૫૬-૨

ભક્તિમાત્ર સુત પલના ઝુલાવે; ભક્તિ.

વારિજ^૧ વદન વિલોકિ પ્રેમવતી, પ્રેમ પુલકિ નયનાં ભરી આવે. ભક્તિ. ૧
જનની દે કજરા નેનમેં, ચુંબી ચુંબી મુખ કંઠ લગાવે;
લોન રાઈ લે ઉતારતી હરિપર, લે ઉછંગ^૨ પયપાન કરાવે. ભક્તિ. ૨
તોતરે બચન બોલી માતાપેં, માગત ઉડુપતિ^૩ ભુજા ઉઠાવે;
હોત ન પ્રાપ્ત કોપ કરીકે તબ, ડસત અધર^૪ નિજબ્રોંહ ચઢાવે. ભક્તિ. ૩
જનની બિલોકી^૫ સકોપવદન છબિ, પુલકિત હૃદે પ્રેમ નહિ માવે;
બાલવિનોદ નિરખી મુક્તાનંદ, ગુઢ પરબ્રહ્મ પદ શિર નાવે. ભક્તિ. ૪

૩૦૬.

૫૬-૩

ધર્મકુંવર ઝૂલે પાલને માંઈ; ધર્મ.

સુંદર છબિ ઘનશ્યામ લાલકી, દ્વિજવરનારી બિલોકન આઈ. ધર્મ. ૧
સુંદર વદન અમિત શોભાનિધિ, કિલકત હસત શ્યામ સુખદાઈ;
ચકિત થકિત લખી કહતી પરસ્પર, લોચન ફળવિધિ આજુ દેખાઈ. ધર્મ. ૨
ભાલ વિશાળ કમળ પત્રાયત, નયન નલિન ચિત્ત લેત ચોરાઈ;
તૃપ્તિ ન હોતિ નિરખી અદ્ભૂત છબિ, ચક્કવાકિ જીમિહિ ચંદ પાઈ. ધર્મ. ૩
માંખન મિસરી જીમાવતી જનની, કદ્દુક જીમત કદ્દુ ઉર લપટાઈ;
મુક્તાનંદ કહે માનુ સુધાનિધિ, બરખત સુધા મુદિત ઝર^૬ લાઈ. ધર્મ. ૪

૩૦૭.

૫૬-૪

ઝૂલત પાલનેમેં શ્યામ સુજાન; ઝૂલત.

બદન બિલોકન આયેહે મુનિગન, જેહિ જનમ પૂરવ પહિયાન. ઝૂલત. ૧
હરખિત ધર્મ વિવિધ ઉપચારસોં, પૂજા કિયો સબકો સનમાન;
ધર્મદેવ નિજ બાલકૃષ્ણકું, મુનિપદ શીષ છુવાયે આન. ઝૂલત. ૨
મુનિગન નિરખી છબિ મુખપંકજ, પ્રેમ પુલકિ ભયે અતિ ગુલતાન;
કહત મુનિ અબ પ્રૌઢ હોઉ પ્રભુ, કરઉ દિતિસુત વધ ભગવાન. ઝૂલત. ૩

સુની મુનિવચન મંદ મુસકાંને, હરિકૃષ્ણ શિશુ કૃપાનિધાન;
મુક્તાનંદ ઉર ધરી બાલ હરિચરન, વંદી ચલે મુનિ વિગ્યાન. ગુલત. ૪

૩૦૮.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

નિજ સુત નિરખી ધર્મ હરખાંને,
શ્રી પુરુષોત્તમ પાયે હે, સમજી સમજી ભાગ્ય બડે માને. ટેક.
જાતક કર્મ કરાયો કુંવરકો, વેદ વિધિ જુત પરમ સયાંને;
મનિ મુક્તા કંચન પટ ભૂષન, બહુવિધિ દિને દ્વિજકું દાને. નિજ. ૧
યૈત્ર સુદિ એકાદશી નિશિ, તેહિ સમે ઘોર ગ્રહ આયે હેં છાને,
બાલમુકુંદ કું મારન કારન, વૈતરિ^૧ કોટરા^૨ આદિક જાને. નિજ. ૨
નિજ દષ્ટિ કરી નાશ કિયે સબ, કૃષ્ણ કમલ દલ નેનકે બાંને;
અતિ પ્રતાપ લખી ભયે મુક્તાનંદ, ભક્તિ ધર્મ અતિહિ ગુલતાને. નિજ. ૩

૩૦૯.

૫૬-૨

યેહી વિધિ નિત નિત આનંદ કંદા,
બાલ વિનોદ કરી ચિત્ત ચોરત, બઢત હે દિનપ્રતિ જીમી શિશુ ચંદા. ટેક.
એક સમે ઋષિવર માર્કણ્ડે, આયે ધર્મગૃહે અધિક આનંદા;
અતિ સનમાન કીયો વૃષ, ઈશ્વર ગનિક પ્રવીન જાનીકે સ્વચ્છંદા. યેહી. ૧
જાની ત્રિકાલ ગ્યાનિ ધર્મ દ્વિજકું, જોરી કે પાની વચન ઉચરંદા;
મેરે સુતકો નામ કરના હિત, તુમ બિના ઔર નહીં જગવંદા. યેહી. ૨
તબ તેહી મુનિ શોધી શુભ મુહરત, કીયો આરંભ અતિહિ હરખંદા;
મુક્તાનંદ કહે વેદ વિધિ જુત, ધરત હે નામ મેટન ભવચંદા. યેહી. ૩

૩૧૦.

૫૬-૩

નામ ધરત મુનિવર હરખાઈ,
ધર્મદેવ તુમારે પુત્રકે નામ, કહું સુનહો ચિત્તલાઈ. ટેક.
તુમ દોઉકી રક્ષા કરી હેં, હરિ હેં નિજજન પીર સદાઈ;
કર્ક રાશિમેં જન્મ હેં યાકો, યા કારન હરિ નામ કહાઈ. નામ. ૧

પુનિ યાકો તન કૃષ્ણ વરન હે, સજલ જલદ સમ છબિ અધિકારી;
ચિત્ત મન પ્રાન નારી નરકે, યહ કરી હે આકર્ષન નિજતનું માઈ. નામ. ૨
ચૈત્ર માસમેં જનમ હે યાકો, સબ ગુન પૂરન યે કુંવર કનાઈ;
તાતેં કૃષ્ણ નામ કહ્યો યાકો, પ્રેમ મગન મુક્તાનંદ ગાઈ. નામ. ૩

૩૧૧.

પદ-૪

સુનઉ નામ સુતકે સુખકારી,
હરિ-કૃષ્ણ યે નામ હે ભિનભિન, હરિકૃષ્ણ એકહિ અઘહારી. ટેક.
પુનિ યહ પુત્ર તુમારો ધર્મ દ્વિજ, પંચગુન પૂરન અતિ અવિકારી;
ગ્યાન ત્યાગ તપ ધર્મ યોગ, કરી શંભુ સમાન તુમ લેઉ વિચારી. સુન. ૧
તાતેં નામ નીલકંઠ યાકો, કરી હે સબ વિધિ સહાય તુમારી;
વિષ્ણુ સમાન કર્મ ગુન યાકે, સત્ય વચન મમ લ્યો ઉરધારી. સુન. ૨
ઓર હૈ નામ અનંત વિધિ યાકે, પરી^૧ હેં ગુન કર્મ અનુસારી;
મુક્તાનંદ સુની મગન ભક્તિવૃષ, દિયો દાન મનિ કંચન ભારી. સુન. ૩

॥ બાલ ચરિત્ર કે પદ ॥

૩૧૨.

પદ-૧ (રાગ : ધનાશ્રી)

વૃષ ઘર બાજત આજ બધાઈ,
ધર્મ કરાવત ચૌલ કર્મવિધિ, શ્રીહરિકી સુખદાઈ. ટેક.
બાજત બાજા વિવિધ ભાંતિકે, શબ્દ રહ્યો નભ છાઈ;
આયે વિગ્ર વેદ ધુની ઉચરત, માનની મંગલ ગાઈ. વૃષ. ૧
આજુ ભયે હરિ તિનવરણકે, બાલકેશ ઉતરાઈ;
દેત ધર્મ મહાદાન દ્વિજકું, સાધુ વિગ્ર જિંમાઈ. વૃષ. ૨
તા દિન અસુર આયો એક પાપી, હરિવધ કારન ધાઈ;
મુક્તાનંદ હરિ નિજ દૃષ્ટિ હન્યો, કાલીદત્ત કસાઈ. વૃષ. ૩

૩૧૩.

પદ-૨

શોભા નિધિ શ્રી ધર્મકે લાલ,
બઢત પ્રતિદિન બાલચંદ જિમિ, અસુરનકે ઉર સાલ^૨. ટેક.

ભયે પ્રગટ નિજ બેરી વિષ્ણુ, જાનિ અસુર તતકાલ,
 કરત ઉપદ્રવ આયકે, લખિ કૃષ્ણ લઘુબાલ. શોભા. ૧
 ધર્મ વિચારી ત્યાગ કિયો નિજઘર, આયે અવધ દયાલ,
 બરહટા શાખા પુરમેં બસે, કુટુંબ સહિત કૃપાલ. શોભા. ૨
 અવધ મહિં નિજ તાત સંગ હરિ, બિચરત બાલ મરાલ,
 મુક્તાનંદ કહે નિરખિ અવધજન, હોત હેં અતિહિ નિહાલ. શોભા. ૩

૩૧૪.

૫૬-૩

યેહિ વિધિ હરિકૃષ્ણ અવિનાશી,
 બાલપને સોં કૃષ્ણ ભક્તિરત, જક્ત સોં રહત ઉદાસી. ટેક.
 પંચ વર્ષ તેં પઢન લગે પ્રભુ, વિદ્યા નિજ પિતુ પાસી,
 અષ્ટ વર્ષ પર્યંત પઢી ગયે, સકલ શાસ્ત્ર સુખરાશિ. યેહિ. ૧
 આઠ મેં વર્ષ ઉપવીત દિયો વૃષ, વેદ વિધિ કરી ખાસી^૧,
 પઢે વેદ અંગન જુત બટુવર, નિજ પિતુ પાસ ઉલાસી. યેહિ. ૨
 દુર્વાસાકો શાપ મિટાયો, નિજ પ્રતાપ પ્રકાશી,
 માત તાત તન તજી મુક્તાનંદ, ભયે હરિ ચરન નિવાસી. યેહિ. ૩

૩૧૫.

૫૬-૪

કુટુંબ ત્યાગી ચલે ઘનશ્યામ,
 ઉગ્ર વૈરાગ્ય ધારી ઉત્તર દિશિ, ગયે પ્રભુ પૂરન કામ. ટેક.
 કિયો અતિ દારુન તપ ઈશ્વર, નિજ ઈચ્છા અભિરામ;
 કિયે પુનિત સિદ્ધ નારીનર, તીર્થ ચાઝું ધામ. કુ. ૧
 પશ્ચિમ દેશ ગિરિ રૈવત ઢિંગ^૨, નગર કો ગઢપુર નામ;
 ઉત્તમ ભૂપ જાનિ નિજ સેવક, તહાં રે કરી વિશ્રામ. કુ. ૨
 મુનિવર નિકર^૩ તહાં સબ આયે, હુંદત હરિકો ઠામ;
 ચરન શરન રહે કહે મુક્તાનંદ, પુરી સબ મનકી હામ. કુ. ૩

(વૈશાખ સુદ તૃતીયા)

ચંદનયાત્રાનાં પદો

૩૧૬.

પદ-૧ (રાગ : ગોડી)

ચંદનસેં ઘનશ્યામ, વિરાજત ચંદનસેં ઘનશ્યામ,
 ચંદન ખોર^૧ કિનિ સબ તનમેં, સોહત શોભાધામ. ટેક.
 શ્વેત ચંદનકો જામા પહિર્યો, ઉર વૈજયંતી માળ,
 ભાલ તિલક કેસરકો સોહે, અંબુજ નયન વિશાળ. વિરાજત. ૧
 અક્ષયતૃતીયા કે દિન એહિવિધિ, સબ અંગ ચંદન ધારી,
 મુક્તાનંદકો શ્યામ ચતુરવર, અતિ સોહત સુખકારી. વિરાજત. ૨

૩૧૭.

પદ-૨

કિનિ હે ચંદનખોર^૧, મનોહર કિનિ હે ચંદનખોર,
 શ્રીઘનશ્યામ સદા અતિસુંદર, વ્રજવનિતા ચિત્તચોર. ટેક.
 કેસરકો લેપન સબ તનમે, કીનો હે કુંજવિહારી,
 મૃગમદ તિલક ભાલબીચ રાજત, ભઈ શોભા અતિભારી. મનોહર. ૧
 ધરહેં ગુચ્છ કાનન પર, પાઘમેં તોરે વિરાજે,
 મુક્તાનંદકો નાથ વિલોકત, કોટી કામ છબિ લાજે. મનોહર. ૨

૩૧૮.

પદ-૩

ગૌર શ્યામ બની જોરી, અલૌકિક ગૌર શ્યામ બની જોરી,
 રસિક રાય વ્રજરાજ લાડિલો, શ્રીવૃષભાનુ કિશોરી. ટેક.
 ચંદનકે જામા સબ અંગમેં, પૈરે હે પ્રિતમ પ્યારી,
 અંગોઅંગ પુષ્પકે ભૂષન, જુગલ કિશોર વિહારી. અલૌકિક. ૧
 શ્યામા શ્યામકી યા સુંદરતા, વરનત શેષ લજાવે,
 મુક્તાનંદ તેહિ કહે અન્ય કવિ, કહાંસે યથારથ ગાવે. અલૌકિક. ૨

૩૧૯.

૫૬-૪

ચંદનખોર વિરાજે, આજ ભલી ચંદનખોર વિરાજે,
 રામકૃષ્ણ ગુણસદન રૂપનિધિ, તાર્તે અધિક છબિ છાજે. ટેક.
 સ્થલપંકજકે હાર મનોહર, ઉર પર અધિક સોહાવે,
 ભાલ તિલક બીચ કુંકુમચંદ્રક, છબિ બરની નહિ જાવે. આજ. ૧
 શ્યામલ ગૌર કી યા છબિ નિરખત, મોઈ સકળ વ્રજનારી,
 મુક્તાનંદકે નાથ મનોહર, રામકૃષ્ણ સુખકારી. આજ. ૨

વેશાખ શુકલ ચતુર્દશી નૃસિંહ જયંતીનાં પદો

૩૨૦.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડી)

નરહરિરૂપ મુરારિ, પ્રગટ ભયે નરહરિ રૂપ મુરારિ;
 અતિ વિકરાળ વદનજુત મૂર્તિ, ભાસત અતિ ભયકારી. પ્રગટ. ૧
 માધવ માસ કી શુકલ ચતુર્દશી, તેહિ દિન નૃસિંહ સ્વરૂપ;
 સ્તંભકું ફોરીકેં પ્રગટ ભયેહે, કીનોહે કોધ અનુપ, પ્રગટ. ૨
 હિરણ્યકશિપુકો ઉદર વિદ્યાર્યો, અતિશય જોર જનાઈ;
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ પ્રહ્લાદકી, કિનીહેં રક્ષા આઈ. પ્રગટ. ૩

૩૨૧.

૫૬-૨

પ્રગટ ભયે નરસિંહ, ભક્તહિત પ્રગટ ભયે નરસિંહ;
 જન પ્રહ્લાદકું અસુર પાતકી, જબ દુઃખ દિન અભંગ. ભક્ત. ૧
 કાઢી ખડગ હિરણ્યકશિપુ કોપ્યો, કહાં હે તવ રખવાર;
 મમ પ્રભુ સબસેં સબહિસેં ન્યારે, યું કહ્યો બાળ ઉદાર. ભક્ત. ૨
 સ્તંભ ફોરી જબ નરહરિ પ્રગટે, કિનોહે અતિસેં નાદ;
 મુક્તાનંદકે નાથ અભય કીયો, અપનો જન પ્રહ્લાદ. ભક્ત. ૩

૩૨૨.

૫૬-૩

અસુરકું નખસેં વિદારી^૧, હન્યો પ્રભુ અસુરકું નખસેં વિદારી;
 રાતે નેન ફિરાવત ચહુ દિશ, માનુ કૃતાંત લયકારી. હન્યો. ૧

૧. ફાડી

બ્રહ્મા ભવ કમળા ઢિંગ આવત, મનમેં ડરત અતિ ભારી;
અબલું^૧ શ્રી નારાયણ કબ હું, એસિ મૂર્તિ નહિ ધારી. હન્યો. ૨
જન પ્રહ્લાદ ઉત્સંગમેં^૨ લીનો, ચાટન લગેઉ અઘારિ^૩;
મુક્તાનંદ ભક્તવત્સલ પર, વારવાર બલિહારી. હન્યો. ૩

૩૨૩.

પદ-૪

ભક્તનકે ભયહારી, સદા પ્રભુ ભક્તનકે ભયહારી;
જન પ્રહ્લાદ કાજ ભયે નરહરિ, માર્યો અસુર અહંકારી. સદા. ૧
જયજયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, દુંદુભિ દેવ બજાવે;
સુમન વૃષ્ટિ સુરરાજ કરત હે, ગાંધર્વ હરિ ગુન ગાવે. સદા. ૨
યું નરસિંહ રૂપ પ્રભુ ધાર્યો, વાસુદેવ અવતારી;
મુક્તાનંદ રસિક પ્રિતમ પર, વારવાર બલિહારી. સદા. ૩

૩૨૪.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

જળકીડા ગિરિધારી, કરત નિત્ય જળકીડા ગિરિધારી; ટેક.
મત્ત મતંગ જીમી જળમહીં ખેલત, સંગ લીયે વ્રજનારી. કરત. ૧
ગ્રીષ્મ કાળકો તાપ નિવારન, જળ છંટકત સુકુમારી;
ગોપી કરત વિનોદ શ્યામ સંગ, રીઝત કુંજવિહારી. કરત. ૨
ત્યું ઘનશ્યામ સબહી ગોપી પર, જળ છંટકત મુદ પાઈ;
મુક્તાનંદ કહે રસિક છેલકી, યા છબિ બરની ન જાઈ. કરત. ૩

૩૨૫.

પદ-૨

યમુનામેં ઘનશ્યામ, ખેલત પ્રભુ યમુનામેં ઘનશ્યામ; ટેક.
ચહુ દિશ ગ્વાલ સખાકે મંડળ, બીચ રાજત સુખધામ. ખેલત. ૧
જલકે પ્રવાહ મધ્ય પ્રભુ બેઠત, ચઢત હે શિરપર નીર;
મનહું શેષ ફણીજુત શ્રીવિષ્ણુ, યું સોહત બલવીર. ખેલત. ૨
જયજય શબ્દ કરત વ્રજવાસી, ગાવત નૌતમ ગીત;
મુક્તાનંદકે શ્યામસોં સબહું, ભઈ હે અલૌકિક પ્રીત. ખેલત. ૩

૩૨૬.

૫૬-૩

કાલીંદી મધ્ય કહાન, રમત નિત્ય કાલીંદી મધ્ય કહાન; ટેક.
 ગોપી ગ્વાલ સખા સંગ લે કર, સુંદર શ્યામ સુજાન. રમત. ૧
 સુર નર મુનિ સબ આયે દર્શહિત, છાયે હે ગગન વિમાન;
 પ્રેમમગન ગંધર્વ ગુણ ગાવત, તોરત નૌત્તમ તાન. રમત. ૧
 યું બ્રજમેં નિત્ય નૌત્તમ લીલા, કરત સદા ધનશ્યામ;
 મુક્તાનંદકો પ્રભુ સુખસાગર, રાજત ગોકુળ ગામ. રમત. ૩

૩૨૭.

૫૬-૪

જળમેં જુગલ કિશોર, બિરાજત જળમેં જુગલ કિશોર; ટેક.
 શ્રીવૃષભાનુ કિશોરી રાધે, નંદનંદન ચિત્ત ચોર. બિરા. ૧
 દોઉ જળકીડા કરત પરસ્પર, હસત સખીનકે વૃંદ;
 મગન હોય ખેલત મનમોહન, નિરખત હોત આનંદ. બિરા. ૨
 યું જળકીડા કરત પ્રિયા સંગ, સુંદર શ્યામ સુજાન;
 મુક્તાનંદ રસિક પ્રિતમ પર, કીનાંહે તન કુરબાન. બિરા. ૩

રથયાત્રાનાં પદો (અષાઢ સુદિ દ્વિતીયા)

૩૨૮.

૫૬-૧ (રાગ : સામેરી મલાર)

આજ રથ બેઠે ગિરિધારી રે, ચલો સખી દેખનકું;
 સો તો ભઈ શોભા અતિ ભારી રે. ચલો.
 કંચનકી છત્રી રથ ઉપર, ધ્વજ તોરન છબિ છાજે રે;
 તા પર કનક કળશ અતિ સુંદર, રતનસેં જડિત વિરાજે રે. ચલો. ૧
 તાતે તુરંગે શ્વેત અતિ સુંદર, જોરે હે નવલ બિહારી રે;
 ચ્યાડુ ચક્ર ફિરત અતિ વેગહિ, હોવત ધુનિ જયકારી રે. ચલો. ૨
 જય જયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, દુંદુભિ દેવ બજાવે રે;
 મુક્તાનંદ શ્યામકી શોભા, બરનત શેષ લજાવે રે. ચલો. ૩

૩૨૯.

૫૬-૨

દેખો રથ બેઠેહે નંદનંદા રે, સોહત સુખકંદા;

યાકું નિરખત હોત આનંદા રે. સોહત.

ભાલ વિશાળ નયન છબિ નિરખત, મોહી સકળ બ્રજનારી રે;

નખશિખ શોભાધામ રસિકવર, પ્રિતમ નવલ વિહારી. સોહત. ૧

ઉર વૈજયંતિ માળ મનોહર, શિરપર પાઘ વિરાજે રે;

મૂરતિ નીલ જલદ સમ નિરખત, કોટી કામ છબિ લાજે રે. સોહત. ૨

નેન સેન સબ વ્રજવનિતાકે, મન હર લીને મુરારિ રે;

મુક્તાનંદ કહે પ્રભુ અલૌકિક, છબિ ત્રિભુવનસેં ન્યારી રે. સોહત. ૩

૩૩૦.

૫૬-૩

દેખો રથ બેઠેહેં અવિનાશી રે, સોહત સુખરાશિ;

છબિ દેખી મગન બ્રજનારી રે. સોહત.

રામ કૃષ્ણ દોઉ રથપર બેઠે, ચંચલ તુરંગ^૧ ચલાવે રે;

હોવત શબ્દ માનુ ઘન ગરજત, શોભા બરની ન જાવે રે. સોહત. ૧

સુર નર મુનિ સબ આએ દર્શહિત, રથયાત્રાકું જાનિ રે;

વિવિધ ભાંતિ બાજિંત્ર બજાવત, બોલત જયજય બાનિ રે. સોહત. ૨

રામ કૃષ્ણ પ્રભુ રથપર દેખી, જન્મ સુફળ સબ કીનો રે;

મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, લહાવ અલૌકિક લીનો રે. સોહત. ૩

૩૩૧.

૫૬-૪

બેઠે રથપર દેવ મુરારિ રે, શ્રીપતિ સુખકારી;

દેખો ભક્તનકે ભયહારી રે. શ્રીપતિ.

અતિ વિશાળ રથ સબહિ કનકમય, મુક્તા માલ વિરાજે રે;

અનંત ભાંતિ કે મનિગન ઝલકત, તાતે અધિક છબિ છાજે રે. શ્રીપતિ. ૧

સો રથમધ્ય શ્યામ સુંદરવર, સબસેં અધિક વિરાજે રે;

શોભાધામ શ્યામસુખ નિરખત, કોટિક રતિપતિ લાજે રે. શ્રીપતિ. ૨

સબ સામગ્રી સહિત રમાપતિ, આયેહે અજ અવિનાશી રે;
મુક્તાનંદકો નાથ મનોહર, રસિકરાય ગુણરાશિ રે. શ્રીપતિ. ૩

હિંડોળા - (અષાઢ વદિ દ્વિતીયા)

(દોહા)

કૃષ્ણપક્ષ અષાઢકી, દ્વિતીયાકે દિન શ્યામ;
બેઠે હે રંગ હિંડોળના, સબવિધ શોભા ધામ. ૧
મોર બપૈયા બોલરી, દાદુર^૧ કરત ઝિંગોર^૨;
વૃંદાવનકી કુંજમે, જૂલત જુગલ કિશોર. ૨
ચહુ દિશ ચમકત દામની^૩, કરત સુખદ ઘનધોર;
સુંદર છૈયાં કદમકી, જૂલત જુગલ કિશોર. ૩
શોભા શ્રીઘનશ્યામકી, કોટિ મદનમદ તોર;
મુક્તાનંદ કહે ઈનહિસો, રહો સદા રતિ મોર. ૪

૩૩૨.

પદ-૧ (રાગ : સામેરી)

અનિહાં રે રંગ હિંડોરે વિહારી, જૂલત રસિક શ્યામ ગિરિધારી;
અનિહાં રે પ્રેમસેં પિયુકુ જૂલાવે, રાધિકા મધુર મધુર ગુન ગાવે. ઢાળ. ૧
ગુન ગાત શ્યામા મધુર સ્વરસેં, કોકિલાકું લજાયકે;
સુની ગાન રસિક સુજાન રિઝત, હસત પ્રભુ મુદ પાયકે. અનિ. ૨
એહિ ભાંતિ પતિકું જુલાય રાધે, કરત હરિગુન ગાનરી;
તેહિ સંગ સખી લલિતાદિ ગાવત, એક રસ એક તાનરી. અનિ. ૩
એહિ ભાંતિ મુક્તાનંદકો પ્રભુ, કરત નવલ વિહારરી;
જૂલત હે રંગ હિંડોળને મહિ, અખિલ જગ આધારરી. અનિ. ૪

૩૩૩.

પદ-૨

અનિહાં રે રંગ હિંડોરે પ્રિય ખ્યારી, જૂલત જુગલ કિશોરી;
અનિહાં રે કુંજ ભવનમેં સુખકારી, રચ્યોહિ હિંડોરો સબહિ વ્રજનારી. ઢાળ. ૧

વ્રજનારી રચ્યોહે હિંડોરના, શોભા બરની ન જાત હે;
 કવિ કરત કહાં લગ બુદ્ધિબળ, તેહિ કરત શેષ લજાતહે. અનિ. ૨
 પટલિ^૧ પિરોજા^૨ લાલ લટકત, ઝુંમખા બહુ રંગરી;
 ઘનશ્યામ પિય ખ્યારીકું નિરખત, લજત કોટી અનંગરી. અનિ. ૩
 એહિ ભાંતિ રંગ હિંડોરે જૂલત, રસિક જુગલ કિશોરરી;
 કહે દાસ મુક્તાનંદ અવિચળ, રહો સદા યહ જોરરી. અનિ. ૪

૩૩૪.

૫૬-૩

અનિહાં રે ફૂલન હિંડોરો બનાઈ, શ્યામા શ્યામ જૂલત સુખદાઈ;
 અનિહાં રે જૂલનકે સ્તંભ વિરાજે, ફૂલનકી ચાર ડાંડી છબિ છાજે. ઢાલ. ૧
 છબિ છાજે ડાંડી ચાર નવરંગ, ચોકી પંચરંગ ફૂલનકી;
 મખમલકે તકિયા કેંદુવા, ગાદી સો વસ્ત્રા અમુલકી. અનિ. ૨
 બહુ ફૂલકી લરમધ્ય મોતી, લર લટક રહિ અતિઘની;
 તેહિ મધ્ય ઝલકત નીલ મરકત, કાંતિ જુત માનક મની^૩. અનિ. ૩
 એહિ ભાંતિ ફૂલન હિંડોરને, જૂલત હે જુગલ કિશોર જુ;
 તેહિ શરન મુક્તાનંદ ઈનસંગ, રહો સદા રતિ મોર જુ. અનિ. ૪

૩૩૫.

૫૬-૪

અનિહાં રે ફૂલન હિંડોરે ઘનશ્યામ, જૂલત રસિક પ્રિતમ સુખધામ;
 અનિહાં રે જાય ચમેલી કે સ્તંભ દોઈ, ડાંડી ચાર ગુલાબકી સોઈ. ઢાલ. ૧
 ડાંડી ગુલાબી ફૂલકી, ચોકીસો ચંપકકી બની;
 ગાદી બની ગુલદાવદીકી, અતિ સુરંગ સોહત ઘની. અનિ. ૨
 શૃંગાર બહુરંગ ફૂલકે, પહિરે હેં પ્રભુ ત્રિભુવન પતિ;
 ચહુ ઓર ફૂલકી મંડળી, હિંડોરના સોહત અતિ. અનિ. ૩
 એહિ ભાંતિ ફૂલ હિંડોરને, જૂલત હે પિય ઘનશ્યામ જુ;
 એહિ રૂપ મુક્તાનંદકે ઉર, રહો સદા સુખધામ જુ. અનિ. ૪

૩૩૬.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડ મલાર)

ઝૂલત નવલ વિહારી, હિંડોરેમેં ઝૂલત નવલ વિહારી;
 કોટી મદન મદહરન મનોહર, બનેહેં છેલ ગિરિધારી. હિંડોરે. ૧
 ઉર વિશાળ પર હાર વિરાજત, નયન કમલ અનુસારી;
 શોભાધામ શ્યામ સુંદરકી, છબિ ત્રિભુવનસેં ન્યારી. હિંડોરે. ૨
 પૂરનકામ શ્યામ સુંદરવર, નિજજનકે સુખકારી;
 મુક્તાનંદ મદન મોહનકી, યા છબિ પર બલિહારી. હિંડોરે. ૩

૩૩૭.

૫૬-૨

ઝૂલત રંગ હિંડોરે, રસિક દોઉ ઝૂલત રંગહિંડોરે;
 વિવિધ ભાંતિકે બાજાં બાજત, ગુનિજન તાનની તોરે. રસિક. ૧
 દાદુર મોર બપૈયા બોલત, ઘન ગર્જત સુખકારી;
 શ્યામા શ્યામકું પ્રેમમગન હોય, ઝુલાવત વ્રજનારી. રસિક. ૨
 રસિક છેલ વ્રજરાજ લાડિલો, શ્રીવૃષભાન કિશોરી;
 મુક્તાનંદ મગન ભયો નિરખત, અખંડ અલૌકિક જોરી. રસિક. ૩

૩૩૮.

૫૬-૩

ફુલન હિંડોરો બનાઈ, ઝૂલાવત ફુલન હિંડોરો બનાઈ;
 જમુનાકે તીર કદમકી છેયાં, ઝુલત જનસુખદાઈ. ઝુલાવત. ૧
 શ્રીધનશ્યામકું રસિક રાધિકા, ચમર કરત મુદ પાઈ;
 પ્રેમમગન ગોપી સબ ગાવત, છબિ બરની નહિ જાઈ. ઝુલાવત. ૨
 વ્રજવાસી સબ યહ સુખ લુંટત, કોઉ ન શક્ત અઘાઈ^૧;
 મુક્તાનંદ મગન ગુન ગાવત, પ્રભુ ચરને ચિત્ત લાઈ. ઝુલાવત. ૩

૩૩૯.

૫૬-૪

ઝૂલત શ્રીધનશ્યામ, હિંડોરેમેં ઝૂલત શ્રીધનશ્યામ;
 નટવર વેષ રસિક નંદનંદન, સબવિધ શોભા ધામ. હિંડોરે. ૧

કનક ભવન મધ્ય રતન હિંડોરો, ભઈ શોભા અતિભારી;
માનુ ઉડુગન મધ્ય તરિત^૧ ચંદ ઘન, યું સોહત ગિરિધારી. હિંડોરે. ૨
અનંત ભુવનકે ઈશ નમતહે, જય જય શબ્દ ઉચ્ચારી;
મુક્તાનંદ મદનમોહનકી, યા છબિ પર બલહારી. હિંડોરે. ૩

૩૪૦.

પદ-૧ (રાગ : પૂરવ)

ઝૂલત સુંદર શ્યામ, હિંડોરેમેં ઝૂલત સુંદરશ્યામ;
કનકભવન મધ્ય રતન હિંડોરો, અતિસોહત છબિધામ. હિંડોરે. ૧
રત્નજડિત દોઉ સ્તંભ મનોહર, રત્નકી ડાંડી ચાર;
રત્નજડિત કંચનકી ચોકી, રત્નકે વંદન વાર. હિંડોરે. ૨
ચહુ દિશ રત્નકે સુરંગ ઝૂમખાં, લટકત અતિ અભિરામ;
મુક્તાનંદ કહે રસિક પ્રિતમપર, વારું કોટિક કામ. હિંડોરે. ૩

૩૪૧.

પદ-૨

ઝૂલત નવલવિહારી, મગન મન ઝૂલત નવલ વિહારી;
પ્રેમ ભરી ઘનશ્યામ પિયાકું, ઝૂલાવત વ્રજનારી. મગન. ૧
કોઈ ગાવત કોઈ મૃદંગ બજાવત, કોઈ નાયત દે તારી^૨;
કોઈ સખી કરત કુતૂહલ નૌતમ, હસત શ્યામ સુખકારી. મગન. ૨
યું વ્રજવાસીકે સંગ રસબસ, રહતહે શ્રીગિરિધારી;
મુક્તાનંદ મદન મોહનકી, યા છબિ પર બલહારી. મગન. ૩

૩૪૨.

પદ-૩

ઝૂલત રંગ હિંડોરે, રસિક દોઉ ઝૂલત રંગ હિંડોરે;
પિયા ઘનશ્યામનાં પ્યારી, સોહે સુભગ તન ગોરે. રસિક. ૧
વ્રજવનિતા વાજાંત્ર વજાવત, તાન મનોહર તોરે;
પ્રેમ મગન ગુન ગાય ઝૂલાવત, ચરનકમળ ચિત્ત જોરે. રસિક. ૨
જુગલ કિશોર ભક્ત મન રંજન, ઝૂલત હોરે હિંડોરે;
મુક્તાનંદ કહે રહોરિ જુગલ પદ, ભક્તિ નિરંતર મોરે. રસિક. ૩

૩૪૩.

૫૬-૪

ઝૂલત ગોકુળચંદ, હિંડોરેમેં ઝૂલત ગોકુળચંદ;
 કોટિ મદન મદ હરન મનોહર, શોભાનિધિ સુખકંદ. હિંડોરે. ૧
 બ્રહ્મા ભવ સુરરાજ દેવ મુનિ, હરિદરશન હિત આવે;
 વ્રજવાસિનકી ભક્તિ દેખિ કે, રોમાંચિત હોય જાવે. હિંડોરે. ૨
 પ્રેમમગન હોય પ્રભુકું ઝૂલાવત, વ્રજવનિતાકે વૃંદ;
 મુક્તાનંદ શ્યામ છબિ નિરખત, પાવત અતિ આનંદ. હિંડોરે. ૩

૩૪૪.

૫૬-૧ (રાગ : સૌરઠ)

સુરંગ હિંડોરેમેં ઝૂલત શ્યામ, સુરંગ.
 મણિમય મંડપ મધ્ય હિંડોરો, સબવિધ શોભા ધામ. સુરંગ. ૧
 પ્રેમમગન વ્રજનારી ઝૂલાવત, ગાવત ગુન અભિરામ. સુરંગ. ૨
 પાઘકે પેચમેં તોરા વિરાજત, ઉર વૈજયંતી દામ. સુરંગ ૩
 મુક્તાનંદ કહે મદન મોહન પર, વારૂ મેં કોટિક કામ. સુરંગ. ૪

૩૪૫.

૫૬-૨

રંગભર ઝૂલત જુગલ કિશોર, રંગભર.
 કોટિ મદન મદ હરન મનોહર, ગૌર શ્યામ બની જોર^૧. રંગભર. ૧
 બાજત તાલ મૃદંગ તંબુરા, હોત સુખદ ઘનઘોર. રંગભર. ૨
 વ્રજવનિતા કરે ગાન મનોહર, અતિ મંગળ ચહું ઓર. રંગભર. ૩
 મુક્તાનંદ એહિ રસિકરાય સંગ, રહોરિ સદા રતિ મોર. રંગભર. ૪

૩૪૬.

૫૬-૩

ઝૂલત હિંડોરેમેં શ્યામ સુજાન, ઝૂલત.
 વિરહિ વ્રજનારી ઝૂલાવત, કરત મધુર સ્વર ગાન. ઝૂલત. ૧
 વિવિધ ભાંતિ વાજંગ વજાવત, તોરત નૌતમ તાન. ઝૂલત. ૨
 નેન સેનસે ચતુર શ્યાંવરો, ત્રિયનકો હરત ગુમાન. ઝૂલત. ૩
 મુક્તાનંદ કહે મે મન વસી રહે, રસિયોજી રૂપ નિધાન. ઝૂલત. ૪

૧. જોડી

૩૪૭.

૫૬-૪

ફૂલ હિંડોરેમેં ઝૂલે સ્વચ્છંદ, ઝૂલત.

શ્યામા શ્યામ રસિકકે રાજા, નિરખત હોત આનંદ. ફૂલ. ૧
જુગલ કિશોરકે ચરિત્ર મનોહર, ગાવત વ્રજત્રિયવૃંદ. ફૂલ. ૨
જેહિ પદ પંકજ રજ શિર ધરીકે, છુટતહે ભવફંદ. ફૂલ. ૩
મુક્તાનંદ યહ મર્મ અલૌકિક, ના જાનત મતિમંદ. ફૂલ. ૪

૩૪૮.

૫૬-૧ (રાગ : જેજેવંતી)

ફૂલકે હિંડોરે ઝૂલે પિયા ઘનશ્યામરી, માઈ ફૂલકે,

ફૂલકે થંભ દોઉ ફૂલનકી ડાંડી ચાર. ટેક.

ફૂલનકી ચોકી બની, અતિ છબિ ધામરી...માઈ ફૂલકે. ૧

ફૂલનકે સોહે હાર, ફૂલકો સબે સિંગાર,

ફૂલનકે પાગ તોરા, અતિ અભિરામરી...માઈ ફૂલકે. ૨

ફૂલનકે ગુછ કાન, બોલની અનંગ બાન,

સુનિકે માનની ફૂલી ફીરે, આહું જામરી...માઈ ફૂલકે. ૩

મુક્તાનંદ એહી રૂપ, સબસે અતિ અનુપ,

છબિલે મોહન પર, વારું કોટીક કામરી...માઈ ફૂલકે. ૪

૩૪૯.

૫૬-૨

ફૂલકો હિંડોરો બન્યો, દેખો સખી આય કે...માઈ ફૂલકે. ટેક.

કુંદનકે થંભ દોઉ, ચંપકકી ડાંડિ ચાર.

સેવતીકી ચોકી કીની, ચાતુરી જનાય કે. માઈ ફૂલકે. ૧

ગુંથી હે ગુલાબી જારી, તાકે મધ્ય ગિરધારી,

રસિક સુજાન બેઠે, બાનક બનાય કે...માઈ ફૂલકે. ૨

ફૂલે પિયા સુખ રાશિ, ફૂલે સબ વ્રજવાસી,

ફૂલે મુનિ વૃંદ ગાવે, મૃદંગ બજાય કે...માઈ ફૂલકે. ૩

ફૂલે સબ દેવ ફીરે, ફૂલકો વર્ષાત કરે,

મુક્તાનંદ ફૂલ્યો ગુન, ગાવે મુદ પાયકે...માઈ ફૂલકે. ૪

૩૫૦.

૫૬-૩

જુગલ કિશોર જૂલે યમુનાકે તીરરિ, માઈ જૂલે, ટેક.
 કુંજકે ભુવન માહિં, હિંડોરો બનાયોં તાહિં...ટેક.
 રસિક કે રાજા દોઉ, રતિરનધીરરી...માઈ જૂલે. ૧
 શામા નિલ પટ ધારી, વિદ્યુત ઘટા જયું પ્યારી,
 પીતાંબર ધારી પિયા, શામ રે શરીરરી...માઈ જૂલે. ૨
 ગોપીકા કરત ગાન, શામ સંગ લાગો તાન,
 દેખીકે પ્રબલ પ્રેમ, રીઝે બલવીરરી...માઈ જૂલે. ૩
 મુક્તાનંદ એહી શામ, સબહી શોભાકે ધામ,
 રસિક સુજાન ટારી^૧, સબહીકી પીરરી...માઈ જૂલે. ૪

૩૫૧.

૫૬-૪

જૂલત હિંડોરનાંમે શામરો સુજાનરી...માઈ જૂલત ટેક.
 ઉર વૈજંતિદામ, સબહિ શોભાકે ધામ,
 યેહિ ઘનશામ વ્રજ, વનિતાકે પ્રાનરી...માઈ જૂલત. ૧
 સોહત હે ભીનેવાન, ચિતવની કામબાન,
 દેખિકેં છબિલો ત્યાગે, ત્રિયા સબ માનરી...માઈ જૂલત. ૨
 શેષહું ન પાવે પાર, સો વ્રજકે આધાર,
 સુરિનર મુનિ જાકો, ધરત હે ધ્યાનરી...માઈ જૂલત. ૩
 મુક્તાનંદ સુખધામ, સોઈ હેં પ્રગટ શામ,
 યેહી મુર્તિમેં મોય લાગ્યો દ્રઢ તાનરી...માઈ જૂલત. ૪

૩૫૨.

૫૬-૧ (રાગ : મલાર)

જૂલત સુંદર શ્યામ, હિંડોરેમેં જૂલત સુંદર શ્યામ,
 ભૂષન વસન બિરાજત સુંદર, અતિ સોહત છબિધામ. ટેક.
 ગુનિજન રાગ મલાર આલાપન, કરત મધૂર સૂરગાન^૨,
 નાના વિધ વાજંત્ર બજાવત, તોરત બહુવિધ તાન. હિંડોરેમેં. ૧

સુરિનર મુનિ સબ આયે દર્શહિત, બોલત જય જય બાની,
મુક્તાનંદકો નાથ નવલપિયા, રિઝત છેલ ગુમાની. હિંડોરેમેં. ૨

૩૫૩.

૫૬-૨

ખૂબ બન્યો હે હિંડોરો, મનોહર ખૂબ બન્યો હે હિંડોરો,
ધુધરૂ ચંગ^૧ બજત સુખદાયક, માનુ ધન ગરજત ઘોરે. ટેક.
રત્ન જડીત દોઉ થંભ કનકકે, ડાંડી સુરંગ સુહાઈ,
ચોકી રત્ન જડિત કંચનકી, તાતે અધિક છબિ છાઈ. મનોહર. ૧
મખમલકે ગાદી તકિયા પર, રાજત શ્રીધનશ્યામ,
મુક્તાનંદકો નાથ હિંડોરે, જૂલત સબ સુખધામ. મનોહર. ૨

૩૫૪.

૫૬-૩

રંગ હિંડોરે બિહારી, જૂલાવત પિયા રંગ હિંડોરે બિહારી,
પ્રેમભરી પ્રિતમકું જૂલાવત, પરમ ચતુર વ્રજનારી. ટેક.
રત્ન જડીત હીંડોરો ઝલકત, ભઈ શોભા અતિભારી,
નેન સેન સબકો ચિત્તચોરત, રસિક છેલ સુખકારી. જૂલત. ૧
મોહન મુખ છબિ દેખી મગન ભઈ, શ્રી વૃષભાન દુલારી,
મુક્તાનંદકે નાથ હયો મન, લોકકી લાજ વિસારી. જૂલત. ૨

૩૫૫.

૫૬-૪

જૂલત પ્રિતમ પ્યારી, હિંડોરેમે જૂલત પ્રિતમ પ્યારી,
રસિક છેલ વ્રજરાજ લાડીલો, શ્રી વૃષભાન દુલારી. ટેક.
નાના વિધકે કરત કતોહલ, જૂલાવત વ્રજનારી,
શ્યામા શ્યામ મુદિત મન હોકર, દેત પરસ્પર તારી. હિંડોરે. ૧
યુ વ્રજમે નિત નૌતમ લીલા, કરત હે કુંજવિહારી,
મુક્તાનંદ મદન મોહનકી યા છબિ પર બલિહારી. હિંડોરે. ૨

૩૫૬.

૫૬-૧ (રાગ : ગોડ મલાર)

હીંડોરેમેં જૂલત શ્રી વ્રજચંદ... ટેક.
રતન જડીત શુભ કનક હીંડોરો, નિરખત હોત આનંદ. હીંડોરે. ૧

૧. મુખથી વગાડાતું વાદ્ય

મધુર મધુર મુસકાત સામરો, નટવર નંદજીકો નંદ. હીંડોરે. ૨
 વ્રજવનિતા છબિ દેખી અલૌકિક, પરી સબ પ્રેમકે ફંદ. હીંડોરે. ૩
 કોઈ ગાવત કોઈ મૃદંગ બજાવત, નાયત વનિતાકે વૃંદ. હીંડોરે. ૪
 મુક્તાનંદ મગન છબી નિરખત, જયજય જય જગવંદ. હીંડોરે. ૫

૩૫૭.

૫૬-૨

રસિક પિયા જૂલત રંગ હીંડોરે... ટેક.

વિવિધ ભાંતકે બાજા બાજત, ગુનિજન તાનની તોરે. રસીક. ૧
 પિય ઘનશ્યામ સાંમની^૧ પ્યારી, સોહે સુભગ^૨ તન ગોરે. રસીક. ૨
 વ્રજ વનિતા સબ કરત કતોહલ, પ્રેમ વિવસ મુખ મોરે. રસીક. ૩
 ભાલ વિશાલ કમળદલ લોચન, ચિતવની મે ચિત્ત ચોરે. રસીક. ૪
 મુક્તાનંદ મગન વ્રજય વનિતા, ચરન કમલ ચિત્ત જોરે. રસીક. ૫

૩૫૮.

૫૬-૩

હીંડોરેમેં પ્રેમસેં પિયુકું જૂલાવે... ટેક.

શ્રીભ્રખુબાનકી છોરી રાધે, મધુર મધુર ગુન ગાવે. હીંડોરે. ૧
 કનક ભુવન મધ્ય રતન હીંડોરો, શોભા બરની ન જાવે. હીંડોરે. ૨
 કહી કહી મતિ અતિ જોર કરે, જેહી બરનત શેષ લજાવે. હીંડોરે. ૩
 નિજજન જાની સામ સુંદરવર, સબહું લાડ લડાવે. હીંડોરે. ૪
 મુક્તાનંદ મદન મોહનકી, યા છબિ પર બલ જાવે. હીંડોરે. ૫

૩૫૯.

૫૬-૪

હીંડોરેમેં જૂલત જન સુખકારી... ટેક.

રંગ હીંડોરેમેં શોભે રસિક પિયા, કોટી મદન મદહારી. હીંડોરે. ૧
 પાઘકે પેયમેં તોરા બિરાજત, ભઈહે અધિક છબિભારી. હીંડોરે. ૨
 ભાલ વિશાલ નયન છબિ નિરખત, વશ ભઈ સબ વ્રજનારી. હીંડોરે. ૩
 મધુર મધુર મુસકાય જૂલાવત, શ્રીભ્રખુભાન^૩ દુલારી. હીંડોરે. ૪
 મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, જય જય કુંજવિહારી. હીંડોરે. ૫

૩૬૦.

(ધ્રુવપદ)

શ્રી ઘનશ્યામ (૨) કંસકે વિનાશ કર ગોપપતિ ગુન ધામ. ટેક.
 બંસીધર વ્રજરાજ ભલે જુ વિરાજે, આજ છબિ પર વારુ કોટીકકામ. શ્રી. ૧
 અધમ ઓધાર સબ સંતનકો સાર તુમ,
 ગાવત હે નિગમ પુરાણ ગુણ ગ્રામ. શ્રી. ૨
 મુક્તાનંદ ચરણકે શરણ પર્યો હે આય,
 તુમ બિન નહિ ઓર ઠામ. શ્રી. ૩

૩૬૧.

(સવૈયા)

મનમોહન મોહની ડારી ગયો, જાય દૂર રહ્યો દુઃખ દે જનકું,
 યહ કારન તાપ સહુ સજની, વિરહાનલ જરત હે તનકું.
 મિલે વો ન બને નિત્ય ચૈયે, મિલો યહ લાગી રહિ રટના મનકું,
 મુક્તાનંદ મોહન આય મિલે, નિત ચાહતહું સુખકે દિનકું. ૧

૩૬૨.

પદ-૧ (રાગ : બિહાગ)

ફૂલન હિંડોરે રે સો જૂલે પ્યારો, ટેક.
 ચ્યારુ સ્થંભ વિચિત્ર વિરાજે શોભા વરની ન જાય,
 એક એક ઓર દ્વાર ત્રય ત્રય, તહાં રહે મહામુનિ છાય રે. ફૂલન. ૧
 ચ્યારુ શિખર ચ્યાર ખુને પર, તા વિચ શિખર મહાન તા પર,
 કળશ કનક સોહે તા પર થકીન વિમાન રે. ફૂલન. ૨
 તાકે મધ્ય મનોહર મૂર્તિ રાજત શ્રી ભગવાન,
 અંગોઅંગ અનૂપમ શોભા, તહાં સબ જનકો તાન રે. ફૂલન. ૩
 મસ્તક મુકટ જડીત વિરાજે, તા મધ્યે નંગ અપાર,
 લાલ લસનીયા પના પીરોજા, ગીનત ન પાઉ પાર રે. ફૂલન. ૪
 મકરાકૃત કુંડલ કાનમે ધરત વિહારીલાલ,
 ભાલ તિલક કેશરકો સોહે, મંદ મંદ હસત ગોપાલ રે. ફૂલન. ૫
 નેનનકી કાંતિ તેહિ અવસર મોંપે કહિ ન જાય,
 સંક્ષેપે સબહિકું સમજાઈ, જયું વિદ્યુત ઘનમાંય રે. ફૂલન. ૬

જરકસી વસન સુરંગી જામો, ઉર મુક્તા ફલહાર,

કર કંકણ મુદ્રિકા વિરાજે, અંગ અંગ સુભગ સિંગાર રે. કુલન. ૭
મહામુક્ત મિલ પૂજા કીની હરખે નંદકુમાર,

અતિ આનંદે આરતિ કીની, વર્ત્યો જય જયકાર રે. કુલન. ૮
પૂજા કરત પ્રસાદી મીસરી, પ્રભુ નિજ ભુજા પસાર,

અનંતવાર મોય દઈ ઉમંગસે, પૂર્ણ જન પર પ્યાર રે. કુલન. ૯
પૂરવ પશ્ચિમ તરુ અંબકે, મધ્ય જૂલે સુખકંદ,

નિરખનહાર ધન્ય નર નારી, પાયે પરમાનંદ રે. કુલન. ૧૦
જહાંલુ દષ્ટિ પસારું તહાંલુ, હરિભક્તકી દીખાયે ભીર,

જય જય શબ્દ કહત જન સબહી, ઉડત રંગ અબીર રે. કુલન. ૧૧
વિવિધ ભાંતિકે બાજા બાજે, હરિજનકો નહિં પાર,

મુક્તાનંદ નિરખી યહ શોભા, લીનો જન્મ સુધાર રે. કુલન. ૧૨

૩૬૩.

૫૬-૧ (રાગ : મલાર)

ફૂલ હિંડોરો બનાઈ, જૂલત દોઉ ફૂલ હિંડોરો બનાઈ. ટેક.
નંદ નંદન વૃષભાન નંદની, ગૌર શામ છબિ છાઈ. જૂલત. ૧
જમુનાકે તીર સુરંગ સુગંધિ, કુંજ ભુવન સુખદાઈ,
તા મધ્ય કુસમ હિંડોરો અનોપમ, શોભા વરની ન જાઈ. જૂલત. ૨
વ્રજ વનિતા વાજિંત્ર બજાવત, ગાવત અતિ મુદપાઈ,
મુક્તાનંદ કે પ્રભુકું જૂલાવત, ચરન કમલ ચિત્ત લાઈ. જૂલત. ૩

૩૬૪.

૫૬-૨

જૂલત કુંજ વિહારી હિંડોરે મેં જૂલત કુંજવિહારી. ટેક.
રસિક છેલ વ્રજરાજ લાડીલો, શ્રી વૃષભાન દુલારી...હિંડોરે. ૧
કુંજ ભુવન મધ્ય કુસુમ હિંડોરો, તા મધ્ય પ્રિતમ પ્યારી,
શામલ ગૌર અધિક છબિ છાજત, ધન દામની અનુસારી...હિંડોરે. ૨
જુગલ કિશોર હિંડોરે જૂલત, નીલ પીત પટધારી,
મુક્તાનંદ રસિક પ્રિતમકી, ત્રિભુવન સે છબિ ન્યારી. હિંડોરે. ૩

૩૬૫.

૫૬-૩

જૂલત મદન ગોપાલ, હિંડોરે મેં જૂલત મદન ગોપાલ. ટેક.
 પૂરન કામ શામ સુંદર વર, તદપિ ભક્ત પ્રતિપાલ. હિંડોરે. ૧
 પ્રેમ મગન વ્રજનારી જૂલાવત, નિરખત શામ તમાલ,
 મધુર મધુર વાજંત્ર બજાવત, ગાવત રાગ રસાલ. હિંડોરે. ૨
 મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડલ, ઉર રાજત બનમાલ,
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મન રંજન, નવરંગી નંદલાલ. હિંડોરે. ૩

૩૬૬.

૫૬-૪

જૂલત ફૂલ હિંડોરે, રસિક પિયા જૂલત ફૂલ હિંડોરે. ટેક.
 કોટી મદન મદ હરન મનોહર, ચિત્તવનીમેં ચિત્ત ચોરે. જૂલત. ૧
 ફૂલનકે દોઉ સ્થંભ વિરાજત, ડાંડી ફૂલન કિ આર,
 ચોકી સુરંગ ફૂલકી સુંદર, ફૂલકે સબહિ સિંગાર. જૂલત. ૨
 કુસુમ કે સુરંગ ગેહવા તકીયા, કુસુમ કે વસ્ત્ર સુરંગ,
 મુક્તાનંદ કહે રસિક પ્રિતમ પર, વારું મેં કોટી અનંગ. જૂલત. ૩

શ્રાવણ શુકલ પવિત્રા એકાદશી

૩૬૭.

૫૬-૧ (રાગ : સારંગ)

પહિરત શ્રી બલવીર પવિત્રા, પહિરત શ્રી બલવીર;
 શ્રાવણ શુકલ એકાદશી કે દિન, ભઈ વ્રજજનકી ભીર. પવિત્રાં. ૧
 ઘર ઘરમેં ગોપી સબ આઈ, રામ કૃષ્ણ ગુન ગાવે;
 રંગરંગકે વિવિધ પવિત્રા, પ્રેમસહિત પહિરાવે. પવિત્રાં. ૨
 વૈષ્ણવ તાલ મૃદંગ બજાવત, હરિગુણ ગાત રસાળ;
 મુક્તાનંદ કે શ્યામ મનોહર, નિજજનકો પ્રતિપાળ. પવિત્રાં. ૩

૩૬૮.

૫૬-૨

કિનેહે વિવિધ પ્રકાર પવિત્રા, કિનેહે વિવિધ પ્રકાર;
 પ્રેમમગન સબહિ વ્રજવાસી, પહિરાવત કરી પ્યાર. પવિત્રાં. ૧

કોઉ મણિગણ કોઉ કંચનકો, કોઉ રજતકો શ્વેત,
કોઉ પચરંગી પાટ જરીકે, પ્રભુ પહિરત કરી હેત. પવિત્રાં. ૨
વિવિધ ભાંતિકે ધારે પવિત્રા, સોહત શોભા ધામ;
મુક્તાનંદકો પ્રભુ સુખસાગર, રસિક છેલ ઘનશ્યામ. પવિત્રાં. ૩

૩૬૯.

૫૬-૩

નટનવર શ્રી ગિરિધારી બિરાજત, નટવર શ્રી ગિરિધારી;
વિવિધ ભાંતિ પહિરાવે પવિત્રા, પ્રેમ ભરી વ્રજનારી. બિરાજત. ૧
અતિ વિશાળ પચરંગી પવિત્રા, માનુ વૈજયંતી દામ;
કંઠસે ચરણ પર્યંત વિરાજત, સબવિધ શોભા ધામ. બિરાજત. ૨
પ્રેમસહિત સબહિકે પવિત્રા, પેરેહે નવલ વિહારી;
મુક્તાનંદ રસિક પ્રિતમકી, યા બાનક^૧ ઉર ધારી. બિરાજત. ૩

૩૭૦.

૫૬-૪

શ્રી ઘનશ્યામ બિરાજે આજ પિયા, શ્રી ઘનશ્યામ બિરાજે;
નાનારંગ પવિત્રા પહિરે, તાતે અધિક છબિ છાજે. આજ. ૧
રત્નજડિત શુભ કનક પવિત્રા, ઉરપર ઝળકત ભારી;
શોભાધામ શ્યામ મુખ નિરખત, મોહી સકળ વ્રજનારી. આજ. ૨
યું નિજજનકું લાડ લડાવત, સુંદર શ્યામ સુજન;
મુક્તાનંદકો શ્યામ ચતુર વર, શુભ ગુણ રૂપનિધાન. આજ. ૩

શ્રીકૃષ્ણ જન્મોત્સવનાં પદો (શ્રાવણ વદિ ૮)

૩૭૧.

૫૬-૧ (રાગ : ઘનાશ્રી)

આજકો દિન સુખકારી, સખીરી આજકો દિન સુખકારી;
નંદરાય ઘર નોબત બાજત, પ્રગટેહે દેવ મુરારિ. સખી. ૧
કાનકુંવર ભયે પ્રગટ યું સુંનીકે, મુદિત ભયે નરનારી;
નંદરાય ધન ધેનુ કુંવરપર, કરત નોછાવર ભારી. સખી. ૨

ઘરઘરસેં ગોપી આઈ વધાવન, કર ગજમુક્તા થારી;
પ્રેમ મગ તનકી શુધ ભુલી, નિરખી ભક્ત ભયહારી. સખી. ૩
જય જયકાર કરત વ્રજવાસી, ગાવત દે કર તારી;
એહી છબિ દેખી શ્યામ સુંદરપર, મુક્તાનંદ બલિહારી. સખી. ૪

૩૭૨.

૫૬-૨

નંદઘર બજત વધાઈ, સખીરી નંદઘર બજત વધાઈ;
પ્રેમમગ ગાવત વ્રજવાસી, આનંદ ઉર ન સમાઈ. સખી. ૧
જશોમતી જાયો લાલ યું સુંનીકે, વ્રજવનિતા સબ આઈ;
દધિ છટકત મુખ મંગળ ગાવત, શોભા વરની ન જાઈ. સખી. ૨
અરસપરસ હરદી દધિ ડારત, કરત કુતૂહલ ધાઈ;
ગુણિજન ગાવત વિપ્ર વેદધ્વનિ, કરત અધિક સુખદાઈ. સખી. ૩
ચઢી વિમાન સુર મુનિ સબ આયે, રહ્યો નભમંડળ છાઈ;
મુક્તાનંદકો નાથ નિરખી સબ, દિનોહેં જગ વિસરાઈ. સખી. ૪

૩૭૩.

૫૬-૩

નંદરાય તપ કિનાં, કોન વિધ નંદરાય તપ કિનાં;
જીનકે પુગ ભયે પુરૂષોત્તમ, લાવો અલૌકિક લિનાં. કોન. ૧
જાકે દરશ પરસકે કારન, દઢ વન વસત પ્રવીનાં;
સો નિજ સંતનકે હિત શ્રીહરિ, બને નંદલાલ નવીનાં. કોન. ૨
કહા જાનું કોય મહા મુનિવરકું, દાન પ્રેમ જુત દિનાં;
કે ગુરૂકુળ સેવે શુધ મનસેં, ભેદ પાય અતિ ઝિનાં. કોન. ૩
કે કોઈ પ્રેમભક્તિકો મારગ, સંતનકે સંગ ચિનાં;
મુક્તાનંદકો નાથ પ્રેમવશ, રહત સદા આધીનાં. કોન. ૪

૩૭૪.

૫૬-૪

પ્રગટ ભયે વ્રજચંદ, કૃપા કરી પ્રગટ ભયે વ્રજચંદ;
શ્રી નારાયણ નિજ સંતન હિત, જનમ લિયો સુખકંદ. કૃપા. ૧
શ્રાવણ વદ આઠમકી અર્ધનિશિ, દરશ દિયો જગવંદ;
માત પિતા મનમોદ ન માવત, પાયોહે પરમાનંદ. કૃપા. ૨

કારાગૃહ તમ તેહિ દિન ટાયો, છુટે ચરનકે ફંદ;
 શ્રી વસુદેવ શીઘ્ર પહોંચાએ, ગોકુળ બાળ મુકુંદ. કૃપા. ૩
 જશોમતી નંદ ન જાને મર્મ યહ, હરિમાયા કિએ મંદ;
 મુક્તાનંદકે નાથકી રચના, ના જાનત મુનિવૃંદ. કૃપા. ૪

૩૭૫.

૫૬-૫

પુરુષોત્તમ બને કાન, ભક્તહિત પુરુષોત્તમ બને કાન;
 જાકે ચરન સેવે નિત્ય કમળા, ધરતહે મહામુનિ ધ્યાન. ભક્ત. ૧
 અનંત બ્રહ્માંડ રોમપ્રતિ રહિં, સો ભયે બાળ સમાન;
 શારદા શેષ મહેશ મુદિત મન, કરતહે જેહિ ગુનગાન. ભક્ત. ૨
 ચાર વેદ જાકે શ્વાસસેં ઉપજે, સબ ઈતિહાસ પુરાન;
 સોઈ તોતરાય બાલ જયું બોલત, માનુ શિશુ અલ્પ અજાન. ભક્ત. ૩
 કાળકે કાળ સો કંસકે ડર મિષ, નંદગૃહ આયે સુજાન;
 વ્રજવનિતા સબ વશકર લિની, દેદે દરશકો દાન. ભક્ત. ૪
 બાળકૃષ્ણ મુખ નિરખી રાધિકા, અધરસુધા કરી પાન;
 મુક્તાનંદકે નાથકી છબિપર, કિનોહે તન કુરબાન. ભક્ત. ૫

૩૭૬.

૫૬-૧ (રાગ : આશાવરી)

અક્ષરપતિ સોઈ નંદકુંવર ભયે, હરન સબે ભૂભારા હો;
 વેદધર્મ સ્થાપનકે કારન, પતિત કરન ભવપારા હો. અક્ષર. ૧
 નિજ સંતનકું લાડ લડાવત, પ્રગટ ભાએ સુખકારી હો;
 કોટિ કામ મદ હરન રૂપસેં, વશ કીની વ્રજનારી હો. અક્ષર. ૨
 જશોમતી નંદકે ભાગ્યકો મહિમા, વરનત શેષ લજાવે હો;
 સમતા કોન કરે નિત્ય જાકી, શ્રીહરિ ધેનુ ચરાવે હો. અક્ષર. ૩
 સિંધુસુતા^૧ રહરિ સેવા કારન, વ્રજમેં રહત સ્થિર હોઈ હો;
 મુક્તાનંદ ધન્ય ધન્ય વ્રજવાસી, તેહિ સમ ઓર ન કોઈ હો. અક્ષર. ૪

૩૭૭.

૫૬-૨

નંદરાય ઘર નોબત વાજે, જશોમતી જાયો બાળક હો;
 જય જયકાર કરત વ્રજવાસી, ભયો હે અધિક મન ભાયો હો. નંદ. ૧
 દધિ હરદિ છંટકત વ્રજવનિતા, મુદ જુત મંગળ ગાવે હો;
 યુવા ચંદન અબીર અરગજા, બહુવિધ રંગ ઉડાવે હો. નંદ. ૨
 નાયત નભ સુરનારીવુંદ બહુ, દુંદુભિ દેવ બજાવે હો;
 સુમન વૃષ્ટિ સુરરાજ કરત હે, છબિ બરનિ નહિ જાવે હો. નંદ. ૩
 જયજયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, પ્રગટે દેવ મુરારિ હો;
 મુક્તાનંદકો નાથ નિરખી સબ, મગન ભયે નરનારી હો. નંદ. ૪

૩૭૮.

૫૬-૩

લોચન લાભ લેહુ સબ સજની, યું બોલત વ્રજનારી હો;
 જદુરાય ઘર જન્મ મહોત્સવ, પ્રગટેહે જન સુખકારી હો. લોચન. ૧
 ક્ષરઅક્ષરપર શ્રીપુરુષોત્તમ, સો યહ બાલક જાનો હો;
 દુર્લભ દરશ સુગમ ભયો સબકું, અતિ બડભાગ્ય પ્રમાનો હો. લોચન. ૨
 જાકે ચરનકમલ નિત્ય સેવન, કમલા તજી ચપલાઈ હો;
 જાહિ મિલન મુનિ વનમેં વસત હેં, સો યહ કુંવર કનાઈ હો. લોચન. ૩
 કરૂણારસકું પ્રગટ કરી કેશવ, પ્રગટેહેં કુંજવિહારી હો;
 મુક્તાનંદકે નાથકી છબિ પર, તન મન ધન બલિહારી હો. લોચન. ૪

૩૭૯.

૫૬-૪

જનમ ધર્યોકો ફળ યહ સજની, નંદકુંવર નિત્ય દેખો હો;
 હરિસંગ વાસ ભયો હે વ્રજમેં, અતિ બડભાગ્ય સો લેખો હો. જનમ. ૧
 હોત હે ઉત્સવ નંદરાય ઘર, નૌતમ બજત વધાઈ હો;
 અનંત ભુવનકે નાથ વસે જહાં, મહિમા બરન્યો ન જાઈ હો. જનમ. ૨
 પ્રગટ રૂપ પુરુષોત્તમ સ્વામી, કરૂણાનિધિ કરતાર હો;
 દુર્લભ દેવ સો સુગમ ભયે હો, તેહિ સંગ કરના પ્યાર હો. જનમ. ૩
 અતિશે ભાગ્ય ઉદે ભયો સજની, રસિકરાય પ્રભુ પાયે હો;
 મુક્તાનંદકો નાથ નવલ પિયા, ભયે હેં ભક્તમન ભાયે હો. જનમ. ૪

૩૮૦.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

સખી આજ સપરમો દિવસ અમુલખ, આઠમને બુધવાર રે. ટેક.
 જશોમતી જાયો લાલ અલૌકિક, વરત્યો જે જે કાર. સખી. ૧
 કદલી થંભ રંગ્યા છે કાજુ, તોરણની છબિ ભારી. સખી. ૨
 મંગલ સાજ લઈ બ્રજવાસી, ખેલ કરે નરનારી. સખી. ૩
 અનંત ભાત્યનાં વાજાં રે વાગે, ગોપી મંગલ ગાય રે. સખી. ૪
 નંદતણે ઘર આનંદ ઓછવ, શોભા કહી નવ્ય જાય રે. સખી. ૫
 જાયક સૌને અજાયક કીધાં, નંદરાય દઈ દાન રે. સખી. ૬
 મુક્તાનંદના નાથને નિરખી, ભુલ્યાં સૌ તન ભાન રે. સખી. ૭

૩૮૧.

પદ-૨

સખી નંદતણે ઘર નોબત વાજે, પ્રગટ્યા દેવ મોરારી રે. ટેક.
 પ્રેમમગન સૌ ગાન કરે છે, આનંદ ઓછવ ભારી રે. સખી. ૧
 દંહી હલદીનો કીચ મચાવ્યો, ખેલ કરે બહુ ગોપી રે. સખી. ૨
 એક બીજાને રંગમાં રોળે, રીયાં અંગો અંગ ઓપી રે. સખી. ૩
 ગજ મુક્તાફલ થાર ભરીને, કાન કુંવરને વધાવે રે. સખી. ૪
 નંદકુંવર મુખચંદ જોઈને, ગોપીજન સૌ ગાવે રે. સખી. ૫
 જે જે કાર વદે વ્રજવાસી, આનંદ ઉર ન સમાય રે. સખી. ૬
 મુક્તાનંદના નાથને નિરખી, નયણાં ત્રપત ન થાય રે. સખી. ૭

૩૮૨.

પદ-૩

સખી ધન્ય ધન્ય નંદરાય બડભાગી, ધન્ય એ નંદની રાણી રે. ટેક.
 જેના પુત્ર થયા પુરુષોત્તમ, વેદ પુરાણે વખાણી રે. સખી. ૧
 ધન્ય ગોપી ધન્ય ગ્વાલ મંડલી, ધન્ય ધન્ય વ્રજનાં વાસી રે. સખી. ૨
 કમલાવર થયા કાંન કોડિલો, સંગ્ય વસ્યા અવિનાશી રે. સખી. ૩
 ધન્ય ભૂમિ જીહાં ચરણ ધરે છે, ધન્ય તે જલ જીહાં નાથ રે. સખી. ૪
 કાંન કુંવરનો મહિમા અલૌકિક, એક મુખે કહ્યો ન કેવાય રે. સખી. ૫
 નંદકુંવર સંગ્ય જે મન જોડે, તે ધન્ય ધન્ય નરનારી રે. સખી. ૬

૩૮૩.

પદ-૪

સખી વ્રજવનિતા સૌ ચાલી વધાવા, કર લઈ કંચન થાર રે. ટેક.
જુવતિ જુથ ઉમંગથી આવ્યા, નિરખવા દીન દયાલ રે. સખી. ૧
નંદકુંવરનું નામ લઈને, ગાન કરે વ્રજનારી રે. સખી. ૨
નેણભરી નિરખ્યા નટવરને, ઉરમાં આનંદ ભારી રે. સખી. ૩
પ્રેમ ઘણે કરી પૂજા કીધી, ભાવ અલૌકિક આણી રે. સખી. ૪
શામ સુંદર સંગ્ય વ્રજ વનિતાને, પૂરણ પ્રીત બંધાણી રે. સખી. ૫
ભક્ત આધીન સદા શામળિયો, વ્રજ પર અઢળક ઢળિયા રે. સખી. ૬
મુક્તાનંદનો નાથ મનોહર, પ્રભુ ઘર બેઠાં મળિયા રે. સખી. ૭

શ્રીકૃષ્ણના મૂલણીયા

૩૮૪.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

જૂલત બાળમુકુંદ પાલનેમેં જૂલત બાળમુકુંદ;
મણિમય મંડપ મધ્ય પાલનો, નિરખત હોત આનંદ. પાલ. ૧
વિવિધ ભૌંતિ વાજંત્ર વજાવત, ગાવત ગુણિજન વૃંદ;
પ્રેમમગન હોય માત જૂલાવત, રિઝત આનંદકંદ. પાલ. ૨
કબહુક માતસો તારા માગત, કબહુક માગત ચંદ;
મુક્તાનંદકો નાથ બાલ જીમિ, બોલત હે જગવંદ. પાલ. ૩

૩૮૫.

પદ-૨

જૂલત શ્રી નંદલાલ, પાલનેમેં જૂલત શ્રી નંદલાલ;
કનકભવન મધ્ય માત જૂલાવત, રિઝત જન પ્રતિપાલ. પાલ. ૧
રત્નજડિત કંચનકો પાલનાં, તામહિં રાજત બાલ;
જિમિ ઉદુગણમેં શરદકાળકો, સોહત ચંદ્ર વિશાલ. પાલ. ૨
વાનર દેખીકે ડરત શ્યામરો, જાસેં કંપત કાલ;
મુક્તાનંદકો નાથ બાળ જયું, ખેલત જન પ્રતિપાલ. પાલ. ૩

૩૮૬.

૫૬-૩

પાલને લાલ ઝૂલાવે, જશોદા મૈયા પાલને લાલ ઝૂલાવે;
 પ્રેમમગન પ્રભુકી છબિ નિરખત, ગદગદ સુર ગુણ ગાવે. જશોદા. ૧
 ઘરઘરસેં દરસનકે કારન, જુવતિ જુથ મિલિ આવે;
 નંદકુંવર મુખયંદ નિરખીકેં, ચિત્રતુલ્ય હોય જાવે. જશોદા. ૨
 ચઢિ વિમાન સુર મુનિ સબ આયે, જયજય શબ્દ સુનાવે;
 મુક્તાનંદકે નાથકું સબ મિલ, લેલે કુસુમ વધાવે. જશોદા. ૩

૩૮૭.

૫૬-૪

નિરખત પ્રેમસેં માત, મોહન મુખ નિરખત પ્રેમસેં માત;
 કનક પાલને લાલ ઝૂલાવત, મધુર મધુર ગુણ ગાન. મોહન. ૧
 શોભાધામ શ્યામ સુંદરકી, છબિ બરની નહિ જાત;
 શ્રીનંદલાલકી શોભા વરનન, શેષાદિક સકુચાત. મોહન. ૨
 એસો લાલ ઝૂલાવત પલને, કહા કહું ભાગ્યકી બાત;
 મુક્તાનંદ નંદ જશોમતીકો, ત્રિભુવન જશ વિખ્યાત. મોહન. ૩

॥ શ્રીકૃષ્ણ કે ઢાઢી કે પદ ॥

૩૮૮.

૫૬-૧ (રાગ : આશાવરી)

હારે હો મેં ઢાઢી^૧ પ્રજયંદ પિયાકો, નંદનંદન ગુણ ગાઉં હો;
 અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ ચતુર્ધા, હરિ વિના કબહું ન ચાહું હો. મેં. ૧
 કરૂણાસિંધુ કમળદલ લોચન, કૃષ્ણદેવ સુખકારી હો;
 દીની મોય ચરણરતિ મોહન, ઓર વાસના ટારી હો. મેં. ૨
 દીનો દાન અખૂટ અલૌકિક, અબ સબ ચિંતા ભાગી હો;
 મુક્તાનંદકો નાથ મિલે મોય, સુંદર શ્યામ સુહાગી હો. મેં. ૩

૩૮૯.

૫૬-૨

હારે હો કૃષ્ણજન્મ સુનિ કહત પતિસોં, ઢાઢન^૨ પરમ સુજાનાં હો;
 નંદરાય ઘર જાઓ પિયા તુમ, દેન સબનકું દાના હો. કૂ. ૧

૧. જન્મના અવસર પર વધાઈના ગીતો ગાનારો માંગણ ૨. ઢાઢીની પત્ની

મેરે લિયો અમૂલ્ય સારી, આભરણ સબહી સમેતા હો;
સબહી સાજ કંચનકો લાયો, ગિનતિ ન હોવે તેતા હો. કૂ. ૨
અબ તુમ એસો દાન માગીયો, દિન દિન હોત સવાયો હો;
મુક્તાનંદકો નાથ પ્રગટ ભયે, એહી અવસર મનભાયો હો. ક. ૩

૩૯૦.

પદ-૩

હારે હો નંદરાય ઘર પુત્ર પ્રગટ ભયે, હસી ઢાઢન યું બોલી હો;
બંદિજનકું દાન દેતહે, કનક કોટરી ખોલી હો. નં. ૧
મેરે કાજ પિયા તુમ લાયો, ગજમુક્તાફલ માલા હો;
વારવાર યહ અવસર કહાંસે, પ્રગટેહે દીનદયાલા હો. નં. ૨
સબ સંકટકો નાશ કરે સો, પુનિ તુમ લિજો દાના હો;
મુક્તાનંદકો નાથ પ્રગટ ભયે, સુંદર શ્યામ સુજાના હો. નં. ૩

૩૯૧.

પદ-૪

હારે હો જશોમતી જાયો લાલ સુન્યો જબ, ઢાઢન મન હરખાની હો;
અપને પતિશું પ્રેમમગન હોય, બોલન લાગી બાની હો. જ. ૧
નંદરાય ઘર જાઓ જલદ તુમ, દેત ધેનુ બહુ દાના હો;
વછીયા સહિત ગઉ ગુનપૂરન, લાયો પરમ સુજાના હો. જ. ૨
પ્રેમમગન હોય નંદકે આગે, ગુન ગોવિંદકે ગાયો હો;
મુક્તાનંદકો નાથ પ્રગટ ભયે, યહ અવસર બડ આયો હો. જ. ૩

શ્રીગણપતિ ઉત્સવના પદો (ભાદરવા સુદ-૪)

૩૯૨.

પદ-૧ (રાગ : મારૂ)

ગણપતિ સુખકારી, ગજાનન ગણપતિ સુખકારી. ટેક.
વિઘ્ન વિનાશન દેવ વડા છે, ભક્તના ભયહારી. ગણપતિ. ૧
રિદ્ધિ સિદ્ધિદાયક નામ વિનાયક, સંગ શુદ્ધિ બુદ્ધિનારી. ગણપતિ. ૨
દુંદાળો દુઃખ માત્રનો હરતા, મૂષક^૧ અસવારી. ગણપતિ. ૩
મુક્તાનંદ કહે આપે હરિભક્તિ, મોહાદિ મારી રે. ગણપતિ. ૪

૩૯૩.

૫૬-૨

ગણપતિના ગાઈએ રે, પ્રેમે ગુણ ગણપતિના ગાઈએ. ટેક.
 ગૌરીનંદન વિઘ્ન નિકંદન, પૂજી સુખી થાઈએ. પ્રેમે. ૧
 સિંદુર ચર્ચિત સુંદર વપુ, નિરખીને લોભાઈએ. પ્રેમે. ૨
 કૃષ્ણ ભક્તિ દાતા શંભુ સુત, નિશદિન ઉર ધારીએ. પ્રેમે. ૩
 મુક્ત કહે એમ ગણપતિ ભજતા, ભવજળ તરી જાએ. પ્રેમે. ૪

૩૯૪.

૫૬-૩

ગણપતિ ગુણ રાશિ રે શંભુ સુત, ગણપતિ ગુણ રાશિ. ટેક.
 વિઘ્નમાત્ર જેને પૂજયાથી, જાયે દુર ત્રાસી રે. શંભુ. ૧
 શરણાગતને બુદ્ધિ અનુપમ, આપે છે પરકાશી રે. શંભુ. ૨
 સુખ સંપત્તી સૌ સિદ્ધિ નિરંતર, ગજમુખની દાસી રે. શંભુ. ૩
 મુક્તાનંદ કહે ધર્મ વંશીને, પૂજ્ય એ અવિનાશી રે. શંભુ. ૪

૩૯૫.

૫૬-૪

ગણપતિ દેવ હરિ વિઘ્નહર, ગણપતિ દેવ હરિ. ટેક.
 વિભૂતિ અવતાર પ્રભુ કે, નિરખીયે નેણ ભરી. વિઘ્નહર. ૧
 ભાદરવા સુદ ચોથને દિવસે, પૂજવા પ્રેમે કરી. વિઘ્નહર. ૨
 શંભુ સુતના ગુણ જાણી, રહી શુદ્ધિ બુદ્ધિ વરી. વિઘ્નહર. ૩
 મુક્તાનંદ કહે ગણપતિ પૂજે, રહે સર્વ કાજ સરી. વિઘ્નહર. ૪

ભાદ્ર શુક્લ રાધા અષ્ટમી

૩૯૬.

૫૬-૧ (રાગ : સારંગ)

બડભાગી વૃષભાન, સબહિસે બડભાગી વૃષભાન;
 જાકે ગૃહ શ્રીસમ શોભાનિધિ, પ્રગટીહે કુંવરી સુજાન. સબ. ૧
 ભાદ્ર શુક્લ અષ્ટમી સુંદર, અનુરાધા રવિવાર,
 દિન મધ્યાહ્ન પ્રગટ ભઈ કન્યા, હરિહિત પરમ ઉદાર. સબ. ૨
 વ્રજવાસી વૃષભાન આંગન, નરત્રિય કરત હે ખેલ;
 દધિ હરદિ સબ ડારે પરસ્પર, મચિહે રંગકી રેલ. સબ. ૩

જય જયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, ગંધર્વ કરત હે ગાન,
મુક્તાનંદ કે^૧ પ્રભુકું રિઝાવન, ભઈ ગુન રૂપ નિધાન. સબ. ૪

૩૯૭.

પદ-૨

વિપ્રનકું વૃષભાન, બોલાયે હે વિપ્રનકું વૃષભાન;
મર્ગાદિક મહામુનિવર આયે, જાહિ ત્રિકાળકો જ્ઞાન. બોલાયે. ૧
કરી સનમાન જોરી કર બોલ્યો, કહો મુનિવર યહ વાત;
કોન સમે પ્રગટી યહ કુંવરી, કેસે ગુન વિખ્યાત. બોલાયે. ૨
શ્રીસમ તુલ્ય સબહિ ગુન યાકે, વરનિ શકત નહિ કોઈ;
શ્રીપતિ પાણિ ગ્રહેંગે યાકો, યું દઢ ભાસત મોઈ. બોલાયે. ૩
રાધા નામ ધરો કુંવરીકો, મુનિવર સબહિ વિચારી;
મુક્તાનંદ કે' પ્રભુકું રિઝાવન, જોગ્ય હે પુત્રી તુમારી. બોલાયે. ૪

૩૯૮.

પદ-૩

શુભ ગુણ રૂપ નિધાન, શ્રીરાધે શુભ ગુણ રૂપ નિધાન;
જાકે ગુનસે રમાપતિ રિઝત, સુંદર શ્યામ સુજાન. શ્રીરાધે. ૧
પૂરણ શશી ખંજન^૨ વિદુમ^૩ શુક, તેહિ શોભા હર લીન;
હંસ ગયંદકે^૪ હરિ કોકિલ, લુંટીહે તાહિ પ્રવીન. શ્રીરાધે. ૨
અધિક પ્રતાપ જુક્ત યહ કન્યા, સબ સુંદર ગુનધામ;
સુર મુનિ સિદ્ધ સદા શ્રીહરિ સંગ, જપતહે યાકો નામ. શ્રીહરિ. ૩
યા કારન વૃષભાન તુમારો, ભયો હે અધિક બડભાગ;
મુક્તાનંદ કે' પ્રભુ સંગ યાકો, રહતહે દઢ અનુરાગ. શ્રીહરિ. ૪

૩૯૯.

પદ-૪

મગન ભયો વૃષભાન, સુનત ગુન મગન ભયો વૃષભાન;
ભૂષન વસન ધેનુકો બહુવિધ, દિયોહે જનકું દાન. સુનત. ૧
શ્રીસમ^૫ તુલ્ય જાની નિજ પુત્રી, ઉર બીચ હરથ અપાર;
જાયક સબહિ અજાયક કીને, ખોલે હે કનક ભંડાર. સુનત. ૨

૧. કહે ૨. એક સુંદર પક્ષી ૩. રત્ન ૪. મોટો હાથી ૫. લક્ષ્મીજી જેવા

અતિ આનંદ ભયો સબ વ્રજમેં, ઘરઘર બજત બધાઈ;
માનુ ગોલોક ભયો ભૂમિપર, અદ્ભૂત છબિ છાઈ. સુનત. ૩
યું વૃષભાન ગોપકે ગૃહમેં, રાજત રાધે ગોરી;
મુક્તાનંદ કે' પ્રભુકી નિરંતર, એહિ અખંડિત જોરી. સુનત. ૪

દાણલીલા પદ — (ભાદ્ર શુક્લ એકાદશી)

૪૦૦.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

નાઓ^૧ ચઢે વ્રજચંદ, નવલ પિયા નાઓ ચઢે વ્રજચંદ;
શોભાધામ રસિક નંદનંદન, નિરખત હોત આનંદ. નવલ. ૧
ભાદ્ર શુક્લ એકાદશીકે દિન, યમુના જળમહિં શ્યામ;
નાઓ બેઠી દષિદાન ચુકાવત, સુખનિધિ શોભાધામ. નવલ. ૨
ગોપીજન મન હરન શ્યામરો, જળમધ્ય કરત વિહાર;
મુક્તાનંદકો નાથ રમાપતિ, અખિલ ભુવન આધાર. નવલ. ૩

૪૦૧.

પદ-૨

નૌકામેં ઘનશ્યામ, વિરાજત નૌકામેં ઘનશ્યામ;
ધ્વજ તોરનજુત નાઓ મનોહર, સબવિધ શોભાધામ. વિરાજત. ૧
યમુના જળ મધ્ય નાઓ ચલાવત, ગાવત વૈષ્ણવ વૃંદ;
વિવિધ ભાંતિ વાજંત્ર બજાવત, પાવત પરમાનંદ. વિરાજત. ૨
વ્રજવાસી જળ મધ્ય આરતિ, કિનિહે અતિ મુદ પાય;
મુક્તાનંદકે પ્રભુકી અલૌકિક, યા છબિ બરની ન જાય. વિરાજત. ૩

૪૦૨.

પદ-૩

નૌકામેં નંદલાલ, ઝૂલત આજ નૌકામેં નંદલાલ;
વ્રજવાસી નરનારી મુદિતમન, નિરખત રૂપ રસાળ. ઝૂલત. ૧
ભવ બ્રહ્માદિક આયે દર્શહિત, છાએ હેં ગગન વિમાન;
ગંધર્વ ગાન કરત અતિ સુંદર, રિઝત શ્યામ સુજન. ઝૂલત. ૨

સુમનવૃષ્ટિ સુરરાજ કરત હે, નાયત સુરત્રિયા વૃંદ;
મુક્તાનંદકો પ્રભુ યમુના મધ્ય, ખેલ કરત સુખકંદ. ઝુલત. ૩

૪૦૩.

પદ-૪

સોહત શ્રીધનશ્યામ, નાઓ પર સોહત શ્રીધનશ્યામ;
કોટી મદન મદ હરન મનોહર, મૂર્તિ અતિ અભિરામ. નાઓ. ૧
ભાલ તિલક કેસરકો સોહે, ઉર વૈજયંતી દામ;
સુંદર વદન કમળદળલોચન, સબવિધ શોભાધામ. નાએ. ૨
સબ સુખસદન માધુરી મૂરત્ય, વ્રજજનકો વિશરામ;
મુક્તાનંદ કહે રહોરિ દ્રગનબીચ, એહિ છબિ આહુ જામ. નાએ. ૩

૪૦૪.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

દાની બને નંદલાલ, નવલ પિયા દાની બને નંદલાલ;
કાલિંદી તટ સંગ સખા લે, કરતહે ખેલ વિશાલ. નવલ. ૧
ગોરસ વેચન જાત ગોપીકા, તેહિ રોકત ભગવાન;
ઠાઢિરે^૧ મૈયારી હમારો, દીજીએ દધિકો દાન. નવલ. ૨
દાન દિયે બિન જાન ન પૈહો, એહિ હમારી બાત;
મુક્તાનંદકે પ્રભુ ગોપીન સોં, યુ બોલે સાક્ષાત. નવલ. ૩

૪૦૫.

પદ-૨

નયેજુ ભયે તુમ દાની, કનૈયા આજ નયેજુ ભયે તુમ દાની^૨;
અબલગી આવત જાત નગરમેં, દાનકી રીત્ય ન જાની. કનૈયા. ૧
નયે નયે ફેલ કિયે નંદનંદન, હોવત લાજકી હાની;
રાહ ચલત પરનારી ન રોકો, નટવર છેલ ગુમાની. કનૈયા. ૨
તુમ નૃપ કંસકી શંક ન માનત, ધુમ કરત મનમાની;
મુક્તાનંદકે નાથ તુમારી, નાહિ નિભે રાજધાની. કનૈયા. ૩

૧. ઉભી રહે ૨. મહેસુલ વસુલનાર

૪૦૬.

૫૬-૩

દાનકે મિષ પરનારી, ન રોકિયે દાનકે મિષ પરનારી;
 દાનકો નામ લેત તુમ મુખસેં, ઈચ્છા ઓર તુમારી. ન રોકિયે. ૧
 જો અબ ઝગરા બોત કરોગે, રસિક છેલ ગિરિધારી;
 લ્યુંગિ ખેંચ કામરિયા મુરલી, હસિ હેં ગોપી દે તારી. ન રોકિયે. ૨
 એસો જોર જુલમ ના કીજે, નટવર કુંજવિહારી;
 મુક્તાનંદકે નાથ દૂર રહો, માનો બાત હમારી. ન રોકિયે. ૩

૪૦૭.

૫૬-૪

તેં અતિ કરત ગુમાન^૧, ગુજરિયા^૨ તેં અતિ કરત ગુમાન;
 જોબનકે બલવીર જોર જનાવત, દેત ન મેરો દાન. ગુજરિયા. ૧
 મહીકી મટુકીયા છિનકે તેરો, અબહિ ગર્વ ઉતારું;
 દધિભાજન સબહિ ગોપીન હે, ચુરચુર કર ડારું. ગુજરીયા. ૨
 દાન દિયે બિન નવલ નાગરી, કોઉ ન છૂટન પૈહો;
 મુક્તાનંદકો પ્રભુ કહે મેરો, વાંછિત કર ઘર જૈહો. ગુજરીયા. ૩

વામન જન્મોત્સવ (ભાદ્ર શુક્લ દ્વાદશી)

૪૦૮.

૫૬-૧ (રાગ : સારંગ)

શ્રી વામન સુખધામ, પ્રગટ ભયે શ્રીવામન સુખધામ;
 કશ્યપ તાત અદિતિ માતા, કિનેહેં પૂરનકામ. પ્રગટ. ૧
 ભાદ્ર શુક્લ દ્વાદશીકે દિન, દિવસ ભયે મધ્યાહ્ન;
 તબ યહ વામન રૂપ ધર્યો પ્રભુ, સુરહિત શ્રીભગવાન. પ્રગટ. ૨
 જયજયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, મગન ભયે મુનિવૃંદ;
 મુક્તાનંદકો પ્રભુ સુખસાગર, વાસુદેવ જગવંદ. પ્રગટ. ૩

૪૦૯.

૫૬-૨

પ્રગટે હે વામન રૂપ, રમાપતિ પ્રગટે હે વામન રૂપ;
 સુરપતિ કાજ કરન હિત કેશવ, ભયે બ્રહ્મચારી અનુપ. રમા. ૧

૧. અભિમાન ૨. વ્રજની સ્ત્રી-ગોપી

બળિરાજા કે દ્વાર જાય કે, કિનોહે વેદ ઉચ્ચાર;
 બલિ સનમાન કિન અતિભારી, પૂજે હેં વિવિધ પ્રકાર. રમા. ૨
 તીન પાઓ ભૂમિ બળિકે ઢિગ, જાયત ભયે બહુનામી;
 મુક્તાનંદ કો નાથ વિપ્રવર, એહિ અખિલ જગસ્વામી. રમા. ૩

૪૧૦.

પદ-૩

બળિરાજા ઢિગ આય, કહત ગુરુ બલિરાજા ઢિગ આય;
 તેહો રાજ લેના હિત વિષ્ણુ, કિનો હે એહિ ઉપાય. કહત. ૧
 તીન ભુવન દોઉ પેંડસે^૧ ભરિહેં, નહિ તિજેકો ઠોર;
 બાંધી હે તોય નર્કમેં ડારન, અધિક જનાયકે જોર. કહત. ૨
 યું ગુરુ બાત જનાઈ સબહિ, તદપિ ન માની લેશ;
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ સનમુખ હોય, ત્યાગ્યો ગુરુ ઉપદેશ. કહત. ૩

૪૧૧.

પદ-૪

દેન લગ્યો જબ દાન, શ્રીહરિકું દેન લગ્યો જબ દાન;
 શુકાચારજ દાન સમે મહિ, નાના કહત અજાન. શ્રીહરિ. ૧
 ગુરુકે વચન ત્યાગી બલિ, કીની શ્રીવામનકી સેવ;
 તીન પાઓ ભૂમિ વિષ્ણુકું, દેત ભયો તતખેવ. શ્રીહરિ. ૨
 ચૌદ લોકકે દોઉ પગ કીને, ઐસે બઢે તતકાળ;
 મુક્તાનંદકે નાથ ભક્તહિત, કિનોહે રૂપ વિશાળ. શ્રીહરિ. ૩

૪૧૨.

પદ-૧ (રાગ : જટ)

બળિ ઠાઠો તજી માન, વિષ્ણુ ઢિગ બળિ ઠાઠો તજી માન;
 તિજો પાઓ લાઓ ભૂમિ અબ, યું બોલે ભગવાન. વિષ્ણુ. ૧
 ખગપતિ વિશ્વકસેન વિજય જય, પારખદ પરમ સુજાન;
 બળિકું બાંધી યું બોલન લાગે, દેહુ હમારો દાન. વિષ્ણુ. ૨
 બળિકી નારી અરુ બ્રહ્મા પ્રભુકો, સ્તવન કિયો એકતાન;
 મુક્તાનંદ પ્રભુ રિઝત ભએ, ગોવિંદ ગુનકે નિધાન. વિષ્ણુ. ૩

૪૧૩.

૫૬-૨

બળિપર શ્રી ભગવાન, રિઝત ભયે બળિપર શ્રી ભગવાન,
ત્રિભુવન છિન દેવકું દિનો, તદપિ ન પાયો ગ્લાન. રિઝત. ૧
સબ સંપત્તિ સુરપતિકું દિના, તોહુ ન ઓગુન લિન;
સબવિધિ રહ્યો અચળ પ્રભુ સન્મુખ, દોઉ કર જોરી પ્રવીન. રિઝત. ૨
બળિકી ભક્તિ દઢ જાની સુતળકો, રાજ દિયો તતખેવ;
મુક્તાનંદકો નાથ ભક્તહિત, દ્વારપાળ ભયે દેવ. રિઝત. ૩

૪૧૪.

૫૬-૩

ઉલટે આપ બંધાએ, ભક્ત બળિ ઉલટે આપ બંધાએ;
શેષાદિક જેહિ પાર ન પાવત, નિગમ નેતિ કરી ગાએ. ભક્ત. ૧
બળિકે દ્વારપાળ ભયે શ્રીપતિ, તેહિ નિજ સેવક જાની;
ભક્તનકે આધીન સદા પ્રભુ, સુખનિધિ શારંગપાની^૧. ભક્તિ. ૨
નિજ સંતનકું લાડ લડાવન, ધરત સબહિ અવતાર;
મુક્તાનંદકો પ્રભુ વામન ભયે, અખિલ ભુવનકે આધાર. ભક્ત. ૩

૪૧૫.

૫૬-૪

બ્રહ્માદિક સુર આય, પૂજત ભયે બ્રહ્માદિક સુર આય;
શ્રી વામનકો ચરન વેગજુત, ઈંડકું ભેઘો હે જાય. પૂજત. ૧
એહિ પદ પંકજ પરશિકેં ગંગા, ટારત સબકે પાપ;
પ્રેમ સહિત શિવ શિરપર ધારી, જાનિકે પ્રબળ પ્રતાપ. પૂજત. ૨
શ્રી વામનકે ચરિત નિરંતર, કહત પ્રેમ જુત ગાન;
મુક્તાનંદકો નાથ સદા તેહિ, રિઝત શ્રીભગવાન. પૂજત. ૩

વિજયાદશમીના પદો (આસો સુદ-૧૦)

૪૧૬.

૫૬-૧ (રાગ-પૂરવ)

ખેલત શ્રીગિરિધારી દશેરા, ખેલત શ્રી ગિરિધારી;
ગ્વાલબાલ સંગ લે વન વિચરત, ભઈ શોભા અતિભારી. દશેરા. ૧

૧. વિષ્ણુ

શમીપૂજનકો સાજ સબહિ સંગ, જવારે પાન સોપારી;
 સુમન રોરી શ્રીફળ અક્ષત જુત, કર લિયે કંચન થારી. દશેરા. ૨
 સબ સામગ્રી લે શમીપૂજન, કિનો કુંજવિહારી;
 હસિ હસિ પાનબીરી પ્રભુ દેવત, લેત સબહિ નરનારી. દશેરા. ૩
 સુંદર ચાસ ઉડાવે શ્યામરો, અકળ રૂપ અવતારી;
 મુક્તાનંદ મદનમોહનકી, યા છબિ પર બલિહારી. દશેરા. ૪

૪૧૭.

પદ-૨

ખેલિકે શ્રી નંદલાલ, દશેરા ખેલિકે શ્રી નંદલાલ;
 જમુનાકે તીર કદમકી છૈયાં, બંસી બજાવે રસાળ. દશેરા. ૧
 શ્વેત વસ્ત્ર શિરપાઘ સુરંગી, શોભિત ભાલ વિશાલ;
 અંગ અંગ ભૂષનમનિ ઝળકત, ઉર રાજત બનમાલ. દશેરા. ૨
 પૂજા સાજ સંગ લે ગોપી, આઈ સબહિ તતકાળ;
 પ્રેમ મગન નિજ પ્રભુકું પૂજત, રિઝત મદન ગોપાળ. દશેરા. ૩
 કનકવેલી વૃષભાનુ નંદિની, મોહન શ્યામ તમાલ;
 મુક્તાનંદ યહ જોરી અખંડ રહો, જુગ જુગ જનપ્રતિપાળ. દશેરા. ૪

૪૧૮.

પદ-૩

અસવારી ભઈ ભારી દશેરાકી, અસવારી ભઈ ભારી;
 ગજ રથ તુરંગ^૧ પદાતિન જુત પ્રભુ, સોહત જન સુખકારી. દશેરા. ૧
 દ્વારમતી^૨ પતિ શ્રી જદુનાયક, જબ પુર બાહિર આયે;
 ચતુરંગિની સેના જુત શ્રીપતિ, લગત હે પરમ સોહાયે. દશેરા. ૨
 વિવિધ ભાંતિકે બાજા બાજત, ભેરી ઢોલ સરનાઈ;
 નોબત બજત માનહું ઘન ગર્જત, શોભા વરની ન જાઈ. દશેરા. ૩
 ઉદ્ધવ આદિ સખા સબ લાયે, શમીપૂજનકો સાજ;
 મુક્તાનંદકો નાથ નૃપતિસમ, ભાસત શ્રીમહારાજ. દશેરા. ૪

૪૧૯.

૫૬-૪

પૂજત પરમ દયાળ, વિજયાદશમી પૂજત પરમ દયાળ;
 વિપ્ર વેદ ધ્વનિ કરત મનોહર, ગુણિજન ગાત રસાળ. વિજય. ૧
 શમીપૂજન કરી અશ્વ દોડાવત, સબવિધ શોભા ધામ;
 જદુકુળ તિલક અખિલ જગઈશ્વર, શ્રીપતિ પૂરણકામ. વિજય. ૨
 વિપ્રકું દાન બહુતવિધ દીનો, કરીકેં અતિ સનમાન;
 નિજમંદિર આયે મનમોહન, શ્રીધનશ્યામ સુજાન. વિજય. ૩
 ચુડવા દુધ જીમાવત સબકું, આપ જીમત સુખકંદ;
 મુક્તાનંદકો નાથ જગદ્ગુરૂ, વાસુદેવ જગવંદ. વિજય. ૪

૪૨૦.

ધનતેરસ ૫૬-૧ (રાગ : ગોડી)

ધનતેરસકે દિન કાનરી, સબ ધેનુ બોલાવત શ્યામરો; સબ.
 મોરલીકી ટેર બોલાયકે સબ, ગોધન મદન ગોપાળ;

એક એકકું પહિરાવહિ સિંગાર, વિવિધ તતકાળ હો. સબ. ૧
 કારી કાજર ધુમરી પ્રભુ, નામ સબનકે લેત;

જાકું જેસો જોગ્ય ત્યું, સિંગાર પેરાઈ દેત હો. સબ. ૨
 બાજત બેના બાંસુરી તહાં, હોત વૃષભકે નાદ;

ગોપ પરસ્પર કૃષ્ણ સોં કરે, અતિ સુંદર સંવાદ હો. સબ. ૩
 રાતે પીળે રંગસેં પ્રભુ, રંગે હે મનોહર અંગ;

મુક્ત કહે સાંજસમે હરિ, આવત ગોધન સંગ હો. સબ. ૪

૪૨૧.

૫૬-૨

વૃંદાવનકે ઢિંગ આયરી, શ્રીકૃષ્ણ બજાઈ બાંસુરી; શ્રીકૃષ્ણ.
 ધનતેરશ દિન જાનિકે, સબ આયે ગોપકે બાળ,

ગૌધન મધ્ય વિરાજતહિ પ્રભુ, નટવર શ્રીનંદલાલ હો. શ્રીકૃષ્ણ. ૧
 મોરલીકી ધુની સુની ગોપિકા સબ, હરિદર્શનહિત આઈ;

વિરહકો તાપ બુઝાવને સબ, નિરખત જનસુખદાઈ હો. શ્રીકૃષ્ણ. ૨
 વ્રજવાસી વાજંત્રકો કિયો, ચહુ દિશ શબ્દ વિશાળ;

ધેનુ દોરાયકે શ્યામરો, આયે વૃંદાવન તતકાળ હો. શ્રીકૃષ્ણ. ૩

ગૌ રજસેં ભયે ઘુંસરે પ્રભુ, સબવિધ શોભાધામ;

વ્રજજનકે ચિત્તયોરને, હસે મુક્તાનંદકે શ્યામ હો. શ્રીકૃષ્ણ. ૪

૪૨૨.

રૂપચતુર્દશી પદ-૧ (રાગ : ગોડી)

આઈ કૃષ્ણ ચતુર્દશી આજરી, હરિમંત્રકું સાધો સુંદરી;

એક સયાની^૧ સુંદરી કહે, સબકું ઘરઘર જાય.

કાનકુંવર વશ હોય ત્યું અબ, કીજે અચળ ઉપાય હો. હરિ. ૧
દેવનકું બલિ દિજીએ, મુખ લીજે હરિકો નામ;

નંદનદન વશ કિજીએ પ્યારો, શોભાનિધિ સુખધામ હો. હરિ. ૨
અપનાં કાજ સુધારને સબ, હોનાં અધિક સચેત;

તન મન અર્પો શ્યામકું કરો, રક્ષકરાય સંગ હેત હો. હરિ. ૩
એહિ વિધિ ટોનાં કિજીયે તબ, ચલત ન જાદુકો જોર;

મુક્તાનંદના નાથસો દગ જો, જયું ચંદ ચકોર હો. હરિ. ૪

૪૨૩.

પદ-૨

લખિ કૃષ્ણ ચતુર્દશી કાનરી, પ્યારો મોરલીમેં મંત્ર ઉચ્ચારહિ;

તરૂન ત્રિયા ચિત્ત ચોરનેં બજી, બાંસુરી પરમ રસાળ.

વ્રજવનિતા વ્યાકુળ ભઈ આઈ, મોહન ઢીંગ તતકાળ હો. પ્યારો. ૧
મોહન મુખ વિધુ દેખિકેં, સબ પરીહે પ્રેમકે ફંદ;

નેંન સેન જાદુ કિયો, સુખસાગર શ્રીગોવિંદ હો. પ્યારો. ૨
હાવ ભાવ કરીકેં હરિ સબ, વ્રજવનિતા વશ કીન;

પ્રાન પિયા નંદલાલસોં બઢે, દિન દિન પ્રીત નવીન હો. પ્યારો. ૩
એહિ વિધિ સબ વ્રજનારીકું, કિએ નટવર જાદુ અપાર;

મુક્તાનંદકે નાથકું મિલ, ઝેર ભયો સંસાર હો. પ્યારો. ૪

૪૨૪.

દીપોત્સવી પદ-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

નિરખત આજ દિવારી, નવલ પિયા નિરખત આજ દિવારી;

રસિકરાય વ્રજરાજ લાડિલો, ગુણસાગર ગિરિધારી. નવલ. ૧

ગોપીજન ચિત્તયોર શ્યામરો, નટવર કુંજવિહારી. નવલ. ૨
સબ સુખધામ કામ મદગંજન, અકળરૂપ અવતારી. નવલ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ હર્યો મન, ભઈ મેંતો જગસેં ન્યારી. નવલ. ૪

૪૨૫.

૫૬-૨

વ્રજવાસિનકું દિવારી, અનુપમ વ્રજવાસિનકું દિવારી;
સુંદર શ્યામ કાનસંગ રસબસ, લોકલાજ સબ હારી. અનુ. ૧
પ્રગટ પ્રમાન શ્રીકૃષ્ણકી મૂર્તિ, લિનીહે ઉર બીચ ધારી. અનુ. ૨
વ્રજમેં વાસ કરન નિત્ય ચાહત, સુરપતિ અજ ત્રિપુરારી. અનુ. ૩
મુક્તાનંદકો શ્યામ રહત સંગ, વ્રજપતિ નવલ વિહારી. અનુ. ૪

૪૨૬.

૫૬-૩

દીપ ઉત્સવી આઈ, અનુપમ દીપ ઉત્સવી આઈ;
ચઉ દિશ દીપમાળ અતિ સોહત, શોભા બરની ન જાઈ. અનુ. ૧
દીપમાળ મધ્ય સિંહાસન પર, રાજત કુંવર કનાઈ. અનુ. ૨
વ્રજવાસી અતિ પ્રેમમગન હોય, ગાવત ગુન પ્રભુતાઈ. અનુ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથકું નિરખત, દિનોહે જગ વિસરાઈ. અનુ. ૪

૪૨૭.

૫૬-૪

દીપ ઉત્સવ જાની મનોહર દીપ ઉત્સવ જાની;
નંદનંદન નિજજન મનરંજન, બનિ ઠનિ આયે ગુમાની. મનોહર. ૧
આતસબાજી ઉડાવત બહુવિધ, ખેલત જનસુખદાની. મનોહર. ૨
સુર નર મુનિ સબ આયે દરશહિત, બોલત જયજય બાની. મનોહર. ૩
મુક્તાનંદ મદન મોહન પર, કિનોહે તન કુરબાની. મનોહર. ૪

૪૨૮.

૫૬-૧ (રાગ : કાનરો)

દીપમાળ સુખકારી, કનૈયા જુકી દીપમાળ સુખકારી;
દીપમાળ જુત હરિમુખ નિરખત, સો ન રહત સંસારી. કનૈયા. ૧
ભાવસહિત ભરે દીપમાળ જો, સો ધન્ય ધન્ય નરનારી. કનૈયા. ૨

દીપમાળ મધ્ય ચતુર શ્યામરો, રાજત અચળ વિહારી. કનૈયા. ૩
મુક્તાનંદ કહે રસિક પ્રિતમકી, છબિ ત્રિભુવનસેં ન્યારી. કનૈયા. ૪

૪૨૯.

૫૬-૨

દીપમાળ અતિરાજે, રસિલા જુકી દીપમાળ અતિરાજે;
ચહુ દિશ દીપમાળ મધ્ય મોહન, શ્યામ અધિક છબિ છાજે. રસિલા. ૧
શુક શારદ નારદ ગુન ગાવત, રસિક બજાવત બાજે. રસિલા. ૨
જયજયકાર કરત સુર નર મુનિ, ધુની સુની ત્રિભુવન ગાજે. રસિલા. ૩
મુક્તાનંદ શ્યામ છબિ નિરખત, કોટિ કામ છબિ લાજે. રસિલા. ૪

૪૩૦.

૫૬-૩

દીપમાળ મધ્ય કાન, બિરાજત દીપમાળ મધ્ય કાન;
ઉડુગન મધ્ય તડિત ઘન શશીસમ, સોહત શ્રીભગવાન. બિરા. ૧
રંગરંગ કિયે દીપકકે તરૂ, નિરખત શ્યામ સુજાન. બિરા. ૨
બેન^૧ બજાયકે નારદ નાયત, તોરત નૌતમ તાન. બિરા. ૩
મુક્તાનંદકો શ્યામ ચતુરવર, ગોવિંદ ગુનકે નિધાન. બિરા. ૪

૪૩૧.

૫૬-૪

દીપમાળ મધ્ય શ્યામ, બિરાજત દીપમાળ મધ્ય શ્યામ;
કોટિ મદન મદહરન મનોહર, મોહન મનઅભિરામ. દીપમાળ. ૧
શ્રીનંદલાલ માધુરી મૂરત, સબવિધ શોભાધામ. દીપમાળ. ૨
મોર મુગટ મકરાકાર કુંડળ, ઉર વૈજયંતી દામ. દીપમાળ. ૩
મુક્તાનંદ કહે રહોરિ દગન બીચ, એહિ છબિ આહું જામ. દીપમાળ. ૪

૪૩૨.

ગોવર્ધનપૂજા પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

કહત ગોપસોં બાત, નંદ જુ કહત ગોપસોં બાત;
ઈન્દ્ર મહોત્સવકે દિન આયે, અબહિ નિકટ સાક્ષાત. નંદ. ૧
સબહિ ગોપ કીજે સામગ્રી, મઘવા પૂજન કાજ;
ધૂપ દીપ નૈવેદ્ય બહુવિધ, જયું રિઝે સુરરાજ. નંદ. ૨

ઈન્દ્રકી કૃપા દૃષ્ટિસેં વ્રજમેં, સુખ પાવત સબ કોય;
 યા કારન સુરપતિકો પૂજન, કીજે તતપર હોય. નંદ. ૩
 નંદરાયકે વચન યું સુનિકે, ઢિંગ આયે ગોપાળ;
 મુક્તાનંદકો નાથ મર્મ જુત, બોલત ભયે તતકાળ. નંદ. ૪

૪૩૩.

૫૬-૨

કોંન કહાંકો ભૂપ, શયીપતિ કોંન કહાંકો ભૂપ;
 વ્રજવાસિનકું ગિરિ ગોવર્ધન, પ્રગટ હે દેવ અનુપ. શયી. ૧
 ગૌધન ચરત ગોવર્ધન ઉપર, સુખ પાવત સબ ગોપ;
 તારેં ગિરિ ગોવર્ધન પૂજો, કીજે ઈન્દ્રમખ લોપ. શયી. ૨
 કિતનો બળ યહ ઈન્દ્ર રંકકો, તુમ સબ વૃથા ડરાત;
 શ્રીગિરિરાજકો માહાત્મ્ય સબહિ, મેં હિ જાનું સાક્ષાત. શયી. ૩
 હે કોઈ બડો દેવ યહ ગિરિવર, ધરતહે રૂપ અનંત;
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ ગિરિ માહાત્મ્ય, બરન્યો શ્રીભગવંત. શયી. ૪

૪૩૪.

૫૬-૩

પૂજત હે નંદરાય, ગોવર્ધન પૂજત હે નંદરાય;
 ગિરિ ઢિંગ^૧ આયે સબહિ વ્રજવાસી, શોભા બરની ન જાય. ગોવ. ૧
 વિવિધ ભાંતિ વાજંત્ર બજાવત, ગોધન પૂજત ગોપ;
 નરત્રિય આય ગોવર્ધન પૂજત, કિયોહે ઈન્દ્રમખ લોપ. ગોવ. ૨
 ભરભર શકટ^૨ લાયે બહુ ભોજન, ગિરિકું ભોગ લગાત;
 ગિરિકે રૂપ હોય કુંવર કનૈયા, સબહિકે ભોજન ખાત. ગોવ. ૩
 ગિરિકો પ્રતાપ દેખી વ્રજજનકું, આનંદ ઉર ન સમાત;
 મુક્તાનંદકો નાથ મર્મ સબ, જાનત હે સાક્ષાત. ગોવ. ૪

૪૩૫.

૫૬-૪

પૂજત હે વ્રજવાસી, ગોવર્ધન પૂજત હે વ્રજવાસી;
 ગિરિકે રૂપ ભયે ચતુર શ્યામરો, અકળરૂપ અવિનાશી. ગોવ. ૧

જો અન્ન દેત સો ભોગ લગાવત, કિનોહે રૂપ વિશાળ;
 ગિરિકો માહાત્મ્ય અધિક જનાવત, જુગલ રૂપ નંદલાલ. ગોવ. ૨
 ગોધન તૃપ્ત કિયેહં વ્રજજન, સજેહં વિવિધ શૃંગાર;
 મંગળ ગાન કરત ગોપીજન, આનંદ બાઢ્યો અપાર. ગોવ. ૩
 એહિ વિધિ ગિરિપૂજન કરવાયો, કુંજવિહારી કાન;
 મુક્તાનંદકો નાથ મગન ભયે, સુંદર શ્યામ સુજાન. ગોવ. ૪

૪૩૬.

પદ-૧ (રાગ : કાફી)

કૃષ્ણકે નેમમેં વ્રજવાસી,
 ઈન્દ્ર જજ કિયો ભંગ ગોવર્ધન પૂજન કિના,
 ભૂષન વસન અનેક દાન વિપ્રનકું દિના;
 પૂજે અતિસેં પ્રેમસોરિ અનલ^૧ વિપ્ર ગિરિ ગાય;
 વ્રજવાસી ફુલે ફિરેં અતિ આનંદ ઉરે ન સમાય. કૃષ્ણ. ૧
 સ્વસ્તિવાયન પઢે ઉ વિપ્ર અતિ પ્રેમ બઢાઈ,
 ગિરિકો પૂજન ભયો છબિ બરની નહિ જાઈ;
 અન્નકૂટ અતિ બડ ભયો રિ, માનુ અપર ગિરિરાજ,
 મેં ગિરિધર યું બોલિકેં કિયો ભોજનશ્રી મહારાજ. કૃષ્ણ. ૨
 ભોજન વિવિધ પ્રકાર, ગિનત કોઉ પાર ન પાયો,
 અન્નકૂટકે ઓટ સઘ ગિરિરાજ ઢંકાયો;
 ધ્વજા પતાકા ભાતપર હિ સોહત વિવિધ પ્રકાર,
 વ્રજજન કિનિ આરતિ સબ બોલત જયજયકાર. કૃષ્ણ. ૩
 ક્ષત્રિય ગોધન સહિત શૈલ પ્રકમા કિની,
 કરત કુતૂહલ ગોપ જાની સબ રીત નવીની;
 ગોપસિંધુ મંદરગિરિ સબ રત્ન સો વનિતાવૃંદ,
 પથન હાર માધવ ભયો સો નિરખત ભયો આનંદ. કૃષ્ણ. ૪
 જયું જયું કહ્યો શ્રીકૃષ્ણ ત્યુંહિ ત્યુંહિ પૂજન કિનો,
 સબ કારન લખી કૃષ્ણ ભયો અતિ ભાવ નવીનો;

યહ લીલા શ્રીકૃષ્ણકી સો સબહિ નિર્ગુણ રૂપ,
 સબ કોઈ કૃષ્ણ સંબન્ધમેં સો નિર્ગુણ હોય અનુપ. કૃષ્ણ. ૫
 યહ લીલા કર ગાન સુનત સોઈ અતિ બડભાગી,
 કાળ વ્યાળ ભય મિટત હોત હરિપદ અનુરાગી;
 અવતારી નંદલાડિલોરિ સોઈ કૃષ્ણ અવતાર,
 મુક્તાનંદકું સાંવરે કહ્યો મર્મ સબહિ શ્રુતિસાર. કૃષ્ણ. ૬

૪૩૭.

ઈન્દ્રમાનભંગ પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

માનભંગ મુરઝાંનો, યું સુરપતિ માનભંગ મુરઝાંનો;
 વ્રજવાસી મમ પૂજા મેટી, યું લખી અધિક રિસાંનો. યું. ૧
 શ્રીમદઅંધ ભયે વ્રજવાસી, મોકું ગિનત ન લેશ;
 અબ ઈનકી જડમૂળ ઉખાડું, તબહિ લગત ઉપદેશ. યું. ૨
 મનુષ્ય કૃષ્ણકે વચન માનિકે, મોસંગ કિનો વેર;
 જયું કોઉ કુમતિ સુધારસ તજી કે, પ્રેમસેં ખાવત ઝેર. યું. ૩
 યું કહિ પ્રલયકે મેઘ બોલાયે, વ્રજકું બોરન કાજ;
 મુક્તાનંદ કહે મર્મ ન જાનત, અંધ ભયો સુરરાજ. યું. ૪

૪૩૮.

પદ-૨

પ્રેરે મેઘ તતકાલ, ઈન્દ્ર તબ પ્રેરે મેઘ તતકાળ;
 વ્રજવાસી કોઈ બચન ન પાવે, ગોધનજુત ગોપાળ. ઈન્દ્ર. ૧
 નંદકે વ્રજકું જરસેં^૧ ઉખારીકેં, સિંધુમેં^૨ ડારોં જાય;
 મેં ઐરાવત ગજપર ચઢિકેં, કરી હું અધિક સહાય. ઈન્દ્ર. ૨
 પ્રલયકે વાત વૃષા તિન વ્રજપર, કિનો અતિશે જોર;
 હસ્તિ સુંઢ સમ ધારા બરષત, કરત શબ્દ અતિ ધોર. ઈન્દ્ર. ૩
 પ્રલયકે વાત વૃષા^૩ વિજુરી^૪ લખી, વ્રજજન કરત વિચાર;
 મુક્તાનંદકે નાથ વિના અબ, ઓર તો નાહિ આધાર. ઈન્દ્ર. ૪

૧. જડમૂળથી ૨. સમુદ્રમાં ૩. વર્ષા ૪. વિજળી

૪૩૯.

પદ-૩

આયે સબહિ નરનારી, કૃષ્ણ ઢિગ આયે સબહિ નરનારી;
 ઉર ધરી બાળ ગોપીજન કંપત, હોત કોલાહલ ભારી. કૃષ્ણ. ૧
 અતિસેં કષ્ટ જાની વ્રજજનકું, બોલેઉ કુંજવિહારી;
 જીન ઉરપે મેં હિ વ્રજકો પતિ, રક્ષા કરિ હું તમારી. કૃષ્ણ. ૨
 યું કહિ એકહિ હાથ ઉઠાયો, ગોવર્ધન સુખકારી;
 આઓ નિ:શંક હોય ગિરિવર તર, મઘવા^૧ રહે ઝખમારી. કૃષ્ણ. ૩
 વ્રજવાસિનકુ નિકટ બોલાયે, લાલ ગોવર્ધન ધારી;
 મુક્તાનંદ ભક્તવત્સલ પર, વારવાર બલિહારી. કૃષ્ણ. ૪

૪૪૦.

પદ-૪

માનભંગ ભયો ભારી, ઈશકો માનભંગ ભયો ભારી;
 સાત દિવસ કર પર ગિરિ ધાર્યો, વ્રજપતિ નવલ વિહારી. ઈશકો. ૧
 સાત વર્ષકે કુંવર કનૈયા, સુરપતિકો મદ ટાર્યો;
 વાત વૃષા જબ શાંત ભયે, તબ કરસેં શૈલ^૨ ઉતાર્યો. ઈશકો. ૨
 દીન હોય મઘવા સુરભિજીત, શ્યામસુંદર ઢિગ આયો;
 પ્રેમસહિત પ્રભુ પૂજન કિયો, ચરનમેં શીષ નમાયો. ઈશકો. ૩
 ગોવિંદ નામ ધર્યો ગિરધરકો, સ્તવન કિયો અતિભારી;
 મુક્તાનંદ પ્રભુ મદગંજન, અકળ ઈશ અવતારી. ઈશકો. ૪

૪૪૧.

પ્રબોધિની એકાદશી પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

આજ પ્રબોધની આઈ, અનુપમ આજ પ્રબોધની આઈ;
 સુંદર શ્યામ જગદ્ગુરુ જાગે, શ્રીપતિ અતિ સુખદાઈ. અનુપમ. ૧
 ધુપ દીપ મંગળ દ્રવ્ય સબહિ, ધરેહેં બોત વિધિ લાઈ;
 વૈષ્ણવ વૃંદ કરત હરિકીર્તન, નૌતમ બજત બધાઈ. અનુપમ. ૨
 ઈક્ષુકુંજ મનોહર કિની, અતિ લગત સુહાઈ;
 કદલીસ્તંભ^૩ રંગેહે કુંકુમ, છબિ બરની નહિ જાઈ. અનુપમ. ૩

મંડપ મધ્ય વિરાજત મોહન, તાર્તે અધિક છબિ છાઈ;
મુક્તાનંદ કે પ્રભુકી દિનહિ દિન, બઢત હે જશ પ્રભુતાઈ. અનુપમ. ૪

૪૪૨.

૫૬-૨

આયેહેં વૈષ્ણવવૃંદ, કૃષ્ણ ઢિગ આયેહેં વૈષ્ણવવૃંદ;
જાની પ્રબોધની પ્રભુ પૂજન હિત, ઉર ન સમાત આનંદ. કૃષ્ણ. ૧
રાધા સહિત દામોદર પૂજે, કુંભીકે^૧ પુષ્પ ચડાય;
કમળકે ફળકો અર્ધ્ય સમર્પત, વેદકે મંત્ર સુનાય. કૃષ્ણ. ૨
મુંગકે મોદક ઘૃત મિસરી જુત, ભોગ ધરતહેં આની;
લાલ લાડલી જીમત પ્રેમજુત, છબિ નહિ જાત વખાની. કૃષ્ણ. ૩
પ્રભુ પૂજન કરી વિમળ વિપ્રકું, દીનો સજયા દાન;
મુક્તાનંદકો નાથ રિઝાવન, હરિગુન ગાત સુજાન. કૃષ્ણ. ૪

૪૪૩.

૫૬-૩

જાનીકેં નવલવિહારી, પ્રબોધની જાનીકે નવલ વિહારી;
જમુના તીર ગયે જહુનંદન, સંગ સબહિ વ્રજનારી. પ્રબો. ૧
ઈશુ કુંજ મધ્ય લાલ લાડલી, કરત કુતૂહલ ભારી;
જેસે રસિકરાય રસભીને, ત્યું વૃષભાન દુલારી. પ્રબો. ૨
કુંજભવન મધ્ય કુસુમ સેજપર, વિલસત પ્રિતમ પ્યારી;
રાધા મુખવિધુ દેખી સાંવરો, ભયે સુખસિંધુ મુરારિ. પ્રબો. ૩
પ્રીતિ પરસ્પર બઢિહે અપરિમિત, કો કવિ શકત ઉચ્ચારી;
મુક્તાનંદ યહ રસિક પ્રિતમપર, સરવસ ડાર્યોહે વારી. પ્રબો. ૪

૪૪૪.

૫૬-૪

નંદરાયકે સંગ, બિરાજત નંદરાયકે સંગ;
દીપ દાન દે હટરી બેઠે, ઉરમેં અધિક ઉમંગ. બિરા. ૧
કાર્તિક શુકલ એકાદશીકે દિન, સુંદર શ્યામ સુજાન;
અપને હાથ મિઠાઈ બાંટત, કરત અધિક સનમાન. બિરા. ૨

મનમોહનકે હાથ મિઠાઈ, લેન સબહિ જન જાત;
ગોપીજન એક ટગ દગ જોરે, દરશનસેં ન અઘાત^૧. બિરા. ૩
એહિવિધ લીલા વૃંદાવનમેં, કરતહે શ્યામ સુજાન;
મુક્તાનંદ કહે એહિ મદમોહન, મેરેહું જીવન પ્રાન. બિરા. ૪

ધર્મદેવ જન્મોત્સવ પદ (કાર્તિક શુક્લ એકાદશી)

૪૪૫.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

પ્રગટે ધર્મ સુખકંદ, જેહિ વિધિ પ્રગટે ધર્મ સુખકંદ;
બરનું તેહિ પ્રસંગ મુદિત મન, સુનત હોત આનંદ. જેહિ. ૧
પૂરવ દેશમેં વિપ્ર સરવરિયા, અજઅંશ શુભ ગુણધામ;
સ્વધર્મનિષ્ઠ સદા સુવિચારી, બાળકરામ હે નામ. જેહિ. ૨
ગોત્ર સાવરની શાખા કૌથુમી, સામ વેદ સુખકારી;
ભાર્ગવ વૈતહવ્ય સાવેતસ, પ્રવર ત્રીન અઘહારી. જેહિ. ૩
રૈકહટ પુરમેં રહે નિરંતર, બાલકરામ ઉદાર;
શ્રીપુરુષોત્તમ કૃષ્ણચંદ્રકી, ભક્તિ કરે એકતાર. જેહિ. ૪
ભાગ્યવતી તેહિ વિપ્રકી નારી, પરમ સતી સુખરૂપ;
ધર્મદેવ તાકે ગૃહ પ્રગટે, મુક્તાનંદ અનુપ. જેહિ. ૫

૪૪૬.

પદ-૨

દ્વિજપુર જયજયકાર, છાય રહ્યો દ્વિજપુર જયજયકાર;
ઘરઘર બાજત આનંદ વધાઈ, ગાવત મંગળ ચાર. છાય. ૧
પ્રગટે ધર્મ ધરાપર સમરથ, જગદીશ્વર અવિનાશ;
બાલકરામ વિપ્રસુત સુંદર, બને હરન ભવત્રાસ. છાય. ૨
સંવત્ સત્તર છન્નુકે વરધે, પ્રમોદ સંવત્સર નામ;
જન્મ ભયો મધ્યાહ્નસોં ઉતાર, શરદ ઋતુ સુખધામ. છાય. ૩
કાર્તિક માસ ભાનુ દક્ષિણાયન, કુંભ લગ્ન બુધવાર;
શુક્લહે પક્ષ એકાદશીકો દિન, નક્ષત્ર ઉત્તારા સાર. છાય. ૪

બજત દુંદુભિ મુદિત ગગનમેં, નાયત નભ સુરનારી;
વરખત સુમન ઝરિ પુલકિત, મુક્તાનંદ બલિહારી. છાય. ૫

૪૪૭.

૫૬-૩

દ્વિજ ઘર નોબત બાજે, આજ માઈ દ્વિજઘર નોબત બાજે;
સુની સુતજન્મ સબહિ આનંદે, રૈકહટ પુર સબ ગાજે. આજ. ૧
રૈકહટ પુરમેં આનંદ બધાઈ, ગાવે સબ નરનારી;
પ્રગટે ધર્મ વિશ્વકે ધારક, ત્રિભુવન મંગળકારી. આજ. ૨
ભાગ્યવતી જાયો સુત સુંદર, ખબર પરી પુરમાંઈ;
ગજગામિની ભામિની દ્વિજપુરકી, અતિ આનંદ ઉઠ ધાઈ. આજ. ૩
આઈ ગાવતી જન્મ વધાઈ, બાલકરામ દ્વિજ દ્વારે;
બાજત બાજાં વિવિધ ભાંતિકે, જય જય શબ્દ ઉચ્ચારે. આજ. ૪
કરત કોલાહલ દધિ હરદિ લે, છિરકે પરસ્પર દોરી;
આનંદસિંધુ છળ્યો^૧ મુક્તાનંદ, બાલકરામકી પોરી. આજ. ૫

૪૪૮.

૫૬-૪

આજ મહોત્સવ ભારી, અવનિ પર આજ મહોત્સવ ભારી;
આયે વિબુધ દરશહિત આતુર, મુનિવર અજ ત્રિપુરારી. અવનિ. ૧
ધર્મદેવ પ્રગટે સુખદાયક, ત્રિભુવન આનંદ છાયો,
કરતહેં પ્રમુદિત વિપ્ર વેદધ્વનિ, ભયો સકળ મન ભાયો. અવનિ. ૨
નાયતહે અતિ સુરત્રિય સુંદર, ગંધર્વ કરતહે ગાન;
સૂત માગધ બંદિજન જાયક, કરતહેં કીરતિ વખાન. અવનિ. ૩
રૈકહટ પુરકે નારી પુરુષ ઉર, આનંદ પ્રેમ ન માયે;
જય જય ધુની કરત પુરવાસી, દ્વિજવનિતા બલ જાયે. અવનિ. ૪
ધર્મ પ્રતાપ છાયો તિહું પુરમેં, સુર નર મુનિ આનંદે;
પ્રેમ મગન ગાવત મુક્તાનંદ, ધર્મચરન રજ વંદે. અવનિ. ૫

૧. છલકાયો, ઉભરાયો

૪૪૯.

પદ-૧ (રાગ : આશાવરી)

ધન્ય ધન્ય ધર્મજનમકી વસુધા, છાયો પ્રબળ પ્રતાપ હો;
 ધર્મજુક્ત ભયે સબ નરનારી, જપત નારાયણ જાપ હો. ધન્ય. ૧
 મહાઆનંદ અવનિ પર છાયો, નવપલ્લવ વનવેલી હો;
 પુર અરુ ગ્રામ ભયે મંગળમય, ઘરઘર આનંદ એલી હો. ધન્ય. ૨
 વાપી કૂપ અમલ સર સરિતા, ત્રિવિધ વહે સમીર હો;
 અમલ ભયો આકાશ દશો દિશ, શાંત ચિત્ત મુનિ ધીર હો. ધન્ય. ૩
 યાજ્ઞિક દ્વિજકે અનલ અમલ ભયે, પ્રજવલિત ધૂમ રહિત હો;
 મુક્તાનંદકે પરમ પ્રતાપી, પ્રગટે ધર્મ પુનિત હો. ધન્ય. ૪

૪૫૦.

પદ-૨

ધન્ય ધન્ય બાલકરામ વિપ્રવર, ધન્ય હે ભાગ્યવતી માત હો;
 તિનકે પુત્ર ભયે મહાસમરથ, ધર્મદેવ સાક્ષાત્ હો. ધન્ય. ૧
 આશીર્વચન વદત ઋષિ મુનિગન, નિરખિ હોત નિહાલ હો;
 પાંડે બાલકરામ તિહારો, ચિરંજીવી રહો યહ બાળ હો. ધન્ય. ૨
 બાલકરામ કરી તન મંજન, પટ ભૂષન તન ધારી હો;
 મહાવિપ્રકે પાસ લે આયે, નિજસુત જનસુખકારી હો. ધન્ય. ૩
 જાતક કર્મ કરાયો સુતકો, વિધિવત પરમ સુજાન હો;
 મુક્તાનંદ કહે પૂજી વિપ્રવર, બહુવિધ દિને દાન હો. ધન્ય. ૪

૪૫૧.

પદ-૩

બાલકરામ વિપ્ર બડદાની, દેતહેં જેહિ જો માગે હો;
 દે કંચન મુક્તા મનિ ભૂષન, પૂજી વિપ્ર પાય લાગે હો. બાલક. ૧
 આયે જાયક ગાયક ગુનિજન, હરષ ભરે હરખાયે હો;
 તિનકું બહુત કિયે પરિપૂરન, લેઈ ન શકત લેવાયે હો. બાલક. ૨
 સુતપર વારી નોછાવરી બહુવિધ, દેત ભાગ્યવતી માત હો;
 વદન સરોજ નિરખિ દંપતી દોઉ, અતિઆનંદ પુલકાત હો. બાલક. ૩

શ્યામલ વરન જલજદલ^૧ લોચન, ભુજ પ્રલંબ અભિરામ હો;
તેજોમય તનુ જાની મુક્તાનંદ, દેવશર્મા ધર્યો નામ હો. બાલક. ૪

૪૫૨.

૫૬-૪

રૂપ અનુપમ લાલ મનોહર, શોભા કહઈ ન જાયે હો;
હસની ચલની ચિતવની નિરખિ, કોટિ કામ સકૂચાયે હો. રૂપ. ૧
માત તાત પોષે કરી પ્રીતિ, બદત ન લાગી વાર હો;
વેદવિધિ કરી દ્વિયો દ્વિજવરને, ઉપવીત કરી બહુ પ્યાર હો. રૂપ. ૨
અલ્પકાળ વિદ્યા સબ સાધી, વેદ પુરાન ઈતિહાસ હો;
બુદ્ધિ વિધિસમ કહતહે સબહિ, શુભ ગુન રૂપનિવાસ હો. રૂપ. ૩
બાર બરષ બ્રહ્મચર્ય વ્રત રાખ્યો, તા પિછે એક નારી હો;
મુક્તાનંદ કહે ગુણવંત ભામિની^૨, વિવાહકી ઈચ્છા ધારી હો. રૂપ. ૪

દેવદિવાળી

૪૫૩.

૫૬-૧ (રાગ : યમન કલ્યાણ)

આજ હે દેવદિવારી; અનુપમ આજ હે દેવદિવારી;
મનમોહન મેરે મહેલ પધારે, રસિકરાય સુખકારી. અનુ. ૧
દીપકકે તરૂ તોરન કિને, ભઈ શોભા અતિભારી;
દીપમાળ મધ્ય ચતુર શ્યામરો, સોહત નવલ વિહારી. અનુ. ૨
ધૂપ દીપ નૈવેદ્ય ધરે બહુ, ભરભર કંચન થારી;
વ્રજવનિતા અતિ પ્રેમ મગન હોય, પૂજે લાલ ગિરિધારી. અનુ. ૩
મંદિરમહિ પધરાયે શ્યામરો, કુસુમની સેજ સમારી;
મુક્તાનંદકે શ્યામસોં રસબસ, હો રહી જગસેં ન્યારી. અનુ. ૪

૪૫૪.

૫૬-૨

દેવદિવારી ભઈ હે, આજ મેરે દેવદિવારી ભઈ હે;
શ્યામસુંદર સંગ પ્રીત અલૌકિક, ઉરમેં છાઈ રઈ હે. આજ. ૧

૧. કમળ ૨. યુવા સ્ત્રી

રસિકરાય વ્રજરાજ લાડિલો, કંઠમેં બાંહ દઈ હે;
 મનમોહન સુખસિંધુ પિયાસંગ, દિન દિન પ્રીત નઈ હે. આજ. ૨
 શિવ વિરંચિ સેવત પદ જાકે, શ્રી પળ રહત ન ન્યારી;
 સો ઘનશ્યામ સદા મમ મંદિર, વાસ કિયો ગિરિધારી. આજ. ૩
 કોટિ જનમકી કસર મિટિ સબ, ઉર ધરી છેલ ગુમાની;
 મુક્તાનંદકે શ્યામ રસિક સંગ, જોરી ભઈ મનમાની. આજ. ૪

૪૫૫.

૫૬-૩

નૌતમ આજ દિવારી, શ્યામ સંગ નૌતમ આજ દિવારી;
 રસિક છેલ વ્રજરાજ લાડિલો, મંદિર આયે મુરારિ. શ્યામ. ૧
 તન મન ધન દિનો નટવરકું, લોકલાજ સબ ટારી;
 શ્યામસુંદર મોંય અંકભર^૧ ભેટે, કર ડારી મતવારી. શ્યામ. ૨
 હાસવિનોદ હર્યો મન મેરો, રસિકરાય સુખકારી;
 અબ મેરે ઉરમેં નટવરકી, ચડ ગઈ અટલ ખુમારી. શ્યામ. ૩
 હિયકો હાર કરી રાખુંગી ઉરપર, ગુણસાગર ગિરિધારી;
 મુક્તાનંદકે નાથસોં મેરે, ભઈ હે પ્રીત અતિભારી. શ્યામ. ૪

૪૫૬.

૫૬-૪

દેવદિવારી સોઈ, કૃષ્ણ મિલે દેવદિવારી સોઈ;
 અતિશે કૃપા કિનિહે કેશવ, ઓર ન કારન કોઈ. કૃષ્ણ. ૧
 સબ સાધનકો ફળ હરિદરશન, શ્રુતિ પુરાન સબ ગાવે;
 જાકું પ્રગટ મિલે મનમોહન, સોઈ બડભાગી કહાવે. કૃષ્ણ. ૨
 પ્રભુકો દરશ ભયો સોઈ પરમપદ, જાનત મુનિ વિજ્ઞાની;
 ઈનસેં ઓર પરમપદ માનત, એહિ મૂરખ અજ્ઞાની. કૃષ્ણ. ૩
 અવતારી શ્રીકૃષ્ણ કૃપાનિધિ, ધર્મતનય બહુનામી;
 નિજજનહિત વિચરત ભૂમિપર, મુક્તાનંદકે સ્વામી. કૃષ્ણ. ૪

ભક્તિદેવી જન્મોત્સવ

(કાર્તિક પૂર્ણિમા)

૪૫૭.

૫૬-૧ (રાગ : પૂરવ)

પ્રેમવતી જેહિ ભાંતિ, પ્રગટ ભઈ પ્રેમવતી જેહિ ભાંતિ;
 બરનુ જન્મ કર્મ ગુન તાકે, સુનો સજજન એકાંતિ. પ્રગટે. ૧
 કોસલ દેશ અયોધ્યા નગરી, તેહિ ઉપર એક ગામ;
 છપૈયા નામ તહાં વસે એક દ્વિજ, કાલુ તિવારી નામ. પ્રગટે. ૨
 તા દ્વિજવરકી નારી ભવાની, દંપતી દોઉ હરિદાસ;
 તાકી સુતા ભઈ ગુનરાશિ, મૂર્તિ રૂપનિવાસ. પ્રગટે. ૩
 સંવત્ સત્તર અઠાણું વરષે, કાર્તિક માસ અનુપ;
 લગ્ન કરણ શુભ નક્ષત્ર કૃતિકા, મુક્તાનંદ સુખરૂપ. પ્રગટે. ૪

૪૫૮.

૫૬-૨

ભક્તિ ભવભયહારી, ઉદે ભઈ ભક્તિ ભવભયહારી;
 સાયંકાળ સમે ભઈ પ્રગટ, તિથિ પુનમ બુધવારી. ઉદે. ૧
 દુંદુભિ દેવ બજાવે ગગનમેં, વરષે કુસુમ એકધાર;
 ગાવત સિદ્ધ ચારન ગાંધર્વ ગુની, નાયત નભ સુરદાર. ઉદે. ૨
 સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ દશો દિશિ, હો રહ્યો જયજયકાર;
 નવધા ભક્તિ કરત નરનારી, પ્રભુપદ પ્રેમ અપાર. ઉદે. ૩
 છપૈયા છળ્યો^૧ પ્રેમ ભરપૂરન, ઉપમા કહહી ન જાય;
 પૂરન ઈન્દુ મિલન મુક્તાનંદ, સિંધુ બઢ્યો પુલકાય. ઉદે. ૪

૪૫૯.

૫૬-૩

ભક્તિ મનુષ્યતનુ ધાર્યો, અવનિપર ભક્તિ મનુષ્યતનુ ધાર્યો;
 મુનિકો શાપ ગ્રહણ કરી મહાસતી, જનકો કારજ સાર્યો. અવનિ. ૧
 તબતેં ભયે દૈવી જન સબહિ, શુદ્ધમન ભક્તિવાન;
 આનંદઉત્સવ કરે અવનિ પર, ભજે ઘનશ્યામ સુજાન. અવનિ. ૨

૧. છલકાયો

કાલુ તિવારી દિજકે દ્વારે, બજ રહિ ત્રાંબ^૧ કઠોર;
મંગળસાજ હરખજુત લેકેં, આયે દિજવર દોર. અવનિ. ૩
સુની કોલાહલ આઈ ધાઈ^૨, છપૈયાકી સબ નારી;
દધિ હરદી છાંટત મુક્તાનંદ, ગાવન મંગલ ચારી. અવનિ. ૪

૪૬૦.

પદ-૪

મુખ નિરખતી કરી પ્યાર, કુંવરીકો મુખ નિરખતી કરી પ્યાર;
પુરકી નારી નોછાવરી વારિકેં, દેતિહેં વારહિં વાર. કુંવરી. ૧
સુતાજન્મ સુની સબ જાયક, દિજવર ગનિક^૩ પ્રવીર;
કરત વખાન પઢત કુલ કીરત, આયકે ઠાડે અજીર^૪. કુંવરી. ૨
કાલુ તિવારી કરી બહુ પ્રીતિ, મહાદિજવરકે પાસ;
મંત્રરહિત સંસ્કાર સોં સબહિ, વિધિવત કિયેહે પ્રકાશ. કુંવરી. ૩
જન્મઅક્ષર દેખી દિજવરનેં, ધર્યો શ્રી બાલા નામ;
મુક્તાનંદ કહે બહુત દાન દે, કિયે સબ પૂરન કામ. કુંવરી. ૪

૪૬૧.

પદ-૧ (રાગ : ગોડી)

પ્રભુપદ પ્રેમ અપાર, બાલાકો પ્રભુપદ પ્રેમ અપાર;
બાલાપનસોં કરી હરિસેવન, ભજત શ્રીનંદકુમાર. બાલા. ૧
તાતેં ધર્યો સબહિ મિલ સુંદર, ભક્તિ નામ કરી પ્યાર;
ભક્તિ ભક્તિ કહી સબહિ બોલાવત, નરત્રિય સકળ સંસાર. બાલા. ૨
શિશુચરિત્ર કરી મોહિલિયે સબ, માત તાત પરિવાર;
બાલચંદ્રસમ બઢત પ્રતિદિન, કોઉ ન કરન નિરધાર. બાલા. ૩
રૂપકી રાશિ શીલ ગુણસાગર, સકળ ત્રિયા શિરદાર;
કપિલમાતસોં અધિક પ્રતાપી, મુક્તાનંદ બલિહાર. બાલા. ૪

૪૬૨.

પદ-૨

પ્રીત કહી નહિ જાઈ, તાતકી પ્રીત કહી નહિ જાઈ;
નિજ કન્યાકો મુખ દેખે વિના, દંપતી દોઉ અકુલાઈ. તાતકી. ૧

૧. તાંબાનું નગારું ૨. દોડી ૩. ગાનારી ૪. ઉતાવળે

રૂપ શીલ સુંદર સબ લક્ષણ, ધર્મ નિયમ અધિકારી;
 અતહિં ઉદાર વચન અમૃતસમ, સુનત સબહિ હરખાઈ. તાતકી. ૨
 કાલુ તિવારીકી નારી ભવાની, કરત વિચાર મનમાંઈ;
 યા પુત્રીકો યોગ્ય પતિ જોઈ, કહા જાને કહાં પાઈ. તાતકી. ૩
 કાલુ તિવારી હુંદત હુંદત, રૈકહટ પુરમેં આઈ;
 મુક્તાનંદ કહે દેખી ધર્મ વર, કિની તુરત સગાઈ. તાતકી. ૪

૪૬૩.

૫૬-૩

ધર્મ ભક્તિકી જોર, બની શુભ ધર્મ ભક્તિકી જોર;
 લીને લગ્ન શોધી શુભ મુહુરત, પરતહેં ત્રંબ કઠોર. બની. ૧
 બાલકરામ બરાત લે આયો; સજીકેં તોર મહોર;
 વેદવિધિ કરી ધર્યો દ્વિજવરનેં, ધર્મદેવ શિરમોર. બની. ૨
 ચરન ધોય શ્રીધર્મદેવકેં, કિનિ ચંદનખોર;
 કિનો પાણિગ્રહણ ભક્તિકો, ધર્મદેવ ચિત્તયોર. બની. ૩
 ભયો વિવાહ સુભગ દંપતિકો, સુનત મિટત અઘધોર;
 મુક્તાનંદ એ જુગલ રૂપ છબિ, કહા બરનું મતિ થોર. બની. ૪

૪૬૪.

૫૬-૪

પ્રેમ પિયા પર ભારી, ભક્તિકો પ્રેમ પિયા પર ભારી;
 મન કર્મ વચન કરત પતિસેવા, પરમ સતી સુવિચારી. ભક્તિ. ૧
 તારેં નામ પ્રેમવતી પાયો, સબ મિલિકે નરનારી;
 યાકું દેખિ અન્ય ત્રિય અગનિત, રહિ સબ પતિવ્રત ધારી. ભક્તિ. ૨
 કરત ભક્તિ ત્રિભુવનકે વાસી, સુર નર અજ ત્રિપુરારી;
 તિનહિ ન સ્વપ્ને દેત દેખાઈ, અકથ કથાહે ન્યારી. ભક્તિ. ૩
 મુનિ શાપ માનુષ તનુ ધાર્યો, સબ જન હિત સુખકારી;
 મુક્તાનંદ શ્રીભક્તિ માત પર, વારવાર બલિહારી. ભક્તિ. ૪

૪૬૫.

મકરસંક્રાંતિ પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

સુંદર શામ સુજાન રસિક પિયા, સુંદર શામ સુજાન,
 સંક્રાંતિ કે દિવસ સ્નાન કરી, તૈયાર ભયે ભગવાન. ટેક.
 અંગોઅંગ ભૂષન સજીકે, પહિરે બસન સુરંગ,
 ગોપીજન ચિત્ત ચોર સાંવરો, હસત સખાકે સંગ. રસિક. ૧
 ભૂષન બસન કનક કે ભાજન, દિયો હે વિપ્રકું દાન,
 તિલમોદક સબકું પ્રભુ દેવત, કરકે અતિ સનમાન. રસિક. ૨
 મેવા અરૂ મીઠાઈ બહુતવિધ, બાંટત શ્રીનંદલાલ,
 મુક્તાનંદકો શામ મનોહર, જુગ જુગ જન પ્રતિપાલ. રસિક. ૩

૪૬૬.

પદ-૨

ભોગી શ્રીધનશ્યામ, નિરંતર ભોગી શ્રીધનશ્યામ,
 કમલાસંગ પલક નહિં છોડત, ઉર બીચ કિનોહે ધામ. ટેક.
 અનંત ભુવન કે ઈશ ચરનમહિં શીશ ધરત હોઈ દીન,
 સો નંદરાયકી ધેનુ ચરાવત, બન બન ફીરત પ્રવીન. નિરંતર. ૧
 અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ ચરન દિગ, રહત સદા કરજોર,
 નેતિ નેતિ જેહિ નિગમ વખાનત, સો ભયે માખન ચોર. નિરંતર. ૨
 શારદ શેષ પાર નહિં પાવત, જેહિ ગુન કરત ઉચાર,
 મુક્તાંદ મનુષ્ય સમ સો પ્રભુ, જનહિત કરત વિહાર. નિરંતર. ૩

૪૬૭.

પદ-૩

દેત હે તિલકો દાન, સાંવરો દેતહે તિલકો દાન,
 આઈ સુભગ સંક્રાંત પર્વણિ, ભાનુ ભયે ઉતરાન. ટેક.
 વિપ્ર વેદ ધુનિ કરત મનોહર, નંદરાય કે દ્વાર,
 સુરનર મુનિ સબ આયે દરશહિત, ધુનિ^૧ ભઈ જયજયકાર. સાંવરો. ૧
 બંદિજન ગંધર્વ ગુનગાવત, નાયત સુરત્રિય વૃંદ,
 પ્રભુકે હાથસોં તિલ પ્રસાદ લે, અતિસેં ભયો હે આનંદ. સાંવરો. ૨

મનમોહનકો વદન વિલોકત, સબ ભયે પૂરનકામ,
મુક્તાનંદકો નાથ ભક્તહિત, રાજત ગોકુલગામ. સાંવરો. ૩

૪૬૮.

૫૬-૪

તાહિ ભયો ઉતરાન, અનોપમ તાહિ ભયો ઉતરાન,
કમલાકાંત અખિલ જગઈશ્વર, મિલેહેં પ્રગટ ભગવાન. ટેક.
તન મન ધન અર્પ્યો મોહનકું, લોકલાજ સબ ત્યાગી,
પ્રેમમગન હરિકે ગુન ગાવત, સોઈ સંત બડભાગી. અનોપમ. ૧
ગૃહિ હરિદાસ કૃષ્ણકું અર્પત, આપનો સર્વસ જોઈ,
હરિ હરિજનસો હેત અલૌકિક, અતિ બડભાગી સોઈ. અનોપમ. ૨
કમલ નયન કૃષ્ણકી મૂર્તિ, ઉરધારત કરી પ્યાર,
મુક્તાનંદ કહત તાકે સબ, વંશકો હોત ઉદ્ધાર. અનોપમ. ૩

॥ ફૂલમંડલી કે પદ ॥

૪૬૯.

૫૬-૧ (રાગ : પૂરવ)

ફૂલ મંડલી આજ બનીહે, બેહદ ફૂલ મંડલી આજ,
ફૂલ મંડલી મધ્ય બિરાજત, નટવર શ્રીમહારાજ. ટેક.
ચંપક બકુલ ગુલાબ ચમેલી, કુંદ કલિ અરવિંદ,
જાઈ જુઈ ગુલદાવદિ, નિરખત હોત આનંદ. બનીહે. ૧
ગુલસબા ગુનરાશિ કેતકી, સેવતી સુગંધ અપાર,
રાયવેલી શ્રીખંડી કેવરા, ગેંદાહાર સિંગાર. બનીહે. ૨
ગરક ગુલાબ ફૂલમેં, મોહન અતિ સોહત સુખકંદ,
મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, છુટી ગયે ભવફંદ. બનીહે. ૩

૪૭૦.

૫૬-૨

લાડ લાડલી આય, બિરાજત લાલ લાડલી આય,
ફૂલ મંડલી બનીહે મનોહર, શોભા વરણી ન જાય. ટેક.
અંગઅંગ પુષ્પનકે ભૂષન, પેરેહેં જુગલ કિશોર,
રંગરંગકે સુમનકી સુંદર, લટકત લર ચઉ ઓર. બિરાજત. ૧

કુસુમકો જામો કુસુમ કી સારી, પેરેહેં પ્રિતમ પ્યારી,
સુમનકી પાઘ સુમન છડી કરમેં, પુષ્પકી ગેંદ ઉછારી. બિરાજત. ૨
શામા શામકી છબિ નિરખત, અતિ ફૂલે વ્રજવાસી,
મુક્તાનંદ મગન અતિ ફૂલ્યો, નિરખ પ્રગટ અવિનાશી. બિરાજત. ૩

૪૭૧.

પદ-૩

ફૂલનમેં ઘનશ્યામ બિરાજત, ફૂલનમેં ઘનશ્યામ,
કુસુમકે ભૂષન વસન બિરાજત, અતિ સોહત છબિધામ. ટેક.
કુસુમકો ભુવન કુસુમકી સજયા, કુસુમકે વંદનવાર^૧,
કુસુમકે કીયેહે ગેંદવા^૨ તકીયા, સોભા બનિ હેં અપાર. બિરાજત. ૧
સુંદર સુરગ સુમનકે પંખા, સુમનકે છત્ર વિશાલ,
રંગ રંગકે સુમનકી સુંદર, ઉર વૈજયંતિમાલ. બિરાજત. ૨
શ્રીઘનશ્યામકી યા છબિ નિરખત, ઓર કછુ ન સુહાત,
મુક્તાનંદ એહિ છબિ ઉરધરી, પ્રેમ મગન ગુનગાત. બિરાજત. ૩

૪૭૨.

પદ-૪

ફૂલમંડલી કીન અનોપમ, ફૂલ મંડલી કીન,
તાકે મધ્ય બિરાજત મોહન, શ્રીઘનશ્યામ પ્રવીન. ટેક.
કાનન પર ધરે ગુચ્છ કુસુમકે, કંઠમેં કુસુમકે હાર,
પાઘકે પેચમેં કુસુમકે તોરા, કુસુમકો સબ સિંગાર. અનોપમ. ૧
ભ્રમર વૃંદ મકરંદકે લોભી, ચઉંદિશ કરતહે ગાન,
પ્રેમમગન મુનિવર ગુન ગાવત, તોરત નૌતમ તાન. અનોપમ. ૨
સુરનર મુનિ સબ આયે, દરશહિત બોલત જયજયકાર,
મુક્તાનંદ સદા મોહનસંગ, હરિગુન કરત ઉચ્ચાર. અનોપમ. ૩

૪૭૩.

પદ-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

ફૂલમંડલી પ્યારી છબિલાજુકી, ફૂલ મંડલી પ્યારી. ટેક.
ફૂલમંડલી મધ્ય બિરાજત, ગુનસાગર ગિરધારી. છબિલાજુકી. ૧

૧. મંગળ પ્રસંગે દ્વાર પર લટકાવાતી ફૂલમાળ ૨. ઓશીકું

રંગ રંગકે પુષ્પ મનોહર, ભઈઈ શોભા અતિભારી. છબિલાજુકી. ૨
 વ્રજવાસી સબ આયે, દર્શહિત, પ્રેમમગન નરનારી. છબિલાજુકી. ૩
 મુક્તાનંદ કહે મનમોહનકી, યા છબિ પર બલહારી. છબિલાજુકી. ૪

૪૭૪.

૫૬-૨

ફૂલ મધ્ય સોહત જન સુખદાઈ, ફૂલ મંડલ મધ્ય સોહત,
 ફૂલનકી ચોખંડી ઉપર, રાજત દોઉ ભાઈ. ટેક.
 શ્યામલ ગોર મનોહર મૂર્તિ, છબિ બરની નહિં જાઈ. ફૂલનકી. ૧
 વ્રજબનિતા છબિ દેખી લોભાની, સબકી સુધ વિસરાઈ. ફૂલનકી. ૨
 મુક્તાનંદ પ્રગટ પ્રભુ નિરખત, તનકી તપત બુજાઈ. ફૂલનકી. ૩

૪૭૫.

૫૬-૩

નટવર કુંજવિહારી, ફૂલી રહે નટવર કુંજવિહારી. ટેક.
 ફૂલ મંડલી મધ્ય રસીલો, સોહત જનસુખકારી. ફૂલીરહે. ૧
 ફૂલકે વસન આભૂષન પેરે, શોભાનિધિ વનવારી. ફૂલીરહે. ૨
 ફૂલકી ગેંદ^૧ ઉછારત મોહન, ફૂલછડી કર ધારી. ફૂલીરહે. ૩
 મુક્તાનંદ કહે ચતુર સાંવરો, યેહી મમ ઈષ્ટ મુરારિ. ફૂલીરહે. ૪

૪૭૬.

૫૬-૪

ફૂલકો મંડલ કીનાં અનોપમ, ફૂલકો મંડલ કીનાં. ટેક.
 ફૂલ મંડલી મધ્ય સાંવરો, સોહત પરમ પ્રવીના. અનોપમ. ૧
 વ્રજ વનિતા છબિ દેખી અલૌકિક, બાઢીહે પ્રીત નવીના. અનોપમ. ૨
 પ્રેમકે ફંદપરી સબ ગોપી, શામકું સરવસ દિના. અનોપમ. ૩
 મુક્તાનંદ નિરખી યહ શોભા, જનમ સુફલ કર લીના. અનોપમ. ૪

૪૭૭.

માઘ શુકલ વસંતપંચમીથી ગાવાનાં પદો

(દોહા)

સબ ઋતુરાજ વસંત હે, મોર્યો શ્રીહરિ અંબ^૧;
 વિરહી કોકિલ સ્વર કરે, ફુલે સંત કદંબ. ૧
 પુરુષોત્તમ પ્રગટ જબે, તબ ઋતુરાજ વસંત;
 જાય ચમેલી માલતી, કેસુ ફુલે સંત. ૨
 શ્યામ સુંદરવર નિરખીકેં, કિયો કુમતિકો અંત;
 પુરુષોત્તમ પદરત ભયો, તા ઘર સદા વસંત. ૩
 આજ પંચમી સુભગ દિન, આજ લગ્યો ઋતુરાજ;
 મુક્તાનંદકે નાથસોં, ખેલન સજો સમાજ. ૪
 તબ ઋતુરાજ વસંત હે, જબ ભઈ હરિસોં ભેટ;
 પ્રેમ મગન ગુન ગાઈએ, લોકલાજ સબ મેટ. ૫

૪૭૮.

પદ-૧ (રાગ : વસંત)

આજ અનુપમ દિવસ સખીરી, વસંતપંચમી આઈ;
 પ્રેમમગન હોઈ પ્રભુસંગ ખેલે, બહુવિધ રંગ બનાઈ...આજ. ૧
 યુવા ચંદન અબીર અરગજા, કેસર ગાગર ઘોરી;
 સબહિ સંગ લેહુ વ્રજવનિતા, ભર ગુલાલ કી ઝોરી...આજ. ૨
 ભૂષન વસન સુરંગી પહિરો, પ્રેમ સેં લ્યો પિયકારી;
 શ્વેત વસ્ત્ર સબ ધારી શ્યામરો, ખેલનકું ભયે ત્યારી...આજ. ૩
 રસિકરાય સંગ ફાગ ખેલીકે, તન મન અર્પણ કીજે;
 મુક્તાનંદ કે નાથ કું ઉર ધારી, જનમ સુફળ કરી લીજે...આજ. ૪

૪૭૯.

પદ-૨

વસંત વધાવન સબ વ્રજવનિતા, નંદપોર ચલો પ્યારી;
 વેગસેં આઓ સબહિ વિધુવદની^૨, નિરખન નવલ વિહારી. વસંત. ૧

કનક કુંભમહિં અંબમોર ધરી, કર લે કંચન થારી;
 મંગળસાજ લેહુ સબ સજની, રીઝે શ્રીવનમારી. વસંત. ૨
 કદલીસ્તંભ રંગેહં કુંકુમ, ધ્વજ તોરન છબિ ભારી;
 સો મંડપ મધ્ય સંગ સખા લે, ખેલતહં ગિરિધારી. વસંત. ૩
 વસંત વધાયકે રસિકરાય સંગ, ખેલો સબ કુમારી;
 મુક્તાનંદકે શ્યામસોં ખેલત, હોઈહં જીત તુમારી. વસંત. ૪

૪૮૦.

૫૬-૩

વસંત વધાવનકું વ્રજવનિતા, નંદરાય ઘર આઈ;
 શશિવદની સબ પ્રેમદિવાની, મોહનકે મન ભાઈ. વસંત. ૧
 ગજગતિ ચાલ ચલત સબ ગોપી, અબીર ગુલાલ ઉડાવે;
 શોભાધામ શ્યામમુખ નિરખે, પ્રેમમગન ગુન ગાવે. વસંત. ૨
 કનકકુંભ ધર્યો કૃષ્ણકે આગે, પ્રેમસેં પૂજે મુરારિ;
 કંચન થાર કપૂરકી બાતી, આરતિ સબહિ ઉતારી. વસંત. ૩
 ગોપીવૃંદ મધ્ય ગિરિધારી, રંગકી ધૂમ મચાવે;
 મુક્તાનંદકો નાથ મનોહર, નેનમેં નેહ જનાવે. વસંત. ૪

૪૮૧.

૫૬-૪

વસંત વધાયકે સબહિ સુંદરી, મગન ભઈ મતવારી;
 મોરલીમેં વસંત ગાન કરે મોહન, નટવર કુંજવિહારી. વસંત. ૧
 મોરલીકો નાદ સુનત સબકે ઉર, વિરહ વ્યથા ભઈ ભારી;
 રસિકરાય સંગ રસબસ હો રહી, લોકલાજ સબ ટારી. વસંત. ૨
 રસિક શ્યામકું રંગ ડારિકે, હસ બોલી વ્રજનારી;
 તુમ વિના ફગુવા ઓર ન ચૈયે, ગુણસાગર ગિરિધારી. વસંત. ૩
 ભક્તનકે આધીન શ્યામરો, એહિ વાત સત્ય કીની;
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ વ્રજવનિતા, સબ અપની કર લીની. વસંત. ૪

૪૮૨.

પદ-૧ (રાગ : વસંત)

જહાં વાસુદેવ ખેલત વસંત, તહાં પરમ એકાંતિક મુનિ અનંત; જહાં.
 જહાં કોટિ ભાનુસમ અતિ ઉજાસ, શશી કોટિસે શીતળ સો પ્રકાશ;
 જહાં અતિ તેજોમય મુનિ અપાર, અતિ પ્રેમસેં હરિગુન કરે ઉચ્ચાર. જહાં. ૧
 જહાં અગણિત બ્રહ્મા ભનત વેદ, તહાં અનંત શંભુ ગ્રહે અર્થ ભેદ;
 તહાં અનંત સતી કરે મધુર ગાન, શુક શારદ નારદ તોરે તાન. જહાં. ૨
 મયી ધૂમ રંગકી ભયે હેં લાલ, પ્રભુ ડારતહેં સબ પર ગુલાલ;
 મુક્તાનંદ સો જેહિ લગ્યો હે રંગ, વાકું દિનદિન ચડત ખુમારી અંગ. જહાં. ૩

૪૮૩.

પદ-૨

જહાં શ્વેતદ્વીપપતિ ખેલે ફાગ, તહાં હોવત બહુવિધ રંગ રાગ; જહાં.
 કમળા કર લે રહી રંગ માટ, સો સબકું દેવત બાંટ બાંટ;
 ભયે સો રંગ રસબસ મુનિકે વૃંદ, પ્રભુ સબમહિં સોહત સુખકે કંદ. જહાં. ૧
 લિયે વીણા નારદ કરત ગાન, તેહિ સંગ તુંબડૂ તોરે તાન;
 સનકાદિક નાયત સંગ આય, બની અતિશે શોભા કહિ ન જાય. જહાં. ૨
 પ્રભુ સબ કારણ નિર્લેપ જેહિ, નિજ સંતકે સંગ ખેલે તેહિ;
 મુક્તાનંદ સો છબિ નિરખે જોય, વાકુ બહોરિ ન આવાગમન હોય. જહાં. ૩

૪૮૪.

પદ-૩

જહાં શ્વેતદ્વીપપતિ કરત ખેલ, મયી ધૂમ રંગકી રેલ છેલ; જહાં.
 કસિ કમર સંતમધ્ય ઠાઢે શ્યામ, શોભાપર વાઝું કોટિ કામ;
 નિરખી છબિ આનંદ ઉર ન માત, મુનિ ગુનિજન રાગ વસંત ગાત. જહાં. ૧
 સબપર રંગ ડારત અપને હાથ, સંતમધ્ય ખેલત સબકે નાથ;
 પ્રભુ ડારે અલૌકિક સબકું રંગ, મુનિ રંગમેં રસબસ અતિ ઉમંગ. જહાં. ૨
 અગણિત રવિ ચંદ્ર જયું શોભે દાસ, તિનકે મધ્ય પ્રભુકો અતિપ્રકાશ;
 મુક્તાનંદ મહિમા કહ્યો ન જાત, જહું નેતિ નેતિ કહિ નિગમ ગાત. જહાં. ૩

૪૮૫.

૫૬-૪

અતિ તેજોમય દેવાધિદેવ, કરે અનંત ભુવનપતિ ચરણસેવ; અતિ.
 તહાં અતિ તેજોમય સબહિ દાસ, તેજોમય કમલા રહત પાસ;
 તેજોમય જળ સ્થળ વિમળ ધામ, તેજોમય નરત્રિય અતિ અકામ. અતિ. ૧
 તેજોમય રંગ ઉડાવે સંત, તેજોમય મુનિ ગાવત વસંત;
 તેજોમય બાજા બજત તાહિં, તહાં માયિક વસ્તુ કોઉ નાહીં. અતિ. ૨
 સબ તેજોમય સાકાર રૂપ, કરે ખેલ અલૌકિક અતિ અનુપ;
 મુક્તાનંદ તિનકી ભઈ જીત, જાકું શ્વેતદ્વીપપતિ સંગ પ્રીત. અતિ. ૩

૪૮૬.

૫૬-૧ (રાગ : વસંત)

નવલ શ્યામ નૌતમ વ્રજવનિતા, રંગભર ખેલત હોરી;
 નૌતમ ખેલ કરત મનમોહન, ભરીહે ગુલાલકી ઝોરી. નવલ. ૧
 નવલ વસંતી વસન સુરંગી, પહેરીકે નવલવિહારી;
 નૌતમ રંગ ઉડાવે સાંવરો, કર કંચન પિયકારી. નવલ. ૨
 શ્યામા શ્યામ પરસ્પર ખેલત, ભઈ શોભા અતિભારી;
 મુક્તાનંદ નવલ પ્રિતમપર, વાર વાર બલિહારી. નવલ. ૩

૪૮૭.

૫૬-૨

નવલ વસંત નવલ પિય પ્યારી, ખેલત રંગ બનાઈ;
 પિયકારી દોઉ ડારે પરસ્પર, છબિ બરની નહિ જાઈ. નવલ. ૧
 નૌતમ પ્રીતિ પરસ્પર બાઢી, નૌતમ રંગ ઉડાવે;
 નૌતમ રાગ વસંત મનોહર, પ્રેમમગન હોય ગાવે. નવલ. ૨
 જુગલ કિશોર રંગમેં રસબસ, ખેલ કરત અતિ ભારી;
 મુક્તાનંદ શ્યામ સુંદરકી, યા છબિપર બલિહારી. નવલ. ૩

૪૮૮.

૫૬-૩

નવલ કિશોર શ્યામ સુંદરવર, નવલ રાધિકા ગોરી;
 નવલ સ્નેહ પરસ્પર બાઢ્યો, ભઈ મનભાવની જોરી. નવલ. ૧

નવલ પુષ્પ આભૂષણ પહેરે, નવલ અબીર ઉડાવે;
નવલ રંગકી ધૂમ મચાઈ, શોભા બરની ન જાવે. નવલ. ૨
નવલ કુંજમહિં નવલ કેલી નિત્ય, કરતહે કુંજબિહારી;
મુક્તાનંદ મદનમોહનકી, યા બાનક ઉર ધારી. નવલ. ૩

૪૮૯.

પદ-૪

નવલ લાલ સમ નવલ રાધિકા, ખેલન ભઈ મતવારી;
કુદી ચડે હિંડોરે ઉપર, મનમોહન સુખકારી. નવલ. ૧
સખીન સહિત શ્રીરાધે પ્રભુકો, કર પકર્યો જબ ધાઈ;
અતીસેં જોર કરત સબ ગોપી, હસત શ્યામ સુખદાઈ. નવલ. ૨
કનકકે દંડ દોહરે હો ગએ, પ્રભુસોં ન જીતન પાઈ;
મુક્તાનંદકો નાથ મહાબલ, સબહીકું હાર મનાઈ. નવલ. ૩

૪૯૦.

પદ-૧ (રાગ : વસંત)

તહાં વૃંદાવન આનંદ વિલાસ, જહાં પ્રગટ ભયે હરિ સ્વપ્રકાશ. ટેક.
સબ ગોપી ગ્વાલ સતસંગ સાથ, જન પ્રેમ દોરી બાંધે નાથ,
કંસાદિક કુમતી મરે હે કૂટ, જાકી અંતર બાહીર ગઈ હે કૂટ. તહાં. ૧
વસુદેવ દેવકી ભક્તિ ભાવ, જાકું દુષ્ટ કંસ કીયો બંધ પાવ,
હરિ બંધન કાટયો દુષ્ટ મારી, ભઈ નીતિ કુબજયા નવલનારી. તહાં. ૨
અધર્મ ઉથાપન થાપન ધર્મ, જાકે જનહિત જુગ જુગ જનમકર્મ,
મુક્તાનંદ પ્યારો પ્રગટરૂપ, જાકી સબવિધિ રચના અતિ અનુપ. તહાં. ૩

૪૯૧.

પદ-૨

ઈન મોહનસો મોય લગી હે પ્રીત, મેરો ચોરલીયો નંદલાલ ચિત્ત. ટેક.
મોય નેનસેન કીયો જાદુ કાન, બંસીકે સ્વર હર લીયે હે પ્રાન,
અબ તો મોય એહી બિન રહ્યો ન જાય, બિરહાનલ જારત અંગમાય. ઈન. ૧
બિનદેખે શ્રીધનશ્યામ મોય, પલ એક અનંત જુગ તુલ્ય હોય,
નિસદિન નહિ બિસરત રસિક શામ, એહિ રટન રહત ઉર આહુજામ. ઈન. ૨

રંગ ખેલ પિયાકો લગ્યો હે રંગ, ચઢી યાહિકી અચલ ખુમારી અંગ,
મુક્તાનંદકો પ્રભુ અતિ સુજાન, ઈનકુ તન મન ધન અર્પે પ્રાન. ઈન. ૩

૪૯૨.

૫૬-૩

રંગછેલ ગુમાની નિર્ભિ આજ, મેંતો ભુલ ગઈ સબકો લાજ. ટેક.
નવજોબન નટવર રસિકલાલ અંબુજસમ લોચન અતિ વિશાલ. રંગછેલ. ૧
પ્રજયંદ્ર મિલ ગયે મોય જમુનાં તીર, નિરખત છબિ મોય, મન રહી ન ધીર. રંગછેલ. ૨
મેરે ઉરમે બિરહ બઢાયો કાન, મેં તો ભુલી ગઈ નિજ તનકો ભાન. રંગછેલ. ૩
આલિંગન ચુંમન કરી રસાલ, મોય રિઝીકે દિની કુસુમ માલ. રંગછેલ. ૪
મેરો જન્મ સફલ કીયો રસિક શામ, શોભા પર વારુ કોટીકામ. રંગછેલ. ૫
મુક્તાનંદકો પ્રભુ મનકી જાન, મોય બસ કરલીની ગુણનિધાન. રંગછેલ. ૬

૪૯૩.

૫૬-૪

ઘનશ્યામ રસિકવર ખેલે ફાગ,
મોરલીમેં ગાવત બસંત રાગ. ટેક.
બંસીકો શબ્દ જન સુનત કાન,
તાકો મનમોહન સંગ લાગત તાન. ઘનશ્યામ. ૧
બાકુ^૧ વિષસમ સબ સંસાર હોય,
રહે શામ સુંદરમહિ ચિત્તકું પ્રોય. ઘનશ્યામ. ૨
બંસીકે સ્વરમેં જાદુ જોર,
ધરી અધર પ્રેમજુત ચિત્તકો ચોર. ઘનશ્યામ. ૩
બંસી સુની કાહુ ઉર રહે ન ધીર,
ઉર બાત બિરહકી પ્રબલ પીર. ઘનશ્યામ. ૪
સબ તરુન પિયા મનહરન શામ,
રંગ ડારત પ્રફુલ્લિત કરત કામ. ઘનશ્યામ. ૫
મુક્તાનંદકો પ્રભુ અતિ પ્રવીન,
સબ પ્રજત્રિય નિજ ગુન અપની કીન. ઘનશ્યામ. ૬

૪૯૪.

પદ-૧ (રાગ : વસંત)

સંતનકો મહિમા અતિ અપાર,

જન પીયા હે પ્રેમરસ સબ સંસાર. ટેક.

જો અષ્ટ પહરમેં એક શ્વાસ,

નહિ ભરે ભજન બિન પ્રેમીદાસ. સંતન. ૧

રહે રસબસ હરિમેં લયસે લીન,

તન મન ધન અર્પણ હરિકુ કીન. સંતન. ૧

ગદ ગદ સ્વર ગાવત હરિવિહાર, રહે પ્રેમ મગન નહિ તન સંભાર,
ચાતક જ્યું રટના શામ સંગ,

નહીં કામ લોભ અહંકાર અંગ. સંતન. ૨

એસે સંતનકી યેહિ રીત, વ્યવહારિક કબઉ ન કરત પ્રીત,

મુક્તાનંદ ત્રીન સંગ માગે વાસ,

જિહાં પ્રગટ રહત હરિ સ્વપ્રકાશ. સંતન. ૩

૪૯૫.

પદ-૨

મોય મિલે હે કૃપા કરી સુમતિ સંત, ત્રીન સંગ સદા ખેલુ વસંત. ટેક.

જનકો હરિજન સો અધિક હેત, તન મન ધન પ્રાનલુ પ્રભુકું દેત,

દ્રઢ નેમ કરત ઉર હરિકો જાપ. મોય. ૧

નહિ વ્યાપત ઉરમે ત્રિવિધ તાપ, જાકી અચલ બુદ્ધિ પર્વત સમાન,

હરિગુણ ગદ ગદ સ્વર કરત ગાન, નિર્માની નિંદા સ્તવન એક,

તજે પ્રાન ન ત્યાગે હરિકી ટેક. મોય. ૨

હરિ ચરિત્ર કહે કરે શ્રવન પાન, પલ એક ન પ્રભુકો તજત ધ્યાન,

ત્રિભુવન પુનિત કરે એ સદા, મુક્તાનંદ ત્રીન સંગ માગે વાસ. મોય. ૩

૪૯૬.

પદ-૩

સબસે અતિ દુર્લભ સંતસંગ, જનકે સંગ પ્રભુકો ચઢત રંગ,

ધનદોલત જુવતી રાજબાજ મનવાંછીત ભોજન સુખકે સાજ. ટેક.

યહ સબ સુખ મિલ્યો હે અનંતવાર,

ઈનસે નહીં આવત ભવકો પાર. સબસે. ૧

સુર લોકકે ભોગ રૂ સુધાપાન,

સબ વૈભવસે સુરપતિ સમાન,

તદપી નહી મીટત હૈ કાલ ત્રાસ,

જો તું નહીં હોવત હરિકો દાસ. સબસે. ૨

બ્રહ્મલોક તુ જહાં જહાં પ્રાણી જાત,

તહાં તહાં અતિ જોરસે કાલ ખાત,

મુક્તાનંદ જબ તેહી મિલત સંત,

તબહી ભવ દુઃખકો આવે અંત. સબસે. ૩

૪૯૭.

૫૬-૪

મતવાલે મુનિવર હરિકે સંગ, નિત ખેલત ફાગ ઉડાવે રંગ. ટેક.

જનકુ નહિં પ્રભુ બિન ઓર આસ,

કીયો કૃષ્ણકે પદ પંકજ નિવાસ,

જન કામાદિકકો કીયો હૈ અંત,

એસે મહામુનિકો નિત બસંત. નિત. ૧

અણીમાદિક સિદ્ધિ ન ચાહે દાસ,

પ્રભુ બિન અન્ય સુખકી તજત આશ,

પ્રભુકે સંગ રસબસ રહે સુજાન,

વાકૂ કનક કીચ ભાષત સમાન. નિત. ૨

મનમોહન પ્રભુ સંગ અચળ પ્રીત,

સોઈ સંતકી સબ વિધિ ભઈ હૈ જીત,

મુક્તાનંદ સો મુનિ અતિ સ્વછંદ,

જિન હરિ ઉર ધરી સબ કાટે ફંદ. નિત. ૩

૪૯૮.

૫૬-૧ (રાગ : વસંત)

ચાલ્ય ચાલ્ય સખી સુંદર વર સાથે રંગભર રમિયે હોલી,

યુવાચંદન અબીલ અરગજા, કેશર ગાગર ઘોલી. ટેક.

પૂરણ પુરુષોત્તમ પ્રગટ થૈ, નંદ તણે ઘર આવ્યા,

કરુણારસ પરગટ કરી કેશવ, ભક્તતણે મન ભાવ્યા. ચાલ્ય. ૧

સજી શણગાર સલુણી શ્યામા, પ્રભુ સાથે કરે પ્રેમ ઘણો,
નંદનંદનસુ ફાગરમીને, જગમાતે ડંકો જીત તણો. ચાલ્ય. ૨
પ્રેમીજનને વશ્ય પાતળિયો જાણે રસની રીતિ,
મુક્તાનંદનો નાથ રસિલો, કોટિ ગણી કરે પ્રીતી. ચાલ્ય. ૩

૪૯૯.

૫૬-૨

આ રત્ય^૧ રુડી રંગ રમ્યાનિ, લાજભર્યા કેમ રૈયે,
લાજતજી લખમીવર ભજીએ, તો મહાસુખિયા થૈયે. ટેક.
વસંતરત્યે વનવેલી ફુલી, મોરયો અંબ મોરારિ,
રસિયા સંગ રમવા તતપર થા, શ્યું બેઠિ છો હારિ. આ. ૧
અબીર ગુલાલ અરગજા કુંમકુંમ, સંગ્ય મલ્યો અલબેલી,
નંદનંદશું ખેલ કરીશું, કુલમરજાદા મેલી. આ. ૨
રસિકરાય સંગ્ય જે કોઈ રમશે, તેહના તે ભવદુઃખ વામે,
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, અખંડ એવાતન^૨ પામે. આ. ૩

૫૦૦.

૫૬-૩

વારિવારિ જાઉ વસંત રત્ય ઉપર્ય, લોકલાજ મરજાદ ટળી,
આજ રમીશું ફાગ આનંદે, શામલિયા સંગ્ય હળીરે મળી. ટેક.
લટકાળો નંદજીનો લાલો મુધુરીસિ વેણણ બજાવે,
વાંસલડીમાં વસંત આલાપે, રાગરાગિણિ ગાવે. વારિ. ૧
સ્થાવર જાત્ય ઉમંગી છે આણિ, રત્ય જંગમ કેમ થિર રૈયે,
ચાલ્ય સખી સુંદરવર સાથે, ફાગ રમી સુખ લૈયે. વારિ. ૨
હેતે હરિવર ઉર ધરીએ, સજની આ અવસર નહિ આવે,
મુક્તાનંદનો નાથ રસિલો, લટકે લાડ લડાવે. વારિ. ૩

૫૦૧.

૫૬-૪

ચાલ્ય ચાલ્ય સખી શ્રીવૃંદાવનમાં, વાટ જુવે છે વનમાળી,
રસિયોવર રમવા ત્યાર થયા છે, પ્રેમસુ પલવટ વાળી. ટેક.

રંગમા રોળી આલિંગન કરશે, રસિયો રાસવિહારી,
હેત કરી હસિ સામું જોશે, થૈ રેસ્યું જગથી ન્યારી. ચાલ્ય. ૧
જેનો કર સાથે^૧ શામલિયો, તેને તે ન રહે ખામી,
અખંડ સુહાગણ્ય થાશું સજની, પુરુષોત્તમ વર પામી. ચાલ્ય. ૨
આ અવસર છે અલૌકિક, સજની વારમવાર ન આવે,
મુક્તાનંદનો નાથ રસિલો, હરિ હસી સહુને બોલાવે. ચાલ્ય. ૩

૫૦૨.

૫૬-૫

મારે ઘેર આવો મોહન મરમાળા, કરજોડી કહુ પ્રેમભરી,
રંગભર્ય વસંત રમાડું મારા વહાલા, રાખું હૈડાંનો હાર કરી. ટેક.
યુવાચંદન ચરચી શામલા, પુષ્પને પલંગે પોઢાડું,
વસંત ઋતુની વાત સુણાવી, રસિયા શું રંગ રમાડું. મારે. ૧
તમ સંગ ફાગ રમ્યાનું મન છે, પુરો આશ્ય અમારી,
જેમ તમે વસંત વિહારમાં ડાયા, તેમ હું દાસી તમારી. મારે. ૨
મારું સર્વ તમારું મોહન, શું ઘણું મુખથી કઈયે,
મુક્તાનંદના નાથ રસિલા, ફાગ રમી સુખ લઈયે. મારે. ૩

૫૦૩.

૫૬-૬

તમ સંગ મન માન્યું મારા વાલા, શામ સુંદર હું સત્ય કહું,
તમ વિના પલક થાય જુગ જેવી, નટવર ન્યારી કેમ રહું. ટેક.
કાંતો સંગ લીયો શ્યામલીયા, નૈતો અમ ઘેર આવો,
બેમાંથી તમે એક કરીને, વ્રેહનો તાપ બુઝાવો. શાખ. ૧
પતિવ્રતાને પિયું સંગ્ય પ્રીતિ, અળગી તે ક્યાં જઈ લાડ કરે,
એવું વિચારી વિઠલ વનમાળી, ફાગ રમાડો મનડું ઠરે. શામ. ૨
નાવ તણા કૌવાની પેરે, હું તમ સાથ્ય બંધાણી,
મુક્તાનંદ કહે લાડ લડાવો, જન પોતાના જાણી. શામ. ૩

૫૦૪.

૫૬-૭

મુજ સંગ ફાગ રમો મારા વહાલા, અમને છે આશ તમારી,
તમ વિના મુજને એક પલક તે, કોટી કલ્પ થકી ભારી. ટેક.
ઘરનો તે ધંધો હાથ ન લાગે, રાત્ર દિવસ રટ લાગી,
રસિયા તમ સંગ્ય રંગભર રમવા, વિરહની તે જવાલા જાગી. મુજ. ૧
રંગની રેડચ કરતાં રસિયા, મારે મંદિર આવો,
હેત કરી હૈડામાં ભીડી, વ્રેહનો^૧ તાપ બુઝાવો. મુજ. ૨
પોતાની જાણી પ્રિતમ, રંગભર ફાગ રમાડો,
મુક્તાનંદ કહે તમસંગ રમવું, તે જ સપરમો^૨ દાડો. મુજ. ૩

૫૦૫.

૫૬-૮

કઈ પેર્યના^૩ કામણ તમે કીધા, ગુણવંત ગિરધારી,
મનડું માઝું ધીર ધરે નહિ, અળગુ દેવમુરારિ. ટેક.
આંખ્યનો ફરુકડોં થાય જુગ જેવો, તમથી તે અળગું રે'તા,
જેવુ મન તલપે મળવાને, તેવુ તે નવ બને કે'તા. કંઈ. ૧
અસત્ જગતની આસ તજીને, લે તમ સાથે લાગી,
તમ વિન કાંઈ ગમે નહિં બીજું, ભ્રમણાં તે સર્વ ભાગી. કંઈ. ૨
નેણ વેણ અતિ કામણગારા, મોરલી તે કામણગારી,
મુક્તાનંદ કહે મોહ પમાડી, વશ કીધી વ્રજનારી. કંઈ. ૩

૫૦૬.

૫૬-૯

ધન્ય ધન્ય ભાગ્ય આપણા સજની, પુરુષોત્તમ સંગ પ્રીત્ય થઈ,
રસિકરાય સંગ્ય ફાગ રમીને, દુબધ્યા દુરમત્ય દુર ગઈ. ટેક.
રંગનો રસિયો ઉર વસિયો, સુંદર શ્યામ સુહાગી,
ડગમગતું મન થિર થયુ સજની, ભવની તે ભાવઠ્ય^૪ ભાંગી. ધન્ય. ૧
એ સાથે મન વળગ્યું સજની, ક્ષણું એક અળગું ન થાય,
સુખડું અલૌકિક સુંદરવરનું, કહું પણ કહ્યું રે ન જાય. ધન્ય. ૨

૧. વિરહનો ૨. શુભ-માંગલિક ૩. રીતના ૪. જંજાળ-પીડા

બ્રહ્માનંદ થયો આ ભવમાં, પુરુષોત્તમ વર પામી,
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, સકલ વેદના વામી. ધન્ય. ૩

૫૦૭.

૫૬-૧૦

સહુથી સાર મળ્યું આપણને, સુંદરવર સંગ્ય હેત થયું,
સર્વાતીત સંગ મન માન્યું, ભાગ્ય ન જાયે મુખથી કહ્યું. ટેક.
જપ તપ જોગ યજ્ઞ વ્રત કેરું, ફળ હરિ ચરણે પ્રીતિ,
પ્રેમીજનની વાત અટપટી, કોઈક જાણે રીતી. સહુથી. ૧
પ્રેમનો મારગ શુકજી જાણે, કાં જાણે વ્રજનારી,
બ્રહ્મપુત્ર સનકાદિક જાણે, કાં વૃષભાનુકુમારી. સહુથી. ૨
પુરુષોત્તમ સંગ પ્રેમ કરતાં, ભ્રમણાં તે સર્વે ભાંગી,
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, નિરભે નોબત્ય વાગી. સહુથી. ૩

૫૦૮.

૫૬-૧ (રાગ : ઘનાશ્રી)

રંગભીનો કનૈયો કારો, જગજીવન વ્રજ્યકો ઉજારો. ટેક.
મો સંગ ખેલ કરત મનમોહન, મોહન મોરલીવાળો. રંગ. ૧
મોયે તાંબુલ^૧ દિયો મહા રસસેં, મિટ ગયો મોહ અંધારો. રંગ. ૨
દિન દિન દેત અધિક સુખ આલિ, ગુણસાગર મતવારો. રંગ. ૩
મુક્તાનંદ કહે છેલ છબિલો, નેક ન કરીઉં ન્યારો. રંગ. ૪

૫૦૯.

૫૬-૧ (રાગ : વસંત)

આજ વસંત ધન્ય આજ ધરી રે, આજ ધરી રે ધન્ય આજ ધરી રે. ટેક.
સજડી સાજ ચલો વસંત વધાવન, કરુણા કર ઘર આયે હરિ રે. આજ.
નંદપોર ચલો અંબમોર લિયે, મંગલ સાજસે કુંભ ભરી રે. આજ.
આઈ પંચમી ઉમંગ બઢ્યો તન, લોકલાજ મરજાદ ટરી રે. આજ.
મુક્તાનંદકે નંદ નંદનકું, રાખુંગી ઉર હાર કરી રે. આજ.

૧. પાનબીડું

૫૧૦.

૫૬-૨

વસંત વધાવન જુવતી ચલી રે, જુવતિ ચલી આલિં જુવતિ ચલી રે. ટેક.
 ચુવાચંદન અબીર લિયે કર, ઉમંગ ભરી સબ આય મલી રે. વસંત. ૧
 જુવતિ જુથ મધ્ય ઉડુગણમેં, બિધુ^૧ જયું બની વૃષભાન લલી રે. વસંત. ૨
 મોહન મુખ દેખત ભઈ પ્રફુલિત, રવિ દેખત જેસે કમલ કલી રે. વસંત. ૩
 મુક્તાનંદ બનિ હદ શોભા, શામાશામકી જોરી ભલી રે. વસંત. ૪

૫૧૧.

૫૬-૩

વ્રજવાસિનકે ઉમંગ ભયોરી, ઉમંગ ભયોરી અતિ ઉમંગ ભયો રી. ટેક.
 રસિકરાય સંગ ખેલ કરનકું, આયરી અલૌકિક ફાગ નયો રી. વ્રજવાસિનકે.
 ગૃહગૃહ ધુપદીપ મંગલ દ્રવ્ય, મનુ અક્ષર સાકાર ઠયો રી. વ્રજવાસિનકે.
 પુરૂષોત્તમ જીહાં પ્રગટ બિરાજત, ભાગ્ય અલૌકિક ન બને કયો રી. વ્રજવાસિનકે.
 મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, રૂપ અખંડિત ઉરમેં રયો રી. વ્રજવાસિનકે.

૫૧૨.

૫૬-૪

વ્રજવાસિન સંગ શ્યામ રમેરી, શ્યામ રમેરી ઘનશ્યામ રમે રી. ટેક.
 જાકે દરસપરસ કે કારન, નિસદિન મુનિવર દેહ દમે રી. વ્રજ. ૧
 જાકે દરસ પતિત પામર સો, બ્રહ્મરૂપ હોય નિશંક ભમે રી. વ્રજ. ૨
 જાહિ જપત મુનિ સહસ્ર અઠ્ઠાસ, દરસ ન પાવત કોઉ સમે રી. વ્રજ. ૩
 મુક્તાનંદ ધન્ય ધન્ય વ્રજવાસી, નંદ નંદનકે મનમેં ગમે રી. વ્રજ. ૪

૫૧૩. b

૫૬-૧

ઋતુરાજ તબે જબ મિલહી રામ,
 યહ ઋતુસે સબવિધિ સરહી કામ. ટેક.
 યહ ઋતુમેં લાજ કો કૌન કાજ,
 અબ સજો ખેલકી સર્વ સાજ.
 લિયો પ્રેમભક્તિ પિયકારી હાથ,
 ચલો બેહદ ખેલન હરિકે સાથ. ઋતુરાજ. ૧

યહ ઋતુ બિના ખેલ ન ખેલે કોય,
 સબ માયા કે બસ ભયે હે સોય
 યહ ઋતુકો મહિમા અતિ અપાર,
 જાકો ભવ બ્રહ્માદિક લહે ન પાર. ઋતુરાજ. ૨
 એક મોર્યો અંબ અરૂપ રૂપ,
 જાકે ડાર પત ફલ અતિ અનુપ
 મુક્તાનંદ સો તરુ જાને જોય,
 વાકું બહુરી ન આવાગમન હોય. ઋતુરાજ. ૩

૫૧૪. b

૫૬-૨

અણી લંધી લખે જે આપ ખોય,
 જા કે આપ નહી તો ક્યાં જગત હોય. ટેક.
 જહાં જીવ દૃષ્ટિ તિહાં જક્ત ભાસ,
 જયું સિપ મધ્યમેં રૂપા પ્રકાસ,
 જબ સિપ ગ્રહી ભયો રજત નાસ,
 હરિ બાહર ભીતર સ્વં પ્રકાશ. અણી. ૧
 યહ રજત રૂપ બ્રહ્માંડ પીંડ,
 જયોં ઈન્દ્રજાલ ભાસે પાખંડ,
 નટ સેવકકું નહી ભાસે સોય,
 તેસે વિજ્ઞાની જન વિરલા કોય. અણી. ૨
 ધ્યેય ધ્યાતા ધ્યાન સો માયા પાસ,
 જોય જ્ઞાતા જ્ઞાન સે પરે વાસ,
 મુક્તાનંદ મુનિ કો મર્મ સાર,
 ભયે તરંગ રામ સાગર મોઝાર. અણી. ૩

૫૧૫. b

૫૬-૧ (રાગ : વસંત)

આજ સપરમો દિવસ સખિ રે વસંત પંચમી આવી,
 પ્રેમ ભર્યા પ્રિતમ સંગ રમસ્યું, બહુવિધ રંગ બનાવી. આ. ૧
 યુવા ચંદન અભિર અરગજયા, કેશર ગાગર ઘોલી,
 સર્વે સંગ લિયો સાહેલિ, ભરી ગુલાલ ની ઝોલી. આ. ૨

અંગોઅંગ આભૂષણ પેરી, પ્રેમે લિયો પિયકારી,
 શ્વેત વસ્ત્ર પેરી શામળીયો, રમવા થ્યા છે ત્યારી. આ. ૩
 કાન કુંવર સંગ ખેલ કરીને, ફગવા તે માગી લેશ્યું,
 મુક્તાનંદ ના નાથને સજની, મનવાંછિત સૌ કેશ્યું. આ. ૪

૫૧૬.

૫૬-૨

વસંત વધાવા ચાલો સખિ રે નંદરાય ધર્ય જાયે,
 મરમાલા મોહન વર આગે, પ્રેમ મગન થઈ ગાયેં. વ. ૧
 કનક કળસમાં અંબ મોર ધરી, કર લૈ કંચન થાળી,
 મંગલ સાજ સર્વ લિયો સજની, રીઝે શ્રી વનમાલી. વ. ૨
 કદલી થંભ રંગ્યા છે કુંકુમ, ધ્વજ તોરણ છબિ ભારી,
 તે મંડપ મધ્ય સંગ સખા લઈ, બેઠા છે ગિરધારી. વ. ૩
 વસંત વધાવી રસિકરાય સંગ, ખેલ કરો સુકુમારી,
 મુક્તાનંદ ના નાથ શું રમતા, થાશે જીત તમારી. વ. ૪

૫૧૭.

૫૬-૩

વસંત વધાવા સૌ વ્રજ વનિતા, નંદરાય ધર્ય આવી,
 શશીવદની સઉ પ્રેમમાં ભીની, મોહન ને મનભાવી. વ. ૧
 લડસડતિ ગોપી સઉ ચાલે, અબીર ગુલાલ ઉડાવે,
 નંદકુવર મુખચંદ વિલોકી, પ્રેમ મગન ગુણ ગાવે. વ. ૨
 કનક કલશ ધરી કૃષ્ણજી આગે, પ્રેમસુ પૂજ્યા મોરારિ,
 કંચન થાળ કપૂર ની વાતિ, આરતિ હેતે ઉતારી. વ. ૩
 વનિતા વૃંદ મધ્ય વનમાળી, રંગની ધુમ મચાવે,
 મુક્તાનંદ નો નાથ રસિલો, નેણ માં નેહ જણાવે. વ. ૪

૫૧૮.

૫૬-૪

વસંત વધાવી સૌ વ્રજનારી, અતિસે આનંદ પામી,
 વાંસલડી માં વસંત આલાપે, મન મોહન બહુનામી. વ. ૧
 મોરલીનો નાદ સુણી સઉ ગોપી, ઉનમત થઈ અલબેલી,
 લટકાળા સંગ લુંબલુંબ થઈ, લોકની લજ્યા મેલી. વ. ૨

રસિક રાયને રંગ માં બોળી, હસી બોલ્યા વ્રજનારી,
ફગવામાં લેશ્યું પ્રભુ તમને, ગુણસાગર ગિરધારી. વ. ૩
ભક્તાધિન સદા શામળીયો, ગોપીનું ગમતું કીધું,
મુક્તાનંદ ને નાથ રસિલે, અખંડ એવાતણ દીધું. વ. ૪

૫૧૯.

૫૬-૧ (રાગ : ધમાર)

રંગભીનો ખેલે શામરો હો, હારે શામરો રી નિજજન કાજ દયાલ. ટેક.
શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગટ ભયે હેં, કરન અધમકો ઉધાર,
જાકું જાન અજાન મિલત જન, પતિત હોંત હેં ભવપાર. રંગભીનો. ૧
નવરંગી કેસર રંગ ઘોર્યો, નિજજન ચરચે શામ,
શ્રવણ કીરતન સુમરન હરિ પદ, સેવત સરે સબ કામ. રંગભીનો. ૨
અરચન વંદન દાસ સખાપન, આતમ અર્પણ કીન,
નવધા પ્રેમ લક્ષણા કરી કેં, હરિ સંગ રહત લે લીન. રંગભીનો. ૩
રંગમે શામ સખા ભીને, અરસ પરસ એકતાર,
ગોપી ગ્વાલ એહિ રંગ રસબસ, હરિ સંગ કરત વિહાર. રંગભીનો. ૪
ધન્ય ધન્ય ગોકુલ ધન્ય વૃંદાવન, ધન્ય યહ ખેલનહાર,
મુક્તાનંદ મિલે મોહન સંગ, તિનકે હૈ ભાગ્ય અપાર. રંગભીનો. ૫

૫૨૦.

૫૬-૨

જમુનાતટ ખેલત લાડીલો હો, હારે લાડીલો રી મોહન વ્રજજન સંગ. ટેક.
એક ઓર શામ સખા સંગ લિને, એક ઓર ગ્વાલન વૃંદ,
પ્રેમ મગન હોઈ ખેલે પરસ્પર, ઉરમેં નહિ માત આનંદ. જમુના. ૧
તાલ મૃદંગ ચંગ^૧ ડફ^૨ બાજત, ગાવત સબહી ધમાર^૩,
ગોપી ગ્વાલ શામ સંગ ખેલત, ભુલે હે તનકી સંભાર. જમુના. ૨
પિયકારીન કર લાગી રહી હે, ઉડત અબીર ગુલાલ,
કાનકુંવર સંગ રસિક રાધિકા, કરત હૈ નૌતમ ખ્યાલ. જમુના. ૩
રાધાકૃષ્ણ રંગ મે રસબસ, સોહત શોભા ધામ,
જુગલ કિશોરકી યહ છબિ નિરખત, લાજત કોટીક કામ. જમુના. ૪

૧. મુખથી વગાડાતું વાદ્ય ૨. ઉત્સવમાં વગાડાતું વાદ્ય ૩. આ નામનો રાગ

જયજયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, નટવર ખેલત ફાગ,
મુક્તાનંદ એહી મૂર્તિ સંગ, કીનોહે દૃઢ અનુરાગ. જમુના. ૫

૫૨૧.

૫૬-૩

વૃંદાવન બાજત બાંસુરી હો, હારે બાંસુરી રે ખેંચત હે મન પ્રાન,
મોરલીકો નાદ સુનત વ્રજ વનિતા તજ દિને ગૃહકાજ,
સબહિ ભલી ઘનશ્યામ સો ખેલત, ત્યાગી હે લોકકી લાજ. વૃંદાવન. ૧
ગોપીજન મન હરન મોરલીયા, અધર ધરી નંદલાલ,
અબ તો ધીર ધરી નહિ જાવત, સુનિકે યહ શબ્દ રસાલ. વૃંદાવન. ૨
ખેલન ફાગ ચલો સબ સજની, જહાં ઠાઢે ઘનશ્યામ,
બંસી બજાય સબહિકું હેરત, દેખત મગ સુખધામ. વૃંદાવન. ૩
યું કહિકે સબહિ વ્રજ વનિતા, આઈ રસિક પિયુ પાસ,
મગન ભઈ મોહન મુખ નિરખત, કરત હે હાસ વિલાસ. વૃંદાવન. ૪
યું વ્રજમેં નિત નૌતમ લીલા, હોત હે હરિકે સંગ,
મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, ઉરમે નહિ માત ઉમંગ. વૃંદાવન. ૫

૫૨૨.

૫૬-૪

હરિકે સંગ હોરી ખેલિયે હો, હારે ખેલિયેરી જનમ સફલ હોઈ જાત. ટેક.
તન મન ધન સબ અરપન કિજે, લિજે અલૌકિક લાઓ,
વૃંદાવનમે મિલે મન મોહન, અબ તો આયો હે ભલો દાઓ. હરિકે. ૧
કુંજ ભુવનમેં લે ચલો હરિકું, તહા કિજે રંગ ખેલ,
બોત દિવસ કી હે લાલચ્ય મનમે, આજ મિલે હે અલબેલ. હરિકે. ૨
યું કહિકે પિયકારી ચલાવે, ડારત અબીલ ગુલાલ,
મન મોહન સંગ હોરિ ખેલત, મગન ભઈ હે તતકાલ. હરિકે. ૩
વ્રજ વનિતા યું પ્રેમ મગન હોઈ, ખેલત મોહન સંગ,
સબ પર રંગ ડારત નટનાગર, અધિક બઢાવે ઉમંગ. હરિકે. ૪
યુ સબ ભાંતિ સમજકે ગોપી, ભૈ પ્રભુસે એક તાન,
મુક્તાનંદકે નાથ સો ખેલત, ભુલ ગઈ હે તન ભાન. હરિકે. ૫

૫૨૩.

૫૬-૧ (રાગ : ધમાર)

સુખસાગર મંદિર આઈએ હો આઓ મેરે પ્યારેરી,
 તુમ બિન નહિ અબ ચેન. સુખસાગર. ૧
 રેન દિના રટના મુખ તેરી, ઉરમે અહર્નિશ ધ્યાન,
 નયના નિસ દિન પંથ વિલોકત, નિરખન શામ સુજાન. સુખસાગર. ૨
 પલ પલ ઉમંગ હોત અંતરમે, અબ આવે નંદલાલ,
 જબ લગી નાથ ન દેખું નયનભરી, તબ લગી ફિરુ રે બેહાલ. સુખસાગર. ૩
 તુમ કારન જોગન્ય હોય બેઠી, ત્યાગી હે જગકી આસ,
 તુમ બિન મન કીત નહિ માનત, નિસદિન રહું રિ ઉદાસ. સુખસાગર. ૪
 નયન સફલ કીજે નંદનંદન, દિજે દરશન દાન,
 મુક્તાનંદ વિરહની વ્યાકુલ તુમ, સંગ લાગો હે તાન. સુખસાગર. ૫

૫૨૪.

૫૬-૨

નેનનકી પ્યાસ બુઝાઈયે હો, આઓ મેરે પ્યારેરી, દરશન દીજીયે દાન. ટેક.
 મુખ પંકજહિત મધુકર જયું, નિત ડોલત ઈત ઉત લોલ,
 પલ નહીં થીરતા બહુત દરશન બિન, આયકે કીજે અડોલ. નેનનકી. ૧
 મેરે સમજાએ નહિ સમજત, લાલચ લગી હે અનુપ,
 ધ્યાન કીયે શાંતિ નહિ પાવત, ચાહત પ્રગટ સ્વરૂપ. નેનનકી. ૨
 સબ સો સાર માધુરી મૂરતિ, જાનત બઢી પ્યાસ,
 સો લંઘન જો પરત સિંહકું, કબું ન ખાવત ઘાસ. નેનનકી. ૩
 જલ બિન મીન જયું નેન હમારે, તલપત સુંદર શ્યામ,
 મુક્તાનંદ વિરહની વ્યાકુલ, આયે મિલો સુખધામ. નેનનકી. ૪

૫૨૫.

૫૬-૩

મનમોહન રેના નેનમે હો, આઓ મેરે પ્યારેરી રસિક પ્રિતમ ઘનશ્યામ. ટેક.
 તુમ સંગ મોય શામ સુંદરવર, લગી હે અલૌકિક પ્રીત,
 કહાં જાનું તુમ કહાં કર ડાર્યો હે, ચોર લીયો હે મેરો ચિત્ત. મનમોહન. ૧
 તુમ બિરહ અનલ મોય જારત, મદન મારત બાન,
 યા કારન રહો નેનકે આગે, સુંદર શામ સુજાન. મનમોહન. ૨

રસિકરાય તુમકુ બિન દેખે, પલક કલપ^૧ સમ હોય,
તવ ગુનગાન કરુ ત્યુંહિ અતિસે, બિરહા સંતાપત મોય. મનમોહન. ૩
નિજ જન મન રંજન તુમ પ્રિતમ, રાખીયે મોય હજુર,
મુક્તાનંદકી એહિ અરજ હે, નિમેષ ન હોના મોસે દૂર. મનમોહન. ૪

૫૨૬.

પદ-૪

તુમસે મન માન્યો શામરે હો, આઓ મેરે પ્યારેરી ઓર કહ્યુ ન સુહાત. ટેક.
તુમ બિન સુખ સંપત્તિ યા જગમેં, વિષસમ ભાસત મોય,
ચંદ ચકોર જયું જોરી ભઈ હે, નિરખત રહું નિત તોય. તુમસે. ૧
ચૌદ લોકકે ભોગસો તુમ બિન, ભાસત નરક સમાન,
અબ તો ઓર કહ્યુ ન સોહાવત, તુમ સંગ ભઈ એકતાન. તુમસે. ૨
પ્રાનનાથ પિયા તુમ બિન મોકું, બિરહ અનલ દુઃખ દેત,
યા કારન તુમ સંગ રહુંગી, હોયકે અધિક સચેત. તુમસે. ૩
તુમ બિન શામ કબહું નહિં, ચાઉ વૈકુંઠાદિકવાસ,
મુક્તાનંદકે નાથ સદા મોય, રાખીયે ચરનકે પાસ. તુમસે. ૪

૫૨૭.

પદ-૧ (રાગ : ધમાર)

સંતન સંગ હોલી ખેલિયે હો, હારે ખોલિયે રી જાસે મિટત જમ ત્રાસ. ટેક.
ભક્તિ ભાવ ભજન દ્રઢ ઉર ધરી, કિજે તાકો સંગ,
માત તાત સદ્ગુરુ સોઈ સાધુ, જનસે લગત લગત હરિ રંગ. સંતન. ૧
જનકું કામ ક્રોધ મમતાકો, કબઉ ન ઉપજે ભાવ,
ગુણાતીત હરિસો રહે રસ બસ, મનમે નહિં મોક્ષ લુંચાવ. સંતન. ૨
એસે સંતસો નિરગુન જાનો, રહત કૃષ્ણ રત જોય,
અષ્ટ સિદ્ધિ નવનિધિ મુક્તિ લગ, તાકે સબ સેવક હોય. સંતન. ૩
નિજ મન અર્પિ ખેલ તાકે સંગ, કિજે દિન અરુ રેન,
જો જો વચન કહત હે મુનિવર, સો તોય સબ સુખ દેન. સંતન. ૪
દરસ પરસ વંદનસે ભવકે, પાસ કટે તતકાલ,
મુક્તાનંદ સંત જનકે સંગ, મિલે મોય દિન દયાલ. સંતન. ૫

૧. પળ કલ્પ જેવી (કલ્પ=૧૦૦૦ યુગનો સમય)

૫૨૮.

૫૬-૨

હરિજન સંગ હોરી ખેલિયે હો, હારે ખેલિયે રી જનસે કટત ભવફંદ. ટેક.
 અતિ શુધ ભાવસે સત્સંગ કરના, તજના તન અભિમાન,
 શ્રીધનશામકે શરન સૌ સબઉ, દેખે ન દેવ સમાન. હરિજન. ૧
 કામ કોધ મમતાકું તજકે, હોના દાસ કે દાસ,
 હરિજન સો છલ છિદ્ર ન રાખત, તબહી રીજત અવિનાસ. હરિજન. ૨
 અપનો ધર્મ રાખીકે અતિ દ્રઢ, સેવન સંત સમાજ,
 વિમુખ અધર્મિકો સંગ ત્યાગ, તબહી હોવત સબકાજ. હરિજન. ૩
 હરિજન હિત અપનો સરવસ, અર્પન કરત હે જોઈ,
 તાકે ઉર હરિ અખંડ રહત હે, તેહિ સમ ઓર ન કોઈ. હરિજન. ૪
 યુ સંતન સંગ હોરી ખેલત, સબહિ કુમતિ જરી જાત,
 મુક્તાનંદકો પ્રભુ સુખ સાગર, ઉરમે બસત સાક્ષાત. હરિજન. ૫

૫૨૯.

૫૬-૩

એસે સંતસો હોરિ ખેલિયે હો હારે, ખેલિયેરી પ્રભુપદ હોવત પ્રીત. ટેક.
 જનકે કામ કોધ મદ મછર, લોભ મોહ ભયે નાશ,
 કમલ નયન શ્રીકૃષ્ણકે પદરત, ઓર તજ હૈ સબ આસ. એસે. ૧
 અષ્ટ ભાંતિ વનિતા સંગ ત્યાગી, તેહિ વિધ ધનકો ત્યાગ,
 શ્રી ધનશામકે ચરણ ઉપાસક, તિનસો અધિક અનુરાગ. એસે. ૨
 મદિરા માંસકો સબ ત્યાગત, સબ ત્રિય જાનત માત,
 અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ ન ચાહત, પ્રેમસે હરિ ગુન ગાત. એસે. ૩
 ધર્મ ધુરંધર સંત વિવેકી, જાનત સાર અસાર,
 હરિગુન કહત સુનત નિશવાસર, ત્યાગે હે સબહી વિકાર. એસે. ૪
 વૈરાગ ભક્તિ જ્ઞાનકે ભાજન^૧, ગુન પર રહત સ્વછંદ,
 મુક્તાનંદ કહે સો મુનિવર સંગ, મિટત હે સબ ભવફંદ. એસે. ૫

૫૩૦.

પદ-૪

સોઈ સંતસો હોરિ ખેલિયે હો, હોરિ ખેલિયેરી ભક્તિ ભજન દ્રઢ હોય. ટેક.
 કનક કામનીકે દ્રઢ ત્યાગી, પ્રભુ પદ પ્રેમ અભંગ,
 બ્રહ્મરૂપ હોય ભજત નિરંતર, રસિક મોહન નવરંગ. સોઈ. ૧
 નવધાભક્તિ કરતહે નિશદિન, પ્રભુ સંગ પ્રેમ અપાર,
 ચાતક જયું ગ્રહિટેક નિરંતર, હરિગુન કરત ઉચ્ચાર. સોઈ. ૨
 જગ ઉપહાસ સહત હે સાધુ, પ્રભુકું રિઝાવન કાજ,
 અધર્મમેં પગ ધરત ન મુનિવર, રાખે ગુરુ સંતકી લાજ. સોઈ. ૩
 ત્રિભુવનકી સંપત્તિ કે કારન, પલ ન તજત હરિ ધ્યાન,
 કનક કીચ પાપાન સો મુનિવર, જાનત સબહિ સમાન. સોઈ. ૪
 યેસે સંત સો હોરિ ખેલત, મિટત હે સબહી વિકાર,
 મુક્તાનંદકે શામ સો અતિ દ્રઢ, હોત હે પ્રીત અપાર. સોઈ. ૫

૫૩૧.

પદ-૧ (રાગ : ધમાર)

ધન્ય ધન્ય વૃંદાવન ભૂમિકું હો,
 આઓ પ્યારી લલનારી મોહન ખેલત ફાગ. ટેક.
 ધન્ય ધન્ય નંદ જશોદા જનહિત, કૃષ્ણ ભયે કરતાર,
 ધન્ય ગોપી ધન્ય ગ્વાલ મંડળ, જનસંગ કરત વિહાર. ધન્ય. ૧
 ધન્ય ધન્ય ધેનુ ચરાવત શ્રીહરિ, ધન્ય વ્રજકે તરુ વેલ,
 ધન્ય જમુના જળ જહાં હરિ નાવત, ધન્ય તેહી તટ નિત્યખેલ. ધન્ય. ૨
 ધન્ય ધન્ય કુંજ ભવન રસકીડા, ધન્ય રસ પિવનહાર,
 ધન્ય ગોપી વશ ભઈ ગોવિંદકે, ઉર ધરી નંદકુમાર. ધન્ય. ૩
 બ્રહ્મા ભવ સબ સુર ધન્ય ધન્ય કહે, વ્રજવાસીનકે ભાગ્ય,
 ગ્વાલબાલ સંગ વાસ કરન હિત, મુનિજન ઉર અનુરાગ. ધન્ય. ૪
 ધન્ય ધન્ય કૃષ્ણરૂપ કૃષ્ણાનિધિ, ધન્ય યહે ચરિત્ર ઉદાર,
 ધન્ય મુક્તાનંદ નિત્ય ગુણ ગાવત, ઉર ધરી નંદકુમાર. ધન્ય. ૫

૫૩૨.

૫૬-૨

વ્રજવાસી બડભાગી ભયેહો, આઓ પ્યારી લલનારી પ્રભુસંગ ખેલત. ટેક.
 જાકે દરશ સ્પરશકે કારન, વનમેં વસત મુનિવૃંદ,
 સોઈ કૃષ્ણ સંગ સબ વ્રજવાસી, કરતહે ખેલ સ્વછંદ. વ્રજવાસી. ૧
 જેહી કારન જપ તપ વ્રત સંયમ, કરત હે કષ્ટ અપાર,
 એહિ નંદલાલ ભયે વ્રજજનકે, ધેનુ ચરાવન હાર. વ્રજવાસી. ૨
 બ્રહ્મા ભવ સનકાદિક નારદ, ધરત હે જાહિકો ધ્યાન,
 સો વ્રજજન સંગ હોરી ખેલત, પ્રેમમગન એકતાન. વ્રજવાસી. ૩
 યું કો પ્રેમ દિવાની ગોપી, કહત હે ઘર ઘર જાય,
 પુરુષોત્તમ પરબ્રહ્મ સો વ્રજમેં, વસે હેં કૃપા કર આય. વ્રજવાસી. ૪
 યુ વ્રજવનિતા કૃષ્ણકો માહાતમ, કહત સુનત કરી પ્યાર,
 મુક્તાનંદકે શ્યામસોં નિશદિન, કરતહેં નવલ વિહાર. વ્રજવાસી. ૫

૫૩૩.

૫૬-૩

વૃંદાવન સબસે અતિ બડે હો,
 આઓ પ્યારી લલનારી જહાં નિત્ય રહત ગોવિંદ. ટેક.
 ઈન્દ્રાદિક સુરવૃંદ નિરંતર, ચાહત વ્રજમેં વાસ,
 અજ ત્રિપુરારિ આદિ સબકે ઉર, રહત સદા એહી આશ. વૃંદાવન. ૧
 કમલા સબહી ચપળતા તજકેં, રહત હે હરિકે હજૂર,
 વ્રજવાસી હોય રહીરિ શ્યામ સંગ, નિમિષ ન હોવત દુર. વૃંદાવન. ૨
 વૃંદાવનકી કુંજ ગલિનમેં, મોહન ખેલત ફાગ,
 તેહિ કારન યહ સબહી લોકસેં, ભયો હે અધિક બડભાગ. વૃંદાવન. ૩
 બ્રહ્મરૂપ મુનિવર વિજાની, વ્રજરજ વંદત સોઈ,
 પુરુષોત્તમ જહાં પ્રગટ વિરાજત, તેહી સમ ઓર ન કોઈ. વૃંદાવન. ૪

૫૩૪.

૫૬-૪

અતિશે ધન્ય ધન્ય વ્રજસુંદરી હો,
 હારે સુંદરી રે જનકે વશ શ્રીધનશ્યામ. ટેક.

દધિભાજન ફોર્યો તબ જશોમતી, દામસે^૧ બાંધે દયાળ; દામોદર હોય મહાતરુ તારે, નિજજન વશ યું ગોપાળ. અતિશે. ૧
 વ્રજવનિતા સબ હોરી ખેલત, પકર લીયે નંદલાલ, પહીરાયે ચૂરી^૨ અરૂ ચુંનર^૩, દ્રગ કજરેહું તતકાળ. અતિશે. ૨
 વૃંદાવનમેં રાસ રચ્યો તબ, જાન ન દિનિ જોઈ; અતિપ્રેમી તન પ્રાનકું તજીકે, સબસેં પ્રથમ મિલિ સોઈ. અતિશે. ૩
 રાસકી કીડામેં ગોપીનકું, જો ભયો કૃષ્ણ પ્રસાદ, શિવવિરંચિ શ્રીશુક સનકાદિક, સબહું યહ દુર્લભ સ્વાદ. અતિશે. ૪
 કૃષ્ણકું અતિવલ્લભ વ્રજવનિતા, ગોપીકું વલ્લભ કાન, મુક્તાનંદકે શ્યામસોં રસબસ, હોય રહિ હેં એકતાન. અતિશે. ૫

૫૩૫.

પદ-૧ (રાગ : ધમાર)

નેનનસે ન્યારે ના રહો હો,
 આઓ મેરે પ્યારે રી તુમ બિન રહ્યોરિ ન જાય. ટેક.
 જલ બિન મીન રહે ક્યું રાજી, કિજે કોટિ ઉપાય,
 ત્યું તવ દર્શ પરસ વચનનમેં, મો મન રહ્યોરિ લોભાય. નેનનસે. ૧
 જરકસી પાઘ વસંતિ જામો, ફેંટમેં અબીર ગુલાલ,
 સુંદર બદન ચપલ દગ ચિત્તહર, ઉમંગી કરત મોસે ખ્યાલ. નેનનસે. ૨
 એહિ છબિ સો મેરો મન અટક્યો, જાનિકે સબ સુખધામ,
 અબ મોયે ચંદ ચકોરકી ગતિ ભઈ, રસિક પ્રિતમ ઘનશામ. નેનનસે. ૩
 લોકલાજ મરજાદ ન માનુ, તુમ સંગ લાગો તાન,
 મો સંગ ખેલ કરો મનમોહન, સુંદર શામ સુજાન. નેનનસે. ૪
 અબકો ખેલ અલૌકિક પ્રિતમ, તુમ સંગ ખેલત ફાગ,
 મુક્તાનંદ બનત નહિં બરનત, આજ ભયો હે બડભાગ. નેનનસે. ૫

૫૩૬.

પદ-૨

રંગ હોરિ ખેલન આઈયે હો,
 હારે આઈ ચેરી, કુંજ ભુવન મધ્ય કાન. ટેક.

૧. દોરડીથી ૨. ચુડી ૩. ચુંનડી

યુવા ચંદન અબીર અરગજા, ઘોરી ધર્યો હે રંગ,
 તુમ સંગ ખેલ કરન મન મોહન, બાઢ્યો હે અધિક ઉમંગ. રંગ. ૧
 કુંજ ભુવનમેં આયકે પ્રિતમ, મો સંગ ખેલો ફાગ,
 એસો ખેલ ખેલાઓ લાડીલે, તુમ સંગ બને અનુરાગ. રંગ. ૨
 રસિકરાય તુમતો સબ જાનત, બહુત કહે કહા હોય,
 તુમ સંગ ખેલ કરે બિન પ્રિતમ, કલ ન પરત હેરી મોય. રંગ. ૩
 અબ મેં જાનતઉં શ્રી યમુના તટ, સખિન સહિત નંદલાલ,
 યું કહિ ચલી સંકેત બતાયકે, ઉર ધરી રૂપ રસાલ. રંગ. ૪
 યું વ્રજવનિતાકું નટવર સંગ, જાર ભાવ સે હેત,
 મુક્તાનંદ કે શામ સે હિલમિલ, તર ગઈ કુટુંબ સમેત. રંગ. ૫

૫૩૭.

૫૬-૩

વ્રજરાજ લાડીલો શામરો હો,
 હાંરે શામરો રી રંગ ભર ખેલત ફાગ. ટેક.
 પ્રેમભરી વૃષભાનનંદની, આઈ રસિક પિય પાસ,
 મોહન મુખવિધુ દેખી મગન ભઈ, કરત હે હાસ વિલાસ. વ્રજ. ૧
 દોઉ રંગ પિયકારી ચલાવે, કરત પરસ્પર ખેલ,
 જય જયકાર કરત સબ ગોપી, હોય રઈ હે રંગરેલ. વ્રજ. ૨
 અબીર ગુલાલકી ધુમ મચાઈ, અરૂન^૧ ભયો આકાશ,
 સખિન સહિત શ્રીરાધે હરિકું, ઘેર લિયે હે ચઉં પાસ. વ્રજ. ૩
 કુદી ચડે હિંડોરે ઉપર, રસિક છેલ ઘનશામ,
 શ્રીરાધે ગ્રહે ચરન શામકે, જાની સદા સુખધામ. વ્રજ. ૪
 હિંડોરાકે દંડ દોહરે^૨ હો ગયે, કર કર જોરે,
 મુક્તાનંદ કો નાથ ન હારે, રસિક મોહન ચિત્તયોરે. વ્રજ. ૫

૫૩૮.

૫૬-૪

ઘનશ્યામ પિયા રંગ ડારીકે હો,
 હાંરે હો ડારી કેરી ચોરલીયો હે મેરો ચિત્ત. ટેક.

ભાલ વિશાલ નયન છબિ નિરખત, ભુલ ગઈ તન ભાન,
 પિયકારીન કે મિષ મોય મોહન, મારે હે વિરહકે બાન. ઘનશ્યામ. ૧
 ઉર વિશાલ ભુજ દંડ મનોહર, ગલ રાજત વનમાલ,
 મંદહાસસે મેરો મન હરલીનો, રસિક પ્રિતમ નંદલાલ. ઘનશ્યામ. ૨
 શિર પર પાઘ પુષ્પકે તોરા, કુંડલ જલકત કાન,
 કનક કળા અંગદ અતિ સોહત, નિરખત ભઈ ગુલતાન. ઘનશ્યામ. ૩
 પિતાંબરસે કમરકસી હે, પિયકારી લીયે શામ,
 મો સંગ ખેલ કરત હે મનમોહન, સબવિધિ શોભાકે ધામ. ઘનશ્યામ. ૪
 યેહિ મુર્તિ મેરે મન માની, ઝેર ભયો સંસાર,
 મુક્તાનંદકે નાથ પ્રગટ કીયો, મમ ઉર પ્રેમ અપાર. ઘનશ્યામ. ૫

૫૩૯.

પદ-૧ (રાગ : કાફી હોરી)

રસિક પ્રિતમ રંગ ડારી ગયોરી, હાં-હો હારે રંગ ડારી ગયોરી. ટેક.
 આયે અયાનક નિડર નંદકો, પિયકારી મોય માર ગયોરી. હાંહો. ૧
 ગાઢે ભુજ ભીરી મનમોહન, નઈ અંગીયા મેરી ફાર ગયોરી. હાંહો. ૨
 અબીર ગુલાલકી ધૂમ મચાયકે, રંગહિમેં રોર પછાર ગયોરી. હાંહો. ૩
 કહાં જાવું મોય કહા કર ડાર્યો, બિરહ અનલકું પ્રજાર^૧ ગયોરી. હાંહો. ૪
 મુક્તાનંદ કહે ચતુર શ્યામરો, લોકકી લારસેં ટાર ગયોરી. હાંહો. ૫

૫૪૦.

પદ-૨

મનમોહન મેરી બાંહ ગ્રહી રે, હાં-હો હારે મેરી બાંહ ગ્રહી રે. ટેક.
 રંગમેં રોરી બૈયાં મરોરકે, અકહાનિ બહુ બાત કહી રે. હાંહો. ૧
 નંદનંદન વ્રજરાજ પિયાકી, છોડ સખી નહિ જાત સહી રે. હાંહો. ૨
 ચીર ફાર રંગ ડાર શ્યામ રે, મહીકી મટુકીયા છીન લહી રે. હાંહો. ૩
 મેં અજાન કછુ મર્મ ન જાન્યો, ઉન સંગ વનમહી ઠાડી રહી રે. હાંહો. ૪
 મુક્તાનંદકે નાથ નિડર હોય, મનવાંછિત કર ઢોર્યો મહી રે. હાંહો. ૫

૧. વિરહ અગ્નિ પ્રજ્વલિત કર્યો

૫૪૧.

૫૬-૩

શ્યામ સંગ મોય નેહ ભયોરી, હાં-હો હાંરે મોય નેહ ભયોરી. ટેક.
જબસોં મિલે મોય ચતુર શ્યામળો, સો સુખ મુખસેં ન જાત કલ્હોરી. હાંહો. ૧
સાસુ નનંદ મોસે લરત નિરંતર, સો પ્રભુકારન કષ્ટ સલ્હોરી. હાંહો. ૨
સબહી લોક મોય સિખ દેહા હે, લોકલાજ ડર દુર ગયોરી. હાંહો. ૩
સબ ગુણધામ શ્યામ સંગ મેરો, પ્રેમ બઢત નિત્ય નિત્ય હિ નયોરી. હાંહો. ૪
મુક્તાનંદકે નાથ ગ્રહિ કર, અબ સબહિ વિધ રંગ રયોરી. હાંહો. ૫

૫૪૨.

૫૬-૪

નંદનંદન પિયા મોર જ્યારી, હાં હો હાંરે પિયા મોર જ્યારી. ટેક.
બિન દેખે પલ હોત કલ્પસમ, હરિ બિન ધીર ન ધરત હૈયારી. હાંહો. ૧
પ્રેમમગન હોય રસિકરાયકું, તન મન પ્રાણ સો અર્પ દિયારી. હાંહો. ૨
લોકલાજ તજી રસિક છેલસંગ, સમજ સમજ દઢ નેહ કિયારી. હાંહો. ૩
સબ સુખસાગર રૂપઉજાગર, શિર ધારે વ્રજરાજ પિયારી. હાંહો. ૪
મુક્તાનંદકે નાથ ગ્રહી કર, જનમકો લાવ સો સબહિ લિયારી. હાંહો. ૫

૫૪૩.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

શ્યામ રે મે તો ભીંજ રઈ રે, ટેક.
મેં અજાન તુમ ચતુર શિરોમણી, આય અચાનક ભેટ ભઈ રે. શ્યામ. ૧
અબ મોય મત ડારો પિયકારી, રંગ ડારી મેરી સારી નઈ રે. શ્યામ. ૨
અંગ અંગમેં રંગ છાય રહ્યો રે, તનકી શુદ્ધ વિસરાય દઈ રે. શ્યામ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ હઠીલે, ના માનો તુમ નીકી કઈ રે. શ્યામ. ૪

૫૪૪.

૫૬-૨

શ્યામરે મે તો બોત સહી રે, ટેક.
ભર પિયકારી મેરે મુખપર ડારી, આય અચાનક બાંહ ગ્રહી રે. શ્યામ. ૧
ધુંધટપટ ખોલ્યો મુખ મીંડ્યો, અકહાની^૧ બહુ બાત કહી રે. શ્યામ. ૨

અંગીયા ફારી ઝટક પછારી, મોતિન માલા છીન લહી રે. શ્યામ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ રસીલે, બર જબરજ મેંતો હાર રહી રે. શ્યામ. ૪

૫૪૫.

૫૬-૩

શ્યામરે મે તો અબ ન સહુંગી, ટેક.
જો તુમ મોકું એક કહોગે, તો મેં એકકી લાખ કહુંગી. શ્યામ. ૧
મોતિન માલ દેહો મનમોહન, અબ ધીરજ ધરત નાંહિ રહુંગી. શ્યામ. ૨
ખેંચ લેહું પીતાંબર મોરલી, દોનુ બાપકે નામ લહુંગી. શ્યામ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ રસીલે, મનભાયો સબ કરન ચહુંગી. શ્યામ. ૪

૫૪૬.

૫૬-૪

અબ તો નહિં છોડું મુરારિ, ટેક.
જયું તુમ ટોટા^૧ નંદરાયકે, તેસેં મેં વ્રષભાનકુમારી. અબ. ૧
જાન એકલી ગ્રહી તુમ પ્રિતમ, અબ આઈ સઘરી વ્રજનારી. અબ. ૨
જયું તુમ છોડ કરી પિયા પહેલે, ક્યું અબ જીત ભઈહે હમારી. અબ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ રસીલે, નિમિષ ન ન્યારે કડું ગિરિધારી. અબ. ૪

૫૪૭.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

શ્યામરો નીકી બેન બજાવે. ટેક.
એજી ઘરઘરસેં ગોપી ચલ આઈ, સુન મોરલી સુખ પાવે,
કોઈ સખી તાલ મૃદંગ બજાવત, કોઈ નાચે કોઈ ગાવે,
શ્યામ મન મોદ બઢાવે. શ્યામરો. ૧
એજી કોઈ સખી અબીર ગુલાલ ઉડાવત, કોઈ પિયકારી ચલાવે,
કોઈ સખી નૌતમ કૌતુક કરીકે, મનમોહનકું રીઝાવે,
દેખી મોહન મુસકાવે. શ્યામરો. ૨
એજી બ્રહ્મા ભવ સુરરાજ દેવ મુનિ, કૌતુક દેખન આવે,
નાચત નભ અપછરા મુદીત મન, તાનસેં તાન મિલાવે,
દેખી મોહન મન ભાવે. શ્યામરો. ૩

એજી જયજયકાર ભયો ત્રિભુવનમેં, દુંદુભિ દેવ સુનાવે,
મુક્તાનંદ ભાગ્ય વ્રજજનકે, નિગમ કહત મુરઝાવે,
શારદા અતિ સકુચાવે. શ્યામરો. ૪

૫૪૮.

૫૬-૨

શ્યામરો રંગ ધૂમ મચાવે, ટેક.
એજી ચુવા ચંદન અબીર અરગજા, સંગ લીયે દોઉ ભાઈ,
કર સુંદર કંચન પિયકારી, છંટકત ઈત ઉત ધાઈ,
મનહુ કરુણા ઝર લાઈ. શ્યામરો. ૧
એજી ઉર વિશાળ ભુજદંડ પ્રલંબિત, ગજગતિ ચલત સુહાઈ,
સુંદર વદન કમળદલ લોચન, બોલે મંદ મુસકાઈ,
છબિ બરની નહિ જાઈ. શ્યામરો. ૨
એજી તાલ મૃદંગ ચંગ ડફ બાજત, સુન ગોપી સબ આઈ,
છંટકત રંગ શ્યામકે તન પર, અરસપરસ ઉર ઝાઈ,
દેહશુધ સબ વિસરાઈ. શ્યામરો. ૩
એજી બ્રહ્મરૂપ મુનિવર વિજ્ઞાની, વ્રજકી કરત બડાઈ,
મુક્તાનંદ શ્યામસુંદર સંગ, પ્રીત સબનકી છાઈ,
મોહગઢ દિનોરે ઢાઈ. શ્યામરો. ૪

૫૪૯.

૫૬-૩

વ્રજમેં હરિ ખેલત હોરી, ટેક.
એજી ઉતસેં આઈ કુંવરી રાધિકા, સંગ લે ગ્વાલન ટોરી,
ઈત વ્રજરાજ સખા સંગ લેકર, કેસર ગાગર ઘોરી,
પરસ્પર ખેલ મચ્યોરી. વ્રજમેં. ૧
એજી ઉડત ગુલાલ અરૂન ભયો અંબર, રંગ વરસે ચહુઓરી,
ઉમંગ ભરી ગોપી રંગ ડારત, શ્યામ સુંદરપર દોરી,
દેખી રતિનાથ લજ્યોરી. વ્રજમેં. ૨

એજ મોહન મુખવિધુ દેખી થકિત ભઈ, શ્રીવૃષભાન કીશોરી,
 પ્રેમમગન તનકી શુધ ભુલી, શોભિત માનું ચકોરી,
 રહિ એક ટક દ્રગ જોરી. વ્રજમેં. ૩
 એજ જેસે હિ ખેલમેં ચતુર શ્યામરો, તેસે હી રાધિકા ગોરી,
 મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, કહા વરનું મતિ થોરી,
 રહો ઈન સંગ રતિ મોરી. વ્રજમેં. ૪

૫૫૦.

૫૬-૪

પકરે વ્રજજન ગિરિધારી, ટેક.
 એજ ઉમંગ ભરી ગોપી સબ આઈ, ખેલ મચાયો ભારી,
 ખેંચ લેઈ પીતાંબર મોરલી, હા હા કરત મુરારિ,
 હસત સબ દે કરતારી. પકરે. ૧
 એજ જાહિ જપત મુનિવર વિજ્ઞાની, સકળ વાસના ટારી,
 શારદ શેષ પાર નહિ પાવત, જાહી જપત ત્રિપુરારિ,
 તાહિ ગોપી દેવત ગારી. પકરે. ૨
 એજ કાલકો કાલ ઈશ ઈશનકો, જીત લીયો સકુમારી,
 કર જોરે પીતાંબર માગત, દેહું મોરલીયા પ્યારી,
 ભઈ અબ જીત તુમારી. પકરે. ૩
 એજ ભક્તાધીન નિગમ નિત્ય ગાવત, મુનિવર કહત વિચારી,
 મુક્તાનંદ ભક્તવત્સલ પર, વારમવાર બલહારી,
 મગન કીની વ્રજનારી. પકરે. ૪

૫૫૧. b

૫૬-૫

પ્રિતમ પ્રેમ રંગ પિયકારી, કરુણા કરીકે ડારી;
 લગત ભઈ મેં રંગમે રસબસ, ચડગૈ અજબ ખુમારી. પ્રિં ૧
 પ્રીત પ્રેમ ખુમારી અતિ, સુખકારી કોહુ વિધિ ટરત ન ટારી;
 જાત ન લાગી સોઈજન, જાને નહિ કારણ નરનારી. પ્રિં ૨
 જબ લગી એસા ફાગુ ન ખેલે, તબ લગી રહે સંસારી;
 કિટ ભૂંગ લોહ પારસ પરસે, સો ગતિ ભઈઈ હે હમારી. પ્રિં ૩

બાવન બાસ્યપાસ્ય તીહું ગુન, ખેલ રચ્યો અતિભારી;

મુક્તાનંદ મિલે સહજાનંદ, સદ્ગુરુ અજબ ખેલારી. પ્રિ૦ ૪

૫૫૨. b

૫૬-૬

વ્રજ કી નારી અતિ સુખકારી, ગોવિંદ કે સંગ ગાવે

ફાગુણ દેખી ફુલી રહિ અબલા, રસ મેં રંગ જમાવે. વૃ૦ ૧

લોકલાજ મરજાદ મેટીકે, ગૃહ ગૃહ સે ચલી આવે

મન હી વચન પર પ્રગટ પાય કે, જન્મ કો ફલ સોઈ પાવઈ. વૃ૦ ૨

અબીર ગુલાલ કી ઝોરી, ભરી ભરી પ્રિતમ સંગ્ય લપટાવે

ફેટ પકરીકે ઝક ઝોર શામકું, હા હા શબ્દ બોલાવે. વૃ૦ ૩

કાલ કરાલ ડરે જાકે ડરે, મુનિજન નિસદિન ધ્યાવે

મુક્તાનંદ મહાબલ અબલા, હરિ હું હાસ્ય મનાવે. વૃ૦ ૪

૫૫૩.

૫૬-૧ (રાગ : કલ્યાણ હોરી)

પિયકારી મત ડારો કનૈયા, મેં તો દઉંગી ગારી;

ફેલ ચલે અપને ઘર મોહન, હમ હૈ પરાઈ નારી. પિય. ૧

જો તુમ મોંસે બાત કરોગે, શ્યામસુંદર સુખકારી;

લ્યુંગી મેં ખેંચ પીતાંબર મોરલી, જાયગી લાજ તુમ્હારી. પિય. ૨

જોબન જોર જાણી મનમોહન, આયે કુંજ બિહારી;

ગાઢે ભુજ ભીરી કે મુખ મીંડ્યો, રંગ રસબસ કર ડારી. પિય. ૩

ગરવ ગુમાન છોડી કે ગોપી, બોલી વચન બિચારી;

મુક્તાનંદ કે નાથ રસિલે, તુમ જીતે મેં હારી. પિય. ૪

૫૫૪.

૫૬-૨

નવલ કિશોર નાગરીકે સંગ, રંગભર ખેલત હોરી;

યુવા ચંદન અબીર અરગજા, કેસર ગાગર ઘોરી. નવલ. ૧

ઈત વ્રજરાજ લાડીલો રાજત, ઉત વૃષભાનકિશોરી;

હોરી ગાવત ડફ બજાવત, નાયત તાનની તોરી. નવલ. ૨

ઉમંગ ભરી ગોપી સબ આઈ, ભરી ગુલાલકી ઝોરી;

ઉત ગુલાલ લાલ ભયે બાદર, રંગ વરસે ચહુઓરી. નવલ. ૩

ચઢી વિમાન સુર દેખન આએ, રંગકો કીચ મચ્ચોરી;
મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, કહા બરનું મતિ થોરી. નવલ. ૪

૫૫૫.

૫૬-૩

દીનદયાળ કૃપાળ દામોદર, સંતનકો સુખદાઈ;
વ્રજમેં ખેલ કરત મનમોહન, શોભા વરની ન જાઈ. દીન. ૧
કરૂનારસ પ્રધાન કરી કેશવ, રસકી રીત જનાઈ;
ઋતુ વંસતમેં ફાગ રમત હે, ગોપીન સંગ દોઉ ભાઈ. દીન. ૨
ગોપી ગ્વાલ કુતુહલ કરીકે, રંગકી ધૂમ મચાઈ;
હરિ હલધર કર લે પિયકારી, છડકત ઈત ઉત ધાઈ. દીન. ૩
રાધા કૃષ્ણ રમત રંગ હોરી, નૌતમ રૂપ બનાઈ;
મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, ચરનકમળ ચિત્ત લાઈ. દીન. ૪

૫૫૬.

૫૬-૪

નર નારાયણ હોરી ખેલત, નૌતમ વેશ બનાઈ;
શ્રીવૃષભાન કિશોરી રાધે, સખીન સહિત સજી આઈ. નર. ૧
ચઢી વિમાન સુર ખેલન આયે, બ્રહ્મા ભવ સુરરાઈ;
નાનાવિધ વાજંત્ર બજાવત, ઉરમેં ઉમંગ ન માઈ. નર. ૨
ઉત ગુલાલ અરૂણ ભયો અંબર, રવિકી કિરન રંગછાઈ;
સખીન સહિત શ્રીરાધે સબકું, ખેલત હાર મનાઈ. નર. ૩
તબ નારાયણ રાધે જેસી, અનંત સખી ઉપજાઈ;
મુક્તાનંદ કહે મહાપ્રભુકે, ચરિત સબેં સુખદાઈ. નર. ૪

૫૫૭.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી હોરી)

કુંવર કનૈયા ખેલે હોરી રે, જાકું વેદ વખાને; કુંવર.
કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડકો કર્તા, ફગવા માગત દોરી. જાકું. ૧
શેષ શારદા પાર ન પાવે, ઘેર્યો હે ગ્વાલ કિશોરી. જાકું. ૨
અકળ અજીત અખંડિત અદ્વિત, પકર્યો હે રાધિકા ગોપી. જાકું. ૩
મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, અખંડ રહો યહ જોરી. જાકું. ૪

૫૫૮.

૫૬-૨

રંગભીનો રંગ ડારે રે, મોપે કુંવર કનૈયા; રંગ.

કેસર કુંકુમ અબીર અરગજા, પિયકારી ભર મારી રી. મોપે. ૧
મગન ભયે ખેલત મનમોહન, હો હો ગ્વાલ પોકારે રી. મોપે. ૨
આંગન આયે ધૂમ મચાવત, ઉર ધરી અંગીયા ફારે રી. મોપે. ૩
મુક્તાનંદકો પ્રભુ મદમાતો, મહીકે માટ પછારે રી. મોપે. ૪

૫૫૯.

૫૬-૩

કેસે કરું મેરી મૈયા રે, પલ રહ્યો ન જાવે; કેસે.

બંસીબજાય લગાયકે ટોનાં, ચોર્યોહે ચિત્ત કનૈયા. પલ. ૧
મેરે મન માને મનમોહન, હોરીકો ખેલ ખેલૈયા. પલ. ૨
રેન દિનોં મેરે નેનસેં ન્યારો, હોત ન હલધર ભૈયા. પલ. ૩
મુક્તાનંદ મગન કર ડારી, મોય બંસીકે બજૈયા. પલ. ૪

૫૬૦.

૫૬-૪

મનમોહન મોસેં ખેલે રે, બડો ભાગ્ય ભયોહે; મન.

લોક વેદ કુલલાજ ન માનું, બાંહ ગ્રહી અલબેલે. બડો. ૧
મે અપને ઘર સોય રહિતિ, આય જગાઈ અકેલે. બડો. ૨
સાસુ નનંદ દેરીયા હો દ્વેષી, મન માને ત્યું કહેલે. બડો. ૩
મુક્તાનંદ મગન રંગભીની, રહુંગી કનૈયાકે ભેલે. બડો. ૪

૫૬૧.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી હોરી)

હારે હો કોંન તોસેં ખેલત હોરી, નાહક રંગમેં રોરી; કોંન.

જાય કહુંગી મેં જશોમતી આગે, રંગ ડારન બરજોરી. કોંન. ૧
મેરે શિર નંદલાલ પિયા તુમ, કેસર ગાગર ઢોરી. કોંન. ૨
ભર પિયકારી મેરે મુખપર ડારી, મોતિન માળા તોરી. કોંન. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ નવલ પિયા, બાંહ પકર ઝક ઝોરી. કોંન. ૪

૫૬૨.

૫૬-૨

હારે હો સુંનોજી મેરી અરજ મુરારિ, શ્યામસુંદર સુખકારી; સુંનો.
મગ બીચ રોકી રહે મનમોહન, રંગ રસબસ કર ડારી. સુંનો. ૧
કંચૂકી કસ તોરી પિયા તુમ, નવરંગ ચુંનર ફારી. સુંનો. ૨
રસિક પિયા ઘર જાનદે મોહન, મોય લોક ડર ભારી. સુંનો. ૩
મુક્તાનંદકે શ્યામ મનોહર, તુમ જીતે મેં હારી. સુંનો. ૪

૫૬૩.

૫૬-૩

હારે હો શ્યામ મેં તો બરજત^૧ હારી, મત ડારો પિયકારી; શ્યામ.
લોકલાજ તુમ નેક ન રાખત, નટવર કુંજવિહારી. શ્યામ. ૧
સબ દેખત મેરી શ્યામ સલુને, નઈ અંગીયા તુમ ફારી. શ્યામ. ૨
રંગમેં રોરી મોય ઝટક પછારી, લોક હસત દે તારી. શ્યામ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ મોય તુમ, બાવરિશી કર ડારી. શ્યામ. ૪

૫૬૪.

૫૬-૪

હારે હો મોહન મોય યહ ડર ભારી, ક્યું ઘર જાઉં મુરારિ; મોહન.
સાસુ નનંદ પિયા મોય લરેંગે, નઈ અંગિયા કિન ફારી. મોહન. ૧
અંગ અંગમેં રંગ દેખી દેહોરિયા, રોષસેં દેવત ગારી. મોહન. ૨
તુમ બિન મોય ન ઓર ઠોર અબ, લીનો મનમેં બિચારી. મોહન. ૩
મુક્તાનંદકે શ્યામ સલુને, ભઈ મેં નાથ તુમારી. મોહન. ૪

૫૬૫.

૫૬-૫ (રાગ : કાફી હોરી)

મનમોહન પ્યારો ખેલત વ્રજજન સંગ રે. ટેક.
શામા શામ પરસ્પર ખેલત, ડારત બહુવિધિ રંગ રે. મન. ૧
અબીર ગુલાલ ઉડાવત ગોપી, ઉરમેં અધિક ઉમંગ રે. મન. ૨
હોરી ગાવત ડફ બજાવત, બાજત તાલ મૃદંગ રે. મન. ૩
મુક્તાનંદ રસિક પ્રિતમ પર, વાડમેં કોટી અનંગ રે. મન. ૪

૫૬૬.

૫૬-૨

મોસેં ખેલત હોરી સુંદર શામ સુજાન રે. ટેક.

રસિક પિયા મોંયેં રંગ ઉડાવત, ગાવત નૌતમ તાન રે. મોંસે. ૧
બૈયાં પકર મોયે રંગ મેં રોરત, કુંજ બિહારી કાન રે. મોંસે. ૨
આલિંગન ચુંબન કર આલી, હરલીને મન પ્રાન રે. મોંસે. ૩
મુક્તાનંદ કહે રસિક પિયા પર, કીનો મેં તન કુરબાન રે. મોંસે. ૪

૫૬૭.

૫૬-૩

વ્રજરાજ લાડિલો રસિક પિયા મેરો પ્રાન રે. ટેક.

મેરો મન માન્યો મોહન સંગ, ભાવત નહિં કધું આન રે. વ્રજરાજ. ૧
તબસે લોકલાજ તજ દિની, જબસો મિલે મોય કાન રે. વ્રજરાજ. ૨
સબસેં તોરી શામ સુંદરસોં, હો રહી એક તાન રે. વ્રજરાજ. ૩
મુક્તાનંદ કે નાથ હર્યો મન, દેદે દરશન દાન રે. વ્રજરાજ. ૪

૫૬૮.

૫૬-૪

મેરી જીવન દોરી રસિક પિયા સુખ દેન રે. ટેક.

સુંદર શામ કામ મદ ગંજન, બિન દેખે નહિં ચેન રે. મેરી. ૧
નટવર નાગર રૂપ ઉજાગર, બોલત અમૃત બેન રે. મેરી. ૨
એક પલક બિસરત નહિં આલિ, ઉર સેં અંબુજ નેન રે. મેરી. ૩
મુક્તાનંદ શામ છબિ ઉપર, વાઝું કોટિક મેન રે. મેરી. ૪

૫૬૯.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી હોરી)

મેરે અંગને આય પ્યારો, રંગકી ધૂમ મચાવેરી. ટેક.

નંદનંદન વ્રજરાજ લાડિલો, મધુરીસી બેન બજાવેરી. મેરે. ૧
કાન કતોહલ લે ઘર આવત, નઈ નઈ રીત ચલાવેરી. મેરે. ૨
હોરિ ગાવન ડફ બજાવત, નેન મેં નેહ જનાવેરી. મેરે. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ નવલ પિયા, અબીર ગુલાલ ઉડાવેરી. મેરે. ૪

૫૭૦.

૫૬-૨

પ્યારો નંદકો લાલ મોંસે, રંગ ભર ખેલત હોરિરી રે. ટેક.
 યુવા ચંદન અબીર અરગજા, કેસર ગાગર ઘોરીરી. પ્યારો. ૧
 ગારિ ગાવત રંગ ઉડાવત, નેનસેં નેનકું જોરીરી. પ્યારો. ૨
 સુંદર શામ મેરે શિર આલી, દુધ ગગરીયા ઢોરીરી. પ્યારો. ૩
 મુક્તાનંદકો નાથ નવલપિયા, ચિતવતી રહું જયું ચકોરીરી. પ્યારો. ૪

૫૭૧.

૫૬-૩

પ્યારો રસિક કાન મેરી, ગેલ ફીરે ગિરધારી રિ. ટેક.
 આય અચાનક બૈયા મરોરત, નેન સેં દેવત ગારી રી. પ્યારો. ૧
 બરજોરી મોંપેં રંગ ડારત, બર જબરહિ હારી રી. પ્યારો. ૨
 લોકલાજ મરજાદ ન માનત, મારે મોય પિયકારી રી. પ્યારો. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ નવલપિયા, બાવરીસી કરડારી રી. પ્યારો. ૪

૫૭૨.

૫૬-૪

મેરે મનકી જાન, મોંસે ખેલત કુંજ વિહારી રી. ટેક.
 નેનકી સેંનમેં નેહ જનાવત, ડારે રંગ પિયકારી રી. મેરે. ૧
 મરમકી બાત જનાયકે મોહન, કર ગ્રહી દેવત તારી રી. મેરે. ૨
 ગાઢે ભુજ ભીરી મુખ ભીડત, ગુનસાગર ગિરધારી રી. મેરે. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ રસિક પર, તન મન ધન બલિહારી રી. મેરે. ૪

૫૭૩.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી હોરી)

રે ગોપી સબ આઈ, નિરખન નંદકુમાર. ટેક.
 યુવા ચંદન સંગલે, સજી અંગ અંગ સુભગ સિંગાર. રે. ૧
 રસિક સલુનો દેખિકે સબ, ભુલી તન સંભાર. રે. ૨
 આનંદ અનંત બ્રહ્માંડકો, ભયો એક ઠોર નંદદાર. રે. ૩
 મુક્તાનંદ મોહન મિલે, સબ દિનો જગત વિસાર. રે. ૪

૫૭૪.

૫૬-૨

રે રંગ હોરિ ખેલો, સુંદર શામ સુજાન. ટેક.
 અંગ અંગમેં રંગ સોહલિં, દ્રગ માનુ મદન કે બાન. રે. ૧
 નેન સેનમેં શામરે કીની, સબ ગોપી એકતાન. રે. ૨
 ભર પિયકારી ચલાવહિ, કરે જુવતિ જુથ શુભગાન. રે. ૩
 મુક્તાનંદ છબિ ઉપરે, કરુ કોટી કામ કુરબાન. રે. ૪

૫૭૫.

૫૬-૩

રે મોય કીની દિવાની, મનમોહન ચિત્તયોર. ટેક.
 નેન સેન જાદુ કીયા, અબ અન્ય ન સકે ઠોર. રે. ૧
 નંદનંદન દેખે બિના મોય, કલ ન પરત નિસિભોર. રે. ૨
 રસિકરાય ચિત્ત ચોરિયો, કછું ભાવત નાંહિ ઓર. રે. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથસે, મન લાગ્યો જયું ચંદ ચકોર. રે. ૪

૫૭૬.

૫૬-૪

રે મોય બાન જયું લાગે, રસિકરાયકે નેન. ટેક.
 બંક દ્રગન હસી હેરકેં, કછું કીની અલૌકિક સેન. રે. ૧
 તા દિનસે ભઈ બાવરી, રસિયા બિન નહિ પલયેન. રે. ૨
 બિન દેખે કલના પરે, મોયે રટન લાગી દિન રેન. રે. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથસોં મેરી, જોરી ભઈ જયું રતિ મેન. રે. ૪

૫૭૭.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી હોરી)

રસિક રંગ ધુમ મચાય, મોકુ વસકર લીની રી. ટેક.
 કૃષ્ણ વિના કલ ના પરિ, ભઈ પ્રીત નવીનીરી. રસિક. ૧
 પ્રેમ મગન ધુમત ફીરૂ, માનુ બાવરી કીનીરી. રસિક. ૨
 રંગ ડાર્યો ચિત્ત ચોરને, મોય નાજુક ચિનિરી. રસિક. ૩
 મુક્તાનંદ મનહર લીનો, નિજ પદ રતિ દિનિરી. રસિક. ૪

૫૭૮.

૫૬-૨

સુનોજી નંદલાલ ગોપાલ, મેરી ગેલ ના ડોલો રી. ટેક.
 લોકલાજ મન નાં ધરો, મુખ જયું ત્યું બોલોરી. સુનોજી. ૧
 નાં કીને માનો નહિ, આય ઘુંઘટ ખોલોરી. સુનોજી. ૨
 બિન બિચાર રંગ ડારિયો, મેરો ચીર અમોલોરી. સુનોજી. ૩
 મુક્તાનંદ કહે શામ રે કછુ, મન હે તોરો મેલોરી. સુનોજી. ૪

૫૭૯.

૫૬-૩

સુનોજી મેરી સુંદર શામ, મેં તો શરન તુમારીરી. ટેક.
 અબ પ્રિતમ એસી કરો, રહે લાજ હમારીરી. સુનોજી. ૧
 મોય નનદિયા પુછી હે, કીન અંગીયા ફારીરી. સુનોજી. ૨
 જો મેં અકેલી જાઉંગી, મોય દેવેગેં ગારીરી. સુનોજી. ૩
 મુક્તાનંદજીકે નાથજી, મોય છોડો મુરારીરી. સુનોજી. ૪

૫૮૦.

૫૬-૪

મોહન મોસે નાહક તકરાર, કરત હોય ક્યું પ્યારોરી. ટેક.
 કરજોરી વિનતી કરુ, પરુ પાઉ તુમારેરી. મોહન. ૧
 મેરે સંગકી ગઈ સબે વ્રજનારી, વ્રજલોક ન ઠારેરી. મોહન. ૨
 વૃથા ભરમ મન ધારીકે, અપને શિર ડારેરી. મોહન. ૩
 મુક્તાનંદકે હે શામરે, તુમ નાથ હમારેરી. મોહન. ૪

૫૮૧.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી હોરી)

શ્રીધનશ્યામસો ભેટ ભઈ રે, ભેટ ભઈ રે, આલિ ભેટ ભઈ રે. ટેક.
 કુંજભુવન મધ્ય મિલે મોય મોહન, મગન હોય ગલ બાંઘ દઈ રે. શ્રી. ૧
 રંગમે રોરિ મોય ચતુર શામરે, કાનમેં મરમકી બાત કહિ રે. શ્રી. ૨
 તા દિનસેં મે તો ભઈ મતવારી, શામસો રસબસ હોય રહી રે. શ્રી. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથકી મૂરત્ય, પ્રેમસે ઉરબીચ ધાર લઈ રે. શ્રી. ૪

૫૮૨.

૫૬-૨

રસિક કાન રંગ ખેલ કરેરી, ખેલ કરે રંગ ખેલ કરેરી. ટેક.
 વ્રજવનિતા સબહી રંગ ડારી, ઉન્મત્ત ગજ સમ નાઈ ડરેરી. રસિક. ૧
 જયું નિજ ઈચ્છા ત્યુંહિ કરત, નિત ઉરમેં ન કાઉકી શંક ધરેરી. રસિક. ૨
 હોરિ ગાવત રંગ ઉડાવત, પિયકારીનસેં સબસોં લરેરી. રસિક. ૩
 મુક્તાનંદકો શામ ચતુરવર, નેંનસેંન મન પ્રાન હરેરી. રસિક. ૪

૫૮૩.

૫૬-૩

લાડીલે લાલકી ધૂમ મચીરી, ધૂમ મચીરી આલી ધૂમ મચીરી. ટેક.
 ફેંટ પકર કર ફગવા લ્યુંગી, ના છોડું કઉં બાત સચીરી. લાડીલે. ૧
 શામા શામ રંગમે રસબસ, અકથ અલોકીક ફાગ રચીરી. લાડીલે. ૨
 નિરત્ય સુરત્ય પકરે પિયાકું, પ્રેમસખી તહાં નાય નચીરી. લાડીલે. ૩
 મુક્તાનંદ શામ વસ્ય શામા, ચરનકમલ લપટાય વચીરી. લાડીલે. ૪

૫૮૪.

૫૬-૪

લાડીલી લાલસો ઝૂમ પરીરી, ઝૂમ પરીરે આલી ઝૂમ પરી રે. ટેક.
 ગોરસ ચોરી પિયે ગોપીનકો, અબ વિતેગી કઠીન ધરી રે. લાડીલી. ૧
 ઓરકો કાજ અકાજ ન જાનો, ચાહત અપની ગરજ સરી રે. લાડીલી. ૨
 રિતુ બસંત મેં ડર નહિ માનું, લોકલાજ મરજાદ ટરી રે. લાડીલી. ૩
 મુક્તાનંદ મહાબલ અબલા, અજીત જીત જીયો બાહી ધરી રે. લાડીલી. ૪

૫૮૫.

૫૬-૫

હોરિકે ખેલમેં ગુમાન ગયોરી, માન ગયોરી, ગુમાન ગયોરી. ટેક.
 પંચભૂત પરપંચ છોડીકેં, બ્રહ્મરૂપ હરિદાસ ભયોરી. હોરિકે. ૧
 રિતુ બસંત રસ તબહિ જાન્યો, જબ સદ્ગુરુ ભાગ ક્યોરી. હોરિકે. ૨
 યહ રિતુ વિન માયા લજ્યામહિ, અનંતકોટી જુગ દુઃખકું સયોરી. હોરિકે. ૩
 મુક્તાનંદ મિલે સહજાનંદ, તાતેં સબ વિધ રંગ રયોરી. હોરિકે. ૪

૫૮૬.

પદ-૧ (રાગ : હોરી)

વ્રજમેં હરિ ખેલત રંગ હોરિ. ટેક.

યુવા ચંદન અબીલ અરગજા, નવરંગે કેસર ઘોરી. વ્રજમેં. ૧
એક ઓર શ્યામ સખા સંગલીને, એક ઓર શ્રીરાધે ગોરી. વ્રજમેં. ૨
બાજત તાલ મૃદંગ ચંગ ડફ, ગાવત ગોપી તાન તોરી. વ્રજમેં. ૩
મુક્તાનંદ મગન છબિ નિરખત, પ્રભુ પદ પંકજ ચિત્ત જોરી. વ્રજમેં. ૪

૫૮૭.

પદ-૨

રંગ ડારી રે મોહન મેરી નઈ સારી. ટેક.

નાના કરત રસિક નંદનંદન, રંગ ભર મારત પિયકારી. રંગ. ૧
ગ્વાલબાલ સંગ લે ઘર આવત, ધુમ મચાવત અતિ ભારી. રંગ. ૨
લોકલાજ મરજાદ ન માનત, બર જબરજમેં તો રહી હારી. રંગ. ૩
મુક્તાનંદકો શ્યામ ચતુરવર, ગેલ^૧ ન છોડત ગિરધારી. રંગ. ૪

૫૮૮.

પદ-૩

હોરી ખેલે રસિકવર નંદનંદા. ટેક.

શિરપર પાઘ વસંતી સોહત, મુખ માનુ પૂરનચંદા. હોરી. ૧
ઉર બનમાલ ફૂલ તોરા પર, ગાન કરત મધુકર વૃંદા. હોરી. ૨
વ્રજવનિતા સખ વસ કર લીની, નેનસે ડારી પ્રેમફંદા. હોરી. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ રંગ ડાર્યો, સગરો વ્રજ આનંદ કંદા. હોરી. ૪

૫૮૯.

પદ-૪

રંગ ડારે રે રસિક ઘનશ્યામ પિયા. ટેક.

શામા શામ પરસ્પર ખેલત, કેસર કુંકુમ રંગ કીયા. રંગ. ૧
રાધાકૃષ્ણ રંગમે રસબસ, અરસ પરસ દ્રગ જોર દીયા. રંગ. ૨
સો છબિ દેખી ચકીત સુરવનિતા, મદનસે ધીર ન ધરત જીયા. રંગ. ૩
મુક્તાનંદ નિરખી યહ શોભા, જન્મકો લાવો સખહી લીયા. રંગ. ૪

૫૯૦.

૫૯-૧ (રાગ : પૂરવ હોરી)

મેરી છોડ કરત પ્યારો ગિરધારી, ગિરધારી પ્યારો ગિરધારી. ટેક.
 મેં જમુનાં જલ ભરન જાત રહી, લરત લરત યુનર ફારી. મેરી. ૧
 જહાંરી જાઉં તહાં પીછે પીછે ડોલે, નેનનસેં દેવત ગારી. મેરી. ૨
 આય અયાનક મારગ રોકે, બર જબર જ મેંતો રહી હારી. મેરી. ૩
 મુક્તાનંદ મગન કર ડારી, રંગભર મારી મોકું પિયકારી. મેરી. ૪

૫૯૧.

૫૯-૨

અબ કહારિ પોકારેં જાય નંદરાની, નંદરાની પ્યારી નંદરાની. ટેક.
 તુમહી ભયે ગોકુલકે રાજા, તુમરે લલા એસિ ઠાંની. અબ. ૧
 ગ્વાલ બાલ સંગલે ઘર આવત, ધુમ કરત હે મનમાની. અબ. ૨
 કઠીન ભયો ગોકુલકો વસવો, નયે જુ ભયે મોહનદાની. અબ. ૩
 મુક્તાનંદ ફાગકે દિનમેં, રીત ચલાઈ નઈ અકહાની. અબ. ૪

૫૯૨.

૫૯-૩

તેરેં લાલસેં હમ સબહારી, સબહારી હમ સબહારી. ટેક.
 લે પિયકારી પ્યારો ઘર ઘર ડોલે, રંગડારી સબ વ્રજનારી. તેરેં. ૧
 બાહીર યાકી વાત અલૌકિક, ઘર આયે બને બ્રહ્મચારી. તેરેં. ૨
 એસો પુત કીયો તુમ ઉનમત, લોક રૂ વેદકી હદ ટારી. તેરેં. ૩
 મુક્તાનંદ કહત જશોમતી સોં, ક્યું ન વરજે સુત કું પ્યારી. તેરેં. ૪

૫૯૩.

૫૯-૪

મેરો છોટોસો કનૈયો સુનો વ્રજનારી, વ્રજનારી સુનો વ્રજનારી. ટેક.
 તુમ તો ગ્વાલની જોબનમાતી, વૃથારી^૧ દેત યાક શિર ગારી. મેરો. ૧
 દુધકે દાંત બને હેં યાકે મુખમેં, નાં જાંનત ચોરી જારી. મેરો. ૨
 ભાવ તુમારો સો તુમહી કું ભાસો, ફાગ દેખ ભઈ મતવારી. મેરો. ૩
 મુક્તાનંદ કહત હસી જસોમતી, સંગ રે વ્રજકો હે સુખકારી. મેરો. ૪

૫૯૪.

પદ-૧ (રાગ : દીપચંદી હોરી)

પ્યારે પ્રિતમ અબ મેં તો ભિંજ રહી, તુમ મત ડારો પિયકારી. ટેક.
જો જે કહિસો સબ સહિ, અબ નહિ સહન હારી. પ્યારે. ૧
લોકલાજ મરજાદ ન માનો, મે તોય દુંગી ગારી. પ્યારે. ૨
મુક્તાનંદકે શામ મેં તુમ સંગ, ખેલત ભઈ મતવારી. પ્યારે. ૩

૫૯૫.

પદ-૨

મૈયા અબીર ગુલાલકી ધૂમ મયાવત, સંગહિં મેં લગ્યો આવે. ટેક.
રંગભીનો રંગ રસીલો, નેનમેં નેહ જનાવે. મૈયા. ૧
સંગ સખા ગ્વાલ મંડલી, ગારી મુખ સેં ગાવે. મૈયા. ૨
મુક્તાનંદકો પ્રભુ મનમોહન, મધુરિસિ બેન બજાવે. મૈયા. ૩

૫૯૬.

પદ-૩

રંગભીનો રંગકી ધુમ મયાવત, કોંન સેં વાત કહુંરી. ટેક.
ઉર નખદિયો અંગિયામેં, સો સબ મન મેં સહુરી. રંગભીનો. ૧
ગુણ પુરે કાન કુંવરમેં, કહત ન અંત લહુંરી. રંગભીનો. ૨
મુક્તાનંદ મોહનિ મૂરતિ, ઉર બીચ ધારી રહુરી. રંગભીનો. ૩

૫૯૭.

પદ-૪

આયો ફાગ સખા સબ સાજ સજો, મેં તો હરિસંગ ખેલ કરુંગી. ટેક.
ફેંટ પકર પિતાંબરકી, મેં તો મોહન સેં ન ડરુંગી. આયો. ૧
કોટિક જુક્તિ કરે જો કનૈયા, અબ નહિ ટારી ટરુંગી. આયો. ૨
મુક્તાનંદ મહાપ્રભુજીકે, ચરણ મે ચિત્ત ધરુંગી. આયો. ૩

૫૯૮.

પદ-૧ (રાગ : અડાણો હોરી)

તુમ હોરી કે ખેલમેં ગુમાન ન કરો શામ,
ખેલ મધ્ય રાઓ રંક સમતાકું પાવે. ટેક.
તુમારે પ્રતાપ હમ શુધ ચૈતન ભયે,
જડતા કો ભાવસો તો રૂપ નૈનન આવે. તુમ. ૧

પારસકું પરસ કુધાતુ સો કંચન હોત,
 લોહતા ગુમાવે મોંઘે મૂલ હું વિકાવે. તુમ. ૨
 મુક્તાનંદ તુમકું મિલેસો બ્રહ્મ રૂપ હોત,
 જાકે ગુન નિગમ પુરાન નિત ગાવે. તુમ. ૩

૫૯૯.

૫૯-૨

ઈત સુંદર શામ ઉત શામના^૧ સુજાન પ્યારી,
 છુટે પિયકારી કરેં નભ સુર ગાન. ટેક.
 ખેલકી ખુમારી મતવારી ગોપી દેત ગારી,
 સુરી નર મુનિ જાકો ધરત હેં ધ્યાન. ઈત. ૧
 બ્રહ્મા ભવ ભરેં શ્વાસ વ્રજકો પ્રસંસસેં વાસ,
 દાસનકું દેત સદા નિજ રૂપ દાન. ઈત. ૨
 મુક્તાનંદ ભાવ ભક્તિ ભરે સેં નટ રે શામ,
 ટરેં વાકી ટાર યહ પર ગઈ બાન. ઈત. ૩

૬૦૦.

૫૯-૩

પ્રભુ દીનકે દયાલ રછપાલ^૨ સદા સંતનકે,
 જનહિત જુગ જુગ નર તનુધારી. ટેક.
 ખોલ સહસ્રનારી કહાવેં બાલ બ્રહ્મચારી,
 યહ ચરિત્રકું શેષાદિક રહત વિચારી. પ્રભુ. ૧
 જૈસેં નટ કરે ખેલ આપ ન્યારો હે અકેલ,
 તેસેં ઈશ નરવેશ વિલસે વિહારી. પ્રભુ. ૨
 મુક્તાનંદ ગર્વ ગંજન ગોપાલ જુકી,
 છબિ પર વાર વાર જાત બલિહારી. પ્રભુ. ૩

૬૦૧.

૫૯-૪

આજ કુંજકે ભુવન મધ્ય કુંવર કનૈયા જુકી,
 ભેટ ભઈ સો તો સુખ બરન્યો ન જાવે. ટેક.

કરત વિનોદ હાસ ગ્વાલબાલ આસપાસ,
 શોભાકું નિરખિ કોટિ કામ લજ્યા પાવે. આજ. ૧
 જરકસી પાઘ લાલ જામાસેં જુગત્ય બની,
 દાસનકું દેખી દેખી હીયે હુલસાવે. આજ. ૨
 મુક્તાનંદ મોહનકું ઉરધર મુખપર,
 ચુંબન કરત રતિ ચરન નિલ્યાવે. આજ. ૩

૬૦૨.

પદ-૫

ઈહ લોક મધ્ય અલોકિક રચના છબી હે આય,
 દેખી દેખી મરો મન અતિ હુલસાવે. ટેક.
 મોહનકું મિલ મોહ ત્યાગી બડભાગી હોય,
 નિરભે નિશંક સો પરમ પદ પાવે. ઈહ. ૧
 વાહન વિહંગરાજ સેવક ચૈતનરૂપ,
 કામની કમલા જેસી વરની ન જાવે. ઈહ. ૨
 મુક્તાનંદ મોહન બિરાજે સો પરમધામ,
 વેદવંદી રૂપન હાં ગુનિજન ગાવે. ઈહ. ૩

૬૦૩.

પદ-૧ (રાગ : કાફી હોરી - દીપચંદી)

બ્રજરાજ લાડીલે શામરે, અબ ના ખેલું તોસે હોરી. ટેક.
 સબ દેખત મેરી શ્યામ સલુંને, કાહેકું બાહ મરોરી. બ્રજરાજ. ૧
 મસ્તભયે કછુ બાત ન માનત, ગેલ ફીરો બરજોરી. બ્રજરાજ. ૨
 નાંનાં કરત નવલ પિયા મોકું, બાલ્ય કર ઝક ઝોરી. બ્રજરાજ. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ નિડર તુમ, લોકલાજ હદ તોરી. બ્રજરાજ. ૪

૬૦૪.

પદ-૨

સુખકારી બિહારી શામ રે, પિયા તુમ મેરી જીવન દોરી. ટેક.
 ભર પિયકારી મેરે મુખ ડારી, લીયો હે દ્રગન ચિત્તયોરી. સુખકારી. ૧
 તા દિનસે મેંતો ભઈ મતવારી, ઔર સબનસે તોરી. સુખકારી. ૨

રંગભીની તેરી માધુરી મુરત્ય, ચિતવત રહું જયું ચકોરી. સુખકારી. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રિતમ તુમ સંગ, ભઈ મન ભાવની જોરી. સુખકારી. ૪

૬૦૫.

૫૬-૩

રંગઝારી લીયો ચિત્ત ચોરીકે, તુમ નટવર કુંજબિહારી. ટેક.
રંગકે સંગ કિયો મોય ટોનાં, બાવરિસી કર ઝારી. રંગ. ૧
બિરહ પીર બાઢી મેરે તનમેં, સો અબ ટરત ન ટારી. રંગ. ૨
મીન મરત જલ બિછુરે^૧, પિયા સો ગતિ ભઈ હે હમારી. રંગ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ તુમારે, જાદુ લગે મોય ભારી. રંગ. ૪

૬૦૬.

૫૬-૪

રંગભીને મોહન શામ રે, મેં તો તુમ સંગ ખેલ કરુંગી. ટેક.
અબીર ગુલાલકી ધુમ મચાયકેં, પિયકારીસે લરુંગી. રંગભીને. ૧
તુમ સંગ રંગકે માટલે પ્રિતમ, કુંજ હિ કુંજ ફીરુંગી. રંગભીને. ૨
કુંજ ભુવન મેં તુમ સંગ પ્રિતમ, કામકો ગર્વ હરુંગી. રંગભીને. ૩
મુક્તાનંદકે શામ સલુને, તુમહિકું નાથ વરુંગી. રંગભીને. ૪

॥ ઉત્સવામૃત સમાપ્તમ્ ॥

સદ્ગુરુ શ્રીમુક્તાનંદસ્વામિવિરચિત રાસ પંચાધ્યાયમ્

૬૦૭.

(દોહા)

મોર મુગટ શિરપર ધર્યો, કર મુરલી અભિરામ;
વૃંદાવનકી કુંજમે, ઠાઢે શ્રી ઘનશ્યામ. ૧
વસ્ત્ર હરે વ્રજનારીકો, તબ દિનો વરદાન;
સો અવસર દેખત ભયે, સુંદર શ્યામ સુજાન. ૨
શરદ નિશિ પૂરન શશી, સુંદર યમુનાં તીર;
પ્રફુલ્લિત વન છબિ દેખિકે, રીઝત ભયે બલવીર. ૩
ઉત્તમ આશુ માસકી, શરદ પૂનમ સુખરૂપ;
રસિક છેલ ઘનશ્યામને, વંસી વજાઈ અનુપ. ૪
મનમોહન મુરલી વિષે, કિયો સામેરી રાગ;
શ્રવન સુનત વ્રજસુંદરી, કીનો સબકો ત્યાગ. ૫

૬૦૮.

પદ-૧ (રાગ : સામેરી)

અનિહારે-મુરલીકો નાદ સુની વ્રજબાળા, સબ ગૃહ કાજ તજે તતકાળા,
અનિહારે-પતિ સુત ગૃહ તજી દિના, ઉલટા અંગ સિંગારકું કિના. ૧
ટાળ - સિંગાર ઉલટો કિન પ્રેમમેં, મગન સબ વ્રજસુંદરી,
ચાલે વેગસે વનમધ્ય જેહિ સ્થળ, શ્યામસુંદર શ્રીહરિ. ૨
મુરલીકે સ્વરસે મન હર્યો, ગઈ કૃષ્ણ ઢીંગ સબ કામિની. ૩
જાકું રોકી ગૃહમધ્ય સોઉ તન તજી, કૃષ્ણકું પ્રથમહિ મિલી,
કહે દાસ મુક્તાનંદ વ્રજત્રિય, પ્રીતિ સબસોં અતિ ભલી. ૪

૬૦૯.

પદ-૨

અનિહારે-જબ વ્રજનારી પ્રભુ ઢીંગ આઈ, તિનસંગ બોલે મોહન મુસકાઈ,
અનિહારે-વ્રજકો ક્ષેમ કહો સમુઝાઈ, કેહિ કારન આવત સબ ધાઈ. ૧
ટાળ - સબ ધાઈ આવત સુંદરી, તેહી હેતુ કહો સમુઝાયકે,
તુમકું ન દેખી કુટુંબી સબ, ખોજી હેં અકુળાઈ કે. ૨

અતિ સરસ વનછબિ દેખી તુમ, સબ જાઓ નિજ ગૃહ ભામિની,
અપરાધ અપને કુટુંબીકો, કબહુ ન કીજીયે કામિની. ૩
તેહી કારને તુમ જાઓ ગૃહપ્રતિ, નિજપતિ સેવન કરો,
કહે દાસ મુક્તાનંદકો પ્રભુ, એહી બચન દઢ અનુસરો. ૪

૬૧૦.

૫૬-૩

અનિહારે-જો દઢ સ્નેહ તુમારો, તો તુમકું ભયો દર્શ હમારો,
અનિહારે-નારીકો ધર્મ નિજપતિ સેવા, ઈનહીસેં સબ સુખ લહે તતખેવા. ૧
ટાળ - તતખેવ વનિતા પાવે મહાસુખ, નિજ પતિ સેવત જબે,
જડ વૃદ્ધ રોગી દુઃશીલ નિર્ધન, દીન દુર્બળ જોઈ જુ,
એસો હુ પતિ જો અપાતકી, વનિતાકું ભજનો સોઈ જુ. ૩
કુલવંતી નારી ભજત પરનર, સોઈ સબ દુઃખ કૂપ હે,
કહે દાસ મુક્તાનંદકો પ્રભુ, એહી મર્મ અનુપ હે. ૪

૬૧૧.

૫૬-૪

અનિહારે-મમ ગુન શ્રવન કીરતન ધ્યાના, તિનહિસેં મહાસુખ હોત સુજાના,
અનિહારે-સો સુખ ઢિગ નહિ વ્રજનારી, તાહિતે નિજગૃહ જાઓ વિચારી. ૧
ટાળ - નિજભવન તુમ ફીર જાઓ, યું જબ કલ્યો શ્રીમદન ગોપાળ જુ,
સોઈ સુનત શોકકે સિંધુમે, હુબત ભઈ તતકાળ જુ. ૨
કરે રુદન નીચે વદન, પાઓસેં ભૂમિ પર ચિત્રની કરે,
મનભંગ ચિન્તામગ્ન વ્રજત્રિય, ખેદજુત શ્વાસની ભરે. ૩
એહિ બાતિ સબ વ્રજસુંદરી પ્રભુ, વચન સુની વ્યાકુળ ભઈ,
કહે દાસ મુક્તાનંદ હરિ ઢિગ, નિહુર હોય ઠાઢિ રઈ. ૪

૬૧૨.

(દોહા)

પ્રિતમ પ્રેમ વિલોકને, કહે વજસમ વેન,
ધીરજ ધરી વ્રજસુંદરી, પૂછન લાગી નેન. ૧
ગદ ગદ સ્વરસેં ગોપિકા, કષ્ટ એક કોધ જનાય,
મોહનસંગ બોલત ભઈ, પ્રેમ ન બરન્યો જાય. ૨

૬૧૩.

પદ-૫

અનિહારે-પ્યારે કઠીન વચન નહિ કેના, રે વિનતિ સોઉ સુની લેના. ૧
તુમ કાજ તજયો હે સંસાર, તજે માત પિતા પરિવાર. ૨
તેરે પદપંકજ ઢિગ આઈ, તજી સબ લૌકિક સગાઈ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ વિહારી, સખા શરન ન ત્યાગો મુરારિ. ૪

૬૧૪.

પદ-૬

અનિહારે-તુમ ધર્મ કહે ગિરિધારી, સોતો સબહિ સત્ય સુખરૂપ. ૧
પતિ આદિ કુટુંબકી સેવા, એહી માનિનીકો ધર્મ દેવા. ૨
સોતો હમ સબ તુમહિમે ધર્યો, જુઠો જગતકો નાતો સો ટાર્યો. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ વિહારી, હમ સબવિધ શ્યામ તુમારી. ૪

૬૧૫.

પદ-૭

અનિહારે-નરનારી પ્રવીન હે જોઈ, પ્રીતિ તુમસો કરે દ્રઢ સોઈ. ૧
પતિ પુત્રાદિક દુઃખદાઈ, વાકી સબવિધ જુઠ સગાઈ. ૨
તુમ મન હર લીને મુરારિ, તાતે મોહિ સકળ વ્રજનારી. ૩
મુક્તાનંદકે શ્યામ છબિલા, કરો ગોપીનસોં રસલીલા. ૪

૬૧૬.

પદ-૮

અનિહારે-ગોપી વિરહ અનળસેં પ્રજારી, સિંયો અધરસુધાસેં વિહારી. ૧
સિંયે બિન તુમકેં ઉર ધારી, સબ તજી હું પ્રાન વ્રજનારી. ૨
જબસેં તવ પદ સ્પરશે મુરારિ, ભયે વિષસમ નર સંસારી. ૩
મુક્તાનંદકે શ્યામ સુજાન, હમ ભઈ તુમ સંગ એકતાન. ૪

૬૧૭.

(દોહા)

જબસેં તવ પદ પરશકો, સુખ પાયો શ્રુતિસાર,
તબસેં સબ વ્રજસુંદરી, ઝેર કિયો સંસાર. ૧
શ્રી સુરવૃંદકું ત્યાગીકે, તવ પદ રત ભઈ ધીર,
ત્યું હમ તવ પદરજ સુખદ, પ્રાપ્ત ભઈ બળવીર. ૨

૬૧૮.

૫૬-૯

રંગ છેલ રસિક ગિરિધારી રે, તુમ પર બલિહારી,
 પ્યારે નટવર કુંજવિહારી રે, તુમ પર બલિહારી. ટેક.
 મોર મુગટ મકરાકૃતિ કુંડળ, ભાલ તિલક છબિ છાજે રે,
 નયન મીન ખંજન છબિ લુંટત, ચંચળ અધિક વિરાજે રે. તુમ. ૧
 પૂરન શશી સમ વદન વિરાજત, મંદ હસની સુખકારી રે,
 ઉર વિશાળ ભુજદંડ વિલોકત, મોહિહે સબ વ્રજનારી રે. તુમ. ૨
 શોભાધામ શ્યામ તવ મૂર્તિ, પલક ન જાત વિસારી રે,
 મુક્તાનંદકે શ્યામ ચતુર વર, ભઈ હમ નાથ તુમારી રે. તુમ. ૩

૬૧૯.

૫૬-૧૦

તેરેં નેન બાનકી મારી રે, સુરત વ્રજનારી,
 સો તો દરદ મિટાઓ મુરારિ રે, સુરત વ્રજનારી. ટેક.
 કોટિ મદન મદ હરન તુમારો, રૂપ વિલોકત જોઈ રે,
 ત્રિભુવનમેં ત્રિય માત્ર હે, તા મધ્ય અચળ રહે નહિ કોઈ રે. સુરત. ૧
 મોરલીકે નાદસે ખગ મૃગ મોહ્યે, ઓરનકી કહા કે' ના રે,
 હમ સબ આઈ વિરહ જવર વ્યાકુળ, નાથ અભય સુખ દેના રે. સુરત. ૨
 વિરહ અનળ તન જારિકેં તુમકું, વરી હું રસિક બહુનામી રે,
 મુક્તાનંદકે નાથ નિરંતર, તુમહિ હમારે સ્વામી રે. સુરત. ૩

૬૨૦.

૫૬-૧૧

દેખી વિરહ વિકળ વ્રજનારી રે રિઝે ગિરિધારી,
 રચ્યો રાસ પરમ સુખકારી રે, રિઝે ગિરિધારી. ટેક.
 વનિતાવૃંદ મધ્ય મનમોહન, કરત વિનોદ વિહારી રે,
 જયું ઉદુગણકે^૧ મધ્ય શશી પૂરન, યું સોહત અઘહારી રે. રિઝે. ૧
 મત ગયંદ^૨ જીમિ જુવતિ જૂથ મધ્ય, ઉર વૈજયંતિ માળા રે,
 એવિધ વન શોભાવત ડોલત, રસિક છેલ નંદલાલા રે. રિઝે. ૨

હિમવારુ જુત શ્રીયમુના તટ, તહાં આયે વનવારી રે,
મુક્તાનંદ રસિક મોહનકી, યા છબિ પર બલિહારી રે. રિઝે. ૩

૬૨૧.

૫૬-૧૨

કરે રાસરમણ નંદનંદા રે, વાલમ વ્રજયંદા,
વાંકું નિરખત હોત આનંદા રે, વાલમ વ્રજયંદા. ટેક.
કંઠ બાંહ આલિંગન ચુંબન, મર્મવચન સુખકારી રે,
નેનસેન નખ પરશ મર્મસ્થળ, કરતહેં કુંજવિહારી રે. વાલમ. ૧
યું નિજ સ્પર્શસેં વ્રજવનિતા ઉર, રતિપતિ અધિક બઢાયો રે,
વ્રેહવંતી રસમગ્ન ભઈ સબ, રાસ રચ્યોં મન ભાયો રે. વાલમ. ૨
યું વ્રજવનિતાકું મોહનસેં, મન પ્રાપ્ત ભયો ભારી રે,
મુક્તાનંદકે પ્રભુસંગ ખેલત, ભઈ અતિશેં અહંકારી રે. વાલમ. ૩

૬૨૨.

(દોહા)

રસિક કૃષ્ણ સંગ કામિની, રાસ રમતહેં જોઈ,
ત્રિભુવનકી ત્રિયસેં અધિક, આપકું જાનત સોઈ. ૧
ગોપીનકું સૌભાગ્ય મદ, દેખીકે શ્રી ભગવાન,
માન હરન વ્રજનારીકો, હરિ ભયે અંતરધાન. ૨

૬૨૩.

૫૬-૧૩ (ચાલ પ્રથમની)

અનિહારે-અંતરધાન ભયેહેં મુરારિ, મણિ વિન ફણી જયું વિકળ વ્રજનારી,
અનિહારે-જયું ગજ વિન ગજી અકુળાવે, ત્યું પ્રભુ વિન ગોપી દુઃખ પાવે. ૧
ઢાળ - દુઃખ પાવે કૃષ્ણ વિયોગસેં, ઉનમત્ત ભઈ ગજગામિની,
મન હર્યોં શ્રીઘનશ્યામ કૃષ્ણકી, કરત લીલા કામિની. ૨
શ્રી હરિકી રાસ વિલાસ લીલા, ઉર વસી વ્રજનારીકું,
તેહિ ધ્યાનસેં કહે કૃષ્ણમેં, ભુલી સો તન સંભારકું. ૩
એહી ભાંતિ પ્રેમદીવાની વ્રજત્રિય, કૃષ્ણહિત વન વન ફીરે,
કહે દાસ મુક્તાનંદ પ્રભુ વિન, પલ ન કોઉ ધીરજ ધરે. ૪

૬૨૪.

૫૬-૧૪

અનિહારે-વિરહ વિકળ વ્રજનારી, પુછત સબ તરુકું સકુમારી,
 અનિહારે-વટ પીપર સુખકારી, તુમ કહું દેખે દયાળુ મુરારિ. ૧
ટાળ-તુમ દેખે કહું નંદલાલ બકુલ, અશોક નાગ પુંનાગ જુ,
 ચંપક કહાં બળવીર ગયેરી, બઢાય દઢ અનુરાગ જુ. ૨
 તુળસી તુંમ શ્રી હરિકું વલ્લભ, દેખે કહું વ્રજચંદરિ,
 હે જાઈ જૂથી માલતી, કીન દેખે આનંદકંદરિ. ૩
 તેહી ભાંતિ અંબ કદંબ પનસ, તમાલતરુ જો વિશાલ જુ,
 કહે દાસ મુક્તાનંદ ગોપી, પુછે તેહિ તતકાળ જુ. ૪

૬૨૫.

૫૬-૧૫

અનિહારે-વનવેલિકું પુછીકેં હારી, પ્રભુ સંગ પ્રેમ મગન વ્રજનારી,
 અનિહારે-હરિ ગુન લીલા સંભારી, તેસેહેં કરન લગી સકુમારી. ૧
ટાળ-સકુમારી કૃષ્ણકી કરત લીલા, પૂતના એક હોત જુ,
 વાકે કૃષ્ણ હોત સો પ્રાન પિબત, છોડ છોડ યું રીત જુ. ૨
 એક શકટ^૧ ભઈ વ્રજસુંદરી, અન્ય બની હે બાળમુકુંદ જુ,
 તોહ હનિહે પદકે પ્રહારસેં, સબ હસત વનિતાવુંદ જુ. ૩
 એક બનિહે તૃણાવર્ત, કૃષ્ણકું ગગનસેં સો ઉડારહિ,
 કહે દાસ મુક્તાનંદ તિનકું, કૃષ્ણ ભઈ સોઈ મારહિ. ૪

૬૨૬.

૫૬-૧૬

અનિહારે-બાળકૃષ્ણ કોઉ બની આવે, ઘુંટરની ચલત નૂપરકું બજાવે,
 અનિહારે-રામકૃષ્ણ બની સખી દોઈ, ગોપ રૂ વછ બની હે કોઈ કોઈ. ૧
ટાળ-કોઈ બનિ હે બગુલા રૂપ તાહિકું, કૃષ્ણ ભઈ સોઈ મારહિ,
 એક ભઈહે વછ સ્વરૂપ તીનકું, કૃષ્ણ ભઈ સો પછારહિ. ૨
 કોઈ કૃષ્ણકો ચિંતન કરત, નિજદેહ ભુલી ભામિની,
 મેં કૃષ્ણ દેખો લલિત ગતિ મમ, યું કહન સોઈ કામિની. ૩

એક ઈન્દ્ર હો કરે કોપ વ્રજપર, હરિ હો અન્ય ગિરિ ધરે,
કહે દાસ મુક્તાનંદ, વ્રજત્રિય કૃષ્ણસમ લીલા કરે. ૪

૬૨૭.

(દોહા)

વસ્ત્ર કો ગિરિ કર પર ધર્યો, રસિક રાય બની એક,
ઓરહુ લીલા કૃષ્ણકી, વ્રજત્રિય કરત અનેક. ૧
એક ભઈ કારો અહિ^૧, દુજી બની નંદલાલ,
લાતનસેં શિર કુટિકેં, લીલા કીન વિશાલ. ૨

૬૨૮.

૫૬-૧૭ (ચાલ બીજી)

અનિહારે-એક ગોપ હો કહત પોકારી, આયો દાવાનળ દુઃખકારી. ૧
એક કૃષ્ણ હો નેન મુદાવે, વાકો તુરત પાન કર જાવે. ૨
એક જશોમતી હોય રિસાની, બાંધે દામસેં સારંગપાની. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ વિહારી, કિનિ બાવરિશિ વ્રજનારી. ૪

૬૨૯.

૫૬-૧૮

અનિહારે-તરુ વેલિનકું વ્રજનારી, ફિરે પુછતી સબ સકુમારી. ૧
એસે વનવન હુંઢત જાઈ, દેખે કૃષ્ણ ચરણ સુખદાઈ. ૨
એ હે કૃષ્ણ ચરણ અઘહારી, દેખો સોળ ચિહ્ન સુજયકારી. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ વિહારી, ચલે એહિ મગ દેવમુરારી. ૪

૬૩૦.

૫૬-૧૯

અનિહારે-વ્રજનારી વેગસેં આઈ, ચલિ ચરનકે મગ મુદ પાઈ. ૧
હરિકે ચરન ચિહ્ન સંગ પ્યારી, દેખે પ્રિયકે ચરન દુઃખકારી. ૨
તબ સબહિ અધિક અકુલાની, બોલી અતિ આતુર હોય બાની. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ સંગ જોઈ, રસ ચોર પ્રવીન હે સોઈ. ૪

૬૩૧.

૫૬-૨૦

અનિહારે-ગઈ કૃષ્ણકે સંગ જો બાળા, વાકોં પુણ્ય હે પરમ વિશાળા. ૧
વાનેં ઈશ આરાધે હે ભારી, તારેં વશ ભયે કુંજવિહારી. ૨

હમકું ત્યાગીકે દેવ મુરારિ, લિનિ સંગ એકાંતમેં પ્યારી. ૩
મુક્તાનંદકો શ્યામ સુજન, વાકો અધર સુધા કરે પાન. ૪

૬૩૨.

(દોહા)

દેખો સખી શ્રીકૃષ્ણકે, ચરણ રેણુ સુખરૂપ,
ભવ બ્રહ્મા શ્રી અઘ ટરન, નિજ શિર ધરત અનુપ. ૧
કૃષ્ણકે ચરણ સમીપ યહ, બેરન^૧ ત્રિય પગ જેહુ,
દેખત છાતી જરત હે, મહાદુઃખ દેતહે તેહું. ૨

૬૩૩.

૫૬-૨૧ (ચાલ ત્રીજી)

દેખો કૃષ્ણ ચરન સુખકારી રે, ઈહાં ગયે ગિરિધારી,
ચલો વેગસેં સબ વ્રજનારી રે. ટેક.
એહિ ઠોર લીયે કુસુમ પ્યારી હિત, આઘે ચરન ઉઠાઈ રે,
એહિ સ્થળ કૃષ્ણ કામી ત્રિય વેની, ગુંથીહે અધિક બનાઈ રે. ઈહાં. ૧
યાહિ ઠોર ત્રિય કાંધ ચઢાઈ, કુસુમ લેતહિત કામી રે,
અતિસેં પાઓ ગડે રેતિમહિ, બોઝ વહત બહુનામી રે. ઈહાં. ૨
સો ગોપીકે ચરન કૃષ્ણ સંગ, ઈહાં નહિ ભાસત માઈ રે,
મુક્તાનંદકે શ્યામ ચતુર વર, પ્રેમસેં કાંધ ચડાઈ રે. ઈહાં. ૩

૬૩૪.

૫૬-૨૨

પ્રભુ પૂરનકામ મુરારિ રે, સંગ રાધે પ્યારી,
રસ કેલિ^૨ કરત સુખકારી રે. ટેક.
આત્મારામ તદપી રાધે સંગ, રમણ કરત ગિરિધારી રે,
કામિનકું અતિ તુચ્છ જનાવત, ત્રિયકી દુષ્ટતા ભારી રે. સંગે. ૧
શ્રીહરિ સંગ લઈ જો પ્યારી, સો ભઈ અતિ અભિમાની રે,
સબ ગોપિનકું ત્યાગી મોહિપર, રિઝેહે સબ સુખદાની રે. સંગે. ૨
સબ ગોપિનસેં અધિક આપકું, માનત રાધે ગોરી રે,
મુક્તાનંદકો નાથ મનોહર, હસત જાની તેહી ભોરી રે. સંગે. ૩

૧. પ્રેમમાં ભાગ પડાવતી અણગમતી સ્ત્રી ૨. કીડા-આનંદ

૬૩૫.

૫૬-૨૩

ભઈ પ્રભુસંગ અતિ અભિમાની રે, કછુ ન જુગત જાની,
બોલી શ્યામ સુંદરસોં બાની રે. ટેક.

અબ મોય કાંધ ચઢાયકે પ્રિતમ, જહાં ઈચ્છા તહાં જાના રે,
સુનત વચન શ્રીહરિ હસી બોલે, આઈયેં પ્યારી સુજાના રે. કછુ. ૧
કૃષ્ણ કે કાંધ ચઢન લગી ગોપી, અતિશેં હોય અજાના રે,
પૂરનકામ શ્યામસુંદર વર, હરિ ભાએ અંતરધાન રે. કછુ. ૨
વનમધ્ય રહીરી અકેલી રાધે, રૂઢન કરત અતિ ભારી રે,
મુક્તાનંદકે નાથકું ખોજત, આઈ સબે વ્રજનારી રે. કછુ. ૩

૬૩૬.

૫૬-૨૪

મે તો માન કીયો મેરી માઈ રે, અબ સોઈ ફળ પાઈ,
મોકું તજી ગએ કુંવર કનાઈ રે. ટેક.

જયું જયું માન દીયો મનમોહન, ત્યું ત્યું ભઈ અહંકારી રે,
તેહિ કારણ મોય ત્યાગી રસિકવર, કહીસો વાત વિસ્તારી રે. અબ. ૧
યું આપનો સુખદુઃખ ગોપીનકું, દિનોહે સબહી જનાઈ રે,
કૃષ્ણકે ગુન નિજ ઓગુન શોચત, હોવત અતિ અકુલાઈ રે. અબ. ૨
કૃષ્ણકું ખોજી હારી વ્રજવનિતા, ફીર જમુનાતટ આઈ રે,
મુક્તાનંદકે નાથ વિના સબ, શોચન અતિ મુરઝાઈ રે. અબ. ૩

૬૩૭.

(દોહા)

સબહિ ભાંતિ વ્રજસુંદરી, ભઈ હરિસોં એકતાર,
રસિક કૃષ્ણ મન હર લિયો, ભુલી તન સંભાર. ૧
વ્રેહવતી^૧ વ્રજસુંદરી, અતિશેં હોય અધીર,
સબ હરિગુન ગાવન લગી, જયું રીઝત બળવીર. ૨
જન્મ કર્મ શ્રીકૃષ્ણકે, વ્રજવનિતા કિયે ગાન,
વિરહ વિકળ વ્રજનારી ઢિગ, આયે શ્રીભગવાન. ૩

પીતાંબર ધર શ્રીહરિ, જબ દેખે ઘનશ્યામ,
ઉઠી ધાઈ વ્રજસુંદરી, ભઈ સબ પૂરનકામ. ૪

૬૩૮.

૫૬-૨૫ (ચાલ પ્રથમની)

અનિહારે-વેગસેં દોરી ગોપી સુજના, માનુ સબ તનમેં આવત ભયે પ્રાના,
અનિહારે-કોઈ કર ચરન ગ્રહત હે ધાઈ, કોઈ હરિમુખ ચુંબત મુદ પાઈ. ૧
મુદ પાય કૃષ્ણકે વદનસે, તાંબૂલ લેતહેં ભામિની,
એહિ ભાંતિ પ્રેમસેં ભઈ રસબસ, કૃષ્ણકે સંગ કામિની. ૨
વ્રજનારી વૃંદ સમેત શ્રીહરિ, આએ યમુનાતીર જુ,
ઉદુગનમેં પૂરન ચંદસમ, સોહતહેં શ્રી બળવીર. જુ. ૩

૬૩૯.

૫૬-૨૬

અનિહારે-કરી સનમાન કહે વ્રજનારી, હમકું કયું તજી ગએ કુંજવિહારી,
અનિહારે-નિજજનકું ન ભજત મુરારિ, યહ કહા ટેવ પરીહે તુમારી. ૧
ઢાળ - તુમારી યહ કહા ટેવ નટવર, કહો જુ ઉત્તર શ્રીહરિ,
હમ ત્યાગી સબહી કુટુંબીકું, શુદ્ધ ભાવજુત તુમકું વરી. ૨
સુની વચન સબ વ્રજનારીકે, હસી કહત શ્રીઘનશ્યામ જુ,
મેં ભક્તહિત ભૂપર ફીરું, કરું દાસ પૂરનકામ. જુ. ૩
જો ભજત મોય મેં ભજું વાહિકું, એહિ હમારી બાન જુ,
કહે દાસ મુક્તાનંદકો પ્રભુ, ભક્તજન મમ પ્રાન. જુ. ૪

૬૪૦.

૫૬-૨૭

અનિહારે-સુની સબ ગોપી શ્રીમુખ બાની, ભઈ રસમગ્ન અધિક હરખાની,
અનિહારે-તબ પ્રભુ રાસ રચ્યો ભારી, કરસેં ગ્રહે કર સબ સકુમારી. ૧
ઢાળ - સકુમારી સબ વ્રજગોપિકા, ભઈ કનકકોટ જયું સુંદરી,
દો દોકે મધ્ય નંદલાલ એક, ધરી કંઠ ભુજ સોહત હરિ. ૨
સુર આયે ચઢિકે વિમાન પર, નભ નાયત સુરત્રિય વૃંદ જુ,
કિયે દેવ દુંદુભિ નાદ અતિશેં, પાએ સબ આનંદ જુ. ૩

કરે કુસુમ વૃષ્ટિ દેવ સબ, ગંધર્વ હરિગુન ગાવહિ,
કહે દાસ મુક્તાનંદ હરિમુખ, નિરખી સબ સુખ પાવહિ. ૪

૬૪૧.

૫૬-૨૮

અનિહારે-શ્રીહરિસંગ નાયત હે નારી, ભઈ નૂપુર કંકન ધૂની ભારી,
અનિહારે-પ્રભુસંગ ગોપી ભઈ એકતાના, તાથેઈ તાથેઈ કરત સુજાના. ૧

ટાળ - સુજાન વ્રજત્રિય કહત તાથેઈ, કરત પ્રભુસંગ ગાન જુ,
કર ચરન ભ્રુકુટી વિલાસમેં, ભઈ કૃષ્ણસંગ એકતાન જુ. ૨
કોઈ કૃષ્ણકે મુખ કરત ચુંબન, કોઈ આલિંગન કરત હે,
કોઈ કંઠ ઉર ધરી કૃષ્ણભુજ, રસ જાન રાસમે ફીરત હે. ૩
એહિ ભાંતિ શ્રીપતિસંગ ખેલત, પ્રેમજુત વ્રજસુંદરી,
કહે દાસ મુક્તાનંદ કૃષ્ણકું, રમાસમ સબહિ વરી. ૪

૬૪૨.

(દોહા)

આલિંગન ચુંબન પરસ^૧, કરત વિનોદ વિશાળ,
બાળ જયું નિજ પ્રતિબિંબ સંગ, ત્યું ખેલત નંદલાલ. ૧
શ્રીહરિકે અંગસંગસેં, વ્રજત્રિય થકિત અપાર,
અંગિયા કેશ દુકૂળ^૨ પટ, તાહીકો લગત ભાર. ૨
કૃષ્ણકી કીડા દેખીકેં, મોયેહેં સુરત્રિય^૩ વૃંદ,
ઉડુગન જુત પૂરન શશી, ભયો વિસ્મિત ગતિમંદ. ૩
જીતની વ્રજકી સુંદરી, પ્રભુ ભએ તિતનેહિ રૂપ,
પૂરનકામ હે તદપિ, રસ કીડા કરત અનુપ. ૪

૬૪૩.

૫૬-૨૯ (ચાલ ભીજી)

અનિહારે-ગોપી રાસ રમણ શ્રમહારિ, વાકે શ્રમજળ લુંછે મુરારિ. ૧
ગોપીવૃંદ સહિત ગિરિધારી, શ્રમમેટન કુંજવિહારી. ૨
પૈઠે યમુનાંકે જળમેં ઉદારા, ગજ^૪ સંગ જયું ગજ^૫ મતવારા. ૩
મુક્તાનંદકો શ્યામ સુજાન, કરે જળકીડા ભગવાન. ૪

૬૪૪.

૫૬-૩૦

અનિહારે-સિંચે શ્યામકું જળ વ્રજનારી, કરે ખેલ પરમ સુખકારી. ૧
ગજજૂથમેં કરિવર^૧ ભારી, તેસેં ગોપીન મધ્ય ગિરિધારી. ૨
યાકે પિછે શ્રીકૃષ્ણ સુજાના, ફીરે જળ સ્થળ કુસુમકે સ્થાના. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ વિહારી, કીની ગોપી સબહિ મતવારી. ૪

૬૪૫.

૫૬-૩૧

અનિહારે-એસી સબહિ નિશા ઉજ્યારી, તામે સંગ લીચે વ્રજનારી. ૧
તાસોં રમણ કીયો સુખકારી, રાખ્યો વીર્ય સો આપમે ધારી. ૨
જોજો શરદ કાવ્ય રસકીડા, સોસો કરત ભયે તજી વ્રીડા^૨. ૩
મુક્તાનંદકો શ્યામ સુજાન, હયો મદનકો સબવિધ માન. ૪

૬૪૬.

૫૬-૩૨

અનિહારે-નૃપકું ભયો સંશય ભારી, પ્રગટે ધર્મસ્થાપનકું મુરારિ. ૧
સો કહ્યું પ્રભુ ભએ પરત્રિયગામી, તોયો ધર્મ ક્યું અંતરજામી. ૨
મોકું સંશય ભયો વિકરાળા, કહો શુક મુનિ પરમદયાળા. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુકી વડાઈ, બિન જાને પુછ્યો મુરઝાઈ. ૪

૬૪૭.

(દોહા)

સુનહુ નરેશ શ્રીકૃષ્ણકું, દોષકો સ્પર્શ ન હોય,
પાવક તુલ્ય સો શ્રીપતિ, તેહિ સમ ઓર ન કોય. ૧
જીવસો પ્રભુકે આચરન, મનહુંસે કરતહેં જોઈ,
એહિ શઠ પાવત નાશકું, નરકમેં જાવત સોઈ. ૨
જયું શિવ ગરલકે^૩ પાનસેં, નીલકંઠ ભએ દેવ,
તોહ વિધ અશિવ જો આચરે, નાશ હોત તતખેવ. ૩

૬૪૮.

૫૬-૩૩ (ચાલ ત્રીજી)

નૃપ કૃષ્ણ સો અજ અવતારી રે, શ્રીપતિ સુખકારી,
સો તો ભોગી તોહુ બ્રહ્મચારી રે. ટેક.

કર્મકો લેપ ન લાગત પ્રભુકું, તિનસેં ન સુખ દુઃખ હોઈ રે,
એહિ વિધ કૃષ્ણકું જો કોઈ જાનત, પાપસેં છુટત સોઈ રે. શ્રીપતિ. ૧
જેહી પદપંકજ રજ શિર ધરિકે, મુક્ત ભયે મુનિ ધ્યાની રે,
શુક નારદ સનકાદિકસે, સિદ્ધ નિડર ફરત વિજ્ઞાની રે. શ્રીપતિ. ૨
જીનકે દાસ મુક્ત હોય વિચરત, તાહિ ક્યું બંધન હોવે રે,
મુક્તાનંદકે પ્રભુકું ન જાનત, સોઉ નિજ જન્મ વિગોવે રે. શ્રીપતિ. ૩

૬૪૯.

૫૬-૩૪

પ્રભુ પૂરન કામ મુરારિ રે, હરિ ભવભયહારી,
તારે દર્શ સ્પરશ નરનારી રે. ટેક.
જાકે પદપંકજ વંદનસેં, પતિત હોત ભવપારા રે,
સો શ્રીકૃષ્ણ પૂરન પુરુષોત્તમ, લિન મનુજ અવતારા રે. હરિ. ૧
સોઈ શ્રીકૃષ્ણકું જડ અજ્ઞાની, આપકે તુલ્ય પ્રમાને રે,
તાહિતેં ઓગુન લેત અલ્પમતિ, ભજન ભક્તિ નહિ ઠાને^૧ રે. હરિ. ૨
નિર્ગુણરૂપ શ્રીકૃષ્ણકું મિલકે, સબ નિર્ગુણ હોઈ જાવે રે,
મુક્તાનંદકે શ્યામકો મહિમા, નિગમ નેતિ કહી ગાવે રે. હરિ. ૩

૬૫૦.

૫૬-૩૫

કિયો રાસરમણ ગિરિધારી રે, મોહન જયકારી,
કિની કમળા સમ સબ વ્રજનારી રે. ટેક.
એહિ વિધિ રાસ રમે ગોપીન સંગ, બ્રાહ્મ મુહૂરત ભયો જાની રે,
વ્રજત્રિયકું કહે ભોર અબ, સુનત વચન અકુલાની રે. મોહન. ૧
ઘટિકા ચાર રાત્ય રહિ અબળા, નિજ ગૃહ જાઓ સયાની રે,
નાહિ રુચિ તદપિ ગિરધારી, શ્યામ સુંદરકી બાની રે. મોહન. ૨
યું અકુલાયકેં નિજગૃહ આઈ, કૃષ્ણવધુ સબ ગોપી રે,
મુક્તાનંદકે નાથ રસિકલિત, લોક વેદ હદ લોપી રે. મોહન. ૩

૬૫૧.

૫૬-૩૬

ઐસેં રાસ રમે વ્રજયંદા રે, શ્રીપતિ સુખકંદા,

હર્યો કામકો ગર્વ ગોવિંદા રે. ટેક.

યહ શ્રીકૃષ્ણકો રાસ પ્રેમજુત, ગાવત સુનત જો પ્રાની રે,
થોરે હિ કાળમેં કામકું જીતત, ભક્તિ લહત સુખદાની રે. શ્રીપતિ. ૧
જો યહ રાસકો પાઠ કરત તેહિ, રિઝત કૃષ્ણ મુરારિ રે,
નર ત્રિય પ્રેમભક્તિકું પાવત, ઉરમેં બસત ગિરિધારી રે. શ્રીપતિ. ૨
કળિમળ હરન શ્રીકૃષ્ણકી કીડા, પ્રેમસેં સુની ઉર ધારે રે,
મુક્તાનંદકે પ્રભુ સોં પ્રેમજુત, મદનકે મૂર ઉખારે રે. શ્રીપતિ. ૩

દોહા : અતિ સુંદર છત્તિસ પદ, તાપર દોહા છવિશ,
બરન્યો રાસ સંક્ષેપસેં, રિઝત શ્રી જગદીશ. ૧
સંવત્ અઢારે ત્રાસિયો, સુખપ્રદ ફાલ્ગુન માસ,
કૃષ્ણપક્ષકી દ્વાદશી, પૂરન રાસ પ્રકાસ. ૨
વૃત્તાલય હરિધામમેં, પ્રગટ શ્રીકૃષ્ણકે પાસ,
મુક્તાનંદ શ્રીકૃષ્ણકો, કહ્યો યથામતિ રાસ. ૩

॥ ઇતિ મુક્તાનંદમુનિવિરચિતા રાસપંચાધ્યાયી સંપૂર્ણા ॥

રાસલીલા

૬૫૨. પદ-૧ (રાગ : ગરબી - હરિ હૈયાના હાર છો એ ઢાળ)

વંસી વજાડી ગિરધારી વૃંદાવન, વંસી વજાડી ગિરધારી,
અનોપમ સ્વર ઉચ્ચારી. ટેક.

શરદપૂનમનો ચંદ્ર જોઈને રે, મન હરખ્યાં મોરારિ. વૃંદાવન. ૧
શબ્દ સુણીને ચૌદભુવનમાં રે, થકિત થયા નરનારી. વૃંદાવન. ૨
ગોપીજનનું ગમતું કરવા રે, રસિયે રજની વધારી. વૃંદાવન. ૩
મુક્તાનંદ મોહનની લીલા રે, ન શકે વેદ વિચારી. વૃંદાવન. ૪

૬૫૩.

પદ-૨

બંસી સુણી પ્રજનારી મગન થયા,
બંસી સુણી પ્રજનારી, લોકની લાજ વિસારી. ટેક.
અવળાં આભૂષણ અંગે પેર્યા રે, અવળાં વસન^૧ તનધારી. મગન. ૧
જે ત્યાંથી તે ત્યાંથી ચાલી રે, ન રહી કોઈની વારી. મગન. ૨
મોહનવરને મળવા સારૂ રે, વિરહની તે વેદના ભારી. મગન. ૩
મુક્તાનંદ કહે ગઈ તીહાં ગોપી રે, જ્યાં હતા કુંજવિહારી. મગન. ૪

૬૫૪.

પદ-૩

ગિરધર કહે સુણો ગોપી આવ્યા કેમ,
ગિરધર કહે સુણો ગોપી, કુળ મરજાદા લોપી. ટેક.
વન જોઈને જાઓ ઘેર વનિતા રે, રૈયુ શરદ રતે^૨ ઓપી. આવ્યા. ૧
પતિવ્રતાને પિયુજને ભજવો રે, તન મન ધન સર્વે સોંપી. આવ્યા. ૨
કઠણ વચન કહી કહી હાર્યા રે, રહી અચળ પગ રોપી. આવ્યા. ૩
મુક્તાનંદ કહે ગઈ તિહાં ગોપી રે, જ્યાં હતા કુંજવિહારી. આવ્યા. ૪

૬૫૫.

પદ-૪

કો'ને વાલમ ક્યા જઈએ ચરણ તજી,
કો'ને વાલમ ક્યાં જઈએ, ક્યાં જઈ સુખીયા થઈયે...ટેક.

મનમોહન તમ સંગ મન માન્યું, કહો ઘરમાં કેમ રહીએ. ચરણ. ૧
શૂર તણી પેરે સન્મુખ ચાલ્યા રે, પાછા તે પગ કેમ દઈએ. ચરણ. ૨
સર્વાતીત સરવનાં સ્વામી રે, કહો કેમ પરનર કહીએ. ચરણ. ૩
કાંતો પ્રાણ તજી શું પ્રિતમ રે, નહી તો મહાસુખ લઈએ. ચરણ. ૪

૬૫૬.

૫૬-૫

મગન થયા મુરારિ, વચન સુણી મગન થયા મુરારિ,
રાસ રચ્યો સુખકારી. ટેક.

પ્રેમપરીક્ષા પૂરણ કીધી રે, હરિસંગ હેતમાં ન હારી. વચન. ૧
વચ્ચે વચ્ચે વ્રજરાજ વિરાજે રે, બે પાસે વ્રજનારી. વચન. ૨
મોર મુગટ ધરી મોહન નાચે રે, થેઈ થેઈ શબ્દ ઉચ્ચારી. વચન. ૩
મુક્તાનંદ મોહનની શોભા રે, નિરખી નિરખી જાઉં વારી. વચન. ૪

૬૫૭.

૫૬-૬

માનિની તાન મિલાવે, મોહનસંગ માનિની તાન મિલાવે,
રાસમાં રંગ જમાવે. ટેક.

તાથેઈ તાથેઈ શબ્દ સુણાવે રે, કોઈ નાચે કોઈ ગાવે. મોહન. ૧
ઝળકે ઝાલ્ય ને ખળકે ચુડી રે, શોભા વર્ણવી ન જાવે. મોહન. ૨
અતિશે માન વધ્યું અબળાને રે, કહેતાં તે પાર ન આવે. મોહન. ૩
મુક્તાનંદ ગયા તજી ગિરધર રે, વનિતા વન વન ધાવે^૧. મોહન. ૪

૬૫૮.

૫૬-૭

પુછતી ફરે છે વ્રજનારી, વનોવન પુછતી ફરે છે વ્રજનારી,
કોઈ દેખાડો સુખકારી. ટેક.

હે તુલસી હે જાઈ ચમેલી રે, તમે છો પ્રભુજીને પ્યારી. વનોવન. ૧
હે ચંપક હે બકુળ કેતકી રે, પીડા તે ટાળજ્યો અમારી. વનોવન. ૨
વડ પિંપળ આંબાને પૂછે રે, દિઠડા દેવ મુરારિ. વનોવન. ૩
મુક્તાનંદ મોહનવર કેડે રે, ડોલતાં દેહ વિસારી. વનોવન. ૪

૬૫૯.

૫૬-૮

શ્યામનાં ચરણ નિહાલી, મગન થયાં શ્યામના ચરણ નિહાળી,
આંહિ ગયા છે વનમાળી. ટેક.

આ પગલાં સખી નંદનંદનનાં રે, સંગે છે નારી મર્મણી. મગન. ૧
એ તો એકલડી મહાસુખ માણે રે, રસિયાસંગ રૂપાળી. મગન. ૨
ત્યાં સખી પુષ્પ વિણ્યા પંચરંગી રે, ગુંથી છે વેણી સંભાળી. મગન. ૩
મુક્તાનંદ દુઃખિત થયાં દિલમાં રે, શોક્યને સંભારી વ્રજવાળી. મગન. ૪

૬૬૦.

૫૬-૯

માનિની મનમાં કુલાણી, મોહનસંગ માનિની મનમાં કુલાણી,
હું તો હરિની પટરાણી. ટેક.

સૌ ગોપીનો સંગ તજીને રે, મુજસંગ પ્રીતિ બંધાણી. મોહન. ૧
કાંધ ચઢાવીને ચાલો મોહન રે, હરિ હસિયા સુણી વાણી. મોહન. ૨
અંતરધાન થયા અવિનાશી રે, માનિની મન પસ્તાણી. મોહન. ૩
મુક્તાનંદ કહે નારીતણા ગુણ રે, સૂચવ્યા શારંગપાણી. મોહન. ૪

૬૬૧.

૫૬-૧૦

વનિતા વનમાં પોકારે, વાલમ વિના વનિતા વનમાં પોકારે,
ત્રાહિ ત્રાહિ શબ્દ ઉચ્ચારે. ટેક.

ત્રણ્ય ભુવનમાં તમ વિના બીજો રે, નથી આધાર અમારે. વાલમ. ૧
તમ વિના પુરુષોત્તમ પ્યારા રે, દુઃખસાગર કોણ તારે. વાલમ. ૨
વનિતાના વૃંદને વાત સુણાવી રે, સાંભળી શ્યામને સંભારે. વાલમ. ૩
મુક્તાનંદ મળી સઉ ગોપી રે, ગુણ સુણી સુણી મન ધારે. વાલમ. ૪

૬૬૨.

૫૬-૧૧

ઉન્મત્ત થઈ અલબેલી, વાલમ વિના ઉન્મત્ત થઈ અલબેલી,
દેહ દશાને મેલી. ટેક.

શ્યામ સુંદરનું ચિંતન કરતાં રે, સઉની દશા થઈ છેલ્લી. વાલમ. ૧
કોઈ થઈ કૃષ્ણ લલિત ગતિ ચાલે રે, કોઈ પાડે તરૂને ઠેલી. વાલમ. ૨

વંશી વજાડી મેં મોહ પમાડ્યાં રે, પશુ પક્ષી વનવેલી. વાલમ. ૩
મુક્તાનંદ કોઈ ગિરિ કર ધારે રે, કોઈ તો કરે છે જળએલી. વાલમ. ૪

૬૬૩.

૫૬-૧૨

વદન દેખાડો વનમાળી, વિરહણીને વદન દેખાડો વનમાળી,
લાગી છે તમસંગ તાળી. ટેક.

જનમ ધરી તમે જય કર્યો વ્રજનો રે, સહુને તે રાખ્યાં સંભાળી. વિરહ. ૧
કમળા તમકારણ વ્રજ વસિયાં રે, રંગભીની રૂપાળી. વિરહ. ૨
જમનાનુ જળ નિર્વિષ કરિયું રે, કાઢિયો વશ કરી કાળી. વિરહ. ૩
અનંત વિઘ્નથી વ્રજને ઉગાર્યું રે, દુઃખડાં તે નાખ્યાં ટાળી. વિરહ. ૪
મુક્તાનંદ કહે રાસ રમાડ્યો રે, પ્રેમશું પળવટ્ય વાળી. વિરહ. ૫

૬૬૪.

૫૬-૧૩

પ્રેમ જોઈ પ્રગટ્યા મુરારિ, ગોવાળણીનો પ્રેમ જોઈ પ્રગટ્યા મુરારિ,
ઉમંગશું ઉઠી વ્રજનારી. ટેક.

કોઈ સખી ચરણગ્રહી સુખ પામી રે, કોઈ ઉર પર કર ધારી. પ્રેમ. ૧
કોઈ આલિંગન કરવા ધાંખે રે, કોઈ તો ચુંબન કરે પ્યારી. પ્રેમ. ૨
ભૂકુટી ચડાવી રહી કોઈ ભામા^૧ રે, કોઈ રહી દેહ વિસારી. પ્રેમ. ૩
મુક્તાનંદ નટવરની લીલા રે, નિરખી નિરખી બલિહારી. પ્રેમ. ૪

૬૬૫.

૫૬-૧૪

ગોપીકા મધ્ય ગિરિધારી, શોભે છે ગોપીકા મધ્ય ગિરિધારી,
ઘણા ચરણ સેવે છે વ્રજનારી. ટેક.

જેમ તારામાં ચંદ્ર વિરાજે રે, માનિનીમાં તેમ મુરારિ. શોભે. ૧
ચરણગ્રહીને ચરણે શિર નામી રે, પુછિયા પ્રશ્ન વિચારી. શોભે. ૨
શા માટે ન ભજો ભજતાંને રે, શી તકસીર^૨ અમારી. શોભે. ૩
મુક્તાનંદ કહે મર્મવચન સુણી રે, કામિનીને કહે સુખકારી. શોભે. ૪

૬૬૬.

૫૬-૧૫

સુંદરી કહું સત્ય વાણી, કપટ તજી સુંદરી કહું સત્ય વાણી,
પ્રેમની રીતિ પ્રમાણી. ટેક.

ભજતાંને જો ભજું નહિ અબળા રે, પતિત તરે કેમ પ્રાણી. કપટ. ૧
ભક્ત આધીન સદા વ્રત મારું રે, ગાય છે વેદ વખાણી. કપટ. ૨
મુજને ભજે તેને હું ન વિસારું રે, જન પોતાના જાણી. કપટ. ૩
મુક્તાનંદ મોહનની વાણી રે, સુણતાં સર્વે લોભાણી. કપટ. ૪

૬૬૭.

૫૬-૧૬

રાસ રચ્યો વનમાળી, વૃંદાવન રાસ રચ્યો વનમાળી,
પ્રેમે શું પળવટ્યવાળી. ટેક.

કોઈ સખી તાળ મૃદંગ બજાવે રે, કોઈ તો બજાવે કરતાળી. વૃંદાવન. ૧
કરનાં લટકાં કરી કોઈ નાચે રે, કોઈ ફરે ફુદડી રૂપાળી. વૃંદાવન. ૨
રાધા રાસમાં રંગ જમાવે રે, મોહન સંગ મર્માળી. વૃંદાવન. ૩
ગોપીદીઠ બન્યા ગિરિધારી રે, વ્યવહારિક હદ ટાળી. વૃંદાવન. ૪
મુક્તાનંદ મોહન સંગ રમતાં રે, ન શકી આપ સંભાળી. વૃંદાવન. ૫

૬૬૮.

૫૬-૧૭

માનિનીને મહાસુખ દીધું, કૃપા કરી માનિનીને મહાસુખ દીધું,
અધર અમૃતપાન કીધું. ટેક.

કોટી કંદર્પના દર્પ હરવાને રે, ભૂતલ ભોગીનું રૂપ લીધું. કૃપા. ૧
સફળ મનોરથ કર્યા શ્યામળિયે રે, કામિનીનું કારજ સીધું. કૃપા. ૨
જાળવિયું જોબન હરિ સાડું રે, પ્રેમે પાતળિયે પીધું. કૃપા. ૩
મુક્તાનંદ વદન વિધુ જોઈને રે, શ્યામ થયા સુખસિંધુ. કૃપા. ૪

૬૬૯.

૫૬-૧૮

થકિત થયાં સર્વ નારી, મોહનસંગ થકિત થયાં સર્વ નારી,
કેશ દુકૂળ પડ્યાં ભારી. ટેક.

રસિયો રણ સંગ્રામ ન છોડે રે, બ્રહ્મચર્ય વ્રતધારી. મોહન. ૧
માનિનીના મુખ થકી શ્રમજળ લુછે રે, રસિયો રસ વિહારી. મોહન. ૨
જુવતિ સહીત જઈ જમુનામાં રે, શ્રમ નિવાર્યો સુખકારી. મોહન. ૩
મુક્તાનંદ કરી જમુનામાં રે, જળકીડા મુરારિ. મોહન. ૪

૬૭૦.

૫૬-૧૯

શું કર્યું વિઠલ વનમાળી, કહો મુને શું કર્યું વિઠલ વનમાળી,
ધર્મસેતુ કેમ ટાળી. ટેક.

પરદારા પરસંગ જગતમાં રે, સૌ નિંદે ગુણશાળી. વનમાળી. ૧
સંશય છેદ કરો ગુરુ મારો રે, અનુપમ ઉત્તરવાળી. વનમાળી. ૨
સમરથ શુદ્ધ કરે કોણ તમ વિનાં રે, અંતરના મળ ટાળી. વનમાળી. ૩
મુક્તાનંદ પરીક્ષિતે પુછ્યું રે, નર નાટકને ભાળી. વનમાળી. ૪

૬૭૧.

૫૬-૨૦

ગોવિંદની ગત ન્યારી, સુણો નૃપ ગોવિંદની ગત ન્યારી,
ભોગી થકા બ્રહ્મચારી. ટેક.

જેમ પ્રતિબિંબ શું બાળક ખેલે રે, તેમ ગોપી શું ગિરધારી. સુણો. ૧
જેમ અગ્નિ શુભ અશુભ પ્રજાળે રે, તેમ વ્રજરાજ વિહારી. સુણો. ૨
દેખા દેખી કરે કોઈ પ્રાણી રે, નરક પડે નરનારી. સુણો. ૩
મુક્તાનંદ શુકે સમજાવ્યા રે, ભેદ સકલ સુખકારી. સુણો. ૪

૬૭૨.

૫૬-૨૧

પ્રમદા સુધાની પેરે, પીધી રસીલેવાલે પ્રમદા સુધાની પેરે,
કમલા સમાન વાલે કીધી. ટેક.

માનહર્યું મદવંતી કેરું રે, વનિતાને વશ કરી લીધી. રસીલેવાલે. ૧
જે સુખ ભવ બ્રહ્માદીક ઈચ્છે, સુંદરી તે સુખ લેઈ સીધી. રસીલેવાલે. ૨
રસિક જન જે કહે સુખ સીમા રે, દયાળે ગોપાંગનાને દીધી. રસીલેવાલે. ૩
મુક્તાનંદ મોહનસંગ પ્રીતિરે, મળી છે ગોપીને મહાનિધિ. રસીલેવાલે. ૪

૬૭૩.

૫૬-૨૨

હાસ કરી કહે વનમાળી, રમાડી રાસ હાસ કરી કહે વનમાળી,
જાઓ ઘેર મરમાળી. ટેક.

શરદ્દનિશા મુજ સંગ રંગ રમિયા રે, બોલ દીધાતાં વૃજબાલી. રમાડી. ૧
કામનીને કષ્ટ થયું અંતરમાં રે, લાગી ત્રીકમ સંગ તાળી. રમાડી. ૨
જામ અર્ધ રહી રજની વનિતા રે, વચન માનો હઠ ટાળી. રમાડી. ૩
મુક્તાનંદ વચન સુણી વનિતા રે, દુઃખ પામી ઘર ભાળી. રમાડી. ૪

૬૭૪.

૫૬-૨૩

રાસ સુણે જે નરનારી, રસીલાજીનો રાસ સુણે જે નરનારી,
તેને રીજે ગિરધારી. ટેક.

પૂર્ણ બ્રહ્મની લીલા પ્રીતે રે, ગાય તે થાય બ્રહ્મચારી. રસીલાજીનો. ૧
પાર કરવા પતિત જનને રે, કીધું ચરિત્ર સુખકારી. રસીલાજીનો. ૨
વૃંદાવન વિલસ્યાં જે વહાલો રે, અકળ સ્વરૂપ અવતારી. રસીલાજીનો. ૩
મુક્તાનંદ મહાદુઃખ વામે રે, પામે તે પ્રગટ મોરારિ. રસીલાજીનો. ૪

॥ રાસલીલા સમાપ્ત ॥

રૂકિમણી વિવાહ

૬૭૫.

પદ ૧ (રાગ : ધોળ)

કુંદનપુર વિ'વા રચ્યો, ભૂપતિ ભીમકરાય;
 કન્યા તે દેવા શ્રીકૃષ્ણને, આનંદ ઉર ન સમાય. ૧
 રૂક્મણીયે તે જાણીયું, ઉર વ્યાપ્યો અતિશે કાળ;
 કન્યા ન આપું શ્રીકૃષ્ણને, એ છે ગાયો તણો ગોવાળ. ૨
 રૂક્મૈયાનું મન મેલું ને, તેડાવ્યો શિશુપાળ;
 રૂક્મિણીએ તે ખબર જાણી, ને અંતર ઉઠી ઝાળ. ૩.
 દુર ઘણી દ્વારાવતી, રહ્યો લગન વચ્ચે દિન એક;
 અંતરજામી આવજો, રાખજો મારી ટેક. ૪
 એવું તે કહીને કુંવરી, કરી કાગળ લખવા આશ;
 મુકતાનંદ કહે માનિની, થઈ જગથકી ઉદાશ. ૫

૬૭૬.

પદ-૨

મારી સાર લેજો અવિનાશી રે, જાણી જનમોજનમની દાસી રે. ૧
 વાંચી કાગળ વેલેરા આવો રે, મારા તનના તે તાપ બુઝાવો રે. ૨
 દિન એક લગન વચ્ચે જાણી રે, વહેલા આવજો શારંગપાણી રે. ૩
 મે તો તમ અર્થે તન કરીયું રે, મેં તો તમ ચરણે ચિત્ત ધરીયું રે. ૪
 જો નાથ નહીં આવો વહેલા રે, તજું પ્રાણ લગન પહેલા રે. ૫
 કહે મુકતાનંદ મોરારિ રે, વ્હાલા રાખજો ટેક અમારી રે. ૬

૬૭૭.

પદ-૩

લઈને કાગળ વિપ્ર સિધાવ્યા, હરિની કરૂણાથી દ્વારકા આવ્યા. ૧
 દેખી દ્વારકા મહાસુખ ધામ, જેના રાજા છે સુંદર શ્યામ. ૨
 વ્હાલો વિપ્રને આવતા જાણી, ઉઠ્યા સન્મુખ શારંગપાણી. ૩
 પુછી ક્ષેમને કાગળ લીધો, વાંચી પત્ર હૈયે દઢ કીધો. ૪
 પૂજ્યા વિપ્રને દઈ ઘણું માન, જાવા તૈયાર થયા ભગવાન. ૫
 સાથે વિપ્રને રથમાં બેસારી, ચાલ્યા કુંદનપુર શ્રીમોરારિ. ૬

૬૭૮.

૫૬-૪

માનિની મનમાં ચિંતવે, કેમ ના'વ્યા સુંદર શ્યામ;
વાર થઈ કેમ વિપ્રને, નવ સરીયું માઝું કામ. ૧
જો નહિ આવે જદુપતિ, તો તજીશ મારા પ્રાણ;
એવામાં દ્વિજ આવિયો, જેમ આવે રામનું બાણ. ૨
વિપ્ર વદન જોઈ વનિતા, મન આનંદ વાધ્યો અપાર;
પ્રાણજીવન પધારીયા, જગજીવન જગદાધાર. ૩
કુંદનપુર હરિ આવિયા, સુણી ભુપતિ ભીમકરાય;
સામા જઈ સનમાન કીધું, આનંદ ઉર ન સમાય. ૪
ત્રિકમ તોરણ^૧ આવિયા, વરત્યો તે જયજયકાર;
મુક્તાનંદ કહે માનિનીના, પુણ્યતણો નહિ પાર. ૫

૬૭૯.

૫૬-૫

દેવીપૂજાનું મિષ લઈ પ્યારી રે, ચાલી નિરખવા કુંજવિહારી રે. ૧
સાથે લીધો પૂજાનો સામાન રે, નેણે નિરખવા શ્રીભગવાન રે. ૨
હરિનાં ભક્ત અનાદિનાં માની રે, ભાવે પૂજ્યાં ભવ ને ભવાની રે. ૩
વળતાં રૂપ પ્રકાશીયું બાળી રે, પ્રેમે પામવા શ્રીવનમાળી રે. ૪
સંગે અસુર હતા રખેવાળ રે, દેખી રૂપ પડ્યા તત્કાળ રે. ૫
વેગે આવિયા અંતરજામી રે, મળીયા મુક્તાનંદના સ્વામી રે. ૬

૬૮૦.

૫૬-૬

કર સાઈને રથપર લીધાં, મનવાંછિત કારજ સીધાં. ૧
કન્યાહરણ કરીને હરિ વળીયા, સૈન્યસોતા ત્યાં બળભદ્ર મળીયા. ૨
વાંસે રૂક્મયો ચડ્યો શિશુપાળ, લેશે કેમ કરી કન્યા ગોવાળ. ૩
બાંધી દ્વારકામાંહીથી લાવુ, નહિ તો પુરમાંહી પાછો ન આવું. ૪
જઈને જદુપતિ સંગ જુદ્ધ કરિયો, વ્હાલે સર્વેતણો મદ હરિયો. ૫
રૂક્મૈયાની વાઢી છે દાઢી, કાપી કેશ ને મુક્યો છે કાઢી. ૬
રૂક્મિણીનો શોક નિવારી, મુક્તાનંદ કહે પધાર્યા મોરારિ. ૭

૧. પરણવા બેસવાની ચોરી - માંડવો

૬૮૧.

૫૬-૭

માધવપુરનો માંડવો, આવે જાદવકુળની જાન;
 પરણે તે રાણી રૂક્મિણી, વર વાંછિત શ્રીભગવાન. ૧
 જાદવ જાનૈયા થયા, વળી માંડવીયા પણ સોય;
 વિધિસહિત વિ'વા રચ્યો, કસર ન રાખી કોય. ૨
 માણેકસ્થાન મંડપ રચ્યો, મધ્યે ચોરી બાંધી સાર;
 મોહન આવ્યા માયરે, કોટી ભુવનના કરતાર. ૩
 માથે તે મુગટ જડાવનો, કાને કુંડળ મકરાકાર;
 બાંયે બાજુબંધ બેરખા, કોટે કૌસ્તુભ મણિનો હાર. ૪
 શોભે ઘણા શણગારમાં, પીતાંબર અતિ ઉદાર;
 હેમકડાં બેઉ હાથમાં, પાયે ઝાંઝરનો ઝમકાર. ૫
 વ્હાલાનું વદન સોહામણું, જાણું ઉગ્યો પૂનમચંદ;
 મુકતાનંદ કહે મોહન વરને, જોઈ થયો આનંદ. ૬

૬૮૨.

૫૬-૮

વળતી લાડડીને શણગારી રે, પીઠી ચોળી ને પાટ બેસારી રે. ૧
 નીલી સાડી ધરી તન સારી રે, જેણે રીઝે તે શ્રીગિરધારી રે. ૨
 સોળે શણગાર અંગઅંગ ધારી રે, ચાલી ભેટવા દેવ મોરારિ રે. ૩
 સંગે માનિની મંગળ ગાય રે, તેની શોભા તે વર્ણવી ન જાય રે. ૪
 એવી રીતે મંડપ મધ્ય આવ્યાં રે, તેડી પિયુજ પાસ પધરાવ્યાં રે. ૫
 કર સાહ્યો ચરાચર સ્વામી રે, નારી માયરે મહાસુખ પામી રે. ૬
 શોભે માયરે મહાસુખકારી રે, જાય મુકતાનંદ બલહારી રે. ૭

૬૮૩.

૫૬-૯

વરકન્યાની જોડ બિરાજે, જોતાં કોટી કામછબિ લાજે. ૧
 વાજે દેવનાં વાજાં અપાર, પરણે અખિલ ભુવનના આધાર. ૨
 બ્રહ્મા ઉચરે વેદ વચન, જયજયકાર થયો ત્રિભુવન. ૩
 ચારે ફેરા હરિસંગ ફરીયાં, નારી જગના જીવનજીને વરીયાં. ૪
 શોભે અખંડ અલૌકિક જોડ, માથે બત્રીશ ભમરીનો મોડ. ૫

લાડો લાડી જમે રે કંસાર, જેનો નિગમ ન પામે પાર. ૬
મુક્તાનંદ કહે મહાસુખકારી, એવાં ચરિત્ર કરે ગિરધારી. ૭

૬૮૪.

૫૬-૧૦

કંસાર જમતાં કામિની, બોલે વિવિધ વચન રસાળ;
શ્યામ સુંદર તેને સાંભળે, હસતા તે દીનદયાળ. ૧
બંદિજન જયજય કરે, ગાય ગાંધર્વ મધુર ગાન;
અનંત નાચે અપસરા, સુર આવ્યા ચડી વિમાન. ૨
બ્રહ્માદિક સુર પુષ્પવૃષ્ટિ, કરે તે વારમવાર;
ઢોલ નગારાં ગડગડે, વાજાંગોનો નહિ પાર. ૩
ચારે મંગળ વરતીયાં, વર કન્યા ભલી બની જોડ;
રૂક્મિણી લઈને આવિયા, દ્વારકા શ્રીરણછોડ. ૪
દીન જાણીને દયા આણી, પુરી મનની આશ;
મુક્તાનંદ કહે ચરણસેવા, દઈને રાખ્યાં પાસ. ૫

૬૮૫.

૫૬-૧૧

શ્રીકૃષ્ણ પરણ્યા રૂક્મિણીને, આવ્યા તે નગર મોઝાર;
જેણે એ વિ'વા નિરખીયો, તેનાં પુણ્યતણો નહિ પાર. ૧
પ્રેમેસું માતાએ પોંખીઆ, જગજીવન જગદાધાર;
લિયે ઉમંગે શ્યામનાં, વારણાં વારમવાર. ૨
પુરવાસી સહુ પ્રેમશું, નિરખતાં નટવર નાથ;
જન્મ સુફળ કરી જાણીયો, મહાસુખી થયો સર્વ સાથ. ૩
રૂક્મિણીએ જે ધારીયું, તે સાચું કીધું શ્યામ;
ભક્તજનનાં લાડ પાળે, એવા છે કરૂણાના ધામ. ૪
અધમ જન ઉદ્ધારવા, થયા મનુષ્યરૂપ મહારાજ;
પાવન જશ વિસ્તારીયો, સુણતાં તે સીજે કાજ. ૫
નરનારી જે રૂક્મિણીનો, વિ'વા શિખે ને ગાય;
તેને તે રીઝે શ્રીહરિ, સર્વે પાતક પ્રલય થાય. ૬

શેષજી પાર ન પામીયા, કહેતાં તે હરિજશ સાર;
તોય તેના ગુણ ગાવતાં, જાણીને અધમ ઉદ્ધાર. ૭
મુક્તાનંદ કહે મહાપ્રભુની, અચળ જુગ જુગ જોડ;
શ્રોતા જન જે સાંભળો, તે બોલો જય રણછોડ. ૮

૬૮૬.

(અથ ફટાણાના ધોળ)

અવિદ્યા છે નકટી નાર્ય, પ્રભુથી પાછી ભાગે જો;
એનું કહ્યું કરે તેને સાથ, જમનું લા'રું લાગે જો. ૧
જમનું છે જબરું જોર, મારશે મોઢું બાંધીજો;
બોલો છો ફાટયા બોલ, આવડી શું આવી આંધી જો. ૨
બુડી મરો લાગે છે લાજ, વેણ શું વાંકા કાઢો જો;
પ્રભુ વિના કાઢે જો બોલ, જીભડીને ઘસી વાઢો જો. ૩
હરિ ભજે લાગે છે લાજ, કુડમાં કેવા રાજી જો;
મુક્તાનંદ કે' મૂરખ લોક, પાધરાં દીસે પાજી જો. ૪

૬૮૭.

ધોળ : ઢાળ

નાની મોટી વરતિયો^૧ સંભાળિને લેજયો,
જગના જીવનને કોઈ દોષ મ દેજયો, ૧
સુરતિ સંભાળ્યા વિના ભ્રષ્ટ મતિ થાશે,
વિમુખ થઈને ઘણાં ખાસડાં ખાશે. ૨
સમઝુંને શિખ લાગે ભજે અવિનાશી,
મૂરખ ન માને ગળે પડે જમ ફાંસી. ૩
પ્રભુને જે ભજે તેને સઘળે છે સાડું,
મુક્તાનંદ કે મૂરખને સઘળે અંધારું. ૪

૬૮૮.

ઢાળ

દુર્લભ અવસર આવ્યો ભજી લિયો અવિનાશી;
પ્રગટ થયા છે વા'લો વૃંદાવનના વાસી. ૧

૧. વૃત્તિયો

દર્શન દઈ દુઃખડા કાપે શ્રીગિરિધારી;
 શ્વાસે ઉશ્વાસે ભજો દેવ મુરારિ. ૨
 આ અવસર નહિ ચેતે તે તો ઘણું દુઃખ સહેશે;
 ઉંટ ને ગધેડાં થઈને ભારને વહેશે. ૩
 પ્રભુને વિસારી જે કોઈ બીજે ચાળે ચઢશે;
 મુક્તાનંદ કે મૂઢમતિ નરકમાં પડશે. ૪

૬૮૯.

ઘોળ : ઢાળ

આજ ભવજળ પાર ઉતરિયાં રે, આનંદભરિયા;
 મારાં સહજે કારજ સરીયાં રે, આનંદભરિયા. ૧
 મેં તો લોકની લજજા ત્યાગી રે, આં
 મારી મતિ મોહનસંગ જાગી રે. આં ૨
 મદમોહ ને રોતાં કરીયાં રે, આં
 મેં તો સુંદર વર ઉર ધરીયા રે. આં ૩
 મુક્તાનંદ કે' મોહન ધારી રે, આં
 મેં તો દુર્મતિ દુબધા^૧ વિસારી રે. આં ૪

॥ અથ કૃષ્ણપ્રસાદ પ્રારબ્ધતે ॥ (સંક્ષિપ્ત)

(રાગ : ગરબી)

૬૯૦. b

પદ-૧

સ્વામી સહજાનંદ સુજાણ રે. દ્વારકા નાથ જોવા.
કરૂંયુ પ્રેમ સહિત પરિયાણ રે. દ્વા૦ ૧
નિજ સંબંધિ અવધ્યપુરવાસી રે. દ્વા૦
તે શું બોલિયા પ્રેમપ્રકાસી રે. દ્વા૦ ૨
પોતાના ભત્રિજા જેહ રે. દ્વા૦
સ્વામી ત્યાર કર્યા છે તેહ રે. દ્વા૦ ૩
મુક્યા સચ્ચિદાનંદ મુનિ સંગરે. દ્વા૦
વધ્યો સઉને અતિ ઉમંગ રે. દ્વા૦ ૪
ચાલ્યા ચોંપે કરી દ્વિજ સોય રે. દ્વા૦
વાટે વિલંબ કરે નહિં કોય રે. દ્વા૦ ૫
ગયા ગોમતિ માં પ્રેમ કરી ધાયા રે. દ્વા૦
કર આપીને ગોમતિ નાયા રે. દ્વા૦ ૬
થૈ સચ્ચિદાનંદ ને સમાધિ રે. દ્વા૦
રિયા ઉન મનિ આસન સાધિ રે. દ્વા૦ ૭
દ્વિજે અતિસે જગાડી જોયા જ્યારે રે. દ્વા૦
નવ્ય જાગ્યા મુકીને ગયા ત્યારે રે. દ્વા૦ ૮
ખમી શક્યા ન પ્રે^૧ નો તાપરે. દ્વા૦
લીધી આરંભડે જઈ છાપ રે. દ્વા૦ ૯
કર આપીને દર્શન કીધા રે. દ્વા૦
કહે મુક્તાનંદ કાજ સિધાં રે. દ્વા૦ ૧૦

૬૯૧.

૫૬-૨

મુનિ જાગ્યા સમાધિમાંથી સોયરે. રણછોડરાય જોવા.

સંગે વિપ્ર ન દિઠા કોય રે. રણ૦ ૧

ગયા ગોમતિમાં કરવા સ્નાન રે. રણ૦

સહ્યું ગુગલિનું અતિ અપમાન રે. રણ૦ ૨

તેણે ગોમતિ નાવા ન દિધા જ્યારે રે. રણ૦

મુનિ ત્રણ્ય ઉપવાસ કર્યા ત્યારે રે. રણ૦ ૩

મુનિ નાયા વિના કરી સંતાપ રે. રણ૦

ગયા ચોંપે શું લેવા છાપરે. રણ૦ ૪

આવ્યા આરંભડે તતકાલ રે. રણ૦

જોયો લાંઘણ ચોરો વિકરાળ રે. રણ૦ ૫

મુનિ દીન થઈ માગી છાપ રે. રણ૦

મુને છાપ દૈ ટાળો સંતાપ રે. રણ૦ ૬

તેણે દામ વિના છાપ ન દીધી રે. રણ૦

મુનિ ત્રણ્ય લાંઘણ ત્યાં કીધી રે. રણ૦ ૭

ગયા છાપ વિના શંખોધાર રે. રણ૦

પોતા રણછોડરાય ને દ્વાર રે. રણ૦ ૮

સહ્યું પ્રોલિયાનું^૧ અતિ અપમાન રે. રણ૦

મુનિ ભજે અખંડ ભગવાનરે. રણ૦ ૯

કીધા ત્યાં પણ પાંચ ઉપવાસ રે. રણ૦

કહે મુક્તાનંદ અતિ પ્યાસ રે. રણ૦ ૧૦

૬૯૨.

૫૬-૩

જોઈ સચ્ચિદાનંદની પ્રીત રે. રણછોડ રીઝયા.

જોઈ સર્વ અલોકિક રીત રે. રણ૦ ૧

રહ્યો જામનીનો પો'ર ચોથો જ્યારે રે. રણ૦

દીધુ અંતરમાં દર્શન ત્યારે રે. રણ૦ ૨

જેવું અંતરમાં દર્શન દીધું રે. રણ૦

તેવું બારે ય પ્રગટ રૂપ કીધું રે. રણ૦ ૩
મુનિ નેણા ઉઘાડી જ્યારે જોયું રે. રણ૦

જોઈ પ્રગટ સ્વરૂપ મન મોયું રે. રણ૦ ૪
વાલે હસિને મુક્યા છે માથે હાથ રે. રણ૦

પ્રેમે બોલ્યા અખિલ જગનાથ રે. રણ૦ ૫
મુનિ માગો તે વરદાન આપુ રે. રણ૦

તારા સર્વ સંકટ કાપુ રે. રણ૦ ૬
મુનિ સચ્ચિદાનંદ સમો જાણી રે રણ૦

બોલ્યા બેઉ કર જોડી વાણી રે. રણ૦ ૭
પ્રભુ અમારે તમ સંગ્ય પ્યાર રે. રણ૦

આંયાં ગુગલિને અમ પર ખાર રે. રણ૦ ૮
માટે આવો અમારે સાથ રે. રણ૦

કરો હરિજન સઉને સનાથ રે. રણ૦ ૯
માગ્યો એ વર અંતરજામી રે. રણ૦

આવો મુક્તાનંદના સ્વામી રે. રણ૦ ૧૦

૬૯૩.

૫૬-૪

બોલ્યા પ્રેમે કરી સુખધામ રે. સાંભળો સંતવાણી.

મોટા સંત મારા આતમારામ રે. સાંભ૦ ૧
હું તો ભક્ત આધીન કેવાઉ રે. સાંભ૦

સાધુ વેચે ત્યાં વેચાઉ રે. સાંભ૦ ૨
તમે ઉદ્ધવને આશરે જેહ રે. સાંભ૦

મારે ઉદ્ધવ સમાન્ય છો તેહ રે. સાંભ૦ ૩
આંયા તમ પર્ય સઉને દ્વેષ રે. સાંભ૦

એને ઉર થયો લોભ પ્રવેશ રે. સાંભ૦ ૪
માટે આવિશ તમારે સંગ રે. સાંભ૦

એમા થાસે તે સૌને ઉમંગ રે. સાંભ૦ ૫

હું વસિશ આવીને વરતાલ્ય રે. સાંભ૦
 તેણે મુજ સંગ વાધસે વાલ્ય રે. સાંભ૦ ૬
 મારો સાજ સર્વ સંગ લાવી રે. સાંભ૦
 તીહાં રૈશ હુ ધામ બનાવી રે. સાંભ૦ ૭
 મારો આંહિ તેવો તીહાં નિત વાસ રે. સાંભ૦
 જોશે હરિજન અધિક પ્રકાશ રે. સાંભ૦ ૮
 તમે જેવી રીત્યે વર માગી લિધો રે. સાંભ૦
 મેં તેવી જ રીતે સત્ય કિધો રે. સાંભ૦ ૯
 એમ કહી થયા અંતરધ્યાન રે. સાંભ૦
 કહ્યું મુક્તાનંદ ભગવાન રે. સાંભ૦ ૧૦

૬૯૪.

૫૬-૫

એને ઓધવ સંગાત્યે અતિ પ્રીતડી રે,
 જાણી ઓધવને આશરે સંત રણછોડરાય વરતાલ્ય આવિયા રે
 એતો ભક્ત આધીન સદા શામલો રે,
 રાખ્યુ બ્રુદ^૧ પોતાનું ભગવંત. રણ૦ ૧
 મુનિ સચ્ચિદાનંદ સંગ્ય ચાલિયા રે,
 જોઈ સાધુની સાચી પ્રીત રણ૦
 ગૃહિ ત્યાગી ઓધવ ને આશરે રે,
 વાલો કરવા સૌને પુનિત. રણ૦
 રૂડી ફાગણ સુદ-એકાદશી રે,
 તેદિ પ્રેમે પધારીયા શામ. રણ૦ ૨
 વાલો આવિ વસ્યા વરતાલ્ય માં રે,
 કર્યું વરતાલ્ય ગામ નિજ ધામ. રણ૦ ૩
 જેમ શ્વેતદ્વીપથી પધાર્યા દ્વારકા રે,
 તેમ દ્વારકા થી આવ્યા વરતાલ્ય. રણ૦

વાલો ભક્તવદ્ધલ બ્રુદ રાખવા રે,
 કરી સેવક સંગાથે ઘણી વાલ્ય. રણ૦ ૪
 વાલે સરોવર સ્વરૂપે કીધી ગોમતિ રે,
 થયા લક્ષ્મીનારાયણ આપ. રણ૦
 સંઘ આવે તે ગોમતિ માં નાઈને રે,
 છાપ લેતા ટલે મહાપાપ. રણ૦ ૫
 આવે જાતરાયે લોક સૌ દેશના રે,
 કરી દર્શન પામે આનંદ. રણ૦
 જે જે નયણ ભરી જુવે નાથને રે,
 તેના ટાળે છે ભવના ફંદ. રણ૦ ૬
 ભાવે ગાયે સિખે ને સાંભલે રે,
 રૂડો કૃષ્ણપ્રસાદ સુખરૂપ. રણ૦
 છુટે નરનારી મહાપાપથી રે,
 પાંમે વૈકુંઠ ધામ અનુપ. રણ૦ ૭
 વાલે કલિ મધ્ય અતિ કરુણા કરી રે,
 તેનો મર્મ ન જાણે મતિમંદ. રણ૦
 વાલો મુક્તાનંદના નાથજી રે,
 પોતે વાસુદેવ જગવંદ. રણ૦ ૮

॥ ઈતિ શ્રીકૃષ્ણપ્રસાદ સંપૂર્ણ ॥

॥ અથ પ્રાકૃત સત્સંગિજીવન લિખ્યતે ॥

૬૯૫. b

પદ-૧ (રાગ : મંગલ)

શ્રી સહજાનંદ ગુરુદેવ, સો પરબ્રહ્મરૂપ હેં,
જાકો મહિમા અગમ અગાધ, સો પરમ અનુપ હે. ૧
સો તો પ્રકૃતિ પુરુષ પર ધામ, તહાં નિત રાજહિ,
એસે અતિ તેજોમય દેવ, અધિક છબિ છાજહિ. ૨
તહાં મુક્ત નિરન્ન અપાર, ચરન સેવા કરેં,
સદા ગુણ અભિમાનિ દેવ, હુકમ ત્યુહિં અનુસરે. ૩
તિખે કાલ કર્મ ગુન દોષ, ન જેહિ થલ આવહિ,
જહાં પરમ એકાંતિક સંત, દરશ સોઈ પાવહિં. ૪
જાકું અનંત કોટિ ભુવનેશ, ભવાનિ સેવહિ,
જાકું શુદ્ધ મુમુક્ષુ સંત, સો સર્વસ્વ દેવહિ. ૫
જાકે દર્શ પરસ સે હોત, પતિત ભવ પાર જુ,
તારે નરનારી કલિ મધ્ય, અસંખ્ય અપાર જુ. ૬
જાકો નિગમ ન પાવત પાર, નેતિ કહિ ગાવહિં,
એસે ગુરુ દેવન કે દેવ, અખંડ કહાવહિં. ૭
નિકે જન્મ કર્મ ગુન, તાસ કહું અતિ પ્રેમ સેં,
કહે મુક્તાનંદ તેહિ સંત, સુનત નિત નેમસે. ૮

૬૯૬.

પદ-૨

નિકો સુભગ દેશ સરવાર, પુનિત જેહિં નામ જુ,
સો તો ઉત્તર કૌશલ મધ્ય, અવધપુર ધામ જુ. ૧
આછો અવધ સે ઉત્તર, આઠ કોસ એક ગામ હે,
તાકો છપિયા નામ તેહિ, મધ્ય ધર્મ કો ધામ હે. ૨
જાકી સરવરિયા દ્વિજ, જ્ઞાતિ સાવર્ણિ ગોત્ર હે,
જાકે કુલ મેં પઢત બહુ, બેદ રૂં અગ્નિહોત્ર હે. ૩
જાકે પ્રવર હે તિન, પુનિત વેદ જેહિ સામ હે,
વાકિ કૌથુમી શાખા, પુનિત અધિક અભિરામ હે. ૪

પાંડે હરિપ્રસાદ જેહિ નામ, સો ધર્મ કો રૂપ હે,
 સતી છોટી બાઈ તે હિ, નારી સો ભક્તિ અનુપ હે. ૫
 મધુમાસ કી નૌમી શુક્લ, અર્ધ નિશિ જબ ભઈ,
 તાકે પુત્ર ભએ પરિબ્રહ્મ, સબહિં ચિંતા ગઈ. ૬
 ભયો ત્રિભુવન જય જયકાર, કુસુમ સુર વર્ષહિં,
 કરે નૃત્ય અપછરા અનેક, અધિક મન હર્ષહિં. ૭
 ધર્યો દ્વિજવર વિપ્ર બોલાય, નીલકંઠ નામ જુ,
 કહે મુક્તાનંદ ઘનશ્યામ, સોઈ સુખધામ જુ. ૮

૬૯૭.

૫૬-૩

ભએ વિપ્ર રૂપ ઘનશ્યામ, જગત ગુરુ આપજુ,
 ભયો સંતકું સુખ, સબ દુષ્ટ પાંએ સંતાપ જુ. ૧
 પ્રભુ બાલચંદ જિમિ, બઢત કરત શિશુ ખેલ જુ,
 ફીરે સબ હરિ મંદિર માંહિ, સો આપ એકલ જુ. ૨
 રહે અવધ મેં તબ નિત, પુરી કું પ્રકમા દેવહી,
 નિત સબ તીરથ મહિં જાત, કથા રસ સે વહી. ૩
 ભયે આઠ વર્ષ કે લાલ, દિયો ઉપવીત જુ,
 જાકી પ્રાકૃત બાલ સે, સબહિ અલોકિક રીતજુ. ૪
 પીરિ રુલરી પાગ સમેત, પાયે વૈરાગ જુ,
 કિયો બટવા રૂપ તતકાલ, ઠાઠ ગ્રહ ત્યાગ જુ. ૫
 રોવે હરિપ્રસાદ નિજ તાત, બ્રાત સબ રોવહિં,
 ભયે અતિ ત્યાગી ઘનશ્યામ, ન દગ ભર જોવહિં. ૬
 આયે પીછે ફેરન કાજ, મામા વિશરામ જુ,
 તાકું કહિ વૈરાગ કિ બાત, ચલે સુખધામ જુ. ૭
 ગયે બન મહિં શ્રી ઘનશ્યામ, તાત ગ્રહ ત્યાગી કેં,
 કહે મુક્તાનંદ હઠજોગ, કરત અનુરાગી કે. ૮

૬૯૮.

૫૬-૪

ગયે ઉત્તર દિશ મહિં, હિમ ગિરિ કિ તરાઈ મેં,
ફિરે વિકટ ગહન વન, મધ્ય ત્યાગ મસ્તાઈ મેં. ૧
ઠાઠે એક પાંઉં તપ કરત, ઉર્ધ્વ ભુજ હો જુ,
કરે કંદમૂલ ફલ આહાર, તપસ્વી સોય જુ. ૨
સહેં ગ્રીષ્મ કાલ મેં, પંચ અગ્નિ કી ઝાલ જુ,
કરે તાપસ જયું તપ, સોઈ ભક્ત પ્રતિપાલ જુ. ૩
સહેં વર્ષાઋતુ મહિં, સોઈ શીશ જલધાર જુ,
એસો પરમ કઠિન તપ, કરત બાલ સકુમાર જુ. ૪
સો તો સિતકાલ મેં કરત, હેં જલ મધ્ય બાસ જુ,
ન હિં સર્પ સિંહ ગજ પ્રેત કી, ઉર મંહિ ત્રાસ જુ. ૫
નિત્ય પંચરત્ન કો પાઠ, કરન કો નેમ જુ,
ગાઉં નારાયણીય આખ્યાન, મેં અતિસેં પ્રેમ જુ. ૬
એસો અધિક કઠિન તપ, કરત હે સાધન જોગ કું,
કહે મુક્તાનંદ ધનશ્યામ, તજે સબ ભોગ કું. ૭

૬૯૯.

૫૬-૫

પ્રભુ રાજજોગ કિયો સિદ્ધ, સો અલ્પ હિ કાલ સે,
આયે બન મહિં જોગી, ગોપલ સો મિલેઉ દયાલસેં. ૧
નિત સેવત ચરન સરોજ, સો જોગી ગોપાલજુ,
તા કું સિદ્ધ કિયે તતકાલ, ભક્ત પ્રતિપાલ જુ. ૨
ગયે પુરુષોત્તમ પુરી, આપ સોઈ ધનશામ જુ,
ધારે પવન પાન કરી દેહ, ધામ કિયો ધામકું. ૩
આયો બ્રહ્મરાક્ષસ અતિ ધોર, જુદ્ધ તાસે ભયો,
વાકો ચેટક ન ચલ્યો કોઉ, શિષ્ય હોય કે ગયો. ૪
સહે શિર પર સિત રું ધામ, ગામ મેં ન આવહિં,
બિન જાયે શુચિ અન્ન દેત, સો રૂચિ કર પાવહિં. ૫

તહાં સે રામનાથ ગયે સોઈ, ભક્ત જિમિ હોય કે,
લગે પૂજને સાલિગ્રામ, અધિક ચિત્ત પ્રોયકે. ૬
ચલે એક દિનાં બન મધ્ય, પ્યાસ અતિસે લગી,
તપે શિર પર ધુપ અપાર, ક્ષુધા અતિસે જગી. ૭
આયો બન મહિં કૂપ અનુપ, તાસ ઢિગ જાયકેં,
કહે મુક્તાનંદ હરિ સેવ, કરત હિત લાયકે. ૮

૭૦૦.

૫૬-૬ (રાગ : ખટ)

શ્રી ઘનશ્યામ ભક્ત ભયહારી, ભક્ત જયું ભક્તિ કરત સુખકારી. શ્રી. ૧
કૂપ સે જલકે પાત્ર ભર લિના, સાલિગ્રામ કું અર્પણ કિના. શ્રી. ૨
અર્ધા ભર ડારત જલ જબહિં, સાલિગ્રામ સો પિવત તબહિ. શ્રી. ૩
એક પાત્ર જલ પિયો જબ સોઈ, કૂપ મેં ધરેઉ પ્રેમવશ હોઈ. શ્રી. ૪
અતિ જલ પાયકે કૂપ સે લ્યાયે, સાલિગ્રામ પૂજ સુખ પાયે. શ્રી. ૫
યું વન વિચરત અજ અવતારી, મુક્તાનંદ છબિ પર બલહારી. શ્રી. ૬

૭૦૧.

૫૬-૭

યું ઘનશામ વીરવ્રતધારી, કરત કઠિન તપ અજ અવિકારી. યુ. ૧
શ્વેત વૃષભ પર બેઠિ સોહાયે, તેહિ થલ ગૌરીશંભુ ચલિ આયે. યું. ૨
પાસ દોય સાતુ શંભુ જબ દિનાં, પ્રભુ કું ભોગ ધરી ભોજન કિના. યુ. ૩
તહાં સે તુરંત તોતાદ્રિ ગએઉ, સાધક જયું ચકાંતિ ભએઉં. યુ. ૪
નિશિ રામાનુજ નિર્ભે દયાલ, પછિમ દિશિ પ્રેરેઉ તતકાલ. યુ. ૫
તબ તહાં સે પછિમ દિશિ આયે, મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મનભાયે. યુ. ૬

૭૦૨.

૫૬-૮

સોઈ ઘનશામ મુમુક્ષુ કાજ, સંત જયું વર્તત સુર મુનિ રાજ. સો. ૧
નિશિ એક દિન કિયો તરૂ તલ વાસા, સાલિગ્રામ ધરેઉ તરૂ પાસા. સો. ૨
શેષ શાઈ બટુવામંહિ દેવા, કમલા જુત દર્શેઉ તત ખેવા. સો. ૩
સુનેઉ પરસ્પર બોલત જબ હિ, નીલકંઠ પુછત ભએ તબહિ. સો. ૪
આત્મ સ્વરૂપ જથારથ જોઈ, હમ હું કહો નિકિ વિધ સોઈ. સો. ૫

જબ તેહિ ઉતર કછુ નહિ કિના, બટુવા ઓર સંત કું દિનાં. સો. ૬
એહિ વિધિ ચરિત્ર કરત સુખકંદ, મુક્તાનંદ કે નાથ સ્વછંદ. સો. ૭

૭૦૩.

૫૬-૯

એહિ ઘનશામ અકલ અવતારી, પછિમ દિશિ આએઉ સુખકારી. એ. ૧
પછિમ કે સબ તીરથ કિનાં, લોજ મેં આયકે દરશન દિનાં. એ. ૨
અતિ કૃસ તનુ શિર પીરે કેશા, વર્ણિરૂપ તાપસ કે વેશા. એ. ૩
કપીલરૂં વામન સમજે હિ રૂપા, ગુણ પ્રાકમ તેહિં તુલ્ય અનુપા. એ. ૪
ગુરુ રામાનંદ નર અવતારા, તિનકે શિષ્ય તહાં રહત અપારા. એ. ૫
તેહિ સંગ ભેટ ભઈ હે જબહિં, મુનિ ઘનશામ મગન ભએ તબહિં. એ. ૬
સોઈ સંતન મધ્ય રહે ઘનશામ, મુક્તાનંદ કે પ્રભુ સુખધામ. એ. ૭

૭૦૪.

૫૬-૧૦ (રાગ : ખેંશિ)

ગિરિ રૈવત ઢીંગ પિપર ગ્રામા, તહાં ગુરૂ આએ પરમ અભિરામા. ૧
ગુરુ રામાનંદ ઢિંગ જબ ગયેઉ, દર્શન પાય મગન હોય રહેઉ. ૨
પ્રેમ સે દંડ જયું કિન પ્રણામા, રહે કર જોરી ધર્મ તપ ધામા. ૩
ગુરુ રામાનંદ ઢિંગ બૈઠાયે, કુશલ પ્રશ્ન પુછેઉ મન ભાયે. ૪
કાર્તિક સુદ્ય એકાદશી જેહાં, નામ પ્રબોધનિ અતિ બડ તેહાં. ૫
તેહિ દિન શ્રીરામાનંદ સ્વામી, દિક્ષા દિનિ જાનિ બહુ નામી. ૬
અક્ષર અષ્ટ કો મંત્ર ઉદારા, ગુરુ ઉપદેશ કિયો શ્રુતિ સારા. ૭
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ સુખકારી, લિયો ઉપદેશ ઈશ અવતારી. ૮

૭૦૫.

૫૬-૧૧

સંપ્રદાય ઉદ્ધવ કો જેઉ, તિનકે રહસ્ય પ્રાપ્ત ભએ તેઉ. ૧
દિક્ષા જન્મ ભયો હે જબ હિ, અતિ બડ ઉછવ કિનો તબહી. ૨
પ્રથમ હિં તપ લીલા કછુ ગાઈ, નૃપ લીલા કહું જન સુખદાઈ. ૩
એહિં વિધિ શિષ્ય ભયેઉ ઘનશામાં, સહજાનંદ ધર્યો ગુરુ નામા. ૪
તેહિ પ્રતાપ ગુરૂ જાન્યો અપારા, દિયો ઉપદેશ કરન અધિકારા. ૫
ઉદ્ધવ મત મહિં મુખ્ય તેહિ કિના, ગુરુ નિજ ગાદિ તુરંત તેહિ દિના. ૬

અસુર વિમોહનિ લીલા જોઈ, ગુરુ વિસ્તાર કિનિ તબ સોઈ. ૭
કહે મુક્તાનંદ ગુરુ બહુ નામી, પ્રગટ ભએઉ સહજાનંદ સ્વામી. ૮

૭૦૬.

૫૬-૧૨

સોઈ સહજાનંદ ગુરુ સુખકારી, અતિ પ્રતાપ જુત ભયે અઘહારી. ૧
કલિ મહિં સતજુગ કરન કે કાજા, લિનિ હે પ્રથમ કામ કિ લાજા. ૨
લોભ મોહ મદ મછર ટારે, માન રૂં ક્રોધ કે મૂલ ઉખારે. ૩
ધર્મ ભક્તિ વૈરાગ્ય રૂં જ્ઞાના, નિજ ભક્તન ઉર ધરેઉ સુજાના. ૪
હિંસા યજ્ઞહુ પાખંડ જેહા, અધિક ઉછેદ કિયે હે તેહાં. ૫
ભૃગુ નંદી કે શ્રાપ વશ જેહું, અસુર મિટાય ભક્ત કિયે તેહું. ૬
અનંત પતિત કરન ભવ પારા, સાત નિમ કિયો સેતુ ઉદારા. ૭
મુક્તાનંદ કો નાથ પ્રવીના, યું કલિ જુગ મહિં સતજુગ કીના. ૮

૭૦૭.

૫૬-૧૩

તા પીછે સહજાનંદ સ્વામી, દેશ દેશ પ્રતિ ગયે બહુનામી. ૧
અપનો પ્રતાપ અલોકીક જોઉ, સબ મનુષ્ય કું જનાયો હે સોઉ. ૨
અધિકારી અરૂ અન અધિકારી, એસે અસંખ્ય પુરુષ અરૂ નારી. ૩
જો જો આપકે શરણ મેં આવે, તાહિં કું ભજન કિ જુક્તિ બતાવેં. ૪
બિન અષ્ટાંગ યોગ અભ્યાસા, નિજ આશ્રિત કે ઈન્દ્રિ મન સ્વાસા. ૫
તિનકો નિરોધ જયું પ્રભુ મહિં હોઈ, એસી સમાધિ કરાવત સોઈ. ૬
વાસુદેવ કે ધામ હે જેહું, વૈકુંઠાદિક અલોકિક તેહુ. ૭
દેખે સમાધિ મહિં હરિદાસા, વૈભવ પાર્ષદ પરમ પ્રકાસા. ૮
કહે મુક્તાનંદશ્રી ભગવંતા, યું ઐશ્વર્ય દેખાયે અનંતા. ૯

૭૦૮.

૫૬-૧૪ (રાગ : બિહાગ)

શ્રી ગુરુ સહજાનંદ ઉદાર, તારે હેં પતિત અપાર. શ્રી૦
આપકે આશ્રિત મનુષ્ય સબહિંકું, અંત સમે જબ હોય,
આપકો દર્શ કિ નિજ સંતનકો, દરશન પાવત સોય. શ્રી૦ ૧
કિ વૈકુંઠ લોકકે વાસી, પાર્ષદ દર્શન દેત,
બેઠી વેમાન મેં પહુંચત, પ્રભુ કે ધામ મેં પ્રેમ સમેત. શ્રી૦ ૨

એસે અગણિત દિવ્ય અલોકિક, દેખી પ્રતાપ વિશાલ,
અનંત મનુષ્ય અપનો મત, તજિકેં આયે શરણ તત્કાલ. શ્રીં ૩
અનન્ય ભક્ત હોય ભજત હે, હરિજન પ્રભુકો પ્રગટ સ્વરૂપ,
મુક્તાનંદ કે નાથ કો મહિમા, જાનિકે પરમ અનુપ. શ્રીં ૪

૭૦૯.

૫૬-૧૫

સોઈ ગુરુ સહજાનંદ પ્રવીન, ધર્મ ભક્તિ દંઢ કીન. સોઈં
એકોદશી જન્માષ્ટમી આદિ, પ્રભુ કે જન્મદિન જેઉ,
તીન મહિં પ્રભુ કે બડે બડે, ઉદ્ધવ અધિક કરાયે હે તેઉ. સોઈં ૧
ત્યું વિષ્ણુ કિ પ્રીતિ હિત, કિને વિષ્ણુ જાગ^૧ અપાર,
વેદ કિ વિધિ જુત વિપ્રકું, દિને દાન સો વિવિધ પ્રકાર. સોઈં ૨
ત્યુંહિ કરાયે બડે બડે, મંદિર કૃષ્ણદેવ કે કાજ,
વાસુદેવ શ્રીકૃષ્ણ રાધિકા, પધરાયે મહારાજ. સોં ૩
રામકૃષ્ણ લક્ષ્મી નારાયણ, નરનારાયણ જેહિ,
પંચ મંદિર મહિ પંચમૂર્તિ, પધરાઈ હે તેહી. સોં ૪
એ પાંચુ શ્રીકૃષ્ણ કી મૂર્તિ, સબ મિલ એક સ્વરૂપ,
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ સ્થાપન કિયે, ઉછવ સહિત અનુપ. સોઈં ૫

૭૧૦.

૫૬-૧૬

ભક્તિ ધર્મસુત દિન દયાલ, જુગ જુગ જન પ્રતિપાલ. ભક્તિં
વાસુદેવ જેહિ નામ નિરંતર, અમૃતધામ નિવાસ,
શ્રી નારાયણ નામ રટન સે, ટરત વિકટ જમ ત્રાસ. ભક્તિં ૧
નિજ સંતન હિત શામ, શ્વેત વપુ દ્વિભુજ ચતુર્ભુજ શામ,
ભક્ત કે સબહિ મનોરથ, પૂરણ કરત સદા સુખધામ. ભક્તિં ૨
નિજ ભક્તન ઉ શિક્ષા કે હિત, રખત એકાંતિક ધર્મ,
ત્યું અષ્ટાંગ યોગ અરુ મહાવ્રત, કરત જનાવત મર્મ. ભક્તિં ૩
અતિ કામી તસ્કર નટ વ્યસની, દ્વેષી સ્વારથી જોઈ,
મુક્તાનંદ કો નાથ ત્યું મુદજુત, ભજત નારાયણ સોઈ. ભક્તિં ૪

૭૧૧.

૫૬-૧૭

ધર્મ ભક્તિ સુત પ્રબલ પ્રતાપ, ભક્ત જયું વર્તત આપ, ધર્મ ૧
 સતિ ચકોર ચાત્રક અરૂ ચકવા, ચકવી પતંગ રૂ મીન,
 જયું નિજ ઈષ્ટ મેં મગન હે, એ સબ પ્રભુ મેં લેલીન. ધર્મ ૧
 નેહ સે આતુર ભય સે આતુર, રોગી ક્ષુધા સે દીન,
 ત્યુંહિ હરિજન સું દીનતા રાખત, સંમૃથ પરમ પ્રવીન. ધર્મ ૨
 સદ્ગ્રંથન કો પઠન શ્રવણાદિક, તિન મહિં પ્રીતિ અપાર,
 સંત સભા મધ્ય કહત નિરંતર, બ્રહ્મવિદ્યા શ્રુતિસાર. ધર્મ ૩
 પરે સંસાર જાલ મહિં પ્રાની, તાહિ છોડાવન હાર,
 મુક્તાનંદ કે નાથ જગત ગુરુ, કરૂણાનિધિ કરતાર. ધર્મ ૪

૭૧૨.

૫૬-૧૮ (રાગ : ખેણિ)

સાચે સંત કિ રીત હે જેહા, નારાયણ મુનિ કહત હે તેહા. ૧
 બ્રહ્મસ્વરૂપ મેં એકતા હોઈ, તદપિ રહત નિજ ધર્મ મેં સોઈ. ૨
 બ્રહ્મરૂપ હોઈ ભજે ભગવંતા, પંચ વિષે ત્યાગત સોઈ સંતા. ૩
 યું નિજ મત સબ સંતકુ કહંહી, હરિજન મધ્ય નિરંતર રહહિ. ૪
 ભક્તિ ધર્મસુત ધર્મ પ્રવીના, યું નિજ મત દઢ થાપન કીના. ૫
 ધર્મ ભક્તિ વૈરાગ રૂ જ્ઞાના, ધરેઉ ભક્ત ઉર ધર્મ^૧ સુઝાના. ૬
 એકાંતિક કે ધર્મ સબ જેહુ, કલિ મધ્ય અધિક પ્રગટ કિયે તેહુ. ૭
 મુક્તાનંદ કો નાથ ઉદારા, યું કલિ જુગ મત કિન સંધારા. ૮

૭૧૩.

૫૬-૧૯

નારાયણ મુનિ અજ અવતારી, નિજ મત સબકું કહત સુખકારી. ૧
 નિજ નિજ ધર્મ નિગમ કહે જેહા, મનુષ્યઉં તજન જોગ્ય નહિં તેહા. ૨
 તેજ પુંજ મહિ દિવ્ય સ્વરૂપા, વાસુદેવ પ્રભુ ધર્મ અનુપા. ૩
 તા સ ભક્તિ અતિ નિર્ગુણ જોઈ, મનુષ્ય માત્રકું કરની સોઈ. ૪
 જીવ કું બ્રહ્મ સંગ્ય એક કરના, પ્રભુ બિન ઓર આસ પરહરના. ૫

પ્રભુ કો મહિમા જાનન કાજા, સેવન જોગ્ય હે સંત સમાજા. ૬
પરમ ભાગવત ધર્મ હેં જે હી, યું નિજ જન કું કહેઉ સબ તેહિ. ૭
મુક્તાનંદ કો નાથ પ્રવીના, યું કલિયુગ મત ખંડન કિના. ૮

૭૧૪.

૫૬-૨૦

એક સમે કછભુજ ગયે સ્વામી, સિંધુ કે જલ મેં ચલેઉ બહુનામી. ૧
ચાર કોસલું ખારો વારી, તેહિ મધ્ય પ્યાસ લગિ અતિ ભારી. ૨
આપકે પાસ સેર જલ જેહું, દીયો કોઉ અભ્યાગત કું તેહું. ૩
ચલી ન સકત લગી પ્યાસ અપારા, ચહું દિસન ભર્યો હે સિંધુ જલ ખારા. ૪
સંગ નિઃકુલાનંદ જો સંતા, પ્યાસ કે દુઃખ મેં ભજત ભગવંતા. ૫
ભર અંજુલિ ચાપ્યે જલ જબહી, મીષ્ટ ભયો ગંગા સમ તબહિ. ૬
તબ અતિસેં જલ પાન કું કિનાં, સંગ જલ પાત્ર સોઉ ભર લિનાં. ૭
મુક્તાનંદ કો નાથ પિછાનિ, સિંધુ કિનિ સેવા મનમાની. ૮

૭૧૫.

૫૬-૨૧

યું નિત નૌતમ લીલા કરહી, કહત સુનત કલિમલ સબ જરહિં. ૧
માયિક મત સબ ખંડન કિના, જ્ઞાન વૈરાગ તરૂણ કર લિનાં. ૨
જ્ઞાન વૈરાગ ભક્તિ અરૂ ધર્મ, નિજ જન ઉર થાપે ઉ લખી મર્મ. ૩
પાખંડી ગુરુ ગજ મતવારે, સિંહ જયું તોરી કુંભ સ્થલ મારે. ૪
શાસ્ત્ર બાહ્ય મત ખંડેઉ સબહિ, ઉધ્ધવ મતકું પુષ્ટ કિયો અબહી. ૫
પ્રશ્ન સેં પંડિત કો મદ ટારેં, અઘ ઓગુન કે મૂલ ઉખારેં. ૬
બ્રહ્મભોજ લક્ષાવધિ કિને, વિપ્ર કું દાન બહુત વિધિ દિને. ૭
સોઈ સહજાનંદ સ્વામી ઉદારા, મુક્તાનંદ કે પ્રાણ આધારા. ૮

૭૧૬.

૫૬-૨૨ (રાગ : મંગલ)

એસે નિજ ગુરુ કે ગુન, સોઈ કષ્ટક પુનિ કહતહું,
જાકો મહિમા અગમ અગાધ, પાર નહિં લહતહું. ૧
જાકું સદ્ગ્રંથન કો રહસ્ય, તાહિ મેં પ્રીત હે,
સો તો કામાદિક સેં, દેવ અખંડ અજીત હે. ૨

નહિં આપકું હરિજન સંગ, માન લવલેશ હે,
જાકે બચન રસાયનરૂપ, સત્ય ઉપદેશ હે. ૩
મેરૂ સમ હરિભક્ત કે દોષ, સો રજ સમ જાનહિં,
વાકો રજ સમ ગુન હે, તાહિ મેરૂ સમ માનહિં. ૪
જાકે હરિભક્તન સહેત, સો અગમ અપાર હે,
જાકી સબ ક્રિયા સંતન કાજ, એહિ નિરધાર હે. ૫
જાકું નિષ્કામી હરિભક્ત કી, સેવા ભાવહિં,
કહે મુક્તાનંદ તેહિ નિગમ, નેતિ કહી ગાવહિં. ૬

૭૧૭.

૫૬-૨૩

એસે સદ્ગુરુ સહજાનંદ, ફંદ સબ ટારહિં,
વાકે જો કોય આવત, શરણ તાહિ ઉધારહિં. ૧
વા કો પ્રેમ મગન હોય, ભક્ત જો દરશન કરત હેં,
તાકે કાલ કર્મ ગુન, પાસ સો સબહિં ટરત હે. ૨
જાઉં અધિક કુકરમી જીવ, મિલત જબ આયકેં,
સો તો હોવત સંત સમાન, ગોવિંદ ગુન ગાયકેં. ૩
શુક સનકાદિક સે સંત, સો જેહિ ગુન ગાત હે,
એસે સદ્ગુરુ પૂરણ બ્રહ્મ, પ્રગટ સાક્ષાત્ હે. ૪
વાકો જો જો કરત અપમાન, સો મહાદુઃખ પાવહિં,
સો તો મરી કે મૂઢ, મતિહીન નર્ક મેં જાવહિં. ૫
કહે મુક્તાનંદ ગુરુ, દેખ કલ્પતરૂ રૂપ હેં,
હોવે ફલ નિજ ભાવ પ્રમાન, સો આપ અનુપ હે. ૬

૭૧૮.

૫૬-૨૪

સ્વામી સહજાનંદ સુખધામ, પ્રગટ જબ સે ભયે,
ગયે તબસે સબ પાખંડ, ભાવ ઉપજે નયે. ૧
ભયો સબકે ઉર, વૈરાગ ભોગ નહિં,
ભયે નિષ્કામી નરનારી, ગોવિંદ ગુન ગાવહિં. ૨

બઢે જપ તપ તીરથ, જોગ જજા વ્રત દાન જુ,
ઈન સાધન સે સબ, લોક ભજત ભગવાનજું. ૩
કિયે ગોકુલ સમ બહુ ગામ, ધામ સમ પુર કિયે,
તામે મરત સો પાવત, મોક્ષકું વર શ્રી મુખ દિયે. ૪
હરિ મંદિર ઘર ઘર, કિન સત્ય ઉપદેશ સેં,
એસે સ્વામિનારાયણ, ફિરત મનોહર વેશ સેં. ૫
નિજ આશ્રિત નર ત્રિય, વૃંદઉ યું સુખ દેત હેં,
કહે મુક્તાનંદ મમ નાથ, સો કરૂણા નિકેત હેં. ૬

૭૧૯.

૫૬-૨૫

સ્વામી ઉદ્ધવ કો સંપ્રદાય, સો જીરણ હો ગયો,
તાકું શ્રી ગુરુ સહજાનંદ, પ્રબલ કિનો નયો. ૧
દારૂ માંસ ચોરી પર નારી, સબહિ હરિજન તજેં,
હિંસા આતમ ઘાત વિટાલ, ત્યાગી કે હરિ ભજે. ૨
પૂજે હરિ મુર્તિ નરનારી, એકાદશી વ્રત કરેં,
કરેં પુરૂષ સોઈ ચઉ, તિલક મધ્ય ચંદ્રક ધરે. ૩
ત્યાગી સંત કું અષ્ટ પ્રકાર સેં, ધન સ્ત્રીય ત્યાગ હે,
સબ હરિજન સમ અન્ય, નેમ ભજન અનુરાગ હેં. ૪
નિકિ શાસ્ત્ર જુક્ત સબ, રિતિ દેખી મનભાવહિં,
તાતે અન્ય મત જાની, અસાર શરણ સબ આવહિં. ૫
કિયો ઉદ્ધવ મત યું, પુષ્ટ અલોકિક રીતસેં,
કહે મુક્તાનંદ તેહિ ચરિત્ર, ગાન કરૂ પ્રીત સેં. ૬

૭૨૦.

૫૬-૨૬ (રાગ : ખટ)

શ્રી ગુરુ સહજાનંદ પ્રવીના, યું અધર્મ મત ખંડન કિના. શ્રી. ૧
દુર્ગનત્ર મંહિ કિન નિવાસા, નિજ જસ સબ જગ ભયો હે પ્રકાશા. શ્રી. ૨
પત્ર પઢાય કુટુંબી બોલાયે, કૌશલપુર સેં બંધુ દોઉ આયે. શ્રી. ૩
રામપ્રતાપ બડે નિજબ્રાતા, ભજન ભક્તિબલ અતિ વિખ્યાતા. શ્રી. ૪

ઈચ્છારામ જુ છોટે ભાઈ, અધિક શાંત ગુન અતિ સુખદાઈ. શ્રી. ૫
સબ સત્સંગ મેં મુખ્ય કિયે દોઉ, ગાદી અપની દિનિ પ્રભુ સોઉ. શ્રી. ૬
મુક્તાનંદ કે નાથ ઉદારા, ધર્મવંશ કિયો પુષ્ટ અપારા. શ્રી. ૭

૭૨૧.

૫૬-૨૭

ધર્મવંશ જશ અતિ સુખકારી, સુનત પુનિત હોત નરનારી. ધર્મ. ૧
રામપ્રતાપ રૂં ઈછારામા, ઉભય બંધુ શુભ ગુન કે ધામા. ધર્મ. ૨
તેહિ નિજ પુત પતોઉ બોલાયે, અવધપુર સે સબહિં ચલિ આયે. ધર્મ. ૩
ધર્મવંશ કે વિપ્ર હે જોઈ, પ્રાકૃત મનુષ્ય કે સમ નહિં સોઈ. ધર્મ. ૪
ધર્મવૃદ્ધિ હિત દ્વિજ ભયે દેવા, કરન શ્રી વાસુદેવ કિ સેવા. ધર્મ. ૫
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ સુખદાતા, ધર્મવંશ કિયો અતિ વિખ્યાતા. ધર્મ. ૬

૭૨૨.

૫૬-૨૮

ધર્મવંશી નરનારી ઉદારા, સબહિંકુ પ્રભુપદ પ્રેમ અપારા. ધર્મ. ૧
ધર્મવંશી કી રીત હે સોઈ, અધર્મ મગ પગ ધરત ન કોઈ. ધર્મ. ૨
પંચ મંદિર સત્સંગ મેં જેહા, ધર્મવંશી કું દિને ઉ તેહા. ધર્મ. ૩
ધર્મવંશ કે વિપ્ર હે જોઉ, કરે ઉપદેશ પુરૂષ કું સોઉ. ધર્મ. ૪
અપને કુટુંબી બિના અન્ય દારા, તેહિ સંગ બચન ન કરત ઉચ્ચારા. ધર્મ. ૫
ભુલ્ય મેં પરસ કિ^૧ ભાષણ કર હિં, એક ઉપવાસ કિયે અઘ ટરહિં. ધર્મ. ૬
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ અઘહારી, યું શુભ રીતિ કિનિ સુખકારી. ધર્મ. ૭

૭૨૩.

૫૬-૨૯

ધર્મવંશી કે શરણ જો આવે, પાપી જીવ પુનિત હોઈ જાવે. ધર્મ. ૧
શિષ્ય હોવન આવત નર જોઉ, તિનકિ રીતિ સબ કહત હું સોઉ. ધર્મ. ૨
પ્રાત સમે શુચિ જલ મહિં નાવે, લેકર પૂજા ગુરુ દિગ આવે. ધર્મ. ૩
સાત નેમ સતસંગ કે જેહા, ગુરુ સમજાય ધરાવત તેહા. ધર્મ. ૪
શિષ્ય ગુરુ આગેં પૂજા ધરહિં, ગુરુ ઉપદેશ મંત્ર કો કરહી. ધર્મ. ૫
મુક્તાનંદ કહે યું શિષ્ય હોઈ, સત્સંગી વૈષ્ણવ ભયો સોઈ. ધર્મ. ૬

૧. કે-અથવા

૭૨૪.

૫૬-૩૦ (રાગ : ખેણિ)

ધર્મવંસી કો પ્રબલ પ્રતાપા, દે ઉપદેશ મિટાવત પાપા. ૧
જબ શરણાગત હોવત જંતા, તાહિ મિલાવત શ્રી ભગવંતા. ૨
ધર્મવંસી દ્વિજ પત્ની જેહા, બાઈ માત્રકું શિષ્ય કરે તેહા. ૩
પુરુષ કું સો ઉપદેશ ન કરહી, જયું હરિ અગ્યા ત્યું અનુસર હીં. ૪
નિજ કુટુંબી બિન નર સેં જોઈ, ભુલ્ય મેં પરસ કિ ભાષણ હોઈ. ૫
ગુરુ પત્ની કરે એક ઉપવાસા, તબ હોવત સોઈ દોષ વિનાસા. ૬
મુક્તાનંદ કે નાથ પ્રવીના, યું ઉપદેશ કિ અગ્યા કીના. ૭

૭૨૫.

૫૬-૩૧

શિષ્ય હોવન જબ આવત બાઈ, તિનકિ રીતિ સબ દેઉં બતાઈ. ૧
ભોર^૧ મેં ના'યકે^૨ અતિ સુખ હોઈ, ગુરુપત્ની ઢિંગ આવત સોઈ. ૨
પ્રેમ સે પૂજા આગે ધરહી, દોઉ કરજોરી કે વંદન કરહિં. ૩
જબ ગુરુપત્ની કરત ઉપદેશા, તેહિ ઉર સંસે રહત ન લેશા. ૪
વાસુદેવ બિન અન્ય સુખ જેહું, અતિ દુખરૂપ જનાવત તેહું. ૫
મુક્તાનંદ કહે સો સબ નારી, હોત રમા સમ પ્રભુ કું પ્યારી. ૬

૭૨૬.

૫૬-૩૨

સત્સંગી વૈષ્ણવ નરનારી, તિનકિ રીતિ સબ કહુ સુખકારી. ૧
મદિરા માંસ ચોરી અરૂ જારિ, એહ કું તજત રહત અવિકારી. ૨
જીવ ન હનત તન વિટલત જેહા, આતમઘાત કરત નહિં એહા. ૩
સાત નેમ સતસંગ કે એહી, હરિજન રખત અચલ કરી તેહી. ૪
સતી^૩ ગીતા મહિં ધર્મ હે જેહુ, વિનતા માત્ર રખહિં દઢ તેહું. ૫
મુક્તાનંદ કહે હરિજન સોઈ, પ્રભુ બિન ઓર સે પ્રીત ન હોઈ. ૬

૭૨૭.

૫૬-૩૩

એહિ વિધિ શ્રી ગુરુદેવ પ્રવીના, ધર્મવંશી કું ગુરુપદ દિના. ૧
જેહિ વિધિ શિષ્ય હોત નરનારી, સો સબ વિધિ બરન્યો સુખકારી. ૨

૧. પ્રાતઃકાળે ૨. સ્નાન કરીને ૩. સદ્. મુક્તાનંદ સ્વામી વિરચિત પતિવ્રતાના ધર્મ વર્ણવતો પદ્ય ગ્રંથ

ધર્મમૃત મહિં ધર્મ હે જેહા, ત્યાગી સંત રખહિ સબ તેહા. ૩
ભવજલ પાર કરન કે કાજા, કિયો નિજ ધર્મસેતુ મુનિરાજા. ૪
શ્રીગુરુ સહજાનંદ ઉદારા, એહિ વિધિ તારે હે પતિત અપારા. ૫
મુક્તાનંદ કહે સોઈ મમ સ્વામી, પૂરણ બ્રહ્મ પ્રગટ બહુનામી. ૬

૭૨૮.

પદ-૩૪ (રાગ : સોહર)

શ્રી ધનશામ કે ચરિત્ર મનોહર, પ્રેમસે ગાવત જોઈ હો,
નરનારી સબ પાપ સે છુટત, પાવે પરમ પદ સોઈ હો. ૧
જુગ જુગ જન્મ ધરત સંતન હિત, સોઈ પ્રગટ મહારાજ હો,
ભક્તિ ધર્મસુત હોય કે વિચરત, નિજ સંતન કે કાજ હો. ૨
જ્ઞાન વૈરાગ ધર્મ અરૂ ભક્તિ, પ્રબલ કિયે જગવંદ હો,
કલિમલ ગ્રસિત અનંત જન તારે, શ્રી ગુરુ સહજાનંદ હો. ૩
સત્સંગી કું જીવન જૈસે, ચરિત્ર કિયે સુખધામ હો,
કલિજુગ મધ્ય અનંત નરનારી, કિને હે અતિ નિષ્કામ હો. ૪
તિહિ કારન સત્સંગિજીવન, ધર્યો હે ગ્રંથ કો નામ હો,
જો યહ પ્રેમ સે સુનત રૂં ગાવત, પાવત પ્રભુ કો ધામ હો. ૫
સત્સંગિજીવન કે સુંદર પદ, હેં તિસ રૂં ચાર હો,
જો નિત યા કો પાઠ કરત, સો પાવત ભવજલ પાર હો. ૬
ધર્મવંશી કે ચરિત્ર મનોહર, સુનત કુમતિ ટરિ જાત હો,
મુક્તાનંદ કો નાથ તુરંત તેહિ, રિઝત પ્રભુ સાક્ષાત હો. ૭

॥ ઇતિ શ્રી મુક્તાનંદમુનિ વિરચિત પ્રાકૃત સત્સંગિજીવન સમાપ્ત ॥

॥ ભાગવત સાર ચિરંજીવી પદ ॥

॥ શ્રી સ્વામી સહજાનંદ પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમ મત્સદ્ગુરવે નમો નમઃ ॥

૭૨૯. b

(દોહા)

વાસુદેવ વ્યાપક સકલ, સોઈ ગુરુ સહજાનંદ,
ત્રીનકે ચરન સરોજકું, ભજત મીટહિં ભવફંદ. ૧
મોહ નિસા મેટન પ્રબલ, સદ્ગુરુ સુખ ઉદાર,
ત્રીન કે ચરન સરોજ રજ, વંદુ વારમવાર. ૨
ચિરંજીવ પદ પાવને, વાંછત હે જો કોય,
તાકે લક્ષન કહત હું, સાવધાન સુનુ સોય. ૩

૭૩૦.

(ચોપાઈ)

ચિરંજીવ પદ ઈછહિ જોઈ, ત્રીનહિ કે લક્ષન કેસે હોઈ,
કિંચિત નિશ્ચે કહું સમુઝાઈ, સાધક લક્ષ કરન ઉપાઈ. ૧
ઈહાં જાકું ઉપજયો વૈરાગા, તાકો રૂપ સુનહું બડભાગા,
મર્ણી^૧ સમીપ દેખે નિત્ય દુઃખા, માનત નાંહિ અલ્પદેહ સુખા. ૨
કહે નરદેહ રચ્યા કેહી કાજા, મેં અતિ સજેઉ વિષય રસ સાજા,
મેં વિચ્ચાર કછૂ કિનો નાંહી, અમૃત માંની લિયો વિષમાંહી. ૩
અહો પરમાર્થ રાહ ન પાયો, મેરો સ્વારથ મેંહી બુડાયો,
એસી ભાંતિ મન કરહિં વિચ્ચારા, નહી ત્રિભુવન મેં નિશ્ચલ ઠારા. ૪
યું અનુતાપ કરહિં દિનરાતિ, જલ વિન મીન ભઈ યહ ભાંતી,
પિછે ઉપજત દૃઢ વૈરાગા, તાકે ચિત્ત પ્રિય લાગત ત્યાગા. ૫
તા વૈરાગ કી કથા સુનાઉં, સંક્ષેપે સબહી સમુઝાઉં,
બોત પ્રકાર કે હે વૈરાગા, સો સબ સુનુ નિકે બડભાગા. ૬
એક વેરાગ સત્વક એક રાજસ, ત્રીજો તાહી કહત હે તામસ,
જોગેશ્વર બોલે હે જાકું, સાવધાન હોય સુનિયો તાકું. ૭

ના લહે વેદ વિધિ આચારા, કર્મ બ્રહ્મ સે બ્રહ્માચારા,
 તાતે આચરણ યહ અપુનિતા, એ તામસ વૈરાગ કી રીતા. ૮
 જક્ત પૂજનેહી કારણ ત્યાગા, સત્સંગ તજી પૂજા સંગ રાગા,
 સ્તવન શબ્દ મમતા ધરી રહ હીં, તાહિ વિવેકી રાજસ કહહી. ૯
 એહિ વૈરાગ રજત કા આવેશા, તાસે ન ભેંટહિં કૃષ્ણ પરેશા,
 તાકું સંત ન માનત ત્યાગી, અનરથ મૂલ અવિદ્યા લાગી. ૧૦
 હે યહ શુદ્ધ સાત્વિક વૈરાગા, જેહિ ઉર પ્રગટે તાસ સબ બડભાગા,
 જે જગવંદ માંને જદુરાજા, જાસે સરહિં સકલ વિધિ કાજા. ૧૧
 સો તુમ સુનુ વિસ્તાર હિં યુક્તા, જાસેં હોવહું જીવન મુક્તા,
 મન સ્થિર હોઈ બૈઠે એક ઠાંમા, કબહૂં ન કરે કલ્પના કામા. ૧૨
 કામ ક્રોધ મદ વિષયાસક્તિ, ઈન સબહિન સેં હોય વિરક્તિ,
 પ્રારબ્ધે પ્રાપ્ત^૧ ભયો દેખે, તેહિ સ્થલ તુરત નિસંક ઉવેખે. ૧૩
 જેહિ શુદ્ધ ધાર્યો પરમ પ્રમારથ^૨, તેહિ જન માંન સો અતિહિ અનર્થ,
 જાસેં બઢત વિષે રસ સ્વાદા, સુનીલે નિશ્ચે યહ સંવાદા. ૧૪
 જબ નિરાસ નર દેખે કોઈ, તાકિ બહુવિધ અસ્તુતિ હોઈ,
 એક તાહિ અતિ કરી સનમાના, પૂજન કું પધરાએ સુજાના. ૧૫
 કોમલ કંટક તેહિ વૈરાગા, અંત્ય ન ધરહિ સો દઢતા ત્યાગા,
 અસ્તુતિમાંન અતિસે દેખી, તેહી સ્થલ ભૂલિ રહ્યો સુખા લેખી. ૧૬
 નર અરૂ નારી જોરી કર આગે, જયું સ્તુતિ કરે ત્યું અતિ પ્રિય લાગેં,
 બોલે વચન પ્રેમ રસ મેવા, હમરે કાજ ભયે સ્થિર દેવા. ૧૭
 દરસ પરસ કહો કહાં તુમારો, ભેટ ભઈ સોભાગ્ય હમારો,
 એસી અસ્તુતિ કરત નિરંતર, સો સુનિ અતિ પ્રિય ધારત અંતર. ૧૮
 પંચન મધ્ય પ્રથમ કયો જોઈ, શબ્દ વિષે કો સંભ્રમ હોઈ,
 શબ્દ લાર સપ્રસ^૩ કો ભર્મ, લગ્યો લપટિકેં સુન લે મર્મ. ૧૯
 ગાદિ તકિયા બેઠન કાજ, કોમલ વસ્તુ સજો સબ સાજા,
 નિદ્રા સમે પ્રજંક નવીના, અતિ વિચિત્ર કરો રચ્યો પ્રવીના. ૨૦

નર અરૂં નારી શ્રુશ્રુષા કરહિં, પરસે ચરન રુદા સો ધરહિં,
 પગચંપિ પુનિ પુનિ કરે સોઈ, તાતે સપ્રસ અતિ પ્રિય હોઈ. ૨૧
 અબ તો રૂપ વિષે મિલ્યો આઈ, ભૂષન બસન સુભગ સુખદાઈ,
 તેહી સુંદર માને મનમેં, દેહ ભાવ કરી શોભા તનમેં. ૨૨
 રૂપ વિષે યું લાગા જબહી, પુનિ રસ આઈ લગ્યો ત્યું તબહી,
 તાકું પ્રિય લાગે સો તબહિ, લાય ધરે માગે જો જબહિ. ૨૩
 મધુર મિષ્ટ તીક્ષ્ણ એ કટુ સ્વાદી, બહુવિધ રસકી લગી ઉપાદી,
 પ્રિય ભોજન લ્યાવે જબ કોઈ, તાકું બહુત સરાહે સોઈ. ૨૪
 અબ તો સહાય સુગંધિ ચંદન, સુમન અબીર સુહાવત તનમન,
 પંચવિષે યું પૂર્ણ ભયેઉ, સબ સનમાન સંગ લગી ગયેઉ. ૨૫
 પિછે વંદન કરતે જેહી, નિંદા કરન લગે તબ તેહી,
 તોહુ ન ઉપજે ચિત્ત અનુતાપા, પૂજા મમત લગ્યો દૃઢ પાપા. ૨૬
 કહત વિવેક ઉદે ભયો જાકુ, જન કો માન કરે કહાં તાકું,
 યહ બોલી મૂરખ કી હોઈ, માન બઢાવન ચાહત જોઈ. ૨૭
 સાધક નર કો એહિ સુભાવા, તજત સબહી વિધિ માન કિ ચાવા,
 પિછે ક્રિપા કરહિં ભગવંતા, તવ પુનિ હોય વિરક્ત સો સંતા. ૨૮
 તબ વિરક્ત સો કેસે કહાવે, જહાં માન તિહાં નિકટ ન જાવે,
 સત્સંગતિ મેં નિશ્ચલ રહહિં, માન બઢાવન મન નાં ચહહિ. ૨૯
 હોય સ્વતંત્ર ન બાંધત જાગ્યહિ, જાસે બઢત અહંતા આગ્યહિં,
 કરીકે ચાડ જીવ કા કેરી, મિષ્ટ વાત નાં કહે ઠગેરી. ૩૦
 ના પ્રિય લગત પ્રપંચી સંગા, ના પ્રિય વાક્ વાદ પરસંગા,
 ના પ્રિય અપની જોગ્યતા જાકું, ના પ્રિય નીકો ભોજન્ય તાકું. ૩૧
 નાં પ્રિય જગ વિવહારિક બાતા, ભૂષન બસન તાહિ સુહાતા,
 ના પ્રિય પર ભોજન કો સ્વાદા, મન નહીં દ્રવ્ય જોડન અલ્લાદા. ૩૨
 નાં પ્રિય બેઠનોં નારી કે સંગા, નાં પ્રિય નારી સુવચન પ્રસંગા,
 ના પ્રિય પરસ નારીકો જાકું, દરસન અતિ અપ્રિય તાકું. ૩૩
 કહે ગ્રહસ્થ સાધક જો હોઈ, નારી સંગ તજી જાવે ક્યાં સોઈ,
 યાકો ઉત્તર નીકો કહહું, સુન્ય ભાવાર્થ સંસે દહહું. ૩૪

નિજ નારી વિન હૃદય વિચારી, તાકત નાંહિં બિરાની^૧ નારી,
 તીન મેં બી આસક્તિ મનકી, રહન ન પાવત જ્ઞાની જનકી. ૩૫
 નિજ નારી હિં કારજય અનુસારી, બોલત પરસત હૃદે વિચારી,
 પેંકરિ કે આસક્તિ ચિત્તકું, તહાં બિ સબ વિધિ કરત નહિં તત્તકું. ૩૬
 જેહિ યોષિતકું હરિ મેં ભાવા, સેવા કરન બઢી ઉર ચાવા^૨,
 ભક્તિ કાજ મમતા ઉપજાવે, બોલે વચન તાહિં જયું ભાવે. ૩૭
 તબ જો હોયે પ્રમાર્થિ^૩ શુદ્ધ, જ્ઞાન ધ્યાન જુત ગુણી પ્રબુદ્ધ,
 તો તાકે સંગ્ય બેઠે નાંઈ, અનર્થ મૂલ જાની મનમાંઈ. ૩૮
 નાંહી નાંહી નારી કો સંગા, નાંહિ પ્રમારથ નાહિ પ્રસંગા,
 ગુપ્ત વારતા નારી સે નાંહિ, નરકી ઘાત કરે છિનમાંઈ. ૩૯
 રહનો સદા એકાંત નિવાસા, જિહાં જિહાં હોવે હરિ કે દાસા,
 અરુ યોષિત કે સંગી, તાકે હોનાં નાહી પ્રસંગા. ૪૦
 જે નિસંગ નિર્માની દાસા, સદા બેઠિએ તાકે પાસા,
 એક આશ્રમી એક વિરક્તા, ઈન દોનું કિ સુનલે વિક્તા^૪. ૪૧
 અન્ન અકલ્પીત મિલત ન જબહી, બહૂત ઘરન સે માંગે તબહી,
 ગૃહસ્થ કુટુંબી યોષન ચાવે, નાંહિ મિલે તો ભીક્ષા લાવે. ૪૨
 પરિ અનર્થ સેં નાહી ઉપાવે^૫, જામે ધર્મ આપનો જાવે,
 એસે વર્તન જાકે હોઈ, શુદ્ધ વૈરાગ કહાવે સોઈ. ૪૩
 એસી સ્થિતિ નહીં હોવે જાકું, શ્રીકૃષ્ણ પ્રાપ્તિ નાહિં તાકું,
 તા તે કૃષ્ણ ભક્તિ કિ રીતિ, એસો ચૈયે પરમ પુનિતિ. ૪૪
 એસી સ્થિતિ વિન જો આના, કૃષ્ણ ન પાવે કહત સુજાના,
 કોઉ કહે યહ સાધક રીતિ, જ્ઞાની કું નહી નીતિ અનીતિ. ૪૫
 કહત જ્ઞાનીજન અગ્નિ સમાના, સોઈ મુર્ખમહિં શ્રેષ્ઠ વખાના,
 માહા રૌરવી હોવત સોઈ, હરિ કિ આણ જુઠ જો હોઈ. ૪૬
 યહ બોલી મેરી મતિ કેરી, નાંહિ નાંહિ યહ વાત અનેરી,
 ઉધ્ધવ કું શ્રીમુખે શ્રીકૃષ્ણ, કહેઉ એહિ વિધિ ઉતર પ્રશ્ન. ૪૭

સત્ય ન ભાસે મનમે જાકે, શ્રીકૃષ્ણ પ્રાપતિ દુર્લભ તાકે,
 ઈહાં મેરો ક્યા જાય સુજાના, મે કહીં છૂટો બાત નિદાના. ૪૮
 સાધન કાજ જ્ઞાન વૈરાગા, નર તન યત્ન કરો બડભાગા,
 શ્રીમુખ વચન વાત એહી એસી, ઓર યત્ન નાહી યહ જૈસી. ૪૯
 ભવજલ પાર ભયો ચહે જોઈ, તિનકું અતિ સુખદાયક હોઈ,
 કહાં કુસંગતિ સંગતિ વિક્તિ, જક્ત જાલ સે હોયે વિરક્તિ. ૫૦
 સદ્ગુરુ સેવે સર્ધા^૧ યુક્તા, અનાયાસ સોઈ જીવન્મુક્તા,
 ગુરુ સેવામેં સાધન સબહીં, સાચે સદ્ગુરુ ભેટે જબહી. ૫૧
 સબ કારન તેહિ પિતા ન માતા, નિરાધાર સબહિન કે ત્રાતા,
 મન હી બચન પર ક્યું કોઈ જાંને, જાને જિન અજ્ઞાન ન માને. ૫૨
 પ્રાકૃત નામ રૂપ નહિ જાકું, ધ્યાન ધરે ક્યા લખત ન તાકું,
 એસે અવિગત અલખ અભેવા, જનહિત પ્રગટ હોત હે દેવા. ૫૩
 જુગજુગ જન્મ કર્મ વિસ્તારા, કોઉં ન પાવત તાકો પારા,
 સો અબ સંક્ષેપે કરી કહુ, જજ્ઞાસુ કે વિધન નિદઉં. ૫૪
 ગુરુ મછ કછ વરાહ રૂ વામન, પરસુરામ રાઘો જગપાવન,
 ગુરુદત્ત ગુરુરીષભ કપિલા, કરૂણા નિધિ ગુરુકૃષ્ણ રસીલા. ૫૫
 ગુરુ શંકર ગુરુ રામાનંદા, ગુરુ વિઠલ ગુરુ સહજાનંદા,
 હે એહ મર્મ અગમ અતિભારી, ગુરુ વિન કોઉં ન સક્ત વિચ્ચારી. ૫૬
 સો ગુરુદેવ જગત ગુરુ કહીયે, ગુરુ મહિમા કો પાર ન લહિયે,
 બ્રહ્મા વિષ્ણુ રૂદ્ર ગુરુ સેવે, ઉત્પતિ સ્થિતિ લય સબ શિર લેવે. ૫૭
 પાપ પુન્ય નહી લાગત યાતે, શ્રી ગુરુ વાયક^૨ સેવે તાર્તેં,
 ગુરુ ચરન ગ્રહે જન જબહીં, ચિરંજીવ પદ પાવે તબહી. ૫૮
 એસે ગુરુ વિન ગ્રહ કું ત્યાગે, નિભે ન ત્યાગ અંત્યે અનુરાગે,
 એસે ગુરુ વિન ભક્તિ સો કેસી, બસન વિના સ્ત્રીય સોહત જૈસી. ૫૯
 એસે ગુરુ વિન જ્ઞાન સો કેસા, ચિત્ર દીપ સોભિત હે જૈસા,
 એસે ગુરુ વિન કરની અપારા, જયું મુડદા કું સજયો સંગારા. ૬૦

રવિ શશી દીપ ચિત્ર કે હોઈ, કલ્પ પ્રકાશ કરે સબ કોઈ,
 ત્યું સદ્ગુરુ વિના જે જગ આંનાં, છોટે બડે સો એક સમાના. ૬૧
 તાતે સદ્ગુરુ સબકે સ્વામી, સબહિ પ્રકાસક અંતરજામી,
 સાયે રવિ સમ સદ્ગુરુ દેવા, સોઈ લખાવત અલખ અભેવા. ૬૨
 તાતે ઐસે ગુરુ હે એકા, જાસેં પૈયે પરમ વિવેક,
 સો ગુરુ મિલે જીવ કું જબહી, કિટ ભૂંગ કરિ ડારે તબહી. ૬૩
 મોલાખરા લોહ વિધિ દોઈ, પારસ પરસિ એક સમ હોઈ,
 યહ વિધિ સદ્ગુરુ સેવે જોઈ, બ્રહ્મરૂપ હોઈ જાવે સોઈ. ૬૪
 ચિરંજીવ પદ યાકો નામા, દુષ્ટ બુદ્ધિ કો રહત ન ઠામા,
 અહં મમ મિટત જો અનુભવ હોઈ, બ્રહ્માનંદ કહત મુનિ સોઈ. ૬૫
 મન હો વચન પર બ્રહ્માનંદા, જિહાં નહિ વિષય વ્યાધિ કો ફંદા,
 શીશ વિના સોયઉં સુખ પાવે, વિષયાનંદી રીતે જાવે. ૬૬
 સહજાનંદી મુક્તાનંદ, ગુરુ કી કિપા ભયેઉ જગવંદ,
 પ્રકૃતિ પાર જોઈ અલખ અભેવા, સોઈ નિજરૂપ સમજી યહ ભેવા^૧. ૬૭

(દોહા)

સબ કી જાત્ય સમુદ્ર હે, નદી તાલ અરૂ કૂપ,
 જાય સમાવે સિંધુમેં, ઉહે સિંધુ કો રૂપ. ૬૮
 તપતે ખપતે વિનસતે, હમ બિજલ કિ નાઈ,
 જબ ગુરુ આપ લખાઈયા, તન ખપન નહીં તાઈ. ૬૯
 સુખ બ્રહ્મ સોઈ રૂપ મમ, તેહિ મધ્ય પરબ્રહ્મ ધ્યાન,
 શ્રી ગુરૂ સહજાનંદમય, દિનો ઉત્તમ જ્ઞાન. ૭૦
 ચિરંજીવ સબ વિધિ ભયે, પાય બ્રહ્મ પરબ્રહ્મ,
 શ્રી ગુરુ સહજાનંદ પ્રભુ, સબહિ બતાયો મર્મ. ૭૧
 સંવત્ અઢારે પાંસઠે, શુક્લ પક્ષ શુભ માસ,
 ફાલ્ગુન કી એકાદશી, પૂરન ગ્રંથ પ્રકાસ. ૭૨

॥ ઈતિ શ્રી મુક્તાનંદ મુનિ વિરચિતે ભાગવત સાર ચિરંજીવી પદ સમ્પૂર્ણ ॥

ઉપદેશ પદ સંગ્રહ

૭૩૧.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

ભજો ભાવ શું અખંડ જપમાળા રે,
 માળા ટાળે છે મન કેરા ચાળા રે...ભજો. ૧

હરિનું એક એક અંગ ઉર ધારો રે,
 સ્વામિનારાયણ નામ ઉચ્ચારો રે...ભજો. ૨

જપો જુગલ ચરણ સુખકારી રે,
 ઊધ્વરિખાદિક ચિહ્ન સંભારી રે...ભજો. ૩

દશ આંગળીની માળા દશ જાણો રે,
 ફણા જુગલની જુગલ પ્રમાણો રે...ભજો. ૪

પાની જુગલ ગુલફ જુગ શોભે રે,
 માળા ચાર ફેરી જન મન લોભે રે...ભજો. ૫

જંઘા જુગલ જાનુ જુગ વંદે રે,
 માળા ચાર ફેરી સંત આનંદે રે...ભજો. ૬

ઉરુ જુગલની માળા જુગ ફેરે રે,
 નાભિ વર્તુલ સમાન પ્રીતે હેરે રે...ભજો. ૭

નાભિ ઉદર જુગલ સ્તન જોઈ રે,
 માળા ચાર ફેરી રહે જન મોહી રે...ભજો. ૮

ભુજ જુગલ હરિના સુખકારી રે,
 માળા ફેરી જાય દાસ બલિહારી રે...ભજો. ૯

કર આંગળીની માળા દસ કા'વે રે,
 જોતા ભક્તને આનંદ ઉપજાવે રે...ભજો. ૧૦

કંઠ ચિબુકની માળા જુગ ફેરી રે,
 મુખપંકજ ઉમંગે રહે હેરી રે...ભજો. ૧૧

મુખ નાસિકા જુગલ દ્રગ હેરે રે,
 માળા ચાર ચારે અંગ જોઈ ફેરે રે...ભજો. ૧૨

કાને કુંડલ વહાલાને જુગ કા'વે રે,
 ફેરી માળા ઉભય દાસ મન ભાવે રે...ભજો. ૧૩
 જોતાં જુગલ ભ્રૂકુટિ ડરે કાળ રે,
 પ્રેમે જોઈ દાસ જપે જુગ માળ રે...ભજો. ૧૪
 ભાલ તિલક સહિત વહાલું લાગે રે,
 જપે માળા એક દાસ અનુરાગે રે...ભજો. ૧૫
 માથે પાઘ તોરા સહિત રૂપાળી રે,
 ફેરે માળા જન જુએ વનમાળી રે...ભજો. ૧૬
 એવી રીતે થઈ માલિકા પચાસ રે,
 જપે જન્મ મરણ કરે નાશ રે...ભજો. ૧૭
 સ્વામિનારાયણ દેવે માળા દીધી રે,
 પ્રેમે મુક્તાનંદે ઊર ધારી લીધી રે...ભજો. ૧૮

૭૩૨.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

જાના હે નર જાના હે, ઘર છોડી અકેલા નર જાના હે...ઘર.
 મેડી મંદિર છોડ ચલોગે, એક દિન ભોંય બિછાના હે...ઘર-૧
 નિજ તન નારી પુત્ર કું પોંખે, જારીકે^૧ છાર મિલાના હે...ઘર-૨
 બ્રહ્મા આદિ ભુવન કે સ્વામી, વહાં ભી સ્થિર ન રહાના હે...ઘર-૩
 દાસ મુકુંદ આશ તજ જૂઠી, શ્રી હરિચરન ઠિકાના હે...ઘર-૪

૭૩૩.

૫૬-૨

આવેંગે જમ આવેંગે, હરિભજન બિના જમ આવેંગે...હરિ.
 હરિજન દેખ કે હાંસી કરત, વાકે મુખ મેં આગ જરાવેંગે...હરિ-૧
 કીરતન કથા રી સુને નહીં, તાકે શ્રવનમેં સીસા ડારેંગે...હરિ-૨
 કર્મ વિકર્મ કરે જિન કે હિત, ઈન મેં સે કોઉ ન બચાવેંગે...હરિ-૩
 દાસ મુકુંદ ચલો ગુરુચરને, એક પલક મેં છુડાવેંગે...હરિ-૪

૭૩૪.

પદ-૩

પાવેંગે દુઃખ પાવેંગે, હરિભજન બિના દુઃખ પાવેંગે...હરિ.
દુર્લભ દેહ ભજન બિન તજી કે, માર જમન કી ખાવેંગે...હરિ-૧
જમ કે મન મેં મે'ર ન આવે, કાંટા માંહી ચલાવેંગે...હરિ-૨
પરનારી પ્રસંગ કરે વાં કું, લોહ થાંભ લપટાવેંગે...હરિ-૩
દાસ મુકુંદ વાસ હરિચરને, ઈન મારગ મેં ન આવેંગે...હરિ-૪

૭૩૫.

પદ-૪

તારેંગે સંત તારેંગે, ભવજળ મેં બૂડત સંત તારેંગે...ભવ.
જનમ મરણ ભય તબ હી ભાગે, સંત બચન ઉર ધારેંગે...ભવ-૧
જો તરી ગયે સો સંત સમાગમ, અબ હી સંત ઉદ્ધારેંગે...ભવ-૨
સંત શબ્દ કું જો લોપી ચલેંગે, આગે બહુત સંભારેંગે...ભવ-૩
દાસ મુકુંદ નાવ સત્સંગ ત્યાં, પલ મેં પાર ઉતારેંગે...ભવ-૪

૭૩૬.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

મોહનને ગમવાને ઈચ્છો માનની,
ત્યાગો સર્વે જૂઠી મનની ટેક જો.
પતિવ્રતાનો ધર્મ અચળ કરી પાળજો;
હરિ ચરણે રહેજો અબળા થઈ છેક જો...મોહનને. ૧
વળી એક વાત કહું છું અધિક વિવેકની;
સાંભળ બેની તારા સુખને કાજ જો;
હરિજન સંગે રાખો પૂરણ પ્રીતડી,
ત્યાગો મદ મત્સર જૂઠી કુળ લાજ જો...મોહનને. ૨
સુખદાયક તું જાણે સુંદર શ્યામને,
અતિ દુઃખદાયક મન પોતાનું જાણ જો,
મુક્તાનંદનો નાથ મગન થઈ સેવજો;
સમજી વિચારી બોલો અમૃત વેણ જો...મોહનને. ૩

૭૩૭.

૫૬-૨

સાંભળ બેની હરિ રીઝ્યાની રીતડી,
 મોહનવરને માન સંગાથે વેર જો;
 સાધન સર્વે માન બગાડે પળ વિષે,
 જેમ ભણિયું પય^૧ સાકરમાં અહિ^૨ ઝેર જો...સાંભળ. ૧
 દાસી થઈ તું રહેજે દીનદયાળની,
 નીચી ટેલ મળે તો માને ભાગ્ય જો;
 ભવ બ્રહ્માદિકને નિશ્ચે મળતી નથી,
 પુરુષોત્તમ પાસે બેઠાની જાગ્ય જો...સાંભળ. ૨
 પ્રીત કરે પુરુષોત્તમ સાથે નિત્ય નવી,
 દાઝીશ મા દેખી કેનું સન્માન જો;
 મુક્તાનંદનો નાથ મગન થઈ સેવજો,
 તો રીઝે રસિયો સુંદરવર કહાન જો...સાંભળ. ૩

૭૩૮.

૫૬-૩

કહાન કુંવરની રીત સુણી મનમાં ધરો,
 તો તમે રહેશો મગન સદા હરિ સંગ જો;
 પુરુષોત્તમને નથી કોઈ પર પોતાતણું;
 પૂરણકામ ન રાચે કે'ને રંગ જો...કહાન. ૧
 કરુણાનિધિમાં કામાદિક વ્યાપે નહિ,
 ઈર્ષ્યા માન તણો નહિ અંતર લેશ જો;
 કડવાં વેણ કહે પોતાના દાસને,
 ઔષધ સમ આપે ઉત્તમ ઉપદેશ જો...કહાન. ૨
 જે જે વચન કહે સુંદરવર શ્યામળો,
 સુખ ઉપજે તેમ કરવો શુદ્ધ વિચાર જો;
 મુક્તાનંદનો નાથ સદા સુખદાઈ છે,
 એવું જાણી કરજો પૂરણ પ્યાર જો...કહાન. ૩

૭૩૯.

પદ-૪

સુખ સાગર હરિવર સંગે સુખ માણજો,
 અતિ ઘણી મહેર કરી છે શ્રી મહારાજ જો;
 પુરુષોત્તમ સાથે પૂરણ સગપણ થયું,
 આપણ તુલ્ય નહિ કોઈ બીજું આજ જો...સુખ સાગર. ૧
 રવિમંડળમાં રાત તણું દુઃખ નવ નડે,
 પારસ પામ્યે ધન દુર્બળતા જાય જો;
 તેમ પ્રગટ પુરુષોત્તમને જે જે મળે,
 તેનો મહિમા ભવ બ્રહ્માદિક ગાય જો...સુખ સાગર. ૨
 તન અભિમાન તજે પૂરણ સુખ પામીએ,
 શામળિયા સંગ વાધે સાચી પ્રીત જો;
 મુક્તાનંદ કહે મર્મ ઘણો છે વાતમાં,
 જાણી લેજો અતિ ઉત્તમ રસ રીત જો...સુખ સાગર. ૩

૭૪૦.

પદ-૧ (રાગ : મેવાડી)

અંતકાળે આવી રે સંભાળી લેજો શામળા રે,
 જોશો મા અમારા અવગુણ શ્યામ;
 પણ છે પોતાનું રે પ્રભુજી તમે પાળજો રે,
 અધમ ઉધારણ કરુણાના ધામ...અંત૦ ૧
 ગજને છોડાવ્યો રે ગ્રાહના મુખ થકી રે,
 કરતાં કાંઈ અરધ નામ ઉચ્ચાર;
 એવી રીતે આવો રે સુંદર શામળા રે;
 વાટડી જોઉં છું વારંવાર...અંત૦ ૨
 નારાયણ નામે રે ઉધાર્યો અજામેલને રે,
 કરતાં તે પુત્ર તણો રે પોકાર;
 એવું તે વિચારી રે અલબેલા આવજો રે;
 અમારે છે તમારો આધાર...અંત૦ ૩

દોયલી^૧ વેળામાં રે દીનાનાથજી રે,
 કહોને અમે કેની કરીએ આશ ?
 મુક્તાનંદના સ્વામી રે સુંદર શામળા રે;
 અબળાને તેડી રાખો પાસ...અંત૦ ૪

૭૪૧.

૫૬-૨

દોયલી વેળામાં રે કોઈ કેનું નથી રે,
 જ્યારે કરે જમડા આવીને જોર;
 તેણી વેળા આવી રે દયાળુ મુજ દીનની રે,
 બાંધ્ય ગ્રહી રહેજો નંદકિશોર-દોયલી૦ ૧
 જ્યારે તૂટે નાડી રે ઝલાઈ જાય જીભડી રે,
 વાજે કફસહિત શ્વાસનો ધોર;
 સગાં ને સંબંધી રે લાગે સહુ લૂંટવા રે,
 કૂડા કૂડા કરીને શોર બકોર-દોયલી૦ ૨
 સ્વારથનાં સગા રે સર્વે સંસારમાં રે,
 તમ વિના જૂઠા સર્વે જન;
 તમે ને તમારા રે જન પ્રભુ પરમારથી રે,
 બીજે નવ માને મારું મન-દોયલી૦ ૩
 ત્રાહિ ત્રાહિ કરી રે પોકારું જોઈ તમ ભણી રે,
 સેવકની કરજો શ્યામ સંભાળ;
 મુક્તાનંદના સ્વામી રે જાણ સુજાણ છો રે,
 વર્ણવે છે વેદ દીનદયાળ-દોયલી૦ ૪

૭૪૨.

૫૬-૩

આ અવસર રે દયાળુ દયા કરી રે,
 ટાળવાને જન્મમરણના તાપ;
 વાહને ચડીને રે આવો છો મારા વાલમા રે,
 નારાયણ નામનો જપતાં જાપ-આ૦ ૧

અનેકને આવ્યા રે અંતસમે તેડવા રે,
 સાથે સંતજનનો સાથ;
 એવા તે તમારા રે ગુણ અનંત અપાર છે રે,
 સાંભળતામાં સર્વે થાય સનાથ-આ૦ ૨
 અધમ જાતિ રે ઉદ્ધારી બહુ નારીને રે,
 જેને નિંદે શાસ્ત્ર વેદ પુરાણ;
 ગુણ ને અવગુણ રે નાથ ગણતા નથી રે,
 શરણે આવ્યાના શ્યામ સુજાણ-આ૦ ૩
 કરુણારસને રે પ્રગટ કર્યો કાનજી રે,
 કરવાને અનેક જનનો ઉદ્ધાર;
 મુક્તાનંદના વહાલે રે મહાસુખ આપિયું રે,
 કરી નિત્ય નવલા નેહ વિહાર-આ૦ ૪

૭૪૩.

પદ-૪

ભલેને પધાર્યા રે ગિરધર ગાજતા રે,
 હવે મુને કરી કૃતારથ કાન;
 નયણાં ઠરે છે રે નાથને નિરખતાં રે,
 જેનું નિત્ય ધરીને રહેતા ધ્યાન-ભલેને૦ ૧
 દુઃખડાના દહાડા રે હવે તો દૂર પળ્યા રે,
 લીધી છેલછબિલે મારી સાર,
 જીવન જોઈને રે જગ જૂઠો થયો રે,
 તમ સંગ લાગ્યો રંગ એકતાર-ભલેને૦ ૨
 કમળા સરખી રે કરી મુને કાનજી રે,
 ગ્રહી ગુણવંત મારો હાથ;
 ભલું મારું ભાગ્ય રે ફળ્યું કોઈ કાળનું રે,
 પામી પતિ અખિલ ભુવનનો નાથ-ભલેને૦ ૩
 અખંડ સોહાગી રે તમને જે જાણશે રે,
 માણશે મહાસુખ મોજ અપાર;

મુક્તાનંદ કહે છે રે તમને પરહરી રે,
ભવજળ કોઈ ન પામે પાર-ભલેને○ ૪

૭૪૪. પદ-૧ (રાગ : મેવાડો)

અંત સમયમાં રે સૌ ભક્તને રે,
સંકટ તે કોય પ્રકારે ન થાય;
શ્રીહરિ આવી રે પાસ ઉભા રહે રે,
એમ પ્રભુ કરે છે જનની સહાય. અંત. ૧
પાર્ષદ સોતા રે બેઠા છે વિમાનમાં રે,
આવા જૂવે પ્રગટ હરિ હરિદાસ;
દિવ્ય સ્વરૂપે રે તેજ વિમાનમાં રે,
ભક્તને તેડી બેસારે છે પાસ. અંત. ૨
તે હરિજનને રે પ્રભુ નિજધામમાં રે,
પ્રેમે કરી પોં'ચાડે તતકાળ;
મહામુનિવરને રે વાંછિત જે ગતિ રે,
ભક્તને આપે જન પ્રતિપાળ. અંત. ૩
મરણ સમયમાં રે સૌ હરિભક્તને રે,
એમ હરિ આપે દર્શન દાન;
કોય કોય વેળા રે અભક્તને પણ રે,
અંતકાળે દિવ્ય ભાસે ભગવાન. અંત. ૪
આશ્ચર્ય દેખી રે દૈવી જીવને રે,
શ્રીહરિમાં સંશયનો થયો નાશ;
મુક્તાનંદ કહે છે રે હરિકૃષ્ણ દીનેશને રે,
શરણે તે આવ્યા કરી વિશ્વાસ. અંત. ૫

૭૪૫. પદ-૧ (રાગ : ધોળ)

અલૌકિક આદિત્ય ઉદિયા રે, સહજાનંદ સ્વામી;
પતિતને પાવન કરવા રે, પ્રગટ્યા બહુનામી...૧

સોમ થકી ઘણું શીળા રે, કરુણારસ ધારી;
 જનમન કુમુદ વિકસ્યાં રે, મોહાદિક મારી...૨
 મંગળરૂપ મોરારિ રે, પુરુષોત્તમ પોતે;
 કોટિ કરમને ટાળે રે, નયણાં ભરી જોતે...૩
 બુધ થઈ બોધ પ્રકાશે રે, આપે અવતારી;
 મૂઢ મલિન જન તાર્યા રે, અગણિત નરનારી...૪
 ગુરુજના^૧ ચરણ ઉપાસે રે, હરિ હર અજ જેવા;
 બ્રહ્મરૂપ મુનિ મોટા રે, કરે સદ્ગુરુ સેવા...૫
 સૂકર શ્વાન ખર જેવા રે, જેને ચરણે રહે આઈ;
 બ્રહ્મરૂપ થયા ભવમાં રે, ગોવિંદ ગુણ ગાઈ...૬
 શનીશ્વર ગ્રહ સમ સૌને રે, મન મહા દુઃખકારી;
 તેને તે વશ કરી રાખે રે, વચનાંકુશ મારી...૭
 અક્ષર પદ અવિનાશી રે, જેનું ધામ કહાવે;
 મુક્તાનંદ તે ગુરુના રે, નિશદિન ગુણ ગાવે...૮

॥ શિખામણના ધોળ ॥

૭૪૬.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

સહજાનંદ સ્વામી રે, ભજ દઢ ભાવ કરી;
 આવો અવસર દુર્લભ રે વારે વારે ના'વે ફરી. ૧
 તું તો સત્ય કરી માને રે, સંતની વાતલડી;
 તજ દેજે તું વેગે રે, મન કેરી ઘાતલડી. ૨
 પરધન પરનારી રે, તજ સતસંગ કરે;
 હરિવિમુખની સંગત રે, વિષ જાણી પરહરે. ૩
 મારું કહ્યું સત્ય માને રે, જાવું છે જરૂર મરી;
 કર પુણ્ય પરમારથ રે, સંપત રહેશે ધરી. ૪
 એવું સમજ વિચારી રે, પાણી પહેલી પાળ કરો;
 વાલો મુક્તાનંદનો રે, ભજ ભવ કષ્ટ તરો. ૫

૭૪૭.

૫૬-૨

સ્વામિનારાયણ કહેતાં રે, કેમ તું લાજે છે;
 તારા શિર પર વેરી રે, જમરા ગાજે છે. ૧
 જમદૂત જોરાવર રે, લેશે તારા પ્રાણ હરી;
 તારાં સગાં ને સંબંધી રે, રહેશે હાય હાય કરી. ૨
 જેને કાજે કરે છે રે, કુકરમ અતિ ભારી;
 તેતો સંગે ન ચાલે રે, નવ જોબન નારી. ૩
 જાશે પાપે પોતાને રે, નરકમાં જમ સંગે;
 પીશે લોહી તે તારુ રે, ચીરી ચીરી સહુ અંગે. ૪
 એવું સમજ વિચારી રે, શ્રીહરિને ભજજે;
 મુક્તાનંદ સત્ય કહે છે રે, સરવે કુકરમ તજજે. ૫

૭૪૮.

૫૬-૩

ઘનશ્યામને સેવો રે, કુમતિને દૂર કરી;
 એ છે સરવેના સ્વામી રે, પ્રગટ પ્રમાણ હરિ. ૧
 જેનું ધ્યાન ધરે છે રે, મહા મુનિ શુક જેવા;
 જેના પદપંકજની રે, કરે કમળા સેવા. ૨
 એવા શ્રી નારાયણ રે, ભજે તેનાં કષ્ટ હરે;
 એને ઈષ્ટ જે જાણે રે, તે તો કુળ સહિત તરે. ૩
 વાલો નિજ તપનું ફળ રે, સહુને આપે છે;
 ધરી રૂપ અલૌકિક રે, ભવદુઃખ કાપે છે. ૪
 એવા પ્રગટ પ્રભુને રે, ભજો ભ્રમણા ત્યાગી;
 મુક્તાનંદ કે' હરિ ભજી રે, થાશો બડભાગી. ૫

૭૪૯.

૫૬-૪

શ્રી નારાયણ ભજજો રે, શુદ્ધ થઈ નર નારી;
 ભવસાગર તો તરશો રે, થાશે સુખ અતિ ભારી. ૧
 ખર શબ્દ સરીખી રે, દુરિજનની વાણી;
 તેને ઉરમાં ન ધરજો રે, દુઃખદાયક જાણી. ૨

કામી કોધી ને લોભી રે, લંપટ જે નગરા;
 તેને સંત ન ગણશો રે, તેતો જમદૂત ખરા. ૩
 કહી સત્ય શિખામણ રે, તેને નિંદા કહેશે;
 તે તો જમપુરી કેરું રે, દારુણ દુઃખ સહેશે. ૪
 સંત અસંતને સમજી રે, ભાવે હરિભજન કરો;
 મુક્તાનંદ કે' નારાયણ રે, નામે ભવ સિંધુ તરો. ૫

૭૫૦.

પદ-૧ (રાગ : સોરઠ)

હરિગુણ ગાતાં (૨) દુરિજનિયાનો ધડક ન મનમાં ધારીએ,
 શિરને સાટે (૨) શ્વાસ-ઉચ્છવાસે સુંદરવર સંભારીએ,
 જે સાચું સમરણ આદરે, તેનો મૂરખ માણસ દ્રોહ કરે;
 તે ઊલટો નિજ શિર ભાર ભરે...હરિ. ૧
 જે સૂરજ સામી રજ નાખે, તે ઊલટી આવી પડે આંખે;
 રવિ રોષ રાગ મન નવ રાખે...હરિ. ૨
 એમ સમજી મન દઢ રાખીએ, મુખ કાયરતા નવ ભાખીએ;
 આ તન પ્રભુ પર વારી નાખીએ...હરિ. ૩
 જે તન મન ધન હરિ ચરણે ધરે, તેની સુંદર શ્યામ સહાય કરે;
 કહે મુક્તાનંદ તે તારે ને તરે...હરિ. ૪

૭૫૧.

પદ-૨

સરવે માન તજી (૨) શામળિયા સંગાથે મન દઢ બાંધીએ,
 તજી લોકલજ્જા (૨) સાધુજન સંગાથે પ્રીતિ સાંધીએ...સરવે.
 જે સાધુજનનો સંગ કરે, તેના કામાદિક સંતાપ હરે;
 તેનું મન લઈ મોહન ચરણે ધરે...સર. ૧
 એમ હરિ ભજતાં મોટપ પામે, તેનાં જન્મમરણ દુઃખ વામે;
 ફરી મન ન ચડે બીજે ભામે...સર. ૨
 ધ્રુવ આદિ અચળ થયા હરિ સેવી, તેની શિખામણ મન ધારી લેવી;
 ભક્તિ પણ કરવી તેના જેવી...સર. ૩

દુરિજનના સંગથી દૂર રહીએ, હરિજનનો અવગુણ નવ લઈએ;
મુક્તાનંદ દાસના દાસ થઈએ...સર. ૪

૭૫૨.

૫૬-૩

તન ધન જાતાં(૨) હરિજન હોય તે હરિભક્તિથી નવ ચળે,
જેમ નારી સતી (૨) સરવે મમતા છોડી પતિ સંગે બળે...તન.
જુઓ પ્રહ્લાદે પણ નવ છોડ્યું, નિજ તાત તણું સગપણ ત્રોડ્યું;
દંઢ કરી મોહન સંગ મન જોડ્યું...તન. ૧
જુઓ હરિશ્ચન્દ્રે હરિ નવ તજિયા, પર ઘેર વેચાઈ પ્રભુને ભજિયા;
ત્યારે મોહનના મનમાં રજિયા...તન. ૨
જુઓ બળિનું મન નવ હારિયું, ગુરુવચન રુદે નવ ધારિયું;
તન મન ધન પ્રભુ પર વારિયું...તન. ૩
એવી દંઢતા ધારે તે સુખિયા, તે કોઈ કાળે નવ હોય દુઃખિયા;
કહે મુક્તાનંદ તે મહા સુખિયા...તન. ૪

૭૫૩.

૫૬-૪

હરિજન થઈને (૨) હાણ વરધ^૧ સુખ દુઃખ મનમાં નવ ધારીએ,
ટાળ્યા નવ ટળે (૨) ઘટ સાથે^૨ ઘડિયાં હિંમત નવ હારિએ...હરિજન.
જુઓ કદરજ મહા દુઃખિયા કા'વ્યા, તે સુખ દુઃખ મનમાં નવ લાવ્યા;
ત્યારે મોહનના મનમાં ભાવ્યા...હરિ. ૧
જુઓ વસુદેવ દેવકી બંધ રહ્યાં, બહુ કાળે બંધન દૂર થયાં;
જેને હરિ પુત્ર તોય દુઃખ સહ્યાં...હરિ. ૨
જુઓ પાંડવ હરિને અતિ પ્યારા, જેથી પળ એક નાથ ન રહે ન્યારા;
તે વન ભટક્યા લઈ સંગ દારા^૩...હરિ. ૩
એમ સમજી હરખ શોક તજીએ, થઈ એક મના પ્રભુને ભજીએ;
કહે મુક્તાનંદ હરિને રજીએ...હરિ. ૪

૧. વૃદ્ધિ ૨. શરીરના જન્મ સાથે ૩. પત્નિ

૭૫૪.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

સત્સંગી સૌ પરમ વિવેકી, ગ્રહી ત્યાગી નરનારી રે,
 અતિ સુખદાયક વચન અમારા, લેજો ઉરમા ધારી રે. ટેક.
 પાંડે અવધપ્રસાદ ભત્રીજા, દત્ત અમારા કીધા રે,
 તેમ પાંડે રઘુવીર અમારા, દત્ત પુત્ર કરી લીધા રે. સત્સંગી. ૧
 બેઉને ગ્રહી ત્યાગી સૌના, ગુરુ કીધા આજ એહ રે,
 બેઉને વચનમાં સૌને વર્તવું, મારી આજ્ઞા છે એહ રે. સત્સંગી. ૨
 પોતાની સમૃદ્ધિ પ્રમાણે, અન્નવસ્ત્રાદિક લાવી રે,
 ઈશ્વર જાણી સેવા કરવી, સેવક ભાવ જણાવી રે. સત્સંગી. ૩
 ગ્રહી ત્યાગી સૌના હિતકારી, ઈશ્વર અંતર્યામી રે,
 મુક્તાનંદ કહે એવી રીતે, બોલ્યા શ્રીમુખ સ્વામી રે. સત્સંગી. ૪

૭૫૫.

પદ-૨

વળી ઉત્તમ ઉપદેશ અમારો, સુણજો સહુ હરિજન રે,
 પ્રેમ મગન થઈ મનકમ વચને, માનજો મારુ વચન રે. ટેક.
 આપત્કાળ પડે જો પોતાને, તો પણ હૃદયે વિચારી રે,
 એ બેઉના ગુરુનું કરજ ન લેવું, મારા વચન ઉર ધારી રે. વળી. ૧
 તેમ એ બેઉના મંદિરમાંથી પણ, કરજ ન કાઢવું લેશ રે,
 તો રહેશે ગુરુભક્તિ તમારી, એ મારો ઉપદેશ રે. વળી. ૨
 તેમ એ બેઉના વસ્ત્ર આભુષણ, કોઈ દી માગી ન લેવા રે,
 તેમ તેહનાં વાહન નવ લેવાં, જાણવા પુજ્યા જેવા રે. વળી. ૩
 તેમ ત્રાંબા પીતળના વાસણ, આચાર્યના જે હોય રે,
 મુક્તાનંદ કહે શ્રીમુખ વાણી, માગી ન લેવા સોય રે. વળી. ૪

૭૫૬.

પદ-૩

તેવી રીત્યે હરિ મંદિર કેરા, પાત્ર વસ્ત્રાદિક જેહ રે,
 ઘોડા વેલ્યો આદિક છે વાહન, માગી ન લેવા તેહ રે. ટેક.
 એ આદિક જે જે કાંઈ વસ્તુ, ગુરુ કે શ્રીહરિની હોય રે,
 પોતાના ઘરકામને સારુ, માગી ન લેવી કોય રે. તેવી. ૧

તેમજ કોઈ સારુ હરિ ગુરુનું, પાત્રાદિક જે કાંઈ રે,
 તે પણ કોઈ દી માગી ન લેવું, ટેક ધરી મનમાંહી રે. તેવી. ૨
 જે જે પદાર્થ ગુરુ કે હરિના, પૂજા યોગ્ય કહેવાય રે,
 તે જો પોતાને અર્થે લાવે, તો અપરાધી થાય રે. તેવી. ૩
 ભવજળ પાર કર્યાને સારુ, શિખામણ સુખકારી રે,
 મુક્તાનંદ કહે શ્રી મુખવાણી, લેજોને ઉરધારી રે. તેવી. ૪

૭૫૭.

૫૬-૪

વળી બીજી સુખદાઈ શિખામણ, પ્રેમે કરી ઉરધારો રે,
 વચન પ્રમાણે રહી ભજો હરિને, મોહાદિક રિપુ મારો રે. ટેક.
 પોતાને ઘેર વિવાહ આદિક, મંગળ કારજ હોય રે,
 અમ ઉપર કંકોત્રી તેની, ક્યારે ન લખવી કોય રે. વળી. ૧
 આચાર્ય કે મોટેરા સાધુ, મંદિરના અધિકારી રે,
 તેપર પણ કંકોત્રી ક્યારે, લખવી નહિ એ વિચારી રે. વળી. ૨
 તેમજ મરણની કાળાખરી પણ, હરિ ગુરુ પર ન લખાય રે,
 લેણદેણ વ્યવહાર કર્યાથી, જન અપરાધી થાય રે. વળી. ૩
 હરિગુરુ સંગે વ્યવહાર કરીને, શિષ્યને અવગુણ આવે રે,
 મુક્તાનંદ કહે શ્રીમુખવાણી, તે ભવપાર ન પાવે રે. વળી. ૪

૭૫૮.

૫૬-૫ (રાગ : ધોળ)

આજે વાત લખી છે રે કે, વ્યવહારિક રીતિ,
 કરે હરિ ગુરુ સાથે રે કે, તો ન રહે પ્રીતિ. ટેક.
 લેવા આપવામાંથી રે કે, ગુરુ ગોવિંદ સંગે,
 થાય વાદ જરૂર જ રે કે, અહંતાને રંગે. આજે. ૧
 પછે ગુરુગોવિંદનો રે કે, અવગુણ ઉર આણી,
 તે પાપને જોગે રે કે, નરક પડે પ્રાણી. આજે. ૨
 પરલોક બગાડી રે કે, જમપુરમાં જાયે,
 આ લોકમાં એની રે કે, અતિનિંદા થાયે. આજે. ૩

એમ સ્વારથ સારુ રે કે, જે ગુરુદ્રોહ કરે,
 તેનું લોક પરલોકમાં રે કે, કોઈ કારજ ન સરે. આજે. ૪
 સત્સંગી સહુને રે કે, શિખામણ દીધી,
 વ્હાલે મુક્તાનંદને રે કે, અતિ કરુણા કીધી. આજે. ૫

૭૫૯.

૫૬-૬

વળી આ શિખામણ રે કે, ઉરમાં લેજો ધારી,
 અમે વચને કરીને રે કે, સુંદર રીત કરી. ટેક.
 જ્યારે હરિ ગુરુ સંતના રે, દર્શનહિત જાવું,
 ત્યારે હરિજન સૌને રે કે, ગાંઠખરચ ખાવું. વળી. ૧
 મારગના હરિજનરે કે, તાણ્ય કરે જ્યારે,
 તોય હરિજનને ઘર રે કે, જમવું નહિ ક્યારે. વળી. ૨
 ગ્રહી ત્યાગી અજાણે રે કે, સત્સંગી જેવો,
 નિજ ઘર ઉતરવારે કે, ક્યારે નવ દેવો. વળી. ૩
 સંતને આચારજ^૧ રે કે, અમ સારુ આવી,
 કોઈ માગે પદારથ રે કે, આપવું નહિ લાવી. વળી. ૪
 શિખામણ સુંદર રે કે, આપી સુખકારી,
 વ્હાલે મુક્તાનંદને રે કે, મહેર કરી મુરારિ. વળી. ૫

૭૬૦.

૫૬-૭

સુણો વચન અમારા રે કે, હરિજન બડભાગી,
 જે જે હોય અજાણ્યો રે કે, ગૃહિ અથવા ત્યાગી. ટેક.
 તે પત્ર અમારો રે કે, મહોર સહિત લાવે,
 કોઈ માગે પદારથ રે કે, ધુતવા ઠગવા દાવે. સુણો. ૧
 તેને જાણી ઠગારો રે કે, કાંઈ નવ દેવું,
 એવું વચન અમારું રે કે, અંતર ધારી લેવું. સુણો. ૨
 જેને હોય ઓળખતા રે કે, તે પાસે કૈયે,
 આજદિન મહોરનો રે કે, છાપનો પત્ર હોયે. સુણો. ૩

તે પત્ર છે જુઠો રે કે, લખશું પત્ર ફરી,
 તે પત્ર મગાવશું રે કે, દિવસની અવધ્ય કરી. સુણો. ૪
 તે અવધિથી બાહેર રે કે, જુઠો જાણીને તજો,
 વ્હાલે મુક્તાનંદને રે કે, કહ્યું એમ કૃષ્ણ ભજો. સુણો. ૫

૭૬૧.

૫૬-૮

સત્સંગી હરિગુણ રે કે, સુણવા મન ધારે,
 તે હરિજન દ્વિજને રે કે, બોલાવે ત્યારે. ટેક.
 તે બ્રાહ્મણ પાસે રે કે, ભક્તમાં આવ્યાનો,
 હોય મહોરનો કાગળ રે, કથા વંચાવાનો. સત્સંગી. ૧
 તે બ્રાહ્મણ પાસે રે, સુણજો કથા પ્રીતે,
 અન્ય પાસે ન સુણવી રે કે, રહેવું એવી રીતે. સત્સંગી. ૨
 આઠે પદમાં રે કે, જે જે વાત લખી,
 તેમ જે નહિ વર્તે રે કે, તે સઉ થાશે દુઃખી. સત્સંગી. ૩
 તે વચન દ્રોહી ને રે કે, ગુરુદ્રોહી જાણી,
 સત્સંગથી બાહેર રે કે, ગણવો તે પ્રાણી. સત્સંગી. ૪
 સંવત્ અષ્ટાદશ રે કે, પંચાશી વરસે,
 માઘ વદિ દ્વાદશીયે રે કે, પત્રી લખી હરખે. સત્સંગી. ૫
 આ પત્રીના પદને રે કે, અતિ પ્રગટ કરજો,
 વ્હાલે મુક્તાનંદને રે કે, કહ્યું તેમ ઉર ધરજો. સત્સંગી. ૬

૭૬૨. b

(ઉપદેશ સાખી)

પૂર્વછાયો : કોય પઢે સર્વે પુરાણ રે, કોય સર્વે લોક માં સુજાણ રે,
 કરી વાતે ડોલાવે બ્રહ્માંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧
 કોય કરે જગન ને જાગ રે, આપે સર્વે અમર^૧ ને ભાગ રે,
 હોમે નર પશુ કરી ખંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૨
 કોય પર્વત ઉપર્યથી પડે રે, જ્યારે એવે વેગે મન ચડે રે,
 મળે સુત વિત રાજ રંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૩

૧. દેવતા

કોય ફરે તીર્થ સંગ લે રે, રહે નિત્ય નવે વળી સ્થલે રે,
જાઈ જળ માં પખાળે પંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૪
કોય કરે વ્રત ને ઉપવાસ રે, જાયે ઉત્તરે થઈ ઉદાસ રે,
જાઈ ગાળે હેમાળા માં હંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૫
કોય ચૌકોરે અગનિ બાળી રે, બસે વચમાં આસન વાળી રે,
માથે તપાવે જો મારતંડ^૨ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૬
કોય અષ્ટાંગ જોગને સાધે રે, એક આત્મારૂપ આરાધે રે,
રોકે પ્રાણ અપાન પ્રચંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૭
કોય ભણે વેદાંત અનુપ રે, જાણે જીવ ઈશ્વર માયા નું રૂપ રે,
જે તે સામોરિ પે જાઈ ઝંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૮
કોય વદે છે વ્યાકર્ણ વાંણ રે, સુણી સઉ કરે પ્રમાણ રે,
બોલે મુખથી શુદ્ધ અખંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૯
કોય કવિ થઈ કાવ્ય જોડી રે, કોય કરે જ્ઞાન ગપોડે રે,
જાણું ભેદિ જાસે આ બ્રહ્માંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૦
કોય સઉથી થઈ ઉદાસી રે, લિયે કરવત જાઈને કાશી રે,
મરે જળમાં બુડી ભરી ભંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૧
કોય સતી પતિ કેડે થાય રે, કોય જીવતાં ભો માં સમાય રે,
એમ પ્રાણ્યે^૨ કરે પ્રાણ છંડ^૩ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૨
કોય ત્યાગી થઈ વસે વન રે, ફરે નગન ન ખાય અન્ન રે,
સહે સિત ઉષ્ણ પીડ એ પંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૩
કોય સાય કરે સિદ્ધિ અષ્ટરે, પામે નિધિ કરી બહુ કષ્ટ રે,
જાય ઈચ્છે તે લોકોમાં ઉડંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૪
કોય મંત્ર જંત્ર ને વખાણે રે, બહુ નાટક ચેટકને જાણે રે,
જાણે બહુ પરપંચ પાખંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૫
કોઈ આપે સરવસ દાન રે, વાધે કિર્તિ કરણ સમાન રે,
પડે ખબર સરવે તે ખંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૬

કોય સુરાપુરા સંગમે રે, વડા વેરીથી હાર્ય ન પામે રે,
 કરે શત્રુ સંજ્ઞાને વિખંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૭
 સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલ માં જસ રે, વ્યાપી રહ્યો સઉથી સરસ રે,
 નર નારી વા ખંડ^૧ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૮
 એવી રીત્ય ક્રિયાં લગી કહુ રે, કે'તા કે'તા તે પાર ન લહુ રે,
 અંત્યે પડે તે નરકને કુંડ રે, પણ ટળે નહિ જમદંડ રે. ૧૯
 સ્વામિનારાયણ કહે મુખ રે, તેના ટળી જાય જમદુઃખ રે,
 સાચા સંતને શરણે જો આવો રે, નરક કુંડમાં ફેરિ ન જાવો રે. ૨૦
 મુક્ત કહે પ્રભુ છાંડી કે અન્ય દેવ ગુનગાત રે,
 સો નર અમૃત ઢોરી કે ઝેર હલાહલ ખાત રે. ૨૧

૭૬૩.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

અનુભવી આનંદમાં બ્રહ્મરસના ભોગી રે;
 જીવનમુક્ત જોગિયા અંતર અરોગી રે. અનુ.
 જે શીખે જે સાંભળે ત્રિપુટીને તાને રે;
 મનનું કૃત્ય તે મન લગી અસત્ય માને રે. અનુ.
 જહાં લગી જગ વિસ્તર્યો મૃગ તૃષ્ણા પાણી રે;
 તેમાં મોહ ન પામે મહામુનિ સ્વપ્નું પ્રમાણી રે. અનુ.
 જે વડે આ જગત છે તેને કોઈ ન જાણે રે;
 મુક્તાનંદ કહે ગુરુમુખી તે સુખડાં માણે રે. અનુ.

૭૬૪.

૫૬-૨

અનુભવીને આપદા અંતરથી ભાગી રે;
 અંતરજામીને ઓળખ્યા તહાં લગની લાગી રે. અનુ.
 ઊરમિ^૨ ને ત્રણ ઈષણા^૩ અહંતાને ત્યાગી રે;
 જગત જીવન જોઈને ત્યાં બુદ્ધિ જાગી રે. અનુ.

૧. નપુંસક ૨. છ ઊર્મિ - જરા, મૃત્યુ, ક્ષુધા, પિપાસા, શોક, મોહ ૩. લોકેષ્ણા, વિત્તેષ્ણા, પુત્રેષ્ણા

ચૌદ લોક વૈકુંઠ લગી માયાની પાગી રે;
 તેથી અનુભવી અળગા રહે ત્રય તાપ આગી રે. અનુ.
 અષ્ટ સિદ્ધિ^૧ નવ નિધિ^૨ તે નિર્માલ્ય ત્યાગી રે;
 મુક્તાનંદ કહે ગુરુમુખી રહે રામરાગી રે. અનુ.

૭૬૫.

પદ-૩

અનુભવીને અંતરે રહે રામ વાસે રે;
 તે બોલે તે સાંભળે દૃષ્ટિ પ્રકાશે રે. અનુ.
 જ્યાં જુએ ત્યાં રામજી બીજું ન ભાસે રે;
 ભાત્ય દેખી ભૂલે નહીં અનુભવ ઉજાસે રે. અનુ.
 કેસરી કેરા ગંધથી કરી^૩ કોટિ ત્રાસે રે;
 તેમ આત્માના ઉદ્યોતથી અજ્ઞાન નાશે રે. અનુ.
 હું ટળ્યે હરિ હુંકડા^૪ તે ટળાય દાસે રે;
 મુક્તાનંદ મહા સંતને પ્રભુ પ્રગટ પાસે રે. અનુ.

૭૬૬.

પદ-૪

અનુભવી આનંદમાં ગોવિંદ ગાવે રે;
 પ્રીત કરી પરિબ્રહ્મ શું ભવમાં ન આવે રે. અનુ.
 મરજીવાને માર્ગે જન કોઈક જાવે રે;
 પેલું પરઠે^૫ મોતને તે મુક્તાફળ પાવે રે. અનુ.
 વેગે વહેતાં વારિમાં^૬ પ્રતિબિંબ ન ભાસે રે;
 તેમ ડગમગે દિલ જહાં લગી નવ બ્રહ્મ પ્રકાશે રે. અનુ.
 બ્રહ્મ થઈ પરબ્રહ્મને જુએ તે જાણે રે;
 એવાં મુક્તજનનાં ગુણ વેદ વખાણે રે. અનુ.
 કાયા માયા કૂડ^૭ છે જેમ ધૂમ છાયા રે;
 મુક્તાનંદ કહે ગુરુમુખીમાં પદ સમાયા રે. અનુ.

૧. અણિમા, મહિમા, ગરિમા, લધિમા, પ્રાપ્તિ, પ્રાકામ્ય, ઈશિત્વ, વશિત્વ

૨. પદ્મ, મહાપદ્મ, શંખ, મકર, કચ્છપ, મુકુંદ, કુંદ, નીલ, ખવ

૩. હાથી ૪. નજીક ૫. જુવે-કલ્પે ૬. પાણીમાં ૭. કપટ-અસત્ય

૭૬૭.

૫૬-૧ (રાગ : સારંગ)

સંત સુખી સંસાર મેં ઉદ્ધવ સંત સુખી સંસારમેં;
 ઓર સબે જગ ઝરત નિરંતર, તીન તાપકી જારમેં. ઉદ્ધવ.
 રાજાબી દુઃખિયા રંકબી દુઃખિયા, ધનપતિ દુઃખિત વિકારમેં;
 વિના વિવેક ભેખ સબ દુઃખિયા, જુઠા તન અહંકારમેં. ઉદ્ધવ.
 જ્ઞાન વિના દુઃખ પાવત દુનિયા, માયા ઘોર અંધારમેં;
 મુક્તાનંદ મુનિવર વિજ્ઞાની, પોંચે તેજ અંબારમેં. ઉદ્ધવ.

૭૬૮.

૫૬-૨

મેરે જન મોકું ભજે, ઉદ્ધવ મેરે જન મોકું ભજે;
 પંચ ઈન્દ્રિય અરુ મનકું જીતે, મો બિન સબ આશા તજે. ઉદ્ધવ.
 પ્રેમમગન મેરે ગુન ગાવત, જગ ઉપહાસસેં ન લજે;
 જ્ઞાન-ખડગ^૧ લે મોહ-ફોજ પર, લડત શૂર હો કે સજે. ઉદ્ધવ.
 અધ^૨ અવગુનકે મૂળ ઉખારન, મમ જશ નોબત નિત બજે;
 મુક્તાનંદ સો સંત વિવેકી, બ્રહ્મસ્વરૂપ અમર અજે. ઉદ્ધવ.

૭૬૯.

૫૬-૩

મેં જન હિત ભૂ પર ફીરું, ઉદ્ધવ મેં જન હિત ભૂ પર ફીરું;
 સંતન કે મનવાંછિત વપુ ધરી, દુષ્ટ મારી રક્ષા કરું. ઉદ્ધવ.
 ભૂકો ભાર હરું સંતન હિત, સંતકી રુચિ સમ અનુસરું;
 સંતનકે તાપ સબહી મેટનકું, નિજકર છત્ર જયું શિર ધરું. ઉદ્ધવ.
 જો મોય ભજત ભજું મેં વાકું, નિજજન પલક ન વિસરું;
 મુક્તાનંદ કહત યું મોહન, ભક્તન હિત અભરા ભરું. ઉદ્ધવ.

૭૭૦.

૫૬-૪

સોઈ સાચે મમ દાસ હે, ઉદ્ધવ સોઈ સાચે મમ દાસ હે;
 પિંડ બ્રહ્માંડ મેં પ્રીત ન જાકું, મમ પદકંજ નિવાસ હે. ઉદ્ધવ.

કાન્તા કનક જાળ જગ બાંધ્યો, ત્રીનસેં અધિક ઉદાસ હે;
ગૃહમેં રહે મે'માન જયું મમજન, જેહી દઢ ભક્તિ અભ્યાસ હે. ઉદ્ધવ.
મન ઈન્દ્રિય કે કૃત્યસેં ન્યારો, એકાંતિક મન જાસ હે;
મુક્તાનંદ સો સંત કે ઉર બીચ, મેરો પ્રબળ પ્રકાશ હે. ઉદ્ધવ.

૭૭૧.

પદ-૧ (રાગ : ભૂપાલી કલ્યાણ)

સંત જન સોઈ સદા મોઈ ભાવે, સંતજન—ટેક.
દેહ ઈન્દ્રિય અરુ મન આદિક કે, સંગ મેં નહિ લપટાવે...સંત-૧
કામ ક્રોધ અરુ લોભ મોહ વશ, હોય ન મન લલચાવે;
મેરો હી ધ્યાન રટન મુખ મેરો, સો તજી અન્ય ન જાવે...સંત-૨
ક્ષર અક્ષર અરુ અક્ષર પર કી, સબ હી સમજ ઉર લાવે;
સબ ગુન પૂરન પરમ વિવેકી, ગુન કો માન ન આવે...સંત-૩
પિંડ બ્રહ્માંડ સે પર નિજ આતમ, જાની કે મમ ગુન ગાવે;
મુક્તાનંદ કહત યું મોહન, સોઈ જન સંત કહાવે...સંત-૪

૭૭૨.

પદ-૨

નારદ એસે સંત સદા મોઈ પ્યારા, નારદ એસે—ટેક.
જડ ચૈતનકું જાની જથારથ, રહત જગત સે ન્યારા...નારદ-૧
જ્ઞાન વૈરાગ્ય ભક્તિ કે ભાજન, જાનત સાર અસારા;
બ્રહ્મ ભુવન લગી કાલ ચવીના, માનત જૂઠ પસારા...નારદ-૨
મેરે વચન અચલ ઉર રાખત, મમ ગુન મગન ઉદારા;
સબ પર મોય જાની ઉર ધારત, મમ પદ પ્રેમ અપારા...નારદ-૩
મમ ગુન શ્રવન મનન ઉર મેરો, મમ જશ કરત ઉચારા;
મુક્તાનંદ કહત યું મોહન, તેહી ઉર વાસ હમારા...નારદ-૪

૭૭૩.

પદ-૩

નારદ મેરે સંત સે અધિક ન કોઈ, નારદ મેરે—ટેક.
મમ ઉર સંતન અરુ મેં સંતન ઉર, વાસ કરું સ્થિર હોઈ...નારદ-૧

કમલા મેરો કરત ઉપાસન, માન ચપળતા ધોઈ;
 યદ્યપિ વાસ દિયો મેં ઉર પર, સંતન સમ નહિ સોઈ...નારદ-૨
 ભૂ કો ભાર હરું સંતન હિત, કરું છાયા કર દોઈ;
 જો મેરે સંત કુ રતિ એક દૂવે, તે હી જડ ડારું ખોઈ...નારદ-૩
 જન નરતન ધરી સંત ન સેવે, તીન નિજજનની બિગોઈ;
 મુક્તાનંદ કહત યું મોહન, પ્રિય મોયે જન નિર્મોહી...નારદ-૪

૭૭૪.

પદ-૪

નારદ ઐસી સાચે સંત કી રીતિ, નારદ ઐસી-ટેક.
 જેહી સુની સાધુ પરત પિછાને, જનકો મમ પદ પ્રીતિ...નારદ-૧
 ખટ^૧ વિકાર જીત અનઘ આનંદી, મેરે વચન મેં વાસા;
 બ્રહ્માદિક ક્ષર જાની જગત કી, છોડત સબ વિધિ આશા...નારદ-૨
 અક્ષરપદ જાનત અવિનાશી, તેહી મધ્યે મુક્ત અપારા;
 પંચ વિષય ત્યાગી સબ સમરથ, કરત કાલ કા ચારા...નારદ-૩
 ક્ષર અક્ષર પર મો કું જાનત, સબ અક્ષર કો સ્વામી;
 અપનો રૂપ શુદ્ધ બ્રહ્મ માનત, મેરો જન નિષ્કામી...નારદ-૪
 ઐસે મેરે જન એકાંતિક, તેહી સમ ઓર ન કોઈ;
 મુક્તાનંદ કહત યું મોહન, મેરો સર્વસ્વ સોઈ...નારદ-૫

૭૭૫.

પદ-૧ (રાગ : ઘોળ) (વચનામૃત પ્રથમ પ્રકરણ-૧૪)

સુખદાયક રે, (૨) સાચા સંતનો સંગ,
 સંત સમાગમ કીજીએ. ટેક.
 જ રે સંત સમાગમથી ટળે,
 આશા તૃષ્ણા રે (૨) ઈર્ષ્યા અભિમાન;
 મોહ મત્સર મમતા બળે,
 પ્રગટે ઉરમાં રે (૨) પ્રભુનું દૃઢ જ્ઞાન...સંત-૧
 જ રે સંત સમાગમથી થયા,
 મુનિ નારદ રે (૨) હરિનું મન આપ;

અનેક પતિત ઉદ્ધારિયા,
 જેના જશનો રે (૨) મોટો પરતાપ...સંત-૨
 જી રે સિદ્ધ થયા સતસંગથી,
 શુક આદિક રે (૨) મુનિવર સુખરૂપ;
 ચિત્ત ચોંટ્યું હરિ ચરણમાં,
 જાણ્યો સંતથી રે (૨) મોટો મર્મ અનૂપ...સંત-૩
 જી રે મહિમા મોટો છે મહંતનો,
 જેને સેવે રે (૨) છૂટે માયાનું જાળ;
 પ્રીત વધે પરબ્રહ્મમાં,
 મુક્તાનંદ કહે રે (૨) તજી આળ પંપાળ...સંત-૪

૭૭૬.

પદ-૨

બડભાગી રે (૨) પામે સંતનો સંગ,
 સંતથી મહાસુખ પામીએ. ટેક.
 જી રે સંત બડા પરમારથી,
 ટાળી ઉરથી રે (૨) અવિદ્યા અભિમાન;
 જનમ સફળ કરે જંતનો,
 આપે અનુભવી રે (૨) પ્રભુ પ્રગટનું જ્ઞાન...સંત-૧
 જી રે પ્રભુ સંગ પ્રીતિ વધારવા,
 ફરે જગમાં રે (૨) સાચા સંત સુજાણ;
 પરમાત્મા પિછાણવા,
 પરમારથી રે (૨) આપે પદ નિરવાણ...સંત-૨
 જી રે સંતના જશ શ્રીમુખે કહ્યા,
 ગીતા મધ્યે રે (૨) ગોવિંદ સુખધામ;
 અનુભવી મારો આતમા,
 જેના મનથી રે (૨) ટળ્યા ક્રોધ ને કામ...સંત-૩
 જી રે સંત વચન ભાવે સુણે,
 તેનાં પાતક રે (૨) પામે સર્વનાશ;

પ્રીત વધે પરબ્રહ્મમાં,
મુક્તાનંદ કહે રે (૨) પામે પદ અવિનાશ...સંત-૪

૭૭૭.

૫૬-૩

સાચા સાધુ રે (૨) સુંદર ગુણધામ,
સમજીને સતસંગ કીજીએ. ટેક.
જી રે સંત સુલક્ષણનાં ભર્યા,
અવગુણનો રે (૨) ઉરમાં નહિ લેશ;
મહાનુભાવ તે મુનિ ખરા,
આપે સૌને રે (૨) સાચો ઉપદેશ...સમ-૧
જી રે સંત સદા શીતળ રહે,
ક્યારે ન તપે રે (૨) કામ કોધની જાળ;
લોભ તજી હરિને ભજે,
ધારે ઉરમાં રે (૨) દઢ કરી શ્રીગોપાળ...સમ-૨
જી રે ત્રિભુવનની સંપત્ત મળે,
તોય ન તજે રે (૨) અર્ધ પળ હરિધ્યાન;
બ્રહ્મરૂપ થઈ હરિ ભજે,
એવા સંતને રે (૨) કીચ કંચન સમાન...સમ-૩
જી રે એમ શુભ લક્ષણ ઓળખી,
શુદ્ધ ભાવે રે (૨) કરવી સંતની સેવ;
હરિસમ હરિજન જાણવા,
મુક્તાનંદ કહે રે (૨) તે તરે તતખેવ...સમ-૪

૭૭૮.

૫૬-૪

સદા કરવો રે (૨) હરિજનનો રે સંગ,
દુર્લભ દર્શન સંતનાં. ટેક.
જી રે સંત સભામાં શ્રીહરિ,
સદા રહે છે રે (૨) વાલો વૈકુંઠનાથ;

સર્વે તીરથ તેનાં ચરણમાં,
 એવા સંતથી રે (૨) વેગે થાયે સનાથ...દુ-૧
 જી રે સંત મળ્યા તેને હરિ મળ્યા,
 એનો મહિમા રે (૨) વદે વેદ પુરાણ;
 સાંખ્ય પ્રગટ સંસારમાં,
 શુક નારદ રે (૨) પામ્યા પદ નિરવાણ...દુ-૨
 જી રે સંત વચન સાચાં ગણી,
 ગયો વનમાં રે (૨) ધ્રુવ નાનો બાળ;
 પ્રગટ પ્રભુને પામિયો,
 થયો અવિયળ રે (૨) જશ વાધ્યો વિશાળ...દુ-૩
 જી રે એવું જાણી અહંતા તજી,
 શુદ્ધ ભાવે રે (૨) કરવી સંતની સેવ;
 મનુષ્યભાવ મનથી તજો,
 મુક્તાનંદ કહે રે (૨) સાચા સંત છે દેવ...દુ-૪

૭૭૯.

પદ-૧ (રાગ : ધ્રુવ)

ઉદ્ધવજીને શ્રીકૃષ્ણજી કહ્યું પ્રીતે રે, મારા ભક્ત રહે આવી રીતે રે. ટેક.
 ત્યાગી વર્તન પંચ તે રાખે રે, લોભ લાલચ તૃષ્ણાને નાખે રે,
 પ્રેમે પૂરણ હરિરસ ચાખે. ઉદ્ધવ. ૧
 ધાતુમાત્ર ન રાખે રખાવે રે, તે ન રાખે પૈસા જેના આવે રે,
 તજી લોભ હરિ ઉર ધ્યાવે. ઉદ્ધવ. ૨
 અષ્ટ ભાંતિ ત્રિયાસંગ ત્યાગે રે, જાણી હરિજન નવ અનુરાગે રે,
 પંચ હાથ દૂર ડરી ભાગે. ઉદ્ધવ. ૩
 નારી સ્નાનાદિક સ્થળ જેહ રે, ત્યાગી દૂર થકી તજે તેહ રે,
 ત્યાગે સમઝીને નારીસનેહ. ઉદ્ધવ. ૪
 એક ભીંતને અંતરે નારી રે, ત્યાં ન રહે મુનિવર બ્રહ્મચારી રે,
 નારી ચિત્ર ન જુવે દુઃખકારી. ઉદ્ધવ. ૫

નારી સન્મુખ બેસે ન જ્ઞાની રે, ગુણ દોષ ન કહે મુખ ધ્યાની રે,
 એમ કામ જીતે વિજ્ઞાની. ઉદ્ધવ. ૬
 જો હોય સ્વપ્નમેં વનિતાનો સંગ રે, વ્રત એક કરે શુદ્ધ અંગ રે,
 ટાળે ઉરથી સમૂળો અનંગ. ઉદ્ધવ. ૭
 રસાસ્વાદ કરે સરવ ત્યાગ રે, ગ્રહી મધુકર^૧ વ્રત બડભાગ રે,
 સ્વાદુ અન્નમાં નહિ અનુરાગ. ઉદ્ધવ. ૮
 જળ પ્રોક્ષણ કરી અન્ન ખાયે રે, મનવાંછિત તે ન મગાવે રે,
 હરિનું નામ પ્રતિગ્રાસ ગાવે. ઉદ્ધવ. ૯
 તજે તન અભિમાનને ત્યાગી રે, ન કરે ક્રોધ ભજન અનુરાગી રે,
 ત્યાગે ગ્રામ્ય કથા બડભાગી. ઉદ્ધવ. ૧૦
 તજે ત્યાગી પરસ્પર વાદ રે, ત્યાગે તન અભિમાન પ્રમાદ રે,
 જાણે જુઠો વિષય રસસ્વાદ. ઉદ્ધવ. ૧૧
 પ્રીતિ પિંડ બ્રહ્માંડથી ટાળે રે, આયુ જ્ઞાનવિચારમાં ગાળે રે,
 મિથ્યા મન કેરી વાસના બાળે. ઉદ્ધવ. ૧૨
 ચોરી જારી તજે ગૃહિ દાસ રે, ટાળે માદક વસ્તુની આશ રે,
 ક્યારે બેસે નહિ કેફી પાસ. ઉદ્ધવ. ૧૩
 ત્યાગે મદિરા માંસ વટાળ રે, વિધવાસ્પર્શ તજે જાણી કાળ રે,
 જાણે નાસ્તિક મત જમજાળ. ઉદ્ધવ. ૧૪
 માતા ભગિની સુતા કેરે સંગે રે, ન રહે ગૃહસ્થ એકાંત પ્રસંગે રે,
 આગે કેકને માર્યા અનંગે. ઉદ્ધવ. ૧૫
 પડી વસ્તુ કેની ન ઉઠાવે રે, મેલી માન હરિને લડાવે રે,
 એવા ભક્ત પરમ પદ પાવે. ઉદ્ધવ. ૧૬
 ત્યાગી વિધવાના ધર્મ સમાન રે, કરે સમઝી વિચારી નિદાન રે,
 ભજે પતિવ્રતા શ્રીભગવાન. ઉદ્ધવ. ૧૭
 એવી રીતે રહે જે કોઈ જંત રે, તરે કુટુંબ સહિત તે સંત રે,
 મુક્તાનંદ કહે તે બુદ્ધિવંત. ઉદ્ધવ. ૧૮

૭૮૦.

૫૬-૧

સ્વામિનારાયણ કૃષ્ણ હરિ ભજ, કાઢ્ય કુમતિ સર્વબારી રે. ટેક.
 હરિજનશું કર્ય હેત કપટ તજી, તો રીઝે ગિરધારી રે. સ્વામિ. ૧
 સંતના શબ્દ સુણી ઉર ધારો, તો અંતર શુદ્ધ થાશે રે. સ્વામિ. ૨
 કામ ક્રોધ મદ લોભ મહારિપુ, સંત વચન સુણી જાશે રે. સ્વામિ. ૩
 સ્વામિનારાયણ નામ જપો મુખ, સંતશું રાખો પ્રીતિ રે. સ્વામિ. ૪
 મુક્તાનંદ કહે માન્ય શિખામણ, તો જાઈશ જગ જીતી રે. સ્વામિ. ૫

૭૮૧.

૫૬-૨

હરિજનને ઘર બેઠાં તીરથ, નિત્ય ગોવિંદ ગુણ ગાવે રે. ટેક.
 અડસઠ તીરથ સંત સભામાં, અણતેડ્યાં નિત્ય આવે રે. હરિ. ૧
 સંતસભામાં શ્રીપુરુષોત્તમ, અખંડ રહે અવિનાશી રે. હરિ. ૨
 રિદ્ધિ સિદ્ધિ હાજર રહે કર જોડી, મુક્તિ ચાર તેની દાસી રે. હરિ. ૩
 હરિના જન મુક્તિ નવ માગે, પ્રભુ સંગ પ્રીત બંધાણી રે. હરિ. ૪
 મુક્તાનંદના નાથનો મહિમા, લીધો જથારથ જાણી રે. હરિ. ૫

૭૮૨.

૫૬-૩

ધન જોબન તન રંગ પતંગી, જાતાં વાર ન લાગે રે. ટેક.
 મુરખ હોય તે પ્રભુ પાસેથી, નાશવંત સુખ માગે રે. ધન. ૧
 હરિજન હોય તે પ્રભુપદ પંકજ, પ્રેમ અતિ ઘણો રાખે રે. ધન. ૨
 પ્રભુ વિના બીજુ જે જે કહાવે, તે સર્વ તુચ્છ કરી નાખે રે. ધન. ૩
 ભક્ત સકામી હરિને ન ભાવે, નિષ્કામી ઘણું પ્યારા રે. ધન. ૪
 મુક્તાનંદના નાથને સેવો, કામાદિક કરી ન્યારા રે. ધન. ૫

૭૮૩.

૫૬-૪

જોજો આ જગની ચતુરાઈ, હરિ ભજતાં મરે લાજી રે. ટેક.
 નરનારી હરખે રમે હોળી, ભાંડ ભવાઈમાં રાજી રે. જોજો. ૧
 સુખ કારણ ભજે ભૂત પ્રેતને, હરિનું ભજન વિસારી રે. જોજો. ૨
 જંગ મંત્ર સાચા કરી જાણે, નરક પડે નરનારી રે. જોજો. ૩

સંત અસંતની વિગત ન સમજે, સઉને સરખું જાણે રે. જોજો. ૪
મુક્તાનંદનો નાથ ભજયા વિના, જમ ઉંધે શિર તાણે રે. જોજો. ૫

૭૮૪.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

મનવા ભજ પ્રજયંદ રે, મનવા ભજ પ્રજયંદ રે. ટેક.

લોકલાજ બકવાદ વિસારીને, રહો આઠો પહોર આનંદ રે. મનવા. ૧
હરિના ચરણ તજ જે કાંઈ ચિંતવે, તે તો તુજને છે જમફંદ રે. મનવા. ૨
સુર નર મુનિ જાયે^૧ જે અવસર, તે તો તુજને મળ્યો સ્વછંદ રે. મનવા. ૩
મુક્તાનંદ પધાર્યા પરબ્રહ્મ, સાથે લઈ સંતનાં વૃંદ રે. મનવા. ૪

૭૮૫.

૫૬-૨

ભજ લે શ્રી ધનશામ રે, ભજ લે શ્રી ધનશામ. ટેક.

સુખમાં સંભારો હરિ શ્વાસ ઉચ્છ્વાસે, અંતકાળે નાવે મુખ નામ રે. ભજ. ૧
સ્વપ્ન સરીખા સુખમાં લોભાઈને, તું તારું બગાડી બેઠો કામ રે. ભજ. ૨
શિર વેરી જમરાણા જોરાયે, તુરત તજાવે ધન ધામ રે. ભજ. ૩
મુક્તાનંદ પ્રગટ જે પરબ્રહ્મ, તે તો તને ઠરવાનું ઠામ રે. ભજ. ૪

૭૮૬.

૫૬-૩

પ્રભુશું પ્રીતડી બંધાણી રે, પ્રભુશું પ્રીતડી બંધાણી રે. ટેક.

ભવસાગરમાં હવે નહિ ભટકું, પિયુડે કીધી છે પટરાણી રે. પ્રભુ. ૧
બહુનામીનું બેહું બદલામું^૨, ત્રિભુવને વાત જણાણી રે. પ્રભુ. ૨
સુખડું અલૌકિક શ્યામ સુંદરનું, મુખથી તે કહું શું વખાણી રે. પ્રભુ. ૩
મુક્તાનંદ બાંધ્ય ગ્રહી બળવંત, લીધી ભવજળમાંથી તાણી રે. પ્રભુ. ૪

૭૮૭.

૫૬-૪

માધુરી મૂરતિ છે પ્યારી રે, માધુરી મૂરતિ છે પ્યારી રે. ટેક.

સુંદર વદન કમળ દળલોચન, ભ્રુકુટી ભાલની બલિહારી રે. માધુરી. ૧
જરકસી પાઘ કસુંબી જામો, પીતાંબર પટ ધારી રે. માધુરી. ૨

૧. માગે-ઈચ્છે ૨. લાંછન

કરમાં કનક કડાં ઉર કંઠી, કુંડળની છબિ ન્યારી રે. માધુરી. ૩
મુક્તાનંદ લીધું મન લટકે, વ્રજપતિ અધિક વિહારી રે. માધુરી. ૪

૭૮૮.

પદ-૧ (રાગ : કાફી)

રે નર હરિ બિન કોઈ ન તેરા... ટેક.

મેડી મંદિર છોડી ચલોગે, જંગલ હોયગા ડેરા રે. નર. ૧
જયું તેતર પર બાજ ફિરત હે, ત્યું જમ દેત હે ફેરા રે. નર. ૨
દુર્લભ દેહ મિલ્યો માનુષ્યકો, તાંતે ચેત સવેરા^૧ રે. નર. ૩
મુક્તાનંદ કહે ભજ ભગવંતકું, હો સંતકા ચેરા રે. નર. ૪

૭૮૯.

પદ-૨

રે નર માન્ય શિખામણ મેરી... ટેક.

ધન જોબન દેખી મન ફુલે, હોયગી રાખકી ઢેરી^૨ રે. નર. ૧
ભવજળ તારન કૃષ્ણ ભજયા બિન, જગમેં જીત ન તેરી રે. નર. ૨
હરિબિન ઠામ નહિ ઠરનેકો, સંત કહત સબ ટેરી રે. નર. ૩
મુક્તાનંદ કહે નહિ માને તો, માર પડેગી ઘનેરી. નર. ૪

૭૯૦.

પદ-૩

રે ક્યું તેરે નર તન યુંહિ ગુમાવે... ટેક.

હરિ કરુણાસે મિલ્યો હે મનુષ્ય તન, વારંવાર ન આવે. ક્યું. ૧
જો નર તન ધરી હરિ ભજે સો, માર જમકી ન ખાવે રે. ક્યું. ૨
તાતેં ચેત સવેરો પ્રાણી, અમુલખ અવસર જાવે રે. ક્યું. ૩
મુક્તાનંદ મનુષ્ય તનકે ગુન, ભવ બ્રહ્માદિક ગાવે રે. ક્યું. ૪

૭૯૧.

પદ-૪

રે હરિ ભજ વિસારે ક્યું પ્રાની... ટેક.

મનકે ઘાટ માની કે મૂરખ, હો રહ્યો દેહ અભિમાની રે. હરિ. ૧
વિષય વિકારમેં રાખત વૃત્તિ, એહિ તોકું બડી હાની રે. હરિ. ૨

૧. વહેલાસર ૨. ઢગલી

પ્રગટ રૂપ મીલે પુરુષોત્તમ, એહી સદા સુખદાની રે. હરિ. ૩
મુક્તાનંદ કહે ભજ ભગવંતકું, સબ સાધન ફળ જાની રે. હરિ. ૪

૭૯૨.

૫૬-૧ (તાલ : કહરવા)

સમઝ મતિમંદ રહેનાહે દિન ચાર... ટેક.

તેં ક્યું તૃષ્ણા અધિક ફેલાવત, તોય^૧ લેને જમ હો રહે ત્યાર. સમઝ. ૧
માત પિતા જુવતિ સુત બંધુ, એ સબ ઠગ સ્વારથકે ચાર. સમઝ. ૨
ગર્ભવાસમેં કોલ દિયા હે સો, અબ ભુલ ગયા હે ગમાર. સમઝ. ૩
મુક્તાનંદ કહે તોય લગત દુઃખ મેં, હિતકી કહું વાત પોકાર. સમઝ. ૪

૭૯૩.

૫૬-૨

મનુષ્ય તન પાય કિયો તે કહા કામ... ટેક.

ના હરિ ભજે ન કુકર્મ ત્યાગે, મોહી રહ્યો દેખત ધન ધામ. મનુષ્ય. ૧
ઠગની નાર્ય લગી હે તેરે પિછે, ઈન તોકું ઠગ્યો આહું જામ. મનુષ્ય. ૨
મનુષ્ય દેહ દયા કરી દિની, તું હોય બેઠો નિમક હરામ. મનુષ્ય. ૩
મુક્તાનંદકે' નાથ વિના તોય, નહિ દુજો ઠરનેકું ઠામ. મનુષ્ય. ૪

૭૯૪.

૫૬-૩

ભજ લે ભગવાન સ્વપન સંસાર... ટેક.

જા તનકું તું લડાવત બહુવિધ, સો તન પલમેં હોત જરી^૨ છાર. ભજ. ૧
કહતા ઓર તું તાહિ ન જાનત, નાહક ઉંટ જયું ઢોવત ભાર. ભજ. ૨
જમકે મનમેં મહેર ન આવે, તે તોય બહુવિધ દેવેગે માર. ભજ. ૩
મુક્તાનંદ કહે સુન બંદે, યાં કોઈ રહ્યા ન રહેવન હાર. ભજ. ૪

૭૯૫.

૫૬-૪

જગદ્ગુરુ બિન યાં નહિ તેરા કોય. ટેક.

સ્વાર્થ કાજ મીલે સબ ઠગ જયું, ભજનમેં ભંગ કરાવત તોય. જગ. ૧
જબ સ્વારથ ન સરે દુનિયાકો, તબ સબ બોલત વચન વિગોય. જગ. ૨

તેહિ વિધ જાની સદા જગ જુઠા, પ્રભુપદ પંકજ રહો ચિત્ત પ્રોય. જગ. ૩
મુક્તાનંદ કહે સુન બંદે, હરિ ભજ સબ કલ્પના ખોય. જગ. ૪

૭૯૬.

પદ-૧ (રાગ : ઊલાવર)

હરિ બિન સાધન કોટિસેં ભવપાર ન આવે,
મનમુખી જયું કરણી કરે, ત્યું ત્યું અહંતા આવે. ટેક.
તિન ગુનકે રાહમેં ચલે સબ સંસારા,
જૂઠે ગુરુકે જ્ઞાનસેં કેસેં, ઉત્તરંગે પારા. હરિ. ૧
જ્ઞાનહીન ગુરુ શિષ્ય સો સબ માયાકે ચેરા,
રવિ બિન ઉડુગન અનંતસે,, કેસેં મિટત અંધારા. હરિ. ૨
હરિપદ પંકજ પ્રીતસો ભવજળ તરી જાવે,
મુક્તાનંદ તેહિ ચરનકી,, રજ શીશ ચડાવે. હરિ. ૩

૭૯૭.

પદ-૨

નર તનકા ફળ એહિ હે પ્રભુપદ રતિ લાવે,
તેહિ બિન જીવન પ્રેતસો, યુંહિ જનમ ગુમાવે. ટેક.
જા તનકું સુર ચહતહે કરનેં નિજ કાજા,
સો તન પાય હરિ ન ભજે,, સો તો મૂઢકે રાજા. નર. ૧
જાહિ મનુષ્યતન પાયકે હરિશું રતિ લાગી,
ભવ બ્રહ્માદિક તાહિકું,, જાનત બડભાગી. નર. ૨
ચિત્ત જાકો હરિચરનમેં મુખ ઓર ન બોલે,
મુક્તાનંદ સો સંતકે, હરિ પિછેં પિછેં ડોલે. નર. ૩

૭૯૮.

પદ-૩

હરિ બિન ટેક અનેક સો સબ ધુરમેં જાવે,
શ્વાન સૂકર ખર કાગ,, હો કહું ઠોર ન પાવે, ટેક.
હરિકી ભક્તિ બિન જો કરે સો તો કર્મ કહાવે,
ત્રિભુવનમેં તિનસેં, ફિરે ભવપાર ન આવે. હરિ. ૧

કહાં રહે શૌચ આચાર સો જબ અધોગતિ જાના,
જીવદયા તબ, કહાં રહે જબ માંસહી ખાના. હરિ. ૨
સાધન સબ તાકે ખરે જીવન પ્રગટ પિછાને,
મુક્તાનંદ મોહન વિના, સબ મનકૃત જાને. હરિ. ૩

૭૯૯.

૫૬-૪

રસિક શિરોમણી શ્યામશું જાકે દઢ પ્રીતિ,
તાહિ ન કછું કરનો, રઘો સો તો ગયો જગ જીતી. ટેક.
જન રંક ધનકું ચહે તિન પારસ પાયો,
સો અન્ય ઉદમ ના કરે, સબ કષ્ટ ગમાયો. રસિક. ૧
જાહી પ્રગટ મોહન મિલે તેહિ ઓર ન ભાવે,
અમૃતરસ પૂરણ પિયો, સો તો વિષ નહિ ખાવે. રસિક. ૨
નિમિષ ધ્યાનકી તુલ્યના ત્રિભુવન સુખ નાવે,
મુક્તાનંદ યહ, મર્મકું પ્રેમીજન પાવે. રસિક. ૩

૮૦૦.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

મન મૂઢ મંદમતિ, હરિ તજી અન્ય વિચારે. ટેક.
પરહરિ કૃષ્ણ ભક્તિ સુરસરિતા, નરક નદીમેં મુખ ડારે. મન. ૧
કનકપિંજરે કાક પઢાવે, મુખસેં ન કૃષ્ણ ઉચ્ચારે. મન. ૨
તેં શઠ ચૌદ લોક સત્ય કીનો, સો સબ જુઠ હમારે. મન. ૩
દાસ મુકુંદ દેખી મનકી ગતિ, હરિ ચરને ચિત્ત ધરે. મન. ૪

૮૦૧.

૫૬-૨

મન મર્મ ન જાન્યો, હરિ તજી કહાંહિ ભુલાનો. ટેક.
ચૈતન્ય રૂપસો ચર્મદષ્ટિ કરી, હાડ ચામ લપટાનો. મન. ૧
દેખ બિચાર નરક નર નારી, કરી લે ઓર ઠેકાનો. મન. ૨
શ્રીહરિ ચરનકમળ સુખકારી, તેહિ તજી કાંહાં ભરમાનો. મન. ૩
મુક્તાનંદ કહે ભજ ભગવંતકું, તબહી તું પરમ સયાનો. મન. ૪

૮૦૨.

પદ-૩

મન સુન લે મેરો, દાવ બન્યો હે અબ તેરો. ટેક.

કોટિ કલ્પ ભયે ભવ ફીરતે, એહી અવસર હે અનેરો. મન. ૧
ભૂતળ ભરતખંડમેં નર તન, જહાં ગુરુ સંત વસેરો. મન. ૨
ચુક પડે નહિ ઠોર ઠેકાના, તાતેં ચેત સવેરો. મન. ૩
મુક્તાનંદ બોધ કરી મનકું, દિયો હે અગમ ઘર ડેરો. મન. ૪

૮૦૩.

પદ-૪

મનકો મત એહા, સંત ન માને તેહા. ટેક.

નામ રૂપકું સત્ય વિચારે, સત્ય વિચારે દેહા. મનકો. ૧
કરત કુતર્ક કામિની કંચન, ઈનસેં અધિક સનેહા. મનકો. ૨
ભક્તિ ભજન તજી જો કહ્યું ચાહે, સુખ સંપત્તિ સુત ગેહા. મનકો. ૩
મુક્તાનંદ ત્યાગીકે મનમત, શ્રીહરિશું કરો નેહા. મનકો. ૪

૮૦૪.

પદ-૧ (રાગ : કાફી)

પ્રાણી જાવું છે જરૂર મરી. ટેક.

ધન જોબન સ્વપનાની સંપત્ય, તે માટે તું ભજી લે હરિ. પ્રાણી. ૧
કોલ દઈ છુટ્યો ગર્ભસંકટ, હરિ ભજ જમથી ડરી. પ્રાણી. ૨
કુકર્મ કરી કરી માયા રે ભેલી, તેતો રહેશે સરવે ધરી. પ્રાણી. ૩
મુક્તાનંદના સ્વામીને સેવો, અવસર નાવે ફરી. પ્રાણી. ૪

૮૦૫.

પદ-૨

પ્રાણી કેમ તેં વિસાર્યા હરિ. ટેક.

મનુષ્ય દેહ દેવને દુર્લભ, દીધો વાલે કરૂણા કરી. પ્રાણી. ૧
ભવજળ તરવા નાવ મનુષ્ય તન, બોળ્યું તે અઘભાર ભરી. પ્રાણી. ૨
જેને કાજ ભુલ્યો તું જગપતિ, તેને મુકીને જાવું મરી. પ્રાણી. ૩
મુક્તાનંદના સ્વામીને ભજી લે, રહેશે સર્વ કારજ સરી. પ્રાણી. ૪

૮૦૬.

૫૬-૩

પ્રાણી કેમ તારું કમળ ફર્યું. ટેક.

ગરભમાં જઠર અગ્નિથી ઉગાર્યો, તેહનું ભજન ન કર્યું. પ્રાણી. ૧
રંગ પતંગી જોબન જોઈને, વનિતાનું ધ્યાન ધર્યું. પ્રાણી. ૨
પરનારી સંગ પ્રીત કરીને, પાપથી મન ન ડર્યું. પ્રાણી. ૩
મુક્તાનંદનો નાથ ભજયા વિના, કોઈનું ન કાજ સર્યું. પ્રાણી. ૪

૮૦૭.

૫૬-૪

સાચી પ્રભુ સંગ પ્રીતડી કરો. ટેક.

શ્રીહરિ ચરણકમલ સુખદાયક, અહર્નિશ ઉરમાં ધરો. સાચી. ૧
ઈન્દ્રજાળ સમ ધન તન જોબન, કુડામાં શું ફુટી મરો. સાચી. ૨
ચૌદ ભુવન લગી કાળ ન છોડે, તેથી તમે હવે નહિ ડરો. સાચી. ૩
મુક્તાનંદના સ્વામીને સેવો, ફેરા નહિ ભવમાં ફરો. સાચી. ૪

૮૦૮.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

સહજાનંદ સ્વામી રે, ન પ્રગટત આ સમે રે,
પ્રાણી કોઈ પામત નહિ ભવપાર રે;
મતિયા ને પાખંડી રે, શબ્દની જાળમાં રે,
બાંધી બાંધી બોળત^૧ જીવ અપાર રે-સહ. ૧
કામી કોધી લોભી રે, ગુરુ થઈ બેસતા રે,
જતિ સતી જડત નહિ જગમાંય રે;
જ્ઞાન ને વૈરાગ્ય રે, ભક્તિ ઝૂરીને રે,
મરી જરી જાત ન લાધત^૨ ક્યાંય રે-સહ. ૨
કાર્ણીગાની ફોજુ રે, કરત અતિ જોરને રે,
કરી ગુરુ પંડિતમાં પ્રવેશ રે;
માંસ ને મદિરા રે, પરત્રિયા સંગથી રે,
ધર્મનો રે રહત નહિ લવલેશ રે-સહ. ૩

૧. દ્રઢ રીતે ફસાવવી ૨. પ્રાપ્ત થવું

વધત વટાળ રે, ઘણો આ સંસારમાં રે,
 વર્ણ અઢારે થઈ એક તાર રે;
 સંત ને અસંતમાં રે, કોઈ સમજત નહિ રે,
 ભવજળ બૂડત સહુ સંસાર રે-સહ. ૪
 નરકના પંથથી રે, કોઈ ન નિવારતા રે;
 કોઈ ન કરત ભવસેતુ ઉદ્ધાર રે;
 મુક્તાનંદ કહે છે રે, તેના દુઃખ ટાળિયા રે,
 જાઉં એને વારણે વારંવાર રે-સહ. ૫

૮૦૯.

પદ-૨

સહજાનંદ સ્વામી રે, પોતે પરબ્રહ્મ છે રે,
 સ્વામિનારાયણ જેનું નામ રે;
 સત્ય ધર્મ સ્થાપી રે, અધર્મ ટાળિયો રે,
 કીધા વ્હાલે નિજજન અતિ નિષ્કામ રે-સહ. ૧
 પોતાના આશ્રમની રે, રીતિ પ્રગટ કરી રે,
 કળિ મધ્યે કામની લીધી લાજ રે;
 સમજુ ને શાણા રે, જાણી એ પ્રતાપને રે,
 નિશ્ચે કરી જાણ્યા શ્રીમહારાજ રે-સહ. ૨
 જમ ને પાખંડી રે, કૂટે છે પેટને રે,
 જાણે ગયો આપણો સર્વે ગરાસ રે;
 સત્સંગ ફેલાયો રે, સર્વે સંસારમાં રે,
 કેને ગળે નાખશું જઈ હવે પાશ રે-સહ. ૩
 એકાંતિક ધર્મ રે, પ્રગટ કરી આપિયો રે,
 કીધા વ્હાલે બ્રહ્મરૂપ નિજ દાસ રે;
 મુક્તાનંદ કહે છે રે, જાઉં એને વારણે રે,
 જેણે મુને આપ્યો બૃહદ વાસ રે-સહ. ૪

સદ્ગુરુ સાચા રે, સેવો શુદ્ધ ભાવશું રે,
જેથી ટળે મનના વિવિધ વિકાર રે;
જેને સંગે વાધે રે, પ્રભુજી સંગ પ્રીતડી રે,
ટળી જાય જાત વર્ણ અહંકાર રે-સદ્. ૧
વર્તમાન પાંચ રે, પળાવે દઢ કરી રે,
સંભળાવે હરિનાં ચરિત્ર પરમ ઉદાર રે;
એવા ગુરુદેવ રે, ગોવિંદ સમ જાણજો રે,
જેને સંગે પામીએ ભવજળ પાર રે-સદ્. ૨
ગુરુ વિના જ્ઞાન રે, ન પામે મનમુખી રે,
કહે છે એમ મહામુનિ વેદ પુરાણ રે;
એવું તે વિચારી રે, સદ્ગુરુ સેવજો રે,
જેથી હરિ પામીએ પ્રગટ પ્રમાણ રે-સદ્. ૩
ગુરુજીનાં વચન રે, વિચારી ઊર ધારજો રે,
ટાળો તમે મોહ મમતા અભિમાન રે;
મુક્તાનંદ કહે છે રે, એવી રીતે વર્તતાં રે,
તેને ઊર વાસ કરે ભગવાન રે-સદ્. ૪

८९९.

4E-8

સંત સમાગમ રે, શુદ્ધ થઈ કીજાએ રે,
 સંત થકી લીજાએ વિવેક વિચાર રે;
 કપટ કુબુદ્ધિ રે, ઉર થકી ટાળીએ રે,
 ટાળીએ જૂઠો તન અહંકાર રે-સંત. ૧
 સંતજન સંગે રે, હરિગુણ ગ્રહીએ રે,
 અવગુણ ઉર થકી કરીએ ત્યાગ રે;
 ઈર્ષા અભાવ રે, ન લેવો સંતનો રે,
 તન સુખ તજવા ગ્રહી વૈરાગ્ય રે-સંત. ૨

ક્રોધ ન કરવો રે હરિજન ઉપરે રે,
 વચન સુણી ન બાંધવું વેર રે;
 સમજી વિચારી રે, વચન મુખે બોલીએ રે,
 વણસમજે ન વાવીએ ઝેર રે-સંત. ૩
 શ્રીનારાયણ રે, સ્વામીના દાસ જે રે,
 તેને સંગે રહેવું થઈને ગુલામ રે;
 મુક્તાનંદ કહે છે રે, એવી રીતે વર્તતા રે,
 સંત સંગે પામશો અક્ષરધામ રે-સંત. ૪

૮૧૨. (રાગ : મલાર) ('વચનામૃત' વરતાલ-૧૧)

મારા વાલાજી શું વાલપ દીસે રે, તેનો સંગ શીદ તજીએ;
 તે વિના કેને ભજીએ રે. ટેક.
 સન્મુખ જાતાં શંકા ન કીજે, મર^૧ ભાલા તણાં મે'હ વરસે રે;
 હંસ જઈ હરિજનને રે મળશે, કાચી તે કાચા પડશે રે. તેનો. ૧
 શૂળી ઉપર શયન કરાવે, તોયે સાધુને સંગે રહીએ રે;
 દુરિજન લોક દુર્ભાષણ બોલે, તેનું સુખદુઃખ સર્વે સહીએ રે. તેનો. ૨
 અમૃતપે અતિ મીઠા મુખથી, હરિનાં ચરિત્ર સુણાવે રે;
 બ્રહ્મા ભવ સનકાદિક જેવાં, જેનાં દર્શન કરવાને આવે રે. તેનો. ૩
 નરક કુંડથી નરસું લાગે, દુરિજનનું મુખ મનમાં રે;
 મુક્તાનંદ મગન થઈ માગે, વ્હાલા વાસ દેજો હરિજનમાં રે. તેનો. ૪

૮૧૩. પદ-૧ (રાગ : પ્રભાતી સિંધુડો)

ધીર ધુરંધરા શૂર સાચા ખરા, મરણનો ભય મનમાં ન આણે;
 અર્વ ખર્વ દળ એક સામા ફરે, તૃણને તુલ્ય તેનેય જાણે. ધીર૦ ૧
 મોહનું સૈન્ય મહા વિકટ લડવા સમે, મરે પણ મોરચો નવ ત્યાગે;
 કવિ ગુણી પંડિત બુદ્ધે બહુ આગળા, એ દળ દેખતા સર્વ ભાગે. ધીર૦ ૨

કામ ને ક્રોધ મદ લોભ દળમાં મુખી, લડવા તણો નવ લાગ લાગે;
જોગીયા જંગમ તપી ત્યાગી ઘણા, મોરચે ગયે ધર્મદ્વાર માગે. ધીર૦ ૩
એવા અરિ સૈન્ય શું અડીખમ આથડે, ગુરુમુખી જોગીયા જુક્તિ જાણે;
મુક્તાનંદ મોહ ફોજ માર્યા પછી, અખંડ સુખ અટળપદ રાજ માણે. ધીર૦ ૪

૮૧૪.

૫૬-૨

જ્યાં લગી જગત જંજાળ ઉરમાં ખરી, ત્યાં લાગી સુરતા^૧ ચિત્ત નાવે;
જે જે વિચારીને જુક્તિ કરવા જશે, તે જ કાયરપણું નામ કા'વે. જ્યાં૦ ૧
પરચો ઈચ્છે તેને પામર જાણવો, જન ન ઈચ્છવું જોગ્ય જાણે;
નિષ્કામ તે નારાયણ રૂપ છે, આશા ને તૃષ્ણા ઉરમાં ન આણે. જ્યાં૦ ૨
અક્ષર પર પુરુષોત્તમ શ્રીહરિ, તેહને સુઝશે તે જ કરશે;
જન મતિમંદ હોવા છતાં ઊભા થઈ, તાણતાં તાણતાં તૂટી મરશે. જ્યાં૦ ૩
કેસરી બાળને ભય નહિ કોઈનો, મત્ત મેંગળ તણાં જૂથ ભાગે;
મુક્તાનંદ તે શિષ્ય સદ્ગુરુ તણા, જગતથી ઊલટી રીત જાગે. જ્યાં૦ ૪

૮૧૫.

૫૬-૩

મતવાલાતણી રીત મહાવિકટ છે, પ્રેમરસ પીવે તે જન જાણે;
મૂંડા^૨ તે શું જાણે મજ્જના પા'ડને, ભીખતાં જન્મનો અંત આણે. મત૦ ૧
વર્ણ આશ્રમ તણી આડ મહા વિકટ છે, તે કેમ પાધરી વાત પ્રીછે;
શીશ અરખ્યા વિના શ્યામ રીઝે નહિ, શીશ અર્પે જે કોઈ શરણ ઈચ્છે. મત૦ ૨
બાગ બગીચે પ્રેમ નવ નીપજે, દામ ખરચ્યે નવ પ્રેમ પામે;
મસ્તક ધડામાં જે જન મેલશે, તે ઘટ પ્રેમપ્રવાહ સામે. મત૦ ૩
સુરનર મુનિ તણી ચાંચ ખૂંચે નહિ, ચૌદ લોકમાં એ અગમ સહુને;
મુક્તાનંદ એ અગમ રસ અતિ ઘણો, સદ્ગુરુ મોજથી સુગમ બહુને. મત૦ ૪

૮૧૬.

૫૬-૪

જ્યાં લગી જાત ને ભાત જંજાળ છે, ત્યાં લગી આત્મા જાણ અળગો;
જેહને હરિ વિના અન્ય અળખામણું, સત્ય સ્વરૂપ નર તેહ વળગ્યો. જ્યાં૦ ૧

ઊલટા અન્નની સે'જ ઈચ્છા ટળી, દેખતાં ઉબકો સૌને આવે;
તેહને જે ભખે^૧ મનુષ્યમાં નવ ખપે, શ્વાન સૂકર તણી જાત કા'વે. જ્યાં ૦ ૨
જ્યાં લગી દેહને હું કરી જાણશે, ત્યાં લગી ભોગ વિલાસ ભાવે;
શ્વાન સૂકર તે મનુષ્યમાંથી ટળ્યો, હરિ તણો જન તે કેમ કા'વે. જ્યાં ૦ ૩
હરિના જન તે હરિના ગુણે જુક્ત છે, મુક્ત તનનું નહિ માન જેને;
મુક્તાનંદ તે સંત જન સૂરમા, આપમાં વ્યાપ હરિ હોય તેને. જ્યાં ૦ ૪

૮૧૭.

પદ-૫

ભેખને ટેક વણાશ્રમ પાળતા, ઊલટો એ જ જંજાળ થાયે;
ગાડર^૨ આણીએ ઊનને કારણે, કાંતેલા કોકડાં તે જ ખાયે. ભેખ ૦ ૧
જે જેવો થઈ રહે સાર તેને કહે, એ જ આવરણતણું રૂપ જાણો;
જેમ એ ધોલારી^૩ તેમ એ ધર્મરત, તેમાં તે શું નવલું કમાણો ? ભેખ ૦ ૨
તજે ત્રણ ઈષણા તે જ વિચક્ષણા, જહદાજહદનો^૪ મર્મ જાણે;
ભાગ ને ત્યાગનો ભેદ ગુરુમુખથી ગ્રહે, પિંડ બ્રહ્માંડ ઉરમાં ન આણે. ભેખ ૦ ૩
એ જ સન્યાસ શ્રીપાત્ તેણે કરી, શ્રીતણું કૃત્ય નવ સત્ય દેખે;
ભિક્ષુ તો તે ખરા ભરમ મનનો તજે, સત્ય મુક્તાનંદ પ્રભુ પેખે. ભેખ ૦ ૪

૮૧૮.

પદ-૬

મેલ મનતાંણ ગ્રહી વચન ગુરુદેવનું, સેવ તું રૂપ એ શુદ્ધ સાચું;
મનમત્ત થઈ કોટિ સાધન કરે, સદ્ગુરુ શબ્દ વિણ સર્વ કાચું. મેલ ૦ ૧
જણ જાગે કરી સ્વર્ગ સુખ ભોગવે, પુણ્ય ખૂટ્યે પડે નક્કી પાછો;
તીર્થને વ્રતતણું જોર પણ ત્યાં લગી, ગુરુગમ વિના ઉપાય કાચો. મેલ ૦ ૨
અડસઠ તીરથ સદ્ગુરુ ચરણમાં, જાણશે જે જન હશે પૂરા;
મન કર્મ વચને મોહ મનનો તજ, ભજે ગુરુબ્રહ્મ તે સંત શૂરા. મેલ ૦ ૩
મનનાં કૃત્ય તે મિથ્યા જાણી તજ્યાં, મન પણ અમન થઈ મળ્યું ત્યારે;
મુક્તાનંદ ગુરુ મર્મ છે વચનમાં, વચન વિચારીને જોયું જ્યારે. મેલ ૦ ૪

૧. ભક્ષે-ખાય ૨. ઘેટું ૩. મરણ પછી કુટવાનું કામ કરતી ધંધાદારી સ્ત્રી ૪. ત્યાજ્ય-અત્યાજ્ય

૮૧૯.

૫૬-૭

શૂર સંગ્રામને દેખતાં નવ ડોળે, ડોળે તેને સ્વપ્ને સુખ ન હોયે;
હય^૧ ગજ ગર્જના હાક વાગે ઘણી, મનમાં ધડક નવ ધરે તોયે. શૂર૦ ૧
અડગ સંગ્રામને સમે ઊભા રહે, અર્પવા શીશ આનંદ મનમાં;
ચાકરી સફળ કરવા તણે કારણે, વિકસ્યું વદન ઉમંગ તનમાં. શૂર૦ ૨
અકથ અલૌકિક રાજને રીઝવે, જે નર મનતણી તાણ મૂકે;
વચન પ્રમાણે તે વિપત્તે વર્તતા, એક પગ ભર ઊભા જ સૂકે. શૂર૦ ૩
એવાની આગળે મોહ દળ નવ નડે, ભાગતાં ભોમ ભારે જ લાગે;
મુક્તાનંદ તે શૂર સાચા વદે, જે ચાકરી કરી નવ મોજ માગે. શૂર૦ ૪

૮૨૦.

૫૬-૮

અવસર આવિયો રણ રમવા તણો, અતિ અમૂલ્ય નવ મળે નાણે;
સમજવું હોય તો સમજજો સાનમાં, તજી પ્રપંચ તક જોઈ ટાણે. અવ૦ ૧
મુનિ મન મધ્ય વિચાર એવો કરે, મોહ શું લડે તે મર્દ કેવા ?
પાખરિયા નર કૈંક પાડ્યા ખરા, શૃંગી શશી સુરરાજ જેવા. અવ૦ ૨
એવા તો કૈંકની લાજ લીધી ખરી, એક ગુરુદેવથી એ જ ભાગે;
તે ગુરુદેવ તો તાહરી કોર છે, જડમતિ તોય નવ બુદ્ધિ જાગે. અવ૦ ૩
કરી લે કામ રટ રામ ઉતાવળો, ગુરુતણી મોજ ગોવિંદ મળશે;
મુક્તાનંદ એ વચનમાં મર્મ છે, મર્મ જાણ્યે મદ મોહ ટળશે. અવ૦ ૪

૮૨૧.

૫૬-૯

ધાર તલવારની સોયલી ચપળ છે, વચનની ટેક તે વિકટ જાણે;
ભેખની ટેક તે વચનમાં નવ રહે, રહે તે પ્રગટ ભક્તિ પ્રમાણે. ધાર૦ ૧
શૂરને એક પળ કામ આવી પડે, મરે કાં મોજ લઈ સુખ પામે;
સંત સંગ્રામથી પળ ન પાછો હઠે, મન દમવા તણે ચડે ભામે. ધાર૦ ૨
મનશું લડવા કોણ સામો મંડે, સુર નર અસુર સહુ હાર માને;
ગુરુમુખી શિષ્ય વિણ રૂંઢ રણમાં ફરે, જગતનો શબ્દ નવ સુણે કાને. ધાર૦ ૩

શૂર ને સંતમાં અંતર અતિ ઘણો, સૂરજ સંગ ખદોત શોભા;
મુક્તાનંદ તે સંતની આગળે, મોહ ને મન કરે ત્રાહિ તોભા. ધાર૦ ૪

૮૨૨.

પદ-૧૦

કર્મનું કૂટણું સકલ સંસારમાં, લખ્યું લલાટમાં તે જ થાશે;
શુભાશુભ ભોગ તે લખ્યાં લલાટમાં, અલખ લખાઈ શું નામ જાશે. કર્મ૦ ૧
ભાગ્યમાં લખ્યા ભગવંત જો હોય તો, સાધન લેશ નવ ઘટે કરવું;
ભાગ્યમાં લખ્યું અણવાંછે^૧ આવી મળે, તેહને કાજ શું મથી મરવું ? કર્મ૦ ૨
સજના તણો સંસ્કાર શો શુભ હતો ? ગીધ ગણિકા અજામેળ તેવાં;
એવા અધમ ઓદ્ધારણ પ્રભુને પરહરી, કર્મ કર્તા રહે પશુ જેવા. કર્મ૦ ૩
કર્મની રેખ કર્મજડને^૨ શિર ખરી, મર્મના જાણતલ ધર્મ પાળે;
મુક્તાનંદ ગુરુચરણને સેવતા, બ્રહ્મ અગ્નિ સર્વ કર્મ બાળે. કર્મ૦ ૪

૮૨૩.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

ભજ લેને ભાવશું ગિરિધારી રે, નહિ તો થાશે ફજેતી ભારી. ટેક.
પ્રાણી કેમ ફુલાય છે આવો રે, તારે માથે છે જમકેરો દાવો રે,
મેલી જાવું મંદિર ધન નારી. ભજ. ૧
તું તે શું સમજ ફરે ફુલ્યો રે, ગર્ભવાસના કોલને ભુલ્યો રે,
અંત્યે શી ગતિ થાશે તારી. ભજ. ૨
ધન જોબન રંગ પતંગી રે, સગાં કુટુંબી નહિ તારાં સંગી રે,
લેશે જમરા જોરાવર મારી. ભજ. ૩
કહે મુક્તાનંદ જોને જાગી રે, મોઢ્યો મમતામાં મૂઢ અભાગી રે,
મેંતો કહી સત્ય વાત પોકારી. ભજ. ૪

૮૨૪.

પદ-૨

ભલે વ્રજરાજ શ્રીવનમાળી રે, નહીં તો રહેશે માથે ટીલી કાળી. ટેક.
તારે લખયોરાશીમાં ફરવું રે, માથે રહેશે જનમવું ને મરવું રે,
આવો અવસર લેને સંભાળી. ભજો. ૧

લેવા પડશે અનંત અવતાર રે, વહેશો ભાર સહી ઘણો માર રે,
 ટાળો અનંત જનમ કેરી ગાળી. ભજો. ૨
 તેં તો માતપિતા ઘણાં કીધા રે, પય શ્વાન સુકર કેરાં પીધાં રે,
 હવે જોને નિર્લજ પાછું વાળી. ભજો. ૩
 કહે મુક્તાનંદ એ સાચું રે, હરિ ભજન વિના સર્વ કાચું રે,
 રાખો ત્રિકમના નામની તાળી. ભજો. ૪

૮૨૫.

૫૬-૩

રાખો હરિરૂપમાં મન પ્રોઈ રે, નહી તો જાશો જનમ વગોઈ. ટેક.
 હરિ વિમુખની સંગતિ ટાળો રે, સાધુસંગમાં હું પદ ગાળો રે,
 રહેજો મોહનને સંગે મોઈ. રાખો. ૧
 પરનારી ને પરધન ત્યાગો રે, દેખી પાપને વેગળા ભાગો રે,
 ધારો પ્રભુચરણે ચિત્ત ઠોઈ. રાખો. ૨
 સાચા સંતનો દ્રોહ ન કરજો રે, પગ જોઈ વિચારીને ભરજો રે,
 રહેજો સંતસંગે મદ ખોઈ. રાખો. ૩
 ખાલી શ્વાસ ન ખોશ્યો^૧ પ્રાણી રે, નરદેહ અમૂલખ જાણી રે,
 મુક્તાનંદ કહે સત્ય સોઈ. રાખો. ૪

૮૨૬.

૫૬-૪

મોહનસંગ રાખજે મન સાચું રે, નહિતો કામ થાશે સર્વે કાચું. ટેક.
 પાસે સમઝજે શારંગપાણી રે, બોલે સમજી વિચારીને વાણી રે,
 ડરજે જગપતિ સાચા સમર્થ જાણી. મોહન. ૧
 કરજે સ્મરણ શ્વાસ ઉચ્છ્વાસે રે, ફુલ્યો ફરીશમાં દેહ અધ્યાસે રે,
 રહેજો સદ્ગુરુ વચનમાં વાસે. મોહન. ૨
 કરજે સદ્ગુરુ સંતની સેવા રે, જે હોય શુક સનકાદિક જેવા રે,
 ત્યાગો જુઠ વિષયસુખ મેવા. મોહન. ૩
 કહે મુક્તાનંદ વિચારી રે, સાચા સદ્ગુરુ ભવ ભય હારી રે,
 એનાં વચન લેજે ઉર ધારી. મોહન. ૪

૮૨૭.

પદ-૧ (રાગ : રામકલી)

સાંભળ સૈયર અમે પતિવ્રતા નારી,
 શામળા સંગાથે દઢ ટેક અમારી. ૧
 બપૈયાના જેવી બેની ટેક મુને પ્યારી,
 દઢ વ્રત ધારીને વરી છું ગિરધારી. ૨
 નંદના નંદન તજી અળગા ન ધાયે,
 અમૃત તજીને હવે વિષ કેમ ખાયે. ૩
 જન્મ સુધાર્યો બાઈ હરિ વર પામી,
 મુક્તાનંદના સ્વામી સંગે ભાંગી સર્વે ખામી. ૪

૮૨૮.

પદ-૨

સાંભળ સહીયો^૧ કહું સતીયોની રીતિ,
 જેને સુણી પ્રભુસંગ થાય દઢ પ્રીતિ. ૧
 આભૂષણ વસ્ત્રની આશ નવ રાખે,
 નિશદિન ભાવ ભક્તિ અદકેરી રાખે. ૨
 સતીને પતિ જો સ્હેજે સુખડું ન આપે,
 તોય તે પતિને શિર દોષ ન થાપે. ૩
 મનગમતું મેલીને જે સેવે ગિરધારી,
 મુક્તાનંદના વ્હાલાને તે પ્રાણથી પ્યારી. ૪

૮૨૯.

પદ-૩

પતિવ્રતા નારીને એક પિયુસંગ પ્રીતિ,
 પતિને સેવ્યાની તેતો જાણે સર્વે રીતિ. ૧
 જેમ હરિ કહે તેમ તાન મિલાવે,
 વણતેડ્યા વ્હાલો તેને મંદિર આવે. ૨
 અંતર્યામી ઉપરને ચટકે ન રીઝે,
 શિરને સાટે સેવે તેનું કારજ સીજે. ૩

જેવા જેને બાલા લાગે રસીયો વિહારી,
મુક્તાનંદ કે માવને તે લાગે તેવી પ્યારી. ૪

૮૩૦.

૫૬-૪

નેણુંથી ન્યારા મારા નાથજી મ રહેજો,
રસીયા રસીલી વાતો કૃપા કરી કહેજો. ૧
તમને ન દેખું ત્યારે ચટપટી લાગે,
વદન વિલોકી મારાં સહુ દુઃખ ભાગે. ૨
મૂર્તિ તમારી મને પ્રાણથકી પ્યારી,
અંગોઅંગ શોભા જોઈ મોહી ગિરધારી. ૩
અમૃત ચખાડ્યું બાલા હવે વિષ ન ભાવે,
મુક્તાનંદના બાલા સુખડું ન આવે. ૪

૮૩૧. b

૫૬-૫

નયણા ઠરે છે મારાં તમને નિહાળી,
રસના રસિલા લાગી તમ સંગ તાળી...૧
મુખની મધુરતા નેં નયણની સાંને,
વસ્ય કરી લીધી મિઠી મોરલી ને તાંને...૨
સુખનું સદન શોભાધામ છો મોરારિ,
કોટિ કંદર્પ નાખુ તમ પર વારી...૩
સુખી જેવા જાણી તજ્યાં સગાં ને સંસારી,
મુક્તાનંદના નાથ તારો રંગ લાગ્યો ભારી...૪

૮૩૨. b

૫૬-૬

તમ સંગ્ય ટેક મારી ગોકુલચંદા,
પ્રાણ થકી પ્યારા મુને છોજી નંદનંદા...૧
દઢ વ્રત ધાર્યું મેં તો મન માં મોરારિ,
કાં તો વરુ તમને કાં તો રહું રે કુંવારી...૨
જેને શિર ભય તે તો અબલા કહાવે,
અબલા ને અબલા વરે શું સુખ આવે...૩

ચોરાસી ભમે તે સર્વનારી વિભયારી^૧,
 પતિ કેરો પાર નાવે થાય ધણી ધારી...૪
 તમને વરે તે સાચી સતી ગિરધારી,
 મુક્તાનંદ ના નાથ તમે ભવભયહારી...૫

૮૩૩.

પદ-૧ (રાગ : ઘિહાગડો)

ભજ મન રસિક શ્યામ સુજાન,
 જેહિ ભજે ભવ તાપ નાસે, પાવે પદ નિરવાન. ટેક.
 દીનબંધુ દયાળ મોહન, સકળ સુખકી ખાન;
 ભજે તાહિ ન પળ વિસારત, કૃપાનિધિ ભગવાન. ભજ. ૧
 સુખકરન દુઃખહરન શ્રીહરિ, ધરત મુનિવર ધ્યાન;
 અલપ સેવા અધિક માનત, દેત નિજપદ દાન. ભજ. ૨
 ચાર વેદ પુરાણ સબહી, કરત જેહી ગુણગાન;
 મુક્ત મહાસુખ દેત સો પ્રભુ, મિલે હે પ્રગટ પ્રમાન. ભજ. ૩

૮૩૪.

પદ-૨

ભજ મન નંદનંદન ચરન,
 તરન ભવજળ પોત^૨ પૂરન, પતિત પાવન કરન. ટેક.
 જાહી ભજી ભજી ભયે મુનિવર, સકળ જન દુઃખ હરન;
 સનકાદિક શુકદેવ નારદ, અનંત જન ઉધરન. ભજ. ૧
 જાની જગ અંગાર જેસો, જાત ક્યું શઠ જરન^૩;
 હરિચરન કર્ય પ્રીત પૂરન, મોહ જળધિ તરન. ભજ. ૨
 પ્રગટ રૂપ અનુપ ભૂપર, એઈ હે અભરાભરન;
 મુક્ત કહે મન તોય તેહિ વિન, ઠામ ન દુજો ઠરન. ભજ. ૩

૮૩૫.

પદ-૩

કરચ મન શ્યામ ચરને વાસ,
 વાસ કરચ મન શ્યામ ચરને, મીટે માયા પાસ. ટેક.

પ્રેમ પૂરન કરો પ્રભુપદ, છોડી જગકી આશ;
 તબ લગેગો તોય જગ સબ, જેસો સ્વપ્ન વિલાસ. કરચ. ૧
 સબહિ સુખકો સદન પ્રભુપદ, કરત પરમ પ્રકાશ;
 કામ ક્રોધ વિકાર તૃષ્ણા, હોત સબકો નાશ. કરચ. ૨
 કમળનયન શ્રીકૃષ્ણ પદરતિ, રહત એહિ અભ્યાસ;
 મુક્ત કહે મન તોય^૧ નહિ તબ, કાળ માયા ત્રાસ. કરચ. ૩

૮૩૬.

પદ-૪

કરચ મન પ્રભુ ચરન પર પ્રીત,
 હરિચરન કરચ પ્રીત પૂરન, જાસે હોય પુનિત. ટેક.
 જેહિ ચરન ભજી ભયે હે મુનિવર, અનંત ત્રિગુણાતીત;
 તેહિ ચરન કરચ વાસ દ્રઢ, તબ હોય જગમેં જીત. કરચ. ૧
 મોહવશ હોય ફીર્યો મનવા, તામેં ભયો હે ફજિત;
 અલ્પ સુખકી આશ કરકે, ભયો અતિ ભયભીત. કરચ. ૨
 ભજે તાકું ભજત મોહન, એહિ અનાદિ રીત;
 મુક્ત કહે અબ મિલ્યો હે અવસર, માન લેના મીત. કરચ. ૩

૮૩૭.

પદ-૧ (રાગ : જંગલો)

લગન લગી મૂરત માધુરીસે, લગન લગત મેરે ઉરકી બુઝાઈ આગ,
 જહાં નિહાઝું તહા પ્રગટ પ્રભુ દીસે. ટેક.
 પ્રીત જો કરત વાંસે પલક ન દૂરી હોત,
 પ્રેમદોરી બાંધેરી ફીરત જયું કીસે. લગન. ૧
 એસે પ્રભુ છાંડીકે ઉપાસું નહિ ઓર કાહુ,
 ગજસે ઉતરી કે ચડે કો^૨ ખરશીશે. લગન. ૨
 દાસ મુકુંદ કહાં સ્વાદ જાને છાસમધ્યે,
 પ્રેમરસ પૂરન રહત જો ધીસે. લગન. ૩

૮૩૮.

પદ-૨

મન માન્યો મોહન ભતિયાંસે. ટેક.

અબ કહા પૂછુ પુરાની પંડિત, છેદ ભયોરી અંતર છતીયાંસે. મન. ૧
મોંહામોંહ મિલે નીજ પ્રિતમકો, પતિયાર કરે પતિયાંસે. મન. ૨
સ્વર્ગાદિક સુખ સપને ન ચાહું, ચાહ નહિ ચ્યાડ ગતિયાંસે^૨. મન. ૩
દાસ મુકુંદ વાસ બેહદમેં, પોંચ નહિ જહાં પ્રાકૃત મતિયાંસે. મન. ૪

૮૩૯.

પદ-૩

દો દિનકી જાન નર તેરી. ટેક.

તામેં ગર્વ ગુમાન કહા નર, હોઈ ઘરીકમેં રાખકી ઢેરી. દો. ૧
પહેરત જામા પાગ સમારત, કહા દેખત દર્પનમેં હેરી. દો. ૨
શિરપર કાલ ન સુઝે ચર્મદ્રગ, બુદ્ધિ બડદાય ગઈ અતિશેરી. દો. ૩
દાસ મુકુંદ શોધીલે સદ્ગુરુ, નિકસત પ્રાન લગત નહિ દેરી. દો. ૪

૮૪૦.

પદ-૪

ગુરુ બિન જ્ઞાન કોઉ નહિ પાયો. ટેક.

શુક નારદ શિખે સદ્ગુરુસેં, જબ વર્ણાશ્રમ માન મીટાયો. ગુરુ. ૧
શ્રીમુખ સાંખ દઈ સદ્ગુરુકી, લખચોરાસી સઘ છોડાયો. ગુરુ. ૨
સંત અનંતકે કારજ સીધે, જબ ગુરુ ગોવિંદ એક જનાયો. ગુરુ. ૩
દાસ મુકુંદ વાસ ગુરુ ચરને, જીનકી કૃપાસેં ભર્મગઢ ઢાર્યો. ગુરુ. ૪

૮૪૧.

પદ-૫

સો ગુરુદેવ સદા સુખકારી. ટેક.

જેહિ શ્રુતિ એક એક કરી ગાવત, વરનત જાસું રૂપ ગએ હારી. સો. ૧
શરન ગયે સંશય સબ મેટત, જયું રવિ ઉદેરી રેન અંધિયારી. સો. ૨
એસે ગુરુબિન જ્ઞાન ન પાવે, પ્રભુપદ વિમુખ ફિરે નરનારી. સો. ૩
દાસ મુકુંદ પાય ગુરુ પુરા, તન મન ડાર્યો સબવારી. સો. ૪

૮૪૨.

૫૬-૧ (રાગ : જંગલો)

માયા જગ ઠગની મે જાની. ટેક.

કાંતા કનકરૂપ હોઈ માયા, બસકીને સબ પ્રાની. માયા. ૧
મિથ્યા ઘાટ ઉપાય કે મનમેં, કરત ભજનમેં હાનિ. માયા. ૨
રિદ્ધિ સિદ્ધિ રૂપ હોય કે ધુતી, ધુત લીયે મુનિ ધ્યાની. માયા. ૩
મુક્તાનંદ જે હરિ ઉર ધારત, તીનસે અધિક ડરાની. માયા. ૪

૮૪૩.

૫૬-૨

માયા બહુ વિધી ભેખ બનાવે. ટેક.

નાના રંગકે રૂપ દેખાવત, નેનનકું ભરમાવે. માયા. ૧
બહુત ભાંતિકે રસબસ કરકે, રસનાકું લલચાવે. માયા. ૨
કામ ક્રોધ મદ લોભ હોય કે, સુધબુધ સબ બિસરાવે. માયા. ૩
મુક્તાનંદ પ્રગટ પ્રભુ સેવે, તાકે નિકટ ન આવે. માયા. ૪

૮૪૪.

૫૬-૩

મેં તો સ્વામિનારાયણ કો ઉપાસી. ટેક.

દ્વિજકુલ દેહ ધર્યો સંતન હિત, અક્ષર ધામ નિવાસી. મેં. ૧
અડસઠ તીરથ શ્યામ ચરનમેં, કહારી કરું જાય કાશી. મેં. ૨
અષ્ટ સિદ્ધિ નવનિધિ ચતુરધા, ઈનસે અધિક ઉદાસી. મેં. ૩
મુક્તાનંદ મહાસુખ પાયો, પ્રગટ મિલે અવિનાશી. મેં. ૪

૮૪૫.

૫૬-૪

મિલે મોય શ્રી સહજાનંદ સ્વામી. ટેક.

અનંતરૂપ ધારી અવતારી, અનંત નામકે નામી. મિલે. ૧
દ્રગ ગોચર હોય ફિરત, દયાનિધિ અક્ષરધામ કે ધામી. મિલે. ૨
જબસેં ચરન કમલ ચિત્ત અટકો, તબસેં ભયો નિષ્કામી. મિલે. ૩
મુક્તાનંદ મહાસુખ પાયો, ઉર ધરી અંતર જામી. મિલે. ૪

૮૪૬.

પદ-૫

પ્યારે મોય નીલકંઠ વનવાસી. ટેક.

જીનકી કૃપા બસ પરમસુખ પાયો, મિટ ગઈ માયા ફાંસી. પ્યારે. ૧
સિદ્ધ રૂપ સબહિકે કારન, અકળ રૂપ અવિનાશી. પ્યારે. ૨
અનંત શક્તિ જાકે ચરન ઉપાસત, સેવત સિદ્ધ સંન્યાસી. પ્યારે. ૩
મુક્તાનંદ કહે મેરે મન બસી રહે, પ્રભુ પૂરન સુખરાશિ. પ્યારે. ૪

૮૪૭.

પદ-૬

મિલે મોય નીલકંઠ સુખકારી. ટેક.

જાહિ મિલત મેરો જનમ સફલ ભયો, ઉરકી અવિદ્યા ટારી. મિલે. ૧
સબ સુખધામ કામ મદગંજન, પતિત પાવન અઘહારી. મિલે. ૨
ભવભય હરન કરત અતિ આનંદ, અકલ રૂપ અવતારી. મિલે. ૩
મુક્તાનંદ કહે શ્યામ ચરન પર, વારંવાર બલિહારી. મિલે. ૪

૮૪૮.

પદ-૭

મિલે મોય નીલકંઠ સુખદાઈ, ટેક.

જીન મેરી સબ ટારી અવિદ્યા, ગુન વરને નહિં જાઈ. મિલે. ૧
અબ મેરો મન પ્રભુ પદ પંકજ, રહ્યોરિ સદા લપટાઈ. મિલે. ૨
અંગોઅંગ શોભા નિરખી અલૌકિક, આનંદ ઉર ન સમાઈ. મિલે. ૩
મુક્તાનંદ કહે મેરે મન વસી રહી, શ્યામ છબિ મનમાઈ. મિલે. ૪

૮૪૯.

પદ-૮

મેરે ઉર નીલકંઠ નિજ સ્વામી. ટેક.

તેહી વિન ઓર કછુ ન સુહાવત, સબસે ભયો નિષ્કામી. મેરે. ૧
ક્ષર અક્ષર પર શ્રીપુરુષોત્તમ, સોઈ પ્રગટ બહુનામી. મેરે. ૨
તેહી ચરને મેરો ચિત્ત અટકો, સબહિ વેદના વામી. મેરે. ૩
મુક્તાનંદ કહે મોય આનંદકી, અબ ન રહી કછુ ખામી. મેરે. ૪

૮૫૦.

૫૬-૧ [રાગ : રેષતા - (રેખતા)]

અલમસ્ત સો અતિત હે જીન આસ ત્યાગીવે,
 સુક્ષ્મ નેનુસેં શોધતા સમાધિ લાગીવે. ટેક.
 જ્ઞાન સ્વરૂપી ગુરુ મિલે તબ ભ્રાંતિ ભાગીવે,
 નેન અલૌકિક ખુલ ગયે જબ બુદ્ધિ જાગીવે. અલમસ્ત. ૧
 સો નેનૂં દેખે નાથકું સુરત્ય સુહાગીવે,
 અંતરવાસ આપજો જબ હોને લાગીવે. અલમસ્ત. ૨
 પડ ગૈ હે ફાંસી પ્રેમકી કહાં જાય ભાગીવે,
 જનમુકુંદ આસા મેટીકે, લઈ ભક્તિ માગીવે. અલમસ્ત. ૩

૮૫૧.

૫૬-૨

અલમસ્તિ આઈ સો સહિ જગ જુઠા જાનેવે,
 સત્ય શબ્દ વિચારસે મન ઉલટા તાનેવે. ટેક.
 પાયા પિયાલા પ્રેમકા સદ્ગુરુ સયાનેવે,
 રોમ રોમમેં રમ રહ્યાં અંતર ભેદાનેવે. અલમસ્તિ. ૧
 છિન ચડે છિન ઉતરે કહાં પ્રેમ વખાનેવે,
 આઠે પોર આનંદમેં ગુલતાન દિવાનેવે. અલમસ્તિ. ૨
 ક્યા કીએ કેહત ના બને કોઈ કહી ન માનેવે,
 જનમુકુંદ મિલ મુકુંદસે જબ સંત કહાનેવે. અલમસ્તિ. ૩

૮૫૨.

૫૬-૩

સદ્ગુરુ સલુને શામકી બલહારી જાઉંવે,
 શિવ શુકાદિક જો રટે દેવતાયો નાઉવે. ટેક.
 જુગ સાંચા જો રહા સબ નજરે આયાવે,
 રામ રસાયન ઘોરીકે પ્રીતે પિયાવે. સદ્ગુરુ. ૧
 મોહ નિશાયર મારીકે ભ્રાંતિ મિટાઈવે,
 વેદ વખાને વ્યાસજી ભક્તિ બતાઈવે. સદ્ગુરુ. ૨
 અબ ગુરુ ગોવિંદ જો એકસે કહે તેસો જાનેવે,
 જનમુકુંદ સોઈ આનંદમેં, ગુલતાન દિવાનેવે. સદ્ગુરુ. ૩

૮૫૩.

પદ-૪

સદ્ગુરુ વિન્યા જગ કોન હે જીયકા સનેહિવે,
 માત પિતા સુત સ્વાર્થી અપના ન તેહિવે. ટેક.
 બેહદકી વાત હદમેં આઈ સુનાઈવે,
 રૂપ જનાયા રામકા લગની લગાઈવે. સદ્ગુરુ. ૧
 સાયે ગુરુ સે શિષ્યકી સબ ભ્રાંતિ જાવેવે,
 ભ્રાંત્ય મિટાઈ ના સકે કહા ગુરુ કહાવેવે. સદ્ગુરુ. ૨
 માતા પિતા ગુરુ ઈષ્ટ સો હરિકું મિલાવેવે,
 જનમુકુંદ તાપ હરે તાકુ શિરપર ચઢાવેવે. સદ્ગુરુ. ૩

૮૫૪.

પદ-૧ (રાગ : જેજેવંતી)

સહજાનંદ સહજાનંદ, સંત સબ ગાવહિ. ટેક.
 ગાવતહે ગુનગાન, હોત હે પૂરનકામ,
 ધન્ય ધામ જહાં, સદ્ગુરુ આવહિ. સહજાનંદ. ૧
 ગુરુ ગુણ નામરૂપ, મહિમા અતિ અનુપ,
 શેષાદિક શ્રુતિ ચાર, નેતિ કરી ગાવહિ. સહજાનંદ. ૨
 સોઈ જન બડ ભાગ્ય, સુમરે હે સ્વામી,
 જાગ્ય મોહકી નીંદસે, જડ જીવ મર જાવહિ. સહજાનંદ. ૩
 ઐસે જે ઉપાસીજન, ઈનહિસે માન્યો મન,
 દાસ મુકુંદ બંધિ છોડ, સો બતાવહિ. સહજાનંદ. ૪

૮૫૫.

પદ-૨

સહજાનંદ વદન નિરખી, સુખ પાવહી. ટેક.
 નિરખી વદન વિધુ, ઉભર્યો આનંદ સિંધુ,
 પ્રેમકી લહરિનેં, મન દિયાં હટાવહિં. સહજાનંદ. ૧
 બઢત બઢ્યો અપાર, વારિકો ન વારાપાર,
 વચન વિવેક મરજાદ, મન લાવહિં. સહજાનંદ. ૨
 જપ તપ જોગ સાધેં, ઉરમેં અતિ આરાધેં,
 વનમેં વસત તોઉં, દ્રગદન પાવહિ. સહજાનંદ. ૩

દુરારાધ્ય દેવ જોઈ, પ્રગટ પ્રમાણ સોઈ,
દાસ મુકુંદ નિત્ય, લાડકું લડાવહિ. સહજાનંદ. ૪

૮૫૬.

૫૬-૩

સદ્ગુરુ સંત વિન, સુખકું ન પાવહિ. ટેક.
સબકું ધુતત ફિરેં, ભાંડ જેસો વેષ કરે,
મમતા ન મરે સો, તે મોહવશ ગાવહિ. સદ્ગુરુ. ૧
કોઈ તો તીરથ જાવે, વન ફલ વિન ખાવે,
પ્રગટ ન કૃષ્ણ પાવે, જનમ ગુમાવહિ. સદ્ગુરુ. ૨
કોઈ જપ તપ કરે, મનસે ન મોહ ટરે,
પછી પચી યુંહિ મરે, ગુનમે ઘુછાવહિ. સદ્ગુરુ. ૩
જબ ગુરુ સંત સેવે, તન મન તાહિ દેવે,
મુક્તાનંદ ફંદ મેટી, ભવમે ન આવહિ. સદ્ગુરુ. ૪

૮૫૭.

૫૬-૪

ભવકે પ્રવાહ મધ્ય, જગ વહી જાત હે. ટેક.
અહમ ત્રટ^૧ તાકે, પાર કોન જાવે,
જાકે મનોરથ, નીર મધ્ય કર રહાત હૈ. ભવકે. ૧
પ્રથમ પંડિત વહે, તાકે પીછે ભેખ ગએ,
તાકે પીછે દુનિયાબી, દેખી દેખી ધાત હે. ભવકે. ૨
કામ ક્રોધ લોભ મોહ, મદહી મત્સર દ્રોહ,
ઈનસે ન બચે સબ, જીવનકું ખાત હે. ભવકે. ૩
જુઠમે જનમ ખોવે, કોઈ ન તપાસી જુવે,
દેખ દેખ મુક્તાનંદ, હરિગુન ગાત હે. ભવકે. ૪

૮૫૮.

૫૬-૧ (રાગ : જટ)

પ્રિતમ અંતર અગનિ ઝરત હે,
વિરહકે બાનસેં વેંધિ ગયો, હો ના જીવે ના મરત હે. ટેક.

હમકું બેહાલ કીયે હરિ તુમ તો, તુમારો ન કહું બિગરત હે,
 બધિક^૧ ઉં પ્રાણ હરે એક પલમેં, એસે કોઉ ન કરત હે. પ્રિતમ. ૧
 જરત બરત કોઉ કરત પોકારા, સો બુધ નહિ રોષ ધરત હે,
 અધમ ઓધાર આસ અભિંતર, સોય રિન તરત હે. પ્રિતમ. ૨
 ધ્યાન કીએ અરુ જ્ઞાન વિચારે, તોઉં કલ ના પરત હે,
 દાસ મુકુંદ તાપ બિરહકો, દરશ પરસ સે ઠરત હે. પ્રિતમ. ૩

૮૫૯.

પદ-૨

તબહિ મન સમજે જબ હરિ પાવે,
 સો હરિ રહત સદા સંતનમેં, બુઝે તાહિ બતાવે. ટેક.
 શુક નારદ પ્રહલાદ પરીક્ષિત, ધૃવાદિક ગુન ગાવે,
 સંત સંગતિ સે એ સબ સિધે, પ્રગટ પુરાણ જણાવે. તબહિ. ૧
 પ્રગટ પ્રમાણ મિલાવે હરિકું, કામરૂં કોધ મિટાવે,
 લોભ મોહ મદ મત્સર આદિ, ઉરમેં કબઉં ન આવે. તબહિ. ૨
 યા તન કરી જો પ્રભુપદ ઈચ્છે, એસે સંત પાસ જાવે,
 દાસ મુકુંદ ફંદ સબ કાટે, પ્રભુકે ચરન ચિત્ત લાવે. તબહિ. ૩

૮૬૦.

પદ-૩

યે ગુન સહજ સદા હરિજનકો,
 પ્રભુપદ પંકજ પ્રીત્ય નિરંતર, નેહ નહિ નિજ તનકો. ટેક.
 કામ કોધ ઉર કબઉં ન વ્યાપે, સંગ્રહ કરહિં ન ધનકો,
 સદ્ગુરુ શબ્દ જાની સુખસાગર, વાસ તજે ગ્રહ વનકો. યે. ૧
 કોટિ બ્રહ્માંડ કરે એક છિનમે, પ્રેરક માયા ગુનકો,
 સો હરિ રહત સદા જાકે ઉર, લક્ષણ એહી અનન્યકો. યે. ૨
 એસે જનકું જગત ઈશસેં, અંત નહિ રજ કનકો,
 દાસ મુકુંદ વાસ ચહો ચરને, મોહ તજો તન મનકો. યે. ૩

૮૬૧.

૫૬-૪

સંતકે સંગકો મહિમા ભારી.

શેષ શારદા અજ આદિ સુર, સખ રહે મનમે વિચારી. ટેક.
વિશ્વામિત્ર કીયે વિધિવત મખ, વેદ વચન અનુસારી,

તાકો પુન્ય ધર્યો તબઉ નહિ, રહીરી ભૂમિ ગયે હારી. સંત. ૧
લવ સત્સંગ પુન્ય ધર્યો ધરણિ, મુનિ સોં શેષ ઉચ્ચારી,

અબ કહાં કહું સત્સંગકો મહીમા, તુમ દેખો જયકારી. સંત. ૨
જોગ જગ્ન જપ તપ વ્રત સંજમ^૧, ચાર મુક્તિ સુખકારી,

લવ સત્સંગકી સરભર નાહિ, મુકુંદ લિયો મનધારી. સંત. ૩

૮૬૨.

૫૬-૧ (શિખામણના ઘોળ)

સ્વામિનારાયણદેવ ભજયા વિના, ભવજળ પાર ન આવેજ,
માન શિખામણ પામર પ્રાણી, જનમ સુફલ હો જાવેજ. ટેક.
મનુષ્ય શરીર દેવને દુર્લભ, તે તનને તું પામીજ,
અવસર આવ્યો ચેત્ય સવેરો, ભજીલે અંતરજામીજ. સ્વામિ. ૧
કરુણાસિંધુ કરી તુને કરુણા, કેમ તે આળસ કીધુંજ,
ભવતારણનું ભજન વિસારી, જુઠામાં ચિત્ત દીધુજ. સ્વામિ. ૨
અંત સમે કોઈ કામ ન આવે, ધનદોલત્ય સુત નારીજ,
જમના દૂત જોરાએ લેસ્યે, શિરપર મુદગર મારીજ. સ્વામિ. ૩
તે માટે તું ચેત્ય સિયાણા, જગસબ જુઠો જાણીજ,
મુક્તાનંદ કહે ભજય ભગવંતને, પરમ સુખિયા પ્રાણીજ. સ્વામિ. ૪

૮૬૩.

૫૬-૨

હરખ ઘણેરે હરિ ભજય પ્રાણી, શોક સંતાપને ટાળીજ,
ભરતખંડમાં નરતન પામ્યો, ભજય વિઠલ વન માળીજ. ટેક.
કોટિક કલ્પ થયા ભવ ફરતાં, માત પિતા બહું કીધાજ,
સ્વાન સૂકર ખર દેહ ધરીને, તેના દુધ તે પિધાજ. હરખ. ૧

લાજ વિન્યા થઈ લબલબ બોલે, હરિનું ભજન વિસારીજ,
 ડાયો થઈ ડાપણસ્યું ડોલે, આગળ થાસે ખુવારીજ. હરખ. ૨
 ધરમરાય જ્યારે લેખું લેસ્યે, કો સીયો ઉત્તર દેસ્યોજ,
 કાળું મુખ લઈ પાપ પોતાને, જમપુરના દુઃખ સેસ્યોજ. હરખ. ૩
 મુક્તાનંદ કહે સત્ય શિખામણ, સમજુને સુખ કારીજ,
 હરિ ભજી જનમમરણ દુઃખ છુટોને, કારણ નરનારીજ. હરખ. ૪

૮૬૪.

પદ-૩

ધન જોબન દેખી મત ફૂલે, હરિ ભજય તજય પરનારીજ,
 પરધન પથ્થર કરીને ગણજે, તો રીજે ગિરધારીજ. ટેક.
 સાચા સંતની સંગત્ય કરજયે, જેથી ભવદુઃખ નાસેજ,
 સુધભાવે સદ્ગુરુને સેવે, જે હરિ જ્ઞાન પ્રકાશેજ. ધન. ૧
 પ્રગટ પ્રમાણ મિલાવે શ્રીહરિ, જાણજે તે ગુરુ સાચાજ,
 ધનધુતા જે કાન વટાળે^૧, તે સર્વે ગુરુ કાચાજ. ધન. ૨
 કામ ક્રોધ મદ લોભને મેલી, ભજી લે દેવ મોરારીજ,
 હરિના દાસનો દાસ થઈને, કાઢ્ય કુમત્યને મારીજ. ધન. ૩
 મુક્તાનંદ કહે માન્ય શિખામણ, તો તારો જય થાશેજ,
 શ્રીનારાયણ દેવ ભજયા વિન, જનમ અકારથ જાશેજ. ધન. ૪

૮૬૫.

પદ-૪

શ્રીનારાયણ નામ રટન કરી, જનમ સુફલ કર પ્રાણીજ,
 સદ્ગુરુ સંતના ચરણ ઉપાસી, લે પરગટ પ્રભુ જાણીજ. ટેક.
 ભરતખંડમાં મનુષ્યતણું તન, ભવબ્રહ્માદિક ઈચ્છેજ,
 પ્રગટરૂપ જીહાં શ્રીપુરુષોત્તમ, પામર કેમ ન પ્રિછેજ. શ્રી. ૧
 આ અવસર છે હરિ ભજ્યાનો, કુકર્મથી અતિ ડરજેજ,
 પર નારી પર ધન ને તાંકે, તેહકો સંગ ન કરજયેજ. શ્રી. ૨
 ધનધુતા ગુરુ ઘર ઘર ડોલે, તે જમ કિંકર જાણેજ,
 કામ ક્રોધ મમતા મદ ભરીયા, ત્યાં પરતિત^૨ મ આણેજ. શ્રી. ૩

૧. માત્ર ધન પામવા જે કાનમાં મંત્ર આપીને કાન અભડાવે ૨. પ્રતિતિ

કર જોડી ગુરુ ગોવિંદ આગળ્ય, ભક્તિ ભજન લે માગેજી,
મુક્તાનંદ કહે માન્ય શિખામણ, થા પૂરણ બડભાગીજી. શ્રી. ૪

૮૬૬.

પદ-૧ (રાગ : જંગલો)

ભાગ્ય બડે સદ્ગુરુ મેં પાયો મનકી દુઘ્ધા દૂર નસાઈ. ટેક.
બાહીર ઢૂંઢ ફીરાં મે જસકો, શોધ રહી તે ઘટ ભીતર પાઈ. ભાગ્ય. ૧
સકલ જીવ જીવનકે માંઈ, પૂર્ણ બ્રહ્મ જયોત દર્શાઈ. ભાગ્ય. ૨
જન્મ જન્મકે બંધન કાટે, ચોરાસી લખ ત્રાસ મીટાઈ. ભાગ્ય. ૩
મુક્તાનંદ ચરણ બલહારિ, ગુરુ મહિમા હરિસેં અધિકાઈ. ભાગ્ય. ૪

૮૬૭.

પદ-૨

આજ સખી સદ્ગુરુ ઘર આયે, મેરે મન આનંદ ભયોરી. ટેક.
દર્શનસેં સબ પાપ વિનાશે, દુઃખ દરીદ્ર સબ દૂર ગયોરી. આજ. ૧
અમૃતવચન સુનત તમ ના ર'યો, ઘટ ભીતર પ્રભુ પાઈ લીયોરી. આજ. ૨
જન્મ જન્મકે સંશય તૂટે, ભવભય તાપ મિટાઈ રીયોરી. આજ. ૩
મુક્તાનંદ દાસ દાસનકો, ચરણકમળ લપટાય રીયોરી. આજ. ૪

૮૬૮.

પદ-૧ (રાગ : જંગલો)

હાંરે સોઈ સાધુ હરિકી સાધ્ય, તનકી ઉપાધિ તજે સોઈ સાધુ. ટેક.
માન અમાને એકતા, દુઃખ સુખમેં સમભાવ,
ઈહાંતે કો સુખ અલપ હે, નહિ સ્વરકું ચાહ્વ. તનકી. ૧
લાલચ લોભ હરામ હે, ગ્રહે ન ગાંઠે દામ,
નારી નાગન સમ તજે, રટે નિરંતર રામ. તનકી. ૨
ભાવ ન વાધે ન મમત કરે, શઠતા કન ત્યાગ,
કબહુ ક્રોધ ન ઉપજે, સો સાચા વૈરાગ્ય. તનકી. ૩
ત્યાગે તીખા તમતમ, રસના ભોગ વિલાસ,
મુક્તાનંદ સો સંતકે, સદા રહત હરિ પાસ. તનકી. ૪

૮૬૯.

પદ-૨

હાંરે સોઈ ત્યાગી તનસુખ ત્યાગ, બ્રહે વૈરાગ તપે સોઈ ત્યાગી. ટેક.

શીત ઉષ્ણ સુખ દુઃખ વિશે, મન નહીં પાવે ખેદ,

જયું તન કસની ત્યું મગન, જાન્યો જડકો ભેદ. બ્રહે. ૧

ઉલટા અન્ન સમ જગત, સુખજાની ત્યાગે સખ આસ,

તન મનકો મત ત્યાગીકે, આઠો પહર ઉદાસ. બ્રહે. ૨

ખાનપાન જો ના મીલે, તો બી મન આનંદ,

પ્રારબ્ધવશ દેહકું, જાણી ભજે ગોવિંદ. બ્રહે. ૩

કનક કામિનીકો કબુ ભૂલે ન કરે સંગ,

મુક્તાનંદ યહ સંત મત, આદિ જુગાદિ અભંગ. બ્રહે. ૪

૮૭૦.

પદ-૩

ભલા મનકા મેરમ મોહે, સદ્ગુરુ શ્યામ મિલે. ટેક.

કૈવાર મેં જોગી ભયા, બહુત બઢાયે કેશ,

તોહુ મન મોકુ ઠગ્યો, મેરો ચલ્યો ન લેશ. સદ્ગુરુ. ૧

કૈવાર મેં તીર્થ કીયે, ડોળ્યો દેશ વિદેશ,

ત્યું ત્યું મનકી મશકરી, બહુવિધ દિનો રેમ. સદ્ગુરુ. ૨

સાધન જે તે સૃષ્ટિએ, કીને મન વશકાજ,

સદ્ગુરુ બિન સુખ ના ભયો, રહ્યો હે મનકો રાજ. સદ્ગુરુ. ૩

જબ સદ્ગુરુ મિલે, શબ્દકી ટેર સુનાઈ કાન,

મુક્તાનંદ મન કૃષ્ણમેં, લાગી રહ્યો એક ધ્યાન. સદ્ગુરુ. ૪

૮૭૧.

પદ-૪

હાંરે ભલા તુમસે મેટી, ટેક એક આનંદમયી. ટેક.

તુમહી મચ્છ કચ્છ નરહરિ, તુમ વામન વપુ કીન,

તુમ વારાહ વપુ ધર્યો, બને બહુ વિધ પ્રવીન. એક. ૧

તુમ પરસુ કર ધારીકે, બહુ વિધ મારે ભૂપ,

તુમહિ રણ રાવણ હણ્યો, કીન ચરિત્ર અનુપ. એક. ૨

તુમહી બેન^૧ બજાયકે, વશ કીની વ્રજનાર,
 એહી અનંત રૂપી ભયે, સ્વામી સરજનહાર. એક. ૩
 એહી ચરિત્ર અઘ હરન હૈ, સબહિ સુખકી રાશ,
 મુક્તાનંદ મન તહા મિલો, પરગટ સ્વયંપ્રકાશ. એક. ૪

૮૭૨.

૫૬-૫

હાંજી ભલા તુમસે જોરી પ્રીત, ત્રિભુવનસે તોરી. ટેક.
 ઉઠત બેઠત ઉર વિશે, એક તુમારી આશ,
 આઠ પહોર અંતર વિશે, પ્રિતમ તેરી પ્યાસ. ત્રિભુવનસે. ૧
 સુંદર મૂરત માધુરી, ઉરમેં અટકી આય,
 શિવ વિરંચિ^૨ સુમરત રહે, જાકે ચરન સદાય. ત્રિભુવનસે. ૨
 ગયો ન ભાવે ગામમે, રહ્યો ન વનમે જાય,
 મુક્તાનંદ મન મગન હોય, પિયા પિયા રટલાય. ત્રિભુવનસે. ૩

૮૭૩.

૫૬-૬

હાંરે ભઈ સબહિ પૂરણ સેવ, સદ્ગુરુ શ્યામ મિલે. ટેક.
 એહી બ્રહ્મા હરિ હર એહી નિરંજન દેવ,
 એહી પૂરન પરમાત્મા, કીજે તાકી સેવ. સદ્ગુરુ. ૧
 જે તે તીરથ જગતમે, જલ થલ દેવ અપાર,
 સાધન સબ પૂરન ભયે, નિગમ કહત નિરધાર. સદ્ગુરુ. ૨
 અબ નહી દુર્બળ દીનતા, નહિ અહંતા ઉર શોક,
 ચાહ નહીં અબ સુગતિકી, સબહિ વિધ સંતોષ. સદ્ગુરુ. ૩
 કબ તાકે ધનકી કમી, પારસ જાકે પાસ,
 મુક્તાનંદ યુ માનીકે, છોડી સબકી આશ. સદ્ગુરુ. ૪

૮૭૪. b

૫૬-૭

ભલા રંગભીને રામાનંદ, નિસદિન નેનુ વસે. રંગ૦ ટેક.
 ઉઠત બેઠત ઉર વિષે, નિરખુ દિનાનાથ,
 મેરે દિલ મેં બસ રહે, સદા રહત હે સાથ. નિસ૦ ૧

ના સો જન્મે જગ રચે, ના સો હોવે નાસ,
 સદા રહે સતસંગ મેં, પરગટ સ્વયં પ્રકાસ. નિસ૦ ૨
 છ પદ કી હદ મેં રહે, સો ન લહે ગુરુ સૂર,
 ઉલુક ગતિ વાકી ભઈ, હરિ તો સદા હજુર. નિસ૦ ૩
 ક્યા કહીયે ક્યા કહાઈએ, કુટે ચાઝું નેન,
 મુક્તાનંદ યું માની કે, સૂક્ષ્મ કીનિ સેન^૧. નિસ૦ ૪

૮૭૫.

પદ-૧ (રાગ : પરજ)

તન ધન તૃણ સમ પરહરે, સોઈ સુર કહાવે રે. ટેક.
 જાકે મન જગ સત્ય હે, હાંરે કહાસે તમ પર જાવે રે. તન. ૧
 શ્રવણે જબ સુણે સિંધુ, હાંરે કાયર રણ જાવે રે. તન. ૨
 અંગ રંગ શૂરાતન ચડે, હાંરે જબ સિંધુ^૨ ગાવે રે. તન. ૩
 મુક્તાનંદ ગુરુ મોજસે, હાંરે હો મોહ સેન^૩ હટાવે રે. તન. ૪

૮૭૬.

પદ-૨

શીષ વિના કાસે લહે, લેશે સોઈ આઓ રે. ટેક.
 જીવનકી મન જાયકે, હાંરે અપને ઘર જાઓ રે. શીષ. ૧
 શૂરપણા સાચા તબે, હાંરે જબ કુમતિ મિટાઓ રે. શીષ. ૨
 કુમતિ તહા ઉપાધિ હે, હાંરે કેસે સુખ પાઓ રે. શીષ. ૩
 મુક્તાનંદ બ્રાંતિ મિટે, હાંરે ભયો સહજ સમાઓ રે. શીષ. ૪

૮૭૭.

પદ-૩

દિલ ભીતર દુબ્ધા^૪ રહે, સો તો મર્મ ન જાને રે. ટેક.
 શીષ સમર્પે શ્યામકું, હાંરે મન બાત ન માને રે. દિલ. ૧
 વાતનકે પકવાનસે, હાંરે કછું ભૂખ ન ભાને રે. દિલ. ૨
 હું પદ સબહી હારિકે, હાંરે રહે વસ્તુ નિદાને રે. દિલ. ૩
 મુક્તાનંદ કહ્યા મર્મમે, હાંરે ભયે ગેબ^૫ ગુલતાને રે. દિલ. ૪

૧. બુદ્ધિ ૨. સિંધુડો-આ નામનો રાગ જેનાથી યુદ્ધમાં શૂરાતન ચડે ૩. સૈન્ય ૪. દ્વિધા ૫. મસ્ત

૮૭૮.

૫૬-૪

મોહન ડારી મોહની, મનકું હરિ લીનો રી. ટેક.
 આઠ પહર એહી રટ લાગી, હારે કધ્ધ જાદું કિનો રી. મોહન. ૧
 એક પલક ન્યારો નાહિ, હારે પ્યારો રંગભીનો રી. મોહન. ૨
 તનકી સુધી વિસરી તબે, હારે મોહે દર્શન દિનો રી. મોહન. ૩
 મુક્તાનંદ આનંદમેં, હારે તિહા નહીં ગુન તિનો રી. મોહન. ૪

૮૭૯.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

એસી ભક્તિ કરો હો મન મીતા, જાસે હોઉ પુનિતા વે,
 બલિ હરિશ્ચંદ્ર મોરધ્વજ કો મન, પિપાજી અરુ સિતા વે. ટેક.
 વિંધ્યાવલીસી ત્રિયા નહીં, ત્રિભુવન પતિકું બંધન કીનો વે,
 ત્રિભુવન છીન દેવકું દિનો, પ્રભુકો ન ઓગુન^૧ લિનો વે. એસી. ૧
 કુંતાજી દુઃખ માંગીકે લીનો, એહી ભક્તકી રીતિ વે,
 વિષયાનંદ ન ચાહે સુપનમેં, જાકે પ્રભુપદ પ્રીતિ વે. એસી. ૨
 એસી ભક્તિ વિના ભવજલકો, પાર ન પાયે કોઈ વે,
 મુક્તાનંદ મિલે જબ સદ્ગુરુ, તબ યહ ભક્તિ હોઈ વે. એસી. ૩

૮૮૦.

૫૬-૨

એસી ભક્તિ કરો મન મેરાં, જામે લેશ ન તેરા વે,
 તેરે કૃત્ય મે તુ સુખ પાવે, કેસે મિટે ભવ ફેરા વે. એસી. ૧
 દુઃખમે સુખ કરી માને, મોહવશ મીન પતંગ જયું મનવા વે,
 એહી અવિદ્યા ઉરમેં પ્રેરક, તુરત ગુમાવે તનવા વે. એસી. ૨
 અબલગી કૃત્ય કીયે સબ તેરે, તામે ભયી ફજેતી ભારીરી વે,
 કબઉં સ્વર્ગમે કબઉં નરકમેં, ભાંડ ભેખ જયું સારીરી વે. એસી. ૩
 સદ્ગુરુ શબ્દ સોઈ તન તેરા, પંચભૂત પરપંચા વે,
 મુક્તાનંદ એહી હરિ ભક્તિ, મન કૃત્ય રહે ન રંચા વે. એસી. ૪

૮૮૧.

પદ-૩

કનક કામની મેં અધિક ભામની, ચિતવનમેં ચઢી જાવે વે,
 કોટી કલ્પ લગી વિષ ન ઉતરે, જબ લગી રામ ન પાવે વે. ટેક.
 એહી ઝહરકે મારે પંડીત, ગુની ગવૈયા શાની વે,
 જહાં કામ તહાં રામ ન ભાસે, હો રહે દેહાભિમાની વે. કનક. ૧
 ભવજલ પાર ભયા જો ચાહો, તો નારી સંગ ત્યાગો વે,
 છાંડો દરસ પરસ સંભાષણ, મૃત્યુ જાની ડરી ભાગો વે. કનક. ૨
 આત્મ ધર્મકે એહી પાર જાને, દેહ બુદ્ધિ કરી ડારે વે,
 મુક્તાનંદ મિલે જબ સદ્ગુરુ, તબ યહ ફાંસી ટારે વે. કનક. ૩

૮૮૨.

પદ-૪

જબ લગી ત્રિયાં વસે મનમાંહી, તબ લગી રામ ન રીઝે વે,
 બાહીર ત્યાગ સો લોક દેખાવન, તાસે કાજ ન સીજે વે. ટેક.
 ઓર સંગ આવરણ નહીં એસો, જૈસો યોષિત સંગે વે,
 મહા મદિરા મોહ વિષકી વેલી, વ્યાપી જાત સબ અંગે વે. જબ. ૧
 મહારાક્ષસી મદકી માતી, બડે બડેકું ખાવે વે,
 સદ્ગુરુ ચરણ શરણ જે આયે, તાકો નિકટ ન જાવે વે. જબ. ૨
 એહી નાવ ભવ જલ તરીવેકો, ગિરેત નહીં ઠિકાના વે,
 મુક્તાનંદ વચનકે ભીતર, સબ સાધન ફલ જાન્યા વે. જબ. ૩

૮૮૩.

પદ-૫

નારી નયન શર જબલગી લાગે, તબલગી કહો કહાં કિના વે,
 જગત તજ્યો નહીં જગત હસાયો, તન મન પ્રભુકું ન દીના વે. ટેક.
 જોગ લીયા તબ જુક્ત જાનકો, ધ્યાન હરિકા ધરના વે,
 જબ લગી મનવા સ્થિર નહીં હોવે, તબ લગી જોગ ન કરના વે. નારી. ૧
 બાહીર ત્યાગ અંતર આરાધે, એહી ફજેતી ભારી વે,
 કુલટા નારી જયું દોઉં લોકસે, ગયો જનમ જગ હારી વે. નારી. ૨
 દેહ બુદ્ધિસો દુઃખકો કારન, તબ લગી માયા વ્યાપે વે,
 મુક્તાનંદ વચનમે વરત્યે, દુઃખ મેટત હરિ આપે વે. નારી. ૩

૮૮૪.

૫૬-૬

નારી પિશાચા વાકી મત કરો આશા, વાને બડે બડેકુ વિગોયા વે,
 ચંદ્ર ઈન્દ્ર શૃંગી પરાશર, રાવણને શિર ખોયા વે. ટેક.
 નારદકું મરકટ મુખ કીનો, મુનિકો વ્રત છોડાયો વે,
 શિવકે ગનકું શાપ દિવાયો, ભક્તિકો પક્ષ તોડાયો વે. નારી. ૧
 મહાદેવકું નગ્ન નચાયો, બ્રહ્માકો ધરમ ભૂલાયોવે,
 અંતર નેન ખોલીકે દેખો, સબ જગ ઈનેહી ડોલાયો વે. નારી. ૨
 મહામુનિકું ઘેરી લિયે હે, પામરકા ક્યા લેખા વે,
 મુક્તાનંદ ગયે ગુરુ ચરને, સો ઉગરે હમ દેખા વે. નારી. ૪

૮૮૫.

૫૬-૧ (રાગ : વસંત)

ગુરુ અવિગતકી ગતિ કલી ન જાય, કષ્ટ જાને મર્મ જનાવે તાય. ટેક.
 જાકે નામ અનેક અનેકરૂપ જાકે, ચરિત્ર અનેક સો અતિ અનુપ,
 જાકે રોમ રોમ અગણિત બ્રહ્માંડ, સો નર ચરિત્ર કરે ધારી પિંડ. ગુરુ. ૧
 જાકો ભવ બ્રહ્માદિક લહે ન પાર, વદે વેદ નેતિ નેતિ વિચાર,
 શેષાદિક શારદ સકલ સંત, જાકો કોઈ ન પાવત આદિ અંત. ગુરુ. ૨
 અતિ અકલ કલા ઐશ્વર્ય અપાર, મન વચન પાર આત્મવિચાર,
 મુક્તાનંદ કારન સબકો સોય, તાર્તે સદ્ગુરુ કે શિષ્ય હોય. ગુરુ. ૩

૮૮૬. b

૫૬-૨

ગુરુ અંતરજામી અખંડ દેવ, મન વચન કર્મ કરી કીજે સેવ. ટેક૦
 સોતો ઉપજે ન વિનસે ન આવે જાય, રહ્યો સબઘટ મેં પૂરણ સમાય,
 ભવ બ્રહ્મા વિષ્ણુ ભજ હિ જાસ, ભયો શબ્દસંગ મમ ઉર પ્રકાસ. ગુ. ૧
 રહે કાષ્ટ અગ્નિ સમ સબમેં સોય, સો તો શબ્દ મથન કરી પ્રગટ હોય,
 સદ્ગુરુ કે શબ્દ સે ભાગે ભ્રમ, છૂટે સબ ગ્રંથિ કઠિન કર્મ. ગુ. ૨
 યહ આશ્ચર્ય ગુરુ કો અતિ અનૂપ, હે અકલ રૂપીસો ભાસે રૂપ,
 મુક્તાનંદ મહિમા કહ્યો ન જાય, જાકું નેતિ નેતિ કહિ નિગમ ગાય. ગુ. ૩

૮૮૭. b

પદ-૩

સદ્ગુરુ કે ભક્તિ કરે સોઈ, જાકે ધડ ઉપર ના શીશ હોય ટેકઠ
અતિ કરડા મારગ ચલે કોય, કાયર ડર ભાગે દેવે રોય,
મરજીવા કે મન અતિ આનંદ, જિન આપ મેંટી ભવ કાટે ફંદ. સ. ૧
સુર નર મુનિ ચારણ સિધ લોક, સો તો ગુરુ કી ભક્તિ વિન પાવે શોક,
ભવ ભટકે પટકે કાલ પાસ, સો તો હોઈ શકે નહી ગુરુકે દાસ. સ. ૨
જબ તન મન ધન કી તજે આસ, હોઈ ગુણાતિત કરે વચન વાસ,
મુક્તાનંદ સો સદ્ગુરુ કે બાલ, જીન મર્મ જાની તજી ભર્મ જાલ. સ. ૩

૮૮૮. b

(પદરાગ : જકડિપરજ)

ભુલ્યો નર ભ્રમરા તું ક્યાં ભમ્યો, ભુલ્યો દિવસ ને રાત,
માયા નો બાંધેલ પ્રાણિયો, સમઝ્યો ને સત્ય વાત. ભુલ્યો ૦
કુંભ કાયો રે કાયા જાવાની, જોઈને કર જે જતન,
વણસતા વાર લાગે નહિ, રાખ્યું રૂડુ રતન. ભુલ્યો. ૧
કેનાં રે છોરૂ કેનાં વાછરૂ, કેનાં માય ને બાપ,
અંત કાલે જાવું એકલા, સાથે પુન્ય ને પાપ. ભુલ્યો. ૨
જીવતી આશા રે ડુંગર જેવડી, મરણ પગલા રે હેઠ,
મોટ મોટા રે મરી ગયા, લાખો લખપતિ સેઠ. ભુલ્યો. ૩
જે ઘર નોબત વાજતિ, રૂડા છતરિસ રાગ,
ખંડર થૈ તે ખાલી પડતા, કાળા ઉડે છે કાગ. ભુલ્યો. ૪
ઉતરી નદી રે પુર ઉછલ્યું, જાવુ પેલે રે હો પારે,
આગલ નિર મલે નહિ, જોયે તે લેજે હારે. ભુલ્યો. ૫
સત્ધર્મ સત્વસ્તુ ઓળખી, ઈશ્વર સંમરણ સાર,
મુક્ત કહે પ્રભુ ને સંભારજે, લેખુ હરિ ને રે હાથ. ભુલ્યો. ૬
॥૫૬॥૮॥

॥ ઈતિ ઉપદેશ એવં સંત મહિમા પદ સંગ્રહ સમાપ્ત ॥

છંદ સંગ્રહ

૮૮૯.

છંદ-૧ (કવિત્ર)

ફૂલન હીડોરે ઝૂલે સુંદર સુજાન પ્યારો પીત પટવારો,
અતિ અદ્ભુત છબિ લાયો હે, મસ્તક મુકુટ જડાવકો વિરાજમાન,
માનુ રવિ ઉડુગન યુત અંબુજ ઢીંગ આયો હે. ટેક.
કાનનમેં મકરાકૃત કુંડલ અધિક શોભે,
માનુ જુગ મીન મિલ વારિજ સુખ પાયો હે. ફૂલન. ૧
નેનનકી જ્યોતિ મોતિ હારકું નિહાર માનું,
મુક્તાનંદ જન સમુહ ચિત્તમે લિખાયો હે. ફૂલન. ૨
શોભાકો સાગર નવલ સમય નટનાગર,
સખ સગુન ઉજાગર યહ જગકો ઉજારો હે. ફૂલન. ૩
ચંદનકી ખોર શામ તનસે અધિક શોભે,
કનક કડાસેં અતિ અદ્ભૂત છબિવારો હે. ફૂલન. ૪
બાજુબંધ પોંચી કાન કુંડલ કરપુર હુકે,
કંઠ કરપુર હાર જનપેં ઉદારો હે. ફૂલન. ૫
જન મન હરન કદંબતર રાજત હે,
મુક્તાનંદ મધુસુદન પ્રાનનસેં પ્યારો હે. ફૂલન. ૬

(પ્રાર્થના અષ્ટક)

૮૯૦.

છંદ-૨ (છપય)

જય નારાયણ દેવ અખિલ કારણ અવતારી,
જનસેં કંપત કામ વિશ્વજય ગર્વ બિસારી,
નૈષ્ઠિક વ્રત દંઢ ધારી, કરત તપ જન સુખકારી,
નિજ તપ ફલ તેહિ દેત ભરતખંડ જો નરનારી,
કરજોરી મુક્ત વિનતિ કરે દયાસિંધુ દિલ ધારીયે,
મહા પ્રભુ મમ ઉર વાસકર, કામાદિક રિપુ મારીયે. ટેક.

સદા બ્રહ્મપુર સદન વદન નિરખત મુનિવૃંદા,
 મહા મુક્તકે મધ્ય શ્યામ રાજત સુખકંદા,
 નિરગુણ દશ વપુ ધરે, જગત કારન મુનિરાજા. કરજોરી. ૧
 શ્વેતદ્વિપ પતિ સુખદ, તેજમય તનુ જયકારી,
 દીનબંધુ દેવેશ પતિત, પાવન અઘહારી,
 વાસુદેવ જગવંદ સિદ્ધ, મુનિ ચરન ઉપાસે,
 કિને તવ ગુન ગાન પ્રબલ માયા તમ નાસે. કરજોરી. ૨
 જય શ્રીપતિ સુખસદન મદન હરન મુરારિ,
 જય પરમાત્મ પ્રગટ સદા સંતન સુખકારી,
 જય કૃષ્ણાનિધિ કમલ નયન સબ મુનિકે સ્વામી,
 મહામોહ મદહર કરન, નિજ જન નિષ્કામી. કરજોરી. ૩
 તુમ કારન શામ સકલ જગ તવ આધારા,
 ઈન્દ્રજાલ જીમી જગત તુમહિં ફીર મેટરનહારા,
 બ્રહ્મા વિષ્ણુ રુદ્ર સહિ તવ તનુ ગુનધારી,
 સો જગત કારન કીએ આપ નિરગુને અવિકારી. કરજોરી. ૪
 કૃષ્ણ રૂપ તુમ ધર્યો લલિત વપુ અધિક વિહારી,
 સુન બંસી ધુન શ્રવન આઈ બનમેં વ્રજનારી,
 રાસ રમે તેહી સંગ નાથ નૈજિક વ્રતધારી,
 મદન નૃપતિ મદ હરન કાન ભયે કુંજવિહારી. કરજોરી. ૫
 માયા કૃત મદનાદિ નાથ તવ નિકટ ન આવે,
 જેસે ભાનુ પ્રકાશ ધોરતમ ઉર નસાવે,
 તવ મૂરતિ ઉર ધરત તાહી માયાકો ઉર નહી,
 પતિત કરન ભવપાર ફીરત નિરભેં જગમાંહી. કરજોરી. ૬
 યહ અષ્ટકકો પાઠ કરત મનમોદ બઢાઈ,
 વાસુદેવ પ્રભુ પ્રગટ બસત તેહિ ઉરમહિ આઈ,
 વિમલ ભક્તિ વૈરાગ જ્ઞાન તેહી હૃદય પ્રકાશે,
 કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ મત્સર સબ નાસે. કરજોરી. ૭

અતિ પ્રેમ બઢે પરિબ્રહ્મ સે ભવ સંકટ સબહિ ટરે,
મુક્ત કહે કરજોરી નિત જબ હરિ આગે ઉચરે. કરજોરી. ૮

॥ ઇતિ શ્રી સહજાનંદસ્વામિ શિષ્ય મુક્તાનંદ મુનિ વિરચિત
પ્રાર્થનાષ્ટકં સમ્પૂર્ણ ॥

[સંવત્ ૧૮૮૦ ના ફાગણ વદિ છઠ, શનિવારે સ્તોત્ર સમ્પૂર્ણ]

૮૯૧.

છંદ-૩

જીય જયું જતન કર્ય પ્યારી, તોય પ્યારો મિલ્યો,
પ્યારો ભયે ન્યારો તેરો જીવન મરનસો;
ખાન પાન ભૂષન બસન બહુ દાસ દાસીયાં મેં,
નહિ કોઉ તેરે દુઃખકે હરનસો;
કંચન ભુવન મણિ દીપ સેજ સુમનકી,
મૃતકકી ચિતા જેસો લગેગો જરનસો;
મુક્તાનંદ રાધિકાસું કહત સયાંની સખી,
શામ બિન કામ તોય અંતકે કરનસો. ૧
કબ મોકું કરુણાનિધાન મિલે અંકભર,
દરશકે દાન તાપ તનકે બુઝાયેંગે;
કબ મેરી છતીયાંપે ચરન સરોજ ધર,
કરુણાકી દૃષ્ટિ કર આછેં અપનાયેંગે;
કબ મોકું પ્રેમસે પ્રસાદ દેકે પ્યારો,
કથા રસમેં રસીલી, તાકી કરી ગલ લગાયેંગે;
મુક્ત કહે જબ એસો જોગ મિલે મોહનકું,
તબ તો હમારે ભાગ્ય સબ પર છાયેંગે. ૨
જો જો મનધારી કીની સત્ય ગિરધારી,
સબ કૃપાકે નિધાન મોકું આછે અપનાયો હે;
ભોજન કરત મોકું ભેટે પ્રભુ અંકભર,
દરશકે દાન તાપ તનકો બુઝાયો હે;

ચરણ સરોજ મેરી છતીયાં પર ધારે શામ,
 પૂરન પ્રસાદ દેકે કીનો મન ભયો હે;
 મુક્ત કહે મોહનસું મિલ્યે મનમાનો જોગ,
 અબ તો હમારો ભાગ્ય સબ પર છાયો હે. ૩

૮૯૨.

છંદ-૪ (શ્રીકૃષ્ણ મહિમાષ્ટક)

કર્ણસેં દાની ધનાઢ્ય કુબેરસેં, સુઝત ચોજ^૧ વિધિ સમજના,
 વેદ પુરાન રૂ નીતિ નરેશકી, તાહીમેં દેવ ગુરુસે પ્રવીના,
 તેજ પ્રતાપ દિવાકરસે, જગમેં દઢ દિગવિજે કર લીના,
 એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, શ્રી વ્રજચંદા નેહ ન કીના. ૧
 ચંદસે શીતલ રૂપ અનંગસે, દેવ ગજાનનસે જગમાને,
 સિદ્ધ શિરોમની ગોરખસે, કવિરાજ હું કાવ્યમેં ખુબ સયાને,
 સુર જરાસંધ રાવનસે, રીપુ જીતીકે દેશ સબે ઘર આને,
 એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, કારનરૂપ શ્રીકૃષ્ણ ન જાને. ૨
 અમૃતસેં સબકું સુખદાયક, શાંત ધરાસેં સદા ઉપકારી,
 તાલ નદી તરુસેં પરમારથી, કર્ત રહે નિજકાજ બિસારી,
 પંડિત ભોગી પુરંદરસેં, ભૃગુસેં મહાસિદ્ધનમેં નરનારી,
 એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, જો ન ભજે હરિ કુંજવિહારી. ૩
 ધીરજવાન ધરાધરસે, સબ કારજમેં અતિશે સુવિચારી,
 ટેક સબે નૃપ ભીષમકે સમ, કાહુતેં લેશ ટરે નહિ ટારી,
 કશ્યપસેં કીરતિ અરુ વંસ, બઢાવનહાર હે સંમૃથ ભારી,
 એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, જો ન ભજે નંદલાલ વિહારી. ૪
 કંચનમોલ શયીસમ કામની, વાંચિત ભોગ સદા રહે ખાતે,
 તાતે તુરંગ બડે ગિરીસેં, ગજ દ્વારપેં છાય રહે મદમાતે,
 પ્રૌઢ પ્રતાપી પ્રજાપતિસે, રહે ગંધર્વ દ્વાર સદા ગુન ગાતે,
 એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, શ્રી વ્રજચંદકે રંગ ન રાતે. ૫

શાંત રહે મુનિ જાજલીસેં, ઉરમેં અવિલોકી તજી સબ ખોરી,
કામ અરૂ કોધ લોભાદિકકે, મહાત્યાગકે જોર દીયે મુખ મોરી,
આતમનિષ્ટ હુ શંકરસે, તનકી અહંતા મમતા સબ તોરી,
એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, શ્રીવ્રજચંદસો પ્રીત ન જોરી. ૬
જ્ઞાની બડે મુનિ ગૌતમસેં, પદ વંદત આયકેં દેવ ધરાકે,
જાહીકો તેજ પ્રતાપ વિલોકત, વાદી વિવાદી સબે અતિ થાકે,
જાહુ બઢે જગદીશ નમે, જગ ભૂપતિહુ સબ સેવક તાકે,
એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, શ્રીનંદલાલસોં નેહ ન જાકે. ૭
શીખી દધીચી હરિચંદસેં, સતવાદી બડે સબહી જગ જાને,
માની બડે દુર્યોધનસેં, તીખી દાની બલી નૃપ તુલ્ય પ્રમાને,
શાસ્ત્ર વિષેક વિશારદસેં, મનહુ કી લખે ઈમી બોત સયાને,
એસે ભયે તો કહા મુક્તાનંદ, શ્રીવ્રજચંદ પિયા ન પીછાને, ૮

છપ્પથ

યહ અષ્ટક જો પઢત ગ્રાસ ભ્રમના સબ ભાગે,
રસિક છેલ ધનશ્યામ સંગ, અતિશે અનુરાગે.
ટરત વિકટ ભવહેતુ શત્રુ કામાદિક ભારી,
અનાયાસ ઉર વસત રસિક વ્રજચંદ વિહારી.
નિજ ધર્મજુક્ત શ્રીકૃષ્ણકી, પ્રેમભક્તિ દઢ પાવહી,
મુનિ મુક્ત કહે સો ભક્તજન, બહોરી ન ભવમેં આવહી. ૯

૮૯૩.

છંદ-૫

નીતિપ્રવીન સબે નિગમાગમ, શાસ્ત્રમેં બુદ્ધિ રૂબકે અપારા,
શ્રીરઘુનાથકે મંત્રી અનુપહો, તાહિતે રામકું પ્રાનસેં પ્યારા;
પ્રૌઢ શરીર સંદુરસેં સોહત, નૈષ્ઠિકકે મધ્ય ઈન્દ્ર ઉદારા,
શ્રીરઘુવીરકે દૂત મહાબલ, કષ્ટ હરો હનુમાન હમારા. ૧
જાનકી કારણ શ્રીરઘુનાથકે, અંતરમેં ભયો કષ્ટ અનંતા,
ટારન તાહી સહાયક એક, હને મનુજાદ^૧ મહા બલવંતા;

જારી નિશાયર નાથકી લંકા, મહામુનિ સિદ્ધ પ્રશંસત સંતા,
 શ્રીરઘુવીરકે દૂત મહાબલ, સંકટ મોર હરો હનુમંતા. ૨
 રાવનકે સુત શક્તિ ચલાઈસો, આઈ લગી અતિશે દુઃખકારી,
 કંઠમે પ્રાન રામાનુજકે હીત, લાયે સંજીવની ઔષધિ ભારી;
 લાયે ઉઠાઈ દ્રોણાયલ વેગસેં, રામકે પક્ષકી પીરસો ટારી,
 શ્રીરઘુવીરકે દૂત મહાબલ, પીર હરો હનુમાન હમારી. ૩
 શ્રીરઘુનાથકે આગમ કી, સો વધાઈ લે ભર્તકું વેગ સુનાઈ,
 રામવિયોગ મહાદુઃખસાગર, ડુબત ભર્તસેં મોજહું પાઈ;
 જાનકીનાથકે અંધ્રિસરોજમે^૧, ભૂંગ જયું જાસ મતિ લપટાઈ;
 શ્રીરઘુનાથકે દૂત મહાબલ, સંકટમેં રહો મોર સહાઈ. ૪
 વાયુસ્વરૂપ જયો કેસરી વાનર, માનની તાસ સો અંજની નામા,
 તાસ મહા તપરૂપ ભયો સુત, વાયુકુમાર અતિ અભિરામા,
 વેગ ખગેશ સમાન વપુ દ્રઢ, વજ્રકે અંગ અતિ બલધામા,
 શ્રીરઘુવીરકે દૂત હરો સબ, સંકટ મોય કરો નિષ્કામા. ૫
 બહુત પ્રકારકી ડાકીની શાકિની, ભૈરવ ભૂત અતિબિકરાલા,
 કૃત્યા રૂ વીર પિશાય નિશાયર, જાહીકું દેખી ડરે તતકાલા,
 જયાહીકો મંત્ર જપે સુતવિત્તદ, ટારત તાપ રૂ રોગ વિશાલા,
 શ્રીરઘુવીરકે દૂત સદા મમ, કષ્ટ હરો હનુમંત કૃપાલા. ૬
 જયાહીકો નામ સુનીકે તતક્ષન, ભાગતહે બ્રહ્મરાક્ષસ ઘોરા,
 જયાકે પ્રતાપસેં પ્રેત પિશાય રૂ, ભાગત ભૂત કબંધ^૨ કઠોરા;
 જયાકે પ્રતાપ ડરે સબ ડાકિની, જોગની જાદુ ભગે ચહું દૂરા,
 શ્રીરઘુવીરકે દૂત મહાબલ, હે હનુમંત હરો દુઃખ મોરા. ૭
 આપકે ભક્ત અનન્યહે તાહીકે, વાંછિત કામકે પૂરનહારા,
 દુર્બલ દીન રિપુ ભય વ્યાકુલ, તાહીકે હો તુમ ઈષ્ટ ઉદારા;
 વાંછિત મોર સો દેહુ દયાનિધિ, વંદત હું તોય વારહીવારા,
 શ્રીરઘુવીરકે દૂત મહાબલ, કષ્ટ હરો હનુમંત હમારા. ૮

હાક સુને જબહી તુમરી તબ, રાક્ષસકી ત્રિય ગર્ભકું ત્યાગે,
જંત્ર રૂ મંત્રકે જાન જાદુગર, નામ તુમાર સુની ડરી ભાગે;
તાહિતે સંકટ નાશ કરો, કહે મુક્તદાસ પ્રભુસો અનુરાગે,
શ્રીરઘુવીરકે દૂત મહાબલ, હે હનુમંત એહી વર માગે. ૯

યહ અષ્ટક જો પઢે તાસ સબ સંકટ નાસે,
રામદૂત હનુમાન સદા દ્રગ આગે ભાસે;
વિધન હોત સબ નાશ મગન હોય હરિગુન ગાવે,
પાપપુંજ સબ ટરત બોહોરી ભયમેં નહિ આવે.

ધન ધાન્ય પુત્ર સંપત્તિ બઢે, કૃષ્ણચરન રતિ પાવહીં;
મુનિ મુક્ત કહે સો ભક્તકે, સંકટ નિકટ ન આવહીં. ૧૦

૮૯૪.

છંદ-૬ (કુંડલીયા)

ત્રીન પુરુષનકું ધન્ય હે, જન જાને જગદીશ, રસિક શિરોમનિ શામકું,
અરખ્યા અપના શીશ, અરખ્યા અપના શીશ, ક્રિયા જાન જગતપિત રાજ.
અસત જગ તે માંય, ખૂબ સો જીત્યો બાજ,
દાખત મુક્તાનંદ જુઠ, જન જ્યાં ત્યાં તનકું,
સત્ય જાને એક શામ, ધન્ય હે ત્રીન પુરુષનકું. ૧
ચતુરાઈ ધન્ય તાહિ કિ, જન જાને ભગવાન,
પુરુષોત્તમ પરગટ મિલે, તેહિ સંગ લાગો તાન;
તેહિ સંગ લાગો તાન, જ્ઞાન સદ્ગુરુ સે પાયો,
અસત્ આસ સબ તજી, શામ ચરને ચિત્ત લાગ્યો;
દાખત મુક્તાનંદ, લીયા જન ગોવિંદ ગાઈ,
મનમોહન સંગ્ય મિલ્યો, ધન્ય તાકી ચતુરાઈ. ૨
ગોવિંદકે મનમેં ગમે, સોઈ નરનારી ધન્ય,
ઓર સબે હરિજન સહિ, તાકે તુલ્ય ન અન્ય;
તાકે તુલ્ય ન અન્ય, જેહિ પર જગપતિ રીઝે,
કમલ નયનકી ક્રિપા, સબહિ વિધ કારજ સીઝે;

દાખત મુક્તાનંદ, શ્રેષ્ઠ સો સબ હરિજનમેં,
 સોઈ નરનારી ધન્ય, ગમે ગોવિંદકે મનમેં. ૩
 ભાગ્ય બડે હે તાહિકે, જાકે હરિ સું હેત,
 માતપિતા ધન્ય તાહિકે, ધન્ય કુલ કુટુંબ સમેત;
 ધન્ય કુલ કુટુંબ સમેત, સદા ગોવિંદ ગુન ગાવે,
 લોકલાજ નહી લેસ, ભીર સંતનકી ભાવે;
 દાખત મુક્તાનંદ, અટલ નિશાન ગડે હે,
 જાકે હરિસુ હેત, તાહીકે ભાગ્ય બડે હૈ. ૪
 ભેખ બતાવે સંતકા, અંતર કપટ અપાર,
 બગ જયું ધ્યાન લગાયકે, ધૂતે સબ સંસાર;
 ધુતે સબ સંસાર, સંત અરુ મહંત કહાવે,
 કર કર કપટ અપાર, પરાયા ધન ઘર લ્યાવે,
 દાખત મુક્તાનંદ, રેન દીન ધનકું ધાવે;
 અંતર કપટ અપાર, સંતકા ભેખ બતાવે. ૫
 ભેખ બનાયા સંતકા, ફૂંકી ધરત હે પાવ,
 વાનર ઉપર સિંહને, કીયા કપટકા દાવ;
 કીયા કપટકા દાવ, દેખી વાનર મન ભાયા,
 યહ કોઈ સાચા સંત, તીવ્રતન ભક્તિ છાયા;
 દાખત મુક્તાનંદ, ચહત વાનરકું ખાયા,
 ફૂંકી ધરત હે પાવ, સંતકા ભેખ બનાયા. ૬
 શરને આયા સિંહકે સાચા સાધુ જાન,
 લપટ ઝપટ મુખમેં લીયા, નિપટ કપટકી ખાન;
 નિપટ કપટકી ખાન જાન, વાનર હસી દીના,
 સિંહ પયો જાન સોચ ભઈ, યહ વાત નવીના;
 પુછત વિકસ્યા વદન, વાનરા વન પર છાયા,
 સાચા સાધુ જાન, સિંહકે શરને આયા. ૭
 વન પર રોવે વાનરા, બુરી કરી તે વીર,
 યા વન વિખ્યા સિંહને, તાકી મોકું પીર;

તાકી મોકું પીર, સંતકા ભેખ વિગોયા,
 પેટ કાજ કરી કપટ, ભક્તિકા માતમ ખોયા;
 દાખત મુક્તાનંદ, દુષ્ટ સબકી પત્ય ખોવે,
 બુરી કરી તે વીર, વાનરા વન પર રોવે. ૮
 ચંદાકું લંછન દીયો, કીયો રાવન કુલ નાશ,
 ઈન્દ્રઉકી ઉપહાસ સુનિ, સાધુ ભયે ઉદાસ;
 સાધુ ભયે ઉદાસ, દેખી ઈતિહાસ ઈનુંકી,
 પર જો ત્રિયકે પાસ, કહો રહી લાજ કિનુંકી;
 દાખત મુક્તાનંદ, રહે ગરુ રાખે જાકું,
 રાવન કુલ વધ કિયો, દિયો લંછન ચંદાકું. ૯
 ક્રોધ તુલ્ય નહિ સુભટ, કો જિને જરાયો કામ,
 જાદવ કુલ જેહિ હત કિયો, કોરવ મેટયો ઠામ;
 કોરવ મેટયો ઠામ, કામસે અતિ બલવંતા,
 તપે ન તાકી કાલ, શ્રુતિ કહે તાકુ સંતા;
 દાખત મુક્તાનંદ, હરે ગુરુ વિકટ સુલસો,
 જિને જરાયો^૧ કામ સુભટ^૨, નહિ ક્રોધ તુલ્યકો. ૧૦
 કાઉ વસ્તુ પર મમત હે, એહી લોભકો રૂપ,
 તાકે વસ્ય સુરનર અસુર, સબે પરે ભવકૂપ;
 સબે પરે ભવકૂપ, લોભકો અંત ન આવે,
 કામ ક્રોધ ભયો નાશ, લોભ પુની તાહિ જીવાવે;
 દાખત મુક્તાનંદ, હરે ગુરુ વિકટ લોભ જવર,
 એહિ લોભકો રૂપ, મમતહે કાઉ વસ્તુ પર. ૧૧

૮૯૫.

છંદ-૭

દિન દિન અધિક પ્રતાપ બઢયો લોકનમેં,
 શોકકે સમુહ પરે ભેખ ડર ખાય કે;

મત અરુ પંથકી ઉખારી જર^૧ આઘ હું સેં,
 ભક્તિકો પ્રતાપ રહ્યો સબ જગ છાય કે;
 સનકાદિક નારદસેં સંત મહિ ડોલત હે,
 અધમ ઉધાર વૈકું^૨ તવ ગુન ગાય કે;
 ઓર હું પ્રતાપ તુમ અધિક જનાયો,
 સ્વામી મુક્તાનંદ ચરનકે નિકટ બોલાય કે. ૧
 મેં તો ભઈ બાવરી તું સુનરિ સયાનિ સખી,
 બાવરીકે વચન કછુક ઉર ધારરી;
 હમતો વિગારી સબ જગ વ્યવહારી,
 એક શ્યામસે સુધારી, તેસેહિ લે સુધારી;
 કુંજકો વિહારિ, મહામુનિ રહે ધ્યાન ધારી,
 ભક્ત ભયહારી આયે અપને ગ્રહ ધારરી;
 અવસર પાયકે અચેત હોય બેઠી,
 કહાં કહત મુકુંદ યહ ઓસર^૩ સંભારરી. ૨
 તેરો ન વસેરો થિર વચન અનેરો,
 સુનતો તન નાહિ તેરો કા તેરો જો અનેરો હે;
 મેરો મેરો કહે જગ મોહ અગનાન વશ,
 મોહવું ગયે તે કછુ તેરોહિ ન મેરો હે;
 કોન તુમ કાંસે આયે કહાં તે મમત કિની,
 સુરજય ન સુઝે એસો ઉરમેં અંધેરો હે;
 મુક્ત કહે માન્ય તો અજાનતા ન રહે,
 કોઉ અવસર શામ પિયુ તેરા પતિ તેરા હે. ૩
 રાહો રે દરશકાજ આયે હે મહારાજ આપ,
 અંતર વિરાજો યે પ્રગટ સુખ દિજીયે;
 તુમ બિન મેરો મન જલ વિન મિન ગન,
 ઐસે અકુલાય અબ કહો કહાં કીજીયે;

હમહે નકુલ તુમ નિધિ હો હમારી શામ,
 ભવસો ભુજંગ ડસે તુમ દેખજી જીયે;
 કહત મુકુંદ સુખકંદ સહજાનંદજી,
 સુનેહકે નિભાવન નિભાય નેહ લિજીયે. ૪
 ઉરકી અવિઘા ટાર કામ કોધ લોભ,
 માર ભયો ગુન પાર સો તો સદા સુખ ધામ હે;
 સદ્ગુરુ ચરનકું પરસકે પલટયો ભાવ,
 જાન્યો નીજ રૂપ જામે સદાહિ આરામ હે;
 સિદ્ધિ અરુ ચતુર્ધાકું સબહિ સરાયે,
 લોક ફોક કરી જાને ઐસો ખરોહિ અકામ હે;
 કહત મુકુંદ પદ વંદિકે સરોજ વાકે,
 દેહસે વિરક્ત સોતો આતમાહિ રામ હે. ૫
 અસત્ અસાર યહ જગકો બિચ્યાર કરી,
 સત્ ચિત્ આનંદ સ્વરૂપ સોઈ ધ્યાઈએ;
 સદ્ગુરુ શબ્દકો વિચાર કરી વારંવાર,
 સાર કરી સંગ્રહ અસારકુ બહાઈયે;
 દેહ ઈન્દ્રિ મન પ્રાન અંતઃકરણ આદિ,
 અસત અનાતમાસે, ભિન્ય છિટકાઈએ;
 કહત મુકુંદ પદ વંદીકે સરોજ શામ,
 સહજાનંદ સહજાનંદ નિશ દિન ગાઈએ. ૬
 દામ વ્યાજ દેવે ઘર ભેંસ ઘોડી લેવે જાય,
 નૃપતિકું સેવે યહ જગ વ્યવહાર હે;
 અંગ અભિમાની નાંહી જોગકી જુગત્ય જાની,
 ત્રિયા સંગ તાની કહે એહિ સુખ સાર હે;
 જોપેં ઘર છોડે નાહિ મમતાકું તોડે,
 જોડેં કાયર અરુ કુચરકો કાંધે પર ભાર હૈ;
 કહત મુકુંદ ગુરુ ગમ વિન ગેલ ભૂલે,
 જોગન કહાવે યહ કર્મનકી માર હે. ૭
 મુવેકું જીવાવે અસમાન ચઢી જાવે,
 જોયે અનકું ન ખાવે તોય માયાકો ગુલામ હે;

જગકું ઉપાવે, સબ જીવકું નિભાવે,
જગ ઈશકું કહાવે તોઉ મન પરિણામ હે;
વિદ્યાકું વખાને કષ્ટ મનઉકિ જાને,
એસે નિપટ સયાને તોઉ વાસનામેં ધામ હે;
જ્ઞાન ભક્તિ હીન અતિ ઉરમેં મલિન,
એસે મૂઢકું મુકુંદ કહે બ્રહ્મમેં ન ઠામ હે. ૮
ગજ આગે ડારે મહાવિષ દેકે મારે,
તન અગનિમે જારે તોહું ત્રિયા સે ન બોલીયે;
સુળીયે ચઢાવે કોઉ, નખલે કઢાવે,
અતિ ઈર્ષ્યા બઢાવે તોઉ મનમેં ન ડોલીયે;
તેસેહી પ્રકાર દામ અર્થ ઉપચાર,
જામે વિવિધ વિકાર, મુક્ત અનૃથ ઉ તોલીયે;
ધન અરુ નારી કિયો, જગ સબ ખ્વારી,
ગુરુ કહે તો વિચારી, ગ્રહી ટેકહું ન તોલીયે. ૯

૮૯૬.

છંદ-૮ (સયૈયા - ઈન્દ્રવ)

નેહ લગ્યો નિજ નાથકે સાથ અનાથસો હો સબ કોન ફરેગો,
પીઠ ચઢ્યો ગજરાજ ગુની કહાં, કુકર ભસત કુદિ પરેગો,
યા જગકે જડ જીવનકે કહા રાગરુ દ્વેષ સરે બિગરેગો,
દાસ મુકુંદ કહે જગફંદ સો ત્રિવિધ તાપમેં નાહિં જરેગો. ૧
કુંદન કિય સમાનહિ જાનત, પ્રાન સમાન જો માનત પ્રાની,
નારીકું નાગનિસી કરી જાનત, કોટિક ભાંતિ સેવ્યા જ બખાની;
અષ્ટઉ સિધિ નવેનિધિ આદિ ઉપાધિ, અવિદ્યાકી પહિયાંની,
પિંડ બ્રહ્માંડ સે પાર્ય ભયો, મુનિ મુક્ત મુકુંદ મહાવિગ્યાની. ૨
પંખા નહિં પિયુંપેં ઉડજાનું, એસો ઉરમેં અતિ હોત સંદેશા,
કેસા કરું કહાં જાઉં સખી, વિરહાનલસેં તન હો ગયો ખેસા;
વૃતિવચારિકે સંગ્ય સખી, ઉડીકે અબ જાય પરું ઉન દેસા,
સુંદર શામરો ચરન ધરી, પદ પરસકે મુક્ત હોઉં સબ કેસા. ૩

અંબર છોડી દિગંબર હોકર, પથર બાંધીકે માગત પૈસા,
લોભ તજ્યો નહિ ક્રોધ તજે કબ, ક્રોધરં લોભ જ્યું કામહે તેસા.
જોગ અરુ ભોગ ગયે દોઉં હાથસેં, ખાખ લગાય ફીરે ખર જેસા,
મુક્ત તેહિ મુનિ સિદ્ધ કહે સબ, યા જગ મુરખા લોક હે એસા. ૪
લોભસે વેદ પુરાન પઢે, પુનિ લોભસે બુદ્ધ વિધ વેષ બનાવે,
લોભસે ઠાકર ચાકર હોવત, લોભસે સુરમા સિંહ જ્યું ધાવે^૧;
લોભસે નાયિકા નાયત કુદત, લોભસે રાગ ગુનિજન ગાવે,
લોભકી લહેર લગી નહિં જા ઘટ, સો મુક્તાનંદ સંત કહાવે. ૫

૮૯૭.

છંદ-૯ (છપચ)

ફરર ફરર ફર રાય પ્રીત પટ અતિ છબિ છાજે,
ઘરર ઘરર ઘર રાય પંખરવ જીમી ધન ગાજે;
સુભગ ચતુર ભુજ શામ મૂરતિ અતિ મન ભાવન,
દરસ પરસ પલ કિયે પાપકે પૂંજ નસાવન;
જેહિ અર્ધનામ ખગરાજ તજી અતિ આતુર ગજ તારીયો,
મુકુંદસો સદ્ગુરુ મિલે તબ ભવ સંકટ ટારિયો.

૮૯૮.

(સિંહાવલોકન છંદ)

ભટકી ભવમે બહુકાલ સખી, નહિ ઝાલ જપી કબહુ ઘટકી,
ઘટકી જબ જાનનહાર મિલે, તબ શામકે સંગ ભલી અટકી.
અટકી નરહાં અબ લોક લજયા, કરી લાલન સંગ ફીરું લટકી,
લઢકીન મુકુંદ મહાપ્રભુસેં ભવસાગરમેં તબ લુ ભટકી. ૧

ડરી હેં દિનરેન સદા હરિસે ત્રય તાપકી ઝાલ નહિ જરી હે,
જરીહે જનકે ત્રય કર્મ તબે, જબ ગુહ્ય જો જ્ઞાન હદે ધરીહે.
ધરીહે ગુરુ ચરન સરોજ હદે, ભવસિંધુ અગાધ નહિ ફીરહેં,
ફીરહેં મન ઈન્દ્રિ મુકુંદ મેં, હટરિહેં ફીર ના ડરી હેં. ૨

લીલા ભક્તિ પદ સંગ્રહ

૮૯૯.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

ગુણસાગર ગુણના ધામ છો,
રાધાવર મન અભિરામ છો હું ધોળિરે. ટેક.
રસિયા રસમાં ઘણું જાણ છો,
ગિરધર ગોપીનાં પ્રાણ છો. હું ધોળિરે. ૧
તમે વ્રજમાં વિલસો સુખદેવા,
નિજ ભક્તનાં મન હરી લેવા. હું ધોળિરે. ૨
તમે નટવર દીઠામાં નાના,
ઘર ભાંગો છો છાના છાના. હું ધોળિરે. ૩
તારી જોઈ જોઈ જુગત્યું છાનિયું,
કહે મુક્તાનંદ મન માનિયું. હું ધોળિરે. ૪

૯૦૦.

પદ-૨

તમે આયર કુળનેં અનુસરિયા,
તમે બ્રહ્માદિકના મદ હરિયા શામળીયાજી. ટેક.
તમે કંસ થકી રો'છો ડરતા,
તમે કોટી ભુવન કર્તાહર્તા. શા. ૧
તમે નટવર નાના બાળ છો,
તમે કાળતણા પણ કાળ છો. શા. ૨
તમે ગોવાળા સંગ ગાઓ છો,
તમે સઉ પેલા પૂજાઓ છો. શા. ૩
તમે ગોપીજનસું રંગ રમતા,
તમે મુક્તાનંદને મનગમતા. શા. ૪

૯૦૧.

પદ-૩

તમે લઘુવેશે વ્રજમાં વસો મોરારિ રે,
તમે હરખે ગોપી સંગ હસો મોરારિ રે. ટેક.

તમે બળવંત બાળ સ્વરૂપ છો,
 તમે બ્રહ્માદિકનાં ભૂપ છો. મો. ૧
 તમે મહીં માખણનાં ચોર છો,
 તમે નટવર નંદકિશોર છો. મો. ૨
 તમે રો'છો વ્રજમાં વાસ કરી,
 જેનું મુનિવર હાર્યા ધ્યાન ધરી. મો. ૩
 તમે પ્રાણ થકી પણ છો પ્યારા,
 કહે મુક્તાનંદ કેમ રો ન્યારા. મો. ૪

૯૦૨.

૫૬-૪

મારે આંગણીયે આનંદ એલી, સુણ્ય સાહેલી,
 હું થૈ ગિરધર જોતાં ઘેલી. ટેક.
 જેનું ધ્યાન ધરે શુકજી જેવા,
 તે નિત આવે દર્શન દેવા. સુણ્ય. ૧
 જેને મળવા મુનિવર દેહ દમે,
 તે રસિયો મુજ સાથે રમે. સુણ્ય. ૨
 મેં તપ તીરથ વ્રત નવ કર્યા,
 મારે ઘર બેઠાં કારજ સર્યા. સુણ્ય. ૩
 હું રસબસ હરિ સંગે રહું,
 મુક્તાનંદ મુખથી શું કહું. સુણ્ય. ૪

૯૦૩.

૫૬-૫

મારે મંદિર આવ્યા વનમાળી, હું વારી રે,
 મુને હસી હરિયે લીધી તાળી. ટેક.
 મુનેં અખંડ એવાતન આપીયું, થીર નોતું તે થીર થાપીયું. હું. ૧
 રંગ બેરંગમાં રોળીયા, ચકચુર કરી બહું ચોળિયા. હું. ૨
 કરી હોડ બેઉ નવ્ય હારિયાં, તન મન ધન પ્રભુ પર વારિયાં. હું. ૩
 એ રસિક જનની રીત છે, મુક્તાનંદ પૂર્ણ પ્રીત છે. હું. ૪

૯૦૪.

૫૬-૬

અલબેલાજીના અંગમાં લોભાણી રે,

વળી સુંદર વરના સંગમાં લોભાણી રે. ટેક.

એના અધર અમૃતના પાનમાં, એના એકાંત્યે રસ તાનમાં. લો. ૧
એનું સુંદર દેખી શણગારનું, જોઈ સુભટપણું વિહારનું. લો. ૨
એના એકલપણાને જોઈને, એ નવ દીઠા વશ્ય કોઈને. લો. ૩
હિંડલતા સુંદર હારમાં, મુક્તાનંદ પૂર્ણ પ્યારમાં. લો. ૪

૯૦૫.

૫૬-૭

હું નટવરજીના નાદમાં, થઈ ઘેલી રે, સુંદરવરના સંવાદમાં. ટેક.

એનો અતિસેં મહિમા જોઈને, એના મુખડા પર મોઈને. થઈ. ૧
સખી વનમાળીના વેશમાં, વળી અતિ સુંદર ઉપદેશમાં. થઈ. ૨
એનું સુખ અલૌકિક અનુભવી, એની લીલા જોતાં નવી નવી. થઈ. ૩
મારે પ્રેમ ઘણો પ્રગટ્યો અંગે, કહે મુક્તાનંદ મોહન સંગે. થઈ. ૪

૯૦૬.

૫૬-૮

હું શામળીયાના સંગમાં, રૈ ફૂલી રે, હું રાધાવરના રંગમાં. ટેક.

હું ગિરધરજીના ગાનમાં, વળી વાંસલડીના તાનમાં. રૈ ફૂલી. ૧
હું ભુધરજીને હૃદ્યે ભેટતાં, એકાંત્યે અંતર ભેદતાં. રૈ ફૂલી. ૨
અલબેલાજીના અંગમાં, વળી પુષ્પતણાં પરજકમાં. રૈ ફૂલી. ૩
હું રસીયાજી સંગે રમતા, મુક્તાનંદ મોહનને ગમતા. રૈ ફૂલી. ૪

૯૦૭.

૫૬-૯

મોહનજી મંદિર આવિયા, ધન્ય આજ ઘડી,

મેં મંદિરમાં પધરાવ્યા. ટેક.

મેં જુગતે કરી જમાડીયા, મેં રસીયો રંગ્ય રમાડિયા. ધન્ય. ૧
મારું મનગમતું વાલે કર્યું, મારું શ્યામ થકી કારજ સર્યું. ધન્ય. ૨
હું મોહનના મનમાં ગમી, મારે કોઈ વાતે ન રહી કમી. ધન્ય. ૩
મારે મોહન વરસું લે લાગી, મારી જીતવાની નોબત વાગી. ધન્ય. ૪
મારે મંદિર વસિયા ગિરધારી, મુક્તાનંદ જગથી થઈ ન્યારી. ધન્ય. ૫

૯૦૮.

૫૬-૧૦

મારા નયણાં ઠરે છે નિરખતા, રંગ ભીનાજી,

વણ દિઠે રે જળ વરષતાં. ટેક.

મારે તમ સાથે સગપણ થયું, મારે લખ ચોરાસી દુઃખ ગયું. રંગ. ૧

મારે ફેરાનું ફળ ફાવીયું, મારે સુખ અલૌકિક આવીયું. રંગ. ૨

મારે અવિચળ ચાંદલીયો ચુડો, મુંને ગમે નહિ મારગ કુડો. રંગ. ૩

મારે તમ વિન્યા સૌ વિષ જેવું, કહે મુક્તાનંદ તમને સેવું. રંગ. ૪

૯૦૯.

૫૬-૧૧

સુખસાગર મંદિર આવિયેં, નંદલાલજી,

મુને હેત કરી બોલાવિયેં. ટેક.

મારું તનડુ મળવાને તપે, મારું મન બપૈયો થઈ જપે. નંદ. ૧

દરશન વિન જે પળ જાય છે, તે પળ જુગ જેવી થાય છે. નંદ. ૨

નયણાં નિરખતાં નવ્ય ધાપે, મુને મદન અતિસે દુઃખ આપે. નંદ. ૩

એમ જાણીને સુખ આપીયે, કહે મુક્તાનંદ દુઃખ કાપીયે. નં. ૪

૯૧૦.

૫૬-૧૨

મોહન વર મુખડું જોઈને, રઢ્ય લાગી છે,

વળી મોર મુગટ ઉપર જોઈને. ટેક.

તારાં નયણાં કેરી શાનમાં, વળી વાંસલડીના તાનમાં. રઢ્ય. ૧

તારા શોભીતા શણગારમાં, વનમાળી અધિક વિહારમાં. રઢ્ય. ૨

ધુધરડીના ધમકારમાં, વળી ઝાંઝરનાં ઝમકારમાં. રઢ્ય. ૩

મારું મન તમ સાથે મળી રીયું, મારે બીજું સઉ કડવું થીયું. રઢ્ય. ૪

મારું જોબન જીવન છે સારુ, કહે મુક્તાનંદ તમ પર વારું. રઢ્ય. ૫

૯૧૧.

૫૬-૧૩

તમે કમળા વર કરુણા કરી, ઘેર્ય આવોને,

હું રે મનમાં તમને વરી. ટેક.

મારે બીકલડી નથી કોઈતણી, હું રસીયા રૈ છું બણીઠણી. ઘેર્ય. ૧

મારે તમ સાથે લગની થઈ, મારી દુબધ્યા દુર્મત્ય દૂર ગઈ. ઘેર્ય. ૨

મારે મળવાની મન આશ છે, મારું મન જગથી ઉદાસ છે. ઘેરવ. ૩
આ તન મન ધન તે તમ તણું, કહે મુક્તાનંદ શું કહું ઘણું. ઘેરવ. ૪

૯૧૨.

પદ-૧૪

રંગ લાગ્યો મુજને તારો રંગીલાજી, સંતાપ ટલ્યો સર્વ મારો. ટેક.
મારે ત્રિવિધ તાપ ગયા તનના, મારે મલિન વિકાર ટળ્યા મનના. રંગ. ૧
મુને સર્વાતીત તમે મળ્યા, મારે જનમ મરણ સંતાપ ટળ્યા. રંગ. ૨
મારી વાત અતિશે વધી ગઈ, મારે તમ સાથે લગની થઈ. રંગ. ૩
મુને કમલાનું પદ આપીયું, કહે મુક્તાનંદ થીર થાપીયું. રંગ. ૪

૯૧૩.

પદ-૧૫

મારી તમ સાથે તાલી લાગી, ગિરધારીજી,
મારે અસત્ આશ સર્વે ભાગી. ટેક.
મુને સંસારી સુખ નવ્ય ગમે, મારી મનવરતિ^૧ તમશું રમે. ગિ. ૧
મેં તન મન ધન તમને દીધું, મેં જનમ ધર્યાનું ફળ લીધું. ગિ. ૨
મારાં નયણા ઠરે છે જોઈને, મારું મન પ્રોવાણું મોઈને. ગિ. ૩
તમે સકળ ભુવન કેરા સ્વામી, હું તમ પર મોઈ બહુ નામી. ગિ. ૪
મારો સફળ મનોરથ કીજ્યે, કહે મુક્તાનંદ સુખ દીજ્યે. ગિ. ૫

૯૧૪.

પદ-૧ (રાગ : સામેરી)

મારો નિરમોહિ નાથ વશ્ય કીધો રે ધન્ય તે વ્રજનારી,
તેના ચરણની રજ થઈ ચાલું રે જે હરિને પ્યારી. ટેક.
જગ્ન કરે તિહાં જોવાને આવે, મુનિનાં ધ્યાનમાં નાવે રે,
ભાગ્ય બડાં એ વ્રજ વનિતાનાં, રસિયો લાડ લડાવે રે. ધન્ય. ૧
કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડના કરતા, બ્રહ્માદિકના સ્વામી રે,
શ્યા અતિ તપ કીધાં સુંદરીયેં, લક્ષ્મીવરને પામી રે. ધન્ય. ૨
જેહનું ધ્યાન ધરે મહામુનિ જન, સમરે સહસ્ર અઠ્યાસી રે,
તે પુરુષોત્તમ પ્રેમે લડાવે, જેની છે કમળા દાસી રે. ધન્ય. ૩

અકળ સ્વરૂપ અલૌકિક એહનું, જાણ પ્રવીણ ન જાણે રે,
મુક્તાનંદ પ્રેમ વશ્ય પ્રિતમ, પ્રેમીજન સુખ માણે રે. ધન્ય. ૪

૯૧૫.

૫૬-૨

વાલ્યમ વિના વિકટ ચોમાસું રે, શું કહું વાતલડી,
રસિયા વિના રજની જાય રે, દાઝે છાતલડી. ટેક.
રેણ અંધારીમાં રહુ એકલડી, પિયુ પિયુ પખી પોકારે રે,
ચાતક રૂપે અનંગ અટારો, વ્રેહને બાણેં મારે રે. શું કહું. ૧
મેઘ ગર્જ સુણી મનમાં જું, ચિત્તમાં શાંતિ ન આવે રે,
કોકિલાની ટહુક સુણીને, તનડું તપી તપી જાવે રે. શું કહું. ૨
વનવેલી વરસાતેં કોળાણા, હું તો મારા હૈડામાં સુકી રે,
ન ગણ નાવલીયાસું નેહજ કીધી, આણી રત્યે ગયો છે મુકી રે. શું કહું. ૩
સઉ સઉના મંદિરમાં સુખીયા ગાજ સુણી ગાય રે,
મુક્તાનંદના પ્રભુ વિન મુજને, પળ જુગ જેવી થાય રે. શું કહું. ૪

૯૧૬.

૫૬-૩

તારા મુખડાની મોહની લાગી રે, મોહન મરમાળા,
મારા મનની તે ભ્રમણા ભાગી રે, છેલવર છોગાળા. ટેક.
ભુવન કાજ મુંને ભુંડું લાગે, સગાં ન દીઠા સુહાવે રે,
વિઠલવરનાં વિરહમાં વેંધાણાં, તેને કોઈ શું સમજાવે રે. મોહન. ૧
પિયુ પરણ્યા શું પ્રીતલડી ત્રુટિ, કે'છે મુંને કાનુડાવાળી રે,
નણંદ દેહોરીયાથી હવે નથી બનતું, તમ સંગ લાગી તાલી રે. મોહન. ૨
જેનાં ચરણ સેવે નિત્ય કમળા, તેહને તે કેમ કરી મુકું રે,
પુરુષોત્તમશું પ્રીત બંધાણી, હવે અવસર આવ્યો ન ચુકુંરે. મોહન. ૩
લોકલાજ મરજાદા મેલી, લે તમ સાથે લાગી રે,
મુક્તાનંદ મોહનવર મળતાં, નિરભે નોબત વાગી રે. મોહન. ૪

૯૧૭.

૫૬-૪

મારો સફળ જન્મ થિયો, શામ રે મોહન તમને મળી,
આજ અમૃત વુઠા મેઘ રે, વેળા અધિક વળી. ટેક.

ફૂલડે સેજ સમારી સુંદર, ઉર ધારી પિય પ્યારો રે,
સરવે સૈયરમાં થઈ રે સમોતિ^૧, લાવ લીધો મેં તો ન્યારો રે. મોહન. ૧
અધર અમૃત રસ પાન કરી કરી, પિયુજી તમને પાયો રે,
એ સુખડાનો અલૌકિક મહિમા, લોકમાં નવ જાય ગાયો રે. મોહન. ૨
મુખથી તંબોલ દીધો જે મુજને, તે બ્રહ્માભવ ઈચ્છે રે,

પ્રેમીજનની વાત અટપટી, પ્રેમી હોય તે પ્રિછે રે. મોહન. ૩
અંતર મેટી આલિંગન કીધું, અધિક અધિક સુખ આપ્યું રે,
મુક્તાનંદ મોહ મદ સોઈ, જન્મ મરણ દુઃખ કાપ્યું રે. મોહન. ૪

૯૧૮.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

એક સમે બિરાજે વાલો, નૌતમરૂપે નંદલાલો શોભા શી કહીયે. ટેક.
પુષ્પનાં ભૂષણ પહેરી, મુખ મોરલી વાજે હેરી. શોભા. ૧
હરિ રિયા અંગો અંગ ઓપી, તેની સંગે હર્ષે ગોપી. શોભા. ૨
હરખે ગોવાળ્યા ગાય, સુણતાં સર્વ પાવન થાય. શોભા. ૩
કોઈ તાલ મૃદંગ બજાવે, કોઈ રાગ રાગણી ગાવે. શોભા. ૪
કોઈ પગે ઘુઘરા બાંધે, કરી થેઈ થેઈ તાન જ સાંધે. શોભા. ૫
અતિ પ્રેમ મગન થઈ નાચે, નિરખી નટવર મનમાં રાચે. શોભા. ૬
એવી શામ સુંદરની લીલા, કર્તા યમુના ત્રટ કિલા. શોભા. ૭
મધ રાતે મોહન પાસે, અમે રંગભર રમીયા રાસે. શોભા. ૮
જેણે નિરખ્યાં હોય તે જાણે, મુક્તાનંદ મહારસ માણે. શોભા. ૯

૯૧૯.

પદ-૨

ગોવાળું સંગે ગાતા, પ્રેમીને અમૃત પાતા શોભે શામળીયો. ટેક.
ધરી ફૂલ પાઘ છોગાળી, નૌતમ વેષે વનમાળી. શોભા. ૧
હિંડોળા ઉપર હસતા, વ્રજ વાસીને મનવસતા. શોભા. ૨
ધમ ધમતી ઘોડી ફેરી, મુખ મોરલી વાતા ગેરી. શોભા. ૩
હરિ હિંડોળા પર રમતા, દુરીજનના મનને દમતા. શોભે. ૪
મતિયાંને^૨ શિર પગ ધરતા, નિત નૌતમ લીલા કરતા. શોભે. ૫

૧. પટરાણી ૨. મતપંથી

અંગો અંગે ફુલડાં પેરી, નિત કરતાં લટકાં લેરી. શોભે. ૬
હરિજન શું હેતે હળતાં, મોહનજી સહુને મળતા. શોભે. ૭
ગુણવંત ગુડકી ભર્ય ભમતા, રંગીલો રંગ ભર રમતા. શોભે. ૮
લટકે શું મન હરિ લેતા, મુક્તાનંદ મહાસુખ દેતા. શોભે. ૯

૯૨૦.

૫૬-૩

એમ કરતાં આઠમ આવી, સર્વે સંતુને મનભાવી આનંદની એલી. ટેક.
દયાલે આજ્ઞા દીધી, હર્ષે માથે ધરી લીધી. આનંદની. ૧
બહુ વિધિ સુદોલ બનાવ્યો, નિરખી સૌને મન ભાવ્યો. આનંદની. ૨
વિધ વિધનાં વસ્ત્ર સોરંગ, ધમકે ધુધરડી ચંગ. આનંદની. ૩
લટકતા લીંબુ શોભે, નિરખતા નયણાં લોભે. આનંદની. ૪
ચારે થંભ સુંદર છાજે, રંગ રંગના રત્ન વિરાજે. આનંદની. ૫
માંહિ રંગની રચના ભારી, નિરખી હરખ્યા નરનારી. આનંદની. ૬
શણગાર્યો ગજ જેમ ચાલે, લૈ ડોલ મલતા માલે. આનંદની. ૭
તે લાવ્યાં વૃંદાવનમાં, ભાવ્યો મોહનના મનમાં. આનંદની. ૮
માંઈ મોહનને પધરાવ્યા, મુક્તાનંદને મન ભાવ્યા. આનંદની. ૯

૯૨૧.

૫૬-૪

વૃંદાવન અધિક વિહારી, જુલે લાડીલો જૂલાવે રાધા પ્યારી. ટેક.
હિંડોળો ગજ જેમ હાલે, ધર્યું રૂપ અલૌકિક વાલે. જૂલે. ૧
નવ રસ મય મૂર્તિધારી, બહુ કરુણા રસ વિસ્તારી. જૂલે. ૨
શણગાર ઘણો શોભાડી, એમ અદ્ભૂત રસ દેખાડી. જૂલે. ૩
કરી હાસ વિનોદ હસાવી, દુષ્ટોનાં મન ડરકાવી. જૂલે. ૪
સંતોને શાંતિ દેતા, હરિજનનાં મન હરિ લેતાં. જૂલે. ૫
એમ નર નાટકને ધર્તા, વળી બિભત્સ્ય રસ વિસ્તરતા. જૂલે. ૬
અતિ વિલસતા વનમાળી, રંગડાની રેલ્યું વાળી. જૂલે. ૭
મતિયાંને મુખ મસ્ય ઢાળી, નિંદકની નાસા ટાળી. જૂલે. ૮
મુક્તાનંદ મહાસુખકારી, નિત ગોકુળમાં ગિરધારી. જૂલે. ૯

૯૨૨.

પદ-૫

એવી અચરજ્ય લીલા એની, જોઈ તે જાણે,

વર્ણવ્યામાં નાવે બેની. ટેક.

લટકાળાજીની લાવન, વળી શામ છબિ મન ભાવન. જોઈ. ૧
એની મોરલડી મરમાળી, ગાવતા તીખી તાળી. જોઈ. ૨
એની પાઘલડી પેચાળી, એની મુર્તિ અતિ લટકાળી. જોઈ. ૩
એની આંખુ કામણગારી, એની શોભાની બલહારી. જોઈ. ૪
ઝલકે નલવટની કાંતિ, એની સુંદર ઉન્નત છાતિ. જોઈ. ૫
એવી વનમાળા મન ગમતી, એની ઉંડી નાભી નમતી. જોઈ. ૬
એને રાધા સરખી રાણી, જેને સંગે સૈયર સયાણી. જોઈ. ૭
એની જમાડયાની જુક્તિ, એને પૂર્ણ કર્તા પંક્તિ. જોઈ. ૮
મુક્તાનંદ મોહન હાંસી, એ મન હરવાની ફાંસી. જોઈ. ૯

૯૨૩.

પદ-૬

ગિરધરનાં મનને ગમતી, રસિયા સંગ રંગભર રમતી,

ધન્ય તે વ્રજનારી. ટેક.

ગોવિંદનું ગમતું જાણે, મનલાજ લોકની નાણે. ધન્ય. ૧
સુખ સાગરને રીઝાવે, એના ગુણ વર્ણવ્યામાં નાવે. ધન્ય. ૨
શામળીયાને સુખકારી, એની પળ પળની બલહારી. ધન્ય. ૩
જેણે નયણ કાંકરી કાઢી, એની સેવા સહુથી ગાઢી. ધન્ય. ૪
એની સમજણને શું કેઈયે, વરણાવતાં પાર ન લઈયે. ધન્ય. ૫
જેને અસત્ આસ સર્વત્યાગી, લક્ષ્મીવર સુ લે લાગી. ધન્ય. ૬
મનમાં આંટી નવ રાખે, પ્રેમે પૂર્ણ રસ ચાખે. ધન્ય. ૭
વ્યવહારી વિષે ન માણે, અનુભવમાં દૃષ્ટિ આંણે. ધન્ય. ૮
મુક્તાનંદ મોહન સંગે, રાચી ગીરધરને રંગે. ધન્ય. ૯

ગઢપુર લીલા કે પદ

૯૨૪.

પદ-૧ (રાગ : સારંગ)

રાજત આનંદ કંદ દુરગપુર રાજત આનંદકંદ,
 પ્રગટરૂપ અખિલ જગ ઈશ્વર, શ્રીહરિ સહજાનંદ. ટેક.
 કહા કઉં ગઢપુરકો મહિમા, કહત શેષ સંકુચાય,
 પૂરન બ્રહ્મ હરિ યહાં રાજત, તાતેં અધિક સોહાય. દુરગપુર. ૧
 શ્રી ગોલોક બ્રહ્મપુર વૈકુંઠ, શ્વેતદ્વિપ આદિક ધામ,
 તેહિ સમ કીયો દુરગપુર શ્રીહરિ, ધર્માત્મજ ઘનશ્યામ. દુરગપુર. ૨
 સાતપુરી ગઢપુર સમ નાહિં, ત્રિભુવન ડારું વારી,
 મુક્તાનંદ દુર્ગપુરકી રજ, શિવ વિરંચિ શિરધારી. દુરગપુર. ૩

૯૨૫.

પદ-૨

પાવની ઉન્મત્ત ગંગ, ત્રિભુવન પાવની ઉન્મત્ત ગંગ,
 કરત સ્નાન નિરંતર જામેં, શ્રીહરિ મુનિ લઈ સંગ. ટેક.
 શ્રીગઢપુરકે નિકટ બહત હે, પૂરવ વાહીની હોય,
 ગંગા યમુના સુરસરિતાદિક, યેહિ સમ અવર ન કોય. ત્રિભુવન. ૧
 કેસર મલય કસ્તુરી આદિ રંગ, રસ બસ શ્રીહરિ ધીર,
 મંજન કરત શામ મુનિમંડળ, બહુત પીત રંગ નીર. ત્રિભુવન. ૨
 સર સરિતાદિક તીરથ જગમેં, તીરથરાજ પ્રયાગ,
 મુક્તાનંદ ઉન્મત્ત ગંગાસમ, નહિં કાઉ અતિ બડભાગ. ત્રિભુવન. ૩

૯૨૬.

પદ-૩

કરત હે મંગલ રૂપ, મંજન કરત હે મંગલ રૂપ,
 સહજાનંદ માધુરી મૂરત, અગનિત મુક્ત અનુપ. ટેક.
 કરત વિહાર પુરગંગા મધ્ય, ગાવત દે કરતારી,
 જય જય શબ્દ કરત નિજ સેવક, નિરખી લેત ઉરધારી. મંજન. ૧
 નિરખત અમર સુમન ઝરી બરષત, ચઢી વિમાન નભછાયો,
 કરત પ્રશંસા ધન્ય ધન્ય પ્રભુ, અદ્ભૂત રસ બરસાયો. મંજન. ૨

તજી વિમાન ધિક દેવ જન્મ કર્ઈ, મુનિકો ભેખ બનાઈ,
કરત સ્નાન ચરનામૃત પિવત, મુક્તાનંદ બલ જાઈ. મંજન. ૩

૯૨૭.

પદ-૪

નિકસે બાહિર નાથ, નાઈકે નિકસે બાહિર નાથ,
ભયે અસવાર પેરી પટ ભૂષન, ચલે મુનિગન લઈ સાથ. ટેક.
આઈ બિરાજે લક્ષ્મીબાગમે, શોભા સિંધુ ઉદાર,
નિજજન સરસ સુમનકે સુંદર, ગુંથી પહીરાયે હાર. નાઈકે. ૧
પૂજા કરત દેવમુનિ હરખત, બઉવિધિ લે ઉપચાર,
ધરે ભોગ ફલ વિવિધ ભાંતિ કે, જીમત હરિ કરી પ્યાર. નાઈકે. ૨
પૂજી શામ આરતિ કીની, પઢી મુનિ છંદ પ્રબંધ,
મગન હોય હરિ મિલે અંકભરી, બલિહારી મુક્તાનંદ. નાઈકે. ૩

૯૨૮.

પદ-૧ (રાગ : ઘનાશ્રી)

ચઢી માણકીએ મહારાજ આવત ભુવન પ્રતિ,
સંગ મુનિવર હરિજન વૃંદ, શોભા બનિહે અતિ. ટેક.
નાથજી આયે નગ્રમે^૧ દેખી ગઢપુરવાસી,
ઉરધરી હરિકું વધાઈલે, અક્ષર સરસ સુમન. આવત. ૧
ગઢપુરકી શોભા બની સોં તો, કહત શેષ સંકુચાયે,
સંપતિ લખી ગઢ રાજકી, સબ ત્રિભુવનવાસી લજાયે. આવત. ૨
ઉત્તમ ભુવન અટાલીકા, અતિ સુંદર નગર બજાર,
મંગલકુંભ ફળફૂલ જુત ધરી, સબ મંદિર પ્રતિદાર. આવત. ૩
મૃગમદ અગરુ સિંચીકે, કીયે સરસ બજાર સંવારી,
મુક્તાનંદ કે નાથકું, બધાવતિ સબ પુરનારી. આવત. ૪

૯૨૯.

પદ-૨

હરિ નિરખત ગઢપુરધામ, આયે અવિનાશી,
કરી નૃપ ઉત્તમ સનમાન, લે ચલે સુખરાશિ. ટેક.

નિજ મંદિર પધરાયકે, કરી પૂજા વિધવિધ પ્રકાર,

બઉં વિંજન આગે ધરે કરી, ભરી ભરી કંચન થાર. આયે. ૧
જીમત હે હરિકૃષ્ણજી, સબ નિરખત મુનિ નરનારી,

જીમાવત અતિ પ્રીતસું, મહારાજ મુકુંદ બ્રહ્મચારી. આયે. ૨
પરમ પ્રીતસું જીમી કેં હરિ, અચવન કીયો હરખાય,

પાન બીરી આરોગીકે પ્રભુ, બાહીર બેઠે આય. આયે. ૩
સભા ભઈ મુનિ મુક્તકી, તામેં બેઠે આનંદ કંદ,

મુક્તાનંદ કહે સોહલિ હરિ, જયું ઉડગણમે ચંદ. આયે. ૪

૯૩૦.

૫૬-૩

બેઠે ધર્મકુંવર ઘનશ્યામ, શોભા છાય રહી,

નિરખે મુનિજન ચંદ ચકોર, પ્રીત ન જાત કહીં. ટેક.

રતન સિંહાસન ઉપરે, બેઠે હરિકૃષ્ણ ભગવાન,

કોટી કામ છબિ ઉપરે, વારું કોટી શશી કોટી ભાન. શોભા. ૧
ભાલ વિશાલ નયન પંકજ મુખ, પૂરન શશી સમહાસ,

ભુજ આજાનુ છબિ નિરખીકે, નહીં ત્રપત હોત નિજદાસ. શોભા. ૨
ઉન્નત રુદય ઉદરમહિ, છબિ ત્રિવલી નાભી નલીન,

શામ કટી ઉરુ જાનુ જુગલ નિત, નિરખત ભક્ત પ્રવીન. શોભા. ૩
ષોડશચિહ્ન સહિત જુગલ શુભ, અરુન કમલ પદ દ્રષ્ટ,

મુક્તાનંદકો નિવાસ થલ યહ, ઓર ઠોર સબ કષ્ટ. શોભા. ૪

૯૩૧.

૫૬-૪

બોલે જોરી પાનિ મુનિરાય, બાંની પ્રેમભરી,

આગ્યા પૂજા કરને કાજ, હમકું હોય હરિ. ટેક.

આગ્યા દઈ ભગવાનને તબ ઉઠે સંત હરખાય,

ચંદન પુષ્પ ધૂપ દિપક ફલ, વિવિધ ભાંતિ લે આય. બાંની. ૧
કનક પીઠ પર ઠાડે ભયે હરિ, ભૂષન વસન ઉતારી,

લેપ કરત સબ અંગમે મુનિ, કેશર મલય સુધારી. બાંની. ૨

કુંમકુંમ ચંદ્રક ભાલમેં કિયો, પ્રેમીજન કરત પ્રીત,
 સરસ સુગંધિ સુમનકે હાર, પેરાયે અગનિત. બાંની. ૩
 ધુપ દીપ કરી આરતિ, કીયો જય જય શબ્દ ઉચ્ચાર,
 મુક્તાનંદ સબ સંતકું, મિલે અંકભરી ધર્મકુમાર. બાંની. ૪

૯૩૨.

પદ-૫

બેઠે સંત સભામહી શામ, કરત હે બાત હરિ,
 માનુ રસ શૃંગાર ધરી રૂપ, બરષત આનંદ ઝરિ. ટેક.
 બાજત બીના તાલ મૃદંગ, મુનિ ગાવત ગુન અભિરામ,
 લેત તાન અતિ પ્રેમસું ઉર, ધારી છબિ ઘનશ્યામ. કરત. ૧
 મુકુંદવરની આયકે, કહી સુનિયે શ્રીમહારાજ,
 સરસ રસોઈ ત્યાર ભઈ પ્રભુ, સબ મુનિવરકે કાજ. કરત. ૨
 કહત હરિ સબ સંતસું, કરો પંક્તિ સંત સુજાન,
 યુંહિ પીરસન કારને, ભયે આપ ત્યાર ભગવાન. કરત. ૩
 ચંદન ચર્યિત પ્રિત મનિ સમ સોહીત સુભગ શરીર,
 મુક્તાનંદ કહે યહ છબિ ઉરમેં, અખંડ રહો હરો પીર. કરત. ૪

૯૩૩.

પદ-૬

ચલે લડુ પીરસન કાજ, સંતમે શ્રી સ્વામી,
 અતિ શ્રદ્ધા ભક્તિ સહિત, ફીરતહેં બહુનામી. ટેક.
 વિવિધ ભાંતિ પકવાન, ગ્રહી કર પીરસત લે નામ,
 પાંચ દશ બેર ફીરત પંગતમેં, પ્રેમ સહિત શ્રીઘનશ્યામ. સંત. ૧
 કહત મુનિ કર જોરી કે, અબ બહુત ત્રપત ભયે નાથ,
 આધા લડુ તો લેઉં મેં, જો ધરો શીશ પર હાથ. સંત. ૨
 હસ્તકમલ ધરે શીશ પર, પ્રભુ ચરન કમલ ધરે ઉર,
 દેત કાઉકે મુખમેં લડુ, સહજાનંદ સુખપુર. સંત. ૩
 એહી વિધિ નિત નિત દેત, સુખ શ્રીગઢપુરમેં સુખકંદ,
 પ્રગટ લીલારસમેં, ભયો પરિપૂરન મુક્તાનંદ. સંત. ૪

૯૩૪.

૫૬-૧ (ગરબી)

રસિયાવર કુંજ વિહારી રે,
 માન માન્યું હરિ તમ સંગે, એક નિમષ ન થાઉં ન્યારી રે. ટેક.
 હું તો મોહી પેચાલી પાગે રે, છોગલીયું પ્યારું લાગે રે. મન. ૧
 ફૂલડાનાં તોરા ભાળી રે, હું તો વસ્ય થઈ રહિ વનમાળી રે. મન. ૨
 નયણુંની શોભા જોઈ રે, તમ તુલ્ય ન દેખું કોઈ રે. મન. ૩
 કહે મુક્તાનંદ રંગીલા રે, રહો ઉર પર છેલ છબીલા રે. મન. ૪

૯૩૫.

૫૬-૨

ગુણસાગર ગિરધારી રે,
 પ્રાણથકી હરિ છો પ્યારા, હું તો અબળા દાસી તમારી રે. ટેક.
 મેં તો તનસુખ આશા ત્યાગી રે, હુંતો તમ સંગ્યે અનુરાગી રે. પ્રાણ. ૧
 મેં તો તમ સંગ્ય સગપણ કીધું રે, મેં તો જનમતણું ફળ લીધું રે. પ્રાણ. ૨
 હુંતો અતિશે આનંદ પામી રે, મારે કોઈ વિધ ન રહી ખામી રે. પ્રાણ. ૩
 કહે મુક્તાનંદ રંગ છેલા રે, એક નિમષ ન મેલું વેળા રે. પ્રાણ. ૪

૯૩૬.

૫૬-૩

મોહનવર મોરલીવાળા રે,
 તમ સંગ્ય બાંધી પ્રિતડલી, જોઈ આંખડિયુના ચાળા રે. ટેક.
 જોઈ ભ્રુકુટી કામણગારી રે, મેં તો લોકની લાજ વિસારી રે. તમ. ૧
 જોઈ પાગ અજબ પેચાળી રે, રંગભીનું છોગું ભાળી રે. તમ. ૨
 જોતાં નલવટની કાંતિ રે, મારા ચિત્તમાં આવી શાંતિ રે. તમ. ૩
 કહે મુક્તાનંદ મોરારિ રે, હું તો થઈ રહી નાથ તમારી. તમ. ૪

૯૩૭.

૫૬-૪

મારે તમ જેવા શિર સ્વામી રે,
 મોહન થઈ હું મતવાલી, હું તો પૂરણ પદ પામી રે. ટેક.
 તમે કર સાયો હરિ મારો રે, થયો વિષ જેવો જગ ખારો રે. મોહન. ૧

તમે મેરૂં કરી વનમાળી રે, હવે નઈ કોઈની ઓશીયાળી રે. મોહન. ૨
 મેં તો તમ અરથે તન કીધું રે, મેં તો શિર પાસંગમાં દીધું રે. મોહન. ૩
 કહે મુક્તાનંદ રસ પીધો રે, મેં તો જનમ સુફલ કરી લીલો રે. મોહન. ૪

૯૩૮.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

સખી મારે શામળા સંગાથે રે, વાધી દઢ પ્રિતડી રે,
 પ્રિછી હું તો પ્રેમનો મારગ રે, જાણી રસ રીતડી રે. ટેક.
 રસિકની રીત અલૌકિક રે, જાણે તે તો જાણ છે રે,
 વિષય સુખમાં રસ જાણે રે, તેને નરક ખાણ છે રે. સખી. ૧
 હરિ વિના જે નરનારી રે, માયાનો વિકાર છે રે,
 તેમાં રસ જાણી બંધાણા રે, તે તો સર્વ અસાર છે રે. સખી. ૨
 એવું જાણી આશ તજી છે રે, જુઠા સંસાર રે,
 છબિ મારા ચિત્તમાં ચોટી રે, અખિલ આધારની રે. સખી. ૩
 રાચી હું તો શામ સંગાથે રે, લોક લજ્યા ખોઈને રે,
 બેની મુક્તાનંદના નાથને રે, રૂપે રહી મોઈને રે. સખી. ૪

૯૩૯.

પદ-૨

સખી મે તો મોહન સંગે રે, બાંધી દઢ બેલડી રે,
 રીઝી હું તો રૂપ જોઈને રે, થઈ રંગ રેલડી રે. ટેક.
 અંગો અંગ શામની શોભા રે, જોઈ મન રીઝીયું રે,
 સખી મારુ શામ સુંદરથી રે, કામ સબ સીઝીયું રે. સખી. ૧
 મનોહર હાર ગળામાં રે, શોભે પીળા ફૂલના રે,
 મધ્યે મોતિ હાર બિરાજે રે, અતિ મોંઘો મૂલનાં રે. સખી. ૨
 જરકસી પાઘમાં શોભે રે, ફૂલું કેરા છોગલા રે,
 કાનું પર પુષ્પ બિરાજે રે, સુગંધિ અતિ ભલા રે. સખી. ૩
 આંખડીયુંમાં અમૃત વરસે રે, શોભે રંગ છેલડો રે,
 વાલો મુક્તાનંદનો ગાવે રે, મોહન અલબેલડો રે. સખી. ૪

૯૪૦.

૫૬-૩

સખી મુને મોહની લાગી રે, સુંદરવર શામની રે,
 મોહન મુખ જોઈને ભુલી રે, સુધ ધન ધામની રે. ટેક.
 જોયા વિના જંપ ન થાય રે, રસિક વ્રજ રાજને રે,
 કાનુડાની કેડે ફરુ છું રે, લોપી કુળલાજને રે. સખી. ૧
 સાસરીયામાં સૌ કોય કે છે રે, થૈ છે બહુ ઘેલડી રે,
 રસિલાને રંગે હું રાંચી રે, ફરુ અલબેલડી રે. સખી. ૨
 મોહનજીને કાજે મેં સજની રે, માથે છેડો નાંખિયો રે,
 મોટા મુનિ બોલે છે જેને રે, તે તો રસ ચાખિયો રે. સખી. ૩
 લીધો મેં તો લાવ અલૌકિક રે, શામલીયાના સંગમાં રે,
 વાલે મુક્તાનંદને આપ્યું રે, આનંદ મારા અંગમાં રે. સખી. ૪

૯૪૧.

૫૬-૪

સખી મારુ ચિત્ત લોભાણું રે, કોડિલા કાનમાં રે,
 વાલે મુને વસ્ય કરી લીધી રે, નેણુંની સાંનમાં રે. ટેક.
 વાલાજીનું વદન નિહાળી રે, સુણી શુભ વાતડી રે,
 અંગો અંગ આનંદ વાધે રે, ઠરે મારી છાતડી રે. સખી. ૧
 વાલ્યમજીના વાનમાં મારા રે, નેણાં રયાં મોઈને રે,
 ઘરનો ધંધો ભુલીરે, મોહન મુખ જોઈને રે સખી. ૨
 અલૌકિક આનંદ આપ્યું રે, થઈ રંગ રેલડી રે,
 શામલિયાને સંગ મેં બેની રે, બાંધી દઢ બેલડી રે. સખી. ૩
 સખી મારા ભાગ્યનો મહિમા રે, ન સકું ગાઈને રે,
 વા'લે મુક્તાનંદને મારો રે, લીધો કર સાઈને રે. સખી. ૪

૯૪૨.

૫૬-૧ (ગરબી)

અલબેલા તમારે કાજ ફરું હું તો ઘેલી રે. ટેક.
 તમે મને વ્હાલા છો મહારાજ કે ન જાશો મેલીરે,
 એ મોહન થાશોમાં વેગળા રે, મુજથી શ્યામ સુજાણ. અલબેલા. ૧

જીવન જીવું છું જોઈને, તમે છો મારા જીવન પ્રાણ,
ફરું અતિ આનંદે પ્રેમના ધૂટે અંતર ફૂવારા. અલબેલા. ૨
પલ એક પ્રિતમ પાતાળા રે, નહિં મેલું ન્યારા,
મુક્તાનંદના નાથજી, કરી રાખું દગ તારા. અલબેલા. ૩

૯૪૩.

પદ-૨

મોયું મન નેણુંની સાને, વશ થઈ રહી,
હું તો વ્હાલમાં મીઠી મોરલી તાને. ટેક.
સોરઠ રાગ સુણાવીયો રે, મોરલીને નાદે,
ગુણવંત થઈ હુ તો ઘેલડી, તારે ગિરધરજી ગાને. મોયું. ૧
શિર પર પાઘ સોહામણી રે, કુંડળ શુભ કાને,
નખશિખ શોભા જોઈને, ઘણી મોહી ભીને વાને. મોયું. ૨
કીધી પોતાની કાનજી રે, દર્શનને દાને,
મુક્તાનંદના નાથજી, હવે નહી રઝડું રાને^૧. મોયું. ૩

૯૪૪.

પદ-૩

ઓરા આવો ગુણવંત ગિરધારી,
મન કર્મ વચને માવજી, હું છઉં દાસી તમારી. ટેક.
સેજ સુરંગી ફૂલડે રે સુંદર સમારી,
તમ વિના તલખુ શામળા, જેમ મીન વિના વારી. ઓરા. ૧
ધડક મ ધરજો અંતરે, શું કરશે સંસારી,
તન મન ધન તમ ઉપરે, નાંખુ વાલમ બલહારી. ઓરા. ૨
દુરીજનિઆ સૌ દાઝતા રે, રે'શે જખ મારી,
મુક્તાનંદના નાથજી, રાખુ ઉર પર સુખકારી. ઓરા. ૩

૯૪૫.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

ઓરા આવો ગિરધારી રે, નટવર કુંજવિહારી. ટેક.
ચોપે કરીને શામળીયા વાલા, ફૂલડે સેજ સમારી. ઓરા. ૧

તમ સંગ રમવા કાજ કોડીલા, લોકની લાજ વિસારી. ઓરા. ૨
મારુ તે સર્વે તમારુ મોહન, હું છઉં દાસી તમારી. ઓરા. ૩
મુક્તાનંદના વાલા તમ ઉપર, સર્વસ્વ નાખુ વારી. ઓરા. ૪

૯૪૬.

૫૬-૨

મોયું મન તમ સંગે રે, વિઠ્ઠલવર વનમાળી. ટેક.
અંગો અંગ શોભા નિરખી અલૌકિક, તમ સંગ લાગી તાળી. મોયું. ૧
આંખડીની ચોટ અધિક મને લાગી, ન શકી આપ સંભાળી. મોયું. ૨
મૂર્તિ તમારી વસી દિલ મારે, રંગભીની રૂપાળી. મોયું. ૩
મુક્તાનંદના વાલા તમ સારુ, તનસુખ લાલચ ટાળી. મોયું. ૪

૯૪૭.

૫૬-૩

શામળીયા શું ઘણું કૈયે રે, તમ વિના પલ ન રહેવાય. ટેક.
વણદીઠે તન તાપ વધે છે, મંદિર ખાવા ધાય. શામળીયા. ૧
લોકડાની વાત લાગે વિષ જેવી, સગા ન દીઠા સુહાય. શામળીયા. ૨
માવ રંગીલા તારુ મુખ જોયા વિના, પળ જુગ જેવી થાય. શામળીયા. ૩
મુક્તાનંદના નાથ તમારા, દરશનથી દુઃખ જાય. શામળીયા. ૪

૯૪૮.

૫૬-૪

થઈ હું તો બડભાગી રે, તમ સંગ લગની લાગી. ટેક.
રસિક સલુણા તારું રૂપ જોઈને, અન્ય સુખ લાલચ ત્યાગી. થઈ. ૧
મૂર્તિ તમારી મારા મનમાં વસી છે, સુંદર શ્યામ સુહાગી. થઈ. ૨
શ્યામ સુંદર તારા છોગા ઉપર, હવે હું અધિક અનુરાગી. થઈ. ૩
મુક્તાનંદના સ્વામી શામળીયા, મોહ નિદ્રાથી જાગી. થઈ. ૪

૯૪૯.

૫૬-૧ (રાગ : સામેરી)

રસિયાવર સુંદર શ્યામ હસીને બોલાવો રે,
મારા મનગમતા મા'રાજ મંદિર આવો રે. ટેક.
સેજ બીછાઈ ફૂલડે રે, કોડીલા તમ કાજ,
આસભરી અરજી કરું મારી, સફલ કરો વ્રજરાજ. હસીને. ૧

બાર્ય કરી સર્વ બિકડી રે, શું કરશે સંસાર,
 ધડક ન મનમાં ધારજ્યો, મારા આતમના આધાર. હસીને. ૨
 લાજ તજી મે લોકની રે, છે તમ સાથે કામ,
 ઉર ઉપર અલબેલડાં, હું તો રાખીશ આઠો જામ. હસીને. ૩
 સમજી વિચારી શામળા રે, જીવ જડ્યો તમ સાથ,
 નિમષ ન મેલું વેગળા વાલા, મુક્તાનંદના નાથ. હસીને. ૪

૯૫૦.

૫૬-૨

તમે નટવર નંદકિશોર છો ઘણું પ્યારા રે,
 તમને મીટેથી મોહનલલા કરું નહિ ન્યારા રે. ટેક.
 તમ કારણ મેં તો શામળા રે, સર્વે તજ્યો સંસાર,
 તમ સંગ બાંધી પ્રીતડી, મારી અલબેલા એક તાર. છો. ૧
 મંદિર માર માવજી રે, રો રસિયા સુખદેણ,
 મુખડું તમારું જોઈને, મારા તૃપ્ત ન થાયે નેણ. છો. ૨
 આશ ઘણી છે અંતરે રે, શું કહી દાખુ સુજાણ,
 તમ સંગ્ય રમવા કારણે, મેં તો કીધું તન કુરબાન. છો. ૩
 અણદીઠે અલબેલાડા રે, પલક કલપ સમ જાય,
 મુક્તાનંદના નાથજી હવે, તમ વિન કેમ રે'વાય. છો. ૪

૯૫૧.

૫૬-૩

મેં તો તમ સંગ્ય જોડી પ્રીત્ય શામ સુહાગી રે,
 તારું રૂપ જોઈ વ્રજરાજ્ય લગની લાગી રે. ટેક.
 સુંદર નેણ સોહામણા રે, કુંડળ ઝળકે કાન,
 હસતુ વદન વિલોકતાં, હું તો મગન થઈ મસ્તાન. શામ. ૧
 ભાલ વિશાલ બિરાજતું રે, શીશ સોરંગી પાઘ,
 ફૂલડાના તોરા જોઈને, મારે અધિક વધ્યો અનુરાગ. શામ. ૨
 હિંડલતા શુભ હારમાં રે, ભમર કરે ગુણગાન,
 એ છબિ ખુંતી અંતરે, મન માન્યુ છે ભીનેવાન. શામ. ૩

નેણુને શાને નાથજી રે, શામ કરી ચક્યૂર,
મુક્તાનંદના નાથજી હવે, નિમષ ન મેલું દૂર. શામ. ૪

૯૫૨.

૫૬-૪

શાને નાવો મંદિર મારે શા કારણ કોને રે,
તમે મેલીને મનની તાણ્ય રસબસ રોને રે. ટેક.
એક તમારો આશરો રે, એક તમારી આશ,
અવગુણ ઉરથી વિસારજયો, અમને જાણી પોતાના દાસ. કારણ. ૧
સોકલડીયે શું આપીયું રે, સ્યું અમે ખોયુ શાંમ,
અમ સંગ અંતર શું કરો, તમને અરખ્યું છે તન ધન ધામ. કારણ. ૨
કપટ ન રાખું કાનજી રે, તમ સંગ્ય એક લગાર,
જીવન દોરી છો જાદવા મારા, પ્રાણતણા આધાર. કારણ. ૩
મારે તો મોહન એક છો રે, અમ જેવા તમને અનેક,
મુક્તાનંદના નાથજી તમ શું, કેમ કરી રાખું ટેક. કારણ. ૪

૯૫૩.

૫૬-૧ (રાગ : ખ્યાલ)

જમુના તટ રે (૨) હાંજી મનમોહન, બંસી બજાય હર્યો મનકું. ટેક.
તા દિનસે સુખ કિતહુ ન સજની, બિરહ અનલ જારત તનકું. જમુના. ૧
ગૌદોહન મીસ જાય અકેલી, ગેલ ફીરું બનહી બનકું. જમુના. ૨
રજનીમેં મોયે નિંદ ન આવત, દિનમે ન ખાય સકું અનકું. જમુના. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ ગ્રહે કર, તબહી સુફલ માનું દિનકું. જમુના. ૪

૯૫૪.

૫૬-૨

મન માન્યોરી, માન્યોરી હાજી મનમોહન,
સંગ દરસપરસ બિન ક્યું રહીયે. ટેક.
જન સુખકારી વિહારી શ્યામરો, પ્રગટ મિલ્યે દુઃખ ક્યું સહીયે. મન. ૧
શ્યામ સુંદરવરસે સુન સજની, મનવાંછિત સુખકું પહીયે. મન. ૨
પ્રેમ મગન હોય પ્રભુ સંગ્ય મિલકે, બિરહ અનલ દુખકું દહીયે. મન. ૩
મુક્તાનંદકે નાથસું હિલમિલ, જનમ સુફલ કરીકો લહીયે. મન. ૪

૯૫૫.

૫૬-૩

નંદ નંદન રે, નંદ નંદન હાંજી રંગભીનો,

બિન દેખે નહી જાય રહ્યો. ચટેક.

નેનકી સેન મધુર મુખબાની, સુની ઉપર પ્રેમ પ્રવાહ વહ્યો. નંદ. ૧
જરકસી પાઘ પુષ્પકે ભૂષન, રૂપ અલૌકિક ન બને કહ્યો. નંદ. ૨
તેહી બિન અઘછીન ન્યારી રહું તો, વિરહકો દુઃખ નહી જાત સહ્યો. નંદ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ ગ્રહિ કર, જનમકો લાભ સો સબહિ લહ્યો. નંદ. ૪

૯૫૬.

૫૬-૪

મોરલીમેં રે મોરલીમેં, હાંજી મનમોહન, મો સંગ બાત કરત પ્યારો. ટેક.
બંસીમે મર્મ જનાયકે મોહન, ચોરત મન ચિત્ત મતવારો. મો. ૧
જબસે સુની યહ મોરલી મધુરી, લગત હે જગ સબહી ખારો. મો. ૨
અબ મોય યેહી બિન કલ્હુ ન સુહાવત, પલ ન કરું રસિયો ન્યારો. મો. ૩
મુક્તાનંદ મગન કર ડારી, ઉરમેં બસ્યો બંસીવારો. મો. ૪

૯૫૭.

૫૬-૧ (રાગ : સોહની)

ભરન કેસેં જાઉ મેં પાની રે, પ્યારો પ્રિતમ રસિકરાય ખડે દાની રે. ટેક.
મોય દેખત પ્યારો મુરલી બજાવત, રહતહે મન મેરો તાંની રે. ભરન. ૧
બંક દગન હેરત મનમોહન, બોલત જયું ત્યું બાંની રે. ભરન. ૨
લોકલાજ મરજાદ ન રાખત, અતિ ઉન્મતહે ગુમાંની રે. ભરન. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ નવલપિયા, લેત હે મનકી પીછાંનિ રે. ભરન. ૪

૯૫૮.

૫૬-૨

મુરલીયા મોય સતાવે રે, વેરન્ય બંસી નાગનીસી ડંખ લગાવે રે. ટેક.
જમુનાંકી નીરે તીરે શ્રીનંદનંદન, નિશદિન આય બજાવે રે. મોય. ૧
સુન બંસી અન્ન ભાવે ન દિનમેં, રજની મેં નિંદ ન આવે રે. મોય. ૨
બિરહકો તાપ બઢાવત બેરન, અંગ અનંગ જગાવે રે. મોય. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ મિલે જબ, તબ યહ તાપ બુજાવે રે. મોય. ૪

૯૫૯.

૫૬-૩

મોહન મેરો મન હરલિનો રે, પ્યારો પ્રિતમ,
બિસરત નહિં રંગભીનો રે. ટેક.

બંસી સુનાય લગાયકે ટોનાં, કહાં જાનુ કહાં કિનો રે. મોહન. ૧
લોકલાજ કુલકી મરજાદા, સબ વિસરાઈ દિનો રે. મોહન. ૨
બિન દેખે મોય કલન પરત હે, નટવર નાથ નવીનો રે. મોહન. ૩
મુક્તાનંદ કે નાથ રસિલે, મરમ બતાયો ન કિનો રે. મોહન. ૪

૯૬૦.

૫૬-૪

રસિક નંદ નંદન પ્યારો રે, છેલ ગુમાની રે, જીવન પ્રાણ હમારો રે. ટેક.
એહી ચરને મેરો મન અટકો, તજી સબ જુઠ પસારો રે. રસિક. ૧
બિન દેખે પલ હોત કલપ સમ, નટવર નંદદુલારો રે. રસિક. ૨
સબ સુખધામ કામ મદગંજન, મન મોહન મતવારો રે. રસિક. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ નવલપિયા, નેક ન કરિયું ન્યારો રે. રસિક. ૪

૯૬૧.

૫૬-૫

મોહન મેરી જીવન દોરી રે, પલક ન છોડું, ઈનસે લગન દઢ મોરી રે. ટેક.
તન મન ધન મેં દિયો નટવરકું, લોકલાજ સબ તોરી રે. મોહન. ૧
રસિક પ્રિતમ મુખ પૂરન શશી સમ, ચિતવત રઉ જયું ચકોરી રે. મોહન. ૨
અબ મેં સદા રસીયા સંગ રહુંગી, જયું વૃષભાન કિશોરી રે. મોહન. ૩
મુક્તાનંદકે નાથસું મેરી, ભઈ મન ભાવની જોરી રે. મોહન. ૪

૯૬૨.

૫૬-૧ (રાગ : પરજ સોહની)

હો શામળાજી છેલ ગુમાની, મેં તો થાંકે^૧ રૂપમેં લોભાની રે. ટેક.
નેનકું મારે તીખે બાણસે ઉર બીચ, લગે મોય શારંગપાની રે. શા. ૧
અબ મોય તુમ બિન કલ ન પરત હે, ભઈ મે તો દરદ દિવાની રે. શા. ૨
ત્રિભુવન મેં મોય તુમ બિન પ્રિતમ, ઓર નહીં સુખદાની રે. શા. ૩
મુક્તાનંદકા નાથ તુમારે, અબ મેં તો હાથ બીકાંની રે. શામ. ૪

૯૬૩.

પદ-૨

હો રસિયાજી કુંજવિહારી, થારાં તો નેણારી બલહારી રે. ટેક.
 નેણ તમારા પ્યારા જાદુગારાં, જોઈને મોઈ છે વ્રજરી નારી રે. રસિયાજી. ૧
 નયણે તુમારે મોકું ઘાયલ કીની, ગુણસાગર ગિરધારી રે. રસિયાજી. ૨
 દરદરિ મારી મેં તો ડોલું રે દિવાની, પીડ ટરત નહીં ટારી રે. રસિયાજી. ૩
 મુક્તાનંદ રા^૧ નાથ તુમારે, નેણુંને કરી હે જગસે ન્યારી રે. રસિયાજી. ૪

૯૬૪.

પદ-૩

હો સુખકારી શ્યામ સુહાગી, માને થાકી મોહની લાગી રે. ટેક.
 નંદરા નંદન થાંકે રૂપ લોભાણી, જુઠી જગ આશા મે તો ત્યાગી. હો. ૧
 તારા લટકાને મોકું વશ કરલિની, મનડારી ભ્રમના સો ભાગી રે હો. ૨
 મન કર્મ વચને મેં શ્રી ગિરધારી, ચરન તુમારે અનુરાગી રે. હો. ૩
 મુક્તાનંદરા નાથજી તુમ સંગ, મોહ નિદ્રા સે અબ મેં જાગી રે. હો. ૪

૯૬૫.

પદ-૪

હો નવરંગી નંદદુલારા, થેં તો મુને પ્રાણ શું પ્યારા રે. ટેક.
 તન મન ધન મે તો તુમકું રે દિનો, નિમિષ ન છોડું અબ મેં તો ન્યારા રે. હો. ૧
 છેલ છબિલા થાકે નેણું કે નજારે, હર લીયા પ્રાણ હમારા રે. હો. ૨
 લોકલાજ કુલકી મરજાદા, તજી ગુણ ગાઉ તુમારા રે. હો. ૩
 મુક્તાનંદરા નાથ તુમારા, નેણરા નજારા જાદુગારા રે. હો. ૪

૯૬૬.

પદ-૧ (રાગ : સોહની)

હો વ્રજચંદ કુંજવિહારી, તેરે વદન કમળ પરવારી. ટેક.
 તેરો મુખ પંકજ સુખકારી, સો તો જીવન દોરી હમારી. તેરે. ૧
 તેરે નયન અધિક અનિયારે, સો તો જીવન પ્રાન હમારે. તેરે. ૨
 તેરો મંદ હાસ અતિ શોભે, મેરો નિરખતહી મન લોભે. તેરે. ૩
 કહે મુક્તાનંદ પિયુ પ્યારા, એક નિમખ ન છોડું ન્યારા. તેરે. ૪

૯૬૭.

૫૬-૨

હો વ્રજચંદ નંદદુલારા, પિયા તુમ હો પ્રાન હમારા. ટેક.
તેરી બાનક^૧ મેરે મનમાંની, મેં તો દેખીકે ભઈ દિવાની. પિયા. ૧
ટેઢી પાઘમેં ઝૂલ રહે તોરા, તામેં અટક રહ્યો મન મોરા. પિયા. ૨
તેરી ઉર વૈજયંતીમાલા, મેરે મનમેં વસી નંદલાલા. પિયા. ૩
કહે મુક્તાનંદ સુખદાની, રાખું ઉર પર છેલ ગુમાની. પિયા. ૪

૯૬૮.

૫૬-૩

હો ઘનશામ સબ સુખરાશિ, પ્યારે મેં તેરે દર્શકી પ્યાસી. ટેક.
આછી ફુલુંદી^૨ સેજ સમારી, મેરે મંદિર પધારો ગિરધારી. પ્યારે. ૧
છેલા સબ વિધિ બન ઠન આવો, મેરે તનકે તાપ બુઝાવો. પ્યારે. ૨
મોય તુમ બિન કછુ ન સુહાવે, ખાલી મંદિર ખાવન ધાવે. પ્યારે. ૩
કહે મુક્તાનંદ રંગીલા, આય કરો શામ રસ લીલા. પ્યારે. ૪

૯૬૯.

૫૬-૪

હો નંદલાલ નવલ વિહારી, આઓ પ્રાન પિયા સુખકારી. ટેક.
મેં તો લોકલાજ સબ ત્યાગી, તેરે ચરન કમલ અનુરાગી. આઓ. ૧
મેરે હીયકો હાર કરી રાખું, નિત પ્રેમ સુધારસ ચાખું. આઓ. ૨
તેરો મુખ પંકજ રહું જોતિ, કર રાખું નથનીકો મોતિ. આઓ. ૩
કહે મુક્તાનંદ પિયુ પ્યારા, કર રાખું દ્રગન કે તારા. આઓ. ૪

૯૭૦.

૫૬-૧ (રાગ : સોહની)

શામરા ગુમાની તુમ સે લોભાની, રહો મેરે નૈન હજૂર. ટેક.
તુમ બિન વિરહ અનલ તન ઝારત, ક્યું કર રહું અબ દૂર. શામરા. ૧
મેરો મંદિર સો તો શામ તુમારો, તીન મેં તો રંચ ન કુર^૩. શામરા. ૨
જબ મોય મિલત તુમારી સેવા, તબહી આનંદ ભરપુર. શામરા. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ મેરે ઘર, રહો સબ મંગલ મૂર. શામરા. ૪

૯૭૧.

પદ-૨

મદન ગોપાલ તુમ સંગ મેરી, લગન લગી હે નંદલાલ. ટેક.
તુમ સંગ લગન લગી તબહી સે, મીટ ગયો સબહી જંજાલ. મદન. ૧
મેરે મન આય વસી છબિ તેરી, ભઈ મેં તો અધિક નિહાલ. મદન. ૨
પૂરન શશી સમ વદન તુમારો, ઉર રાજત બનમાલ. મદન. ૩
મુક્તાનંદ કહે રહોરી દ્રગન બીચ, પ્રભુ એહિ રૂપ રસાલ. મદન. ૪

૯૭૨.

પદ-૩

રસિક સુજાન નેહ નિભાવન, તુમ હો પ્રિતમ મેરે પ્રાન. ટેક.
તેરે શુભ ગુનકો મે પાર ન પાઉં, કુંજવિહારી પ્યારે કાન. રસિક. ૧
તેરેહી ચરનકમલ ચિત્ત મેરો, હોય રહ્યો હે એકતાન. રસિક. ૨
રસિકરાય તુમ સંગ ભઈ રસ બસ, ભુલી મેં તો અન્ય સુખભાન. રસિક. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ તુમ મોકું, મિલ ગયે સુખ કે નિધાન. રસિક. ૪

૯૭૩.

પદ-૪

શ્રી વ્રજયંદ તેરે મુખ પર, વારું મેતો પિયા જગવંદ. ટેક.
વદન તુમારો પિયા સદન શોભાકો, નિરખત હોત આનંદ. શ્રી. ૧
રસિક સલોના તેરો વદન વિલોકત, પરી મેં તો પ્રેમકે ફંદ. શ્રી. ૨
તેરેહી મુખપંકજકો મોકું, પ્યારો હે મધુર મકરંદ. શ્રી. ૩
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મેં તુમારી, હોય રહી આનંદ કંદ. શ્રી. ૪

૯૭૪.

પદ-૧ (રાગ : સોહની)

ભલા વ્રજયંદ શામ હમારે, જીન ભવ બંધન ટારે. ટેક.
જનહીત જુગ જુગ પ્રગટ હોત હે, જાનત જાનન હારે. ભલા. ૧
મહાપ્રભુકો મહિમા કહાં વરનું, નેતિ નિગમ પોકારે. ભલા. ૨
મુક્તાનંદ ફંદ મેટનકું, અતિ આનંદ ઉર ધારે. ભલા. ૩

૯૭૫.

પદ-૨

ભલા ઘનશ્યામસે મન લાગો, તાતે ભર્મ સબ ભાગો. ટેક.
લોકલાજ કુલકી મરજાદા, તોડ દિયો જેસે ધાગો. ભલા. ૧

ચરણકમળ પર રહ્યો હે અટકી, અબ જ્યું સોનેસેં સુહાગો. ભલા. ૨
મુક્તાનંદ અમોલિક અવસર, જાગી સકો સોઈ જાગો. ભલા. ૩

૯૭૬.

૫૬-૩

ભલા વ્રજચંદ શામ સુહાગી, જાસે લગન મેરી લાગી. ટેક.
લગન લગત ટરી સકલ વાસના, સુરતિ શામ સંગ જાગી. ભલા. ૧
એહી છબિ સે મેરો મન અટક્યો, લોકલાજ સબ ત્યાગી. ભલા. ૨
મુક્તાનંદ મહાસુખ પાયો, ભ્રાંતિ હદાકી ભાગી. ભલા. ૩

૯૭૭.

૫૬-૪

પ્રીતકી રીત સબસેં હે ન્યારી, કાઉં સે ટરત ન ટારી. ટેક.
પ્રભુ પદ પ્રીત લગી સોઈ જાને, નહિં સ્વૈરણ^૧ નરનારી. પ્રિત. ૧
લગત પ્રીતિ ભાગે જગત વાસના, રવિ સે જ્યું રેન અંધારી. પ્રિત. ૨
મુક્તાનંદ કહત મહાપ્રભુજી, દીજીએ દર્શ દેવ મુરારિ. પ્રિત. ૩

૯૭૮.

૫૬-૧ (રાગ : પરજ)

તારી બાનકની બલહારી રે, નટવર નંદ નંદા,
વાલા મુર્તિ તમારી મુને પ્યારી રે, વાલ્યમ વ્રજચંદા. ટેક.
હારે ભાલ વિશાળ નયન છબિ ભાળી,
હારે મેં તો લોકની લજ્યા ટાળી રે. નટવર. ૧
હારે પાઘ સુરંગી શિર અજબ પેચાળી,
હારે જોતાં વસ્ય થઈ રૈ છું વનમાળી રે. નટવર. ૨
હારે ફુલડાના તોરા સિર મેલી ફરો છો,
હારે વાલા હસવામાં મનડુ હરો છો રે. નટવર. ૩
હારે મુક્તાનંદના નાથ ગુમાની,
હારે તોરી મૂરતિ અધિક મનમાંની રે. નટવર. ૪

૯૭૯.

પદ-૨

તારા મુખડાની મોહની લાગી રે, મોહન મરમાળા,
મારા મનની તે ભ્રમણા ભાંગી રે, છેલવર છોગાળા. ટેક.
ઘરનો તે ધંધો હાથ ન લાગે,

હાંરે તારું મુખડું જોઈ મન અનુરાગે રે. મોહન. ૧
સગુ કુટુંબ પીયર સાસરીયું,

હાંરે મુને વિષ સમ થઈ વિસરીયું રે. મોહન. ૨
તમને જોયા વિના જંપ ન થાય,

હાંરે મુંને મંદિર ખાવા ધાય રે. મોહન. ૩
મુક્તાનંદના નાથ સુહાગી,

હાંરે લગની અલૌકિક લાગી રે. મોહન. ૪

૯૮૦.

પદ-૩

મારે તમ સંગ પ્રીત બંધાણી રે, ગુણવંત ગિરધારી,
તારી લાવનમાં લોભાણી રે, થૈ જગથી ન્યારી. ટેક.
ગુણસાગર તારા ગુણ સંભારી,

હાંરે મુને ગમતાં નથી સંસારી રે. ગુણવંત. ૧
રૂપ અલૌકિક રસિયા તમારું,

હાંરે તેમાં મનડું લોભાણું હવે મારું રે. ગુણવંત. ૨
ગુંજા^૧ રતન ગણે એક તોલે,

હાંરે તે તો મુરખ જીવ ભ્રમ બોલે રે. ગુણવંત. ૩
મુક્તાનંદના નાથ સુહાગી,

હાંરે હું તો તમ સંગ્ય અતિ અનુરાગી રે. ગુણવંત. ૪

૯૮૧.

પદ-૪

જોતાં રસિયાજી રૂપ તમારું રે, ગુણવંત થૈ ગેલી,
મુંને તમ વિના લાગે સર્વ ખારું રે, લોક લજ્યા મેલી. ટેક.

શ્યામ સુંદર તારા છોગાને જોઈ,
 હારે તેમાં મનહું રયું છે મારું મોઈ રે. ગુણવંત. ૧
 ફૂલડાના તોરા કેરી અતિ છબિ છાઈ,
 હારે તેમાં ભમર રહ્યા છે લલચાઈ રે. ગુણવંત. ૨
 મુખ જોઈ માવ પૂરણ શશી લાજે,
 હારે કાને ફૂલડાના ગુછ બિરાજે રે. ગુણવંત. ૩
 અંગેઅંગ શ્યામ અજબ છબિ તારી,
 હારે જાય મુક્તાનંદ બલિહારી રે. ગુણવંત. ૪

૯૮૨.

૫૬-૧ (રાગ : ૫૨જ)

હારે શામળિયા ચિત્તચોર રે, ઓરા આવો શામળિયા ચિત્ત ચોર રે. ટેક.
 મારું તે સર્વ તમારું મોહન, શાને ફરો છો બીજે ઠોર રે. ઓરા. ૧
 પ્રાણથકી મુને પ્યારા છો પ્રિતમ, નટવર નંદકિશોર રે. ઓરા. ૨
 વ્રજનાલોક ધુતારા છે વાલા, નાથ ન જાજ્યો એની કોર રે. ઓરા. ૩
 મુક્તાનંદના નાથજી તમને મળવા, કરે છે મન જોર રે. ઓરા. ૪

૯૮૩.

૫૬-૨

હારે આતમના આધાર રે, છોજી મારા આતમના આધાર રે. ટેક.
 તમ સાથે શામળિયા વાલા, પ્રીત બંધાણી એક તાર રે. છોજી. ૧
 ઉર ઉપર રાખું અલબેલા, કરી મારા હૈડાનો હાર રે. છોજી. ૨
 માવ હું તમ સંગ્ય થઈ મતવાલી, શું કરશે સંસાર રે. છોજી. ૩
 મુક્તાનંદના નાથ ન મેલું, ન્યારા નંદકુમાર રે. છોજી. ૪

૯૮૪.

૫૬-૩

હારે રંગ ચડ્યો છે વ્રજરાજ રે, મુને તારો રંગ ચડ્યો છે વ્રજરાજ રે. ટેક.
 તમ કારણ શામળીયા વાલા, મેલી મેં લોકની લાજ રે. મુને. ૧
 દુરિજનીયાં રે ઘોળ્યાં રીઝો કે ખીઝો, તે શું નથી મારે કાજ રે. મુને. ૨
 તમ ઉપર હું વારી નાખું, તન મન ધન સુખ સાજ રે. મુને. ૩
 મુક્તાનંદ કહે નિમખ ન મેલું, ગિરધર ગરીબ નિવાજ રે. મુને. ૪

૯૮૫.

પદ-૪

હારે ગિરધર ગુણના ભંડાર રે, છોજી તમે ગિરધર ગુણના ભંડાર રે. ટેક.
નંદનંદન તારા ગુણને નિહાળી, વાધ્યો છે પૂરણ પ્યાર રે. છોજી. ૧
તમ અર્થે મેં રસિયા વાલ્યમ, સજીયા શોળ શણગાર રે. છોજી. ૨
રૂપે તમારે મારું મનહું મોયું, ઝેર થયો છે સંસાર રે. છોજી. ૩
મુક્તાનંદ કહે તમને મળીને, પામી હું ભવજળ પાર રે. છોજી. ૪

૯૮૬.

પદ-૧ (રાગ : પરજ)

મનોહર શામ સુહાગી મુને તારી મોહની લાગી. ટેક.
નેણુંની સાને મુને વસ્ય કરી લીધી રે,
કુલ મરજાદા મેં તો સર્વે ત્યાગી. મનોહર. ૧
રૂપ જોઈને હું તો પરવસ્ય થઈ છું રે,
રસિયાજી રંગે તારે હું અનુરાગી. મનોહર. ૨
ચોરાસીના પાણી વ્હાલા હવે નહિ ભરીયે રે,
જનમ મરણ કેરી ગાગર ભાંગી. મનોહર. ૩
મુક્તાનંદના રે નાથ રસીલા રે,
તમ સંગ રમવા હું તો ઝબકી જાગી. મનોહર. ૪

૯૮૭.

પદ-૨

વાલા તારા નેણને જોઈ રિયું મારું મનહું મોઈ. ટેક.
નેણાં તમારા વાલા અતિ સુખકારી રે,
નિરખતા નાખે છે સંતાપને ખોઈ. વાલા. ૧
વ્રજ વનિતાને તમે વસ્ય કરી લીધી રે,
નેણુંને બાણે નાખ્યાં અંતર પ્રોઈ. વાલા. ૨
નેણ ભરીને તમે જેને નિરખો છો રે,
તેને નથી કરવું રે'તું સાધન કોઈ. વાલા. ૩
મુક્તાનંદ કહે નેણતણો રસ,
ગોપીજન જેવા પ્રેમી જાણે સોઈ. વાલા. ૪

૯૮૮.

૫૬-૩

મનોહર નેણ તમારા ચોરે ચિત્ત શ્યામ અમારા. ટેક.
 નેણ તમારા વાલા આળીગારા^૧ રે,
 વ્રજ વનિતાના ઠીકો ઠીક ઠગારાં. મનોહર. ૧
 કોટી બ્રહ્માંડના કરતાને હરતા રે,
 પ્રેમીજનને એ લાગે પ્રાણથી પ્યારા રે. મનોહર. ૨
 પ્રીત વધારી જાણે ન મળે નાણાં રે,
 તાણે ચિત્ત શાનમાં એવા કામણગારા. મનોહર. ૩
 મુક્તાનંદ કહે નેણું ને જોઈ રે,
 મારું મન મોયું જાણી સહુથી સારા રે. મનોહર. ૪

૯૮૯.

૫૬-૪

નટવર નંદદુલારા તમે મુને પ્રાણથી પ્યારા. ટેક.
 પ્રાણથી પ્યારા તમે હાર હૈયાના રે,
 પ્રિતમ પલ ન રેજો મુજથી ન્યારા. નટવર. ૧
 તમને જોયા વિના ડોલું છું દિવાની રે,
 જોઈ જોઈ હાસ કરે છે લોક નઠારા. નટવર. ૨
 તમ વિન વાલા મુને પળ જુગ જેવી રે,
 તન તજવાને ઈચ્છે પ્રાણ અમારા. નટવર. ૩
 મુક્તાનંદના રે સામ સુહાગી રે,
 આવો પ્રેમીના પ્રિતમ પ્રાણ આધારા. નટવર. ૪

૯૯૦.

૫૬-૧ (રાગ : મલાર)

લગત સુખકારીરી (૨) ઘનકી ઘટા મોય મેરે ઘર આયે કુંજ વિહારીરી. ટેક.
 બોલત બપૈયા મોર કોકીલા કરે ઝીંગોરા^૨,
 બડી બડી બુંદ વર્ષત વારીરી. લગત. ૧
 બિજુરી ચમકે ગાવે દાદુર મલાર રાગ,
 ઘન ગરજત અતિ ભારીરી. લગત. ૨

મુક્તાનંદ કહે કાન હમારે જીવનપ્રાન,
રસિક છેલ ગિરધારીરી. લગત. ૩

૯૯૧.

પદ-૨

મન મોયો મેરો માઈરી મન મોયો મેરો માઈરી,
દેખી લંગરવા નંદનો નંદન સુખદાઈરી. ટેક.
મોરલીમે ગાવત મલાર ઠાડો બલવીર,
સુની ધીર ધરી નહીં જાઈરી. મન. ૧
તડિત સમાન પીત પટ ઉર બનમાલ,
મોર મુગટ છબિ છાઈ રી. મન. ૨
મુક્તાનંદ કહે પ્યારો નેનસે ન હોત ન્યારો,
એસી કછું મોહની લગાઈરી. મન. ૩

૯૯૨.

પદ-૩

નાયત ગિરધારીરી (૨) ઘનકી ગરજ સુની નિરખી મગન વ્રજનારીરી. ટેક.
મેઘસો મ્રદંગી આછે દાદુર ઉપંગી સંગ,
કોકીલા ગાયક અતિ ભારીરી. નયત. ૧
યાત્રુક બજાવે બિનાં મોરહુ મલાર ગાવે
તોરે તાંન નૃત્ય અનુસારીરી. નયત. ૨
મુક્તાનંદ કહે શામ સબહિ શોભાકે ધામ,
ઉર વસે કુંજકે બિહારીરી. નયત. ૩

૯૯૩.

પદ-૪

વાલમ વ્રજયંદારી (૨) બંસી બજાવત, ગાવત મલાર સુખકંદારી. ટેક.
ઉર રાજે બનમાલ શોભિત વિશાળ ભાલ,
નેનસેન ડારે પ્રેમ ફંદારી. વાલમ. ૧
સબહી શોભાકે ધામ દેખીકે રસિક શામ,
વસ ભયે વ્રજ ત્રીય વંદારી. વાલમ. ૨
મુક્તાનંદ એહી રૂપ સબસે અતિ અનુપ,
નિરખત હોત હે આનંદદારી. વાલમ. ૩

૯૯૪.

પદ-૧ (રાગ : મલાર)

સબ સુખધામ ઘનશામ મેરે મહલ આયે,
 અબ તો અખંડ વર્ષોહિ કર મેહા. ટેક.
 બોલત મધુરે મોર, દાદુર કરત શોર,
 કોકીલાકો શબ્દ સુની બઢત સનેહા. સબ. ૧
 બાદર ઓલર ઓલર આયે, લગત અતિ સોહાયે,
 સુની ઘનઘોર હોત પ્રફુલિત દેહા. સબ. ૨
 મુક્તાનંદ કહે મોરી શામરો જીવન દોરી,
 ઈનહિ કે કાજ કીયો તન ઘન ગેહા. સબ. ૩

૯૯૫.

પદ-૨

ઘન જયું રસિક ઘનશામ વ્રજમંડલમેં,
 ઉમંગી ઉમંગી બર્ષત સુખવારી. ટેક.
 ઉત સર સરિતા સબહી જલપુર કીની,
 ઈત કીની પ્રેમસેં પૂરન વ્રજનારી. ઘન. ૧
 ઉત ઘન ઘોર કરે ચપલ દામની જુત,
 ઈત મુખ બંસી બાજે પીત પટધારી. ઘન. ૨
 મુક્તાનંદ કહે મેરે ઉરસેં પલક એક,
 એહી નંદલાલ છબિ ટરન ન ટારી. ઘન. ૩

૯૯૬.

પદ-૩

વર્ષાઋતુમેં નંદલાલ નવ નીરદ^૧ જયું,
 સોહત છબિલો સુખકારી, ઘન શામરી. ટેક.
 તડિત સમાન પીતપટ ઉર મોતિ લાલ,
 રાજહંસ પંક્તિ સમ અતિ અભિરામરી. વર્ષા. ૧
 મુરલી અધર ધરી સોર ઘનઘોર હોત,
 શીશ મુગટ ઈન્દ્ર ધનુષ છબિ ધામરી. વર્ષા. ૨

મુક્તાનંદ કહે યેહી માધુરી મૂરતિ પર,
સબ જગ શોભાજીત વારું કોટી કામરી. વર્ષા. ૩

૯૯૭.

પદ-૪

જમુનાકે તીર ચિત્તયોર બલવીર ઠાડે,
મુરલીમેં મધુર મલાર રાગ ગાતરી. ટેક.
બાંસુરીકો શબ્દ વ્રજનારીકું વિરહબાન,
કાઉસે ભુવન મધ્ય રહ્યો નહીં જાતરી. જમુના. ૧
મુરલીકે સંગ મોર કોકીલ બપૈયા બોલે,
સુનત તરુન ત્રિયા અતિ અકુલાતરી. જમુના. ૨
મુક્તાનંદ કહે સદા મદન મોહન શામ,
અબ મોય યેહી બિન કદ્યુ ન સુહાતરી. જમુના. ૩

૯૯૮.

પદ-૧ (રાગ : ગોડ મલાર)

શામ ઘટા ચડી આયો સખીરી (૨)
સંત બપૈયારી પિયુ પિયુ બોલત, સુનત શબ્દ મન ભાયો. ટેક.
વચન બુંદ ઝડી વરશન લાગી, કર્મકો કીચ બહાયો,
વિરહ કોકીલા મોર ઝીંગોરત^૧, સુનત વિરહ ઉર છાયો. સખીરી. ૧
ગેહરી ગર્જ કરત મન મોહન, જન મન તાપ બુઝાયો,
મૃગપતિ જયુ મતિમંદ પટકી શિર, અપનો આપ ગુમાયો. સખીરી. ૨
શઠ જવાસા^૨ સો સુકન લાગે, જન બન તૂન સુખ પાયો,
મુક્તાનંદ મન છબિ નિરખત, નિગમાગમ જશ ગાયો. સખીરી. ૩

૯૯૯.

પદ-૨

શામ મૂરત્ય સુખકારી સલુની, શામ મૂરત્ય સુખકારી,
મધુર મધુર ગતિ ચલત શામરો, ચરનનકી બલિહારી. ટેક.
શામ ઘટા બાદલ ચડી આયો, શામ અકળગતિ ન્યારી,
મોરલીમેં શામ મલાર આલાપત, ધ્યાન ધરે ત્રિપુરારી. સલુની. ૧

૧. ટહુકે ૨. ઉનાળામાં થતી કાંટાવાળી વનસ્પતિ, વરસાદ થતા સુકાઈ જાય

સુને રાગ સો સુધ બુધ ભુલે, જગ વ્યવહાર વિસારી,
આગે અનંત સુની યહ મોરલી, ભુપતિ ભયે હે ભિખારી. સલુની. ૨
શામ વદન ધનધોર ગર્જકી, વચન વારિ ઝર ડારી,
મુક્તાનંદ મગન મોહન પર, તન મન ધન સબ વારી. સલુની. ૩

૧૦૦૦.

૫૬-૩

શામ સુંદરવરનીકો, સલુનો શામ સુંદરવરનીકો,
નીકી રીત પ્રીત પુની નીકી જાનત આસે જીકો. ટેક.
શરણાગતકું સુખકે દાતા, સુરીનર મુનિ કોટીકો,
કોટી બ્રહ્માંડ કરે એક છીનમેં, જેહી જાને જગકી કો. સલુનો. ૧
પ્રાન કો પ્રાન જીવ જીવનકો, સર્વસ સર્વ મુનિકો,
ચરન કમલ જો સેજે ઉર ધરે, પરલવ નાદ ધૂનીકો. સલુનો. ૨
મનહી વચન પર પ્રગટ બિરાજત, જાનત નાહિં દુનીકો,
મુક્તાનંદ જનાવે જબ હરિ, જાને તબહી ગુનીકો. સલુનો. ૩

૧૦૦૧.

૫૬-૪

ત્રિભુવન સે ગતિ ન્યારી કૃષ્ણકી તો ત્રિભુવન સે ગતિ ન્યારી,
શેષ મહેશ પાર નહિં પાવત, સબ રહે હૃદિ વિચારી. ટેક.
કોટી બ્રહ્માંડ રોમ પ્રતિ રહહી, સો ભયે મનુષ્ય મોરારિ,
જેહી શ્રુતિ નેતિ નેતિ કરી ગાવત, ભક્તન વશ ભય હારી. કૃષ્ણકી. ૧
કરત ચરિત્ર માધુરી મૂરત્ય, મોહી લગત અતિ પ્યારી,
બ્રહ્માદિક કો ભ્રમત દેખી મન, સંતનકું સુખકારી. કૃષ્ણકી. ૨
શ્રીનંદલાલ સામ મૂરત્ય પર, સર્વસ્વ ડારુ વારી,
મુક્તાનંદ શામ ચરન પર વારંવાર બલિહારી. કૃષ્ણકી. ૩

૧૦૦૨.

૫૬-૧ (રાગ : સામેરી)

રસિયાજી રે તારું રુપ જોઈ મોઈ,
રસિયાજી રે તમ તુલ્ય ન દેખું કોઈ. ટેક.
મનમોહન મોહની ખુબ કરી, નાખી નેણનાં બાણમાં પ્રોઈ. રસી. ૧

ગિરધારી મેં તમ સંગ્ય પ્રીત કરી, મે તો લોકની લજ્યા ખોઈ. રસી. ૨
મારે તમ સરખા શિર શ્યામ હવે, શું કરશે તે લોક વગોઈ. રસી. ૩
વાલા મુક્તાનંદ કે સુખડું તારું, આવી માણશે જાણશે સોઈ. રસી. ૪

૧૦૦૩.

પદ-૨

ગિરધારી રે તમે કરુણાના સાગર કાવો,
મારા તનડાના તાપ બુઝાવો. ટેક.
હું તો વાલમજી તારે વસ્ય થઈ રે,
શાને મારે મંદિરીયે નાવો. ગિરધારી. ૧
મેં તો તમ કારણે શણગાર સજયો,
મુંને બાંય ગ્રહિ ને બોલાવો. ગિરધારી. ૨
મેં તો તન મન ધન તમકાજ કર્યું,
મારે શિર નથી જગનો દાવો. ગિરધારી. ૩
વાલા મુક્તાનંદના નાથ ગુણી,
મુંને લટકે શું લાડ લડાવો. ગિરધારી. ૪

૧૦૦૪.

પદ-૩

ગુણવંતા રે તારી પાઘ અજબ પેચાળી,
જોતાં વસ્ય થઈ રે વનમાળી. ટેક.
કાજુ ફૂલડાના તોરા ઝુકીને રચા,
હું તો ભુલી છું તનસુધ ભાળી. ગુણવંતા. ૧
કાને કુંડળ ફૂલડાનાં અજબ બન્યા,
તારી આંખલડી અણીયાળી. ગુણવંતા. ૨
તારું જળહળે ભાલ વિશાળ ઘણું,
તારી બ્રહ્મટી ભમર સમ કાળી. ગુણવંતા. ૩
વાલા મુક્તાનંદના નાથ તમે,
મુંને લોકની લાજથી ટાળી. ગુણવંતા. ૪

૧૦૦૫.

૫૬-૪

નંદનંદા રે મારે તમ સંગ્ય પ્રીત બંધાણી, તારી લાવનમાં લોભાણી. ટેક.
 મુને શૂળી સમાન સંસાર થયો, મુને ગમતી નથી અન્ય વાણી. નંદ. ૧
 મારું મન ચાતકની પેર્ય થયું, તારું સુખડું અલૌકિક જાણી. નંદ. ૨
 મેં તો સમજી વિચારીને નેહ કર્યો, નથી ભોળપમાં ભરમાણી. નંદ. ૩
 વાલા મુક્તાનંદના નાથ તમે, મુને લીધી છે કરગ્રહી તાણી. નંદ. ૪

૧૦૦૬.

૫૬-૧ (રાગ : બિહાગ)

સુંદર શ્યામ શામના^૧ પ્યારી. ટેક.
 પરમાનંદ પરસપર રસબસ,
 કંદર્પ કોટી વદન પર વારી. સુંદર. ૧
 રીતિ અલૌકિક પ્રીતિ અલૌકિક,
 છબિ બરનત કવિ મતિ અતિ હારી. સુંદર. ૨
 જગપિતુ માત અખિલ જગ ઈશ્વર,
 કરતહે ચરિત મનુષ્ય અનુસારી. સુંદર. ૩
 મુક્તાનંદ શામ શામા પર,
 બાર બાર જાત બલિહારી. સુંદર. ૪

૧૦૦૭.

૫૬-૨

નવલ શ્યામ વ્રજનારી રિજાયો. ટેક.
 ખટ હે ચ્યાર શિંગાર સો અંગ સજી,
 મોહનલાલ કો કિયો મન ભાયો. નવલ. ૧
 સબ ઉર વ્યાપક સબકો રી કારન,
 ભક્ત વત્સલતા ગુણ દરસાયો. નવલ. ૨
 ગુન ઓગુન ન ગ્રહત હે રમાપતિ,
 જયું જયું જન ચાહત અપનાયો. નવલ. ૩
 મુક્તાનંદ કામ કોધાદિક,
 હરિસંગ કરી સબ હરિપદ પાયો. નવલ. ૪

૧૦૦૮.

પદ-૩

કરત કેલિ રસ કુંજવિહારી. ટેક.
 સોલ સહસ્ર નારી કે સ્વામી,
 કહાવત સદા બાલ બ્રહ્મચારી. કરત. ૧
 આપ અકર્તા સબકે કારન,
 સર્વાતીત હૈ કૃષ્ણ મોરારિ. કરત. ૨
 જાકે દરશ પતિત હોય પાવન,
 હોત હે હરિપદ કે અધિકારી. કરત. ૩
 મુક્તાનંદ મહામતિ ધન્ય સોઈ,
 જેહિ મન માને શ્રીગિરધારી. કરત. ૪

૧૦૦૯.

પદ-૪

કુંજ ભુવન રસ કેલિ બનાઈ. ટેક.
 વિશ્વનાથ વપુધારી મનુષ્યકો,
 રીત સબહી કીની મન ઉરભાઈ. કુંજ. ૧
 કહાં પરબ્રહ્મ અખંડિત ઈશ્વર,
 કહાં વે ગ્વાલ ગમાર લુગાઈ. કુંજ. ૨
 સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલ દશો દિશ,
 વૃંદાવનકી કરત બડાઈ. કુંજ. ૩
 મુક્તાનંદ મિલે મોહન સંગ,
 તિનકો મહિમા બરન્યો ન જાઈ. કુંજ. ૪

૧૦૧૦.

પદ-૧ (રાગ : બિહાગ) (શયનપદ)

આઓ રસિક નંદલાલ વિહારી,
 શ્રીવ્રજચંદ તિહારે કારન, લોકલાજ શંકા સબ ટારી. ટેક.
 યુની યુની કલીયાં અજબ સુરંગી, ચઉદિશ ગૂંથી ગુલાબકી જારી,
 અતિ સુગંધી ફૂલનકી તામધ્ય, પ્રાન પ્રિયા સુખસેજ સમારી. આઓ. ૧
 યુવા ચંદન જડકે ચઉદિશ, તાસ સુગંધી ભઈ અતિ ભારી,
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ સો પલંગ પર, પોઢો આય પ્રિતમ સુખકારી. આઓ. ૨

૧૦૧૧.

૫૬-૨

રસિકરાય સુખસેજ પધારો, પોઢનકો અવસર ભયો પ્રિતમ,
 તેહિ કારન સુનો વચન હમારો. ટેક.
 નિઃશંક હોય આઓ નટનાગર, મેરો મંદિર નાથ તુમારો,
 શ્રીવ્રજચંદ્ર કુસુમ સજયા પર શયન, કરો સબ તાપ નિવારો. રસિક. ૧
 મુરલીધર મેરે મનકે અબ સંશે, શોક સબહિ તુમ ટારો,
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ મનરંજન, વિરહકો દર્દ દૂર કર ડારો. રસિક. ૨

૧૦૧૨.

૫૬-૩

પોઢો રસિકવર પ્રિતમ પ્યારે (૨)
 તુમ પોઢો મે પ્રેમ મગન હોય, સેવુ ચરન મોહન મતવારે. ટેક.
 કોમલ કુસુમકી સેજ સંભારી, તુમકુ રીઝાવન નંદદુલારે,
 મેં રહું નિકટ સદા સેવારત, મધુર મધુર ગુન ગાઉ તુમારે. પોઢો. ૧
 જયું મરજી ત્યું રહું મનમોહન, તુમસે શ્યામ સબ અંતર ટારે,
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ મનરંજન, તુમહો નવલપિયા નાથ હમારે. પોઢો. ૨

૧૦૧૩.

૫૬-૪

તુમહો મોહન મેરી જીવનદોરી (૨)
 મેરે મહલ રહો રંગભીને, તુમ કારન હમ સબહિ સે તોરી. ટેક.
 સબ સુખધામ જાની નટવર તોય, પ્રીતિ પ્રબલ હમ તુમહિં સે જોરી,
 તેરેહી ચરન સમીપ રહું નિત, જેહી વિધિ શ્રીવૃષભાન કિશોરી. તુમહો. ૧
 પ્રેમમગન હોય વદન તુમારો, ચિતવતિ રહું જેસે ચંદ ચકોરી,
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ તુમહી એક, શ્યામ સદા સાચી નિધિ મોરી. તુમહો. ૨

૧૦૧૪.

૫૬-૧ (તાલ : કહરવા)

હાંજી મન માને હો કુંજવિહારી (૨)... ટેક.
 કુંજવિહારી કાનકી છબિ મો મન અટકી આય,
 રસિક સલુને શામકે મેં તો રૂપમેં રહિરી લોભાય. કુંજ. ૧

કુંજ બિહારી કાનકે દોઉં નેન ચપલ ચિત્તચોર,
 માનુ વિધુ મંડળ સોં મિલે, દોઉં મીન ચલત ચઉં ઓર. કુંજ. ૨
 ભાલ તિલક સોહામનો, દોઉં કુંડલ ઝલકત કાન,
 માનુ શશી પૂરન સો મિલે, કરેં મીન સુધા રસપાન. કુંજ. ૩
 લલિત ત્રિભંગી શામરો, પ્યારો સબ શોભાકો ધામ,
 આય વશ્યો મેરે અંતરે, છેલો મુક્તાનંદકો શામ. કુંજ. ૪

૧૦૧૫.

પદ-૨

હાંજી નટ નાગર હો દેખી લોભાની (૨)... ટેક.
 પીતાંબર ધર શામરો, પ્યારો બોલત અમૃત વેણ,
 માનુ વિજુરી જુત ઘન ઘટા, એસે સોહત અંબુજનેન. દેખી. ૧
 મુખ પંકજ પર ઝુકી રહ્યા છે, કુટીલ કેશકે વૃંદ,
 માનુ મધુર કર પંકજ વિષે, આય ઝુકે હે લેત મકરંદ. દેખી. ૨
 મોર મુગટ કટી કાંચની સોહે, ઉર વૈજયંતીમાળ,
 માંનુ શશી જુત ઘનસોં મીલી, આય રસિક રૂપ રસાલ. દેખી. ૩
 રસિક છેલ કે સંગ સેં મેં તો, ભઈ અતિ પૂરનકામ,
 મેરે મનમેં વશ રહ્યો પ્યારો, મુક્તાનંદકો શામ. દેખી. ૪

૧૦૧૬.

પદ-૩

હાંજી વશ કીનીહો છેલ ગુમાની (૨)... ટેક.
 છેલ ગુમાની શામ રે મોય મારે હેં દ્રગન કે બાન,
 તા દિનસે ધાયલ ભઈ, મેરે હર લીને મન પ્રાન. છેલ. ૧
 નેન સેન મેં શામ રે મોય, ચોટ દિયો હે લગાય,
 બિન દેખે વ્રજચંદ્રકું અબ, પલ એક રહ્યો રી ન જાય. છેલ. ૨
 રૂપરાસી ઘનશામ સોં મોય, પ્રીતિ ભઈ હે અપાર,
 ઓર સબનકું ત્યાગી કેં ભઈ, મોહન સંગ એક તાર. છેલ. ૩
 ઓર સબનસેં તોરી કે, એક જોરી શ્રીકૃષ્ણકે સંગ,
 મુક્તાનંદકે શામકો મોય, લગ્યો હે અલૌકિક રંગ. છેલ. ૪

૧૦૧૭.

૫૬-૪

હાંજી રંગભીનો હો પ્રાન સેં પ્યારો (૨)... ટેક.

પ્રાનન સે પ્યારો લગે મોય, નટવર શ્રીનંદલાલ,

વામ કરનકે બિંદુકી છબિ, નિરખત ભઈ હું નિહાલ. પ્રાનન. ૧
હસત ભાલ બીચ હોત હે, તીન રેખા અતિ છબિ ધામ,

એહી મુર્તિ અંતર બસી, મેં તો હો રહી પૂરનકામ. પ્રાનન. ૨
નાસા નિકટ વિરાજહી, તિલ એક ચપલ દ્રગ હોય,

શ્રીવછ^૧ લાંછન ઉર વિષે, મેરી જીવન દોરી સોય. પ્રાનન. ૩
રસિક સલુને શામકું અબ નિમખ ન છોડું દૂર,

મુક્તાનંદકે શામકું મેં તો, રાખુંગી નેન હજૂર. પ્રાનન. ૪

૧૦૧૮.

૫૬-૧ (રાગ : ખમાય)

અબ તો મોય હાં, અબ તો મોય લગન લાલનસેં લગી. ટેક.

નંદનંદન વ્રજયંદ પિયાકો, મુખ દેખત ભઈ મગન. લગન. ૧

કાનનમેં મકરાકૃત કુંડલ જડે હે, અમોલીક લગન. લગન. ૨

એહિ છબિ આય બસી અંતરમેં, જગસે ભઈ મન ભગન. લગન. ૩

મુક્તાનંદકે શામ ચતુરવર, કીની દિવાની દ્રગન. લગન. ૪

૧૦૧૯.

૫૬-૨

જમુના જલ હાં, જમુના જલ, ભરન ગઈ મેં સખી. ટેક.

જમુનાકે તીર રસિક નંદ નંદન, ઠાડો હે જાદુ કરન. જમુના. ૧

નેન સેને કીની નટનાગર, શામ સુંદર ચિત્ત હરન. જમુના. ૨

વિરહકો તાપ બઢ્યો તબહી સે, સો નહિ ટારત ટરન. જમુના. ૩

મુક્તાનંદકે નાથ વિના અબ, લગીમે બિરહ દવ જરન^૨. જમુના. ૪

૧૦૨૦.

૫૬-૩

મેરે મનમેં હાં, મેરે મનમેં રટન મોહનકો લગ્યો. ટેક.

વિરહા આય બસ્યો અંતરમેં, લગ્યો હે કરેજા કટન. મેરે. ૧

હરિ બિન કોટી ઉપાય કીયે સેં, દુઃખ નહિં પાવત ઘટન. મેરે. ૨
એહી કારન જોગન હોય સજની, ફરંગી મે બન બન અટન. મેરે. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુકું પી લુંગી, લોકકી લાર સેં હટન. મેરે. ૪

૧૦૨૧.

પદ-૪

મેરે મનકી હાં, મેરે મનકી લગત શામલડાં પિયા. ટેક.
રસિકરાય રસરીતકું જાને, નેહ નિરંતર રખત. મેરે. ૧
રસિકકી રીત અજર ઓરનકું, સો નટવર નીત ચખત. મેરે. ૨
પ્રભુસંગ પ્રીત ભઈ પરિપૂરન, એહી જાનુ બડ બખત. મેરે. ૩
મુક્તાનંદકો નાથ મિલે જબ, તબ માનુ મિલ્યો તખત. મેરે. ૪

૧૦૨૨.

પદ-૧ (રાગ : હુમરી)

બાંસુરી બજાય મેરો મન હર લીના રે. ટેક.
જમુનાં કે તટ પ્યારો, બેન બજાવત,
મોહની લગાવન મેં પરમ પ્રવીનાં રે. બાંસુરી. ૧
મન મોહન મોકું વસ્ય કરલીની,
શામ રે સુનાઈ નીકી રાગની નવીના રે. બાંસુરી. ૨
અબ મોય એહી બિન કધુ ન સુહાવત,
કયા જાનું કનૈયે કેસા જાદુ કર દીના રે. બાંસુરી. ૩
મુક્તાનંદકો પ્રભુ મનરંજન,
અબ મેં તો હોય રહી ઈનકે આધીના રે. બાંસુરી. ૪

૧૦૨૩.

પદ-૨

શામરે સુજાન મોકું કીની દીવાની રે. ટેક.
રસિક છેલ ઠાડો પનઘટમેં,
બાંસુરી બજાય મેરો મન લીનો તાની રે. શા. ૧
નેંન સેંન મોકું નંદનંદ,
ચેટકુ લગાય દિનો છેલ ગુમાની રે. શામ. ૨

કીત ગાગર કીત ચીરકી^૧ સુધ,
ભરન વિસર ગઈ જમુનાં કો પાની રે. શામ. ૩
મુક્તાનંદ કે પ્રભુકું વિલોકત,
અબ મેંતો ઈન કે હાથ બીકાની રે. શામ. ૪

૧૦૨૪.

૫૬-૩

નંદ કે નંદન બિન રયોરી ન જાવે રે. ટેક.
બિન દેખે વ્રજરાજ લાડીલો,
મોય દુઃખ દેત બિરહ તન ત્રાસે રે. નંદ. ૧
રજનીમેં મોય નિંદ ન આવત,
દિનમેં રસિક બિન ભોજન ન ભાવે રે. નંદ. ૨
હરિ બિન ભોગ રોગ સમ ભાસત,
મંદિર મસાન જેસો ખાવનકું ધાવે રે. નંદ. ૩
મુક્તાનંદકો પ્રભુ બિન દેખે,
અબ મોય ઓર કદ્યુ ન સુહાવે રે. નંદ. ૪

૧૦૨૫.

૫૬-૪

બંસી કે બજૈયે મોકું વશ કર ડારી રે. ટેક.
વૃંદાવનકી કુંજ ગલીનમેં,
મિલ ગયે મોય રસિક ગિરધારી રે. બંસી. ૧
કુંજ ભુવન મધ્ય ચતુર શામ રે,
રસિકકી રીત જનાય દીની ભારી રે. બંસી. ૨
અબ મેં મર્મ અલૌકિક જાન્યો,
મોહન કે સંગ ભઈ મતવારી રે. બંસી. ૩
મુક્તાનંદ કે શામ ચતુરવર,
ચિત્તમેં ચડાય દીની અખંડ ખુમારી રે. બંસી. ૪

૧૦૨૬. b

૫૬-૧

બાંસુરી મોય ખ્યારી શ્યામ તેરી, બાંસુરી મોય ખ્યારી,

યારી અતિ સુખકારી. શામ

આય અયાનક ભનક પરી જબ, ઘાઓ લાગ્યો અતિ ભારી. શાં ૧
વંસી કે નાદ હર્યો મન મેરો, કર ડારી જગ ન્યારી. શાં ૨
જબ સે સુની મોરલી મધુરે સ્વર, ચડ ગઈ પ્રેમ ખુમારી. શાં ૩
મુક્તાનંદ કે શામ મનોહર, ભઈ મેં નાથ તુમારી. શાં ૪

૧૦૨૭.

૫૬-૨

મૂર્તિ મનમાનિ શામ તેરી, મૂર્તિ મનમાનિ

માનિ અતિ સુખદાની. શાં

તિખે નેન બાન મોય ઉર વિચ, લાગેઉ છેલ ગુમાંની. શાં ૧
નૈન બાન મોય ખટકત ઉર બિચ, ભઈ મેં તો દરદ દિવાની. શાં ૨
વ્રેહકી પીર બઢી મેરે તનમેં, કયું કર રહે અબ છાની. શાં ૩
મુક્તાનંદ કે નાથ તુમારી, ભઈ મેં તો સબજગ જાની. શાં ૪

૧૦૨૮.

૫૬-૩

બોલની મોય ભાવે શામ તેરી, બોલની મોય ભાવે,

ભાવે પ્રેમ બઢાવે. શાં

મધુર મધુર મુસકાય કહત હો, સો છબિ બરનિ ન જાવે. શાં ૧
કર દગ સેન સહિત તેરી બાંનિ, અમૃત ઘન બરખાવે. શાં ૪
મેરે શ્રવન શ્યામ તેરી બતિયા, સુનત સુનત ન અઘાવે. શાં ૩
મુક્તાનંદ કહે બચન તુમારે, તનકે તાપ બુઝાવે. શાં ૪

૧૦૨૯.

૫૬-૪

શામરે સુખકારી સુનોજી ખ્યારે, શામરે સુખકારી,

સુખકારી ગિરધારી. સુ

તન મન ધન મેં તુમકું દિનો, લોકલાજ સબ ટારી. સું ૧
મેરે મંદિર રહો રંગભીને, નટવર કુંજવિહારી. સું ૨

અબ મોંસે પલ દુર ન રેના, અપનો બિરદ બિચારી. સુ૦ ૩
મુક્તાનંદ કહે મુખપંકજ પર, વારમવાર બલ્યહારી. સુ૦ ૪

૧૦૩૦.

૫૬-૧ (રાગ : સોરઠ)

થાસે^૧ મન માન્યો છે હોજી શ્રી વ્રજચંદ. ટેક.

થારા તો નેણાને મોકુ વસ કરલીની, પડી મેં તો પ્રેમકે ફંદ. થાસે. ૧
રસિક સલુણાં થાકો વદન વિલોકું, માંકે ઉર તબહી આનંદ. થાસે. ૨
થારે વિના પલ જુગ સમ હોવત, રસિક છેલ સુખકંદ. થાસે. ૩
મુક્તાનંદરા નાથ રસિકરી, રીત ન જાણે મતિમંદ. થાસે. ૪

૧૦૩૧.

૫૬-૨

માકે^૨ મોલ આવો ખ્યારા નંદ કીશોર. ટેક.

માને તો અલૌકિક મોહની લાગી, સુણી થાકી મોરલીરો ઘોર. માકો. ૧
થારે^૩ વિના માને ઓળુઘણો આવે, શામ સુંદર ચિત્ત ચોર. માકે. ૨
થારોહિ કારણ રસિક છેલવર, છોડ્યો મેં સંસારરા નોર. માકે. ૩
મુક્તાનંદરા નાથજી થાતે, મળવા કરે છે મન જોર. માકે. ૪

૧૦૩૨.

૫૬-૩

રસિયાજી માકે મોલ રહો ઘનશ્યામ. ટેક.

યુની યુની કલીયાંમેં સેજ બિછાઈ, થાં કારણ સુખધામ. રસિયાજી. ૧
થારાહી ચરણ કમલ નીત સેવું, સુખ નિધિ આહું જામ. રસિયાજી. ૨
થારે વિના મે કીણ વિધ જીવું, અન્ય સુખ કીયો હે હરામ. રસિયાજી. ૩
મુક્તાનંદરા નાથ હમારો, તુમ એક ઠરનકો ઠામ. રસિયાજી. ૪

૧૦૩૩.

૫૬-૪

લાડીલાજી નેણાં આગે રહો નંદલાલ. ટેક.

થારે વિના માને વિરહ સંતાપે, કરતહે અધિક બેહાલ. લાડીલા. ૧
મન મોહન મારો મનડો લોભાણો, જોઈ તારી ગજ ગતિ ચાલ. લાડીલા. ૨

૧. તમારાથી ૨. મારે ૩. તમારા

થા ઉપર મેં તો સરવસ મારો, વારી ડારુ મદન ગોપાલ. લાડીલા. ૩
મુક્તાનંદરા નાથ તુમારે, વચને વધાર્યો ઘણો વાલ. લાડીલા. ૪

૧૦૩૪.

પદ-૧ (રાગ : અડાણો)

પ્રાન પિયા સંગ માનકીયો, અબ ચાતુરી તોરી સબે પહિયાની. ટેક.
શીશ ઉતારીકે જીવન ચાહત, યા વિધિ તુ બનબેઠી સયાની. પ્રાન. ૧
મીન જયું નીરસે ન્યારો ભયો, ચહે વારીકે દોષ સબે ઉર આની. પ્રાન. ૨
મુક્તાનંદ કહે શ્રીરાધે, યું મતિ તોરી અતિ ભરમાની. પ્રાન. ૩

૧૦૩૫.

પદ-૨

માન કીયે સે ઘટે રસ માનની, પ્રાન પિયાસે ગુમાન ન કીજે. ટેક.
જો રસ ચાહ રમા નિત રાખત, સો અનઆસ સુધા રસ પીજે. માન. ૧
શ્રીધનશ્યામ પિયા ચિંતામની, ઓર કે હાથ જો કેસે પરીજે. માન. ૨
મુક્તાનંદ કહે શ્રીરાધે, મોહનલાલ રુદે ધર લીજે. માન. ૩

૧૦૩૬.

પદ-૩

નાહક માને દેખાવત માનની, માનકો ઠોર નહી પ્રભુ આગે. ટેક.
જા પદ રેનુ રમા શિર ધારત, શેષ મહેશ અતિ અનુરાગી. નાહક. ૧
જાકે પ્રતાપ વિરંચિ રચે જગ, સિદ્ધ સુરેશ સો પાયની લાગે. નાહક. ૨
મુક્તાનંદ કહે નિત જાહીસે, માન રૂં મોહ સબે ડારી ભાગે. નાહક. ૩

૧૦૩૭.

પદ-૪

માન કીયે સે ઘટે સબ માનરી, સો તુમ મર્મ ન જાનત પ્યારી. ટેક.
માનકે ઠાર ગુમાન ઘટે સબ, શામસે માન સોઈ સબ ખારી. માન. ૧
જાહિકે હાથ બીકાય રહિ તુમ, દેખો વિચારીકે ગોપ દુલારી. માન. ૨
મુક્તાનંદ કહે શ્રીરાધે, કૃષ્ણ સો જીવન દોરી તુમારી. માન. ૩

૧૦૩૮.

પદ-૧ (રાગ : કાનડો)

તેં રસ લુંટ લિયો મૃગ નેનિ,
હો વૃષભાન કિશોરી રાધે, પ્રગટ ભઈ તવ ભાગ્યકી શ્રેની. ટેક.

અકળ અજીત લિયો તુમ બસ કરી, આશ્ચર્ય વાત બને નહિ કેની,
 સિંધુ સુતા શેષાદિક મહામુનિ, ચાહત નિશદિન સો સુખ લેની. તેં. ૧
 આસન જીતી પ્રાણકું પીવે, ઉરમેં અવલોકત દિન રેની,
 પ્રગટ સ્વરૂપ ન પાવન સપને, નહિ પાવન સો સત્યનિ સેની. તેં. ૨
 ધન્ય ધન્ય ભાગ્ય ગોપ ગ્વાલનીકો, જહાં બિચરત મૂર્તિ સુખદેની,
 મુક્તાનંદ કહત મહારાની, ભઈ તેં ભક્તિ મુક્તિ શિરબેની. તેં. ૩

૧૦૩૯.

૫૬-૨

પ્રભુ પદ પૂજ્ય ભઈ પટરાની,

શ્રીવૃષભાન કિશોરી રાધે, નવ કિશોર શામ મનમાની. ટેક.
 એહી પદ પતિત કીએ બહુ પાવન, એહી પદ અહલ્યા શાપ મુકાની,
 એહી પદ પરસી પ્રગટ ગંગા જગ, પરસત જલ પાતક કરે હાનિ. પ્રભુ.
 એહી પદ ભજન પ્રતાપ ભયો ધ્રુવ, અવિચલ ખ્યાત પ્રગટ જગ જાની,
 એહી પદ ધ્યાન મગન ભાએ મુનિજન, શુક સનકાદિક સેવી જ્ઞાની. પ્રભુ.
 વેદ પુરાન શ્રુતિ મુનિકે મત, અવિચલ એક બાત ઠહરાની,
 મુક્તાનંદ પ્રીતિ જેહિ પ્રભુપદ, ત્રિભુવન ધન્ય ધન્ય સો પ્રાની. પ્રભુ.

૧૦૪૦.

૫૬-૩

જો રસ વ્યાસ વિદિત જગ ગાયો.

પરમ સિદ્ધાંત પ્રગટ કીયો કલિમેં, મહા રસિક મુનિ શુકહિં પઢાયો. ટેક.
 કૌષારવ^૧ કમલાસન નારદ, શેષ મહેશ મધુપ મન ભાયો,
 વ્રજવનિતા માતિ મહારસસે, લોક વેદ કુલ ભય વિસરાયો. જો. ૧
 નિરાકાર નિર્લેપ નિરંજન, નિગમ તાહિ નર રૂપ ધરાયો,
 કરુણા રસ પ્રધાન કરી કેશવ, અગમ સો સુગમ ભયો હે મનભાયો. જો. ૨
 તરણી તનયાતટ વ્રજયકી જંગલ વીથિનમેં, બહુ પુર પ્રેમી ભરી પાયો,
 મુક્તાનંદ રસિલી રાધે, રસિકન કો રસ ઉરમે છીપાયો. જો. ૩

૧૦૪૧.

૫૬-૪

શુભ ગુન ચોર ભઈ તે પિયા પ્યારી,
પ્રથમ કંઠ કોકીલકો ચોર્યો, તેહી દુઃખ દાજી ભઈ વે કારી. ટેક.
ચોરી ચાલ્ય ગયંદકી^૧ તીહી, દુઃખ ઝુરત હૈ શિરપર રજ ડારી,
શુક કી નાસા ચોર લઈ સો, રીસ ઝરે મુખ લાલ ખુમારી. શુભ. ૧
ગમન હર્યો તે હંસકો રાધે, તેહી દુઃખ માનસ રહત વિચારી,
ગુનીકો ગુન મુનિજનકો મુન, પનહરીકે કીયે વશ્ય કુંજવિહારી. શુભ. ૨
તુમતો મગન ભઈ મતવાલી, કમલાકાંત અખંડ ઉરધારી,
મુક્તાનંદ કહત મહારાની, તેરે ગુન મગન રહત વનવારી. શુભ. ૩

૧૦૪૨.

૫૬-૧ (રાગ : જંગલો)

કનૈયા તેરી બંસીમેં જાદુ જોર, મર્મભરી હારે વાજે હો ચિત્તચોર. ટેક.
મુરલીકો નાદ અલૌકિક એસો, ખેંચ લીયો હો મન મોર. કનૈયા. ૧
તરુન ત્રિયા ઉર વિરહ બઢાવન, કરત સદા હો ઘન ધોર. કનૈયા. ૨
જબસેં સુની મુરલી મધુરે સુર, કલ ન પરે હો નિશિ ભોર. કનૈયા. ૩
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મુરલી સુન, ચરન ગ્રહે હો દઢ તોર. કનૈયા. ૪

૧૦૪૩.

૫૬-૨

રસિલી તેરી મુરલી હરત મેરે પ્રાન,
વિરહ ભરી હો રે બાજે હો દીલજાન. ટેક.
મુરલીકો નાદ સુનત મેં પ્રિતમ, ભુલ ગઈ હો તન ભાન. રસિલી. ૧
રસિક સલુને તેરી બંસી સુનત મમ, માનુ લાગે હો વિરહ બાન. રસિલી. ૨
મનમોહન તેરી મુરલી સુનત મેં, તુમસેં ભઈ હો એકતાન. રસિલી. ૩
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ અબ મોકું, લગ્યો હે તુમારે હો દઢ ધ્યાન. રસિલી. ૪

૧૦૪૪.

૫૬-૩

બિહારી તેરી બંસીને લગાયો મોકું રંગ,
ઈન બાંસુરી હારે ભેદે હો સબ અંગ. ટેક.

મુરલીકો નાદ સુનતમેં અતિસેં, ભઈ જગસેં હો મન ભંગ. બિહારી. ૧
તેરેહિ ચરન કમલ ચિત્ત અટક્યો, પંકજ મેં જયું હો મત ભંગ. બિહારી. ૨
પ્રેમ પ્રવાહ બઢ્યો પ્રભુ તુમ સંગ, ઉદધિ મિલન હો જીમી ગંગ. બિહારી. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ મેં નિશદિન, રહુંગી સદા હો તુમ સંગ. બિહારી. ૪

૧૦૪૫.

૫૬-૪

મોહન મેરી તુમસેં લગી દઢ પ્રીત,
તેરી બાંસુરી હાંરે ચોટ્યો હો મેરો ચિત્ત. ટેક.
અબ તુમ બિન પલ રહ્યોરી ન જાવે, શામ સલુંને હો મરે મીત. મોહન. ૧
મુરલી સુનન મોય પ્યાસ બઢી હે, ફેર સુનાઓ હોલીકો ગીત. મોહન. ૨
તુમ સંગ મગન ભઈ મતવારી, જાની સબહી હો રસહિત. મોહન. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ મેં તુમારી, સહજ લીયો હે હો જગજીત. મોહન. ૪

૧૦૪૬.

૫૬-૧ (રાગ : જંગલો)

તુમસે પ્રીત હમ કીનાં રે, રસિલા રે મોહન પિયાવે. ટેક.
તુમસંગ જોરી અબ ઓરસેં તોરી ગિરધારી,
રસિકછેલ રંગભીના રે. તુમ. ૧
શોભાનિધિ વ્રજચંદ વિહારી વનવારી,
તન મન ધન તોય દીના રે. તુમ. ૨
અબ મોંસે પલ દૂર ન રેનાં સુખકારી,
પ્રિતમ પરમ પ્રવીના રે. તુમ. ૩
મુક્તાનંદ ફંદ સબ ટારે બલ તેરે,
જનમ સુફલ કરલીના રે. તુમ. ૪

૧૦૪૭.

૫૬-૨

પિયરા પ્રાન આધારા રે, ગુમાની રે પ્રિતમ પ્યારાવે. ટેક.
પ્રિતમ પ્યારે મેરે દગનકે તારે ગિરધારી,
નિમષ ન છોડું અબ ન્યારા રે. ગુમાની. ૧
તેરી કહાંની મોય જગ સબ જાની વનવારી, નટવર નંદદુલારા રે. ગુમાની. ૨
મુક્તાનંદ કે શામ સુખદ ગુનરાશિ, તુમ હો નાથ હમારા રે. ગુમાની. ૩

૧૦૪૮.

૫૬-૩

તુમ હો જીવન દોરી રે, વિહારી વે મોહન મોરી રે. ટેક.
જીવન દોરી તોય જાંની સદા સુખરાશિ, ઓર સબનસે તોરી રે. વિહારી
પુરુષોત્તમ પરબ્રહ્મ મિલે હો અતિ મોકું, યહ કછું વાત ન થોરી રે. વિહારી
તુમ બિન ઓર ઠોર ચિત્ત જોરું સુખ જાની, એસી તો મેં નહિં ભોરી રે. વિહારી
મુક્તાનંદકે શામ ચતુર વર તોસેં, પ્રીત અચલ હમ જોરી રે. વિહારી

૧૦૪૯.

૫૬-૪

શામ રે છેલ ગુમાની રે, રંગીલે રે દિલ જાનીવે. ટેક.
છેલ ગુમાની તેરે હાથ બીકાંની વ્રજચંદા, જાનીકે અતિ સુખદાની રે. શામરે
રૂપરાશિ અવિનાશી અલૌકિક એસી, મૂરતિ તુમારી મનમાની રે. શામરે
નેહ નિભાવન નામ તુમારો રંગભીને, વેદ વદત એસી બાની રે. શામરે
મુક્તાનંદ કે ફંદ સબહિ તુમ તોરે, પ્રિતમ રાખ્યો મુખ પાની રે. શામરે

૧૦૫૦.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

મારે ઘર આવોની મોરારિ, હો પ્રિતમ પ્યારા. ટેક.
મારું તે સર્વ તમારું મોહન, હું છુ દાસી તમારી. મારે. ૧
કોઈની શંક નથી મારા મનમાં, શું કરશે સંસારી. મારે. ૨
ફૂલડે સેજ સમારી સુંદર, વાટડી જોઉં છું ગિરધારી. મારે. ૩
મુક્તાનંદના નાથ હૈયાનો, કરી રાખું હાર હજારી. મારે. ૪

૧૦૫૧.

૫૬-૨

આવો રસિયાજી રંગભીના, હો સુંદર છેલા. ટેક.
મારું મંદિર માવ તમારું, નટવર નાથ નવીના. આવો. ૧
તમ અરથે મેંતો તનહું કર્યું છે, નવલકુંવર નંદજીના. આવો. ૨
રસની રીતમા શ્રી ગિરધારી, છોજી તમે પરમ પ્રવીના. આવો. ૩
મુક્તાનંદના નાથ શેં નાવો, કોને તમે કે થકી બિના. આવો. ૪

૧૦૫૨.

૫૬-૩

અલબેલાજી ઘર આવો, રે મોહન મારે. ટેક.
 બહુનામી તમે બોલ દઈને, લાલનસું લલચાવો રે. અલ. ૧
 મન કર્મ વચને હું માવ તમારી, નથી હવે જગ કેરો દાવો રે. અલ. ૨
 તમ વિના પલ કલપ સમ વિતે, તનડાના તાપ બુઝાવો રે. અલ. ૩
 મુક્તાનંદના નાથજી અમને, લટકેસું લાડ લડાવો રે. અલ. ૪

૧૦૫૩.

૫૬-૪

લાગી છે લગન મુને તારી, રે કાનડા કાલા. ટેક.
 તમ અરથે મેં તો ત્યાગ કર્યા છે, સગાને સંબંધી દુઃખકારી રે. લાગી. ૧
 તમ સંગ રમવા કાજ કોડીલા, લોકની લાજ વિસારી રે. લાગી. ૨
 રાત દિવસ હું તો રટણ કરું છું, ફૂલડે સેજ સમારી રે. લાગી. ૩
 મુક્તાનંદના નાથ તમારી, ચડી મુઝ અખંડ ખુમારી રે. લાગી. ૪

૧૦૫૪. b

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

કેમ રમીયે રે કેમ રમીયે ફાગુણ માં ફાગ,
 શામલિયો છલ માં ફરે. કેમ૦ ટેક.
 એના છલને રે એના છલને દેખી ડર થાય,
 મનડુ તે નવ્ય ધીરજય ધરે. કેમ૦ ૧
 એના મનમાં રે એના મનમાં દિસે છે મેલ,
 સુજાણુ જે સુયે કરે. કેમ૦ ૨
 બિજા શું રે બિજા શું એ છે સવળા શામ,
 અમ શું તે અવળુ આચરે. કેમ૦ ૩
 મુક્તાનંદ કે રે મુક્તાનંદ કે એવું જાણીયે,
 તોય અળગું તે અંતર નવ્ય ઠરે. કેમ૦ ૪

૧૦૫૫.

૫૬-૨

કેમ કરીયે રે કેમ કરીયે નગણા સંગ્ય નેહ,
 નાહક ના રહ્યા રે ફંદમાં. કેમ૦ ટેક.

એને ન મળે રે એને ન મળે નેહ કેને સાથ,
 આપે રહે રે આનંદમાં. કેમ૦ ૧
 એ તો સિખ્યા રે એતો સિખ્યા ધુતપણું ધુત,
 રહિ વનિતા ના વૃંદમાં. કેમ૦ ૨
 એને નિરખી રે એને નિરખી નારી વશ્ય થાય,
 આપે રહે રે સ્વછંદમા. કેમ૦ ૩
 મુક્તાનંદ કે રે મુક્તાનંદ કે એવું જાણી તોય,
 લોભાણાં સુખકંદમાં. કેમ૦ ૪

૧૦૫૬.

પદ-૩

લટકાળા રે લટકાળા મારે મંદિર આવ્યા,
 રીઝી રઈ તારા રંગમાં. લ૦ ટેક.
 મુને લાગ્યો રે મુને લાગ્યો મોહન તારો મોહ,
 ઉમંગ વાધ્યો છે અંગમાં. લ૦ ૧
 મધુસુદન રે મધુસુદન કરો મુજ પર્ય મેર્ય,
 બોલ દિધા છે ઉમંગમા. લ૦ ૨
 આજ અધકિ રે આજ અધકિ કર જો મુને કાન,
 સર્વે સૈયરના સંગમાં. લ૦ ૩
 મુક્તાનંદ કે રે મુક્તાનંદ કે કરો મહાસુખ શામ,
 રસિયાજી રસના તો રંગમાં. લ૦ ૪

૧૦૫૭.

પદ-૪

તારા મનની રે તારા મનની નવ્ય સુઝે શ્યામ,
 કાનડવર કરવા તણી. તા૦
 આવા ક્યાંથી રે આવા ક્યાંથી શિખ્યા છલ શામ,
 ઉરમાં તે આંટી છે ઘણી. તા૦ ૧
 તમે સીધા રે તમે સીધા જણાઓ છો શામ,
 છો છલિયા ના શિરોમણી. તા૦ ૨

તમ પાસે રે તમ પાસે છે છલનું સેન,
 મેંટ્ય તે રાખજો મુજ ભણી. તા૦ ૩
 મુક્તાનંદ કે રે મુક્તાનંદ કે એ છે વિનતિ ના વેણ,
 લેજો ગોવિંદ ઉરમાં ગણી. તા૦ ૪

૧૦૫૮.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

ગિરધર છેલ ગુમાનિ, રે મેં તેરે હાથ બીકાની. ટેક.
 રૂપરાશિ ગુણનિધિ અવિનાશી, જન સુખકારી જાનીરે. ગીરધર. ૧
 ભક્તાધિન ભક્ત ભય ભંજન, લખી સંત સુખદાની રે. ગીરધર. ૨
 રંગભીની તેરી માધુરી મૂરતિ, દેખીકે અધિક લોભાની રે. ગીરધર. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ તુમારો, સબહી સ્વભાવ પીછાની રે. ગીરધર. ૪

૧૦૫૯.

૫૬-૨

નટવર શ્રી ગિરધારી રે, ભઈ મેં તો નાથ તુમારી. ટેક.
 તુમ સંગ પ્રીત ભઈ પરિપૂરન, સો અબ ટરત ન ટારી રે. નટવર. ૧
 તેરેહી રંગ ભઈ મેં રસબસ, દિન દિન અધિક ખુમારી રે. નટવર. ૨
 તુમ સંગ નેહ કીયો તબહી સેં, ભયો હે અધિક સુખ ભારી રે. નટવર. ૩
 મુક્તાનંદ કે નાથ તુમારી, બાનકકી બલિહારી રે. નટવર. ૪

૧૦૬૦.

૫૬-૩

સુંદર શામ સુહાગી રે, મેં તુમ સંગ અનુરાગી. ટેક.
 તુમ સંગ પ્રીત ભઈ તબહિ તેં, મોહ નિંદસેં જાગી રે. સુંદર. ૧
 મીન પતંગ ચકોર જયું તુમ સંગ, લગની અલૌકિક લાગી રે. સુંદર. ૨
 તેરોઈ રટન રહત નિસ વાસર, લોકલાજ સબ ત્યાગી રે. સુંદર. ૩
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ તુમ મોઉં, કીની હે અતિ બડ ભાગી રે. સુંદર. ૪

૧૦૬૧.

૫૬-૪

મેં તેરે ચરનકી દાસી રે, રસિયા સબ સુખરાશિ. ટેક.
 તેરેહી ચરન કમલ ચિત્ત અટકો, અકલ રૂપ અવિનાશી રે. મેં તેરે ૧
 તુમ સંગ મગન રહું મન મોહન, ઓરસેં અધિક ઉદાસી રે. મેં તેરે ૨

તુમહી મેં શામ સુંદરવર મેરે, કોટી ગયા અરુ કાશી રે. મેં તેરે ૩
મુક્તાનંદ કહે રહોરી દ્રગન બીચ, વૃંદાવનકે વાસી રે. મેં તેરે ૪

૧૦૬૨.

પદ-૧ (રાગ : કાફી)

મોહન મેરા મિતવે (૨) શ્રીધનશ્યામ છેલ ગુમાની મોહન મેરા મિત વે. ટેક.
નેનકી સેનમેં ચતુર શામ રે, ચોર લીયો હે મેરો ચિત્ત વે. શ્રી. ૧
સબ સુખધામ મિલે હે પતિ મોહું, રહું મેંતો અધિક અભીત^૧ વે. શ્રી. ૨
એહી ચરનમે મેરો મન અટક્યો, ભઈ મેંતો પરમ પુનિત વે. શ્રી. ૩
મુક્તાનંદ કે નાથ ગ્રહી કર, લૈ સબ બાજી જીત વે. શ્રી. ૪

૧૦૬૩.

પદ-૨

પ્રિતમ મેરા પ્રાન વે (૨) રસિક સુજાન નંદ દુલારો પ્રિતમ મેરા પ્રાન વે. ટેક.
મંદ મંદ મુસકાય શામ રે, મારે હે દ્રગન કે બાન વે. રસિક. ૧
બંસી બજાય લગાય કે ટોંનાં, હર લીને મન પ્રાન વે. રસિક. ૨
મેરે મન આય વસ્યો રંગ ભીનો, કુંજ વિહારી કાન વે. રસિક. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ સંગ સબ વિધિ, હોય રહી એક તાન વે. રસિક. ૪

૧૦૬૪.

પદ-૩

રસિક ઘનશ્યામ વે (૨) પ્રાન આધાર અતિ સુખકારી રસિક ઘનશ્યામ વે. ટેક.
રસિક છેલ વ્રજરાજ લાડીલો, સબવિધિ શોભા ધામ વે. પ્રાન. ૧
મન મોહન મોરી જીવન દોરી, પ્રિતમ પૂરન કામ વે. પ્રાન. ૨
ગુન સાગર ગિરધારી છબિલો, ઉર વસે આઠો જામ વે. પ્રાન. ૩
મુક્તાનંદકો શામ ચતુરવર, મેરે એક એહી વિસરામ વે. પ્રાન. ૪

૧૦૬૫.

પદ-૪

રસિક નંદલાલ વે (૨) સુંદર શામ મેરે મન માને રસિક નંદલાલ વે. ટેક.
કોટી મદન મદ હરન મનોહર, અંબુજ નયન વિશાલ વે. સુંદર. ૧
રસિકરાય મેરો મન હરલિનો, કર કર નૌતમ ખ્યાલ વે. સુંદર. ૨

વિન દેખે પલ હોત કલપ સમ, સુખનિધિ મદન ગોપાલ વે. સુંદર. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ ગ્રહી કર, ભઈ મેં તો અધિક નિહાલ વે. સુંદર. ૪

૧૦૬૬.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

રસિક છેલ ઘનશ્યામ પિયાસંગ, લગન લગી અબ તો દ્રઢ મોરી. ટેક.
સબ સુખધામ કામ મદ ગંજન, જન રંજન મેરી જીવન દોરી,
પ્રાનનસેં પ્યારો રંગ ભીનો, રાખુંગી નટવર નેનમેં ચોરી. રસિક. ૧
ભાલ વિશાલ કમલ દલ લોચન, તન સોહત ચંદન ખોરી,
મંદહાસ જુત વદન મનોહર, ચિત્તવતી રઉ જેસેં ચંદ ચકોરી. રસિક. ૨
મેરે મન આય વશ મનમોહન, તેહી કારન હમ સબહી સેં તોરી,
મુક્તાનંદકે શામ ચતુરસંગ, જનસુખકારી જાની મતિ જોરી. રસિક. ૩

૧૦૬૭.

૫૬-૨

નંદ નંદન વ્રજચંદ પિયા, મોય દ્રગનકે બાનકસી ભર મારી. ટેક.
દ્રગનકે બાન લગાયકેં મોહન, કર ડારી અતિસેં મતવારી,
અબ મોય એહી બિન કછુ ન સુહાવત, મેરે મન બસી રહે કુંજવિહારી. નંદ. ૧
બિન દેખે પલ હોત કલપ સમ, કહા જાનુ કહા ભુરકી ડારી,
વિસારયો વિસરત નહિ મોહન, રસિક છેલ ગુણનિધિ ગિરધારી. નંદ. ૨
રસિકરાય મોહન સંગ મેરે, દિન દિન બઢત હે પ્રેમ ખુમારી,
મુક્તાનંદકે શામ ચતુરવર, અબ મોય કરડારી જગ ન્યારી. નંદ. ૩

૧૦૬૮.

૫૬-૩

શ્યામ સુંદર ચિત્ત ચોર લીયો રે, અબ એહી બિન પલ એક રહ્યોરી ન જાવે. ટેક.
રસિક છેલ વ્રજરાજ લાડીલો, બિન દેખે વિરહા તન તાવે,
રજની મેં મોય નિંદ ન આવત, ભોર ભયે ભોજન નહિં ભાવે. શામ. ૧
શુભ ગુનરુપ નિધાન રસિકવર, નિરખત ઉર આનંદ ન સમાવે,
જબ ભરી અંક મિલું મોહનકું, તબહિ વિરહ તન તાપ બુઝાવે. શામ. ૨
નૈનકી સેનમેં ચતુર શાંમરો, પ્રિતમ નૌતમ પ્રેમ બઢાવે,
મુક્તાનંદકે નાથ રસિક બિન, અબ મોય ઓર કછુ ન સુહાવે. શામ. ૩

૧૦૬૯.

૫૬-૪

મન મોહન મન મોય લીયોરી, રંગ છેલ રસિકવર શ્રીગિરધારી. ટેક.
 મેં યમુનાં જલ ભરન જાત રહી, મગ બીય ઠાડે રસિક વનવારી,
 મોય દેખત પ્યારે મુરલી બજાઈ, તરુન ત્રિયા ચિત્ત ચોરન હારી. મન. ૧
 મુરલીકી ભનક સુનત મેરે ઉર બીય, બિરહ વ્યથા બાઢત ભઈ ભારી,
 ભુલ ગઈ યમુનાં જલ ભરનો, ચિત્ર લખીસી મોય કરડારી. મન. ૨
 દરદ દિવાની ભઈ તાહીનસેં, હાંસી કરત વ્રજકે નર નારી,
 મુક્તાનંદ કે નાથ રસિક બિન, બિરહકી પીર ટરત નહીં ટારી. મન. ૩

૧૦૭૦.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

બંસીમે જાદુ ભારી વે પિયા તેરી. ટેક.
 તેરી બંસીને મોકું ઘાયલ કીની, બિરહ અગન ઉર જારી વે. પીયા. ૧
 બંસીકે નાદ ભઈમેં વ્યાકુલ, ચડ ગઈ પ્રેમ ખુમારી વે. પીયા. ૨
 અબ મોયે તુમ બિન કછુ ન સુહાવત, ભઈ મેં તો જગસે ન્યારી વે. પીયા. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ રસિલે, તેરી બંસીકી બલિહારી વે. પીયા. ૪

૧૦૭૧.

૫૬-૨

બંસીકે ટેર અટારિ વે પિયા તેરી બંસીકી ટેર અટારિ વે. ટેક.
 બંસીકે નાદ વિકલ ભયે ખગ મૃગ, ધ્યાન તજ્યો ત્રિપુરારિ વે. પીયા. ૧
 બંસી સુનત ભયો ચપલ ચંદ થીર, થીર ભયે જમુના વારિ વે. પીયા. ૨
 બંસી બજાય લગાયકેં ટોંનાં, વસ્ય કીની વ્રજ નારી વે. પીયા. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ રસીલે, તેરી ગત્ય સબસે ન્યારી વે. પીયા. ૪

૧૦૭૨.

૫૬-૩

મૂરતિ મન માની વે પિયા તેરી મૂરતિ મન માની વે. ટેક.
 મન મોહન તેરે નેન બાનસે, ભઈ મેં તો દરદ દિવાની વે. પિયા. ૧
 તુમ બિન પલ મોયે હોત કલપસમ, ક્યું કર રહું અબ છાંનિ વે. પિયા. ૨
 હિયકો હાર કર રાખુંગી ઉર બીય, નિશદીન છેલ ગુમાની વે. પિયા. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ તુમારી, ભઈ મેં તો સબ જગ જાની વે. પિયા. ૪

૧૦૭૩.

૫૬-૪

મૂરતિ મોય પ્યારી વે પિયા તેરી મૂરતિ મોય પ્યારી વે. ટેક.
 મન મોહન તેરી મૂરત્ય ઉપર, ડારું મેં સરવસ વારિ વે. પિયા. ૧
 અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ ચતુરધા, ઈનકી આશા ટારી વે. પિયા. ૨
 દિન દિન પ્રીત્ય અધિક કરું પ્રિતમ, નિમખ ન રહું અબ ન્યારી વે. પિયા. ૩
 મુક્તાનંદ કે શામ સુહાગી, ભઈ મેં તો નાથ તુમારી વે. પિયા. ૪

૧૦૭૪.

૫૬-૧ (રાગ : કાફી)

મોહન માધુરી મૂરત્ય, વ્રજજન કો વિશ્રામ. ટેક.
 જમુનાકે તીરે બેન^૧ બજાવત, રસિક રાય ગુણધામ. મોહન. ૧
 સુની મોરલી ગોપી સંગ ડોલત, તજી સબ ઘરકે કામ. મોહન. ૨
 કરત વિનોદ કેલિ^૨ ગોપી સંગ, રસિયો શ્રીધનશ્યામ. મોહન. ૩
 મુક્તાનંદકો નાથ નવલપિયા, રાજત ગોકુલ ગામ. મોહન. ૪

૧૦૭૫.

૫૬-૨

મિલે મોય છેલ છબિલો, રસિયોજી નંદકુમાર. ટેક.
 જબસે ભેટ ભઈ મોહન સંગ, ઝેર ભયો સંસાર. મિલે. ૧
 એહી ચરને મેરો મન અટક્યો, ભૂલી મેં તન સંભાર. મિલે. ૨
 રસિકરાય સંગ ભઈ મતવારી, તજી સબ જગ વ્યવહાર. મિલે. ૩
 મુક્તાનંદ કે નાથ ગ્રહી કર, ભઈ મેં તો ભવજલ પાર. મિલે. ૪

૧૦૭૬.

૫૬-૩

પ્યારો મોય નંદ દુલારો, ગુણસાગર ગોપાલ. ટેક.
 રસિકરાય પલ ના કહું ન્યારો, નવરંગી નંદલાલ. પ્યારો. ૧
 અબ મે ઈન સંગ રઉ લપટાઈ, કનકલતા જયું તમાલ. પ્યારો. ૨
 મોહન સંગ મેરો મન માન્યો, તજી સબ જગ જંજાલ. પ્યારો. ૩
 મુક્તાનંદ કે નાથ ગ્રહી કર, ભઈ મે તો અધિક નિહાલ. પ્યારો. ૪

૧૦૭૭.

પદ-૪

અબ મેં તો નેનસે ન્યારો, પલ ન કરું સુખદેન. ટેક.

અંગ અંગ ભૂષન બસન ધારીકે, સોહત અંબુજ^૧ નેન. અબ. ૧
વનમાલી વ્રજરાજ લાડીલો, બિન દેખે નહીં ચેન. અબ. ૨
હિયકો હાર કરી રાખુંગી ઉર બીચ, રસિક પ્રિતમ દિન રેન. અબ. ૩
મુક્તાનંદ કે નાથકી છબિ પર, વાડૂ મેં કોટીક મેન^૨. અબ. ૪

૧૦૭૮.

પદ-૧ (રાગ : જંગલો)

બાળ સનેહી કનૈયા મેરા મીત વે. ટેક.

બાળ સનેહી મેરા મીત કનૈયા, ચોરી લીયા મેરા ચિત્ત વે. બાળ. ૧
રંગ રસિલી મોરલી મુખ ધરી, ગાત મધુર સ્વર ગીત વે. બાળ. ૨
એહિ છબિ આય બસી મન મોરે, ભઈ મેંતો પરમ પુનીત વે. બાળ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ ગ્રહી કર લે, સબ બાજી જીત વે. બાળ. ૪

૧૦૭૯.

પદ-૨

નવલ કનૈયા દ્રગન વસ્યો આય વે. ટેક.

આય વસ્યો મેરે દ્રગન કનૈયા, શોભા બરની ન જાય વે. નવલ. ૧
નેન સેન મેરો મન હર લીનો, મંદ મંદ મુસકાય વે. નવલ. ૨
અંગોઅંગ પેરી પુષ્પકે ભૂષન, મોરલીકી તાન સુનાય વે. નવલ. ૩
મુક્તાનંદ કહે રસિક પ્રિતમ બિન, અબ મોયે કછુ ન સોહાય વે. નવલ. ૪

૧૦૮૦.

પદ-૩

રસિક કનૈયો હે જીવન દોરી વે. ટેક.

જીવન દોરી મેરી રસિક કનૈયા, લીયો હે દ્રગન ચિત્ત ચોરી વે. રસિક. ૧
એહી ચરને મેરો ચિત્ત અટક્યો, ઔર સબનસે તોરી વે. રસિક. ૨
મન મોહન મુખ નિરખુ નયન ભરી, માનુ ચંદ ચકોરી વે. રસિક. ૩
મુક્તાનંદ કહે શામ સુંદર સંગ, જોરી ભઈ દઢ મોરી વે. રસિક. ૪

૧૦૮૧.

૫૬-૪

નંદ દુલારો પ્રિતમ મેરા પ્રાન વે. ટેક.

નંદ દુલારો મોય પ્રાનસે પ્યારો, સુંદર શામ સુજાન વે. નંદ. ૧
લલિત ત્રિભંગી મોરલી મુખધારી, કરત મધુર સ્વર ગાન વે. નંદ. ૨
બંસી સુનત ચકીત ભઈ સજની, ભુલ ગઈ તન ભાન વે. નંદ. ૩
મુક્તાનંદકે નાથકી છબિ પર, કીનો મેં તન કુરબાન વે. નંદ. ૪

૧૦૮૨.

૫૬-૧ (રાગ : યમન કલ્યાણ)

નયનભરી કબ દેખું કરતાર. ટેક.

શામરી સુરત માધુરી મૂરત, અધમ જનનકે ઉદ્ધાર. નયન. ૧
દર્શ વિના અતિ દુઃસહ વિરહ તન, દુઃખકો વાર ન પાર. નયન. ૨
સહજાનંદ ચરન બિન મોકું, જગ સબ જરત અંગાર. નયન. ૩
મનકમ વચને મુકુંદ ચરન પર, વાયો મેં વારંવાર. નયન. ૪

૧૦૮૩.

૫૬-૨

નયન તવ દર્શનકું નિત્ય ઝાયા. ટેક.

છીનછીનમેં^૧ મન કરત મનોરથ, કબ લોચન ફળ પાય. નયન. ૧
વદન વિલોકત જયું ચાહત દગ, તુમ વિન રહ્યોરી ન જાય. નયન. ૨
તાતે દર્શ દેહુ દુઃખ મેટન, કહીએ કહારી બનાય. નયન. ૩
દાસ મુકુંદ દુઃસહ દુઃખ મેટો, વેગે વદન દેખાય. નયન. ૪

૧૦૮૪.

૫૬-૩

હમારે ધન સર્વસ્વ સુંદર શ્યામ. ટેક.

સુંદર શ્યામ વદન શોભાપર, વારું કોટીક કામ. હમારે. ૧
તેહી બિન ત્રિભુવનકી સુખ સંપત, હમકું સબહી હરામ. હમારે. ૨
અબ નહિ જગત જાલ જુઠે સુખ, ઉરમેં કરહી આરામ. હમારે. ૩
દાસ મુકુંદ પ્યાસ પ્રિતમસે, ઓર સકલસેં અકામ. હમારે. ૪

૧૦૮૫.

પદ-૪

ચરન રજસેં રતિ હમકું ભઈ હે, ટેક.

પ્રભુ પદ રજ રતિ ભઈહે હમારી, ઉરકી અવિદ્યા સો ગઈ હે. ચરન. ૧
અબ નહિ કાલકર્મ ગુન કબહુ, નિર્ભય વસ્તુ લઈ હે. ચરન. ૨
યોગ યજ્ઞ તપ તીરથ આદિ, સબકો ફલ સો એઈહે. ચરન. ૩
દાસ મુકુંદ દ્વંદ્વ દુઃખ મેટન, મહિમા વેદ કહી હે. ચરન. ૪

૧૦૮૬.

પદ-૫

લગન સે મગન સોઈ હરિકું લહેગેં,

લોકલાજ મરજાદ મેટીકે, સદ્ગુરુ શબ્દ ગ્રહેંગે. લગન. ૧
શૂર ધીર સો સનમુખ આવે, તનમેં ચોટ સહેંગે. લગન. ૨
શીશ દીયે વિન શામ ન રીઝે, કથની બહુત કહેંગે. લગન. ૩
દાસ મુકુંદ વાસ હરિ ચરણે, સોઈ જન નિરભે રહેંગે. લગન. ૪

૧૦૮૭.

પદ-૧ (રાગ : પરજ)

લે લાગી રે મારે લે લાગી, મરમાળા શું મારે લે લાગી. ટેક.

મધ્યરાત્રે રે વ્હાલે મોરલી વજાડી, સાંભળતામાં ઝબકી જાગી. મરમાળા. ૧
બંસીને નાદે હું તો ઘાયલ થઈ છું, લોકતણી લજજા ત્યાગી. મરમાળા. ૨
નંદના નંદનસું નેહ બંધાણો, મનડાની ભ્રમણા ભાગી. મરમાળા. ૩
મુક્તાનંદના નાથને મળતા, અતિ રે થઈ હું તો બડભાગી. મરમાળા. ૪

૧૦૮૮.

પદ-૨

મન વસિયા રે મારે મન વસિયા, મનગમતા મોહન મન વસિયા. ટેક.

જરકસી પાઘ કસુંબી જામો, પીતાંબર કમરે કસિયા. મન. ૧
ગોપીજનને મનડે રે ગમતા, રાસ વિનોદતણા રસિયા. મન. ૨
પ્રેમીજનને વશ પાતળીયો, અણતેડ્યા આવે ધસિયા. મન. ૩
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, તનડાના તાપ સર્વે ખસિયા. મન. ૪

૧૦૮૯.

૫૬-૩

રંગ લાગો રે મારે રંગ લાગો, રસિયાજીનો મારે રંગ લાગો. ટેક.
 ગુઢો રંગ લાગો ગિરધરનો, ઉવટવાનો^૧ હવે ભય ભાગો. રંગ. ૧
 જુઠું જગતનું સગપણ તોડ્યું, જેમ તોડે કાયો ધાગો. રંગ. ૨
 જીવડલા સાથે રંગ જડીયો, જેમ સોના સંગ સોહાગો. રંગ. ૩
 મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, જીતતણો ડંકો વાગો. રંગ. ૪

૧૦૯૦.

૫૬-૪

હરિ વરીયા રે હરિ વરીયા, શિર પાસંગમાં દઈ હરિ વરીયા. ટેક.
 જુઠી જગતની આશ તજીને, જગનો જીવન વ્હાલા કરીયા. શિર. ૧
 જેને વરે રે જમ ત્રાસ ન નાશે, તે સર્વે નર પરહરીયા. શિર. ૨
 વ્હાલે પહેરાવ્યો મને અખંડ યુગો, જેને દેખીને જમડા જરીયા. શિર. ૩
 મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, કાલ તણે શિર પગ ધરીયા. શિર. ૪

૧૦૯૧.

૫૬-૧ (રાગ : ધોળ)

મારે પ્રીત બંધાણી રે કે શ્યામળીયા સંગે,
 મારું મન રંગાણું રે કે રસિયાને રંગે. ૧
 એનું રૂપ જોઈને રે કે મન માઝું મોહી રહ્યું,
 મારે હરિ વિના બીજું રે કે સુખ વિખતુલ્ય થયું. ૨
 મીઠી મુખડાની વાણી રે કે સુણી હું તો લોભાણી,
 તજ્યું હરિ વિના બીજું રે કે દુઃખદાયક જાણી. ૩
 તજી લોકલજ્યાને રે કે હરિવરને ગમવા,
 મારે હોંસ ઘણીક છે રે કે રસિયા સંગ રમવા. ૪
 હવે નિમિષ ન મેલું રે કે નટવરને ન્યારા,
 વ્હાલો મુક્તાનંદનો રે કે પ્રભુ મુને અતિ પ્યારા. ૫

૧૦૯૨.

પદ-૨

મેં તો સગપણ કીધું રે કે સુંદરવર સાથે,
કરૂણા કરી પરણું રે કે હરિવર ગૃહી હાથે. ૧
મેં તો જપ તપ તીર્થ રે કે સાધન નવ કીધું,
મારું મન મોહનથી રે કે સર્વ કારજ સીધું. ૨
જેનું ધ્યાન ધરે છે રે કે અજ શંકર જેવા,
તેના ચરણકમળની રે કે મળી મુજને સેવા, ૩
મુજને કીધી પોતાની રે કે હરિ અંતરજામી,
થયા રસિયોજી રાજી રે કે બળવંત બહુનામી. ૪
મારે શ્યામ સુંદરશું રે કે દઢ લગની લાગી,
વ્હાલે મુક્તાનંદને રે કે કીધી મને બડભાગી. ૫

૧૦૯૩.

પદ-૩

મોહનવર મારી રે કે છે જીવનદોરી;
એનું મુખ જોઈ જીવું રે કે જેમ ચંદ્ર ચકોરી. ૧
મુને લગની લગાડી રે કે કોડીલે કહાને,
મને વશ કરી વ્હાલે રે કે બંસીને તાને. ૨
મારો જીવ જડાણો રે કે શ્યામળીયા સંગે,
હું તો રસિક પ્રિતમને રે કે અતિ રાચી રંગે, ૩
મેં તો વાત વિસારી રે કે જુઠા જગ કેરી,
મારે મન વસિયા રે કે લટકાળો લહેરી. ૪
હું તો થઈ બડભાગી રે કે હરિસંગ હેત કરી,
વ્હાલો મુક્તાનંદનો રે કે વરી વ્રજરાજ હરિ. ૫

૧૦૯૪.

પદ-૪

નયણુંની સાને રે કે મન મારું લીધું હરી,
શ્યામળીયાની સંગે રે કે હવે હું તો બેઠી ઠરી. ૧

મોહનવર વોણું^૧ રે કે પળ નવ જાય રહ્યું,
 એનું સુખડું અલૌકિક રે કે મુખ નવ જાય કહ્યું. ૨
 મે તો હરિવર સંગે રે કે જાણી રસ રીતલડી,
 ટળી પિંડ બ્રહ્માંડથી રે કે હવે મારી પ્રીતલડી. ૩
 મારું મન હરિવોણું રે કે અવળું નવ ડોલે,
 ગુંજા રતન ગણું નહિ રે કે હવે હું તો એક તોલે. ૪
 થઈ વિમળ વિવેકી રે કે હરિવરને પામી,
 વ્હાલે મુક્તાનંદને રે કે સાયો કર બહુનામી. ૫

૧૦૯૫.

પદ-૧ (રાગ : હમીર કલ્યાણ)

મોહન મતવારે રે મોહન મતવારે, પ્રિતમ મેરે પ્યારે;
 ના રહો મોસેં ન્યારે રે. મોહન.
 એક પલક મોસેં ન્યારે રહો તો, વિરહ અગ્નિ તન જારે રે. મો. ૧
 અબ જીન^૨ દૂર તજો મોય પ્રિતમ, હાથ બીકાની મેં તુમારે રે. મો. ૨
 તન મન ધન મેં તુમકું દીનો, ઓર સનેહ નિવારે રે. મો. ૩
 મુક્તાનંદ કહે મેં તેરી દાસી, તુમ હો નાથ હમારે રે. મો. ૪

૧૦૯૬.

પદ-૨

રસિક નંદનંદા રે રસિક નંદનંદા,
 મધુર મુસકાય ડાર્યો મોય ફંદારે. રસીક.
 પ્રેમકે ફંદમેં જબસેં પરી પિયા, તબસેં લગત જગ મંદારે. ૨. ૧
 પ્રીતકી રીત અલૌકિક પ્રિતમ, ના જાનત જન મંદારે, ૨. ૨
 તેરો હી ધ્યાન રટત મુખ તેરો, નિશદિન આનંદકંદારે. ૨. ૩
 મુક્તાનંદ કહે નેનો આગે, રહોજી સદા વ્રજચંદા રે. ૨. ૪

૧૦૯૭.

પદ-૩

વ્હાલમ વ્રજવાસી રે વ્હાલમ વ્રજવાસી, ચરનકી મેં દાસી,
 ઓરનસેં ઉદાસી રે. વ્હાલમ.

૧. વિહોણું, વિનાનું ૨. હવે જો

તેરેઈ ચરનકમળ ચિત્ત અટક્યો, શ્યામ સુંદર સુખરાશિ રે. વ્હાલ. ૧
 તુમ વિન ઓર કછુ ન સોહાવત, તેરે ઈ દર્શનકી પ્યાસી રે. વ્હાલ. ૨
 સબ સાધન ફળ શ્યામસુંદર તુમ, કોટિ ગયા અરૂ કાશી રે. વ્હાલ. ૩
 મુક્તાનંદ કહે નેનસે ન્યારે, પલક ન રહો અવિનાશી રે. વ્હાલ. ૪

૧૦૯૮.

પદ-૪

સુનોજી ગિરધારી રે સુનોજી ગિરધારી, અરજ હે હમારી;
 મેં શરન તુમારી રે. સુનોજી.
 ચરનસમીપ રહું મેં નિશદિન, જયું વૃષભાનું કુમારી રે. સુ. ૧
 તુમ સંગ પ્રેમમેં વિધન પડે તો, નાથજી દીજે નિવારી રે. સુ. ૨
 પ્રીત પ્રતીત રહો તુજ જનમેં, કબહું ટરે નહિ ટારી રે. સુ. ૩
 મુક્તાનંદ કર જોરીકે માંગત, દીજીએ દેવ મોરારિ રે. સુ. ૪

૧૦૯૯.

પદ-૧ (રાગ : સામેરી)

હરિ ભજતાં સહુ મોટપ પામે, જનમ મરણ દુઃખ જાયે રે.
 પારસ પરસી લોહ ક્યન થઈ, મોંઘે મુલે વેચાયે રે, હરિ. ૧
 મુનિ નારદની જાતને જોતાં, દાસી પુત્ર જગ જાણે રે.
 હરિને ભજી હરિનું મન કે'વાણા, વેદ પુરાણ વખાણે રે. હરિ. ૨
 રાધાજી અતિ પ્રેમ મગન થઈ, ઉર ધાર્યા ગિરધારી રે;
 હરિવર વરી હરિતુલ્ય થયાં, જેનું ભજન કરે નરનારી રે. હરિ. ૩
 શ્યામળીયાને શરણે જે આવે, તેનાં તે ભવદુઃખ વામે રે;
 મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, અખંડ એવાતણ પામે રે. હરિ. ૪

૧૧૦૦.

પદ-૨

પ્રેમી જનને વશ પાતળીઓ, શ્યામ સુંદર સુખકારી રે;
 જાતિ વરણ ને રૂપે ન રીઝે, પ્રભુજીને ભક્તિ પ્યારી રે. પ્રે. ૧
 પ્રેમ ન નીપજે દેશ વિદેશે, પ્રેમ ન હાટે વેચાયે રે;
 પ્રેમના પાસંગમાં શિર સોંપે, તે જન પ્રેમી થાયે રે. પ્રે. ૨

પ્રેમની વાત સુણી પરીક્ષિત, સવળી સમજ નવ લીધી રે;
 સમજીને શુક મુનિએ રસને છપાડ્યો, મોક્ષ રીત કહી દીધી રે. પ્રે. ૩
 વ્રજવનિતાના પ્રેમની આગે, ઉડ્યા કોટી કબીરા રે;
 મુક્તાનંદ એ પ્રેમનો મારગ, સમજે સંત સુધીરા રે. પ્રે. ૪

૧૧૦૧.

૫૬-૩

પ્રેમ ભક્તિ જેને ઘટ્ય આવી, તેહને રંગ હરિ રાચે રે;
 વ્રજવનિતા કરતાળી બજાવે, નટવર થઈ થઈ નાચે રે; પ્રે. ૧
 મોટા મોટા મુનિવર દેહ દમીને, આત્મદર્શન ઈચ્છે રે;
 પિંડ બ્રહ્માંડથી પ્રીત તજે પણ, પ્રેમનો રાહ ન પ્રીછે રે, પ્રે. ૨
 પ્રેમનો મારગ શુકજી પ્રીછે, કાં પ્રીછે વ્રજનારી રે;
 મુનિ નારદ રહે પ્રેમ વશ કાં, વ્રષભાનકુમારી રે. પ્રે. ૩
 પ્રેમની આગળ સાધન સર્વે, રવિ આગળ જેમ તારા રે;
 મુક્તાનંદ કહે પ્રેમનો મારગ, પ્રીછે તે પ્રભુજીને પ્યારા રે. પ્રે. ૪

૧૧૦૨.

૫૬-૪

પ્રેમ રસાયન જે જન પામે, તેહનો તે મારગ ન્યારો રે;
 પિંડ બ્રહ્માંડમાં પ્રીત ન રાખે, ઉર ધારે પિયું પ્યારો રે. પ્રે. ૧
 લોકલાજ મરજાદ ન માને, રહે હરિને રંગ રાચી રે;
 ત્રિભુવનમાં તે ધન્ય ધન્ય અબળા, તેહની તે ભક્તિ સાચી રે. પ્રે. ૨
 અબળાને આધીન શ્યામળીઓ, અજીત એ અબળા પાખે રે;
 પ્રેમીજન એ મરમને પ્રીછી, હરિસંગ માન ન રાખે રે. પ્રે. ૩
 કામ ક્રોધ મદ મોહતણાં દળ, પ્રેમી પાસ ન આવે રે;
 મુક્તાનંદ પ્રગટ પ્રભુ ઉર ધરી, લટકેશું લાડ લડાવે રે. પ્રે. ૪

૧૧૦૩.

૫૬-૫

નયન ઠરે મારા તમને નિહાળી, શ્યામ સુંદર સુખકારી રે;
 છેલ છબિલા શ્યામ તમારી, બાનકની બલહારી રે. નય. ૧
 રૂપ તમારું રસિક સલુણા, જોતાં તૃપ્તિ ન થાય રે;
 ગુણસાગર તારા ગુણમાં લોભાણી, તમ વિના પળ ન રહેવાય રે. નય. ૨

વાલમજી તારાં વચન સુણીને, મુજને મોહની લાગી રે;
તમ વિના શ્યામ ગમે નહિ બીજું, ભ્રમણા તે સર્વે ભાગી રે. નય. ૩
હાલરની લકરીની પેરવે, નિમિષ ન મહું ન્યારા રે;
મુક્તાનંદના નાથ મનોહર, પરમ સ્નેહી પ્યારા રે. નય. ૪

૧૧૦૪.

પદ-૬

રસિકરાય મારે મો'લ પધારો, ગુણસાગર ગિરધારી રે;
શ્યામ સુંદર હું તો સરવસ તમ પર, વાલમ નાંખું વારી રે. રસિક. ૧
ફૂલડે સેજ સમારી સુંદર, કોડીલા તમ કાજે રે;
છોગાં મેલીને આવો શ્યામણિયા, ડરશો માં લોકની લાજે રે; રસિક. ૨
જન્મોજન્મની હું દાસી તમારી, નાથ તમે શિર મારે રે;
યાત્રકની પેર છેલ છોગાળા, રંગ રાચી હું તારે રે. રસીક. ૩
અધર અમૃત રસ પાન કરાવો, અલબેલા ઘેર આવી રે;
મુક્તાનંદના નાથ કાં નાવો, લાડકડાં લલચાવી રે. રસીક. ૪

૧૧૦૫.

પદ-૭

નટવર તમ સંગ નેહ બંધાણો, પરવશ થઈ હું તો પ્યારા રે,
બપૈયાની પેર બની છું, નાથ રહો કેમ ન્યારા રે. નટ. ૧
નંદનંદન તારા નેણને બાણે, મનહું વેંધાણું છે માફું રે;
જીવડલો તમ સાથે જડાણો, ધીરજ કેમ કરી ધાફું રે. નટ. ૨
જળ વિના મીન મરે એક પળમાં, તેમ મારી મતિ જાણો રે;
વૃહવંતી^૧ હું તો વિનતિ કરું છું, નાથ દયા દીલ આણો રે. નટ. ૩
મનમોહન તમે મારે મંદિરીએ, અખંડ રહો અવિનાશી રે;
મુક્તાનંદના નાથ રસિલા, જાણી પોતાની દાસી રે. નટ. ૪

૧૧૦૬.

પદ-૮

તમ સંગ મન માન્યું મનમોહન, નટવર નંદદુલારા રે;
તમ વિના પળ કલ્પસમ વિતે, નાથ ન રહો પળ ન્યારા રે. તમ. ૧

૧. વિરહવતી

નેણને બાણે હું નાથ વેંધાણી, અળગું તે કેમ રહેવાય રે;

બોલ્યું ન ગમે બીજા કોઈનું, મંદિર ખાવા ધાય રે. તમ. ૨
સગુ કુટુંબ પિયર સાસરીયું, તમ વિના સૌ વિખ જેવું રે;

મન કર્મ વચને હું દાસી તમારી, ચરણકમળ નિત્ય સેવું રે. તમ. ૩
નાથજી પળ એક ન્યારા ન રહેવું, એ વર મુજને આપો રે;

મુક્તાનંદના નાથ રસિલા, પોતાની કરી સ્થાપો રે. તમ. ૪

૧૧૦૭.

૫૬-૧ (રાગ : મા૩)

ગુણવંત ગિરધારી, પ્રગટ થયા ગુણવંત ગિરધારી. ટેક.

ભક્તિધર્મસુત શ્રી પુરુષોત્તમ, શ્યામળો સુખકારી. પ્રગટ. ૧

ઘોર કળી મધ્ય સત્યયુગ સ્થાપ્યો, હરિ ભવભયહારી. પ્રગટ. ૨

ભવજળ પાર કર્યા કળિયુગમાં, અગણિત નરનારી. પ્રગટ. ૩

મુક્તાનંદ કહે શ્રી સ્વામી, જીવન નિધિ મારી. પ્રગટ. ૪

૧૧૦૮.

૫૬-૨

પ્રગટ્યા જગસ્વામી, પૂરવ મધ્ય પ્રગટ્યા જગસ્વામી. ટેક.

દ્વિજકુળ દેહ ધર્યો પુરુષોત્તમ, બળવંત બહુનામી. પૂરવ. ૧

અવધનગરથી આવ્યા સોરઠમાં, હરિ અંતરજામી. પૂરવ. ૨

શરણાગત જે અનંત નરનારી, કીધાં નિષ્કામી. પૂરવ. ૩

મુક્તાનંદ કહે નિજજનનાં, દુઃખ નાંખ્યા વામી. પૂરવ. ૪

૧૧૦૯.

૫૬-૩

કૃષ્ણસ્વરૂપ હરિ, પ્યારા મુને કૃષ્ણસ્વરૂપ હરિ. ટેક.

શ્રીધનશ્યામ સદા સુખસાગર, નિરખું પ્રેમ ભરી. પ્યારા. ૧

તીરથમિષે પૃથ્વી કરી પાવન, વર્ણિવેષ ધરી. પ્યારા. ૨

ધર્મસહિત ભક્તિ દઢ સ્થાપી, અધર્મ દૂર કરી. પ્યારા. ૩

મુક્તાનંદ કહે ત્રિભવનમાં, જશ તે રહ્યો પ્રસરી. પ્યારા. ૪

૧૧૧૦.

પદ-૪

દ્વિજકુળ દેહધર્યો, બદ્રીપતિ દ્વિજકુળ દેહ ધર્યો. ટેક.
અતિ કરુણારસ પ્રગટ કરીને, ભૂમિનો ભાર હર્યો. બદ્રી. ૧
અધર્મસેન સહિત કલિયુગ પણ, મનમા અધિક ડર્યો. બદ્રી. ૨
શ્રી ઉદ્ધવસ્વામીના મતને, અતિશે પ્રગટ કર્યો. બદ્રી. ૩
મુકતાનંદ પ્રગટ ગુણ ગાવે, અતિ ઉમંગ ભર્યો. બદ્રી. ૪

૧૧૧૧.

પદ-૧ (રાગ : કાફી)

પ્રગટકે ગુન હમ ગાવે, પ્રગટ દરશકું પાવે; ટેક.
પ્રગટ વિના જે ભૂત ભવિષ્યહે, સો સુપનેમેં ન ભાવે. પ્રગટ. ૧
જોગી જંગમ તપસી સંન્યાસી, પ્રોક્ષહી મોક્ષ બતાવે;
પ્રગટ પ્રીછ વિના પછિ હારે, કુક્સ કુટી^૧ ઉડાવે. પ્રગટ. ૨
પ્રગટ ભક્તિ અરૂ પ્રગટ પ્રાપ્તિ, પ્રગટ વિના મન નાવે;
પ્રગટ મોક્ષકા પંથ બતાવે, પ્રગટ ભાવ ઉર લાવે. પ્રગટ. ૩
પ્રગટ નવલ પ્રભુ પ્રગટ પ્રેમરસ, પ્રગટ સો ભરભર પાવે;
પ્રગટ પ્રમાણ પ્રાણજીવન પર, દાસ મુકુંદ બલ જાવે. પ્રગટ. ૪

૧૧૧૨.

પદ-૨

પ્રગટ વિન પ્યાસ ન ભાગે, કહાં નહિ હે કરતાર. ટેક.
જયું બળ ભૂમિમેં સભર ભર્યો હે, અર્થ ન આવે લગવાર. પ્રગટ. ૧
એક અખંડ વિશ્વમેં વ્યાપક, સદ્ગુરૂ સોઈ ઉદાર;
નિત્ય નિમિત્ત રૂપ નરહરિકો, જાનત જાનનહાર. પ્રગટ. ૨
સો પ્રભુ છાંડી ચરાચર વ્યાપક, સો કોઈ કરહીં વિચાર;
મનહીં બચનપર વેદ વખાને, જયું આકાશ અપાર. પ્રગટ. ૩
રવિકે તેજસે જયું રવિ પ્રકાશે, ત્યું ગુરુમુખ બ્રહ્મવિચાર;
દાસ મુકુંદ મર્મ યહ જાનીકે, ભયેહે બહુત ભવપાર. પ્રગટ. ૪

૧૧૧૩.

૫૬-૩

પ્રગટ વિન પ્રીછ^૧ અલોની, કહારી ભયો કથી જ્ઞાન. ટેક.
 જયું રવિ કોટિક ચિત્રકે કીને, તમ ન ટરત બિનુ ભાન. પ્રગટ. ૧
 સુપનામેં પંચામૃત પાયકે, મગન ભયો મસ્તાન;
 જાગે ભૂખહી ભૂખ પોકારત, એસો સુમરન ધ્યાન. પ્રગટ. ૨
 વપુ ચોવિશમાં વ્યાસદેવ જયું, બાંટે વેદ પુરાન;
 તો હું ન અંતર અગ્નિ બુઝાની, બિન પરગટ ગુનગાન. પ્રગટ. ૩
 સો નર ચિત્ત કહાં ઠેરાવે, વિન પ્રભુકી પહિયાન;
 દાસ મુકુંદ સમજ સબ એસી, જયું બિન તેગા^૨ મ્યાન. પ્રગટ. ૪

૧૧૧૪.

૫૬-૪

પ્રગટ બિન કયોં સુખ પાવે, બહુ વિધિ બાત બનાવે. ટેક.
 રવિ રવિ કહે રેંન નહિ જાવે, જળ કહી તૃષા ન બુઝાવે. પ્રગટ. ૧
 અમૃત કહે અમર નહિ હોવે, ધન કહી ધનહી ન પાવે;
 ધન કહે ધનિક જો હોઈ, નિર્ધન કોઈ ન રહાવે. પ્રગટ. ૨
 રાજા કહે રાજ જો પાવે, રંક નજરે નહિ આવે;
 ભોજન કહે ભુખ જો ભાગે, વૃથા કષ્ટ કેહી ભાવે. પ્રગટ. ૩
 સાચે સદ્ગુરુ બિન સબ દુનિયા, કથી કથી કર્મ ઉપાવે;
 મુક્તાનંદ મિથ્યા સબ કહેની, રહેનીમેં રંગ જમાવે. પ્રગટ. ૪

૧૧૧૫.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

જનમ સુધાર્યો રે હો મારો, મળિયા નટવર નંદદુલારો;
 કરૂણા અતિશે રે હો કીધી, ભવજળ બૂડતાં બાંચ ગ્રહી લીધી. ૧
 મુજ પર અઢળક રે હો ઢળિયા, કરૂણા કરી ઘેર બેઠા મળિયા. ૨
 મન દઢ કરિયું રે હો મોરારિ, હવે હું થઈ રહી જગથી ન્યારી. ૩
 આનંદ ઉરમાં રે હો ભારી, શિર પર ગાજે ગિરિવરધારી. ૪
 નિરભે નોબત રે હો વાગી, કહે મુક્તાનંદ ભ્રમણા ભાંગી. ૫

૧૧૧૬.

પદ-૨

ભ્રમણા ભાંગી રે હો હૈયાની, નથી એ કેને વાત કહ્યાની,
વીતી હોય તે રે હો જાણે, અણ સમજયા મર ઈર્ષ્યા આણે. ૧
જે રસ મુનિવર રે હો માણે, વાલે મારે સુગમ કર્યો આ ટાણે. ૨
પ્રેમીજનનો રે હો પ્યારો, મુજને મળિયા નંદ દુલારો. ૩
મહારસ મુજને રે હો આપ્યો, સંશય ભ્રમ સમૂળો કાપ્યો. ૪
હવે હું મહાસુખ રે હો પામી, મળિયા મુક્તાનંદના સ્વામી. ૫

૧૧૧૭.

પદ-૩

મહાસુખ મુજને રે હો આપ્યું, સંકટ જન્મ મરણનું કાપ્યું;
પુણ્ય પૂરવનાં રે હો મળિયાં, મળતા તાપ હૃદયના ટળિયા. ૧
દર્શન દુર્લભ રે હો પામી, હવે મારી સકળ વેદના વામી. ૨
આનંદ ઉરમાં રે હો ભારી, હવે હું ન રહું કોઈની વારી. ૩
હરિસંગ હેતે રે હો બંધાણી, હવે મને ન ગમે બીજી વાણી. ૪
અખંડ એવા તન રે હો દીધું, કહે મુક્તાનંદ કારજ સીધું. ૫

૧૧૧૮.

પદ-૪

બાંય ગ્રહી છે રે હો વા'લે, કરૂણા કરી નટવર નંદલાલે;
હવે નહીં કોઈની રે ઓશિયાળી, શિરપર વિઠ્ઠલવર વનમાળી. ૧
ભવ બ્રહ્માના રે હો સ્વામી, મુજને મળિયા અંતરજામી. ૨
ઘેર ઘેર લોકડાં રે હો કહે છે, મેણું મુને નંદના નંદનનું દે છે. ૩
લાજ ન મનમાં રે હો આણું, અતિશે ભાગ્ય ભલું કરી જાણું. ૪
કોઈ વિધિ ન રહી રે હો ખામી, મળિયા મુક્તાનંદના સ્વામી. ૫

૧૧૧૯.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

હરિ હૈયાના હાર છો, જીરે તમે હરિ હૈયાના હાર છો,

સેજ તણા શણગાર છો. જીરે.

મુખથી શું ઘણું કહીએ મોહન રે, પ્રાણતણા આધાર છો. જીરે. ૧
વાલપણામાં અતિશે વહાલા રે, નટવર નંદકુમાર છો. જીરે. ૨

દુરિજનિયાંને દૂર ઘણા છો રે, પ્રેમી તે જનના પ્રાણ છો. જીરે. ૩
મુક્તાનંદ નર નાટક ધારી રે, શરણાગતના સાર છો. જીરે. ૪

૧૧૨૦.

૫૬-૨

નયણાં ઠરે છે જોઈને રે, મારાં નયણાં ઠરે છે જોઈને,

રહી છું મોહન સંગ મોહીને રે. મારા.

જે દિનમાં દર્શન નવ પામું રે, તે દિન વિતે રોઈને રે. મારાં. ૧
લોકડિયાની લાજ ન રાખું રે, કે મારાં વેણ વગોઈને રે. મારાં. ૨
શ્યામ વિના હું ચૌદ ભુવનમાં રે, રંગે ન રાયું કોઈને રે. મારાં. ૩
મુક્તાનંદ મોહનવર પામી રે, કુળ મરજાદા ખોઈને રે. મારાં. ૪

૧૧૨૧.

૫૬-૩

મોહું નયનની સાનમાં રે, મન મોહું નયનની સાનમાં,

વાંસલડીના તાનમાં રે-મન.

કામ ને કાજ મને કાંઈ નવ સૂઝે રે, ગિરધરજીનાં ગાનમાં રે. મન. ૧
આંખલડી અણિયાળી જોઈને રે, કુંડળની છબિ કાનમાં રે. મન. ૨
મન ગમે તેમ મુખથી બોલું રે, જાણે બેઠી છું રાનમાં^૧ રે. મન. ૩
મુક્તાનંદ કહે થઈ મતવાલી રે, વાલમજીના વાનમાં રે. મન. ૪

૧૧૨૨.

૫૬-૪

કાનુડા સંગ મન લાગ્યું, સૈયર માઝું કાનુડા સંગ મન લાગ્યું,

વિરહનું બાણ ઉર વાગ્યું-સૈયર.

શ્યામ વિના હું ચૌદ ભુવનમાં રે, અળગી તે નવ અનુરાગું. સૈયર. ૧
મોહનવર સાથે મન માન્યું રે, બીજું તે કાંઈ નવ માગું. સૈયર. ૨
ફુલડે સેજ સમારી સુંદર રે, વાટડી જોઈ જોઈ જાગું. સૈયર. ૩
મુક્તાનંદ મોહનવર મળતાં રે, જન્મમરણ દુઃખ ભાગ્યું. સૈયર. ૪

૧૧૨૩.

પદ-૫

કાનુડે કાંકરી મારી, સૈયર મને કાનુડે કાંકરી મારી,

કહિ કહિ વાત નઠારી. ટેક.

બાંહડી મેલાવું તિહાં પાલવ જાલે રે, સમજાવી રહી હારી. સૈયર. ૧
ઉર પર હાથ અળવ^૧ કરી નાંખ્યો રે, તોડ્યો છે હાર હજારી. સૈયર. ૨
ગોકુળીયામાં કેમ રહેવાશે રે, ન ગણે પરણી કુંવારી. સૈયર. ૩
મુક્તાનંદ કેમ રહે મરજાદા રે, ઘેલો થયો છે ગિરધારી. સૈયર. ૪

૧૧૨૪.

પદ-૬

કાનુડાને શું કહીએ, સૈયર હવે કાનુડાને શું કહીએ,

કહેતાં લજાઈ ધુડ્ય થઈ રહીએ. ટેક.

જમુનાજીનો મારગ રોકે રે, કેમ કરી પાણી જઈએ. સૈયર. ૧
દાણીનું^૨ મિષ લઈ બોલે દિવાનું રે, તે અમે કેમ કરી દઈએ. સૈયર. ૨
આલિંગન કરી આનંદ પામે રે, નિત્ય નિત્ય કેટલુંક સહીએ. સૈયર. ૩
મુક્તાનંદ મોહનના દુઃખથી રે, કેમ કરી ગોકુળ રહીએ. સૈયર. ૪

૧૧૨૫.

પદ-૭

કાનુડો કેડ ન છોડે, સૈયર મારો કાનુડો કેડ ન છોડે,

નેણું સાથે નેણ જોડે. ટેક.

છાંના તે છાંના કરી છમકલડાં રે, જાલીને બાહ્ય મરોડે. સૈયર. ૧
અણ તેડ્યો વાંસે આવીને રે, બંસી બજાવી તાન તોડે. સૈયર. ૨
આવો એનો તો અળવિલો રે, હવે ચડ્યો છે મોહ ઘોડે. સૈયર. ૩
મુક્તાનંદ મટુકી મહીની રે, ભુજ ભરી ભીડતાં ફોડે. સૈયર. ૪

૧૧૨૬.

પદ-૮

કાનુડાને કોઈ વારે, સૈયર હવે કાનુડાને કોઈ વારે,

કેડ્યે ફરે છે શીદ મારે. સૈયર. ટેક.

જમુનાં જળ ભરવા કેમ જઈએ રે, આવી બેસે જળ આરે. સૈયર. ૧
લોકની લાજ મરજાદ ન રાખે રે, તે જ કરે જે મન ધારે. સૈયર. ૨

સર્વે લોકમાં કર્યા છતરાયાં રે, આલ્ય^૧ કરીને આલિંગ્યા રે. સૈયર. ૩
મુક્તાનંદ કહે ચાકે^૨ ચઢાવ્યાં રે, અળવિલે અટારે રે. સૈયર. ૪

૧૧૨૭.

૫૬-૯

દુલો ચોરિઓ દિવાની ગ્વાલની તે દુલો ચોરિઓ દિવાની,
ના કેમ કે મસ્તાની ગ્વાલની તે દુલો ચોરિઓ. ટેક.
હમણા આવી પડ્યો તારે આંગણે રે, ચોરીને રહી છાની. દુલો. ૧
કાલ ગયો એક આજ ગયો છે રે, મળી છે બેઉની નિશાની. દુલો. ૨
ઓ દિશે અંગિયામાં દુલો રે, લાખ કોટિ સમખાની. દુલો. ૩
મુક્તાનંદનો નાથ કહે રાધે રે, આણ્ય ન માગુ કંસરાયની. દુલો. ૪

૧૧૨૮.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

વાલા રમઝમ કરતા કાન, મારે ઘેર આવો રે,
મારા પુરા કરવા કોડ, હસીને બોલાવો રે. ૧
મારે તમ સંગ લાગી પ્રીત, શ્યામ સોહાગી રે,
મેં તો તમ સંગ રમવા કાજ, લજજા ત્યાગી રે. ૨
વ્હાલા અબળા ઉપર મહેર, કરજો મોરારિ રે,
હું તો જન્મો જનમની નાથ, દાસી તમારી રે. ૩
મારા પ્રાણતણા આધાર, પ્રિતમ ખ્યારા રે,
પળ રહો મા નટવર નાવ, મુજથી ન્યારા રે. ૪
આવો છોગાં મેલીને શ્યામ, ધડક મ ધારો રે,
મેં તો ફૂલડે સમારી સેજ, શ્યામ સુધારો રે. ૫
વ્હાલા નયણાં તણું ફળ આજ, મુજને આપો રે,
મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, દુઃખડાં કાપો રે. ૬

૧૧૨૯.

૫૬-૨

હું તો છું ઘણી નગણી નાર, તોય તમારી રે,
તમે ગુણસાગર ગોપાળ, દેવ મોરારી રે. ૧

મુને કરી પોતાની કા'ન, દોષ ન જોયા રે,
તમે ગુણ ગ્રાહક ગોપાળ, મુજ પર મોહ્યા રે. ૨
તમે શ્યામ સુંદર સુખરૂપ, કુંજવિહારી રે,
મારે મંદિર આવો માવ, તમ પર વારી રે. ૩
મુને કરી કૃતારથ કા'ન, શ્યામ સોહાગી રે,
મારે ભવની ભાવટ આજ, સર્વે ભાગી રે. ૪
મારે અમૃત વખ્યા મેહ, થઈ અનુરાગી રે,
મારી તમ સંગ ત્રિભુવનરાય, લગની લાગી રે. ૫
મારા પુણ્યતણો નહિ પાર, તમ સંગ મળતાં રે,
મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, અંતર ટળતાં રે. ૬

૧૧૩૦.

પદ-૩

મારું મનગમતું કરી માવ, સુખડું દીધું રે,
મારું મંદિરીયું મહારાજ, અક્ષર કીધું રે. ૧
હવે રહો રસિયા દિનરાત, કરી મન હેઠું રે,
મુને મળી ચિંતામણિ શ્યામ, દુઃખ નહિ વેઠું રે. ૨
મને સરવે સૈયરમાં શ્યામ, કીધી સમોતી રે,
મારા હૈડા કેરી હામ, સર્વે પોતી રે. ૩
વાલા મુજ નગણી પર નાથ, અઢળક ઢળિયા રે,
તમે એકાંતે અલબેલ, આવીને મળિયા રે. ૪
મુને મુખથી દીધો તંબોળ, હસીને બોલાવી રે,
મારા મનની ઈચ્છા આજ, સઘળી ફાવી રે. ૫
તમે રસિયાજી રસરીત, શું સુખ આપ્યું રે,
મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, દુઃખડું કાપ્યું રે. ૬

૧૧૩૧.

પદ-૪

મારા મંદિરિયામાં માવ, મોજું માણો રે,
મને શું કરશે સંસાર, ધડક મ આણો રે. ૧

હું તો તરણા તુલ્ય સંસાર, સઘળો જાણું રે,
 વાલા એક તમારી બીક, ઉરમાં આણું રે. ૨
 તમે ભૂપતણા છો ભૂપ, મહા સુખકારી રે,
 વા'લા તન મન ધન પરિવાર, તમ પર વારી રે. ૩
 તોય અધર અમૃતથી નાથ, હું ન ધરાઉં રે,
 વાલા નિત્ય નૌતમ શણગાર, સજી સુખ આપું રે. ૪
 તમે રસિયા રંગની રેલ, વાલમ વાળી રે,
 હું તો મગન થઈ મસ્તાન, મુખડું ભાળી રે. ૫
 મને આપ્યો અખંડ સોહાગ, કુંજવિહારી રે,
 મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, જાઉં બલિહારી રે. ૬

૧૧૩૨.

૫૬-૫

વ્હાલા સુંદર શ્યામ સુજાણ, મારે ઘેર આવો રે,
 મારા પ્રાણતણા અધાર, મન ઘણું ભાવો રે. ૧
 તારી વાંસલડી વ્રજરાજ, ચિતડું ચોરે રે,
 તારા નયણાં નંદકુમાર, કાળજ કોરે રે. ૨
 તારી ધુધરડીનો ધોર, ઘમઘમ બોલે રે,
 તે સુંણતાં સુંદર શ્યામ, મન મારું ડોલે રે. ૩
 તારા ઝાંઝરનો ઝણકાર, અતિ સુખકારી રે,
 તારી છબિ પર સુંદર શ્યામ, જાઉં બલહારી રે. ૪
 વ્હાલા ઉર મુક્તાફળ હાર, સુંદર છાજે રે,
 તેને નિરખી કોટિક કામ, શોભા લાજે રે. ૫
 વ્હાલા એ છબિ ઉરમાં નાથ, નિશદિન રહેજયો રે,
 મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, દર્શન દેજયો રે. ૬

૧૧૩૩.

૫૬-૬

તારી મીટવમાં^૧ મોહન વેલ્ય, કાનડ કાળા રે,
 તેણે મોહ્યું છે મારું મન, છેલ છોગાળા રે. ૧

તારા કરનાં લટકાં કા'ન, ચિતડું ચોરે રે,
હું તો મોહી રહી મહારાજ, ફૂલડાને તોરે રે. ૨
તારી વનમાળા વ્રજરાજ, અતિ સુખકારી રે,
તારા કુંડળિયા પર કા'ન, જાઉં બલહારી રે. ૩
તારા ભાલ તિલકની શ્યામ, શોભા ન્યારી રે,
તારી પાઘડલીના પેચ, પર જાઉં વારી રે. ૪
તારા ફૂલડાના બાજુબંધ, ગજરા શોભે રે,
તેને નિરખતાં નંદકુમાર, મન મારું લોભે રે. ૫
એવી શોભાને ધરતા શ્યામ, અમ ધર આવો રે,
મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, હસીને બોલાવો રે. ૬

૧૧૩૪.

પદ-૭

તમે મહેર કરી મહારાજ, સામું જોયું રે,
તે દિનથી સુંદર શ્યામ, મન મારું મોહ્યું રે. ૧
મારી પશુ પક્ષીની રીત પેચ, તે તમે ટાળી રે,
મને કરુણાની દૃષ્ટિએ કાન, રહો છો ભાળી રે. ૨
મારા અવગુણીયા રે અપાર, મન નથી ધરતા રે,
રહો છો અધિક અધિક અલબેલ, કરુણા કરતા રે. ૩
તારા ગુણ જોઈ ગિરધરલાલ, મનમાં હું હરખી રે,
હું તો જીવું છું જગદાધાર, તમને નિરખી રે. ૪
મારે તમ થકી જગમાં કોઈ, નથી બીજું પ્યારું રે,
વ્હાલા તન ધન પ્રાણ સમેત, તમ પર વારું રે. ૫
મારે મંદિરે આવો માવ, મહાસુખ દેતા રે,
મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, મન હરી લેતા રે. ૬

૧૧૩૫.

પદ-૮

મારે મંદિર આવો માવ, રંગભર રમીએ રે,
વ્હાલા ભોજનીયાં બહુ ભાત્ય, જમાડું તે જમીએ રે. ૧

મેં તો ફૂલડે સમારી સેજ, માણો તમે માવા રે,
 મારે મંદિર રાખું માવ નહિ દઉં જાવા રે. ૨
 મુને તમ વિના જે પળ જાય, તે ઘણું સાલે રે,
 તારી લાલચમાં નંદલાલ, પ્રોવાણાં ભાલે રે. ૩
 મુને સુળી જેવો સંસાર, સઘળો લાગે રે,
 જાણું ક્યારે મળે નંદલાલ, દુઃખડું ભાગે રે. ૪
 મુને રજની તે વેરણ્ય થાય, તમ વિના વહાલા રે,
 આપો સુખડું અલૌકિક શ્યામ, શ્રીનંદલાલા રે. ૫
 વહાલા અબળા ઉપર મહેર, કરજયો મોરારિ રે,
 મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, દાસી તમારી રે. ૬

૧૧૩૬.

૫૬-૯

મારા આત્માના આધાર, પ્રિયતમ પ્યારા રે,
 તમે મોટા થઈ મહારાજ, રહો કેમ ન્યારા રે. ૧
 તમે વિરહને બાણે માવ, મુજને મા મારો રે,
 મારે મંદિર આવીને માવ, કારજ સારો રે. ૨
 મારે એક તમારી આશ, દેવ મુરારિ રે,
 મારું કરજયો ગમતું કા'ન, કુંજવિહારી રે. ૩
 તમે જગજીવન રસ રીતમાં, ઘણું જાણો રે,
 મારી સેજલડી પર શ્યામ, મોજું માંણો રે. ૪
 તમે રસમાં ડાહ્યારાજ, શું કહી દાખુ રે,
 હું તો અંતર તમશું માવ, રંચ ન રાખું રે. ૫
 મારું નૌતમ જોબન નાથ, તમને દેખાડું રે,
 મારા ઉર ઉપર અલબેલ, રંગે રમાડું રે. ૬
 મારા મનમાં છે વિરહની ઝાળ, શ્યામ શમાવો રે,
 મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, મંદિર આવો રે. ૭

૧૧૩૭.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

મારું મન મોહન સંગ માન્યું, છપાડ્યું કેમ કરી રહે છાનું રે. ૧
શ્યામળીયે સંભારી લીધી, સૈયરમાં સમોતી કીધી રે. ૨
આજ મારું ભાગ્ય ભલું હેલી, બંધાણી બળવંત સંગ બેલી રે. ૩
હવે નહિ હીણાપ્ય મન આણું, છબિલા સંગે સુખ માણું રે. ૪
બળવંત બાંધ ગ્રહી મારી, હવે હું જગથી થઈ ન્યારી રે. ૫
હવે હું તો પૂરણ સુખ પામી, મળ્યા મુક્તાનંદના સ્વામી રે. ૬

૧૧૩૮.

પદ-૨

અખંડ રહો મંદિરિયે મારે, મોહી હું તો છોગલીયે તારે રે. ૧
પાઘડલી પેચાળી સારી, કલંગી તોરા પર વારી રે. ૨
કાનુમાં કુંડળીયા શોભે, જોઈ જોઈ મન મારું લોભે રે. ૩
શોભો છો વનમાળા પહેરી, વાંસલડી વાતા મુખ ઘેરી રે. ૪
શોભો છો પીતાંબર ધારી, અનુપમ લટકાં પર વારી રે. ૫
ન મેલું એક ઘડી ન્યારા, પ્રગટ મુક્તાનંદના પ્યારા રે. ૬

૧૧૩૯.

પદ-૩

સુંદરવર સેજલડી આવો, દાઝલડી વિરહની બુઝાવો રે. ૧
સજી મેં તો સેજલડી સારી, કે તમ સંગ રમવા મોરારિ રે. ૨
મુજપર મહેર કરો વ્હાલા, લોભાડો શું નટવર ઠાલા રે. ૩
અંગોઅંગ આલિંગન લીજે, કે મુજને પોતાની કીજે રે. ૪
લાગી મુને લાલચડી તારી, કેમ કરી રહું નટવર ન્યારી રે. ૫
કરો મનગમતું બહુનામી, સદા મુક્તાનંદના સ્વામી રે. ૬

૧૧૪૦.

પદ-૪

બેઠી મુને બઢનામી તારી, વિચારો ગુણવંત ગિરધારી રે. ૧
કહે છે સહુ કાનુડાવાળી, વજાડે લોકડીયાં તાળી રે. ૨
લજાડી કોઈની નવ લાજુ, સહુના શિર ઉપર ગાજુ રે. ૩
મારું મન તમ સાથે વળગ્યું, અર્ધ ક્ષણ નવ જાએ અળગુ રે. ૪

દલાસા દઈ દઈને વ્હાલા, રહો કેમ ન્યારા નંદલાલા રે. ૫
મારે ઘેર રસિયા રહો રંગી, સદા મુક્તાનંદના સંગી રે. ૬

૧૧૪૧.

૫૬-૫

આવો હરિ પૂછું એકાંતે, રમીયા કે' સંગે રાતે રે. ૧
કે' સાથે મન માન્યું વ્હાલા, કહો સત્ય બોલી નંદલાલા રે. ૨
ઘેરાણાં નિંદ્રામાં નેણાં, બોલો છો બી'તા મુખ વેણાં રે. ૩
કપોળે કાજળ કહો ક્યાંથી, ચોળાણાં સરખા પણ ત્યાંથી રે. ૪
હૈયામાં હાર ઘણા ખુંતા, શ્યામળીયા કે' સંગે સુતા રે. ૫
પૂછું છું ચરણે શિર નામી, કહો મુક્તાનંદના સ્વામી રે. ૬

૧૧૪૨.

૫૬-૬

શ્યામળિયા સત્ય કહો અમને, અમે નહિ કહીએ કાંઈ તમને રે. ૧
પીતાંબર ક્યાં પલટ્યું કાના, નીલાંબર લઈ આવ્યા છાના રે. ૨
વાંસલડી વાલમ ક્યાં ભુલ્યા, ફરો છો વેલણ લઈ ફૂલ્યા રે. ૩
મોજડીયો કહો ક્યાં વિસારી, કુમકીયાળી ચરણે ધારી રે. ૪
અંગોઅંગ જુઓ વેષ વારી, હસે છે જોઈ જોઈ વ્રજનારી રે. ૫
કહ્યાં વિના વાત પડી બારી, છબિ પર મુક્તાનંદ વારી રે. ૬

૧૧૪૩.

૫૬-૧ (રાગ : ધોળ)

ગોપીનાથ આવો મારે ઓરડે,
તમ સાથે રે વાઘ્યો પૂરણ પ્યાર. નાથ. ૧
મેં તો શેરી વળાવીને સજજ કરી,
શેરડીએ રે વેર્યા ફૂલ અપાર. નાથ. ૨
મેં તો મોતિડે ચોક પૂરાવિયા,
પ્રેમે બાંધ્યા રે તરિયાં તોરણ દ્વાર. નાથ. ૩
મેં તો જુગતેથી તમને જમાડવા,
ભાવે ભોજન રે કીધાં વિવિધ પ્રકાર. નાથ. ૪
મેં તો પલંગ બિછાવ્યો પ્રીતશું,
વેગે સજિયા રે સોળે શણગાર. નાથ. ૫

હું તો ચાતક સરખી થઈ રહી,
તમ કારણે રે પ્યારા પ્રાણ આધાર. નાથ. ૬
મારે તમ સંગ પૂરણ પ્રીતડી,
તેણે વિષ સમ રે થયો સર્વે સંસાર. નાથ. ૭
મુક્તાનંદના શ્યામ સુજાણ છો,
હવે શું કહું રે ઘણું વારંવાર. નાથ. ૮

૧૧૪૪.

પદ-૨

ગોપીનાથ રહો મારા મો'લમાં,
સુખદાયક રે પ્યારા શ્રી ધનશ્યામ. નાથ. ૧
મેં તો તન ધન તમ અર્થે કર્યું,
મારી પૂરો રે હૈડા કેરી હામ. નાથ. ૨
મેં તો શંકા તજી રે સંસારની,
તમ સાથે રે કીધી પૂરણ પ્રીત. નાથ. ૩
હું તો હાથ જોડી હાજર રહું,
તમને સેવું રે રસિયા રસરીત. નાથ. ૪
એક નિમિષ ન મેલું વેગળા,
કરી રાખું રે મારા હૈડાનો હાર. નાથ. ૫
મારે તમથી વાલું બીજું કોઈ નથી,
પુરુષોત્તમ રે પ્યારા પ્રાણ આધાર. નાથ. ૬
ક્યારે મરજી લેશ લોપું નહિ,
જે જે જોઈએ રે તે તે રાખીશ તૈયાર. નાથ. ૭
મુક્તાનંદના શ્યામ છબિલડા,
તમ સાથે રે વાધ્યો પ્રેમ અપાર. નાથ. ૮

૧૧૪૫.

પદ-૩

પ્યારા મુજને લાગી તારી મોહની,
રસિયા વર રે તારું જોઈને રૂપ. મુજ. ૧

તારાં નેણ ચપળ ચિત્તને હરે,
 મીઠી મુખની રે સુણી વાણી અનુપ. મુજ. ૨
 વાંકી પાઘમાં તોરા ઝુકી રહ્યા,
 જોતાં હૈરે રે ફૂલડાં કેરા હાર. મુજ. ૩
 અંગોઅંગમાં આભરણ ફૂલનાં,
 તેને નિરખી રે વાધ્યો વિરહ અપાર. મુજ. ૪
 તારા મુખ પંકજને માવજી,
 જોતાં નેણાં રે મારાં તૃપ્ત ન થાય. મુજ. ૫
 તમને અણદીઠે થાઉં આંધળી,
 જોતાં રસિયા રે હૈરે હરખ ન માય. મુજ. ૬
 હું તો પ્રેમદીવાની થઈ રહી,
 તેણે ભૂલી રે જૂઠો જગવહેવાર. મુજ. ૭
 મુક્તાનંદના પ્રિતમ નહીં તજું,
 કરી રાખીશ રે મારા હૈડાનો હાર. મુજ. ૮

૧૧૪૬.

૫૬-૪

મારાં નેણાં ઠરે છે જોઈને,
 મનમોહન રે તારું રૂપ રસાળ. નેણાં. ૧
 માથે મોર મુગટ સોહામણો,
 કાને કુંડળ રે ઉર મોતીની માળ. નેણાં. ૨
 રૂડું મંદ હાસ્ય મનને હરે,
 વાંકી બ્રહ્મકુટિ રે શોભે ભાલ વિશાળ. નેણાં. ૩
 તારાં લોચનની છબી લાલજી,
 જોતાં રસિયા રે વશ થઈ તત્કાળ. નેણાં. ૪
 કોટી પતિતને પાર ઉતારવા,
 દગ ગોચર રે રસિયા તારું રૂપ. નેણાં. ૫
 મને પ્રગટ મળ્યા તમે માવજી,
 સુખદાયક રે કોટિ ભુવનના ભૂપ. નેણાં. ૬

મારું મન તમ સાથે માનીયું,
મુને લાગ્યો રે રસિયા તારો રંગ. નેણાં. ૭
મુક્તાનંદના નવલ સનેહીડા,
મારા ઉરમાં રે ન સમાય ઉમંગ. નેણાં. ૮

૧૧૪૭.

પદ-૧ (રાગ જંગલો)

હો ગિરધારી મુગટ પર વારી, હો ગિરધારી. ટેક.
વારી મુગટપર શ્રીબનમાળી, અંગોઅંગકી છબિ ન્યારી. હો. ગિ. ૧
વૃંદાવનમેં રાસ રચહો, સંગ લીયે વ્રજનારી. હો. ગિ. ૨
અનંત સખીકો આનંદકારી, કહાવત હો બ્રહ્મચારી. હો. ગિ. ૩
મુક્તાનંદ કહે શ્યામ સલુણા, તેરી ગત સબસેં ન્યારી. હો. ગિ. ૪

૧૧૪૮.

પદ-૨

હો બંસીવારે રસીલે પિયા પ્યારે, હો બંસીવારે. ટેક.
પિયા પ્યારે મેરે હાર હૈયાકે, નેક ન કરી હું ન્યારે. હો બંસી. ૧
તુમ બિન પળ મોહે કળ ન પરતહે, નટવર નંદદુલારે. હો બંસી. ૨
મીનવૃંદકું નીર જયું પ્રિતમ, જીવનપ્રાન હમારે. હો બંસી. ૩
મુક્તાનંદ કહે તુમ બિન જુઠે, નેહ સકળ હમ ટારે. હો બંસી. ૪

૧૧૪૯.

પદ-૩

હો ગિરધારી મેરે ઘેર આયો, હો ગિરધારી. ટેક.
મેરે ઘેર આયા પિયા રસકે લોભી, રસકી બાત સુનાયો. હો ગિ. ૧
મોય હોંસ પિયા ચુંનરીયાકી, રંગ ભરી ચુંનર લાયો. હો ગિ. ૨
રંગરસિલી મોરની મુખ ધર, ગેરે સ્વરસેં ગાયો. હો ગિ. ૩
મુક્તાનંદ કહે કુસુમ સેજપર, આય કરો મન ભાયો. હો ગિ. ૪

૧૧૫૦.

પદ-૪

હો બનમાળી દરશકી મેં પ્યાસી, હો બનમાળી. ટેક.
પ્યારી દરશકી મેં શ્યામ સલુને, ઓર સકળસે ઉદાસી. હો બ. ૧
તુમ વિન કુસુમસજ મોરા પ્રિતમ, લગતહે આગ અવ્યાસી. હો બ. ૨

ભૂષન વસન ભાર સો તુમ બિન, કુસુમમાળ ગળે ફાંસી. હો બ. ૩
મુક્તાનંદ કહે તાપ બુઝાવન, આય મિલો અવિનાશી. હો બ. ૪

૧૧૫૧.

૫૬-૫

હો પિયા પાયા તો ફીર ક્યા સોના, હો પિયા. ટેક.

પિયા પાયા જબ સાર સબનકો, હાડ ચામ ક્યા જોના. હો પિયા. ૧
મગન ભયે મનમોહન સંગે, મગન હોય ક્યા રોના. હો પિયા. ૨
બખ્તર પહેરકે રણમેં નીકસે, નરમ ગરમ ક્યા હોના. હો પિયા. ૩
મુક્તાનંદ મોહ સબ તજીકે, શ્યામ ચરન મન પ્રોના. હો પિયા. ૪

૧૧૫૨.

૫૬-૬

હો રંગ લાગ્યા તો ઈસબિધ રહેના, હો રંગ. ટેક.

રંગ લાગ્યા જબ શ્યામસુંદરકા, તન મન તાકું દેના. હો રંગ. ૧
જુઠી આશ જગતકી તજીકે, સુખ દુઃખ તનમેં સહેના. હો રંગ. ૨
રોમ રોમમેં રટન હરિકો, જુઠ ન મુખસેં કહેના. હો રંગ. ૩
મુક્તાનંદ ફંદ સબ તજીકે, જનમ સુફળ કર લેના. હો રંગ. ૪

૧૧૫૩.

૫૬-૧ (રાગ : ધોળ)

પુરુષોત્તમ પ્રાણથી પ્યારા રે, આવો અંતરજામી;

તમને નિમિષ ન મેલું ન્યારા રે, આવો અંતરજામી. ટેક.

તમે જીવન દોરી છો મારી રે,

હું તો અબળા દાસી તમારી રે. આવો. ૧

મારે તમથી નથી કોઈ પ્યારું રે,

હું તો સરવસ તમ પર વારું રે. આવો. ૨

મેં તો લોકની લજજા ટાળી રે,

મારે મંદિરે વિરાજો વનમાળી રે. આવો. ૩

કહે મુક્તાનંદ રંગીલા રે,

રાખું ઉર પર છેલ છબિલા રે. આવો. ૪

૧૧૫૪.

પદ-૨

તમે નટવર શ્રી નંદલાલા રે, રહેજ્યો નયણુંની આગે;
 મુને વાલમ છો ઘણું વા'લા રે,
 રહેજ્યો નેણુંની આગે. ટેક.
 વા'લા તમ વિના પળ ન રે'વાય રે,
 તમને નિરખીને આનંદ થાય રે. રે. ૧
 તમે દુર્લભ દેવ મોરારિ રે,
 હું તો વાલમ તમ પર વારી રે. રે. ૨
 મેં તો આશા અસત્ની મેલી રે,
 મેં તો તમ સંગે બાંધી બેલી રે. રે. ૩
 કહે મુક્તાનંદ પિયુ પ્યારા રે,
 તમને નિમિષ ન મેલું ન્યારા રે. રે. ૪

૧૧૫૫.

પદ-૩

મારે તમ સંગે પ્રીત બંધાણી રે, ગુણવંત ગિરધારી,
 મેં તો જુગતિ તમારી જાણી રે, ગુણવંત ગિરધારી. ટેક.
 તારું રૂપ જોઈને રહું ફૂલી રે, હું તો લોકનો મારગ ભૂલી રે. ગુણવંત. ૧
 મારે ભક્તિ ઉદય થઈ સાચી રે, હું તો રંગે તમારે રાચી રે. ગુણવંત. ૨
 મારે તમ સરખા શિર સ્વામી રે, હું તો પૂરણ પદવી પામી રે. ગુણવંત. ૩
 કહે મુક્તાનંદ રંગ લાગ્યો રે, મારે જીતનો ડંકો વાગ્યો રે. ગુણવંત. ૪

૧૧૫૬.

પદ-૪

તમે મુજ પર અઢળક ઢળિયા રે, પુરુષોત્તમ પ્યારા,
 મુને કુંજભુવનમાં મળિયા રે, પુરુષોત્તમ પ્યારા. ટેક.
 મારો કરુણા કરી કર સાચો રે, મુને અધર અમૃતરસ પાયો રે. પુરુ. ૧
 હું તો થઈ અતિશે બડભાગી રે, મારે તમસંગ લગની લાગી રે. પુરુ. ૨
 મેં તો જાણી અલૌકિક રીતિ રે, હું તો તમને મળી જગજીતી રે. પુરુ. ૩
 કહે મુક્તાનંદ મોરારિ રે, હું તો થઈ રહી નાથ તમારી રે. પુરુ. ૪

૧૧૫૭.

પદ-૧ (રાગ : સામેરી)

આજ દિવાળી રે નટવર નિરખતાં રે,
 સાહેલી મારા પુણ્યતણો નહિં પાર. ટેક.
 ભાવે કરી ભેટી રે સુંદર શામને રે,
 આનંદે ઉર ધાર્યા અખીલ આધાર. આજ. ૧
 અંગોઅંગ શોભા રે નિરખી નંદલાલની રે,
 સાહેલી હું તો ભુલી આ જગનું ભાન. આજ. ૨
 રંગડો ચડ્યો છે રે વ્રજયરાજનો રે,
 હવે હું પ્રેમે થઈ પૂરણ મસ્તાન. આજ. ૩
 રંગડાને ભીને રે રસિલે સુખ આપીયુ રે,
 સાહેલી મેં તો એક મુખે ન કે'વાય. આજ. ૪
 મુક્તાનંદનો વાલો રે આવી અઢળક ઢળ્યા રે,
 કીધો છે મારો જનમ સુફલ જદુરાય. આજ. ૫

૧૧૫૮.

પદ-૨

મારું મન મોયું રે નંદજીના લાલસ્યું રે,
 સાહેલી એનું જોઈ જોઈ રૂપ રસાલ. ટેક.
 ચિત્તહું ચોરાણું રે ચટકંતિ ચાલ્ય મારે,
 જોઈને ગલે ગજ મુક્તાફલ માલ. મારું. ૧
 મદડાને માતે રે મારી મુને મર્મમા રે,
 આવીને વાલે આંખલડીની ચોટ. મારું. ૨
 પરવસ્ય થઈને રે બંધાણી એના પાસમાં રે,
 સાહેલી એની લગનેં કરી લોટપોટ. મારું. ૩
 અણદીઠે એને રે થાઉં હું તો આંધળી રે,
 વાલાજી વિના પલક કલપ સમ જાય. મારું. ૪
 મુક્તાનંદને વાલે રે લગાડી મુને મોહની રે,
 સાહેલી મેં તો હરિ વિના રયું નૈ જાય. મારું. ૫

૧૧૫૯.

પદ-૩

કાનજી કોડીલે રે, કીધી મુંને ગેલડી રે લોલ,
 દેખાડ્યું વાલે સુખડું, અનંત અપાર. ટેક.
 સગાને સંબંધી રે, દીઠા ન ગમે રે લોલ,
 સાહેલી મારે ઝેર થયો સંસાર. કાનજી. ૧
 લોપી મેં તો લજ્યા રે, આ સંસારની રે લોલ,
 સાહેલી મારે કાન કુંવરસું કામ. કાનજી. ૨
 માથે છેડો નાખી રે, વરી હું વૃજરાજને રે લોલ,
 પામી હું હવે નિરભે અવિચળ ઠામ. કાનજી. ૩
 ભુલી હું તો ધંધો રે, જુઠો ધન ધામનો રે લોલ,
 બાંધી છે મારે હરિ સંગ પૂરણ પ્રીત. કાનજી. ૪
 મુક્તાનંદનો વાલો રે, આવી અઢળક ઢળ્યો રે લોલ,
 સાહેલી મારે થૈ હવે જગમાં જીત. કાનજી. ૫

૧૧૬૦.

પદ-૪

નંદજીનો લાલો રે જીવન ધન પ્રાણ છે રે લોલ,
 મોહ્યું છે મન મોરલડીને નાદ. ટેક.
 ચિત્તડું ચોરાણું રે, છબીલાજીની વાતમાં રે લોલ,
 સુણી નેણનાં અતિ સુંદર સંવાદ. નંદજીનો. ૧
 મનડું લોભામણું રે, મોહન સંગ્ય માહરું રે લોલ,
 લાગ્યો છે મારે રસિક મોહનનો સંગ. નંદજીનો. ૨
 સગપણ કીધું રે, સમજી સુખધામ શું રે લોલ,
 રાચી હું હવે શ્યામળીયાને સંગ. નંદજીનો. ૩
 તનસુખ આશા રે, તજીને વરી માવને રે લોલ,
 સાહેલી મેં તો જાણી અલૌકિક રીત. નંદજીનો. ૪
 મુક્તાનંદને વાલે રે, સાયો છે કર માહરો રે લોલ,
 વાલાજી સંગે પૂરણ બાંધી પ્રીત. નંદજીનો. ૫

૧૧૬૧.

૫૬-૧ (રાગ : જંગલો)

રસિયા લાગી હે તુમ સંગ પ્રીત, તેરો સુન બંસીકો ગીત. ટેક.
 કહાં જાનુ તુમ કહાં કર ડાર્યો, ચોર લીયો મેરો ચિત્ત. રસિયા. ૧
 વિરહ અનલ તન જાસ્ત તુમ વિન, યા તેં મેં ભઈ હું વિનિત. રસિયા. ૨
 અબ મોંસે પલ દુર ન રહેનાં, મોહન સાચે મિત. રસિયા. ૩
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મેં તુમારી, જાની અલૌકિક રીત. રસિયા. ૪

૧૧૬૨.

૫૬-૨

તુમ સંગ નેહ ભયો નંદલાલ, તેરો દેખી કે રૂપ નંદલાલ. ટેક.
 ભાલ વિશાલ નયન છબિ નિરખત, પરી મેં તો પ્રેમકે જાલ. તુમ. ૧
 લોકલાજ કુલકી મરજાદા, છુટો હે સબ જંજાળ. તુમ. ૨
 રસિકરાય છબિ દેખી તુમારી, વશ હો રહી તતકાળ. તુમ. ૩
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મેં તુમારી, સુખનિધિ મદન ગોપાળ. તુમ. ૪

૧૧૬૩.

૫૬-૩

મોહની તેં ડારી હો મોહન યાર, મેં તો ભુલી હું તન સંભાર. ટેક.
 રસિક છેલ તુમ નેંન સેંનસે, નેહ બઢાયો અપાર. મોહની. ૧
 અબ તુમ બિન પલ રહ્યોરી ન જાવે, નટવર નંદકુમાર. મોહની. ૨
 જયું જયું લોકલાજ ઉર ધારું, ત્યું ત્યું બઢત અતિ પ્યાર. મોહની. ૩
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ તુમ મેરે, પ્રિતમ પ્રાણ આધાર. મોહની. ૪

૧૧૬૪.

૫૬-૪

રસિયા ક્યું કર રહું અબ દૂર, તેરે જાહુ લગે હેં ભરપૂર. ટેક.
 તુમ વિન મોય મદન શર મારત, ઉર બીચ કઠીન કૂર. રસિયા. ૧
 તુમ બિન સુખ સંપત્તિ સુરપુર સબ, દુઃખપ્રદ મોય જરૂર. રસિયા. ૨
 તુમ વિન રિદ્ધિસિદ્ધ મુક્તિ ન ચાઉં, યા મે રંચ ન કુર^૧. રસિયા. ૩
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ મન રંજન, રાખો મોય હજૂર. રસિયા. ૪

૧૧૬૫.

પદ-૧ (રાગ : મા૩)

કોડીલે કાને હરયું મન કોડીલે કાને. ટેક.

મીઠાં વેણ કહી મરમાલા, નેણુંની સાંને. હરયું. ૧
આઠ પોર મન એ સંગ્ય રે છે, મોઈ ભીનેવાને. હરયું. ૨
બંસી વજાડીને વસ્ય કરી લીધી, રંગીલી તાને. હરયું. ૩
મુક્તાનંદ કહે મહાસુખ આપ્યું, દર્શનને દાને. હરયું. ૪

૧૧૬૬.

પદ-૨

મોહન મુખ જોતાં જીતી જગ, મોહન મુખ જોતા. ટેક.

સફળ જનમ થયો હરિવર પામી, છો કોઈ વગોતા. જીતી. ૧
ખોયલા દિવસના ખંગ^૧ વળ્યા છે, ચિત્ત ચરણે પ્રોતા. જીતી. ૨
અવર પુરુષની આસ તજીને, હરિવર સંગ્ય મોતા. જીતી. ૩
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, ખટક્યું ન ઘર ખોતા. જીતી. ૪

૧૧૬૭.

પદ-૩

વિઠલ વર પામી સૈયર હું તો વિઠલવર પામી. ટેક.

શ્યામ સુંદર મારે મોલ પધાર્યા, બલવંત બહુનામી. સૈયર. ૧
નંદ નંદનસું નેહ કરીને, ભાંગી સર્વ ખામી. સૈયર. ૨
બળવંત બાહ્ય ગ્રહીને બોલાવી, વેદના સૌ વામી. સૈયર. ૩
મુક્તાનંદનો નાથ રસિલો, સર્વેનાં સ્વામી. સૈયર. ૪

૧૧૬૮.

પદ-૪

રસિયાને રંગે રાચી હું તો રસિયાને રંગે. ટેક.

મન કર્મ વચને બાંધી દ્રઢ બેલી, કાન કુંવર સંગે. રાચી. ૧
પ્રીત કરી પુરુષોત્તમ સાથે, અતિસેં ઉમંગે. રાચી. ૨
શોક સંતાપ ટળ્યા સર્વ મારા, ખોઈલા દિને ખંગે. રાચી. ૩
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, શુધ્ધ થૈ સૌ અંગે. રાચી. ૪

૧૧૬૯.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

મનમોહન મંદિર આવો રે, વાટડી જોઉં છું વનમાળી,

મને હેત કરી બોલાવો રે, તમ સાથે લાગી તાળી. ટેક.

મેં તો તમ અર્થે તન કરીયું રે, મને બીજું સર્વ વિસરીયું રે. તમ. ૧
મને વિરહની જવાળા ભારી રે, રહું કેમ કરી નટવર ન્યારી રે. તમ. ૨
મારી અરજી અંતર ધારો રે, સુંદરવર કારજ સારો રે. તમ. ૩
કહે મુક્તાનંદ સુખ આપો રે, દર્શન દઈ સંકટ કાપો રે. તમ. ૪

૧૧૭૦.

૫૬-૨

મારું તન મળવાને તલપે રે, શ્યામળિયાજી સુખ આપો,

મન વિરહનું મારું કલપે રે, પોતાની કરી સ્થાપો. ટેક.

તનડાનો તાપ બુઝાવી રે, અલબેલા મંદિર આવી રે. પોતાની. ૧
ગુણસાગર ગુણ સંભાળી રે, મારા અવગુણ ઉરથી ટાળી રે. પોતાની. ૨
તમે કરુણાસાગર કા'વો રે, લટકાળા શું લલચાવો રે. પોતાની. ૩
મને છોટે રહી કાં મારો રે, રસબસ થઈ કારજ સારો રે. પોતાની. ૪
કહે મુક્તાનંદ મુરારિ રે, અબળાને આશ તમારી રે. પોતાની. ૫

૧૧૭૧.

૫૬-૩

રંગના ભીના રંગના રસિયા રે, ગિરધારી ગોકુળ આવો,

તમે કુબજ્યા સંગ કેમ વસિયા રે, અમ સાથે બાંધી દાવો. ટેક.

તલપે છે અબળા નારી રે, તમે કીધી કુબજ્યા પ્યારી રે. અમ. ૧
મનડાની આંટી ટાળી રે, મનમાની કુબજ્યા કાળી રે. અમ. ૨
તમે કુબજ્યાના વર કા'વો રે, શું જગમાં હાસ કરાવો રે. અમ. ૩
કહે મુક્તાનંદ ગુમાની રે, આવડા કેમ થયા નિર્માની રે. અમ. ૪

૧૧૭૨.

૫૬-૪

વેરણ્યને સંગે વસિયો રે, એ દુઃખ કેમ કરી સહેવાશે,

કપટી કુબજ્યાનો રસિયો રે, તલપતાં જીવડો જાશે. ટેક.

દાઝયા પર લુણ લગાવે રે, કુડા સંદેશા કા'વે રે. તલપતાં. ૧
કુબજયાની કરે વડાઈ રે, મહાદુઃખ છે હૈડા માંઈ રે. તલપતાં. ૨
કપટીશું પડીયું પાનું રે, વિરહનું દુઃખ રહે કેમ છાનું રે. તલપતાં. ૩
મુક્તાનંદ મોહન વોણું રે, જીવ્યાં તે જનમ વગોણું રે. તલપતાં. ૪

૧૧૭૩.

પદ-૫

તમ સાથે પ્રીતિ બંધાણી રે, નટવર ન્યારી કેમ રહું,
હવે ન ગમે કેની વાણી રે, નટવર ન્યારી કેમ રહું. ટેક.
મને વિરહને બાણે મારી રે, ખટકે ઉરમાં ભારી રે. નટવર. ૧
દર્શન વિના દુઃખ નવ ભાગે રે, મને વિષ જેવું સઉં લાગે રે. નટવર. ૨
મોરલીમાં કામણ કીધું રે, મારું ચિત્ત ચોરીને લીધું રે. નટવર. ૩
કહે મુક્તાનંદ મુરારિ રે, તમ વિન પળ મહાદુઃખકારી રે. નટવર. ૪

૧૧૭૪.

પદ-૬

સુંદરવર સુણજયો કાને રે, તમને મળવા તલપું છું,
મન મોહ્યું ભીને વાને રે, તમને મળવા તલપું છું. ટેક.
વાંસળીએ વ્યાકુળ કીધી રે, મને પોતાની કરી લીધી રે. તમને. ૧
વિરહવંતી વિકળ ફરું છું રે, અંતરમાં ઝુરી મરું છું રે. તમને. ૨
દિનમાં ભોજન નવ ભાવે રે, રજનીમાં નિદ્રા ન આવે રે. તમને. ૩
કહે મુક્તાનંદ મુરારિ રે, સુણો અરજી નાથ અમારી રે. તમને. ૪

૧૧૭૫.

પદ-૭

મોહનવર ક્યારે મળશો રે, કરુણાસાગર મહેર કરી,
વિરહનું દુઃખ ક્યારે દળશો રે, કરુણાસાગર મહેર કરી. ટેક.
મને હેત કરીને હેરો રે, નવ કીજે નટવર વેરો રે. કરુણા. ૧
મારી અરજી અંતર ધારો રે, મને દુઃખસાગરથી તારો રે. કરુણા. ૨
એકાંતે મંદિર આવો રે, મારા તનના તાપ બુઝાવો રે. કરુણા. ૩
કહે મુક્તાનંદ મન માન્યું રે, આલિંગન કીજે છાનું રે. કરુણા. ૪

૧૧૭૬.

૫૬-૮

રસિયાજી રસની રીતે રે, અલબેલા મંદિર આવો,

હું તો મોહી તમારે ગીતે રે, અલબેલા મંદિર આવો. ટેક.

મે તો ફૂલડે સેજ સમારી રે, તમ સંગ રમવા વિરહ ભારી રે. અલબેલા. ૧
મારું તે સર્વ તમારું રે, હું સર્વસ્વ તમ પર વારું રે. અલબેલા. ૨
મારે તમ વિન પળ જુગ જેવી રે, મારે લોકલાજ વિષ તેવી રે. અલબેલા. ૩
કહે મુક્તાનંદ દુઃખ હરવા રે, મને કમળા જેવી કરવા રે. અલબેલા. ૪

૧૧૭૭.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

રે પ્રાણજીવન પ્રિતમ પ્યારા, રહો કેમ નટવરજી ન્યારા; રે પ્રાણ.

રે મોરલીને નાદે મન હરિયું, નેણામાં કામણીયું કરીયું;

ભુલી હું તો પિયર સાસરીયું. રે પ્રાણ. ૧

રે સુંદર મૂરતિ મનમાની, દેખી હું તો થઈ છું દિવાની;

છપાડી વાત ન રહે છાની. રે પ્રાણ. ૨

રે તમ સંગ મન માન્યું વાલા, બોલો છો કેમ થઈને કાલા;

કરો મનગમતું નંદલાલા. રે પ્રાણ. ૩

રે જનમો જનમની હું તમારી, વાલમજી મા દેજ્યો વિસારી;

છબિ પર મુક્તાનંદ વારી. રે પ્રાણ. ૪

૧૧૭૮.

૫૬-૨

રે ઠરવાનું ઠામ તમે મારું, બીજુ સર્વે માયાનું લાડું; રે ઠર.

રે સગપણ તમ સાથે સાચું, ન થાયે કોઈ કાળે કાચું;

હવે નહિ બીજે રંગે રાચું. રે ઠર. ૧

રે લજજા મેં લોકતણી મેલી, આનંદે થઈ છું અલબેલી;

બાંધી મેં તો તમ સાથે બેલી. રે ઠર. ૨

રે તમ સંગ રંગ લાગ્યો ભારી, જુદું સુખ જાણ્યું મેં સંસારી;

સાથે સુખે રાચી ગિરધારી. રે ઠર. ૩

રે તલપે છે મન વરતિ મારી, રે તમ સંગ રમવા મુરારિ;

કરો મુક્તાનંદના વાલા પ્યારી. રે ઠર. ૪

૧૧૭૯.

૫૬-૩

રે રસિક શિરોમણી બહુરંગી, તમે મારા સાથેરા સંગી; રે રસિક.
 રે તમ સંગ પ્રીતલડી જોડી, તેડો તિહાં આવું નિત્ય દોડી;
 લજજા મેં તો લોકતણી છોડી. રે રસિક. ૧
 રે હૈડાનો હાર કરી રાખું, વારી તન ધન તમ પર નાખું;
 પ્રેમે કરી પૂરણ રસ ચાખું. રે રસિક. ૨
 રે તન મેં તો તમ અર્થે કરિયું, બીજું મને સર્વે વિસરિયું;
 હવે મારું મન તમ સંગ ઠરિયું. રે રસિક. ૩
 રે રસિયા હું રાજતણી કા'વી, પ્રીતિ તમ સાથે કરી ફાવી;
 થઈ છું મુક્તાનંદના વા'લા આવી. રે રસિક. ૪

૧૧૮૦.

૫૬-૪

રે છેલ છબિલા છોગાળા, મને વશ કીધી કા'નડ કાળા. રે છે.
 રે મોરલીમાં મંત્ર ભણી ભારી, વજાડી છે બેહદ ગિરધારી;
 તેણે હરિ લીધી શુદ્ધ મારી. રે છે. ૧
 રે તમ વિના બીજું નથી ગમતું, રહે છે મન તમ સાથે રમતું;
 મળ્યા વિના દુઃખડું નથી શમતું. રે છે. ૨
 રે ઉરમાં છે આશ ઘણી અમને, જાળવિયું છે જોબન ખાઈ સમને;
 હવે ઘણું શું કહીએ તમને. રે છે. ૩
 રે રસિયાજી રસરીતિ કીજે, અધર અમૃત પૂર્ણ પીજે;
 પ્યારા મુક્તાનંદના લાવો લીજે. રે છે. ૪

૧૧૮૧.

૫૬-૫

રે શ્યામ તમે સાચું નાણું, બીજું સર્વે દુઃખદાયક જાણું; રે શ્યામ.
 રે તમ વિના સુખ સંપત કા'વે, તે તો સર્વે મહાદુઃખ ઉપજાવે;
 અંતે એમાં કામ કોઈ નાવે. રે શ્યામ. ૧
 રે મૂરખ લોક મરે ભટકી, જૂઠા સંગે હારે છે શિર પટકી;
 એથી મારી મનવૃત્તિ અટકી. રે શ્યામ. ૨

રે અખંડ અલૌકિક સુખ સારૂં, તે જોઈ જોઈ મન મોહ્યું મારૂં;
 ધરા ધન તમ ઉપર વારૂં. રે શ્યામ. ૩
 રે બ્રહ્માથી કીટ લગી જોયુ, જીહ્વું સુખ જાણીને વગોયું;
 મુક્તાનંદ મન તમ સંગ મોહ્યું. રે શ્યામ. ૪

૧૧૮૨.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

મારો મત કહું તે સાંભળો વ્રજ વાસીજી,

તજો સાધનનો ઉર આમળો. ટેક.

ગુરુ સંત તે હરિનું ભજન કરે, જે પ્રગટ રૂપ હરિ વિચરે. વ્રજ. ૧
 ચૈતન્ય સમરસમાં ભેદ ઘણા, પરમેશ્વર ઈશ્વર જીવતણા. વ્રજ. ૨
 અન્ય જીવને સંતમા ભેદ ઘણો, જેમ ગંગોદક મદિરાતણો. વ્રજ. ૩
 મેં લીલા સુંદર પ્રગટ કરી, તેને ગાવી અતિ આનંદભરી. વ્રજ. ૪
 અંતકાલે આવું દાસ કને, રથ અશ્વ વિમાન વા સંતતને. વ્રજ. ૫
 તે લીલા પૂરણ પ્રીતશું, કે'વી સાંભળવી રસ રીતશું. વ્રજ. ૬
 જો રહેશો દાસના દાસ થઈ, સુખ માનીશ ભક્તિ કરીશ સઈ. વ્રજ. ૭
 મારા લોકને મૂર્તિ માહેરી, છે પરમ સત્ય ગુણ બાહેરી. વ્રજ. ૮
 એને અસત્ય કહી જે જાણે છે, તેને જમ ઉંધે શિર તાણે છે. વ્રજ. ૯
 મારું ધાર્યું અસત્ય સત્ય થાય છે, સમર્થ કરી ગુણડા ગવાય છે. વ્રજ. ૧૦
 મારી દૃષ્ટિએ જગત ઉપજે શમે, થઈ રૂપ અનેક માયા રમે. વ્રજ. ૧૧
 હું સદા રહું સત્સંગમાં, હું રાયું તેહના રંગમાં. વ્રજ. ૧૨
 સત્સંગ તજી જે જાય છે, તે જમના કિંકર થાય છે. વ્રજ. ૧૩
 હું રહું બ્રહ્માંડમાં રૂપ ધરી, નૃપ જોગી વિપ્રને અનુસરી. વ્રજ. ૧૪
 એવો મારો મત જે જાણશે, મુક્તાનંદ મહાસુખ માણશે. વ્રજ. ૧૫

૧૧૮૩.

૫૬-૨

તમે નટવર મુર્તિ નંદલાલ મરમાળાજી,

તમે વ્રજવનિતાને છો વાલા. ટેક.

તમે નંદકુવર થઈને નાના,

અમ કારણ વ્રજ વસિયા છાના. મરમાળાજી. ૧

રજની મા અમ ઘર આવિયા,
 મોહનજી મન ઘણું ભાવિયા. મરમાળાજી. ૨
 ધર્યા શ્વેત વસ્ત્ર શોભા સારી,
 નિરખી જાઉં વાલમ પર વારી. મરમાળાજી. ૩
 ઉર પર અનોપમ વનમાલા,
 તેને મોહી રહી વ્રજની બાલા. મરમાળાજી. ૪
 કર કંકણ પુષ્પતણાં ધર્યા,
 લટકાળાં લટકે મન હર્યા. મરમાળાજી. ૫
 સાકાર રૂપ સત્ય સ્થાપીયુ,
 રજની સંગ રહી સુખ આપીયું. મરમાળાજી. ૬
 રંગ રેલવાળી રજની સારી,
 મુક્તાનંદ કહે મુખપર વારી. મરમાળાજી. ૭

૧૧૮૪.

પદ-૩

તમે અમ કારણ વ્રજ આવિયા,
 સર્વે અલબેલાજી વ્રજવનિતાને ભાવિયા. ટેક.
 તમે સુખ આપ્યું સહુ સાથને,
 હું વારી ગોપીનાથને. અલબેલાજી. ૧
 તમે વૃંદાવનમાં વનમાલી,
 કરો ખેલ વજાડો કરતાલી. અલબેલાજી. ૨
 તમે જનકારણ વન જાઓ છો,
 તમે ગોવાળા સંગ ગાઓ છો. અલબેલાજી. ૩
 તમે જમણવાર જુગતે કર્યો,
 તમે બિભત્સ્ય રસ ઘણુ વિસ્તર્યો. અલબેલાજી. ૪
 તમે બ્રહ્માદિકને ભુલાડિયા,
 ઘણી જુગતે ગોપ જમાડિયા. અલબેલાજી. ૫
 ઋષિ પત્નીનો રંગ રાખિયો,
 શ્રવણે સુણ્યો રસ ચાખિયો. અલબેલાજી. ૬

અમે ચરણ તમારા ઉરધરિયા,

કહે મુક્તાનંદ મહાસુખ કરિયા. અલબેલાજી. ૭

૧૧૮૫.

૫૬-૪

લટકાળાં લટકાં પર વારી ગિરધારીજી, લટકે લોભાણી વ્રજનારી. ટેક.
તમે લટકે રાસ રમાડીયા, કરી લીલા છત્ર પછાડીયા. ગિરધારી. ૧
શોભે સ્વેદ^૧ કણે મુર્તિ સારી, રીયા મુનિજન ધ્યાન ધરી હારી. ગિરધારી. ૨
તમે વનમાં આવ્યા વનમાળી, તિહાં તરુ છાયા સુંદર ભાળી. ગિરધારી. ૩
તે આસોપાલવ તરુ સારો, સર્વ વન જાતિમાં શ્રેષ્ઠ કર્યો. ગિરધારી. ૪
તેને નિકટ વિરાજ્યા નાથજી, સંગે લઈ વ્રજજન સાથજી. ગિરધારી. ૫
તમે પૂજા કરાવી પ્રીતશું, રસ વાધ્યો અતિ રંગ રીતશું. ગિરધારી. ૬
જલ કીડા યમુનામાં કરી, મુક્તાનંદ મન લીધું હરી. ગિરધારી. ૭

૧૧૮૬.

૫૬-૫

વનમાળી વનથી આવિયા સુણ્ય સાહેલી, મેં મંદિરમાં પધરાવ્યા. ટેક.
મે તો પલંગ બિછાવ્યો પ્રીતશું, રસિયો બેઠા રંગ રીતશું. સુણ્ય. ૧
તિહાં સૈયરું સર્વે ટોળે વળી, જોઈ જીવન જગ મરજાદ ટળી. સુણ્ય. ૨
અમે ભોળા હરિ મન ભાવિયા, હરિ હેતે ઘણે બોલાવિયા. સુણ્ય. ૩
કરી ભાવ ઘણો હરિ ભેટીયા, ઉર ભીડી અંતર ભેટીયા. સુણ્ય. ૪
એક સખીએ મન મરજાદ કરી, નવ ભેટી નટવર ઉર ધરી. સુણ્ય. ૫
વાલે હાસ કરી તે હસાવવા, સર્વ સખીયુંને મન ભાવવા. સુણ્ય. ૬
એક સખી હરિ ઉર ધરી જગ ભુલી, મુક્તાનંદ રહી મનમાં ફૂલી. સુણ્ય. ૭

૧૧૮૭.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

મારું શ્યામળા સંગાથે મન મોહું રે, મે તો જુદું જગ સગપણ ખોયું રે. ૧
મને કા'નજી કોડિલે દયા કીધી રે, મને પોતાની કરી લીધી રે. ૨
મારું ઉદય થયું ભાગ્ય સુખકારી રે, વર વરિયા મેં કુંજવિહારી રે. ૩
મારે નટવર સંગ થયો નેડો રે, ભવપાર થયો છે મારો બેડો રે. ૪
હું તો અખંડ એવાતન પામી રે, મળ્યા મુક્તાનંદના સ્વામી રે. ૫

૧૧૮૮.

પદ-૨

મારે પ્રભુજી સંગાથે લાગી પ્રીતિ રે, એ છે અતિ ઉત્તમ રસ રીતિ રે. ૧
મને રસિકની રીતડી જણાણી રે, જેમ હંસ દૂધ પીવે તજી પાણી રે. ૨
એવી રીતે હું રસિલા સંગે રાચી રે, પ્રીતિ પાતળા સંગાથે કરી સાચી રે. ૩
જુહું જગતનું સગપણ ટાળી રે, વર વરિયા મોહન વનમાળી રે. ૪
હું તો પ્રેમે અખંડ સુખ પામી રે, મળ્યા મુક્તાનંદના સ્વામી રે. ૫

૧૧૮૯.

પદ-૩

મને રસિયો મોહન ઘણું પ્યારા રે, એક નિમિષ ન મેલું ન્યારા રે. ૧
મેં તો લોકડાંની લજજા ટાળી રે, મને લાગી છે ત્રિકમસંગ તાળી રે. ૨
એની આંખડી અધિક અણીયાળી રે, જોતાં મનમાં વસ્યા વનમાળી રે. ૩
મારે બેલડી બંધાણી હરિ સંગે રે, હું તો રિઝી રહી રસિયાને રંગે રે. ૪
કરી કરુણા ગ્રહી છે મને હાથે રે, વા'લે મુક્તાનંદને નાથે રે. ૫

૧૧૯૦.

પદ-૪

મેં તો સગપણ કીધું હરિ સંગે રે, અતિ આનંદ વાધ્યો છે મારે અંગે રે. ૧
મારા પુણ્યનો પાર ન આવે રે, મને રસિયોજી હસીને બોલાવે રે. ૨
મારો જનમ સુફળ કર્યો વા'લે રે, આપ્યો અખંડ સુહાગ નંદલાલે રે. ૩
મને રસિયાનો રંગ ચડ્યો ભારી, હું તો થઈ રહી જગથી ન્યારી રે. ૪
હું તો અતિશય આનંદ પામી રે, મળ્યા મુક્તાનંદના સ્વામી રે. ૫

૧૧૯૧.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

યમુના તટ ગોકુળ ગામ રે, એ છે પૂર્ણાનંદનું ધામ રે. ૧
તહાં ગિરિધર ગોપીયોને સંગે રે, કરે ખેલ રમે બહુ રંગે રે. ૨
ક્યારેક અનુભવ વાર્તા ઉચ્ચારે રે, સુણી ગોપી ગોપાળા મન ધારે રે. ૩
દેહ દેહીનું રૂપ દર્શાવે રે, તેમાં સત્ય સ્વરૂપ સમજાવે રે. ૪
ક્યારેક વનમાં જઈને વનમાળી રે, ગાય ગિરિધર દઈ કરતાળી રે. ૫
ક્યારેક લઈ કર દડુલો દયાળ રે, છોડે સખાને ચુકે જો તાલ રે. ૬
ક્યારેક શિર પર ચરણ લગાડે રે, ક્યારેક કર ગ્રહી કાનજી જગાડે રે. ૭

કોઈ ધ્યાન ધરી રહે જો ગોવાળ રે, હસે દડુલો દઈને દયાળ રે. ૮
 બે દડુલા વિરાજે જેને હાથે રે, એ છે અખિલ ભુવનના નાથ રે. ૯
 એવી લીલા કરતો લટકાળો રે, જીવે મુક્તાનંદ મર્મણો રે. ૧૦

૧૧૯૨.

૫૬-૨

વાલો ગોકુળિયામાં ગિરિધારી રે, કરે લીલા લાગે છે અતિ પ્યારી રે. ૧
 એક સમે આનંદી રમે રંગે રે, સર્વે સખા નાચે તેને સંગે રે. ૨
 તહાં ગાજવિજ વૃષ્ટિ મંડાણી રે, લાગ્યાં પડવા ગગનથી પાણી રે. ૩
 વાલો ગર્જયા ગોખમાં આવી રે, કરી આજ્ઞા સઉને ભાવી રે. ૪
 તેવે સમે સુંદર વર શોભે રે, જોઈ કોટિક કામ મન લોભે રે. ૫
 નિત્ય સંધ્યા સમે આરતિ થાય રે, તેની શોભા વર્ણવી ન જાય રે. ૬
 ચડે પુષ્પના હાર અપાર રે, બોલે હરિજન જયજયકાર રે. ૭
 ચડે ચંદન તુલસીના હાર રે, માથે ભ્રમર કરે ગુંજાર રે. ૮
 તહાં વાજાંગ વાજે અપાર રે, તાલ મૃદંગ સરોદા સતાર રે. ૯
 વીણા ધુંધરૂં ને કરતાળ વાજે રે, મુક્તાનંદ કહે મોહન વિરાજે રે. ૧૦

૧૧૯૩.

૫૬-૩

એક સમે વાલો રંગભર રમે રે, જોઈ વ્રજવાસીને ઘણું ગમે રે. ૧
 નાચે નાથ ને વજાડે કર તાળી રે, ફરે ફુદડી રસિયો રૂપાળી રે. ૨
 ચડે ચરણે ચંદન શુભ હાર રે, ધન્ય ધન્ય નિત્ય નવલા વિહાર રે. ૩
 શોભે ઉર્ધ્વરેખા અતિ પ્યારી રે, જાઉં નિરખી બલહારી રે. ૪
 નખપંગતિ નિરખિ મન લોભે રે, સાદી ગુડકી પે'રીને ઘણા શોભે રે. ૫
 કટિ કસુંબલ ફેટે કરી કસી રે, જેણે જોયા તેને મન રહ્યા વસી રે. ૬
 શિર લાલ સોરંગી ફેટો રાજે રે, પીળા પુષ્પના તોરા છાજે રે. ૭
 કાજુ કેવડા તે કુંકુમે રંગી રે, ધરી છોગલાં ને નાચે નવરંગી રે. ૮
 ઉર અનુપમ હાર સાર લે'કે^૧ રે, યુવા ચંદન અત્તર અંગ બે'કે^૨ રે. ૯
 એવા અંગોઅંગ શોભાધામ રે, ગાય મુક્તાનંદ ગુણગ્રામ રે. ૧૦

૧. લટકે-લહેરાય ૨. ફોરમ આપે

૧૧૯૪.

પદ-૪

એક સમે સુંદર વર સંગે રે, ગાય નાયે ગોવાળ બહુ રંગે રે. ૧
એમ કરતાં અર્ધ નિશી થઈ રે, એક ગોવાળે ઉમંગી વાત કઈ રે. ૨
પ્રભુ ભેટ્યાનો છે ઘણો ભાવ રે, આજ આવ્યો છે અમારે ભલો દાવ રે. ૩
કરી પ્રીત કહે દેવ મુરારિ રે, તમે અનુપમ વાર્તા ઉચ્ચારી રે. ૩
આવો એક એક મળો કરી પ્રીત રે, એ છે ઉત્તમ રસની રીત રે. ૫
વા'લે ઉર ધરી આલિંગન કીધું રે, વાલે વાલ્યપ વધારી સુખ દીધું રે. ૬
ભેટ્યા ભાવ કરી દીન દયાળ રે, કર્યા કૃતારથ ગોવિંદે ગોપાળ રે. ૭
તે ટાંણે જે ન આવી શક્યા કોક રે, ઘસી હાથને ઘણો કર્યો શોક રે. ૮
કરે લીલા કોડિલો સુખ દેવા રે, સુખ આપે તે ચિત્ત હરી લેવા રે. ૯
રૂડા રસિક જનની રીતિ રે, પિયે મુક્તાનંદ રસ પ્રીતે રે. ૧૦

૧૧૯૫.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

હો નવરંગી ગ્વાલની ગોરી, તજી માન તું આવ્યની ઓરી; હો.
મારું દાણ ચોરી કેમ ચાલી, થઈ છું જોબન મદ મતવાલી;
ખેંચી લૈશ મહી કર ઝાલી. હો. ૧
તારો મદ હમણાં ગળી જાશે, નોખી વાત નવાઈની થાશે;
તારું મહીંડું તે વનમાં વેરાશે, હો. ૨
મુક્તાનંદનો નાથ કે' પ્યારી, આપી દાણ જાઓ સહુ કુમારી;
એમાં રહેશે લાજ તમારી. હો. ૩

૧૧૯૬.

પદ-૨

હો નંદનંદન નટવર દાણી, આવી બોલો માં વરવિ વાણી; હો.
નવાં ફેલ કરો છો મુરારી, રોકી રાખો છો નિત્ય પરનારી;
એમાં જાશે લાજ તમારી. હો. ૧
નવી દાણની રીત ન કીજે, પ્રેમે પાયે તે ગોરસ પીજે;
કેદી દાણનું નામ ન લીજે. હો. ૨

મુક્તાનંદના નાથ છો નાના, ઠાલું જોર જણાવો છો શું કાના;
ખો'શો ભર્મ રહેજયો હવે છાના. હો. ૩

૧૧૯૭.

૫૬-૩

હો ગુજરડી ગુમાન જે તારું, તેને આ ઘડીએ હું ઉતારું. હો.
તારે ધન જોબન બળ ભારી, નથી બોલતી વેણ વિચારી;
એમાં થાશે ફજેતી તારી. હો. ૧
મારું મનડું હૈયે રાજી થશે, મહીડું ખેંચી ગોવાળીયા ખાશે;
તારું માન તૈયે ગળી જાશે. હો. ૨
મુક્તાનંદનો નાથ કે' નારી, મારે માનશું વેર છે ભારી;
નથી જાણતી રીત અમારી. હો. ૩

૧૧૯૮.

૫૬-૪

હો મનમોહન કુંજવિહારી, હું છઉં અબળા દાસી તમારી. હો.
મારે તમથી નથી કોઈ પ્યારું, વા'લા મારું તે સર્વ તમારું;
હું તો સરવસ તમ પર વારું. હો. ૧
પ્રેમે શ્યામ સુંદર વર પીજે, કેવાનું હોય તે કીજે;
મને પોતાની કરી લીજે. હો. ૨
સુણી વિનતિનાં વેણ મુરારિ, રિજ્યા રસિકરાય સુખકારી;
જાય મુક્તાનંદ બલિહારી. હો. ૩

૧૧૯૯.

રાગ : ઘોળ ૫૬-૧

જોરે ધન્ય ધન્ય આ ભૂમિનાં ભાગ્ય, કૃપાનિધાન કૃપા કરી,
જોરે પધારિયા પૂરણ બ્રહ્મ, સદ્ગુરૂ રૂપે શ્રીહરિ. ૧
જોરે ધન્ય ધન્ય સત્સંગી સંત, જેહન તે દર્શન આપિયાં,
જોરે ટાળ્યા જન્મ મરણના તાપ, કર્મનાં બંધન કાપિયાં. ૨
જોરે આજ આનંદ અંગ ન માય, નવલા તે નેહ વધારિયા,
જોરે આજ અમૃતના વુંઠા^૧ મેઘ, પુરુષોત્તમ પધારિયા. ૩

૧. અનરાધારવર્ષા

જરે તહાં માનિની મંગળ ગાય, વાજંત્ર વાજે અતિ ઘણાં,
 જરે ઉઠે આનંદ કેરી છોળ, વૈષ્ણવ જનને વધામણાં. ૪
 જરે વા'લો સોળ કળામય શ્યામ, નિરખીને નયણાં સુફળ થયાં,
 જરે તે તો પુણ્ય પવિત્ર નરનાર્ય, ભાગ્ય ન જાયે કહ્યાં. ૫
 જરે આજ પ્રગટ્યા કોટી કલ્યાણ, હરખે ઉર ધાર્યા હરિ,
 જરે મુક્તાનંદ તે તદ્દરૂપ, ગરભવાસ ના'વે ફરી. ૬

૧૨૦૦.

પદ-૨

જરે મારાં પૂણ્યતણો નહિ પાર, મોહન વર મુજને મળ્યા,
 જરે કરી અમ ઉપર ઘણી મહેર, બોલે પોતાને પોતે પળ્યા. ૧
 જરે કીધી સેવકજનની સાર, કાનડ વર કોડામણે^૧,
 જરે એનાં નિરખ્યા જેવાં નેણ, નિરખી નિરખી જાઉં ભામણે^૨. ૨
 જરે સાંભળવા સરખાં વેણ, સાંભળતાં ચિત્ત ઠરે,
 જરે વા'લો નટવર નવલી પેર, લીલા અલૌકિક નિત્ય કરે. ૩
 જરે મેં તો પ્રેમે પિયુનો હાથ, ઉર ધરી હારદ જાણીયું,
 જરે લીધા ઉર ઉપર અલબેલ, મનગમતું સુખ માણીયું. ૪
 જરે મને મુખથી દીધો તાંબૂલ, અધર અમૃતરસ પાઈને,
 જરે બેની સેજડલીનાં સુખ, મુખથી તે ન શકું ગાઈને. ૫
 જરે એ તો વિરહિને હરિશું વિહાર, અમૃતસમ મુનિ ગાય છે,
 જરે મુક્તાનંદ મૂર્ખ લોક, તેહને તો વિષ સમ થાય છે. ૬

૧૨૦૧.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

મારું તમ સાથે મન મોહું રે, સુંદર શ્યામળીયા;

મુજ સામું જે દિનથી જોયું રે. સું. ૧

મને નેણુંની સાને વશ કીધી રે, સું. મને પોતાની કરી લીધી રે. સું. ૨

મને હસિને હેતશું બોલાવી રે, સું. મને લાલચ ખુબ લગાવી રે. સું. ૩

વા'લા આવો અમારે ઘેર રે, સું. કરો મુક્તાનંદ પર મે'ર રે. સું. ૪

૧. પ્રેમ ઉત્પન્ન કરે તેવું ૨. ઓવારા લેવા

૧૨૦૨.

૫૬-૨

મારે મંદિર આવો માવ રે, નટવર નંદનંદા;
 મને ભેટ્યાનો ઘણો ભાવ રે. નટ. ૧
 વા'લો અંગો અંગ ફૂલડાં ધારી રે, નટ.
 મને ભાવેશું ભેટો મુરારિ રે. નટ. ૨
 મેં તો તમ અરથે તન કીધું રે, નટ.
 મેં તો સરવસ તમને દીધું રે. નટ. ૩
 મારી આશ પુરી કરો આધાર રે, નટ.
 કરો મુક્તાનંદ પર પ્યાર રે. નટ. ૪

૧૨૦૩.

૫૬-૩

મારે તમ સંગ સગપણ બાંધ્યું રે, કાનવર કોડિલા;
 જેમ રાંકને રતન લાધ્યું રે. કા. ૧
 મને લાગ્યો તમારો રંગ રે, કા.
 મને ગમે તમારો સંગ રે. કા. ૨
 હવે આલિંગન કરી સુખ આપો રે, કા.
 મારી પ્રે'ની તે વેદના કાપો રે. કા. ૩
 કરી છે મર્મની વાત મન ધારજ્યો રે, કા.
 મુક્તાનંદનું કારજ સારજ્યો રે. કા. ૪

૧૨૦૪.

૫૬-૪

મારી અરજી અંતર ધારો રે, મોહન મનગમતા;
 વેગે કામિનીનું કારજ સારો રે. મો. ૧
 મારું તનડું તપે છે તમ કાજ રે, મો.
 ઘણું કહેતાં લાગે છે લાજ રે. મો. ૨
 મને પળ જુગ જેવી થાય રે, મો.
 તમ વિના ક્ષણના ન રહેવાય રે. મો. ૩
 આવો પ્રેમે અધરસ પીજે રે, મો.
 મુક્તાનંદ પર કરૂણા કીજે રે. મો. ૪

૧૨૦૫.

પદ-૧ (રાગ : વેરાડી)

મનોહર મૂરતિ મનોહર મૂરતિ, મારા મનમાં ચોટી માવ;
 સુંદર શ્યામ મનોહર મૂરતિ. ટેક.
 સુંદર પાઘ સોયામણી શોભે, સુંદર ભાલ વિશાળ,
 સુંદર નેણની સાનમાં, મારું મન હર્યું તતકાળ. સુંદર. ૧
 હિંડળતો શુભ હાર ગળામાં, જોઈને જાદવરાય,
 મનહું મોહન ભેટવા, મારું અતિ ઘણું અકળાય. સુંદર. ૨
 ચટકા કરતી ચાખડી પે'રી, ચાલો છો સુંદર શ્યામ,
 મોહન આડી મીટમાં, કીધું ઘેલું ગોકુળ ગામ. સુંદર. ૩
 મુખ જોયા વિન સુખ નહિ, લાગી રટના આઠો જામ,
 મુક્તાનંદના નાથજી, હું તો ભુલી ઘરનું કામ. સુંદર. ૪

૧૨૦૬.

પદ-૨

કીધી મેં તો પ્રીતડી, કીધી મેં તો પ્રીતડી, તમ સાથ કોડીલા કા'ન;
 સાચા સેણશું કીધી પ્રીતડી. ટેક.
 ચાત્રકની પેર શ્યામળા મારી, તમશું બાંધી ટેક;
 વાલમજી તમને વરી, હું તો સમઝી સાર વિવેક. સાચા. ૧
 મોરલડીના નાદમાં, મારું ચિત્ત થયું ચકચૂર;
 મોહન લાગી મોહની, હવે રહી ન શકું દૂર. સાચા. ૨
 સુપન તુલ્ય સંસારિયો, મારા મનમાં ભાસે માવ;
 તમ સાથે મન માનિયું, મારા નેહ વધારણ નાવ. સાચા. ૩
 જીવનો ડંકો વાગિયો, મારે નેહ થયો તમ સંગ;
 મુક્તાનંદના નાથજી, હું તો રાચી તમારે રંગ. સાચા. ૪

૧૨૦૭.

પદ-૩

નટવર નાથજી નટવર નાથજી, આવો મંદિર મારે માવ;
 નાગર છેલ છબિલા નાથજી. ટેક.
 સેજ સમારી ફૂલડે સુંદર, કોડીલા તમ કાજ,
 તમ અરથે તનહું કર્યું, મેં તો વાલમજી વ્રજરાજ. નાથજી. ૧

લોકડિયાની લાજમાં હું તો, નથી બંધાણી નાથ,
 છેલ છબિલા શ્યામળા, મારો માવ ગ્રહો તમે હાથ. નાથજી. ૨
 શું કહી દાખું શ્યામળા મોહન, છો ઘણું જાણ સુજાણ,
 મીનની પેર્ય માવજી, મારા તમશું બાંધેલ પ્રાણ. નાથજી. ૩
 જીવનદોરી જાદવા મારી, કેમ રહું પળ દૂર,
 મુક્તાનંદના નાથજી, હવે રહેવું નેણ હજૂર. નાથજી. ૪

૧૨૦૮.

૫૬-૪

જીવું છું જોઈને જીવું છું જોઈને, તારું મુખડું મોહનલાલ;
 સુંદર શ્યામ જીવું છું જોઈને. ટેક.
 મુખ તમારું માવજી જોવા, લોચનિયાં અકળાય;
 અણદીઠે પળ એક તે, જીગ કોટિક જેવી થાય. સુંદર. ૧
 અમલિડાંની પેર્ય અમારે, દરશન જોયે દેવ;
 એવું જાણી અલબેલડા, આપો ચરણ કેરી સેવ. સુંદર. ૨
 મુખની પૂર્ણ મોહની લાગી, જીવ જોયા વિન જાય;
 મીન વિછોયું નીરથી, તેને કેમ સુખી રહેવાય. સુંદર. ૩
 પ્રેમના ફંદમાં હું પડી, મારે ઝેર થયો સંસાર;
 મુક્તાનંદના નાથજી, મારે એક તમે આધાર. સુંદર. ૪

૧૨૦૯.

૫૬-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

હો નંદનંદા આવોને મારે મો'લ રે;
 વાટડી જોઈને રહી છું વાલમ રે, હારે સત્ય માની તમારા બોલ રે. હો. ૧
 ગુણસાગર તારા ગુણમાં લોભાણી રે, હારે બીજું નવ દેખું તમ તોલ રે. હો. ૨
 બપૈયાની પેર્ય બની છું રે, હારે મારે મટી ગઈ મનડાંની ડોલ રે. હો. ૩
 મુક્તાનંદ કહે મહાપ્રભુજી રે, હારે શું સમજીને દીધા કોલ રે. હો. ૪

૧૨૧૦.

૫૬-૨

હોજી રંગભીના રસિલા આવો આજ રે;
 ફૂલડે સેજ સમારી સુંદર રે, હારે મારી સુફળ કરોને વ્રજરાજ રે. હો. ૧

નટવર નૌતમ જોબન મારું રે, હારે હું તો રાખી રહું છું તમ કાજ રે. હો. ૨
કમળાવર તમને શું કહીયે રે, હારે ઘણું કહેતાં લાગે છે લાજ રે. હો. ૩
મુક્તાનંદ કે' માન વધારો રે, હારે ગુણસાગર ગરીબ નિવાજ રે. હો. ૪

૧૨૧૧.

પદ-૩

હો કાનુડા ચપળ ચિત્ત ચોર રે;
શોકલડી સાથે લોભાણા રે, હારે તમે અમને તો ભાળ્યાં ચોર રે. હો. ૧
શું કરવા ચિત્ત ચોર્યું અમારું રે, હારે હવે કરશું પાધરા દોર રે. હો. ૨
લલયાવી લટકતાં મેલો રે, હારે એવો ક્યાંથી શિખ્યા કુનોર^૧ રે. હો. ૩
મુક્તાનંદ કે પ્રાણથી પ્યારા રે, હારે તમે નટવર નંદકિશોર રે. હો. ૪

૧૨૧૨.

પદ-૪

હો ગિરિધારી હો ધીરા ધીરા આજ રે;
મનગમતું કરેરે શું મોહન રે, હારે ફરી ન કરો આવાં કાજ રે. હો. ૧
બો'ત દિવસની દાઝ છે દીલમાં રે, હારે હવે મેટે ટળશે મા'રાજ રે. હો. ૨
મુખડે તે બીજું ને મનમાં તે બીજું રે, હારે તમે દેખંતા દગાબાજ રે. હો. ૩
મુક્તાનંદ કહે મહીડું લેતાં રે, હારે ગયા ગિરધર લોપીને લાજ રે. હો. ૪

૧૨૧૩.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

મારે ઘેર આવ્યા રે. સુંદર વર શ્યામળીયો;
હરખ ભરી હું હરિને નિરખુંરે, પિયું પ્રિતમ પાતળીયો. મારે. ૧
સુખડું દેવાને મન હરી લેવા, અમ પર અઢળક ઢળિયો મારે. ૨
જાળવિયું જોબન જે સાડું, તે અવસર આજ મળિયો. મારે. ૩
લક્ષ્મીનો વર લાડકવાયો, અકળ ન જાય કળિયો. મારે. ૪
આશ્ચર્ય વાત સેજડિએ આવ્યા, બોલ પોતાને પળીયો. મારે. ૫
મુક્તાનંદ મોહનની મહેરે, ખોયા દિનો ખંગ વળીયો. મારે. ૬

૧૨૧૪.

૫૬-૨

મારે મન માન્યા રે, મોહન મોરલીવાળો;
 કસુંબલ પાઘ કેસરિયો જામો, નિરખી નયણનો ચાળો. મારે. ૧
 કોઈ કહશે તમે શું લઈ બેઠાં, કુળનો ધર્મ ન પાળ્યો. મારે. ૨
 લોકની લાજ મરજાદ ન માનું, હરિવર છેલ છોગાળો. મારે. ૩
 ત્રિભુવનમાં એવી નારી ન દેખું, ન ચળે જોઈ કાનન કાળો. મારે. ૪
 જેને વર્યે જમ ત્રાસ ન નાશે, તે વરને લઈ બાળો. મારે. ૫
 એવું વિચારી લાડકડી લક્ષ્મી, વરી મોહન મરમાળો. મારે. ૬
 મુક્તાનંદ મોહન વર મળતાં, ઢળ્યો અલૌકિક ઢાળો. મારે. ૭

૧૨૧૫.

૫૬-૩

સુખની સીમા રે, વ્રજના વાસી માંણે;
 લોકડીયાંની લારે બંધાણાં, અવળાને સવળું જાણે. સુખની. ૧
 ખટ દર્શનમાં ખોળ્યો ન લાધે, નરહરિ નેતરૂં^૧ તાણે. સુખની. ૨
 જે સુખને બ્રહ્મા ભવ ઈચ્છે, સુગમ થયું આ ટાણે. સુખની. ૩
 વેદીયા વાદ કરી કરી થાક્યા, અગમ અગાધ વખાણે. સુખની. ૪
 ચતુરાઈએ સ્વપ્નામાં ન આવે, ન મળે નટવર નાણે. સુખની. ૫
 મુક્તાનંદ એ મરમ અલૌકિક, પ્રેમી ઉરમાં આણે. સુખની. ૬

૧૨૧૬.

૫૬-૪

મારે મન વસિયા રે, ગુણવંતા ગિરધારી;
 શ્યામ વિના મુને કામ ન સૂઝે, વિરહની વેદના ભારી. મારે. ૧
 કા'ન કુંવર સારૂં મેં સજની, લોકની લાજ વિસારી. મારે. ૨
 દિવાની સરખી થઈ ડોલું, હાંસી કરે નરનારી. મારે. ૩
 કાળજડું કોરીને પેઠી, કાન નયણ કટારી, મારે. ૪
 ઘાયલની ગતિ ઘાયલ જાણે, શું જાણે સંસારી. મારે. ૫
 મુક્તાનંદ મોહનને મળતાં, થઈ રહી જગથી ન્યારી. મારે. ૬

૧. વલોણાનું દોરડું

૧૨૧૭.

પદ-૫

મારું મન હરિયું રે, શ્યામણિએ સુખ દઈને;
હાવ ભાવ કરી હેત ઘણેરું, કામણગારું કહીને. મારું. ૧
છોકરડે છેતરિયાં સજની, વિઠ્ઠલે વ્રજમાં રહીને. મારું. ૨
વિરહનો તાપ દીધો વાલીડે, મોહન મથુરાં જઈને. મારું. ૩
ઘર્યના એ નોતા ધુતારા, આવડયું ઉપદેશ લઈને. મારું. ૪
ધૂર્તપણું ધુતારામાં પેઠું, ધુતીને સંગે થઈને. મારું. ૫
મુકતાનંદ મોહન વિના વ્રજમાં, કેમ રહેસું દુઃખ સહીને. મારું. ૬

૧૨૧૮.

પદ-૬

ઘર્યનો એ છે રે, ધૂર્તપણામાં પુરો;
કુબજ્યાને કોઈ દોષ મ દેજ્યો, નહિ વ્રજયંદ અધુરો. ધર્યનો. ૧
વૃંદાનું વ્રત ભંગ કરાવ્યું, તે દીનો છળમાં શૂરો. ધર્યનો. ૨
એને જે અનુસરિયાં સજની, જ્યાં જીવો ત્યાં યુરો. ધર્યનો. ૩
સુર્પનખાનું નાક છેદાવ્યું, એવો સદાય અલુરો. ધર્યનો. ૪
અમશું પ્રીત કરી એણે પહેલી, રહેતો હમેશ હજૂરો. ધર્યનો. ૫
મુકતાનંદ મતલબનો ગર્જ, ગર્જ સર્યે થયો દૂરો. ધર્યનો. ૬

૧૨૧૯.

પદ-૭

બાળ સનેહિ રે, મોહન મુજને ગમતા;
મથુરા જઈ મોંઘા થઈ બેઠા, પહેલાં તે ભેળા ભમતા. બાળ. ૧
આજ તો અમને દર્શન દુર્લભ, જોડે બેસીને જમતા. બાળ. ૨
અણતેડયા વાંસે આવીને, રસિયો રંગભર રમતા. બાળ. ૩
જે કહેતાં તે કામજ કરતા, નટવર રહેતા નમતા. બાળ. ૪
જોગી જેવો વેષ જણાવી, દેહ પ્રાણને દમતા. બાળ. ૫
મુકતાનંદ મોહનની લીલા, રાખતા શીલ ને સમતા. બાળ. ૬

૧૨૨૦.

૫૬-૮

પ્રીત પૂરવની રે, નાથ ન મુકી દેજ્યો;
 બહુનામી તમ સાથે બંધાણી, શ્યામ સંભાળી લેજ્યો. પ્રીત. ૧
 બોલ કોલ દીધા જે બળવંત, ગુણવંત દઢ કરી ગ્રહેજ્યો. પ્રીત. ૨
 નગણી નારી વરે સમરથને, અવગુણ એની પેર્ય સહેજ્યો. પ્રીત. ૩
 પોતાની જાણીને પ્રિતમ, કહેવું ઘટે તે કહેજ્યો. પ્રીત. ૪
 પાસે રાખો તો પાડ^૧ ઘણો માનું, નજર કરતાં રહેજ્યો. પ્રીત. ૫
 મુક્તાનંદ કહે મહેર તમારી, નિર્ભય ફરકે નેજો^૨. પ્રીત. ૬

૧૨૨૧.

૫૬-૯

તમ સંગ લાગી રે, ત્રિકમ મુજને તાળી;
 અસત્ જગતની આશ તજીને, વરિયા વર વનમાળી. તમ. ૧
 સગા સંબન્ધી સહુ મળી, મુજને કહે છે કાનુડાવાળી. તમ. ૨
 તમને ભજતાં આડ્ય કરે તે , સુખ સંપત દેઉં બાળી. તમ. ૩
 શિર જાયે તોય શ્યામ ન મુકું, લોકની લાજ પણ ટાળી. તમ. ૪
 ત્રિભુવનનાથ વરી હું તમને, નહિ કોઈની ઓશિયાળી. તમ. ૫
 મુક્તાનંદ કહે મહેર કરીને, શબળ લીધી સંભાળી. તમ. ૬

૧૨૨૨.

૫૬-૧૦

મારે ઘેર રહેજ્યો રે, રસિયા રંગભર મમતા;
 શોકડલીને વે'ણે વાલીડા, ભૂધરજી રખે ભમતા. મારે. ૧
 જોઈએ તે આણિ આણિ આપું, મેવા મીઠાઈ જમતા. મારે. ૨
 વણ વાંકે વઢજ્યો વાલમજી, દરદ લગાડી દમતા. મારે. ૩
 વાંકુ વેણ ન બોલું વ્હાલાને, ચિત્તમાં લાવીશ સમતા. મારે. ૪
 એક પગભર અમે ઉભલાં રહેશું, મુકીને મનની મમતા. મારે. ૫
 મુક્તાનંદ કહે મોજ કરોને, છો ગિરધર મનગમતા. મારે. ૬

૧૨૨૩.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

સખી ધન્ય ધન્ય વ્રજનો વાસ, ધન્ય નંદરાણી રે,
 જેના પુત્ર થયા પરબ્રહ્મ, વેદે વખાણી રે. ૧
 સખી ધન્ય ધન્ય નંદજી તાત, હરિને લડાવે રે,
 જેનો મહિમા શારદા શેષ, નારદ ગાવે રે. ૨
 સખી ધન્ય ધન્ય જમુના તીર, જ્યાં હરિ ડોલે રે,
 આણે અવસર તીરથ કોઈ, નાવે તેને તોલે રે. ૩
 સખી ધન્ય ધન્ય ગોપ ગોવાળ, હરિના સંગી રે,
 જેને સંગે શ્યામ સુજાણ, રમે બહુ રંગી રે. ૪
 સખી ધન્ય ધન્ય આપણાં ભાગ્ય, હરિવર મળિયા રે,
 હવે ખોયલા દીવસના ખંગ, સરવે વળિયા રે. ૫
 સખી વ્રજવાસીનાં ભાગ્ય, વેદ વખાણે રે,
 મુકતાનંદ કે મોહન સંગ, મહાસુખ માણે રે. ૬

૧૨૨૪.

પદ-૨

સખી ગોકુળ ગામનું ભાગ્ય, નવ જાયે કળિયું રે,
 વાલે સર્વે લોકથી સરસ, કર્યું નંદ ફળિયું રે. ૧
 સખી નિત્ય નિત્ય નંદને દ્વાર, ઉત્સવ થાય રે,
 ઉઠે આનંદ કેરી છોળ, ગોપીયો ગાય રે. ૨
 સખી ધન્ય આ ભૂમિનાં ભાગ્ય, જ્યાં હરિ નાંચે રે,
 તેને નિરખી ગોપી ગોપાળ, રંગમાં રાયે રે. ૩
 સખી સ્નેહની નજરે નાથ, સહુને ભાળે રે,
 ઘણું મગન કર્યા મસ્તાન, કાનડ કાળે રે. ૪
 સખી નિત્ય નિત્ય આનંદ કેળ્ય^૧, કરે અવિનાશી રે,
 જેના દર્શન કારણ દેહ, દમે વનવાસી રે. ૫
 સખી શારદા નારદ શેષ, વ્રજરાજ વંદે રે,
 જીહાં મુકતાનંદનો નાથ, રમે આનંદે રે. ૬

૧૨૨૫.

૫૬-૩

સખી નંદતણે દરબાર, આનંદ એલી રે.
 તેને નિરખી સહુ વ્રજનાર્ય, ફરે છે ઘેલી રે. ૧
 સખી બ્રહ્મા ભવ સુરરાજ, વ્રજ ગુણ ગાવે રે,
 જહાં પ્રગટ પૂરણ બ્રહ્મ, ધેનું ચરાવે રે. ૨
 સખી જીવજંતુ વ્રજમાંહિ, તે બડભાગી રે,
 જેની તાળી ત્રિભુવનરાય, તે સંગ લાગી રે. ૩
 સખી વ્રજનાં વેલી ને વૃક્ષ, ધન્ય ધન્ય કા'વે રે,
 જેની છાયામાં સુંદર શ્યામ, વેણ વજ્રવે રે. ૪
 સખી વૃંદાવનની ભૂમિ, શ્રેષ્ઠ કહેવાણી રે,
 જહાં ચરણ ધરે સુખ રૂપ, શારંગપાણી રે. ૫
 જહાં કમળાએ કીધો નિવાસ, હરિ સંગ રમવા રે,
 સખી મુકતાનંદના નાથ, ને મન ગમતા રે. ૬

૧૨૨૬.

૫૬-૪

સખી ધન્ય ધન્ય શ્રી ગિરિરાજ, હરિ કર ધાર્યો રે,
 જેનો ચૌદ ભુવનમાં શ્યામ, જશ વિસ્તાર્યો રે. ૧
 વાલે ઈન્દ્રનું મોડયું માન, વ્રજજન કાજે રે,
 ધર્યો એક કરે દિન સાત, ગિરિ વ્રજરાજે રે. ૨
 સખી વ્રજવાસીને તુલ્ય, કોઈ ન દેખું રે,
 જેને વશ થયા વૈકુંઠનાથ, ધન્ય ધન્ય લેખું રે. ૩
 સખી જે નિશદિન હરિ સંગ, મહારસ માણે રે,
 તેના પુણ્યનો શંકર શેષ, પાર ન જાણે રે. ૪
 સખી વ્રજવાસી જે જન, ધન્ય ધન્ય કા'વ્યાં રે,
 નિત્ય ભાવ વધ્યો ભરપુર, હરિ મન ભાવ્યાં રે. ૫
 સખી આપણાં ભાગ્ય અપાર, હરિસંગ રમતાં રે,
 સખી મુકતાનંદના નાથ, ને મન ગમતાં રે. ૬

૧૨૨૭.

પદ-૫

સખી વાંસલડી વ્રજમાંહિ, સહુને સાલે રે,
 એ તો શોક્ય તણી પેર્ય શ્યામ, ને સંગ માલે રે. ૧
 એને કરથી પળ એક કા'ન, ધરે નહિ હેઠી રે,
 એ તો વેરણ્ય થઈ વ્રજ માંહિ, ક્યાંથી પેઠી રે. ૨
 એ તો આપણો માલ અપાર, નિશદિન લુંટે રે,
 કરે અધર અમૃતનું પાન, તાર ન તુટે રે. ૩
 સખી શોક્યલડીથી શાલ, વંશીનું ભારી રે,
 એને મુખથકી મોહનલાલ, કરે નહિ ન્યારી રે. ૪
 સખી વન સહુ વંશીની જાત્ય, મન ઘણું હરખે રે,
 તે માને છે મોટા ભાગ્ય, નેણે જળ વરખે^૧ રે. ૫
 સખી જે જળ પીને વાંસ, વધ્યો તો વનમાં રે,
 હવે તે નદી કમળસમેત, ફૂલી મનમાં રે. ૬
 સખી વાંસલડીની જાત્ય, નહિ કાંઈ છાની રે,
 એ તો મુક્તાનંદના નાથ, ને મન માની રે. ૭

૧૨૨૮.

પદ-૬

વ્હાલો નિત્ય નંદજીને દ્વાર, રમે ગિરધારી રે,
 તેને નિરખીને મનમાંહિ, મગન વ્રજનારી રે. ૧
 વ્હાલો વાંકા ચુંકાં કહી વે'ણ, સહુને હસાવે રે,
 કરે મર્મની વાત મોરાર, મન ઘણું ભાવે રે. ૨
 વ્હાલો ચાલે ચટકી ચાલ્ય, ગાયો દોવા રે,
 કરે કરનાં લટકાં કાન, મનડું મો'વા રે. ૩
 વ્હાલો છાના કરે બહુ ચેન, કોઈ ન જાણે રે,
 એની મીટ્યમાં મોહન વેલ્ય, મનડું તાણે રે. ૪
 એ તે મંત્ર ભણી ભણી માવ, મોરલી વાય રે,
 તેને સાંભળતાં નરનાર્ય, વશ થઈ જાય રે. ૫

એ તો મોહ પમાડયાના મંત્ર, મુખથી બોલે રે,
વ્હાલો મુક્તાનંદનો નાથ, મગન થઈ ડોલે રે. ૬

૧૨૨૯.

૫૬-૭

વ્હાલો નિત્ય નિત્ય નૌતમ વેશ, ધરે વનમાળી રે,
તેને નિરખીને ગોવાળ, વજાડે તાળી રે. ૧
વ્હાલો મોર મુગટ ધારી માવ, નટવર નાચે રે,
તેને જોઈને ગોપી ગોપાળ, મન ઘણું રાચે રે. ૨
માથે લાલ કસુંબી પાઘ, તોરા લે'કે રે,
પહેર્યા જરકસી જામો સુરંગ, અંતર લે'કે રે. ૩
બાંધ્યા ફુલડાંના બાજુબંધ, હાર વિરાજે રે,
કાને કુંડળ મકરાકાર, રવિ શશી લાજે રે. ૪
કેડયે ઘુઘરડીનો ઘેર, ધમકે ભારી રે,
તેને સુણતાં સઉ વ્રજમાંહિ, મોહ્યા નરનારી રે. ૫
કેદિ ચંદન ખોર સમેત, સુંદર છાજે રે,
મુક્તાનંદ મહાસુખરૂપ, વ્રજમાં વિરાજે રે. ૬

૧૨૩૦.

૫૬-૮

મારે મંદિર આવો માવ, તનપર વારી રે,
મેં તો તમ સંગ રમવા કાજ, સેજ સમારી રે. ૧
મેં તો તમને અરખ્યું તન, શ્યામ સુહાગી રે,
મારો હાથ ગ્રહો મહારાજ, કરો બડભાગી રે. ૨
મારા મનમાં મોટી આશ, તે તમે જાણો રે,
મારું મનગમતું કરી માવ, મોજું માણો રે. ૩
વ્હાલા અંતર અમૃતની આશ, પ્યાસ બુઝાવો રે,
મને ભેટ્યાનો બહુ ભાવ, મંદિર આવો રે. ૪
તમે બ્રહ્માદિકના ભૂપ, શું ઘણું કહીયે રે,
મુને આપો અખંડ સુહાગ, સ્થિર થઈ રહીયે રે. ૫

બીજા અવળા જીવ અનેક, પતિ તમે પ્યારા રે,
મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, રહો કેમ ન્યારા રે. ૬

૧૨૩૧.

પદ-૯

મારે તમ સંગ પૂરણ પ્રીત, બીજે ન રાયું રે,
હું તો તમ વિના સગપણ શ્યામ, ગણું સર્વે કાયું રે. ૧
મેં તો લોકની લાજ મરજાદ, સઘળી તોડી રે,
મેં તો શિરસાટે તમ સંગ, પ્રીતિ જોડી રે. ૨
હું તો સ્વપ્ના તુલ્ય સંસાર, સઘળો દેખું રે,
હું તો તમ વિના બીજું કંઈ, સત્ય ન લેખું રે. ૩
તારી લાવણ્યમાં નંદલાલ, હું લોભાણી રે,
મુને ગમતી નથી ઘરમાંય, કેની વાણી રે. ૪
મારે પળ જીગ જેવી થાય, તમ વિના વ્હાલા રે,
મુને કાંઈ ગમે નહિ કામ, શ્રીનંદલાલા રે. ૫
રહેજ્યો નયણું આગળ નાથ, આવાને આવા રે,
મુક્તાનંદ કહે મહારાજ, નહિ દેઉં જાવા રે. ૬

૧૨૩૨.

પદ-૧ (રાગ : પંચમ)

રજનીને અંતરે રે રસિયાજી આવિયા રે,
કેને સંગે જાગ્યા જીવનપ્રાણ,
બિ'તા બિ'તા બોલો રે વા'લાજી મુખ વેંણુડાં રે,
પ્રગટ દિસે છે અંગમાં ઐંધાણ. ૨. ૧
નયણ તમારાં રે દિસે નિંદરાળવા રે,
લાગી છે કપોળે કાજળ રેખ,
પીતાંબર સાટે રે પટોળી લઈ આવિયા રે,
તેણે ઘણું શોભે છે નટવર ભેખ. ૨. ૨
નવસરો હાર રે ઉઠ્યો છે હૈયે શોભતો રે,
શિથિલ થયાં છે સર્વે રે અંગ,

કોણ મળી છે રે નૌતમ કામિની રે,
 જેનો તમને લાગ્યો છે રસિયા રે રંગ. ર. ૩
 ઠાલું શું સંતાડો રે અમ થકી આવડું રે,
 કહોને સત્ય બોલી સુંદર શ્યામ,
 મુક્તાનંદના વા'લા રે મનભંગ ક્યાં થયા રે,
 અમે નહિ લઈયે તમારું રે નામ. ર. ૪

૧૨૩૩.

૫૬-૨

રસના રસિલા રે રજની વહી ગઈ રે,
 પ્રાતઃ સમે આવ્યા અમ ઘર શ્યામ,
 મનમાં વિચારો રે મારા વાલમા રે,
 હવે આંહિ શું છે તમારું રે કામ. ર. ૧
 બોલ શાને દીધા રે લગાડયાં ઠાલી લાલચે રે,
 જદુપતિ જાણી તમારી પ્રીત,
 દઢતા તમારી રે જણાણી હવે શ્યામળા રે,
 જેને ગાડે બેસો તેનાં ગાઓ ગીત. ર. ૨
 સેજડી સમારી રે વા'લા મેં તો ફુલડે રે,
 તે તો તમે સુની રાખી છે આજ,
 પ્રાતઃ સમે આવ્યા રે પ્રભુજી મને પીડવા રે,
 સારી મારી શોકલડલીનું રે કાજ. ર. ૩
 વાલાજી તમારાં રે કપટ છળ જાણીયાં રે,
 તોય નવ તુટે તમ સંગ વાલ્ય,
 મુક્તાનંદના સ્વામી રે સુંદર શ્યામળા રે,
 અમ ઘેર આવજ્યો રસિલાજી કાલ્ય. ર. ૪

૧૨૩૪.

૫૬-૩

ક્રોધ શાને કરો રે રાધાજી અમ ઉપરે,
 ભોળી મન આણીને ખોટી રે ભ્રાંત,

સમ ખાઈ સાચુ રે કહુ છું હવે કામિની રે,
 જેણે તમે પામો મનમાં રે શાંત. કો. ૧
 આજ મને મળ્યો રે શ્રીદામા ગોવાળિયો રે,
 ભાવે કરી ભેટ્યો ભુજ ભરી અંક,
 નવસરો હાર રે પહેર્યોતો તેણે કંઠમાં રે,
 તેનો મારે લાગ્યો છે ઉરમાં રે ડંક. કો. ૨
 કાજળ સરીખી રે કપોળ રેખા સાઈની રે,
 લાગ્યો મારો કાગળ લખતાં રે હાથ,
 પીતાંબર સાટે રે પટોળી લીધી પ્રમદા રે,
 તે તો તમ સાઝું જાણે સહુ સાથ. કો. ૩
 ગોવાળુને સંગે રે આ વેળા થઈ આવડી રે,
 તેણે કીધાં કૌતક અનંત અપાર,
 મુક્તાનંદનો વા'લો રે હસીને કહે કામિની રે,
 એમાં નથી ફેર ને ફાર લગાર. કો. ૪

૧૨૩૫.

પદ-૪

વારિ વારિ જાઉં રે વદન પર વાલમા રે,
 હવે તમે સાચુ બોલ્યા રે શ્યામ,
 જુગતિ તમારી રે જણાણી સર્વ વાતમાં રે,
 તેણે મારું મન પામ્યું વિસરામ. વા. ૧
 એવા ભોળા આજ રે તમને તો જાણીયા રે,
 ભલુ તમે કપટ તજ્યું છે કા'ન,
 પિયુજ પટોળી રે લાવ્યા છો મુજ કારણે રે,
 હવે નહિ રાખું તમશું ગુમાન. વા. ૨
 એક ભાવે હાંસી રે બીજીતો ચડે રીસડી રે,
 આવ્યા દેવા શોક્યતણો પરસાદ,
 કપટ તમારું રે જણાય નાના બાળને રે,
 જોઈ જોઈ જુઠા સર્વ સંવાદ. વા. ૩

તમારે અનેક રે અમારે તમે એક છો રે,
 ઘણું ઘણું શું કહીએ મહારાજ,
 મુકતાનંદના વા'લા રે વે'લેરા પધારજો રે,
 સાથે લઈને સેજડલિનો રે સાજ. વા. ૪

૧૨૩૬.

પદ-૧ (રાગ : ખંભાતી)

જાઈશ હું તો જળ ભરવા રે, જાઈશ હું તો જળ ભરવા રે,
 એક પંથ બે કામ છે મારે, મોહનનું દરશન કરવા રે. જાઈશ. ૧
 જમનાંને તીરે વાલો વેણું વજાડે, માનનીયોનાં મનડાં હરવા રે. જાઈશ. ૨
 રસિકરાયનું રૂપ જોઈને, ચરણકમળ ચિત્તું ધરવા રે. જાઈશ. ૩
 મુકતાનંદના નાથને સેવીશ, મનવાંછિત કારજ સરવા રે. જાઈશ. ૪

૧૨૩૭.

પદ-૨

મોહન સંગ મોહ્યું છે મન માફ રે, મોહન સંગ મોહ્યું છે મન માફ રે,
 નંદનંદન વ્રજરાજ પિયા વિના, શિર પર બીજો નહિ ધારું રે. મો. ૧
 રૂપ અલૌકિક રસિકરાયનું, જોઈને થયું છે સર્વે ખારું રે. મો. ૨
 મરમાળાના મુખપંકજ પર, તન મન ધન સરવશ વારું રે. મો. ૩
 મુકતાનંદનો નાથ હૈયાનો, હાર પલક નહિ વિસારું રે. મો. ૪

૧૨૩૮.

પદ-૩

રસિક સંગ લાગી રંગ ઝડી રે, રસિક સંગ લાગી રંગ ઝડી રે,
 છેલ છબિલો શ્રીગિરિધારી, ન્યારા ન મેલું એક ઘડી રે. ર. ૧
 મુખ જોયા વિન સુખ ન થાયે, એજ અલૌકિક ટેવ પડી રે. ર. ૨
 રસિક મોહન કેરી માધુરી મૂરતિ, જીવડલાને મેં તો સાથ જડી રે. ર. ૩
 મુકતાનંદનો નાથ ગ્રહી કર, શ્યામ કેરી અખંડ ખુમારી ચડી રે. ર. ૪

૧૨૩૯.

પદ-૪

મોહન મારું લીધું છે મનડું હરિ રે, મોહન મારું લીધું છે મનડું હરિ રે;
 મીઠાં મીઠાં વે'ણ કહી મરમાળાં, નેણની સાનમાં જાદુ કરી રે. મો. ૧
 રસિક છેલવર જોઈ રંગ લાગ્યો, લોકલજજા સર્વે વિસારી રે. મો. ૨

પ્રીતની રીત હું પ્રીછિ અલૌકિક, ભવસાગરમાં ન આવું ફરી રે. મો. ૩
મુક્તાનંદનો નાથ નવલ પિયા, વિગતે કરીને વ્રજરાજ વરી રે. મો. ૪

૧૨૪૦.

પદ-૧ (રાગ : ધોળ)

રસિયાવર કુંજવિહારી, હું તો વાલમ તમ પર વારી. ૧
જોઈ રૂપ તમારું હું મોઈ, તમ તુલ્ય ન દેખું કોઈ. ૨
મને રંગ ચડ્યો છે તમારો, મને લાગ્યો સંસારિયો ખારો. ૩
મારું મન તમ સંગ બંધાણું, પ્રેમે પરમાનંદ સુખ માણું. ૪
મુક્તાનંદના નાથ મુરારિ, રાખું ઉર પર શ્રીગિરિધારી. ૫

૧૨૪૧.

પદ-૨

મનમોહન મૂરતિ તમારી, મને પ્રાણ થકી ઘણી પ્યારી. ૧
રાખું હૈડાનો હાર કરીને, ન્યારા નહિ મેલું જગથી ડરીને. ૨
મેં તો તમ સંગ રમવા મુરારિ, જુઠી લોકની લાજ વિસારી. ૩
મેં તો જાણી અલૌકિક રીતિ, બાંધી પાતળા તમ સંગ પ્રીતિ. ૪
મુક્તાનંદના નાથ રંગીલા, રાખું નયણુંમાં છેલછબિલા. ૫

૧૨૪૨.

પદ-૩

ગુણસાગર શ્રીગિરિધારી, હું છું અબળા દાસી તમારી. ૧
મારે તમને જોયા વિના વા'લા, પળ કલ્પ તુલ્ય નંદલાલા. ૨
વણ દીઠે તે પળ ન રે'વાય, ખાલી મંદિર ખાવાને ધાય. ૩
વા'લા રૂપ તમારે હું મોઈ, બીજું દીઠું ગમે નહિ કોઈ. ૪
મુક્તાનંદના શ્યામ સુહાગી, મારે તમસું અચળ લે લાગી. ૫

૧૨૪૩.

પદ-૪

મને રંગ ચડ્યો છે તમારો, તેણે સુફળ જનમ થયો મારો. ૧
તમે બ્રહ્માદિકના સ્વામી, મને પ્રકટ મળ્યા બહુનામી. ૨
મારે આનંદ અંગ અપાર, તમને નિરખી નંદકુમાર. ૩
મારે આજ આનંદ ઝડી લાગી, રસિયા તમશું અનુરાગી. ૪
મુક્તાનંદ કે પ્રિતમ પ્યારા, તમને નિમિષ ન મેલું ન્યારા. ૫

૧૨૪૪.

૫૬-૧ (રાગ : ધોળ)

આવો નટવર નંદ દુલારા રે, મને પ્રાણ થકી છો પ્યારા રે. ૧
 મેં તો તનહું કર્યું તમ કાજે રે, હવે ન ડરું હું લોકની લાજે રે. ૨
 મારે તમ જેવા શિર સ્વામી રે, હું તો અવિચળ પદવી પામી રે. ૩
 તમે મુજ ઉપર થયા રાજી રે, હું તો ત્રિભુવનને શિર ગાજી રે. ૪
 મુક્તાનંદના નાથ સુહાગી રે, મારે જીત્યાની નોબત વાગી રે. ૫

૧૨૪૫.

૫૬-૨

મારે આજ આનંદ અપાર રે, તમને નિરખીને નંદકુમાર રે. ૧
 મારે મંદિર આવ્યા મુરારિ રે, હું તો વાલમ પર વારી રે. ૨
 મેંતો સજ્યા સુભગ શણગાર રે, તમ કારણ પ્રાણ આધાર રે. ૩
 કીધા સફળ મનોરથ મારા રે, તમે પ્રાણજીવન પિયુ પ્યારા રે. ૪
 મુક્તાનંદ કે' થઈ બડભાગી રે, મારે તમ સંગ લગની લાગી રે. ૫

૧૨૪૬.

૫૬-૩

રસિયાવર છો ઘણું વ્હાલા રે, રાખું ઉર પર શ્રી નંદલાલા રે. ૧
 મારા હૈડાનાં હાર છો પ્યારા રે, એક નિમિષ તમને ન મેલું ન્યારા રે. ૨
 મેં તો સઉ થકી પ્રીતી તોડી રે, તમ સંગ અચળ મતિ જોડી રે. ૩
 મે તો જાણ્યો પ્રતાપ તમારો રે, તેણે સફળ જનમ થયો મારો રે. ૪
 મુક્તાનંદ કે' કુંજવિહારી રે, હું તો થઈ રહી નાથ તમારી રે. ૫

૧૨૪૭.

૫૬-૪

હું તો મોહી છોગલીએ તારે રે, થયું ધ્યાન અખંડ ઉર મારે રે. ૧
 પ્યારા ગુણસાગર ગિરિધારી રે, તારા છોગલીયા પર વારી રે. ૨
 છોગું રંગડાનું ભરિયું રૂપાણું રે, મારા ચિત્તમાં ચોટયું મરમાણું રે. ૩
 તોરા ફુલડાના પાઘમાં જોઈ રે, વા'લા મનહું રહ્યું મારું મોઈ રે. ૪
 મુક્તાનંદ કહે શ્યામ સુહાગી રે, તારું રૂપ જોઈ અનુરાગી રે. ૫

૧૨૪૮.

પદ-૧ (રાગ : સામેરી)

આજ મારું ભાગ્ય અલૌકિક સજની, અલબેલા ઘેર આવ્યા રે,
ભૂધરજીને ભાવ કરીને, મંદિરમાં પધરાવ્યા રે. આજ. ૧
જેહનું ધ્યાન ધરીધરી મુનિવર, મોહાદિક રિપુ^૧ મારે રે,
તે મારો વા'લો આલિંગન કરવા, પ્રેમેશું હાથ પ્રસારે રે. આજ. ૨
નૌતમ જોબન નાથ રંગીલો, રંગ વાધ્યો અતિ ભારી રે,
મોહનવર ઉપર મેં સજની, સરવસ નાખ્યું વારી રે. આજ. ૩
જાળવિયું જોબન હરિ સાડું, પ્રેમે પાતળિયે પીધું રે,
મુક્તાનંદનો નાથ સુહાગી, અખંડ એવાતન^૨ દીધું રે. આજ. ૪

૧૨૪૯.

પદ-૨

મેહુલો તે વરસે હરિ મંદિરમાં, રમઝમ કરતા આવે રે,
મોરલીના સ્વરમાં મલાર આલાપે, રાગ રાગણી ગાવે રે. મેહુ. ૧
શ્યામ ઘટા ઘનની ચઢી આવી, શ્યામ કોકિલા બોલે રે,
શ્યામ સુંદરની વંશી સુણીને, દીલ વસિયર થઈ ડોલે રે. મેહુ. ૨
મોરલીને તાને ભીને ભીને વાને, મોહી રહ્યું મન માડું રે,
રસિકરાય વિના પળ જુગ જેવી, ક્યાંઈ ન લાગે સારું રે. મેહુ. ૩
રાત દિવસ મુખપંકજ જોતાં, નયણાં તૃપતિ ન પામે રે,
મુક્તાનંદનો નાથ રસિલો, ખુબ લગાડી ભામે રે. મેહુ. ૪

૧૨૫૦.

પદ-૩

વિઠ્ઠલવરને વરે જે સજની, પતિવ્રતા તે જ કહાવે રે,
ચોરાશીનું ભ્રમણ ભમતાં, પતિનો પાર ન આવે રે. વિઠ્ઠલ. ૧
જીવ જીહાં જીહાં જનમ ધરે તિહાં, ન ટળે ભુંડા હેવા રે,
અનંત ભાતના પતિ શિર થાયે, શ્વાન શુકર ખર જેવા રે. વિઠ્ઠલ. ૨
પ્રભુ વિના ટેક ધરે જે પ્રાણી, તે સર્વે જુઠી જાય રે,
તે માટે અમે હરિવર વરિયા, સમઝી સમઝી મન માંય રે. વિઠ્ઠલ. ૩

કોટી જનમનાં કલંક ટળ્યા છે, પુરુષોત્તમ વર પામી રે,
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, કોઈ વિધ ન રહી ખામી રે. વિઠ્ઠલ. ૪

૧૨૫૧.

૫૬-૪

નંદનંદન મારે જીવન દોરી, નિમિષ ન મેલું ન્યારા રે,
ઉર ઉપર રાખું અલબેલો, પ્રાણ થકી છે પ્યારા રે. નંદ. ૧
મેઉલો તે વરષે ને હરિ મંદિરમાં, થઈ આનંદની એલી રે,
લોકની લાજ મરજાદ ન માનું, મોહન મુખ જોઈ ઘેલી રે. નંદ. ૨
રસિકરાય સંગ નેહ કરીને, દેહ ગેહ શુદ્ધ ભુલી રે,
શ્યામ સુંદરનું રે સુખનું પામી, ફરું છું મગન થઈ ફુલી રે. નંદ. ૩
રૂપ અલૌકિક રસિકરાયનું, જોતાં તૃપતિ ન પામું રે,
મુક્તાનંદના નાથે જોયું, કરૂણાની દૃષ્ટિએ સામું રે. નંદ. ૪

૧૨૫૨.

૫૬-૫

નિલાતે દિન મારો નાથ પધાર્યા, આ અવસર સુખકારી રે,
અતિ સુંદર છબિ નંદ નંદનની રાખુ તે ઉર પર ધરી રે. ટેક.
આ અવસર જો ન ચેતું સજની, તો જોબન એળે જાય રે,
અવસર ચૂકીને મેઉલો રે આવે, તો શું સુખદાઈ કે'વાય રે. નિલાતે. ૧
અવસરે મેઉલા આવીને વરસે, અવસરે કોયલ બોલે રે,
અવસરે મોર બપૈયા રે બોલે રે, નહિ કોઈ અવસર તોલે રે. નિલાતે. ૨
મારા રે મનની ઈચ્છા સર્વે, સત્ય કરી ગિરધારી રે,
મુક્તાનંદના નાથને મળતાં, થઈ રહી જગથી ન્યારી રે. નિલાતે. ૩

૧૨૫૩.

૫૬-૬

કરુણા કરી ગિરધર ઘર આવ્યા, ન મળે નટવર નાણે રે,
આ અવસર જો ન ચેતું સજની, તો સોકલડી સુખ માણે રે. ટેક.
સોકલડી છે ધૂતારી સજની, અણ તેડી ઘેર આવે રે,
નિમિષ જો નાથને વેગળા રે, મેલું તો ભુધરને ભરમાવે રે. કરુણા. ૧
એ ચંચલ અમે ભોળાં સજની, છળ બળ એ બહુ જાણે રે,
મોહનનું મનરંજન કરવા, તક જોઈ આવે ટાણે રે. કરુણા. ૨

તે માટે કરું હાર હૈયાનો, નિમષ ન મેલું ન્યારા રે,
મુક્તાનંદનો નાથ રસિલો, પ્રાણ થકી છે પ્યારા રે. કરુણા. ૩

૧૨૫૪.

પદ-૧ (રાગ : ગરબી)

સખી નંદનંદન મુજને મળ્યા, મારે આનંદનો ઓઘ અતિશે વળ્યા જીરે. ટેક.
હું તો જમુનાં જળ ભરવા ગઈ, મારે ભેટ્ય ભૂધરસંગ ત્યાં થઈ જીરે. નંદ. ૧
મને હસિને હેતે કરી વાતડી, મારી અતિ શીતળ થઈ છાતડી જીરે. નંદ. ૨
મુક્તાનંદના સ્વામીને જોઈને, હું તો રહી છું મોહનસંગ મોહિને જીરે. નંદ. ૩

૧૨૫૫.

પદ-૨

સખી મન રહ્યું છે મારું મોહિને, નંદલાલ સુંદર વર જોઈને જીરે. ટેક.
હું તો જે દિનથી હરિને મળી, સગાં કુટુંબ સંસારમાંથી ટળી જીરે. મન. ૧
મને લોક કહે સહુ ઘેલડી, મેં તો બાંધી મોહન સંગ બેલડી જીરે. મન. ૨
મુક્તાનંદના સ્વામીને કારણે, કાઢી લોક લજજા સર્વ બારણે જીરે. મન. ૩

૧૨૫૬.

પદ-૩

મેં તો સગપણ હરિવરશું કર્યું, મને જુદું જગત સહું વિસર્યું જીરે. ટેક.
મને રંગ ચઢ્યો છે વ્રજરાજનો, મેં તો ત્યાગ કર્યો લોક લાજનો જીરે. સ. ૧
મારો કાનજી કોડિલે કર સાઈને, કરી મસ્ત પૂરણ રસ પાઈને જીરે. સ. ૨
મુક્તાનંદના સ્વામીને હું વરી, મારો જનમ સુફળ કર્યો શ્રીહરિ જીરે. સ. ૩

૧૨૫૭.

પદ-૪

મારે મોહન સંગાથે થઈ પ્રીતડી, મેં તો જાણી છે રસની રીતડી જીરે. ટેક.
મેં તો અંતર ધારી તિખી ટેકને, હું તો પામી છું પરમ વિવેકને જીરે. મો. ૧
મારે હરિ વિના અન્ય તે હરામ છે, એવી ટેક અખંડ આહું જામ છે જીરે. મો. ૨
મુક્તાનંદના સ્વામીને ગમવા, મેં તો ટેક લીધી છે એ શું રમવા જીરે. મો. ૩

૧૨૫૮.

પદ-૧ (રાગ : જંગલો)

મારે મંદિર પધારો ગિરધારીજી. ટેક.
મંદિર પધારો મારો જનમ સુધારો, પ્યારા ફૂલડે મેં સેજ સમારીજી. મારે.

દોલડા ગુમાનિ થાંકે રૂપ મેં તો લલયાની, ચડી માને પ્રેમ ખુંમારીજી. મારે. રસડારા જાણ મારા છોડી મેં જીવન પ્રાણ, છેલવર કુંજ વિહારીજી. મારે. મુક્તાનંદ કહે શામ થેં હો ઠરવારો ઠામ, થાં ઉપર ડારું તન વારીજી. મારે.

૧૨૫૯.

૫૬-૨

આવો છેલ ગુમાની પિયા પ્યારા રે. ટેક.

છેલ ગુમાની આવો કાંઈ ઘણું લલયાવો, નિમખ ન છોડું થાને ન્યારારે. આ. થાસેં મન માન્યો અબ કિએ વિધ રાખુ છાંનો, નટવરનંદ દુલારારે. આ. હૈડારા હારમાં કિશે જ ડિરાણગાર, રાજ ગિરધારી બંસીવારારે. આ. મુક્તાનંદ કહે મોરી તુમ હો જીવન દોરી, કર રાખુ દગતારારે. આ.

૧૨૬૦.

૫૬-૩

માંને મોહની લગાડી નંદલાલજી. ટેક.

મોહની લગાડી ભારી નેણું રે નજારે મારી, ઉર બીચ ખટકે જયું ભાલાજી. માં. બાંધિ કેં સુરંગી પાઘ નેણાં મેં જણાયો રાગ, ઓઢી આછો નવલ શાલજી. માં. આઠ પોર એક તાંન ભુલી મેં તો ઓર ભાન, થાંસે મન માન્યો મત વાલાજી. માં. મુક્તાનંદ કહે પ્યારા કર રાખું દગતારા, છેલવર શા મતમાલાજી. માં.

૧૨૬૧.

૫૬-૪

થાં સે મનડો લોભાણો વ્રજચંદાજી. ટેક.

મનડો લોભાણો મારો ઓર સબ લાગો ખારો, પડી મેંતો પ્રેમ કે ફંદાજી. થાં. થાંસે ભઈ પ્રીત તબહિ સેં મેં તો, જગજીતી ઉરમેં ન માત આનંદાજી. થાં. કનૈયાજી થારે કાજ છોડી સબ લોકલાજ, ઉર બીચ ધારે સુભકંદાજી. થાં. મુક્તાનંદ કહે તોય મલિ મેં નિઃશંક હોય, અબતો ઘુટે હે સુખફંદાજી. થાં.

૧૨૬૨.

૫૬-૧ (રાગ : પુરવ)

અધિક પ્યારે મોહે પ્રગટ ગોવિંદ. ટેક.

તેહી બિન અધક્ષણ કલ ન પરત હે, જયું ચકોરી બિન ચંદ. અધિક. ૧ ચિત્તકે ચોર મોહે જાદુ કીનો, ડારી ગયો બ્રેહ ફંદ. અધિક. ૨ જાનવી તીરે કૂપ ખનત હે, પ્રોક્ષ ભજે સો મતિ મંદ. અધિક. ૩ મુક્તાનંદ મીટત રહે અદ્વિત, સ્વે પ્રભુ સહજાનંદ. અધિક. ૪

૧૨૬૩.

પદ-૨

મોરલી મધુરિસે મેરો મન હર લીના. ટેક.

સુનત બંસી મેરી સુધબુધ વિસરી, કહા જાનુ કહા કીન. મોરલી. ૧
સુને વેન અબ શિખ જગતકી, હું ભયી વેરીમેં લીન. મોરલી. ૨
ગોરખ દત્ત ભરત શુક નારદ, સો ગતિ હમકું દીન. મોરલી. ૩
મુક્તાનંદ મરમકે દાતા, સહજાનંદ પ્રવીન. મોરલી. ૪

૧૨૬૪.

પદ-૩

મેરો મન હર લીનો પ્રગટ ગોવિંદ. ટેક.

કોન કરે અબ લાજ લોકકી, મેં તો પ્રેમકે ફંદ. મેરો. ૧
લોક કહે યહ ભયી હે બાંવરી, હાસી કરત મતિમંદ. મેરો. ૨
લગી પ્રીત મેરી શ્યામ સુંદરસે, ભયી મે તો પરમાનંદ. મેરો. ૩
મુક્તાનંદ મર્મ કે દાતા, સદ્ગુરુ સહજાનંદ. મેરો. ૪

૧૨૬૫.

પદ-૪

પ્રીત કરત મેરો પલટ્યો હે અંગ. ટેક.

તન મન અર્પી મિલી મનમોહનકું, હો ગયી એકહિ અંગ. પ્રીત. ૧
નિર્ગુણ નાથ હાથ ગ્રહી મેરો, કર ડારી શુદ્ધ અંગ. પ્રીત. ૨
છિન છિન પ્રીતમકી છબિ નિરખું, પલ નહી છોડું વાકો સંગ. પ્રીત. ૩
મુક્તાનંદ મહદ્ યહ આશ્ચર્ય, બિનહિ અંગ ન ઉમંગ. પ્રી. ૪

૧૨૬૬.

પદ-૧ (રાગ : ધોળ)

સુખદાયક રે સ્વામી સહજાનંદ,

પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રીહરિ. ટેક.

જેનું સ્વામિનારાયણ નામ છે,

જેને ભજને રે પામે ભવજળ પાર. પ્ર. ૧

જેનાં દર્શન ઈચ્છે મહામુનિ,

કરુણાનિધિ રે પ્રભુ પરમ ઉદાર. પ્ર. ૨

વ્હાલે કળિમધ્યે અતિ કરુણા કરી,
 ધાર્યો દ્વિજકુળ રે ગુણનિધિ અવતાર. પ્ર. ૩
 વ્હાલે સતયુગસમ ધર્મ સ્થાપીયો,
 ટાળ્યા નિજજનના મનથી મદમાર^૧. પ્ર. ૪
 એનો જે જને કીધો આશરો,
 તે તો તરી ગયા રે કુળસહિત સંસાર. પ્ર. ૫

૧૨૬૭.

૫૬-૨

પ્રેમે પ્રગટ્યા રે સુરજ સહજાનંદ,
 અધર્મ અંધારું ટાળીયું. ટેક.
 માયારાત્ય મુમુક્ષુની ટળી,
 થયું હરિ મળતાં પૂરણ પ્રભાત. અ. ૧
 સંશય શોક હર્યા સર્વે જીવના,
 જેણે માની રે પ્રેમે વ્હાલાની વાત. અ. ૨
 જુઠા જ્ઞાની ઉલુક^૨ જગમાં હતા,
 તે સંતાણા રે પાપ પર્વતમાંય. અ. ૩
 કામ ક્રોધને લોભ જે ચોર તે,
 ડરી ભાગ્યા રે રહેવા ઠામ ન ક્યાંય. અ. ૪
 દેખી સંત કમળવન ફૂલીયાં,
 દુઃખ પામ્યા રે પાપી કુમુદ અપાર. અ. ૫
 મુક્તાનંદ કે' મહાસુખ આપીયું,
 એને વારણે રે જાઉં વારમવાર. અ. ૬

૧૨૬૮.

૫૬-૩

કરી કરુણા રે સ્વામી સહજાનંદ,
 પધાર્યા અખંડ સુખ આપવા. ટેક.
 જેનાં દર્શનથી દુષ્કૃત ટળે,
 જેને સ્પર્શે રે પામે પાતક નાશ. પ. ૧

૧. કામદેવનો ગર્વ ૨. ધ્રુવડ

જેનું શરણ ગ્રહે સુખ પામીયે,
 વેગે નાશે રે મોહ માયાના પાશ. પ. ૨
 જેનો મહિમા અનંત અપાર છે,
 શુક શારદ રે મુનિ નારદ ગાય. પ. ૩
 મતિમંદ ન જાણે એ મર્મને,
 જેમ ઉલુકને રે રવિ નવ દેખાય. પ. ૪
 બાલો નારદ નિગમના વેણને,
 સત્ય કરવા રે પોતે શ્રીબદ્રીનાથ. પ. ૫
 મુક્તાનંદ કે' અધર્મ ઉથાપીયો,
 ભક્તિ જ્ઞાન વૈરાગ્ય સ્થાપ્યા ગ્રહી હાથ. પ. ૬

૧૨૬૯.

પદ-૪

પોતે પરબ્રહ્મ રે સ્વામી સહજાનંદ,
 બદ્રીપતિ પ્રબળ પ્રતાપ છે. ટેક.
 બાલો ભરતખંડનાં નરનારીને,
 પોતે તપ કરી રે આપે ફળ સોય. બ. ૧
 હરિના તપ કેરા પુણ્ય પ્રતાપથી,
 થયાં શુદ્ધ મન રે હરિજન સર્વ કોય. બ. ૨
 સ્વામિનારાયણ નામ ઓયરે,
 તેને જન્મ મરણ રે જમનો ભય જાય. બ. ૩
 સર્વે નરકકુંડ ખાલી થયા,
 ભુખ્યા જમગણ રે કર ઘસી પસ્તાય. બ. ૪
 પામ્યા અનંત જીવ હરિધામને,
 તેની ગણના રે કહેતાં શેષ લજાય. બ. ૫
 મુક્તાનંદ કે' મહિમા અતિ ઘણો,
 તેને એક મુખે રે, કવિ કેટલોક ગાય. બ. ૬

૧૨૭૦.

૫૬-૧ (રાગ : ગરબી)

છોગાળા રણછોડની શોભા, જોઈ મોહ્યું મન મારું રે. ટેક.
 શ્યામને સંગે રાચી હું તો રંગે, બીજું થયું સહુ ખારું. છોગાળા. ૧
 તન ધન પ્રાણ પ્રભુ પર વારું, હિંમત કદી ન હારું રે. છોગાળા. ૨
 લોકની લાજે જે કુળ મરજાદે, ધડક ન મનમાં ધારું રે. છોગાળા. ૩
 મુક્તાનંદનો નાથ રંગીલો, પ્રિતમ પળ ન વિસારું રે. છોગાળા. ૪

૧૨૭૧.

૫૬-૨

રંગીલા રણછોડ શું મારે, પૂરણ પ્રીત બંધાણી રે. ટેક.
 સુખડાનો સાગર રૂપઉજાગર, જનસુખકારી જાણી રે. રંગીલા. ૧
 વ્હાલાની વાત સુણી મનમાન્યું, ગમતી નથી અન્યવાણી રે. રંગીલા. ૨
 જે પદ સેવે સદા સત્યભામા, તે ચરણે લપટાણી રે. રંગીલા. ૩
 મુક્તાનંદના નાથને નિરખી, લાવણ્યમાં લોભાણી રે. રંગીલા. ૪

૧૨૭૨.

૫૬-૩

આવો રે અલબેલા વ્હાલા, સુંદરવર સુખકારી રે. ટેક.
 મારે મંદિરીયે રહો રંગભીના, ગુણસાગર ગિરધારી રે. આવો. ૧
 રસિયા તમારું રટણ કરું છું, ફુલડે સેજ સમારી રે. આવો. ૨
 તમ અર્થે મરમાળા રે મોહન, લોકની લાજ વિસારી રે. આવો. ૩
 મુક્તાનંદના નાથ હું તમ પર, વ્હાલમજી જાઉં વારી રે. આવો. ૪

૧૨૭૩.

૫૬-૪

શ્યામળીયા રંગરેલ છબિલા, મારે મંદિરીયે આવો રે. ટેક.
 મોહનવર મારે ઘરે આવી, તનના તાપ બુજાવો રે. શ્યામળીયા. ૧
 મુજપર મહેર કરી મનમોહન, કરુણાના ધન વરસાવો રે. શ્યામળીયા. ૨
 રસની રીતમાં કહાન કોડીલા, જાણ પ્રવીણ કહાવો રે. શ્યામળીયા. ૩
 મુક્તાનંદના વાલમ મુજને, લાલન લાડ લડાવો રે. શ્યામળીયા. ૪

૧૨૭૪.

પદ-૧ (રાગ : સોરઠ)

મોહન મારી છો જીવન દોરી,

નેણની સાનમાં મારું લીધું ચિત્ત ચોરી. ટેક.

જન્મો જન્મની જાદવા રે હું દાસી તોરી,

ચિત્ત ચોરી છેટે રહ્યા તમે સુધ ભુલ્યા મોરી. મોહન. ૧

કોણ મળી ધુતારડી રે ગુણવંતી ગોરી,

મંદિરે મારે આવતા જેણે ભાંગી છે ઓરી. મોહન. ૨

વિરહને બાણે વાલમાં મારું નાખ્યું કાળજી કોરી,

મુક્તાનંદના નાથજી તમે ચંદ હું ચકોરી. મોહન. ૩

૧૨૭૫.

પદ-૨

મોહન મુને પ્રાણથકી પ્યારા,

નટવર તમને નિરખતાં સર્વે તાપ ટળ્યા મારા. ટેક.

ગુણસાગર ગોવિંદજી રે ગુણ જોઈ તમારા,

તમ સંગ મનડું માનિયું જાણી નર સૌ નઠારા. મોહન. ૧

શોક સંતાપને શામળા રે કાઢ્યા છે બારા,

અતિ આનંદે પ્રેમના છુટે અંતર ફુવારા. મોહન. ૨

પલ એક પ્રિતમ પાતળા રે, નહિ મેલું ન્યારા,

મુક્તાંદના નાથજી કરી રાખુ દગતારા. મોહન. ૩

૧૨૭૬.

પદ-૩

મોહું મન નેણતણી સાને,

વશ થઈ રઈ હું વાલમાં મીઠી મોરલીને તાને. ટેક.

સોરઠ રાગ સુણાવીયો રે, મોરલી જો માને,

ગુણવંત થઈ હું તો ઘેલડી રે, તારે ગિરધરજી ગાને. મોહું. ૧

શિરપર પાઘ સોયામણી રે, કુંડળ શુભ કાને,

નખશિખ શોભા જોઈને રે, ઘણું મોહી ભીને વાને. મોહું. ૨

કીધી પોતાની કાનજી રે, દર્શનને દાને,

મુક્તાંદના નાથજી રે, હવે નહિ રઝળું રાને. મોહું. ૩

૧૨૭૭.

૫૬-૪

ઓરા આવો ગુણવંત ગિરધારી,
 મન કર્મ વચને માવજી, હું તો છઉં દાસી તારી. ટેક.
 સેજ સુહાગી ફૂલડે રે સુંદર સમારી,
 રસિક સોહાગી શ્યામળા, જોઉં વાટડી તમારી. ઓરા. ૧
 ધડક ન ધરશો રે અંતરે, શું કરશે સંસારી,
 તન મન ધન તમ ઉપરે, નાખું વાલમજી વારી. ઓરા. ૨
 દુર્જનીયાં સૌ દાઝતાં રે, રહેશે જખ મારી,
 મુક્તાનંદના નાથજી રે, રાખું ઉર પર સુખકારી. ઓરા. ૩

૧૨૭૮.

૫૬-૧ (તાલ : કહરવા)

મોહની લગાઈ મેરી મૈયા, લગાઈ મેરી મૈયા; લટકાળે નંદલાલ. ટેક.
 નયનુંકે બાણસેં મારી, બાણસે (૨) ભુલી તન સંભાળ. મો. ૧
 પરવશ પર્યો હે મેરો જયરા (૨) હો ગઈ હાલ બેહાલ. મો. ૨
 નયનું નિરઝર લાગી (૨) બિન દેખે દયાળ. મો. ૩
 મુક્તાનંદ મન હર લીનો, (૨) કરકે નૌતમ ખ્યાલ. મો. ૪

૧૨૭૯.

૫૬-૨

રટના લાગી હે હરિ તેરી, લાગી (૨) રહ્યો હાજરા હજૂર. ટેક.
 જવું તહાં જવન ઉરસેં, (૨) પળ ના રહો દૂર. રટના. ૧
 તુમહો તેસી પ્રભુ કીજો, (૨) મેં હું કપટી કૂર. રટના. ૨
 અખંડ દર્શ યહ દીજો, (૨) નિત્ય બરસત નુર. રટના. ૩
 મુક્તાનંદ નયનકમળકે, (૨) તુમ રવિ સુખપુર. રટના. ૪

૧૨૮૦.

૫૬-૩

શ્રીહરિ ગોવિંદ ગોપાળ, (૨) રટુ નિશદિન નામ. શ્રી ટેક.
 નારાયણ નરહરિ વિષ્ણુ, (૨) ગરૂડધ્વજ રામ. શ્રી. ૧
 નિરંજન નરકનિવારણ, (૨) સબ સંતનકે શ્યામ. શ્રી. ૨

મધુસુદન મોહનિવારણ, (૨) ગુણપર ગુણધામ. શ્રી. ૩
મુક્તાનંદ ફંદ મીટાવન, (૨) જપુ આઠો જામ. શ્રી. ૪

૧૨૮૧.

પદ-૪

નારાયણ નામ ઉચ્ચારે (૨) પાવે ભવજળ પાર. ટેક.
ગજ ગ્રાહકે મુખસેં છોડાયો, (૨) અર્ધ નામ ઉચ્ચાર. નારા. ૧
પ્રહલાદ બચ્ચો હરિ રટકે, (૨) લીયો ગિરિસેં ઉગાર. નારા. ૨
અજામિલ અધમ અઘ છુટો, (૨) કરી પુત્ર પોકાર. નારા. ૩
મુક્તાનંદ મનમેં વિચાર્યો, (૨) સ્વામિનારાયણ સાર. નારા. ૪

૧૨૮૨.

પદ-૧ (રાગ ગરબી)

મોહન તારી મૂરતિ મુને પ્યારી રે, એક નિમિષ ન મેલું ન્યારી. ટેક.
મેંતો તન મન તમને દીધું રે, સર્વે કારજ સુધારી લીધું રે;
મારું તમ થકી કારજ સીધું. મોહન. ૧
તારા મુખડાની માયા લાગી રે, મારા મનની તે ભ્રમણા ભાગી રે;
હું તો મોહ નિદ્રામાંથી જાગી. મોહન. ૨
મેં તો તમ સંગ પ્રીતિ જોડી રે, બીજા સર્વ સંઘાથે ત્રોડી રે;
શું કરશે મુરખ મો મોડી. મોહન. ૩
છબિ જોઈ અલૌકિક તારી રે, તારે વશ થઈ રહી ગિરધારી રે;
જાય મુક્તાનંદ બલિહારી. મોહન. ૪

૧૨૮૩.

પદ-૨

મોહન તારી મોહની મુને લાગી રે, રસિયા તમશું અનુરાગી. ટેક.
તારા નેણે ને વેણે લોભાણી રે, મુને ગમતી નથી અન્ય વાણી રે;
તારે વશ થઈ શારંગપાણી. મોહન. ૧
મુને રંગ લાગ્યો હવે તારો રે, તેણે સુફળ જન્મ થયો મારો રે;
મુને લાગ્યો સંસારીડો ખારો. મોહન. ૨

મેં તો આશા અસત્યની મેલી રે, તમ સાથે બાંધી દઢ બેલી રે;
 તારા ગુણ જોઈ થઈ અલબેલી. મોહન. ૩
 કહે મુક્તાનંદ ઉમંગે રે, મારું મન માન્યું તમ સંગે રે;
 હું તો રાચી તમારે રંગે. મોહન. ૪

૧૨૮૪.

૫૬-૩

હાલા તારા વેણની બલિહારી રે, હું તો સુણતાં થઈ જગન્યારી. ટેક.
 મેં તો જુક્તિ તમારી જાણી રે, સાંભળતાં મનોહર વાણી રે;
 હું તો હાથ તમારે વેચાણી. હાલા. ૧
 મારે મોહ મમતા સર્વે ભાગી રે, તમ સાથે અચળ લે લાગી રે;
 તારે વચને કરી વૈરાગી. હાલા. ૨
 અંગ પલટીને થઈ અલબેલી રે. આશા પિંડ બ્રહ્માંડની મેલી રે;
 તમે કીધી આનંદની એલી. હાલા. ૩
 કહે મુક્તાનંદ મોરારિ રે, તારો રંગ લાગો મુને ભારી રે;
 હું છઉં અબળા દાસી તમારી. હાલા. ૪

૧૨૮૫.

૫૬-૪

સુંદરવર શ્યામળા આવો ઓરા રે, માથે જોઉં ફૂલાકેરાં તોરા. ટેક.
 જોઈ રૂપ અલૌકિક તારું રે, તેમાં મનહું લોભાણું છે મારું રે;
 એક નિમિષ ન થાયે ન્યારું. સુંદર. ૧
 પીળા પુષ્પના હારને પહેરી રે, વાતા વાંસલડી મુખ ઘેરી રે;
 શાને ના'વો મંદિર મારે લેરી. સુંદર. ૨
 તારી આંખડી કામણગારી રે, જોતાં વશ થઈ રહી ગિરધારી રે;
 તારી બાનકની બલિહારી. સુંદર. ૩
 કહે મુક્તાનંદ સુખકારી રે, મને વહાલા છો કુંજવિહારી રે;
 નાખું સર્વસ્વ તમ પર વારી. સુંદર. ૪

૧૨૮૬.

મંગળ મૂર્તિશ્રી ઘનશ્યામને વંદન

સ્નેહભર્યા નયણે નિહાળતા હો, વંદન આનંદ ઘનશ્યામને;
 અમીમય દૃષ્ટિએ નિહાળતા હો, વંદન આનંદ ઘનશ્યામને. ટેક.
 છપૈયાપુરમાં વા'લો આપે પ્રગટ થયા, ધર્મ ભક્તિને ઘેર આનંદ ઉત્સવ થયા;
 સંતોને આનંદ ઉપજાવતા હો, વંદન આનંદ ઘનશ્યામને. સ્નેહભર્યાં ૧
 બાળચરિત્ર કરી આપે વન વિચર્યા, તીર્થોમાંહી ફરી જીવો પાવન કર્યા;
 નીલકંઠ નામ ધરાવતા હો, વંદન આનંદ ઘનશ્યામને. સ્નેહભર્યાં ૨
 વલકલ વસ્ત્ર ધરી પુલહાશ્રમે રહ્યા, બ્રહ્મરૂપ તેજ કરી મોટા જોગી થયા;
 નિજ સ્વરૂપ સમજાવતા હો, વંદન આનંદ ઘનશ્યામને. સ્નેહભર્યાં ૩
 લોજપુર ધામ રહી સર્જુદાસ કા'વિયા, સર્વોપરી જ્ઞાન કહી સંતોને રીઝાવિયા;
 મુક્તાનંદ પ્રેમ થકી પૂજતા હો, વંદન આનંદ ઘનશ્યામને. સ્નેહભર્યાં ૪

૧૨૮૭.

(રાગ : સારંગ)

સજની કોડે આનંદ મારે ઘેર શ્રીજી પધાર્યા;

આવી મારા તનડા કેરા તાપ નિવાર્યા...સજની કોડે...ટેક.

હરખે શું ઊઠી હું તો સનમુખ ચાલી; તેડી બેસાડ્યા મેં તો બાંધલડી ઝાલી;

અક્ષરના વા'લીડાને થાવાને વાલી...સજની કોડે. ૧

સન્મુખ બેસી હું તો નીરખવા લાગી; લોકડિયાની મેં તો લજજા રે ત્યાગી;

મુખડું નીરખીને મારી ભૂખલડી ભાંગી...સજની કોડે. ૨

હરિને જમાડ્યા મેં તો હાથે સાહેલી; કુળની મરજાદા પણ મેં કોરે લઈ મેલી,

શ્રીજીને જોઈ હું તો થઈ છું રે ઘેલી...સજની કોડે. ૩

પાનની બીડી મેં તો પ્રેમથી આલી; હસીને હોંશીલેવાલે મુખડામા જાલી,

પ્રિતે આવીને મારા મુખડામાં આલી...સજની કોડે. ૪

મનગમતી મોજુવાલેમુજને રે આપી; વચને કરીને વાલે સ્થિર કરી સ્થાપી,

કોટિ જનમના દુઃખડા નાખ્યા છે કાપી...સજની કોડે. ૫

ઊંચી અગાશી મારી નૌતમ મેડી; ઊંચે આવાસે મુજને એકાંતે તેડી,
 હૈયાની રાડ્યો મેં તો હરિ આગળ રેલી...સજની કોડે. ૬
 પ્રેમના આંસુ મારે નયણે ઝરે છે; હાથ લૂએ ને કર છાયા કરે છે,
 કંઠેવળગું ને મારા નયણા ઠરે છે...સજની કોડે. ૭
 વણ તેડ્યા વહેલા મારે મંદિર આવો; મન કોડે મોહન મીઠી વેણું રે વજાવો,
 હેતે કરીને મુજને હસીને બોલાવો...સજની કોડે. ૮
 રંગના રંગીલામુજને રંગ લાગ્યો તારો; કેડ્યે ફરે છે જીવન પ્રાણ અમારો,
 મુક્તાનંદ કહે છે મારો જન્મ સુધાર્યો...સજની કોડે. ૯

૧૨૮૮.

૫૬-૧

મનહું રંગાયા વિના રે ભક્તિ ન ભાવે રે;
 ભીતર ભેદાણા વિના રે સમાધિ ન આવે રે,
 એવું સદ્ગુરુ સાચું સમજાવે, નારાયણ સ્વામી રે. મનહું રંગાયા. ૧
 મીરાબાઈ કેરું જ્યારે મનહું રંગાણું ત્યારે;
 ઝેરના કટોરા પચાવે રે, નારાયણ સ્વામી. મનહું રંગાયા. ૨
 નરસિંહ મહેતાનું જ્યારે મનહું રંગાણું ત્યારે;
 હરિવર આવી હાર પહેરાવે, નારાયણ સ્વામી. મનહું રંગાયા. ૩
 ધના રે ભગતનું જ્યારે મનહું રંગાણું રે ત્યારે;
 એતો વેળુના ઘઉં નીપજાવે, નારાયણ સ્વામી. મનહું રંગાયા. ૪
 રોહીદાસનું રે જ્યારે મનહું રંગાણું ત્યારે;
 ચર્મકુંડે ગંગાજી વહાવે, નારાયણ સ્વામી. મનહું રંગાયા. ૫
 ગુરુ રામાનંદજીએ જ્ઞાન એ બતાવ્યું રે;
 ગુરુ ગુણને મુક્તાનંદ ગાવે, નારાયણ સ્વામી. મનહું રંગાયા. ૬

૧૨૮૯.

પદ-૧

આજે આ શ્રીધનશ્યામ મૂર્તિ દ્વારે રે,
 પ્રભુ નિજ જન કેરાં કાજ સર્વ સુધારે રે. ૧
 કોઈને મૂર્તિમાં પ્રગટ પ્રમાણ દર્શન આપે રે,
 કોઈનું મન ખેંચી નિજ રૂપમાં દઢ સ્થાપે રે. ૨
 કોઈ બહુવિધનાં નૈવેદ્ય અર્પે છે આણી રે,
 તેને ગ્રહણ કરે તતકાળ ભાવ જાણી રે. ૩
 કોઈનું દૂધ પીવે હરિ આપ મૂર્તિ રૂપે રે,
 કોઈનો ગ્રહણ કરે છે હાર ભાવ અનુપે રે. ૪
 આવા મૂર્તિ દ્વારે દિવ્યભાવ જણાવે રે,
 નિજ ભક્તને શ્રી ધનશ્યામ લાડ લડાવે રે. ૫
 આજે મૂર્તિમાં કીધો નિવાસ નિજજન કાજે રે,
 કહે મુક્તાનંદ શ્રીહરિકૃષ્ણ પ્રગટ બિરાજે રે. ૬

વિરહ પદ સંગ્રહ

૧૨૯૦.

(રાગ : ગરબી)

વાટડી જોઉં છું રે વહાલા, હજી કેમ નાવ્યા નંદલાલા રે, ટેક.
 કારતકે કપટ વચન કહાવો, નમેરા^૧ નાથ ન વ્રજ આવો,
 મિથ્યા બોલા તોય મન ભાવો રે. વાટડી. ૧
 માગસરે મહાદુઃખમાં ગોપી, રહી તન મન તમને સોંપી,
 તમ સારું લોકલાજ લોપી રે. વાટડી. ૨
 પોષે પલંગ રચ્યો પ્રીતે, રસિલાશું રમશું રસ રીત્યે,
 ભરોંસે ભલ માર્યા ભીંતે રે. વાટડી. ૩
 માહે મોહ લાગ્યો મુજને, શું કહીયે નગણનાથ તુજને,
 ન લખીયો કાગળ સંગ દ્વિજને રે. વાટડી. ૪
 ફાગણે વનવેલી ફૂલી, તે પર ભમર રહ્યા ઝૂલી,
 વાલમ વિના હું ભટકું ભૂલી રે. વાટડી. ૫
 ચૈતરે ચિત્તશાંતિ નાવે, પિયું વિના ભોજન નવ ભાવે,
 જાણું જે વ્હાલો આ વેળે આવે રે. વાટડી. ૬
 વૈશાખે વાટ ઘણી જોઈ, ન લખીયો કાગળીઓ કોઈ,
 રહ્યા શું કુબ્જામાં મોહી રે. વાટડી. ૭
 જેઠે જુગત્ય સકળ જાણી, કીધી તમે કુબજા પટરાણી,
 ભરો છો તેનાં પરવશ થઈ પાણી રે. વાટડી. ૮
 અષાઢે આરત ઘણી તનમાં, બપૈયા બોલે છે વનમાં,
 પિયુ પિયુ સુણી ઝુરું મનમાં રે. વાટડી. ૯
 શ્રાવણે શ્યામ વિના સુનાં, વુઠે ઘણું વારિ રહ્યા ઉનાં,
 પિયુજી પરહરીયાં કરી જુનાં રે. વાટડી. ૧૦
 ભાદરવે નવું નવું ભાવે, નગણાને મેહેર ન મન આવે,
 જાણને કોણ કહી સમજાવે રે. વાટડી. ૧૧

આસુવે^૧ અનંગબાણ મારે, એથી કોણ તમ વિના ઉગારે,
કામનીનું કારજ કોણ સારે રે. વાટડી. ૧૨
આવ્યા ઘરે બળવંત બહુનામી, હવે હું તો પૂરણ સુખ પામી,
મળો મુક્તાનંદના સ્વામી રે. વાટડી. ૧૩

૧૨૯૧.

પદ-૧ (રાગ : મેવાડો)

ઓધાજી અમે શ્યામને શું કહી મેલું રે, ટેક.
આવું કરવું હતું જ્યારે, મારવાં હતાં મુઠ મારે,
પિયુડે ન કહ્યું પહેલું રે. ઓધાજી. ૧
નેણકેરાં બાણે મારી, વશ કીધી વ્રજનારી,
ગોકુળિયું કરી ગયા ઘેલું રે. ઓધાજી. ૨
યાદવોમાં જઈ કરી, સબળ શોભે છે હરિ,
કુબજાશું બાંધી બેલુ રે. ઓધાજી. ૩
મુક્તાનંદ વ્રજનારી, બોલે છે રીસની મારી,
સબળ સુધાર્યું છેલું રે. ઓધાજી. ૪

૧૨૯૨.

પદ-૨

ઓધાજી અમને શ્યામ વિના સુખ ન આવે રે; ટેક.
સગાં ન દીઠાં સુહાયે, મંદિરીયું ખાવાને ધાયે,
ભોજનીયું નવ ભાવે રે. ઓધાજી. ૧
રજનીમાં નીંદ ત્યાગી, લગની એ સાથે લાગી,
કહાન ન સંદેશો કાવે રે. ઓધાજી. ૨
દીવાની થઈને ડોલું, બપૈયાની પેરે બોલું,
મોહની લગાડી માવે રે. ઓધાજી. ૩
મુક્તાનંદ માવ પાસે, અમને કાંઈ રાખે વાસે,
કાનને કોઈ તેડી લાવે રે. ઓધાજી. ૪

૧૨૯૩.

૫૬-૩

ઓધાજી અને વ્હાલાને વિશ્વાસે રહ્યા રે, ટેક.
 આવ્યાની અવધિ દીધી, ચિત્તવૃત્તિ ચોરી લીધી,
 કુડાં કુડાં વેણ કહ્યા રે. ઓધાજી. ૧
 લોકડાની લાજ છોડી, પ્રિતમશું પ્રીત જોડી,
 માવ સારું મેણાં સહ્યા રે, ઓધાજી. ૨
 રાધાજી જેવી રાણી ત્યાગી, કુબજાશું પ્રીત લાગી,
 તે દુઃખે ભરાય હૈયાં રે. ઓધાજી. ૩
 મુક્તાનંદ વ્રજનારી, જાણે એને બ્રહ્મચારી,
 જોઈ અંગ ભલાં ગ્રહ્યાં રે. ઓધાજી. ૪

૧૨૯૪.

૫૬-૪

ઓધાજી એવું કુબજા શું તપ કીધું રે; ટેક.
 એવી બુદ્ધિ એને આવી, મોહનને મનમાં ભાવી,
 શ્યામને ચંદન દીધું રે. ઓધાજી. ૧
 જપ તપ જોગ કરી, પ્રગટ ન પામે હરિ,
 સેજમાં કારજ સીધું રે. ઓધાજી. ૨
 કમળાનું પદ પામી, ભોગવ્યા સુરેશ સ્વામી,
 અધર અમૃત પીધું રે. ઓધાજી. ૩
 મુક્તાનંદ સુખ છેલું, માવશું બંધાય બેલું,
 તે તો એણે માગી લીધું રે. ઓધાજી. ૪

૧૨૯૫.

૫૬-૧ (રાગ : જંગલો)

કિન વેરન વિલમાયે^૧, હો પ્યારે (૨)... ટેક.
 મોકું બોલ દિયે મનમોહન, વાલમ ક્યું વિસરાયે. હો પ્યારે. ૧
 કહાં સે એ નાર મિલી નવરંગી, વિનગુન હાર પેરાયે. હો પ્યારે. ૨
 મગ દેખન મોય સબ નિશી વિતી, ભોર ભયે આયે. હો પ્યારે. ૩
 મુક્તાનંદ કહે જાઓ તહાં ફીર, જહાં તુમ નાથ લોભાયે. હો પ્યારે. ૪

૧૨૯૬.

પદ-૨

ક્યું ઠાડે હો જદુરાઈ, હો અબ (૨)... ટેક.

કુંદ કલી નદી સેજ બિછાયકે, તલપત રજની ગુમાઈ. હો અબ. ૧
ભોર ભયે મેરે ઘર આયે, જાની કપટ ચતુરાઈ. હો અબ. ૨
દાઝે ઉપર લુન લગાવન, આયે ભલે સુખદાઈ. હો અબ. ૩
મુક્તાનંદ કહે જાઓ તહાં ફીર, જહાં નઈ પ્રીત લગાઈ. હો અબ. ૪

૧૨૯૭.

પદ-૩

તુમકો ન દોષ મોરાંરિ હો અબ (૨) ... ટેક.

વિધિ દુઃખ દેન કરી શિર ઉર, સાચી શોક્ય હમારી. હો અબ. ૧
ક્યા જાનું ઈન કોન ભાંત્યકી, તુમ પર ભુરકી ડારી. હો અબ. ૨
એસે તો પરવસ્ય કોઈ ન દેખે, યા જગમેં નરનારી. હો અબ. ૩
મુક્તાનંદ કહે સુધ વિસરાય કે, કર રાખે ઘર બારી. હો અબ. ૪

૧૨૯૮.

પદ-૪

નટવર કુંજવિહારી હો પ્યારે (૨) ... ટેક.

તુમ સંગ પ્રીત ભઈ પરિપૂરન, સો અબ ટરત ન ટારી. હો પ્યારે. ૧
ક્યા જાનુ તુમ કહાં મોય કીનો, બાવરિસી કર ડારી. હો પ્યારે. ૨
અબ મોય તમ બિન કછુ ન સુહાવત, ચઢી મોય પ્રેમ ખુમારી. હો પ્યારે. ૩
મુક્તાનંદ કે નાથ કાલ્ય ફીર, મેરે ઘર આઓ મોરાંરી. હો પ્યારે. ૪

૧૨૯૯.

પદ-૧ (રાગ : કાફી)

શામ રે વશ કીની રે મોહન, શામ રે વશ કીની રે. ટેક.

મેરે મનકી બાત સબ જાને રે. મોહન. ૧
નેનસે મેરો મન હર લીનો, વાત રસિક રહી દીની રે. મોહન. ૨
જબસે ભેટન ભઈ નટવર સે, દિન દિન પ્રીત નવીને. મોહન. ૩
મુક્તાનંદકે નાથ રસિલે, મોય અપની કરલીની રે. મોહન. ૪

૧૩૦૦.

૫૬-૨

મોહન મોહની ડારી રે મોહન (૨) મેરો મન હરલિનો મુરારિ રે. ટેક.
શ્યામ સુંદરકી દૃષ્ટિ અલૌકિક, માનુ પ્રેમ કટારી રે. મોહન. ૧
લગતહી પાર ભઈ મેરે તનમેં, પીર ટરત નાહી ટારી રે. મોહન. ૨
મુક્તાનંદકે નાથ રસિલે, કર ડારી જગ ન્યારી રે. મોહન. ૩

૧૩૦૧.

૫૬-૩

પ્રાણસે મોય પ્યારો પ્રિતમ (૨) નટવર નંદદુલારો રે. ટેક.
રસિકરાય વ્રજરાજ લાડીલો, નેક^૧ ન કરીઉં ન્યારો રે. પ્રિતમ. ૧
ઉન ચરને મેરો મન અટકો, તજી સબ જુઠ પસારો રે. પ્રિતમ. ૨
મુક્તાનંદકે નાથકી છબિ પર, વારી ડારુ જગ સારો રે. પ્રિતમ. ૩

૧૩૦૨.

૫૬-૪

માધુરી મન માની રે મૂરતિ (૨) પ્યારો નટવર છેલ ગુમાની રે. ટેક.
ભાલ વિશાલ નયન છબિ નિરખત, ભઈ મેતો દરદ દિવાની રે. માધુરી. ૧
વાકી પીર બાઢી મેરે તનમેં, કાહુ રહે અબ છાની રે. માધુરી. ૨
મુક્તાનંદ કે નાથ રસિલો, શ્યામ સુંદરવર સુખદાની રે. માધુરી. ૩

૧૩૦૩.

૫૬-૧ (રાગ : કાનરો)

આઓ રસિક ઘનશ્યામ વિહારી. ટેક.
તુમ કારન મેં કુંદ^૨ કલિનકી, રંગમહલ શુભ સેજ સમારી. આઓ. ૧
મનિસમ દીપ અનોપમ કિને, જગમગ જ્યોત ભઈ અતિ ભારી. આઓ. ૨
યુવાયંદન છંડકે મહલ મધ્ય, યું જપ માલા ફેરું તુમારી. આઓ. ૩
મેરે મંદિર રહો રંગભીને, શ્રી વ્રજયંદ સદા સુખકારી. આઓ. ૪
મુક્તાનંદકે શ્યામ ચતુરવર, તુમ પર ડારુંગી સરવસ વારી. આઓ. ૫

૧૩૦૪.

૫૬-૨

પ્રાન પિયા પલ દૂર ન રે ના. ટેક.

તુમ બિન બિરહ અનલ તન જાસ્ત, ઈતની અરજ મેરી ઉર ધરી લેના. પ્રાન. ૧
મેરો ભુવન તુમ્હારો હે મોહન, ઓર બઢાય બાત કહાં કેનાં. પ્રાન. ૨
તુમ બિન પલક કલપ સમ બિતત, નિરખત તોય અધિક સુખચેના. પ્રાન. ૩
પૂરન શશિ સમ વદન તિહારો, નિરખતી હું રિ સદાભર નૈના. પ્રાન. ૪
મુક્તાનંદકે શ્યામ ચતુરવર, એહિ સુખનાથ નિરંતર દેના. પ્રાન. ૫

૧૩૦૫.

૫૬-૩

તુમ સંગ પ્રીત અખંડ ભઈ હૈ. ટેક.

જબસે પ્રીત ભઈ પ્રભુ તુમ સંગ, તબહિસે અન્ય સુખ આસ ગઈ હૈ. તુમ. ૧
નવલ પિયા ઘનશ્યામ તુમારી, પ્રીતિ અલૌકિક નિતહિ નઈ હૈ. તુમ. ૨
યા કારન તવ પદ પંકજમેં, સુરતિ હમારી સો અટક રઈ હૈ. તુમ. ૩
પાયો રંક રતન ચિંતામણિ, તેહિ વિધ તુમ સંગ પ્રીત થઈ હૈ. તુમ. ૪
મુક્તાનંદકી તુમ મનમોહન, અતિ કરુણાકર બાંય ગ્રહી હૈ. તુમ. ૫

૧૩૦૬.

૫૬-૪

નેહ નિભાવન તુમ ગિરધારી. ટેક.

શ્રુતિ પુરાન સદ્ગ્રંથ સંત સબ એહિ વિધિ, તવ ગુન કહત પોકારી. નેહ. ૧
કૈસોઉં પતિત આવત તવ શરણે, તા પર કરત કૃપા અતિ ભારી. નેહ. ૨
ગનિકા ગીધ આદિ તુમ તારે, ત્યું અધગામિનિ ગૌતમ નારી. નેહ. ૩
તુમ નિજજન પ્રતિપાલ નિરંતર, યહ અપનો શુભ બિરદ વિચારી. નેહ. ૪
મુક્તાનંદ નેહ કિયો તુમ સંગ, તુમહિ નિભાયો અખિલ અઘહારિ. નેહ. ૫

૧૩૦૭.

૫૬-૧ (રાગ : રૈરવ)

સુન શામ રે ગુમાની તેરે રૂપમેં લોભાની,

ડોલું મેં દિલ દિવાની, તુમસે લગન લગી હે. ટેક.

ચાત્રક જયું ટેક ધારી તેરી મેં ભઈ મુરારિ,

પ્રીતિ ટરે ન ટારી ભ્રમના સો સબ ભગી હે. સુન. ૧

તોરે કુટીલ કમાનો દોઉ નેન તીખે બાના,
 મેરા મન અધિક વેંધાના વ્રેહ પીર સો જગીહે. સુન. ૨
 કહે મુક્તાનંદ ટેરીમેં સબહિ ભ્રાંતિ તેરી,
 તુમ જીવન નિધિ મેરી જગ આસકું તગી હે. સુન. ૩

૧૩૦૮.

૫૬-૨

ધનશામ છેલ પ્યારા મેરે પ્રાન કે આધારા,
 એક પલ ન છોડું ન્યારા, પ્રીતિ પ્રબલ ભઈ હે. ટેક.
 નયનુ કિં શોભા ભારી, શુભ અંબુજ અનુસારી,
 માનુ પ્રેમકી કટારી, મેરે ચિત્તમેં ખુચ રઈ હે. ધનશામ. ૧
 વિરહાકી પીર તનમેં તેરો રટ અખંડ મનમેં,
 એકધાર જલ દગનમેં લગની સો નીત નઈ હે. ધનશામ. ૨
 કહે મુક્તાનંદ ભારી, તુમસે લગન હમારી,
 તેરે રૂપમે મોરારિ, સુરતી સો લગ ગઈ હે. ધનશામ. ૩

૧૩૦૯.

૫૬-૩

પ્રજયંદ નંદલાલા ઉર સોહત બનમાલા,
 મુરલી મધુર રસાલા, સુન બાવરી ભઈ રંકહુ. ટેક.
 મુરલીમેં જાદુ ભારી ઉર વિરહ આગ્ય જારી,
 પીડા ટરે ન ટારી ઘાયલ સિં હો રઈ હું. પ્રજયંદ. ૧
 સુખસિંધુ તેરે કાજ તજ દીની લોકલાજ,
 છોડ્યો હે જગ સમાજ, જોગન મેં હો ગઈ હું. પ્રજયંદ. ૨
 કહે મુક્તાનંદ પ્યારે, તુમ નાથ હો હમારે,
 રહેના ન પલક ન્યારે, વ્રેહ પુરમેં બઈ હું. પ્રજયંદ. ૩

૧૩૧૦.

૫૬-૪

છેલ નંદ નંદા ડારનકું પ્રેમ ફંદા,
 લીલા કરત સ્વછંદા, મેરે મનકું હરલીયા હે. ટેક.

નેનનમેં ટોંના ભારી તુમ કરત હો બિહારી,
 હરલીની સુધ હમારી કછુ જાદુ કર દીયા હે. છેલનંદ. ૧
 મુરલીકુ જાદુગારી સુની વિકલ હોત નારી,
 મોય પરવસ કર ડારી, કહા જાનુ કયા કીયા હે. છેલનંદ. ૨
 કહે મુક્તાનંદ પ્યારા તુમ શામ હો હમારા,
 તેરે ચરનમેં ઉદારા, જોર્યો અચલ જીયા હે. છેલનંદ. ૩

૧૩૧૧.

પદ-૧ (રાગ : કાફી)

રસિક રંગભીને હો પ્યારા, મોંસે નિમખ ન રેનાં ન્યારા. ટેક.
 તુમ વિન પલ મોય હોત કલપ સમ, શામ સુંદર બંસીવારા. રસિક. ૧
 જબ તોય શામ ન દેખું નજરભર, નિકસત પ્રાન હમારા. રસિક. ૨
 યા કારન રહો નેન કે આગે, મનમોહન મતવારા. રસિક. ૩
 મુક્તાનંદકે શામ ચતુરવર, તુમ હો નાથ હમારા. રસિક. ૪

૧૩૧૨.

પદ-૨

દગન બીચ રેનાં રે કાના, મેરે તુમ બિન નિકસત પ્રાના. ટેક.
 તુમ બિન ધીર ધરિ નહિ જાવત, ક્યું કર રાખું ગુમાનાં. દ્રગન. ૧
 તેરોહિ રટન રહત નિશવાસર, ભુલ ગઈ જગભાના. દ્રગન. ૨
 મેરેહિ મંદિર રહો રંગભીને, સુંદર શામ સુજાના. દ્રગન. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ નિરંતર, દિજિયેં દરશન દાના. દ્રગન. ૪

૧૩૧૩.

પદ-૩

લગન દઢ લાગી રે મોરી, પિયા તુમ મેરી જીવન દોરી. ટેક.
 તેરેહિ કારન રસિક છેલવર, ઓર સબનસેં તોરી. લગન. ૧
 સબ સુખધામ જાની પ્રભુ તુમ સંગ, પ્રીતિ પ્રબલ હમજોરી. લગન. ૨
 રસિકરાય તુમ સમ અન્ય જાનુ, એસિતો મેં નહિ ભોરી. લગન. ૩
 મુક્તાનંદ કહે વદન તુમારો, ચિતવતિ રહું જયું ચકોરી. લગન. ૪

૧૩૧૪.

૫૬-૪

ચતુર વ્રજચંદા હો ગુમાની, પિયામેં તેરે હાથ બિકાની. ટેક.
 શોભા ધામ શામ સુંદર તોય, જનસુખકારી જાની. ચતુર. ૧
 કોટિ મદન મદ હરન તુમારો, રૂપ દેખી લલચાની. ચતુર. ૨
 મુરલીધર તેરી માધુરી મૂરત, જાની પરમ સુખદાની. ચતુર. ૩
 મુક્તાનંદકે નાથ મોય તુમ, કિનિ હે દરદ દિવાની. ચતુર. ૪

૧૩૧૫.

૫૬-૧ (રાગ : નાયકી)

આઓ ઘનશ્યામ પિયા, શામ પિયા રે મેરે જીયકે જીયારે. ટેક.
 કુંદ કલીનકી મેં સેજ સમારી, રંગ મહલ બહુ દીપ કીયારે. આઓ. ૧
 મેરો ભુવન તિહારો હે મોહન, તુમહિકું સર્વશ અર્પ દીયારે. આઓ. ૨
 મુક્તાનંદ કે શામ ચતુરવર, તુમ બિન ધીર ન ધરત હિયારે. આઓ. ૩

૧૩૧૬.

૫૬-૨

એસી મોય બાનપરી, બાનપરી રે મેરે જીયસોં જરી રે. ટેક.
 જબ તોય શામ ન દેખું નજર ભર, કોટી કલપ સમ હોત ઘરીરે. એસી. ૧
 એહિ કારન મોઉં અબ નટવર, લોકલાજ મરજાદ ટરી રે. એસી. ૨
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મેં તુમારો, વદન વિલોકું અતિ પ્રેમ ભરી રે. એસી. ૩

૧૩૧૭.

૫૬-૩

શામ તોંસે લગન લગી, લગન લગી રે મેરી ભ્રમના ભગી રે. ટેક.
 લોક પ્રલોકમે^૧ છેલ છબિલે, તુમહીકું સેવું અધિક ઉમંગી રે. શામ. ૧
 તુમ બિન ઓર કછુ ન સોહાવત, એહી કારન જગઆશ તગી રે. શામ. ૨
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મેં તુમારે, ચરન કમલ લપટાય જગી રે. શામ. ૩

૧૩૧૮.

૫૬-૪

તુમ સંગ નેહ ભયો, નેહ ભયોરિ સો સુખ ન બને કહ્યોરી. ટેક.
 તુમ સંગ નેહ ભયો નંદનંદન, તબહી સેં સબ દુઃખ દૂર ગયોરી. તુમ. ૧

તુમહી મેં રસિક છેલ રંગભીને, પ્રેમ દિનાહીં દિન હોત નયોરી. તુમ. ૨
મુક્તાનંદ કે નાથ તુમારે, ચરન કમલ ચિત અટક રયોરી. તુમ. ૩

૧૩૧૯.

પદ-૧ (રાગ : જંગલો)

મેરો મન કાનર કારે બાંસુરી બજાય લીનો રે. ટેક.
બાંસુરી બજાઈ મોકું હંસીકે બુલાઈ,
શામ રે સુજાન કેસો જાદુ કિનો. મેરો. ૧
નેનકી સેન કીની મોહની લગાય દિની,
કૃષ્ણ મેરો જીયરા ફીરાય દીનો. મેરો. ૨
બાવરીસી કીની મેરી સુધ હરલીની,
શ્યામ મોય મર્મ બતાય દિનો. મેરો. ૩
મુક્તાનંદ બંસીવારો શામરો સુજાન પ્યારો,
ચિત્તકી ચોરીમેં સબસે પ્રવીનો. મેરો. ૪

૧૩૨૦.

પદ-૨

નવલ કનૈયે મોકું મોહની લગાઈ દઈ રે. ટેક.
જમુનાકે તીર હલવીરને બજાઈ બંસી,
સુનવેકું છીન બીલમાય રઈ રે. નવલ. ૧
દેખીકે રસિક કાન ભુલી મેં તો ઔર ભાન,
ઈન સંગ એકતાન હો ગઈ રે. નવલ. ૨
શામ રે ગુમાની મેરે મનઉકી જાની,
અંકભર ઉરસે લગાય લઈ રે. નવલ. ૩
મુક્તાનંદ કહે શામ સબહિ શોભાકે ધામ,
વાહી સંગ લગની અતિ ભઈ રે. નવલ. ૪

૧૩૨૧.

પદ-૩

મોય ઈન મોહન ને બાવરીસી કર ડારી. ટેક.
બાવરીસી કીની મેરી શુધ્ધ હરલીની,
કુલકી મરજાદ ઉંસે કીની ન્યારી. મોય. ૧

બિન દેખે નંદલાલ હોઉં મેં અતિ બેહાલ,
 નેનનસે બહે એકધાર વારી. મોય. ૨
 બિન દેખે ઘનશામ ઝુરુ મેં તો આઠો જામ,
 વિરહકી પીર ટરે ન ટારી. મોય. ૩
 મુક્તાનંદ કહે મોય શામ મિલે સુખ હોય,
 મનમેં બસ્યો હે છેલો ગિરધારી. મોય. ૪

૧૩૨૨.

૫૬-૪

છેલો ઘનશ્યામ પ્યારો નેનસે ન હોત ન્યારો. ટેક.
 કુંજકે વિહારી મોય મોહની લગાઈ ભારી,
 પલક ન દુર હોત કાનર કારો. છેલો. ૧
 નેનાં બીય ડારું નહી પલક ઉધારું,
 ઉરમે દેખાત તોઉં બંસીવારો. છેલો. ૨
 સોઉં મેં અચેત તોઉં નિંદમેં દરસ હોત,
 જીયરા કે સંગ બસ્યો જાદુગારો. છેલો. ૩
 મુક્તાનંદ કહે શામ પ્રગટ યું આહું જામ,
 દ્રગનકે આગે રહે મતવારો. છેલો. ૪

૧૩૨૩.

૫૬-૧ (રાગ : કલ્યાણ)

અનંતજી ન જાઓ (૨) રસિક પિયા, મેરે ઘરસેં ઘનશ્યામ. ટેક.
 તુમ બિન વિરહ અનલ મોય જારત, ઉરબીય આહું જામ. અ. ૧
 જલબિન મીન જયું હોત હે મેરે ગત્ય, તુમ વિન શોભાધામ. અ. ૨
 શીતલ મલય ગરલસમ^૧ તુમ બિન, અહિસમ^૨ કુસુમકી દામ^૩. અ. ૩
 મુક્તાનંદકે પ્રભુ મનરંજન, તુમ એક ઠરનકો ઠામ. અ. ૪

૧૩૨૪.

૫૬-૨

રહોજી રંગભીને (૨) રસિકવર મેરે ઘર શામ સુજાન. ટેક.
 હિયકો હાર કરી રાખુંગી ઉર પર, પ્રિતમ જીવન પ્રાણ. રહોજી. ૧
 રંકકે રતન જયું રાખું જતન કરી, સુખનિધિ શ્રીભગવાન. રહોજી. ૨

૧. ગરલ=ઝેર, વિષ ૨. સર્પ ૩. માળા

તુમ પર લોકલાજ તન મન ધન, કરડારું કુરબાન. રહોજી. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ તવ જનકો, કરિઉં અધિક સનમાન. રહોજી. ૪

૧૩૨૫.

૫૬-૩

રસિક નંદલાલ (૨) નવલપિયા, તુમસેં લગી હે મેરી પ્રીત. ટેક.
કહાજાનુ તુમ કહા કરડાર્યો, ચોર લિયો મેરો ચિત્ત. રસિક. ૧
મનમોહન તોરી માધુરી મૂરતિ, નિરખત ભઈઉં વિનિત. રસિક. ૨
તુમ સંગ નેહ કિયો તબહિંસે, ભઈ મેં તો પરમ પુનિત. રસિક. ૩
મુક્તાનંદકે પ્રભુ મેં તુમારી, મન કર્મ વચન સેં મિત. રસિક. ૪

૧૩૨૬.

૫૬-૪

ચતુર વ્રજચંદ (૨) દ્રગન બીચ, રહોજી રસિક ગિરધારી. ટેક.
તુમ કારન સબહિ તજ દિનો, નટવર કુંજવિહારી. ચતુર. ૧
અબ મોંસે પલ દુર ન રેનાં, રસિક શામ સુખકારી. ચતુર. ૨
તુમ બિન વિરહ દેત મોય અતિ દુઃખ, પીર ટરત નહિં ટારી. ચતુર. ૩
મુક્તાનંદ કે શામસેં સબ વિધિ, હો રહિ નાથ તુમારી. ચતુર. ૪

૧૩૨૭.

૫૬-૧ (રાગ : યમન કલ્યાણ)

લગન લગાયકે રહે ન્યારે,

કાએકું પ્રિતમ તુમ પ્રથમ લગાય પ્રીત;

અબ તો નિભાએ બને ખ્યારે હો શરન્ય. ટેક.

બિરહ કે બાન મારી વિરહ જગાય દિનો;

દર્શ સ્પર્શ વિન રહો રે ન જાઅએ,

સનેહ કિયો સો અતિ સુખકે કારન;

ઉલટી લગાય દિની ક્યારે હો જરન. લગન. ૧

અધમ ઓધાર તુમ નામકું જનાય દિનો;

હમસે અધમકું અબહિ ઓધાર,

નેહકું જનાય અબ નેહ ન નિભાઓગે તો,

દાસ મુકુંદ તન યા રેહો મરન. લગન. ૨

૧૩૨૮.

૫૬-૨

લગનકી રાહકું કોઈ પાવે,
 પાવે જો રાહ વાકું કછુ ન સુહાવે ઓર,
 તન મન ધન વિસરાવે એ નરન. ટેક.
 જિન પાયો તિન જગ વિસરાય દિનો,
 પ્રભુકે ચરણ પર અતિ અનુરાગ,
 શીશ જો ગમાવે સોઈ ફેરય હરષ પાવે,
 વેદ વિદિત જસ ગાવે એ તરન. નરન. ૧
 આપહી કું જાન બઉધા, ફર બુદ્ધિ ઠાને,
 સદ્ગુરુ શબ્દમેં કીયો વિશ્રામ,
 દાસ મુકુંદ હરિ રૂપ હરિજન સોઈ,
 યા ભવમે ફેર નાવે એજ નરન. નરન. ૨

૧૩૨૯.

૫૬-૧ (રાગ : હમીર કલ્યાણ)

બાંસુરી બજાય કે મોહનને હરે મેરે પ્રાન. ટેક.
 મોરલીકો નાદ સુનત મેરે ઉર બીય, લગે તીખે વિરહકે બાન. બાં. ૧
 અબ મોય એહિ બિન કછુ ન સુહાવત, રટના લગી હે કા'ન કા'ન. બાં. ૨
 મુક્તાનંદકો નાથ નવલપિયા, ઉર બસે શ્યામ સુજાન. બાં. ૩

૧૩૩૦.

૫૬-૨

પિયા ગિરિધારી બિન પલક કલપ સમ હોય. ટેક.
 બિન દેખે વ્રજરાજ લાડીલો, કલ ન પરત હરિ મોય. પિયા. ૧
 બેદરદિ મેરો દરદ ન જાને, જાકું બીતિ જાનત સોય. પિયા. ૨
 મુક્તાનંદકે નાથ બિના મેરી, પીર હરત નહિ કોઈ. પિયા. ૩

૧૩૩૧.

૫૬-૩

નંદકે નંદન બિન અબમોય કછુ ન સુહાત. ટેક.
 કહાં જાનુ ઈન કહાં કર ડાર્યો, બિન દેખે રઘોરી ન જાત. નંદકે. ૧

સુખકો સદન જબ નિરખું નયનભર, આનંદ ઉર ન સમાત. નંદકે. ૨
મુક્તાનંદકો નાથ રસિક પિયા, જાને મેરે અંતરકી બાત. નંદકે. ૩

૧૩૩૨.

પદ-૪

પ્રાનઉસે પ્યારોરિ પ્યારો મોય પિયા નંદલાલ. ટેક.
કુંજ ભુવન મધ્યે મિલે મોય મોહન, રીઝકે દિન બનમાલ. પ્રાનઉસે. ૧
મનવાંછિત મોય સબ સુખદિનો, જાને પ્રભુ જન પ્રતિપાલ. પ્રાનઉસે. ૨
મુક્તાનંદકે નાથ નવલપિયા, મન હર્યો મદન ગોપાલ. પ્રાનઉસે. ૩

૧૩૩૩.

પદ-૧ (રાગ : પૂરવ ધ્રુવ પદ)

આલિ મોય શામ બિન (૨) જુગસમ પલ એક જાત. ટેક.
મોહન મોહની લગાય અબ દૂર રહે,
વિરહકે તાપ મેરા હરિ બિન, જરે^૧ સબ ગાત^૨. આલિ મોય. ૧
શરદકો ચંદ મોય લગત અનલ સમ,
ભૂષન બસન મોય કદ્દુ ન સોહાત. આલિ મોય. ૨
મુક્તાનંદ જબ મિલે કૃષ્ણ કમલનેન,
તબ મેરે સુખકારી અમૃતકો હોત બરસાત. આલિ મોય. ૩

૧૩૩૪.

પદ-૨

માઈ મોય કૃષ્ણ બિન (૨) કલ નાહિ, બિન દેખો કેસે રહ્યો જાય. ટેક.
પિયા બિન પલમોકું હોત હે કલપસમ,
મોહનકે ગુણ સોતો બિરહકું દેત હે જગાય. માઈ. ૧
જયું જયું મન જોરું ત્યું ત્યું બઢત બિરહજાલ,
અબ યાકો કોન વિધ કીજીયે ઉપાય. માઈ. ૨
મુક્તાનંદ મોહનકે હાથ હે જીવન દોરી,
દરશકો દાન દેકે જબ કરે શામરો સહાય. માઈ. ૩

૧. બળે ૨. ગાત્ર-શરીર

૧૩૩૫.

૫૬-૩

અબ મોય શ્યામસંગ (૨) પ્રીત ભઈ લગ્યો મોકું રસિકકો રંગ. ટેક.
 જબસું મિલેહેં મોય નટવર નંદલાલ,
 તબહિસું મેરે ઉર દિન દિન અધિક ઉમંગ. અબ. ૧
 પ્રીત જો કરત વાંસે પલક ન દુર હોત,
 નેહકે નિભાવનકે રહુંગી મે સંગ. અબ. ૨
 મુક્તાનંદ કુંજકે વિહારી કૃષ્ણકારે પર,
 સબ જગ શોભા જુત વારિડાઝું કોટિક અનંગ. અબ. ૩

૧૩૩૬.

૫૬-૪

પ્યારો મોય નંદલાલ (૨) ગિરધારી, ઈનહિંસે જોરી દઢ પ્રીત. ટેક.
 સુખકો સદન ગુનધામ અભિરામ શામ,
 જાનત રસિકરાય સબસું અધિક રસ રીત. પ્યારો. ૧
 અંતરકી જાન ભગવાન સદા સુખકારી,
 કરત હે દાસનકું પરમ પુનિત. પ્યારો. ૨
 મુક્તાનંદ કહે યું વિચારી હમ નેહકીનો,
 મોહનકે સંગ્ય મેરી ભઈ અબ સબવિધિ જીત. પ્યારો. ૩

૧૩૩૭.

૫૬-૧ (રાગ : પૂરવ)

રહેનો હજૂર સુહાવે મોહન મોય, રહેનો હજૂર સુહાવે. ટેક.
 આયપરી મોય ટેવ અલૌકિક, તુમ વિન રઘોરી ન જાવે. મોહન. ૧
 જબ તોય શામ ન દેખુ નજરભર, બિરહાં તનકું તપાવે. મોહન. ૨
 થોરે જલમે મીન જયું મો મન, તલપ તલપ દુઃખ પાવે. મોહન. ૩
 જોગ સમાધિ ન ચઉ^૧ દરશ બિન, ચઉં ફલ ભોગ ન ભાવે. મોહન. ૪
 મુક્તાનંદ કહે તુમ વિન પ્રિતમ, નહિ તન તાપ બુઝાવે. મોહન. ૫

૧૩૩૮.

૫૬-૨

મોલ મોય મોરારિ રહોજી મેરે, મોલ મોય મોરારિ. ટેક.
 નિશદિન નિરખુ નયન ભરી તવમુખ, મગન રહું મતવારી. રહોજી. ૧

લોકલાજ કુલકી મરજાદા, તુમ કારન હમ ટારી. રહોજી. ૨
તેરેકું સંગ રઉ મેં રસબસ, ગુનસાગર ગિરધારી. રહોજી. ૩
અષ્ટ સિદ્ધિ નવનિધિ ચતુરધા, સબ આસ હમ જારી. રહોજી. ૪
મુક્તાનંદ કહે મુખપંકજ પર, વારચ વારચ બલિહારી. રહોજી. ૫

૧૩૩૯.

પદ-૩

દૂર ન રહો નંદલાલ દ્રગનસે, દૂર ન રહો નંદલાલ. ટેક.
તુમ વિના પલ માયે હોત કલ્પસમ, બિરહા કરત બેહાલ. દ્રગનસે. ૧
મન મોહન તુમ મોહની ડારી, કર કર નૌતમ ખ્યાલ. દ્રગનસે. ૨
અબ મોયે તુમ વિન કહું ન સુહાવત, પરિ મે તો પ્રેમ કે જાલ. દ્રગનસે. ૩
મોર મુકુટ મકરાકૃત કુંડલ, ઉર રાજત વનમાલ. દ્રગનસે. ૪
મુક્તાનંદકે મો મન બસી રહ્યો, પ્રભુ તવ રૂપ રસાલ. દ્રગનસે. ૫

૧૩૪૦.

પદ-૪

આજકી છબિ સુખધામ, કહા કહું આજકી છબિ સુખધામ. ટેક.
મનમોહન તેરી મૂરત્ય પર, વારું મેં કોટીક કામ. કહાં. ૧
જરકસી પાઘમે તોરા રહ્યા ઝૂકી, ઉર ગજમુક્તાદામ. કહાં. ૨
યહ છબિ નાથ તુમારી નિશદિન, વ્રજ જનકો વિશ્રામ. કહાં. ૩
રસિક સલુને તેરો રૂપ વિલોકત, ભૂલી મેં તનસુધ શામ. કહાં. ૪
મુક્તાનંદ કહે રહોરી દ્રગન બીચ, એહિ છબિ આહું જામ. કહાં. ૫

૧૩૪૧.

પદ-૧ (રાગ : પૂરવ)

લગી મોય પ્રીત પિયા તુમ સંગ. ટેક.
જબસે લગી મોય પ્રેમ ખુમારી, અચલ ભઈ સબ અંગ. લગી. ૧
શ્યામ સુંદર તેરી પ્રીત અલૌકિક, જગસેં કરત મન ભંગ. લગી. ૨
કોટિ વિઘનસેં ન ટરત ટારી, ચડત યોગનો^૧ રંગ. લગી. ૩
મુક્તાનંદ કહે તેરે મુખ ઉપર, વારુ કોટિ અનંગ. લગી. ૪

૧૩૪૨.

૫૬-૨

ભઈ મોય તુમ સંગ પ્રીત પિયા રે. ટેક.

જબસે ભેટ ભઈ પ્રભુ તુમસે, ઓર ભયોહે જીયા રે. ભઈ. ૧
વિન દેખે મોય કલન પરત હે, કહાં જાનું ક્યા કિયા રે. ભઈ. ૨
તુમ બિન પલ મોય હોત કલપ સમ, ધરત ન ધીર હિયા રે. ભઈ. ૩
મુક્તાનંદ કહે તુમ મનમોહન, અતિ આનંદ દિયા રે. ભઈ. ૪

૧૩૪૩.

૫૬-૩

લગી મોય પ્રાણ જીવન તો સેં પ્રીત. ટેક.

તુમ સંગ પ્રીત જોરી નંદનંદન, ભઈ મેં તો પરમ પુનિત. લગી. ૧
નેહ નિભાવન નામ તુમારો, જાની મેં રાઓરી^૧ રીત. લગી. ૨
તુમસે નાથ સદા શિર મેરે, રઉં મેં અધિક અમિત. લગી. ૩
મુક્તાનંદ કહે તેરી કહાયકે, લહિ સબ બાજી જીત. લગી. ૪

૧૩૪૪.

૫૬-૪

લગન મેરી તુમસેં લગી ઘનશ્યામ. ટેક.

મેરે મન આય વસી છબિ તેરી, ભઈ મેં તો પૂરન કામ. લગન. ૧
તેરેહિ ચરણ કમલ ચિત મેરો, પાયો હે અતિ આરામ. લગન. ૨
સબ ભઈ મગન પાય પતિ તુમસે, પ્રભુ પૂરન સુખધામ. લગન. ૩
મુક્તાનંદ કહે તેરે સંગ્ય પ્રિતમ, રહુંગી મેં આઠી જામ. લગન. ૪

૧૩૪૫. b

૫૬-૧ (રાગ : સોરઠ)

હાંજી રસિયાજી હો સુંદર શ્યામ, તેરે દરશ વિના દિવાની. હાં૦ ટેક.
રેન દિના કલ ના પરે મોય, સુઝત નહિ ઘર કામ. હાં૦ ૧
તન બિની મન અનમનિ, પિયા રટું તુમારો નામ;
બ્રેકો તાપ બુઝાવને મોય, આય મિલો સુખધામ. હાં૦ ૨
જા દિન સેં વિછડો ભયો, પિયા નેનુ નિંદ હરામ;
અબકે મિલો મોય શામ રે, કર રાખું કૃપન કો દામ. હાં૦ ૩
હિય કો હાર કર રાખી હું, પિયા ઉર પર આહું જામ;
મુક્તાનંદ કે નાથજી મેરી, પુરો મન કિ હાંમ. હાં૦ ૪

૧. રાજરીત

૧૩૪૬.

૫૬-૨

વારી ગિરધારીજી શામ સુજન, તુમસે નહી જોર હમારો. વા૦ ટેક.
 નેહ લગાઈ ન્યારે રહે, મેરી હર લીની સુધ સાંન. વા૦ ૧
 પાન સિ પીરી ભઈ પિયા, ધરત તુમારો ધ્યાન;
 રેન દિના રટના લગી, અબ કબ મિલે હે મોય કાંન. વા૦ ૨
 નેન સેનમે નાથજી મોય, મારે વ્રેકે બાન;
 વ્રેવંતી વ્યાકુલ ફરું, મેરે જાત ન પાપી પ્રાન. વા૦ ૩
 વિરહ અનલ તનમેં બઢ્યો, પિયા સુનિકે તવ ગુન ગાન;
 મુક્તાનંદ કે નાથજી મોય, દિજે દરશન દાન. વા૦ ૪

૧૩૪૭.

૫૬-૩

હાંજી મનમોહન પ્રીત લગાય, અબ ક્યું રહે દૂર્ય મુરારિ રે હા૦ ટેક.
 બિન દેખે કલના પરે, અબ કિજે કોન ઉપાય. હા૦ ૧
 રજની મેં ઘન ગર્જ હિ, મોય બિજુરી મારત ધાય;
 ચાતક પિયુ પિયુ કરત હે, સો તો વિરહા દેત જગાય. હા૦ ૨
 અનંગ મહા દુખ દેતે હે પિયા, વ્રે^૧ કે બાન ચલાય;
 તુમ વિન સબ રિપુ મારહિં મેં, કાસે કહું સમુઝાય. હાં૦ ૩
 બિહી^૧ પીર તન મેં બઢી પિયા, તુમ બિન રહ્યો રી ન જાય;
 મુક્તાનંદ કહે ક્યું રહે અબ, રસિયા આપ છપાય. હાં૦ ૪

૧૩૪૮.

૫૬-૪

હાંજી તોસે જોરી હો મોહન પ્રીત, અબ લગી લગન નહિં છૂટે રે. હા૦ ટેક.
 નટવર તેરે નેહરે મોય, ઘાયલ કિની મીત. હાં૦ ૧
 મીન સનેહી નીર કો, પિયા વિછુરત અતિ ભયભીત;
 પ્રાંન તજત પ્રિતમ વિના, એસી પકરી ટેક પુનિત. હા૦ ૨
 ચંદ સનેહી ચકોર હે, તાસું જોરત દગ અરૂ ચિત્ત;
 પલક ન ઈત ઉત હે રહિં, પિયા એહિ ઉત્તમ રિત. હાં૦ ૩
 યું તુમ સંગ્ય મેરે લગી પિયા, લગની સુની તવ ગીત;
 મુક્તાનંદ કહે નાથજી, અબ તુમ સંગ મેરી જીત. હાં૦ ૪

૧૩૪૯.

૫૬-૧ (રાગ : બિહાગ)

મેં તુમસેં જોરી પ્રીત નવલ પિયારે, ટેક.

તુમ સંગ પ્રીત ભઈ તબહીસેં, ભૂલ ગઈ જગભાન,

અબતો ઔર કછુ ન સુહાવત, તુમ સંગ લાગો તાન રે. મેં. ૧
શરદ ચંદસમ વદન તુમારો, તહાં અટક્યો મન મોર,

નિરખત નયન તૃપત નહિં હોવત, જૈસે ચંદ ચકોર રે. મેં. ૨
સ્વાત બુંદ યું ચાતક ચાહત, મોર ચાહત ધનધોર,

ત્યું મેરો મન તુમ સંગ રહ્યો, નટવર નંદકિશોર રે. મેં. ૩
અબ તો તુમ બિન રહ્યો ન જાવે, સુંદર શ્યામ સુજાન,

મુક્તાનંદ કહે શામ હમારે, તુમ હો જીવનપ્રાન રે. મેં. ૪

૧૩૫૦.

૫૬-૨

મેરા ચિત્તે રે રૂપ રસિક પિયા રે. ટેક.

તેરેઈ ચરન કમલ ચિત્ત મેરો, અટક રહ્યો ધનશામ,

તેહિ કારન અબ ઔર સબનસે, ભઈ અતિશે નિષ્કામ રે. મેરા. ૧
તુમ બિન ઈન્દ્ર ચંદ્ર અજ ભવ પુર, ઈનકી નૈ મોયે આસ,

અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ ન ચાઉં, સબસે અધિક ઉદાસ રે. મેરા. ૨
લોક પ્રલોકમેં જો સુખસંપત, તુમ વિન વિષ સમ મોય,

બિન દેખે પલ હોત કલપ સમ, ક્યું કર છોડું તોય રે. મેરા. ૩
યા કારન નટવર ગિરધારી, કર રાખું ઉર હાર,

મુક્તાનંદ કહે મનમોહન, તુમ હો પ્રાન આધાર રે. મેરા. ૪

૧૩૫૧.

૫૬-૩

મેં વારું તોપે^૧ સરવસ શામ રે, ટેક.

તન મન ધન મેં તુમકું, દિનો કુંજવિહારી કાન,

તુમસે લગન લગી દઢ મેરી, હોય રહી ગુલતાન રે. મેં. ૧
લોકલાજ કુલકી મરજાદા, ઈનકી શંક ન મોય,

મેરો ભુવન તુમારો મોહન, નિમષ ન છોડું તોય રે. મેં. ૨
નાથ હમારી જીવન દોરી, તુમ હો સુંદર શામ,

તુમ બિન મન કિતુ^૨ નહિ માને, રસિક છેલ સુખધામ રે. મેં. ૩

૧. તમારા પર ૨. કોઈ રીતે

મેં હું દાસી અવગુન રાસિ^૧, તુમ ગુન શુભ ભંડાર,
મુક્તાનંદકો નેહ નિરંતર, તુમહિ નિભાવન હાર રે. મેં. ૪

૧૩૫૨.

પદ-૪

મેં દર્દ દિવાની તુમ બિન ડોલું રે, ટેક.
રસિક છેલ વ્રજચંદ તુમારે લગે દ્રગનકે બાન,
આરપાર હો ગયે અંતરમેં દજતહે તન પ્રાન રે. મેં. ૧
નટવર તેરે નેન બાનકી, પીર સહીં નહિ જાય,
લોકલાજ બેરન ભઈ મોકું, કિજે કોન ઉપાય રે. મેં. ૨
રસિકરાય મનમોહન તુમ બિન, મનવા ધરત ન ધીર,
તુમ કારન જોગન હો બન બન, ઝુરુંગી બલવીર રે. મેં. ૩
તુમ બિન રસિક શિરોમનિ મોકું, પલક કલપસમ હોય,
મુક્તાનંદકે શામ ચતુરવર, કહાં સમજાવુ તોય રે. મેં. ૪

૧૩૫૩.

પદ-૧ (રાગ : બિહાગ)

શ્રી ઘનશામ સોં પ્રીત ભઈ હે. ટેક.
બિન દેખે પલ રહ્યો રિ ન જાવે, એસિ બાન ઉરછાય રઈ હે. શ્રી. ૧
કાલંદિ તટ ચતુર સાંવરે, કાન મેં મર્મ કિ બાત કઈ હે. શ્રી. ૨
તા દિનસેં મોય રસિક છેલવર, પ્રેમ પ્રવાહ મેં ડાર દઈ હે. શ્રી. ૩
રસિકરાય વ્રજચંદ પિયા સંગ, સુરતિ હમારી સો અટક ગઈ હે. શ્રી. ૪
મુક્તાનંદકે પ્રભુ સંગ મેરે, લગન દિન હિ દિન હોત નઈ હે. શ્રી. ૫

૧૩૫૪.

પદ-૨

શામ સુંદર ચિત્ત ચોર લિયારિ. ટેક.
નેનસેંન મોકું નટ નાગર, કહા જાનું કહા જાદુ કિયા રિ. શામ. ૧
વ્રંદાવન કિ કુંજ ગલિન મેં, આય અયાનકે દરસ દિયા રિ. શામ. ૨
નિરખત રૂપ ચકિત ભઈ સજની, તા દિનસેં ભયો ઓર જિયા રિ. શામ. ૩
રેન દિનાં મોય કલ ન પરત હે, વિન દેખે ઘનશામ પિયા રિ. શામ. ૪
મુક્તાનંદકે પ્રભુ વિન મેરો, પલ એક ધીર ન ધરત હિયા રિ. શામ. ૫

૧૩૫૫.

૫૬-૩

મેરો મન હરલિયો કુંજવિહારી. ટેક.

મેં જમુના જલ ભરન જાત રહિ, મગ બીચ મિલ ગયે શ્રી ગિરધારિ. મેરો. ૧
મંદમંદ મુસકાય શામ રે, નેન મેં નેહ જનાયો હે ભારી. મેરો. ૨
બિરહકે બાન લગાયે હે ઉર બિચ, દરદદિવાની મોય કર ડારી. મેરો. ૩
વિસાર્યો વિસરત નહિં મોહન, સુંદર રસિક છેલ સુખકારી. મેરો. ૪
મુક્તાનંદકે નાથ વિના અબ, વિરહકી પીર ટરત નહિ ટારી. મેરો. ૫

૧૩૫૬.

૫૬-૪

નંદનંદન છબિ દેખ લોભાની. ટેક.

કોટિ મદન હરન શામકી, મૂર્તિ અલૌકિક મો મન માની. નંદનંદન. ૧
પાઘકે પેચમેં તોરા રહ્યા ઝુકી, ઉર બનમાલ અધિક સુખદાની. નંદનંદન. ૨
માનુ હર અંગ ગંગાધારા દોઉ, નિકસિ જટાસે કંઠ લપટાની. નંદનંદન. ૩
સુંદર વદન કમલદલ લોચન, તેહિ શોભા નહિ જાત બખાની. નંદનંદન. ૪
મુક્તાનંદકે પ્રભુકું વિલોકત, અબ મેંતો ઈનહિકે હાથ બિકાની. નંદનંદન. ૫

૧૩૫૭.

૫૬-૧ (રાગ : બિહાગ)

આઓ રસિક ઘનશ્યામ રે, પ્રાનન સે પ્યારે. ટેક.

કુસુમકી સેજ રચિ તુમ કારન, અતિ સુગંધિ અભિરામ રે. પ્રાન. ૧
અત્તર ચરચું ગુલાબકે ગજરા, પહિરાઉં સુખધામ રે. પ્રાન. ૨
હિયકો હાર કર રાખુ ચતુરવર, ઉર પર આહુ જામ રે. પ્રાન. ૩
એહિ વિધિ નાથ નિરંતર ઉર બીચ, રટુરિ તુમારો નામ રે. પ્રાન. ૪
મુક્તાનંદકે પ્રભુ મેરે અબ, તુમ એક ઠરનકો ઠામ રે. પ્રાન. ૫

૧૩૫૮.

૫૬-૨

પ્રાન પિયા વ્રજચંદ રે, સુખ સેજ પધારો. ટેક.

આળસ ભરેરિઉ નિંદે લોચન, ભાસત આનંદ કંદ રે. સુખ. ૧
સુરંગ કુસુમકી સેજ સમારી, મધુરતાસ મકરંદ રે. સુખ. ૨
રસિક છેલ સોઈ સુમન સેજપર, આય કરો આનંદ રે. સુખ. ૩
તુમ બિન વિરહકે બાણ મદન રિપુ, મારત હે મોય મંદ રે. સુખ. ૪
મુક્તાનંદકે પ્રભુ મનમોહન, વાસુદેવ જગવંદ રે. સુખ. ૫

૧૩૫૯.

૫૬-૩

તુમ સંગ લાગ્યો હે તાન રે, મન મોહન મેરો. ટેક.
તુમ બિન પલ મોય હોત કલપ સમ, સુંદર શ્યામ સુજાન રે. મન. ૧
કુસુમકી સેજ સમારિકે સુંદર, ધરું મે તુમારો ધ્યાન રે. મન. ૨
જયું જયું તુમકું સંભારું ત્યું હિ ત્યું, બિરહ હરત મેરે પ્રાન રે. મન. ૩
તેહિ કારન મેરે મો'લ પધારો, કુંજ વિહારી કાન રે. મન. ૪
મુક્તાનંદકે નાથ નિરંતર, દિજીયે દર્શન દાન રે. મન. ૫

૧૩૬૦.

૫૬-૪

લગનકી પીડા ઉર રે, પાવે સોઈ જાને. ટેક.
રસિકરાય પિયા લગન તુમારી, કરત હે ચકનાચૂર રે. પાવે. ૧
આગમે ઝરત રે મરત ઘાઓં સે, સો કાવે સતિ શૂર રે. પાવે. ૨
લગનમેં પ્રાન તજન તાકે તુમ, રહત હો નેન હજૂર રે. પાવે. ૩
લગનકો રાહ અગમ ઓરનકું, પાવે ન કપટી કૂર રે. પાવે. ૪
મુક્તાનંદકે પ્રભુ તુમ મોકું દીયો હે, પ્રેમ ભરપુર રે. પાવે. ૫

૧૩૬૧.

૫૬-૧ (રાગ : ખટ)

રસિક સલુને તેરે રૂપમેં લોભાની, તુમ બિન રયોરિ ન જાવે રે. ટેક.
નંદનંદન તુમકું બિન દેખે, બિરહ અનલ તન તાવે રે. રસિક. ૧
તુમ બિન પ્રાનજીવન પિય મોકું, મંદિર ખાવનેં ધાવે રે. રસિક. ૨
જો જો સુખદાયક સો સબહિ, તુમ બિન દુઃખકુ બઢાવે. રસિક. ૩
રજનીમેં મોય નિંદ ન આવત, દિનમેં ભોજન ન ભાવે રે. રસિક. ૪
મુક્તાનંદકે પ્રભુ અબ તુમ બિન, ઓર કછુ ન સુહાવે રે. રસિક. ૫

૧૩૬૨.

૫૬-૨

મેં બલહારી પિયા તેરે મુખ ઉપર, નટવર નંદ દુલારા રે. ટેક.
ચરન કમલકી મેં દાસી તુમારી, તુમ હો નાથ હમારા રે. મેં. ૧
પૂરન શશી સમ વદન તુમારો, નયન અધિક અણિયારા રે,
નાસા દીપ શિખા છબિ ચોરત, અધર બિંબ અનુસારા રે. મેં. ૨
રસિકરાય તેરે વદન કમલ પર, વારી ડારું જગ સારા રે,
મુક્તાનંદ કે પ્રભુ મન રંજન, કર રાખુ દ્રગ તારા રે. મેં. ૩

૧૩૬૩.

૫૬-૩

નયન બાણ મોય ઉર બીચ મારે, નટવર કુંજવિહારી રે. ટેક.
 લગતહી ચોટ ન રહી તનકી સુધ, અતિ ઘાયલ કર ડારી રે. નયન. ૧
 દરદ દીવાની ભઈ તા દીનસેં, પીર ટરત નહિં ટારી રે,
 ઔષધ મુરી અંગ ન લાગત, ભયો હે દરદ અતિ ભારી રે. નયન. ૨
 તેહી કારન મોય કુંજ ભુવનમેં, આય મિલો સુખકારી રે,
 મુક્તાનંદ કે શ્યામ મેં સબવિધિ, હો રહિ નાથ તુમારી રે. નયન. ૩

૧૩૬૪.

૫૬-૪

પ્રાન પિયા પલ દુર ન રેંના, નટવર શ્રી નંદલાલા રે. ટેક.
 તુમ બિન પલ કલપ સમ હોવત, વિરહા કરત બેહાલા રે. પ્રાન. ૧
 મોર મુગટ મકરાકૃત કુંડલ, ઉર રાજત બનમાલા રે,
 એહી છબિ સે મેરો મન અટક્યો, પરી મેં તો પ્રેમકે જાલા રે. પ્રાન. ૨
 સુંદર વદન કમલદલ લોચન, શોભિત ભાલ વિશાલા રે,
 મુક્તાનંદ કહે દ્રગ આગે, રહો એહી રૂપ રસાલા રે. પ્રાન. ૩

૧૩૬૫.

૫૬-૧ (રાગ : અર્ગજા)

નેહ નિભાવન નાથજી, જુગ જુગ જન પ્રતિપાલ,
 તુમહો તેસી કીજીયો, નવરંગી નંદલાલ. ટેક.
 તુમહો મેરે આતમા, તુમહો મેરે મિત,
 કરુણા દ્રગ રહો હેરતે, નિસદિન મેરો ચિત્ત. નેહ. ૧
 ચિત્ત મેરો તુમ ચરનમેં, નિશદિન રહેઉ લોભાય,
 જયું પંકજ રત ભંગ^૧ હે, પ્રાન ગયે ન અઘાય^૨. નેહ. ૨
 એહિ હમારી અરજ હે, સુની લીયો વ્રજચંદ,
 બિનય સહિત કરજોરી કેં, માંગત મુક્તાનંદ. નેહ. ૩

૧૩૬૬.

૫૬-૨

તુમ સુખસાગર શ્રી હરિ, લીજેં નેહ નિભાય,
 અબ એસી કરુણા કરો, રહું તવ પદ લપટાય. ટેક.

૧. ભ્રમર ૨. તૃપ્ત થાય

જયું પતંગ જરી મરત હે, ટરત ન પ્રિતમ દોર,
 ત્યું મો મન તવ ચરનમેં, રહ હું સદા કરી જોર. તુમ. ૧
 જયું ચકોર રત ચંદમેં, જોરત હે દંદ નેન,
 ત્યું મો મન તવ રૂપમેં, રહ હું નાથ દિન રેન. તુમ. ૨
 મીન મરેં જલ બીછુરે, એહી પ્રેમકી રીત,
 મુક્તાનંદ કહે એહિ વિધિ, રહો મોય તુમ સંગ પ્રીત. તુમ. ૩

૧૩૬૭.

પદ-૩

પ્રેમ ભક્તિ મોય દીજિયેં, શોભાનિધિ ઘનશ્યામ,
 પ્રભુ મો મન તવ રૂપમેં, રત રહો આહું જામ. ટેક.
 તુમ બિન દુજી વાસના, જારી કરો સબ છાર,
 એહી હમારી અરજ હે, નટવર નંદકુમાર. પ્રેમ. ૧
 જયું ગંગાકે નીરકું, રોકી સકત નહિં કોય,
 ત્યું મોય પ્રીતિ તુમહી મેં, નાથ નિરંતર હોય. પ્રેમ. ૨
 રસિકરાય તુમ ચરનકી, સેવા સબસે સાર,
 મુક્તાનંદ કર જોરી કેં, એહી માગત કરી પ્યાર. પ્રેમ. ૩

૧૩૬૮.

પદ-૪

એહી હમારી બાંન હે, રસિક છેલ સુખધામ,
 ચિત્ત મેરો તુમ બિન પિયા, કીતઉ ન લહે વિશ્રામ. ટેક.
 મેરો મન તવ રૂપમેં, અટક રહ્યો વ્રજચંદ,
 પલ એક ટાર્યો નાં ટરે, પર્યો હે પ્રેમકે ફંદ. એહી. ૧
 તુમ બિન મનમોહન પિયા, સબ ભાસત દુઃખરૂપ,
 તુમ સંગ પ્રીતિ નિત નઈ, બાઢત પરમ અનુપ. એહી. ૨
 યા કારન તવ ચરનકી, સેવા દેઉ પ્રવીન,
 મુક્તાનંદ કરજોરી કેં, માગત હે હોય દીન. એહી. ૩

૧૩૬૯.

પદ-૫

મેં હું તેરી વિરહનિ, સુંદર શામ સુજાન,
 તુમ બિન પલ એક લાડિલે, હોવત કલપ સમાન. ટેક.

રેનદિનાં કલનાં પરે, તુમ બિન ગોકુલચંદ,
 મન રાચ્યો તવ રૂપમેં, પરી પ્રેમકે ફંદ. મેંહું. ૧
 ચંદ અનલ સમ હોત હે, ઉડુગન સબ અંગાર,
 મલય^૧ ગરલ^૨ સમ લાગહિ, તુમ બિન નંદકુમાર. મેંહું. ૨
 એસિ ગતિ મેરી ભઈ, અબ ક્યું કર રહું દૂર,
 મુક્તાનંદ કહે સાંવરે રે, રાખઉં નેન હજૂર. મેંહું. ૩

૧૩૭૦.

૫૬-૬

દ્રગ આગેં રહો નાથજી, રસિક છેલ ઘનશામ,
 મેં હુ તેરી બિરહનિ, સુખ નિધિ શોભાધામ. ટેક.
 વિરહા અંતર મેં વશ્યો, કરડારી ચકચૂર,
 રસિકરાય પલ તુમ બિનાં, રહ્યો ન જાવે દૂર. દ્રગ. ૧
 થોરે જલમેં મીન જયું, કલન પરત હે મોય,
 તુમ બિન મનમોહન પિયા, પલક કલપ સમ હોય. દ્રગ. ૨
 યા કારન તોય લાડિલે, કર રાખું ઉર હાર,
 મુક્તાનંદ કહે સાંવરે, તુમ હો પ્રાન આધાર. દ્રગ. ૩

૧૩૭૧.

૫૬-૭

વિરહા અધિક લગાયકે, નેક ન રૈયેં દૂર,
 રસિક છેલવર સાંવરે, રહેનાં નેન હજૂર. ટેક.
 વિરહ અનલ ઉરમેં બઢ્યો, તિન સબ જારી આસ,
 તેહિં કારન તવ મિલનકી, બાઢે પૂરન પ્યાસ. વિરહા. ૧
 વિરહા મેરે પ્રાનકું, હરન કરત હે જોર,
 તુમ બિન શાંતિ ન પાવહિં, નવઘન નંદકિશોર. વિરહા. ૨
 વિરહકો તાપ બુઝાવમેં, રહો દ્રગ આગે શામ,
 મુક્તાનંદકી વિનતિ, સુનલિજો સુખધામ. વિરહા. ૩

૧૩૭૨.

૫૬-૮

કમલ નયન તુમ કારનેં, વિરહા પિડત મોય,
 યાહિ રોગકે દરદસેં, ડોલુંગી જોગન હોય. ટેક.

પ્રિતમ તેરે ચરનકી, રજસેં ખાલ લગાઈ,
જપ માલા તુમ નામકી, ફેરુંગી બન જાય. કમલ. ૧
વિરહ અનલ ધુનિ ધરખે, તેહિ ઢિંગ આસન મોર,
એહ વિધિ જોગન હોઉંગિ, રસિકરાય ચિત્તયોર. કમલ. ૨

૧૩૭૩. પદ-૧ (તાલ : કહરવા)

તુમસે લગી હૈ મેરી પ્રીતિ (૨) સુનો શામ સુજાન. ટેક.
દરશ વિના ડોલું દિવાની (૨) કછુ ભાવે ન આન. તુમસે. ૧
એક પલ રહો નેનસે ન્યારે (૨) સો તો કલપ સમાન. તુમસે. ૨
તુમસે વિયોગ વિકટ હૈ (૨) હરિ લેત હૈ પ્રાન. તુમસે. ૩
મુક્તાનંદ ચેરી ચરનકી (૨) દિજે સેવાદાન. તુમારે. ૪

૧૩૭૪. પદ-૨

વાલમા વિલંબ નહિં કીજે (૨) તુમ વિન નહિ ચેંન. ટેક.
સુંદર છબિ દેખી લોભાની (૨) મેરે તલપત નેંન. વાલમા. ૧
યુન યુન કલી સેજ બિછાઈ (૨) આવો અતિ સુખદેન. વાલમા. ૨
તુમ બિન બઉં બાણ વિરહકે (૨) મોય મારત નેંન. વાલમા. ૩
મુક્તાનંદ તબ મન માને (૨) સંગ્ય રહો દિન રેન. વાલમા. ૪

૧૩૭૫. પદ-૩

કપટી કુટીલ મેરો પિયરા (૨) મોંસે ખેલત દાવ. ટેક.
દે કોલ સો બોલ ન પાલે (૨) એસો સુઘડ સ્વભાવ. કપટી. ૧
વ્રજરાજ રૂપ ગુણ રાયે (૨) ચિત્ત નઈ નઈ ચાવ. કપટી. ૨
કહે ઔર કરે કછુ ઔર (૨) મન્ય નહિ કહરાવ. કપટી. ૩
મુક્તાનંદ મધુર કહત હે (૨) માનુ મારત ઘાવ. કપટી. ૪

૧૩૭૬. પદ-૪

સજની કઉં દુઃખ કાંસે (૨) પિયા પરઘર જાત. ટેક.
પુછું મેં પ્રીતસું હરિકું (૨) મોંસે કહત ન બાત. સજની. ૧
સોકડલીકે સંગ્ય જાગત હૈ (૨) મેરે આવે પ્રભાત. સજની. ૨
ઔરનકી છાસ ચોરાવે (૨) મેરો દધિ નહિં ખાત. સજની. ૩
મુક્તાનંદ મોહન મોંસે (૨) કરે બઉં વિધિ ઘાત. સજની. ૪

૧૩૭૭.

૫૬-૧ (રાગ : સોહની)

ઉધો મનકી મનમેં રઈ રે,
 હમ કપટી કે વચન સત્ય માને, સંગઉ નાંહિ ગઈ રે. ટેક.
 મન મોહન પિયાનિધિ જો હમારે, જેહી તેહી લુટ લઈ રે,
 કુબરિ કૂર કંસકી દાસી, સો પટરાની ભઈ રે. ઉધો. ૧
 અબ હમસેં કછુ બન નહિં આવત, તુમ નૃપ નીતિ ઠઈ રે,
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ હમકું ભલી, જોગકી સીખ દઈ રે. ઉધો. ૨

૧૩૭૮.

૫૬-૨

ઉધો અબ નહિં જોર હમારો,
 કુબજયા કૃષ્ણ કીની પટરાની, જમ ગયો રાજ તુમારો. ટેક.
 વ્રજ વિનતાકું જોગ સિખાવન, તુમકું કૃષ્ણ પઢાયે,
 દાઝે ઉપર લુન^૧ લગાવન, અતિ નિર્દય તુમ આયે. ઉધો. ૧
 કપટ જુક્ત એસી નૃપ નીતિ, કૃષ્ણ મેં કહાં સે આઈ,
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુકું મિલી તબ, કુબરિ કુમતિ સિખાઈ. ઉધો. ૨

૧૩૭૯.

૫૬-૩

ઉધો અબ કછુ બાત ન કેનાં.
 જો હમકું તુમ મારન ચાહો, તો અન્ય સિખકું દેનાં. ટેક.
 હમ સબ જોગન ભૈ તાહિનસેં, જબસેં શામ સીધારે,
 મન મોહન સંગ અટક રયા હે, સો અબ ટરત ન ટારે. ઉધો. ૧
 અમૃતપાન કીયો પરિપૂરન, કહો અબ વિષ ક્યું ભાવે,
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુ વિન હમકું, ઓર કછુ ન સુહાવે. ઉધો. ૨

૧૩૮૦.

૫૬-૪

ઉધો હમહે જોગનીયાં સાચી.
 લોકલાજ મરજાદ ત્યાગી કેં, શામ સુંદર સંગ રાચી. ટેક.
 રસિક છેલ નંદલાલ પિયાકુ, તન મન ધન સબ દીનાં,
 પ્રભુ બિન ઓર સબહિ સુખ છોડે, યું વૈરાગકું લીના. ઉધો. ૧
 બિરહ અનલ ધુની હમ તાપેં, તાહીકી ભસ્મ ચડાવે,
 મુક્તાનંદ કે પ્રભુકું રેન દિન, પલક ન ભુલ ન પાવેં. ઉધો. ૨

પરિશિષ્ટ

આસો માસ ના ઉચ્ચવની રીતિ

શ્રીસ્વામિનારાયણાય નમોનમઃ ॥ અથ શ્રીરાધારમણના મંદિર માં વરસોવરસ ઉચ્ચવ કરવાની પ્રણાલિકા લખી છે તેમાં પ્રથમ

(૧) સુદિ ૧૦ ને દિવસ દશહરાનો ઉચ્ચવ છે તેને વિષે ઠાકોરજીને કેસરે સહિત સ્નાન કરાવીને પછી ભારે વસ્ત્ર તથા અલંકાર ધરાવવાને સેલડી ધરવીને રાત્રિયે આકાશ દિવો મુકવો.

(૨) સુદિ ૧૫ તે શરદ પૂન્યમને દિવસ રાસોચ્ચવ કરવો ને ઠાકોરજીના થાળમાં દુધપાક આદિક ધોળી સામગ્રી ધરાવવી ને રાસપંચાધ્યાયીના કીર્તન બોલવા ॥

(૩) વદિ ૧૩ ને દિવસ ધનતેરસનો ઉચ્ચવ કરવો

(૪) વદિ ૧૪ ને દિવસ રૂપયૌદશનો ઉચ્ચવ કરવો ને ઠાકોરજીને ભારે શ્રંગાર ધરાવવા.

(૫) વદિ ૩૦ અમાસ ને દિને દિવાલીનો ઉચ્ચવ છે ત્યારે ઠાકોરજીને ભારે શ્રંગાર ધરાવવાને દીપમાલા કરવી ને સેલડી ધરાવવી.

અથ કાર્તિક માસના ઉચ્ચવની વિહિત

(૧) સુદિ ૧ દિને અન્નકૂટનો ઉચ્ચવ છે માટે પ્રથમ ચ્યાર ઘડિ દિવસ ચઢતે ગોવર્ધન લીલા કરવી ને મધ્યોહ્ન સમે અન્નકૂટનો ઉચ્ચવ કરવો ને સેલડીના સાંઠા મંડપમાં મુકવા.

(૨) સુદિ ૧૧ દિને ઠાકોરજીને ડગલિ તથા રજાઈ ધરાવવી ને મધ્યાન પછે શ્રી ધર્મદેવનો જન્મ ઉચ્ચવ કરવો ને ધર્મના જન્મ સમેના કીર્તન ગાવવા ને સાયંકાળે તુલસી પરણાવવાનો ઉચ્ચવ છે માટે સેલડીના સોલ સાંઠાનો મંડપ કરવો તે વળતે દિવસ રાજભોગને સમે નાના પ્રકારની સામગ્રી ધરવી.

(૩) સુદિ ૧૫ ને દિને સાયંકાળે ભક્તિમાતા નો જન્મઉચ્ચવ કરવો ને જન્મ સમે નાં કીર્તન ગાવવા.

પોષ-મહા માસના ઉચ્ચવની રીતિ

(૧) પોસ માસમાં સંક્રાંતિનો ઉચ્ચવ કરવો

(૧) મહા સુદિ ૫ ને દિને થી હુતાસણી સુધી ચલુ ઉચ્ચવ કરવો ને ફગવાની પ્રસાદી વેચવી તથા ઠાકોરજીને શ્વેત વસ્ત્ર ધરાવવાં ને અબીર ગુલાલ તથા કેસરના છાંટણા છાટવાં. મહા વદિ ૮ ને દિવસેથી ધુમાર બોલવી તથા ફાગણ સુદિ ૫ ને દિવસથી હોરીઓ બોલવી તથા ફાગણ સુદિ ૧૧ કુંજ એકાદશીને દિવસ ઠાકોરજીના મંદિરમાં કુંજ ભરવો ને તે દિનથી ઠાકોરજીને પીળા વસ્ત્ર ધરાવવાં તથા કેસુડાનો રંગ તથા ગુલાલે ખેલ કરાવવા તથા પૂન્યમને દિને ઉચ્ચવ કરવો તથા ખેલ કરવો ને ફાગણ વદિ ૫ડવાને દિવસ ડોલ ઉચ્ચવ કરવો.

ચૈત્ર માસના ઉચ્ચવની રીતિ

(૧) ચૈત્ર સુદિ ૯ ને દિવસ મધ્યાહ્ન સમે શ્રીરામચંદ્રનો જન્મોચ્ચવ કરવો તથા રાત્રિ ઘડિ ૧૦ જાત્રે શ્રીજી મહારાજનો જન્મોચ્ચવ છે માટે ચૈત્ર સુદિ ૫ દિને થી અગાઉ ઉચ્ચવ કરવો ને વધાઈ ગાવવી ને જન્માષ્ટમીની પેઠે શ્રીજી મહારાજનો ઉચ્ચવ કરવો ને પ્રગટની વધાઈયો બોલવી તથા પારણાના કીર્તન બોલવાં ને ધર્મદેવે વિપ્રને દાન દિધા તેના કીર્તન બોલવા.

(૨) ચૈત્ર સુદિ ૧૨ ને દિને રૂકમણિજિના વિવાહનાં ધોળ ગાઈ ને ઉચ્ચવ કરવો.

અથ વૈશાખ માસના ઉચ્ચવ

(૧) સુદિ ૨ ને દિવસે શ્રીરાધારમણને તથા સિધ્ધેશ્વર મહાદેવને મંદિરમાં સ્થાપન કરવા તેનો પાટઉચ્ચવ કરવો. સુદિ ૩ અખાત્રીજ ને દિવસથી ઠાકોરજીને ચંદનના વાધા ધરાવવા ને સાથવાને ઘી ખાંડ માં ચોળીને તેનો ભોગ ધરાવવો તથા ચણાની દાલ્ય પલાળી ને મરી મીઠું દેઈને ધરવી તથા કાચી કેરી નાં ચિરિયા મીઠું દેઈને ધરવાં તથા મંદિર માં જળના ફૂંવારા મુકવા તથા સુગંધિવાલા ને પંખે વા નાંખવો તથા ઠાકરજીને પીધાનું જલ હોય તેમાં સુગંધિ વાળો તથા એલચીની પોટલી બાંધીને નાખવી તે ઉષ્ણકાલ હોય ત્યાં સુધી ધરવું.

(૨) સુદિ ૧૫ ને દિવસે શ્રી રણછોડજી ત્રિકમજીનું મંદિર માં સ્થાપન કરવું તેનો પાટ ઉચ્ચવ કરવો.

(૩) સુદિ ૧૪ ને દિને નૃસિંહજીનો જન્મ ઉચ્ચવ કરવો.

જેઠ, અષાઢ, શ્રાવણ, ભાદરવા માસની ઉચ્ચવની રીતિ

(૧) જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૫ ને દિવસ જલકીડાનો ઉચ્ચવ કરવો ને ઠાકોરજીના થાળમાં કેરીનો રસ ને રોટલી આદિક ભોગ સામગ્રી ધરવી ને ફૂલમંડલી કરવી.

(૧) અષાઢ સુદિ દ્વિતીયા ને દિવસ રથયાત્રાનો ઉચ્ચવ કરવો.

(૨) અષાઢ સુદિ ૬ કસુંબા છઠ ને દિવસ ઠાકોરજીને કસુંબી વસ્ત્ર ધરાવવા.

શ્રાવણ સુદિ ત્રિજ ને દિવસેથી ઠાકોરજીને હિંડોળે બેસારવા તે શ્રાવણ વદિ ત્રિજ સુધી ઉત્સવ કરવો

(૧) શ્રાવણ સુદિ ૧૧ ને દિવસ ઠાકોરજીને પવિત્રા ધરાવવા. અષાઢ વદિ ૨ દ્વિતીયાથી આરંભી તે છે

(૨) શ્રાવણ વદિ ૫ ને દિવસથી વધાઈ બોલવી ને ઉચ્ચવ કરવા.

(૩) શ્રાવણ વદિ ૮ ને પ્રાતઃકાલે ઉદ્ભવજીનો જન્મ ઉચ્ચવ કરવો તથા મધ્ય રાત્રે શ્રીકૃષ્ણનો જન્મ ઉચ્ચવ કરવો ને પંચામૃતે કરીને ઠાકોરજીને નવરાવવા ને રાત્ર્ય ઘડિ ચાર પાછલી રહે તારે ઠાકોરજીને પારણે બેસારવા ને ઢાઢિ તથા પારણાના પદ બોલવાં

(૧) ભાદરવા સુદિ અષ્ટમીને દિવસ રાધાજીનો જન્મ ઉચ્ચવ કરવો.

(૨) ભાદરવા સુદિ ૧૨ વામનજીનો જન્મ ઉચ્ચવ કરવો.

(૩) ભાદરવા વદી ૪ ને દિવસે ગણપતિનો ઉચ્ચવ કરવો.

સદ્.શ્રી મુક્તાનંદસ્વામીએ શ્રીહરિ પાસે માગેલ '૧૫' સદ્ગુણો.

એસી કી એસી મૂર્તિ એહા, અખંડ રહો નેન આગે તેહા;
મૂર્તિ વિન ઘાટ ન હોવે કોઈ, એસી મોજ માગત મેં સોઈ-૩૦
તવ મૂર્તિ અરુ વચન તુમારો, અનાદર કરે ન મન હમારો;
મન કો ધાર્યો હોવે ન કબહુ, તુમારો ધાર્યો હોવે સખહુ-૩૧
દેહ ઈન્દ્રિ અંતઃકરણ જેતે, જીય કે મિત્ર હોઈ વર્તત તેતે;
તાકી મિત્રતા હોવે ન કબહી, ઘતની મોજ માગત હે અખહી-૩૨
યહ દેહ કે કુટુંબી જેતા, પરમ શત્રુ મનાય સો તેતા;
કુટુંબ ભાવ સત્સંગ મેં રહેવે, તાકો અભાવ કબુ ન લેવે-૩૩
છોટે બડે સત્સંગી જેહુ, ધર્મકુલ કે આશ્રિત તેહુ;
સ્વામિનારાયણ નામ ઉચારે, તેહિ વિન અવર નાહિં સંભારે-૩૪
એસે સંત હરિજન જેહા, તાકો સંગ સદા રહે તેહા;
સંત સેવ કો રહે નિત ભાવા, નિજ દેહ કો રહે અભાવા-૩૫
સંત જન કી સેવા બની આવે, ઘતનો જીય મેં લાભ રહાવે;
નિજ સેવા કો કરાવન હિતા, સંત સે જીય ન હો વિપરીતા-૩૬
હરિ સંત સત્સંગ કો, લેવાવે અભાવ;
એસો દેહ અવર કોઉ, તિનસે ન હોવે ભાવ-૩૭

(હ.ચ.સા. ૫/૬૪)

-: પ્રકાશક :-

વડતાલ મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી બોર્ડ વતી

મુખ્ય કોઠારી શ્રી પ.પૂ. સદ્. શાસ્ત્રી શ્રી ધનશ્યામપ્રકાશદાસજી સ્વામી
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, સંસ્થાન - વડતાલ
પીન. - ૩૮૭૩૭૫.

☎ (0268) 2589728, 2589776

✉ vadtaldhamvikas@gmail.com

🌐 www.vadtalmandir.org

